

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1974-1975

8 APRIL 1975.

**Ontwerp van wet betreffende
de centra voor maatschappelijk welzijn.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

Bij middel van bijgaand ontwerp van organieke wet worden centra voor maatschappelijk welzijn ingesteld en georganiseerd.

Deze centra komen in de plaats van de bestaande commissies van openbare onderstand en nemen van deze laatste alle goederen, rechten, lasten en verplichtingen over.

Hierdoor wenst de Regering een begin van uitvoering te geven aan een van de punten van haar regeringsverklaring van 30 april 1974 waarin gesteld werd dat « de hervorming van de wetgeving op de openbare onderstand moet leiden tot de oprichting van centra voor maatschappelijk welzijn, die een aangepaste sociale dienstverlening zullen verzekeren ».

De wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand, die voor haar tijd als zeer vooruitstrevend kon beschouwd worden, dient dringend vervangen te worden. Haar vijftigjarige toepassing heeft zeker haar nut bewezen maar heeft meteen ook haar onvoldoende aangepastheid aan de hedendaagse sociale behoeften aangetoond. Zowel de menselijke betrachtingen als de maatschappelijke verbanden waarbinnen zich sociale behoeften stellen kunnen niet meer vergeleken worden met de periode waarin de wet op de commissies van openbare onderstand tot stand kwam.

Ook de wijze waarop de sociale behoeften aangediend worden en een oplossing moeten krijgen overstijgt in ruime mate de notie onderstand bij behoefte.

Wanneer in het verleden de materiële nood en ziekte de belangrijkste problemen waren die een maatschappelijke er-

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1974-1975

8 AVRIL 1975.

**Projet de loi organique
des centres d'aide sociale.**

EXPOSE DES MOTIFS

Le projet de loi organique ci-joint vise la création et la mise en œuvre des centres d'aide sociale.

Ces centres se substituent aux commissions d'assistance publique existantes et en reprennent tous les biens, droits, charges et obligations.

Le Gouvernement entend ainsi donner un début d'exécution à l'un des points de la déclaration gouvernementale du 30 avril 1974 qui disait notamment que « la réforme de la législation relative à l'assistance publique doit mener à la création de centres d'aide sociale, qui devront assurer un service social approprié ».

La loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, qui pouvait être qualifiée de progressiste à l'époque, doit être remplacée d'urgence. Certes, son application depuis cinquante ans a prouvé son utilité, mais a fait ressortir également son inadaptation aux besoins sociaux actuels. Les aspirations des hommes ainsi que les relations sociales au sein desquelles se manifestent les besoins sociaux, ne sont plus comparables à celles qui avaient cours à l'époque où fut votée la loi relative aux commissions d'assistance publique.

La façon dont se présentent les besoins sociaux et dont ils requièrent une solution dépasse dans une large mesure la notion d'assistance en cas d'indigence.

Alors que, dans le passé, les besoins matériels et les maladies constituaient les problèmes les plus dignes d'être recon-

kenning verkregen en dus beantwoording vroegen stellen zich heden ten dage totaal nieuwsoortige problemen.

Materiële behoeften, alhoewel nog steeds bestaande, stellen zich totaal anders, dikwijls vermengd met immateriële behoeften. De algemeen gunstige sociaal-economische evolutie heeft een stijgende welvaart mogelijk gemaakt. Uitgebreide stelsels van maatschappelijke zekerheid werden hierdoor mogelijk en bieden aan belangrijke groepen van de samenleving een bestaanszekerheid.

De laatste jaren werd tevens de sociale zekerheid nog aangevuld met systemen van gewaarborgd inkomen of bestaansminimum. Hoe uitgebreid deze stelsels van algemene aard ook mogen zijn, een zeer geïndividualiseerde bijzondere hulpverlening blijft noodzakelijk, weze het dan in totaal andere omstandigheden. Daarnaast moet worden vastgesteld dat het verbeteren van de welstand nieuwe sociale problemen schept die een verschuiving betekenen in de behoeften, waarbij de nadruk meer en meer gelegd moet worden op de immateriële menselijke of zedelijke noden — zegge op psycho-sociale moeilijkheden — die zó verscheiden, zó ingewikkeld, zó persoonlijk worden beleefd en zó intens verbonden zijn met de eigen geaardheid van ieder mens, dat het best uitgewerkt systeem van sociale voorzieningen hieraan geen oplossing kan geven.

Niet door een verhouding van algemene wettelijke normen tot de rechthebbende, zoals dit in de sociale zekerheid het geval is, doch door een relatie van mens tot mens, door « begeleiding » kan men voor deze problemen eventueel tot een bevredigende oplossing komen. Aldus brengt het toekennen van een gewaarborgd inkomen aan een bejaarde geen oplossing voor zijn gevoel van vereenzaming en voor zijn hulploosheid; aldus brengt de tegemoetkoming aan een gehandicapte geen oplossing voor zijn integratie in de maatschappij en bevredigend deelnemen aan maatschappelijke verbanden.

In deze gedachtengang moet worden aangenomen dat het begrip « behoefte » in de zin van materiële ellende, zoals opgevat door de wet van 10 maart 1925, voorbijgestreefd is en dat het gepast voorkomt de term « onderstand », die overigens als vernederend wordt beschouwd en voor velen afschrikkend werkt, te vervangen door het woord « maatschappelijke dienstverlening ».

Ook de preventieve zorg, zowel sociaal als medisch heeft zich gevoelig ontwikkeld en de maatschappelijke evolutie vraagt een totaal andere benadering van de sociaal-preventieve activiteiten.

De ziekenhuisverzorging en medisch-sociale zorg voor bepaalde bevolkingsgroepen heeft zich in de loop van de laatste vijftig jaar ten gronde gewijzigd. Onder impuls van de wetenschappelijke evolutie is het oude onderstandshospitaal de draaischijf geworden van de gespecialiseerde geneeskunde.

Wetgeving op stuk van ziekteverzekering, ziekenhuizen, planning ter zake en financiering van de ziekenhuisverzorging hebben de werking van de bestaande commissies van openbare onderstand bijzonder beïnvloed.

nus par la société et partant à requérir une solution, ce sont, à l'heure actuelle, des problèmes tout à fait nouveaux qui réclament notre attention.

Tout en étant toujours d'actualité, les besoins matériels se posent dans un contexte totalement différent et sont même souvent liés à des problèmes d'un tout autre ordre. L'évolution socio-économique généralement favorable a donné naissance à un bien-être croissant. Des régimes de sécurité sociale élaborés ont vu le jour et assurent une sécurité d'existence à des groupes importants de la société.

Au cours de ces dernières années, la sécurité sociale a encore été complétée par des systèmes de revenu garanti ou de minimum de moyens d'existence. Mais en dépit de la portée de ces systèmes à caractère général, une assistance spéciale fortement individualisée reste nécessaire, même dans des circonstances entièrement nouvelles. Il faut remarquer, au surplus, que le bien-être croissant engendre à son tour de nouveaux problèmes sociaux, qui entraînent un glissement des besoins et sont essentiellement axés sur des aspects immatériels, humains ou moraux — en un mot psycho-sociaux — tellement dissemblables, complexes, personnalisés et étroitement liés à la nature profonde de tout homme que le régime de mesures sociales le plus ingénieux ne peut y apporter de solution.

Ce n'est pas par la relation classique entre l'ayant droit et l'infrastructure de normes législatives générales — comme par exemple dans la sécurité sociale — mais grâce à un véritable contact humain, une réelle « guidance » que l'on trouvera éventuellement une solution satisfaisante à ces problèmes. C'est ainsi que l'octroi d'un revenu garanti à une personne âgée ne soulage ni sa solitude, ni son désarroi; c'est ainsi aussi que l'allocation accordée à un handicapé ne résout en aucune façon son intégration dans la société, ni sa participation à la vie de la communauté.

Dans le même ordre d'idées, il ne fait aucun doute que la notion « d'indigence » au sens de détresse matérielle, telle qu'elle figure dans la loi du 10 mars 1925, est à présent dépassée et il s'indique dès lors aussi de remplacer par l'expression « aide sociale » le terme « assistance » d'ailleurs ressenti comme humiliant et effrayant par bon nombre de personnes.

Les soins préventifs se sont notablement développés eux aussi, tant sur le plan social que médical, de sorte que l'évolution sociale réclame une tout autre approche des activités socio-préventives.

Les soins hospitaliers et l'aide médico-sociale accordée à certains groupes de la population ont fondamentalement évolué au cours des cinquante dernières années. Sous l'impulsion de l'évolution scientifique, l'ancien hôpital de l'assistance publique est devenu la plaque tournante de la médecine spécialisée.

La législation relative à l'assurance-maladie, aux hôpitaux, à la planification en la matière ainsi qu'au financement des soins hospitaliers a particulièrement influencé le fonctionnement des commissions d'assistance publique existantes.

Hetzelfde kan gezegd worden van de wetgeving op de bejaardentehuizen en de jeugdbescherming.

De ervaring heeft tevens aangetoond dat op stuk van interne organisatie en beheer meer soepele procedures dienen te worden gevolgd opdat het sociaal beleid van de centra des te doelmatiger zou kunnen gevoerd worden. Hierbij dienen de wijzigingen aan de wet van 1925, aangebracht bij de wet van 7 augustus 1974 betreffende het beheer der goederen en de administratieve voogdij, verder doorgezet.

Tevens kan van de gelegenheid gebruik gemaakt worden om een aantal verbeteringen aan te brengen aan bepaalde procedures en regelen die aanleiding gaven tot verlammende betwistingen. Dit alles maakt het duidelijk dat beperkte wijzigingen van de wet van 10 maart 1925 niet volstaan en dat een meer fundamentele hervorming noodzakelijk is geworden.

De krachtlijnen van de voorgestelde hervorming kunnen rond de volgende punten worden samengevat :

1. Er worden, onder een nieuwe benaming, centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die tot opdracht hebben en er verantwoordelijk voor zijn dat aan elke persoon die er behoefte aan heeft de noodzakelijke maatschappelijke dienstverlening verzekerd wordt. Deze dienstverlening op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied moet het voor eenieder mogelijk maken een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Het begrip onderstand in zijn traditionele betekenis wordt hierbij geweerd en in de dienstverlening wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen behoeftigen en niet-behoeftigen zoals bedoeld bij de wet van 10 maart 1925.

Ondertussen werd het oorspronkelijk individueel recht op financiële tegemoetkoming reeds gerealiseerd bij middel van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van een recht op een bestaansminimum. De uitvoering van dit recht werd exclusief toevertrouwd aan de commissies en dus aan de toekomstige centra. Hierdoor zal de natuur van de financiële hulp geleidelijk praktisch geheel veranderen van een vrije steunverlening in de uitkering van een individueel recht.

Deze wettelijke maatregel, sedert 1 januari 1975 in uitvoering, is van zeer groot belang, ook in het perspectief van de hervorming van de commissies van openbare onderstand. De toekomstige centra zullen immers hierdoor het sluitstuk in de materiële sociale voorzieningen dienen uit te voeren.

2. Overeenkomstig de evolutie van de actuele sociale problemen die meer een meer immateriële, rationele en morele aspecten vertonen dienen de centra ervoor te zorgen dat de nodige maatschappelijke begeleiding verzekerd wordt aan allen die er behoefte aan hebben. Het is een feit dat het dienstverlenend karakter van de centra in belang zal moeten toenemen terwijl de materiële armoede geleidelijk overwonnen wordt.

In deze orde spreekt het ontwerp van taken van onderzoek, advies, dokumentatie, morele en opvoedende hulp; psycho-sociale begeleiding en deelname aan kinder- en jeugdbescherming. Hieraan zal ongetwijfeld door de centra

Il en est de même de la législation sur les homes pour personnes âgées et sur la protection de la jeunesse.

En ce qui concerne l'organisation interne et la gestion, l'expérience a démontré que des procédures plus souples devraient être suivies pour que la politique sociale des centres puisse être menée avec une plus grande efficacité. Aussi faut-il prévoir le prolongement des modifications apportées à la loi de 1925 par la loi du 7 août 1974 relative à la gestion des biens et à la tutelle administrative.

L'occasion doit être mise à profit pour améliorer également certaines procédures et règles qui donnent lieu à des discussions oiseuses. Il résulte clairement de tout ce qui précède qu'il ne suffit pas d'apporter de légères modifications à la loi du 10 mars 1925, mais qu'au contraire une réforme fondamentale est devenue nécessaire.

Les lignes de force de la réforme proposée peuvent se résumer comme suit :

1. Sous une nouvelle dénomination seront créés des centres d'aide sociale assumant la tâche et la responsabilité d'assurer l'aide sociale nécessaire à toute personne qui en éprouve le besoin. Cette aide au niveau social, médico-social et médical doit permettre à quiconque de mener une vie qui répond à la dignité humaine.

La notion d'assistance, dans son sens traditionnel, est écartée et il n'est plus fait de distinction, quant à l'aide octroyée, entre les indigents et les non-indigents comme le fait la loi du 10 mars 1925.

Entre-temps, le droit individuel original à l'intervention financière a déjà été réalisé par la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence. L'exécution de ce droit a été exclusivement confiée aux commissions et, par conséquent, aux futurs centres. Ainsi, la nature de l'aide financière ira donc progressivement de l'assistance libre à l'octroi d'un droit individuel.

Cette mesure légale, qui est d'application depuis le 1er janvier 1975, est d'une importance capitale, même dans le cadre de la réforme des commissions d'assistance publique. Les futurs centres devront donc ainsi assurer la fonction de dernier échelon dans l'ensemble de l'infrastructure sociale et matérielle.

2. Conformément à l'évolution des problèmes sociaux actuels, qui présentent un caractère de plus en plus immatériel, rationnel et moral, les centres doivent assumer la guidance sociale requise à tous ceux qui en éprouvent le besoin. L'importance du caractère de service social des centres devra s'accroître sans cesse à mesure que disparaîtra progressivement la pauvreté matérielle.

Dans cette optique, le projet fait état de tâches ayant pour objet l'investigation, l'avis, la documentation ainsi que l'aide morale et éducative; il s'appuie aussi sur la guidance psycho-sociale et sur la participation à la protection de la

nog meer aandacht dienen besteed te worden dan in het verleden.

Het behelst tevens soms zeer delikate en persoonlijke levenssituaties die een aangepaste benadering vragen. Met name is hier sprake van de diverse gespecialiseerde dienstverleningsvormen van de maatschappelijke dienstverlening en van het maatschappelijk werk in het bijzonder.

In dit perspectief is het van bijzonder belang dat de centra beroep kunnen doen op gekwalificeerd personeel binnen het kader van een goed funktionerende sociale dienst.

Het ontwerp voorziet dan ook dat elk centrum over ten minste een deskundige kracht ter zake dient te beschikken. Tevens wordt verwezen naar het gebruik maken van de meest geëvolueerde methoden van het maatschappelijk werk en wordt de plaats en de rol van de sociale dienst omschreven. Werkend onder het gezag van de raad van het centrum en de dagelijkse hiërarchische leiding van de secretaris zal deze dienst zeker dichter moeten betrokken en gehoord worden bij het nemen van beslissingen zowel van individuele als van collectieve aard.

3. Een even belangrijke opdracht voor de toekomstige centra bestaat erin daar waar noodzakelijk en desgevallend binnen het kader van de planning ter zake instellingen van medisch-sociale of sociale aard op te richten en deze beheeren. Zoals de C.O.O.'s hebben de centra voornamelijk hierbij een opdracht in het scheppen van voorzieningen voor prioritaire behoeften van categorieën als bejaarden, chronische zieken en minder-validen. Ook door initiatieven in de sector van het grondbeleid en de sociale woningbouw in samenwerking met de huisvestingsmaatschappijen kunnen vele centra hun patrimonium valoriseren met uitstekende initiatieven.

Zij moeten in dit perspectief in staat gesteld worden om op een soepele wijze met andere centra of diensten akkoord te sluiten of gezamenlijke initiatieven te nemen.

4. De vijftigjarige geschiedenis van de C.O.O. heeft echter ook aangetoond dat een bundeling van mankracht, financiële en administratieve mogelijkheden noodzakelijk is.

Te veel kleine commissies zijn niet bij machte, ook wanneer zij dit zouden willen, de nodige dienstverlening op een passende en gekwalificeerde wijze ter beschikking te stellen.

Bovendien zijn in bepaalde commissies van kleine gemeenten de administratiekosten te hoog in verhouding tot de verleende hulpverlening en de uitgeoefende bedrijvigheid.

Een schaalvergroting, door desnoods een doorbreken van het enge kader van de kleinere gemeentelijke organisatie, dringt zich op.

Vandaar dat voorgesteld wordt zowel plaatselijke centra, voor één gemeente, als gewestelijke centra, die meerdere gemeenten omvatten, op te richten.

Een van de voorwaarden of criteria zal er zeker moeten in bestaan dat voor een centrum voldoende taken aanwezig zijn om ten minste een full-time sekretaris en sociale werker aan te stellen.

jeunesse et de l'enfance. Les centres devront indubitablement prêter plus d'attention à ces tâches que dans le passé.

Il faut faire face parfois à des situations très délicates et personnelles qui demandent une approche appropriée. A cet égard, il y est question notamment de diverses formes d'aide spécialisée, de l'aide sociale et de l'action sociale.

Dans cette perspective, il est d'une importance capitale que les centres puissent faire appel à un personnel qualifié dans le cadre d'une service social au fonctionnement impeccable.

Aussi, le projet prévoit-il que chaque centre doit disposer au moins d'un élément qualifié en la matière. Il est recommandé, en outre, d'utiliser les méthodes les plus avancées dans le domaine de l'action sociale; la place occupée par le service social et le rôle qu'il doit jouer sont clairement définis. Travaillant sous l'autorité du conseil du centre et sous la direction journalière du secrétaire, ce centre devra être entendu et mêlé de plus près aux décisions individuelles ou collectives qui seront prises.

3. Une tâche tout aussi importante pour les futurs centres consiste à créer et à gérer des institutions médico-sociales ou sociales, là où le besoin s'en fait sentir et dans le cadre de la planification en la matière. Le rôle des centres réside principalement, comme ce fut le cas pour les C.A.P., dans la mise en œuvre de toutes dispositions destinées à satisfaire les besoins des catégories d'indigents prioritaires, telles que celles des personnes âgées, des malades chroniques et des handicapés. Bon nombre de centres pourraient valoriser leur patrimoine par des initiatives dans le secteur de la politique foncière et de la construction d'habitations sociales, en collaboration avec les sociétés de logement.

Dans cette perspective, il importe de leur offrir la possibilité, soit de conclure de façon assez souple des accords avec d'autres centres ou services, soit de prendre des initiatives communes.

4. L'histoire cinquantenaire de la C.A.P. a cependant fait ressortir la nécessité de conjuguer main-d'œuvre et possibilités financières et administratives.

Trop de commissions de moindre importance ne sont pas en mesure, même si elles le voulaient, d'offrir l'aide sociale qualifiée que l'on serait en droit d'en attendre.

En plus, dans certaines commissions de petites communes, les frais d'administration sont trop élevés par rapport à l'aide sociale dispensée et à l'activité déployée.

Aussi est-il nécessaire de sortir du carcan de l'organisation communale à petite échelle.

C'est pourquoi, il a été proposé de créer tout aussi bien des centres locaux pour une seule commune que des centres régionaux englobant plusieurs communes.

L'un des critères à observer en cette matière devrait consister dans l'existence de tâches suffisantes pour y occuper à temps plein un secrétaire et un assistant social.

Wat het gewestelijk centrum betreft, zullen bijzondere regels dienen bepaald te worden van proportionele en minimale vertegenwoordiging van alle gemeenten en toezicht vanuit een college van burgemeesters i.p.v. het college van burgemeester en schepenen van een plaatselijk centrum.

5. Naast deze schaalvergroting is een betere samenwerking tussen diverse publieke en private diensten noodzakelijk. Deze mogelijkheden moeten wettelijk gemaakt worden zowel wat betreft technische samenwerking b.v. met het oog op medisch-technische of sociale instellingen als wat de samenwerking betreft tussen beroepskrachten in het begeleidingsproces van probleemgezinnen en -personen.

Vanuit het principe van een vrije keuze rond delicate persoonlijke moeilijkheden van de hulpvrager, de continuïteit in het begeleidingsproces en het respect voor het vertrouwen dat de betrokkene reeds stelt in een behandeling bij andere diensten, moeten samenwerkingsakkoorden kunnen gesloten worden.

Aldus moet het mogelijk gemaakt worden dat het centrum beroep kan doen op andere personen en diensten die in staat zijn de verschillende oplossingen te verwezenlijken die zich in bepaalde situaties opdringen.

Deze wijze van werken echter mag geen aanleiding geven tot een vlucht van eigen verantwoordelijkheid of het niet tot stand brengen van essentiële taken of functies in het eigen centrum voor maatschappelijk welzijn. Met dit doel worden de centra onder meer uitgenodigd een regelmatig contact tot stand te brengen tussen de verschillende sociale werkers in hun gebiedsomschrijving werkzaam.

6. Uit de ervaring is gebleken dat de huidige verzoeningscomités, als enige beroepsinstantie, te dicht verbonden zijn aan de beslissende commissie en geen doelmatig beroepsniveau vormen voor de betrokken hulpvrager. Daarom wordt in meer onafhankelijke provinciale herzieningskamers voorzien waarbij betrokkene herziening kan aanvragen zowel omtrent een door het centrum genomen beslissing als bij het uitblijven van een beslissing. Hierbij zit de mening voorop dat een dergelijke instelling beter de eigen materies en dienstverleningsvormen van de centra voor maatschappelijk welzijn kan beoordelen.

7. Wat de financiering betreft, dient gelijktijdig de relatie tot de gemeente gesteld. Deze is immers in een belangrijke mate financieel verantwoordelijk voor de sociale aktiemogelijkheden van haar centrum. Als uitgangspunt werd hierbij gekozen dat er een duidelijker taakafbakening zou dienen tot stand gebracht tussen gemeente enerzijds en het toekomstig centrum anderzijds; d.w.z. dat in de toekomst het centrum het praktisch exclusieve sociale dienstverleningscentrum zou moeten zijn van de gemeente, dus van de publieke lokale besturen. De raad van het centrum wordt ten andere door de gemeenteraad gekozen, zijn activiteiten worden in belangrijke mate erdoor gefinancierd en het gemeentebestuur heeft ter zake een zekere voorgedij. Naast taakverdeling dienen nauwere banden geschapen tussen de twee openbare besturen om een soepelere samenwerking mogelijk te maken. Tevens moe-

Quant au centre régional, des règles spéciales devront être fixées pour assurer une représentation proportionnelle et minimale de toutes les communes et permettre que le contrôle soit exercé par un collège de bourgmestres plutôt que par le collège des bourgmestre et échevins d'un centre local.

5. Outre cette extension, une meilleure collaboration s'impose entre divers services publics et privés. Il y a lieu de légiférer en cette matière, tant en ce qui concerne la coopération technique, par exemple d'institutions médico-techniques ou sociales, qu'à ce qui se rapporte à la collaboration entre les instances compétentes dans le domaine de la guidance des familles et enfants inadaptés.

Les accords de coopération doivent être conclus au départ du principe du libre choix, pour permettre de résoudre les difficultés délicates et personnelles rencontrées par celui qui sollicite de l'aide; ces accords doivent aussi s'inspirer de la nécessité d'une continuité dans le processus de la guidance et du respect de la confiance dont l'intéressé témoigne à l'égard d'un traitement dans d'autres services.

Cela doit permettre au centre de faire appel à d'autres personnes et à d'autres services capables d'apporter les différentes solutions qui s'imposent dans certaines situations.

Toutefois, il faut veiller à ce que cette façon de procéder n'aboutisse pas à une fuite devant les responsabilités personnelles ou à une négligence pour les tâches ou fonctions essentielles incombant à son propre centre d'aide sociale. A cette fin, les centres sont invités notamment à établir des contacts réguliers entre les différents assistants sociaux de leur ressort.

6. L'expérience a montré que les comités de conciliation actuels sont, en tant qu'instance unique de recours, trop étroitement liés aux commissions de décision et ne présentent guère un niveau de recours efficace pour celui qui sollicite l'aide. C'est pour cela que des chambres de révision provinciales plus indépendantes ont été prévues où l'intéressé peut s'adresser s'il conteste une décision prise par le centre ou si celui-ci a négligé de se prononcer. L'idée préside ici qu'une institution de ce genre est mieux à même d'apprécier les matières et les formes d'aide propres aux centres d'aide sociale.

7. En matière de financement, il faut poser en même temps le problème des relations avec la commune. Cette dernière est, en effet, responsable en grande partie des possibilités d'action sociale de son centre. Nous avons choisi comme point de départ une délimitation plus précise des tâches de la commune d'une part et de son futur centre d'autre part; en d'autres mots, le centre serait à l'avenir et pratiquement en exclusivité, le service social de la commune et partant des pouvoirs publics locaux. Le conseil du centre est d'ailleurs élu par le conseil communal qui finance en grande partie ses activités et l'administration communale est investie d'un certain pouvoir de tutelle en la matière. Outre la répartition des tâches, il s'impose de nouer des liens plus étroits entre ces deux pouvoirs publics afin d'arriver à une collaboration plus efficace. Dans une optique véritablement décentralisa-

ten zij in een werkelijk decentralistische opriek samen de inhoudelijke beleids- en financiële verantwoordelijkheid op het lokale vlak behouden maar dan ook werkelijk opnemen.

Het financieringsmechanisme in het ontwerp voorzien gaat dan ook van deze principes uit nl. naast de eigen middelen van de centra verkrijgen deze een forfaitaire minimumtoelage van de gemeente, alsook een forfaitaire toelage van een nationaal fonds, dit alles op basis van vastgelegde criteria.

Bovendien is uiteindelijk het gemeentebestuur verantwoordelijk voor het sluitend maken van begroting en rekening in verstandhouding met het centrum.

8. Zoals reeds eerder werd gezegd, werd in afwachting van de globale hervorming van de wet van 10 maart 1925, deze laatste reeds gewijzigd bij de wet van 7 augustus 1974.

Deze bepalingen die een versoepeling en vereenvoudiging van het administratief toezicht bij het beheer der goederen van de commissies hebben gerealiseerd, worden volledig overgenomen en verder gezet in het ontwerp betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn.

Dit was noodzakelijk aangezien de bestaande regelen zeer kompleks waren en in aanzienlijke mate de werking van de onderstandsbesturen vertraagden in zaken waarvoor integendeel, met het oog op de doeltreffendheid, snelle uitvoering noodzakelijk is.

9. Tenslotte dient te worden vermeld dat voorgesteld wordt een Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn in te stellen alsook een provinciale dienst.

Deze laatste heeft tot taak de centra behulpzaam te zijn bij dokumentatie en supervisie van het maatschappelijk werk alsook de samenwerking tussen de diverse instellingen en diensten te bevorderen.

**

De Regering is er zich van bewust dat bijgaand ontwerp van organieke wet betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn voornamelijk een organieke regeling en een kader moet scheppen waarbinnen de lokale beleidsverantwoordelijken hun verantwoordelijkheid dienen op te nemen.

De centra voor maatschappelijk welzijn zijn publieke instellingen in nauwe samenwerking en in onderlinge taakafbakening met de gemeente.

Als publieke instelling hebben zij de sociale beleidsverantwoordelijkheid er op het lokale vlak voor te zorgen dat aan bepaalde rechten voldaan wordt en dat de zich aandienende sociale behoeften een passende oplossing verkrijgen.

Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen de publieke beleidsverantwoordelijkheid en de uitvoering van de opdrachten. Het is van wezenlijk belang dat de maatschappelijke dienstverlening op een voor de betrokkene voldoende wijze wordt uitgevoerd, doch deze uitvoering kan gerealiseerd worden langs diverse wegen en door diverse diensten, centra of functies.

trice, ils doivent réellement assumer ensemble la responsabilité politique et financière au niveau local.

Le mécanisme de financement prévu par le projet est basé sur le principe qu'en dehors de leurs moyens propres, les centres obtiennent une allocation forfaitaire minimale de la commune ainsi qu'une allocation forfaitaire d'un fonds national, le tout sur la base de critères bien déterminés.

L'administration communale est, en fin de compte, responsable de l'équilibre du budget et des comptes, en accord avec le centre.

8. Comme il a été dit ci-dessus, la loi du 10 mars 1925, en attendant sa réforme globale, a été modifiée par la loi du 7 août 1974.

Les dispositions de celle-ci, qui apportent un assouplissement et une simplification de la surveillance administrative en matière de gestion des biens des commissions, sont entièrement reprises et développées dans le projet de loi organique des centres d'aide sociale.

Ces mesures s'avéraient indispensables en raison de la complexité des règles existantes, qui retardaient considérablement l'action des organismes d'assistance dans les cas où la célérité s'imposait dans un souci d'efficacité.

9. Il a, enfin, été proposé de créer un Conseil supérieur de l'aide sociale ainsi qu'un service provincial.

Ce dernier serait chargé de prêter son concours aux centres en matière de documentation et de contrôle de l'aide sociale, ainsi que de promouvoir la collaboration entre les divers organismes et services.

**

Le Gouvernement est parfaitement conscient de la portée du présent projet de loi organique des centres d'aide sociale, qui doit surtout permettre l'édification d'un règlement organique et d'une structure générale à l'intérieur de laquelle les responsabilités politiques locaux devront assumer leurs responsabilités.

Les centres d'aide sociale sont des organismes publics travaillant en collaboration étroite avec la commune et ayant des tâches bien délimitées.

En leur qualité d'organismes publics, ils sont investis d'une responsabilité politique qui les oblige à veiller, à l'échelon local, au respect de certains droits et à la solution des besoins sociaux.

A cet égard, il appartient de faire la distinction entre la responsabilité politique publique et l'exécution des tâches qui leur sont imparties. L'accomplissement de ces tâches à la satisfaction entière de la personne intéressée revêt, bien entendu, une importance capitale, mais cela peut se faire par diverses voies et par l'entremise de divers services, centres ou fonctions.

Commentaar bij de artikelen.

Artikel 1.

Uit dit artikel blijkt onmiddellijk reeds de vernieuwing die inzake dienstverlening door het huidige wetsontwerp wordt beoogd.

Van bij de aanvang wordt duidelijk gesteld dat het centrum voor maatschappelijk welzijn de verplichting wordt opgelegd aan elk persoon die er behoefte aan heeft de nodige maatschappelijke dienstverlening te verzekeren. Deze bepaling moet tevens als een beginselverklaring van een feitelijk recht op maatschappelijke dienstverlening geïnterpreteerd worden.

Hierdoor wordt duidelijk afstand genomen van het traditionele concept « onderstand » of minstens van het enge begrip dat deze term in de praktijk heeft gekregen. Velen inderdaad hebben heden nog een afkeer om zich tot de commissies van openbare onderstand te wenden omdat zij zich verbeelden dat zij op die manier om hulp « bedelen ».

In tegenstelling met de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt voortaan geen onderscheid gemaakt tussen behoeftigen en niet-behoeftigen. Eenieder, welke ook zijn materiële toestand zij, heeft het recht beroep te doen op deze maatschappelijke dienstverlening en deze laatste is bovendien niet afhankelijk, zoals dit het geval is in het stelsel van de maatschappelijke zekerheid, van de betaling van een voorafgaande bijdrage door de belanghebbende.

De maatschappelijke dienstverlening heeft ten doel de mens die door ziekte of door geestelijke of materiële nood in een minderwaardige toestand is geraakt, weer te verheffen tot een levensniveau dat, rekening gehouden met de omstandigheden waarin hij zich bevindt, beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

De maatschappelijke dienstverlening beslaat drie gebieden : het sociale werk, waarin de materiële hulp en de psychosociale begeleiding zijn begrepen, de sociaal-medische activiteiten en de geneeskundige bijstand.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn is er verantwoordelijk voor dat de noodzakelijke dienstverlening wordt verstrekt. Om de taken te vervullen waarmee het belast is, zal het, bij gebrek aan eigen diensten, beroep doen op de personen alsmede op de bestaande openbare of private diensten en instellingen die de verschillende oplossingen welke zich in bepaalde gevallen opdringen kunnen verwezenlijken.

Artikel 2.

De centra voor maatschappelijk welzijn bestrijken, zoals de commissies van openbare onderstand die zij vervangen, het gehele grondgebied van het Rijk door hetzij één gemeente, hetzij een groep van gemeenten te bedienen.

Juridisch gezien, is elk centrum een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid.

Commentaire des articles.

Article 1er.

Cet article fait immédiatement apparaître l'innovation qui en matière d'aide est visée par le présent projet de loi.

Il commence par affirmer clairement que le centre d'aide sociale est tenu d'accorder l'aide nécessaire à toute personne qui la requiert. Cette disposition doit être interprétée comme une déclaration de principe d'un droit de fait à l'aide sociale.

Le concept traditionnel d'« assistance » a été abandonné de la sorte ou, tout au moins l'acception étroite que ce terme a acquis dans la pratique. En effet, actuellement encore certains s'abstiennent de s'adresser aux commissions d'assistance publique parce que, ce faisant, ils s'imaginent, « quémander » un secours.

A l'encontre de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, aucune distinction n'est faite désormais entre les personnes indigentes et les autres. Chacun, quelle que soit sa situation matérielle, a le droit de faire appel à cette aide sociale et, en outre, celle-ci ne dépend pas, comme c'est le cas dans le système de la sécurité sociale, du paiement d'une contribution préalable par l'intéressé.

Le but de l'aide sociale est de permettre à tout homme diminué par la maladie ou la détresse morale ou matérielle, de retrouver, compte tenu des conditions dans lesquelles il se trouve, un niveau de vie qui respecte la dignité humaine.

L'aide sociale couvre trois secteurs : l'assistance sociale comprenant l'aide matérielle et la guidance psycho-sociale, les activités médico-sociales et l'assistance médicale.

C'est au centre d'aide sociale qu'incombe la responsabilité de l'octroi de l'aide nécessaire. Pour accomplir les tâches dont il est chargé, il recourra, à défaut de services propres, aux personnes ainsi qu'aux services et établissements publics ou privés existants en vue de la mise en œuvre des diverses solutions qui s'imposent dans les cas d'espèces.

Article 2.

Tout comme les commissions d'assistance publique qu'ils remplacent, les centres d'aide sociale étendent leur action à tout le territoire du Royaume, en desservant soit une seule commune, soit un groupe de communes.

Sur le plan juridique, chaque centre est un établissement public jouissant de la personnalité juridique.

Artikel 3.

1. Aan de Koning wordt opdracht gegeven de gemeenten of groepen van gemeenten aan te wijzen waar een plaatselijk of een gewestelijk centrum moet worden opgericht. Hij laat zich hierbij leiden door de in dit artikel bepaalde factoren.

Alhoewel het ontwerp hiervoor geen bijzondere procedure voorziet spreekt het vanzelf dat de betrokken overheden vooraf zullen geraadpleegd worden aangezien voornoemde elementen hoofdzakelijk een plaatselijk of gewestelijk karakter vertonen.

2. Er wordt voorgesteld dat de wet in alle geval uitdrukkelijk zou verklaren dat ieder centrum over minstens twee personeelsleden met volledige dienstprestaties zou beschikken, waarvan de ene belast met het sociaal werk. Deze voorwaarde wordt aldus een wettelijk criterium waardoor de oprichting van centra van mindere belangrijkheid uitgesloten wordt. Bovendien biedt deze vereiste twee essentiële waarborgen: enerzijds de bestendigheid van de werking van het centrum voor maatschappelijk welzijn en anderzijds als basis van deze activiteit, de oprichting van een « sociale dienst », die beschouwd wordt als de functie vervuld door beroepsmensen, die rechtstreeks in contact staan met personen en families met het doel de beste aanpassing te verzekeren van deze personen en families aan hun milieu en levensvoorwaarden, en hen te helpen bij het oplossen van hun problemen, hetzij door hun eigen mogelijkheden hetzij door het aanwenden van de verschillende vormen van hulpverlening, die in het huidig ontwerp voorzien zijn onder het hoofdstuk betreffende de taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Opdat deze onontbeerlijke functie verzekerd zou zijn, moet het personeelskader van de centra loopbanen bevatten die voorbehouden zijn aan de personen welke een sociale vorming hebben genoten zoals de maatschappelijke assistent, de licentiaat in politieke en sociale wetenschappen, de geïnduceerde sociale verpleger en anderen.

3. Het wordt nodig geacht dat het gewestelijk centrum alleen aanengrenzende gemeenten met een zelfde taalregeling bedient, doch in tegenstelling met wat het geval is voor de intercommunale commissie voorzien bij artikel 3 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand, wordt de verplichting niet opgelegd dat die gemeenten in dezelfde provincie zouden gelegen zijn. Het is immers gebleken dat die begrenzing in bepaalde streken een hinder zou zijn voor een sociaal verantwoorde aanduiding van de gebiedsomschrijving van de centra voor maatschappelijke dienstverlening. Het voordeel van zulke aanduiding weegt zeker op tegen de bezwaren die inzake het administratief toezicht tegen het voorstel kunnen worden aangevoerd, bezwaren die daarbij enigermate opgevangen worden door te bepalen welke provincieoverheden in dit geval bevoegd zijn (cf. artikel 119 van het ontwerp).

4. De benaming van het plaatselijk centrum stelt geen problemen daar het geïdentificeerd wordt door de naam van de gemeente. Wanneer daarentegen één enkel centrum voor maatschappelijk welzijn meerdere gemeenten bedient, is het

Article 3.

1. Le Roi reçoit mission de désigner les communes ou les groupes de communes où un centre local ou régional doit être institué. Il s'inspire pour ce faire des facteurs énoncés dans cet article.

Bien que le projet ne prévoit pas de procédure particulière en la matière, il va de soi que les autorités concernées seront consultées au préalable, puisque ces éléments ont un caractère essentiellement local ou régional.

2. Il est proposé que la loi dise expressément, en tout état de cause, que chaque centre doit disposer au moins de deux membres du personnel à prestations complètes, dont l'un chargé de travail social. Cette condition devient ainsi un critère légal, ce qui exclut la création de centres d'une importance réduite. De plus cette exigence entraîne deux garanties essentielles: d'une part la permanence de l'activité du centre d'aide sociale et d'autre part la création à la base de cette activité d'un « service social » considéré comme la fonction remplie par des professionnels en contact direct avec les individus et familles en vue d'assurer la meilleure adaptation de ces individus et familles à leur milieu et à leurs conditions de vie et de les aider à résoudre leurs problèmes, soit par leurs propres moyens, soit par la mise en œuvre des diverses formes d'aide prévues dans le présent projet au chapitre des missions du centre d'aide sociale.

Pour que cette fonction indispensable soit assurée, le cadre du personnel des centres doit comporter des carrières réservées à des personnes qui ont reçu une formation sociale comme l'assistant social, le licencié en sciences politiques et sociales, l'infirmier gradué social et autres.

3. Le centre régional ne pourra desservir que des communes contiguës ayant un même régime linguistique, mais contrairement à ce qui se fait à la commission intercommunale prévue à l'article 3 de la loi organique du 10 mars 1925 de l'assistance publique, ces communes ne doivent pas nécessairement être situées sur le territoire d'une même province. En effet, il est apparu que dans certaines régions cette délimitation constituerait un obstacle à une fixation socialement justifiable du ressort des centres d'aide sociale. L'avantage de pareille détermination l'emporte indiscutablement sur les objections qui peuvent être formulées à ce projet du point de vue du contrôle administratif, objections auxquelles il peut être fait échec en quelque sorte, par une définition appropriée des autorités provinciales compétentes en la matière (cf. article 119 du projet).

4. La dénomination du centre local ne pose aucun problème puisqu'il sera identifié par le nom de la commune. Par contre, lorsque plusieurs communes sont desservies par un seul centre d'aide sociale, il s'indique que le Roi localise

aangewezen dat de Koning het gewestelijk centrum localiseert zowel door zijn benaming als door de aanwijzing van de zetel.

Artikel 4.

Zoals kan worden opgemaakt uit het bepaalde van het laatste lid van artikel 3 geldt de bevoegdheid van de Koning niet slechts voor één keer. Hij kan steeds tot herziening van de territoriale bevoegdheid van de centra overgaan, indien de elementen waarop hij zich steunde voor zijn eerste beslissing inmiddels wijzigingen hebben ondergaan.

Het is daarom nodig dat in het organiek stelsel, en niet alleen in het overgangstelsel, een procedure en een regeling worden voorzien in geval van eventuele wijzigingen van de gebiedsomschrijving.

Artikel 5.

In bepaalde gevallen treedt de gemeenteoverheid op om ten opzichte van de centra voor maatschappelijk welzijn, taken van voogdij uit te oefenen. Voor de plaatselijke centra levert zulks geen moeilijkheden op.

Het is zeker nodig een gelijkaardige tussenkomst van de plaatselijke overheden te voorzien wat betreft de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn. Artikel 5 regelt zulks door de oprichting van een « college van burgemeesters », bestaande uit de burgemeesters (of hun afgevaardigde schepenen) van de onderscheiden door het centrum bediende gemeenten.

Artikel 6.

De aanwezigheid van full-time personeel op de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn heeft voor gevolg dat de bevolking van de bediende sector er bestendig beroep kan op doen.

Nochtans blijkt het nodig, om de sociale hulp doeltreffend te maken, in elke gemeente, waar geen zetel van een centrum voor maatschappelijk welzijn gevestigd is, een dienst te voorzien, waarop beroep kan worden gedaan en die voor het publiek gemakkelijk te bereiken is. Vandaar de verplichting voor de betrokken gemeente de materiële mogelijkheid aan het centrum te bieden voor de vestiging van zulke dienst.

Artikel 7.

Voor ieder centrum voor maatschappelijk welzijn wordt een « raad voor maatschappelijk welzijn » verkozen. Deze benaming welke verschilt van die van de instelling zelf vermijdt de verwarring die heden bij de commissie van openbare onderstand bestaat omdat zowel de dienst zelf als het bestuur ervan met dezelfde benaming worden aangeduid.

Zoals voor dit laatste, wordt het aantal leden van de raad voor maatschappelijk welzijn bepaald door het bevolkingscijfer van de bediende gemeente of gemeenten, doch hier is

le centre régional quant à sa dénomination et quant à la désignation du siège.

Article 4.

Ainsi qu'il ressort du dernier alinéa de l'article 3, le pouvoir dont dispose le Roi ne se limite pas à une seule décision. Il peut, à tout moment, procéder à une révision de la compétence territoriale des centres, si les éléments sur lesquels il s'est basé pour prendre sa première décision, ont depuis lors subi des modifications.

Dès lors, il y a lieu de prévoir, non seulement dans le régime transitoire mais aussi dans le régime organique, une procédure et un règlement au cas où le ressort subirait d'éventuelles modifications.

Article 5.

Dans des cas déterminés l'autorité communale intervient vis-à-vis du centre d'aide sociale pour exercer des tâches de la tutelle. Pour le centre local d'aide sociale, cela ne présente aucune difficulté.

Il est assurément nécessaire de prévoir pour les centres régionaux d'aide sociale une intervention analogue des autorités locales. C'est pourquoi l'article 5 institue un « collège des bourgmestres » formé des bourgmestres (ou d'un échevin délégué) des différentes communes desservies par le centre.

Article 6.

La présence de personnel à prestations complètes au siège du centre d'aide sociale a pour conséquence que la population du secteur desservi peut faire appel en permanence à ce centre.

Il paraît toutefois nécessaire pour rendre l'aide sociale efficace, de prévoir dans toute commune où il n'existe pas de siège d'un centre d'aide sociale un service à qui il peut être fait appel et que le public trouvera facilement. D'où l'obligation pour la commune concernée d'offrir au centre la possibilité matérielle d'établir un tel service.

Article 7.

Un « Conseil de l'aide sociale » est élu pour chaque centre d'aide sociale. Cette dénomination, différente de celle de l'organisme lui-même, évite la confusion qui existe aujourd'hui à la commission d'assistance publique où le service lui-même porte le même nom que le collège qui le dirige.

Ainsi que c'est le cas pour ce dernier, le nombre de membres du conseil de l'aide sociale est déterminé par le chiffre de la population de la commune ou des communes desser-

dit aantal steeds oneven om een eventuele staking van stemmen in de raad te voorkomen. Dit is gerechtvaardigd door het feit dat, in tegenstelling tot de van kracht zijnde regel bij de commissies van openbare onderstand (art. 23 van de wet van 10 maart 1925), de burgemeester, wanneer hij de vergaderingen van de raad bijwoont, enkel een raadgevende stem heeft (c. art. 26 van het huidig ontwerp).

Voor wat in het bijzonder het gewestelijk centrum betreft, kan worden opgemerkt dat het juist aantal leden van de raad voor maatschappelijk welzijn niet door de wet is bepaald. Aanvankelijk was men de mening toegedaan dit wel te kunnen, doch dan met dien verstande dat alle gemeenteraadsleden van de bediende gemeenten, bevoegd tot het verkiezen van de leden van de raad, één enkel kiezerskorps zouden vormen. Er werd echter afstand gedaan van deze oplossing om twee voorname redenen: ten eerste brengt zij met zich mede dat het aldus niet vaststaat dat elke bediende gemeente ten minste één vertegenwoordiger in de raad zal hebben, wat zeker gewenst is, indien niet noodzakelijk zelfs, en ten tweede schept zij een onrechtvaardige toestand ten aanzien van de meest bevolkte gemeente, indien aan de stem van elk betrokken gemeenteraadslid één zelfde waarde wordt toegekend. Er mag immers niet uit het oog worden verloren dat qua aantal gemeenteraadsleden de kleinere gemeenten proportioneel bevoordeligd zijn (cf. art. 4 van de gemeentewet).

Artikel 8.

Dit artikel bepaalt de voorwaarden om tot lid van de raad te kunnen verkozen worden.

Die bepaling verschilt van artikel 14 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand in die zin dat, enerzijds, men aan de gestelde voorwaarden moet voldoen « op de dag van de verkiezing », en dat, anderzijds, die voorwaarden zowel een minimum als een maximumleeftijdsgrens vaststellen (zie ook art. 22, eerste lid).

Bovendien werd het nuttig geacht uitdrukkelijk het artikel van de gemeentekieswet te vermelden dat inzake uitsluiting van toepassing is; zonder daarom de bepalingen ervan over te nemen zoals voorgesteld door de Raad van State.

Het tweede lid van artikel 8 houdt verband met het feit dat het bedoelde artikel 66 van de gemeentekieswet alleen de uitsluiting voorziet in geval van inbreuk in de uitoefening van een « gemeenteambt ».

Artikel 9.

De tekst van dit artikel is geïnspireerd door artikel 16 van de wet van 10 maart 1925. Hij vergt geen verder commentaar.

Artikel 10.

De uitoefening van bepaalde mandaten en functies is onverenigbaar met het vervullen van het mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De voorgestelde tekst verschilt van die van artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 door toevoeging van een lijst van

vies; mais ici ce nombre est toujours impair pour prévenir une éventuelle parité des voix au sein du conseil. Ceci trouve surtout sa justification dans le fait que, contrairement à la règle en vigueur, dans les commissions d'assistance publique (art. 23 de la loi 10 mars 1925), le bourgmestre ne dispose que d'une voix consultative quand il assiste aux séances du conseil (cf. art. 26 du présent projet).

En ce qui concerne particulièrement le centre régional, il convient de signaler que le nombre exact de membres du conseil de l'aide sociale n'est pas fixé par la loi. On avait cru, tout d'abord, pouvoir le faire, sous la réserve toutefois que tous les conseillers communaux des communes desservies, habilités à élire les membres du conseil, constitueraient un corps électoral unique. On s'est distancé toutefois de cette solution pour deux raisons fondamentales: tout d'abord, elle n'assure pas chaque commune desservie d'avoir, au moins, un représentant au conseil, ce qui est certainement désirable, sinon nécessaire, et de plus, elle crée une situation injuste à l'égard des communes les plus peuplées, si la voix de chaque conseiller communal a la même valeur; en effet, il ne faut pas perdre de vue que les petites communes sont proportionnellement avantagées pour ce qui est du nombre de conseillers communaux (voir l'art. 4 de la loi communale).

Article 8.

Cet article fixe les conditions requises pour l'élection comme membre du conseil.

Il diffère de l'article 14 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique en ce sens que, d'une part, il faut satisfaire « au jour de l'élection » aux conditions fixées et que, d'autre part, ces conditions comportent une limite d'âge tant au minimum qu'au maximum (voir également l'art. 22, premier alinéa).

D'autre part, il a été estimé opportun de mentionner expressément l'article de la loi électorale communale qui est appliqué pour l'exclusion, sans pour autant en reprendre les dispositions comme l'avait proposé le Conseil d'Etat.

Le deuxième alinéa de l'article 8 s'explique par le fait que l'article 66 de la loi électorale communale ne prévoit l'exclusion qu'en cas d'infractions commises dans l'exercice de « fonctions communales ».

Article 9

Le texte de cet article s'inspire de l'article 16 de la loi du 10 mars 1925. Il se passe de tout autre commentaire.

Article 10.

L'exercice de certains mandats et de certaines fonctions est incompatible avec l'accomplissement du mandat de membre du conseil de l'aide sociale.

Le texte proposé diffère de celui de l'article 17 de la loi du 10 mars 1925 par l'adjonction d'une liste reprenant

andere functies die als onverenigbaar worden geacht. Dienaangaande kan verwezen worden naar de gelijkaardige bepalingen van artikel 8, § 3 van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten.

De bepalingen van artikel 10 hebben ten doel te voorkomen dat zekere leden van de raad, die deelnemen aan het treffen van beslissingen, deze achteraf opnieuw zouden moeten onderzoeken onder het oogpunt van de voorgedij.

Anderzijds geeft letter g een principe weer dat algemeen wordt aanvaard en verder commentaar overbodig maakt.

Tenslotte kan nog worden opgemerkt dat de uitsluiting van de personen die gewoonlijk hulp ontvangen niet hernomen werd, daar zij in het algemeen opzet van het ontwerp als verouderd wordt geacht. Er kan terzake overigens toepassing worden gemaakt van de bepalingen vervat in artikel 37 van het ontwerp.

Artikel 11.

Aangezien krachtens artikel 8 een verblijf in de gemeente vereist is om tot lid van de raad voor maatschappelijk welzijn te kunnen verkozen worden en één persoon meerdere verblijven kan hebben, diende bepaald te worden dat men slechts lid kan zijn van één raad.

Aan te stippen valt dat het tweede lid van de voorgestelde tekst slechts toepassing vindt wanneer het gaat om een plaatselijk centrum.

Artikel 12.

Het is nodig dat de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn de bevolking vertegenwoordigen.

Dit gebeurt door middel van een verkiezing in tweede aanleg zoals dit is voorzien voor de commissie van openbare onderstand, met name door de gemeenteraadsleden van de bediende gemeente(n).

Het besproken artikel houdt insgelijks een bepaling in, waarbij gezegd wordt wanneer tot een nieuwe verkiezing wordt overgegaan, m.a.w. wanneer het mandaat van de gekozen leden een einde neemt.

Artikels 13 tot en met 17.

Deze artikelen vergen weinig commentaar. Zij werden grotendeels, behoudens enkele noodzakelijk gebleken verbeteringen of verduidelijkingen, overgenomen van de artikels 9 tot 12 van de wet van 10 maart 1925.

De voorgestelde datum voor de verkiezing (cf. art. 13) is zeker een verbetering, aangezien de huidig toegepaste « eerste maandag der maand april » heel wat moeilijkheden bijbracht (cf. toelichting bij het voorstel van wet, ingediend door de heer Goffart c.s.; Parl. Bescheid. Senaat 1974-1975, nr. 435-1).

d'autres fonctions jugées incompatibles. A cet égard, il y a lieu de se référer aux dispositions similaires de l'article 8, § 3 de la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes.

Les dispositions de l'article 10 ont pour but d'empêcher que certains membres du conseil, qui participent à la prise de décisions, n'aient à les examiner par après dans le cadre de la tutelle.

D'autre part, le littéra g reflète un principe unanimement admis et qui n'appelle pas d'autres commentaires.

A remarquer, enfin, que l'exclusion des personnes qui font d'habitude l'objet d'une aide, n'a pas été reprise, étant donné que, dans le cadre de l'économie générale du projet, elle est jugée démodée. D'ailleurs, rien n'empêche, en la matière, d'appliquer les dispositions de l'article 37 du projet.

Article 11.

Puisque l'article 8 exige une résidence dans la commune pour pouvoir être élu membre du conseil de l'aide sociale et qu'une même personne a la possibilité d'avoir plusieurs résidences, il fallait disposer que l'on ne peut être membre que d'un seul conseil.

Il convient de noter que le deuxième alinéa du texte proposé n'est d'application que lorsqu'il s'agit d'un centre local.

Article 12.

Il est nécessaire que les membres du conseil de l'aide sociale représentent la population.

Ce résultat est obtenu grâce à une élection au second degré, comme il est prévu pour la commission d'assistance publique, à savoir par les conseillers communaux de la (des) commune(s) desservie(s).

L'article en question comporte également une disposition concernant la date de l'organisation d'une nouvelle élection; elle aura lieu lorsque le mandat des membres élus prend fin.

Articles 13 à 17 inclusivement.

Ces articles n'appellent que peu de commentaires. A l'exception de quelques améliorations ou précisions qui s'imposaient, ils reprennent les articles 9 à 12 de la loi du 10 mars 1925.

La date proposée pour les élections (cf. art. 13) constitue sans nul doute un progrès important eu égard aux difficultés rencontrées par le système en vigueur à l'heure actuelle qui la fixe au « premier lundi du mois d'avril » (cf. exposé des motifs de la proposition de loi déposée par G. Goffart et consorts; Doc. parl. Sénat 1974-1975, n° 435-1).

Artikel 18.

Door dit artikel wordt getracht een oplossing te geven aan het probleem van de noodzakelijke vervanging van een lid dat zonder opvolger gebleven is (gedeeltelijke verkiezing).

Artikel 19.

Bij vergelijking met de tekst van artikel 19 van de wet van 10 maart 1925 zal men vaststellen dat aan de procedure betreffende de goedkeuring of eventuele vernietiging der verkiezingen heel wat verbeteringen worden aangebracht.

Artikel 20.

Dit artikel bepaalt uitdrukkelijk wanneer het mandaat van de leden een aanvang neemt.

Voor het overige kan worden verwezen naar de huidige bepalingen van artikel 21 en 21*bis* van de wet van 10 maart 1925.

Artikel 21.

Terwijl volgens de huidige wetgeving de eedaflegging van de leden van de intercommunale commissies gebeurt in handen van de gouverneur, voorziet het ontwerp dat zowel de leden van de plaatselijke als van de gewestelijke raden voor maatschappelijk welzijn, de eed afleggen in handen van de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum is gevestigd.

Verder wordt voorgesteld de procedure te bepalen die moet worden gevolgd indien een lid verwaarloost de eed af te leggen.

Artikel 22.

Ofschoon artikel 8 de maximumleeftijd om tot lid van de raad benoemd te kunnen worden vaststelt op 65 jaar, is het normaal dat een begonnen mandaat mag beëindigd worden niettegenstaande deze leeftijd overschreden wordt. Er wordt voorgesteld zulks uitdrukkelijk te bepalen in het eerste lid van artikel 22.

De overige bepalingen van dit artikel beogen een meer nauwkeurige procedure vast te leggen dan het huidige artikel 20 van de wet van 10 maart 1925, wat de toestand betreft van onverkiesbaarheid of onverenigbaarheid. De tekst ervan werd in ruime mate ingegeven door de artikelen 71 tot 73 van de gemeentekieswet.

Artikel 23.

De voorgestelde tekst van dit artikel verschilt van het huidige artikel 22 van de wet van 10 maart 1925 in deze zin dat thans ook de mogelijkheid tot schorsing geboden wordt, zoals dit het geval is voor de burgemeesters en schepenen met toepassing van artikel 56 van de gemeentewet.

Article 18.

Cet article tend à résoudre le problème du remplacement d'un membre qui n'a pas de suppléant (élection partielle).

Article 19.

En comparant ce texte avec celui de l'article 19 de la loi du 10 mars 1925, on constate que la procédure d'approbation ou d'annulation éventuelle des élections a été sensiblement améliorée.

Article 20.

Cet article fixe expressément le jour où le mandat des membres prend cours.

Pour le reste, il y a lieu de se référer aux dispositions existantes des articles 21 et 21*bis* de la loi du 10 mars 1925.

Article 21.

Alors que dans la législation actuelle la prestation de serment des membres des commissions intercommunales se fait entre les mains du gouverneur, le projet prévoit que les membres des conseils de l'aide sociale, tant locaux que régionaux, prêteront serment entre les mains du bourgmestre de la commune siège du centre.

Il est suggéré ensuite de fixer la procédure à suivre pour le cas où un membre négligerait de prêter serment.

Article 22.

Bien que l'article 8 fixe à 65 ans la limite d'âge pour pouvoir être élu membre du conseil, il est normal qu'un mandat, une fois commencé, puisse être achevé nonobstant le dépassement de cette limite d'âge. Il est proposé de le fixer expressément dans le premier alinéa de l'article 22.

Les autres dispositions de cet article visent une procédure plus précise que celle déterminée par l'article 20 de la loi du 10 mars 1925 en matière d'inéligibilité ou d'incompatibilité. Le texte s'inspire en grande partie des articles 71 à 73 de la loi électorale communale.

Article 23.

Le texte proposé pour cet article diffère de l'actuel article 22 de la loi du 10 mars 1925 en ce sens qu'il prévoit également la possibilité de suspension, telle qu'elle existe pour les bourgmestres et échevins en application de l'article 56 de la loi communale.

Artikel 24.

Zonder commentaar.

Artikel 25.

Door de woorden « behalve in geval van ontslag » heeft men de mogelijkheid willen onderstrepen dat de voorzitter ontslag neemt uit die functie zonder dat aan zijn mandaat van lid een einde wordt gemaakt.

Ten einde de continuïteit in de uitoefening van het voorzitterschap te waarborgen is het nodig te bepalen hoe in de vervanging van de voorzitter zal worden voorzien in geval van dezes afwezigheid of verhindering. De voorgestelde regeling is gelijkaardig aan die welke voorzien is door artikel 107 van de gemeentewet voor de vervanging van de burgemeester.

Artikel 26.

§ 1. In tegenstelling met de huidige wetgeving wordt aan de burgemeester slechts een raadgevende stem gegeven in plaats van een beraadslagende stem, wanneer hij de vergaderingen van de raad bijwoont.

Het voorzitterschap dat hij van ambtswege bekleedde wordt eveneens afgeschaft.

§ 2. Deze bepaling is als volledig nieuw te beschouwen. Door de mogelijkheid te bieden aan de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn om, met raadgevende stem, de vergaderingen bij te wonen van hetzij het college van burgemeester en schepenen, hetzij het college van burgemeesters, wordt getracht de samenwerking met de voogdij-overheid te bevorderen, aan wie eventueel onmiddellijk de nodige uitleg kan worden gegeven over bepaalde door de raad genomen beslissingen.

Artikel 27.

Het ontwerp laat alle raden voor maatschappelijk welzijn toe een vast bureau aan te stellen. Het biedt aan de raad de mogelijkheid er duidelijk omschreven bevoegdheden aan over te dragen, in zover de wet deze niet uitdrukkelijk aan de raad heeft voorbehouden.

Naast het vast bureau kan de raad nog bijzondere comités oprichten.

Deze comités onderscheiden zich van het vast bureau op twee punten :

- a) het aantal leden is niet door de wet vastgesteld;
- b) er kunnen meerdere comités opgericht worden met bevoegdheden, die duidelijk omschreven moeten zijn.

Om echter het belang van de sociale dienst te onderstrepen in de zending van de centra voor maatschappelijk welzijn wordt voorrang verleend aan de oprichting van een bijzonder comité voor de sociale dienst.

Article 24.

Pas de commentaire.

Article 25.

Par les mots « sauf en cas de démission » on a voulu mettre l'accent sur la possibilité de voir le président démissionner de sa charge sans qu'il soit mis fin, pour autant, à son mandat de membre.

En vue d'assurer l'exercice, sans discontinuité, de la présidence, il est nécessaire de déterminer comment il sera pourvu au remplacement du président en cas d'absence ou d'empêchement de celui-ci. Le règlement proposé est analogue à celui prévu pour le remplacement du bourgmestre, par l'article 107 de la loi communale.

Article 26.

§ 1er. A l'encontre de la législation actuelle, le bourgmestre ne dispose plus d'une voix délibérative; seule une voix consultative lui est accordée lorsqu'il assiste aux réunions du conseil.

La présidence d'office lui a également été enlevée.

§ 2. Cette disposition doit être considérée comme totalement nouvelle. En offrant la possibilité au président du conseil de l'aide sociale d'assister, avec voix consultative, aux réunions soit du collège des bourgmestre et échevins, soit du collège des bourgmestres, on a voulu promouvoir la coopération avec l'autorité de tutelle, qui pourra, le cas échéant, bénéficier immédiatement de l'information nécessaire relative à certaines décisions prises par le conseil.

Article 27.

Le projet permet à tous les conseils de l'aide sociale de créer un bureau permanent. Il donne au conseil la possibilité de lui déléguer des attributions bien définies, pour autant qu'il ne s'agisse pas de prérogatives réservées par la loi au conseil lui-même.

A côté du bureau permanent, le conseil peut encore constituer des comités spéciaux.

Ceux-ci se différencient du bureau permanent sur deux points :

- a) le nombre de leurs membres n'est pas légalement fixé;
- b) ils peuvent être plusieurs, leurs attributions devant être déterminées avec précision.

Toutefois, afin de souligner l'importance du service social en rapport avec la mission des centres d'aide sociale, la priorité doit être donnée à la constitution d'un comité spécial pour le service social.

Artikel 28.

Het werd als een leemte in de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand aangevoeld dat de bevoegdheid van de voorzitter niet werd bepaald. De tekst stelt voor dit tekort te verhelpen.

Artikel 29.

Het wordt nodig geacht de plaats aan te duiden waar de raad voor maatschappelijk welzijn moet vergaderen ten einde iedere betwisting daaromtrent te voorkomen wat betreft de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 30.

Dit artikel werd geïnspireerd door artikel 63 van de gemeentewet. Het geeft geen aanleiding tot commentaar.

Artikel 31.

In de huidige wetgeving is niets voorzien wat de openbaarheid van de vergaderingen van de commissies van openbare onderstand betreft.

De ervaring heeft geleerd dat het de voorkeur geniet met gesloten deuren te vergaderen om zoveel als mogelijk het politiseren uit te schakelen.

Er wordt slechts een uitzondering voorzien ingeval de raad het nodig acht nadere uitleg over de bedrijvigheden van het centrum aan het publiek te verschaffen, wat in andere woorden als een soort persconferentie kan betiteld worden.

Artikelen 32, 33, 34, 35 en 36.

Zonder commentaar.

Artikel 37.

Deze verbodsbepalingen werden geïnspireerd door artikel 68 van de gemeentewet en zijn meer uitgebreid dan in de huidige wetgeving ten einde eventuele misbruiken te voorkomen.

Artikel 38.

Zonder commentaar.

De tekst van dit artikel is te vergelijken met het huidige artikel 24 van de wet van 10 maart 1925.

Artikel 39.

Door dit artikel wordt voorgesteld in een geldelijke regeling te voorzien ten gunste van het lid dat de voorzitter gedurende geruime tijd bestendig vervangt (cf. het tweede lid van art. 108 van de gemeentewet).

Article 28.

On a pu considérer comme une lacune que la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique n'ait pas défini la compétence du président. Le texte propose d'y remédier.

Article 29.

Il est jugé nécessaire d'indiquer le lieu où doivent se tenir les réunions du conseil de l'aide sociale pour prévenir les discussions qui pourraient surgir à ce sujet dans le cas des centres régionaux d'aide sociale.

Article 30.

Cet article, inspiré par l'article 63 de la loi communale, ne donne pas lieu à commentaire.

Article 31.

Aucune disposition de la législation actuelle ne règle la publicité à donner aux réunions des commissions d'assistance publique.

L'expérience a cependant démontré qu'il est préférable d'organiser les réunions à huis clos afin d'éviter toute politisation, dans la mesure du possible.

Une seule exception est prévue pour le cas où le conseil estime utile d'informer plus amplement le public au sujet des activités du centre; dans ce cas-là, ces réunions se présenteraient en quelque sorte comme des conférences de presse.

Articles 32, 33, 34, 35 et 36.

Sans commentaires.

Article 37.

Ces interdictions, inspirées de l'article 68 de la loi communale, ont une portée plus étendue que dans l'actuelle législation, dans le but d'éviter des abus.

Article 38.

Sans commentaires.

Le texte de cet article est à comparer avec l'actuel article 24 de la loi du 10 mars 1925.

Article 39.

Cet article prévoit l'octroi d'une rémunération au membre qui remplace le président en permanence pendant un certains temps (cf. le deuxième alinéa de l'art. 108 de la loi communale).

Artikel 40.

Waar de huidige wetgeving alleen de huishoudelijke reglementen voor de onderstandsinstellingen aan de goedkeuring van de voogdijoverheid onderworpen worden, wordt geoordeeld dat insgelijks de huishoudelijke reglementen eventueel vastgesteld voor de diensten van de centra voor maatschappelijk welzijn, aan die goedkeuring moeten worden onderworpen.

Bovendien wordt thans in tegenstelling met de huidige wetgeving de gouverneur aangeduid om de huishoudelijke reglementen al dan niet goed te keuren en dit na advies van de gemeenteraad, als het om een plaatselijk centrum gaat, of van alle gemeenteraden, wat de gewestelijke centra betreft. De bedoelde reglementen kunnen immers voor het centrum zeer belangrijke beschikkingen inhouden.

Artikel 41.

Dit artikel vergt geen commentaar. De noodzakelijkheid van een maatschappelijk werker werd reeds bepaald bij artikel 3 van het ontwerp.

Artikel 42.

1. Ten einde, enerzijds, aan de betrokkenen billijke statutaire regelen te waarborgen en, anderzijds, een degelijke werking van het centrum te verzekeren door een voor zijn taken bekwaam personeel, is het noodzakelijk dat de Koning algemene bepalingen uitvaardigt binnen de grenzen van dewelke de raad het administratief statuut van alle personeelsleden zal vaststellen.

2. In tegenstelling met artikel 34 van de wet van 10 maart 1925, waarbij wordt bepaald dat de commissies de jaarwedde vaststellen « volgens gelijkaardige regelen als voor het gemeentepersoneel van toepassing zijn » wordt thans uitdrukkelijk voorzien dat het geldelijk statuut van de personeelsleden van het centrum hetzelfde is als dit waarvan het personeel geniet van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is.

De Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft, kan evenwel algemene afwijkingen op die regel bepalen en tevens de regelen vaststellen wat het geldelijk statuut van de aan het centrum eigen functies betreft, zo bijvoorbeeld dit van de secretaris en van de ontvanger van het centrum waarvan het ambt niet kan vergeleken worden met dit van gemeentesecretaris of -ontvanger.

De woorden « geldelijk statuut » moeten in zeer ruime zin worden geïnterpreteerd en aldus worden ook de toelagen en vergoedingen hieronder begrepen.

Wat de pensioenregeling betreft, wordt voorgesteld de wet van 25 april 1933 toepasselijk te maken op de personeelsleden van de centra.

3. Tegen de in het laatste lid van artikel 42 voorziene beslissingen van de gouverneur kan eventueel beroep worden ingediend met toepassing van artikel 120 van het ontwerp.

Article 40.

Alors que dans la législation actuelle seuls les règlements d'ordre intérieur arrêtés pour les institutions d'assistance sont soumis à l'approbation de l'autorité de tutelle, il est estimé que les règlements d'ordre intérieur éventuellement arrêtés pour les services des centres d'aide sociale devaient de même être soumis à cette approbation.

Par ailleurs, le projet s'écarte de l'actuelle législation en désignant le gouverneur pour approuver ou non les règlements d'ordre intérieur et ce après avis du conseil communal, lorsqu'il s'agit d'un centre local, ou de tous les conseils communaux, en ce qui concerne les centres régionaux. Lesdits règlements peuvent en effet prévoir des dispositions très importantes pour le centre.

Article 41.

Cet article se passe de tout commentaire. La nécessité de disposer d'un travailleur social est déjà prévue à l'article 3 du projet.

Article 42.

1. En vue de garantir aux intéressés des règles statutaires équitables et d'assurer un bon fonctionnement du centre grâce à un personnel compétent, il est nécessaire que le Roi arrête des dispositions générales dans les limites desquelles le conseil fixera le statut administratif de tous les membres du personnel.

2. Contrairement à l'article 34 de la loi du 10 mars 1925 qui prévoit que les commissions fixent le traitement annuel « selon des règles analogues à celles applicables pour le personnel communal », il est prévu explicitement que le personnel du centre bénéficie du même statut pécuniaire que le personnel de la commune où le centre a son siège.

Le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions peut cependant arrêter des dérogations générales à cette règle et fixer également le statut pécuniaire des emplois spécifiques au centre, comme par exemple celui du secrétaire et du receveur du centre, fonctions qui ne peuvent être comparées à celles de secrétaire communal ou de receveur communal.

Les mots « statut pécuniaire » doivent être interprétés dans un sens très large; c'est ainsi qu'ils visent aussi les allocations et indemnités.

En ce qui concerne le régime de pension, il est proposé de faire appliquer la loi du 25 avril 1933 aux membres du personnel des centres.

3. Un recours peut éventuellement être introduit, en application de l'article 120 du projet, contre les décisions du gouverneur prévues au dernier alinéa de l'article 42.

Artikel 43.

Zonder commentaar.

Artikel 44.

Behoudens het bepaalde voor de secretaris en ontvanger in artikel 27 van de wet van 10 maart 1925, voorziet laatstgemelde wet inzake eedaflegging niets wat de overige personeelsleden betreft, hetgeen aanleiding gaf tot twijfel.

De huidig voorgestelde tekst is geïnspireerd door artikel 46, § 4, van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten.

Artikel 45.

Dit artikel heeft ten doel de taken en verplichtingen van de secretaris beter te omschrijven ten einde elke betwisting te vermijden. Hierbij kan tevens verwezen worden naar het voorlaatste lid van artikel 28 van het huidig ontwerp.

Paragraaf 2 voorziet in een regeling in geval van afwezigheid of verhindering van de secretaris.

Artikel 46.

§ 1. De voorgestelde tekst is geïnspireerd door artikel 30 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand en behoeft geen commentaar.

§ 2. Om een grotere eenvormigheid en meer waarborgen te verkrijgen, verleent deze paragraaf aan de Koning de macht om de grenzen vast te stellen binnen dewelke het bedrag van de borgtocht van de ontvanger dient te worden bepaald.

In tegenstelling met de huidige wetgeving zal het thans de gouverneur zijn die bevoegd is om de beslissing tot vaststelling van het bedrag van de borgtocht goed te keuren.

Artikel 47.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn is in de eerste plaats een inrichting voor maatschappelijke dienstverlening. Het spreekt vanzelf dat er, naast de krachten die zich bezighouden met de werking van het bestuursapparaat, met name de secretaris en de ontvanger, een gespecialiseerd maatschappelijk werker dient in te staan voor de organisatie en de uitvoering van het sociaal werk.

Het is ongetwijfeld nuttig dat vanuit de ervaring der begeleiding van de probleempersonen door de sociale dienst regelmatig verslag wordt uitgebracht door de sociale dienst in de diverse bestuursorganen van het centrum. De aanwezigheid van een verantwoordelijke of vertegenwoordiger van de sociale dienst is hierbij steeds wenselijk.

Article 43.

Sans commentaire.

Article 44.

Hormis les dispositions prévues à l'article 27 de la loi du 10 mars 1925 pour le secrétaire et le receveur, la loi précitée reste muette en ce qui concerne la prestation de serment des autres membres du personnel, ce qui n'a pas manqué de susciter la confusion.

Le texte proposé s'inspire de l'article 46, § 4, de la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes.

Article 45.

Cet article tend à mieux déterminer les tâches et obligations du secrétaire en vue d'éviter toute contestation. Il y a lieu de se référer également à l'avant-dernier alinéa de l'article 28 du présent projet.

Le paragraphe 2 prévoit une solution en cas d'absence ou d'empêchement du secrétaire.

Article 46.

§ 1. Le texte proposé s'inspire de l'article 30 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique et ne donne pas lieu à commentaire.

§ 2. Ce paragraphe donne au Roi le pouvoir de fixer les limites dans lesquelles doit être fixé le montant du cautionnement du receveur, ceci afin d'assurer plus d'uniformité et de garanties.

Contrairement à la législation actuelle, ce sera le gouverneur qui aura compétence d'approbation de la décision fixant le montant du cautionnement.

Article 47.

Le centre d'aide sociale est en premier lieu un établissement d'aide sociale. Il va de soi qu'à côté des personnes responsables de l'administration, notamment le secrétaire et le receveur, un travailleur social spécialisé doit s'occuper de l'organisation et de l'exécution du travail social.

Il est incontestablement utile que le service social informe régulièrement les autorités administratives du centre, de l'expérience acquise au cours de la guidance des personnes inadaptées. La présence d'un responsable ou d'un représentant du service social est souhaitable.

Voor de beslissingen omtrent individuele problemen is het soms noodzakelijk dat de persoon die zich met het sociale werk bezighoudt rechtstreeks verslag uitbrengt bij de beslissende organen. Daarom is de verplichting tot deze verslaggeving voorzien telkens wanneer de behandelende maatschappelijke werker dit noodzakelijk acht.

Artikel 48.

In verband met het statuut van de ziekenhuisgeneesheer bereidt de Regering een wetgevend initiatief voor om deze kwestie zowel voor de private als de openbare ziekenhuizen te regelen, en wel in het raam van een globaal ontwerp waarin ook de participatiestructuren in het intern beheer van de ziekenhuizen als het financieel statuut van de ziekenhuisgeneesheer zullen worden geregeld. Alvorens een definitieve optie terzake te nemen dienen nog een aantal raadgevingen te geschieden, meer bepaald van de Ziekenhuisraad.

In afwachting van deze globale regeling heeft de Regering, in het kader van het wetsontwerp op de hervorming van de C.O.O. zich ertoe beperkt, als voorlopige formule inzake het statuut van de geneesheren werkzaam in instellingen afhankelijk van de C.O.O., de tekst te hernemen die in vroegere voorontwerpen van de Regering alsook in de ingediende wetsvoorstellen werd weerhouden (zie meer bepaald art. 40 van het wetsvoorstel nr. 141 ingediend in de Senaat op 16 mei 1974 en van het wetsvoorstel nr. 78 ingediend in de Kamer op 28 mei 1974).

Artikel 49.

In de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand bestaat er reeds een onverenigbaarheid tussen de functies van secretaris en ontvanger en deze van gemeenteraadslid. Het huidig ontwerp breidt deze onverenigbaarheid op twee manieren uit :

1. Zij wordt toegepast op alle personeelsleden;

2. Zij slaat niet alleen op het mandaat van burgemeester en van gemeenteraadslid maar insgelijks op het mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Bovendien dient opgemerkt dat, terwijl de huidige wetgeving de mogelijkheid biedt aan een lid van de commissie om het ambt van secretaris kosteloos waar te nemen, het huidig artikel hieraan insgelijks impliciet een einde maakt wat betreft de raad voor maatschappelijk welzijn.

Artikelen 50 en 51.

Zonder commentaar.

Artikelen 52 tot 55.

In de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt, voor wat aangaat de tuchtmaatregelen

En ce qui concerne les décisions relatives aux problèmes individuels, il est parfois nécessaire que la personne qui s'occupe du travail social informe directement les autorités de décision. C'est pourquoi, cette obligation d'information est prévue chaque fois que le travailleur social traitant le juge nécessaire.

Article 48.

En ce qui concerne le statut du médecin hospitalier le Gouvernement élabore une initiative législative visant à régler ce problème, aussi bien pour les hôpitaux privés que publics, dans le cadre d'un projet global réglant également les structures de participation à la gestion interne des hôpitaux ainsi que le statut pécuniaire du médecin hospitalier. Un certain nombre de consultations devront encore être organisées, plus précisément au sein du Conseil des Hôpitaux avant de pouvoir prendre une option définitive.

Dans l'attente de ce règlement global, le Gouvernement a repris, dans le projet de loi relatif à la réforme des C.A.P. et en guise de formule provisoire du statut des médecins employés dans des institutions ressortissant à la compétence des C.A.P., le texte des précédents avant-projets gouvernementaux et des propositions de loi déposées (voir plus précisément l'article 40 de la proposition de loi n° 141 déposée au Sénat le 16 mai 1974 et de la proposition de loi n° 78 déposée à la Chambre le 28 mai 1974).

Article 49.

Dans la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, il existe déjà une incompatibilité entre les fonctions de secrétaire et receveur et le mandat de conseiller communal. Le présent projet étend cette incompatibilité de deux façons :

1. Elle s'applique à tout le personnel;

2. Elle s'applique non seulement au mandat de bourgmestre et de conseiller communal mais également à celui de membre du conseil de l'aide sociale.

En outre, il faut remarquer que, si la loi actuelle permet à un membre de la commission d'assumer gratuitement la fonction de secrétaire, le présent article met implicitement fin à cette possibilité pour le conseil de l'aide sociale.

Articles 50 et 51.

Sans commentaires.

Articles 52 à 55.

La loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique se réfère, en ce qui concerne les mesures disciplinaires (sus-

(schorsing, afzetting) verwezen naar de wet van 6 augustus 1909 « op de vastheid der bedieningen bij de weldadigheid besturen ».

Het blijkt wenselijk de nog dienende bepalingen van laatstgenoemde wet in te lassen in de organieke wet zelf.

Artikel 56.

§ 1. De mogelijkheid moet worden voorzien dat voor bepaalde betrekkingen niet tot een statutaire benoeming dient te worden overgegaan. Dit is hoofdzakelijk het geval voor wat de categorie meester-, vak-, en dienstpersoneel betreft, waar thans reeds de contractuele aanstelling gebruikelijk is.

§ 2. Het gebrek aan werkkrachten van Belgische nationaliteit brengt in sommige gevallen de noodzakelijkheid met zich mee vreemdelingen aan te werven. Dit probleem is heden vooral actueel wat de sector verzorgend en verplegend personeel betreft. Op grond van artikel 6 van de Grondwet wordt een wettelijke bepaling nopens deze aangelegenheid als onontbeerlijk geacht.

Artikel 57.

De mogelijkheid moet geboden worden om, wanneer dit uiterst noodzakelijk is, in wel bepaalde omstandigheden onmiddellijk personeel aan te werven zelfs indien dit niet voldoet aan de vastgestelde aanwervingsvoorwaarden. Het spreekt vanzelf dat in dit geval alle misbruiken moeten vermeden worden. Daarom moet de wetgever het juridisch stelsel, dat dergelijke aanwerving regelt, nader bepalen. Deze aanwervingen moeten essentieel beperkt worden wat de duur betreft en hebben bijgevolg een zeer precair karakter.

Artikel 58.

Ofschoon de wet van 10 maart 1925 de mogelijkheid biedt tot een werkelijke moderne organisatie van de maatschappelijke dienstverlening, moet worden vastgesteld dat de grote meerderheid van de commissies van openbare onderstand hiervan geen gebruik hebben gemaakt en dat zij bij het voeren van hun sociale actie niet met hun tijd zijn meegegaan.

Het artikel 58 somt de voornaamste taken op voor de welke het centrum voor maatschappelijk welzijn verantwoordelijk is. Uit de woorden « ervoor te zorgen » en « verstrekt wordt » blijkt dat die verantwoordelijkheid niet de verplichting inhoudt deze taken zelf uit te voeren; het centrum zal er de andere diensten en instellingen dienen bij te betrekken, zoals overigens voorzien is bij artikel 63 van het ontwerp. Bovendien werd het, gelet op het dikwijls persoonlijk karakter van de gestelde problemen, nuttig geoordeeld het recht op vrije keuze te ondersteunen.

De meest geëvolueerde en de best aangepaste methoden moeten gebruikt worden om de taken zo degelijk mogelijk uit te voeren. Alle methoden worden hier bedoeld, inbegrepen het « sociaal case-work », de sociale begeleiding, het groepswork en zelfs het sociaal opbouwwerk.

pension, révocation), à la loi du 6 août 1909 « sur la stabilité des emplois dans les administrations de bienfaisance ».

Il paraît préférable d'insérer les dispositions encore valables de cette dernière loi dans la loi organique elle-même.

Article 56.

§ 1er. La possibilité doit être prévue de renoncer au régime statutaire pour la nomination à certains emplois. Ceci s'impose particulièrement pour la catégorie du personnel de maîtrise, des gens de métier et de service pour laquelle le système contractuel est déjà largement utilisé.

§ 2. Le manque de personnel de nationalité belge oblige dans certains cas les centres à recruter des agents de nationalité étrangère. Ce problème se pose dans toute son acuité dans le secteur du personnel soignant et infirmier. Vu l'article 6 de la Constitution une disposition législative en la matière est indispensable.

Article 57.

Il convient de prévoir la possibilité, dans le cas d'extrême nécessité, de recruter immédiatement du personnel, même si celui-ci ne répond pas aux conditions de recrutement prévues. Il va de soi que dans ces conditions tout abus doit être évité. C'est pour ce motif que le législateur doit préciser le régime juridique de pareil recrutement. Celui-ci doit être essentiellement limité dans le temps et sera donc de caractère fort précaire.

Article 58.

Bien que la loi de 1925 rende possible une réelle organisation moderne de l'aide sociale, il faut bien se rendre à l'évidence que la grosse majorité des commissions d'assistance publique ne sont pas engagées dans cette voie et qu'elles n'ont pas, dans leur action sociale, évolué avec le temps.

L'article 58 énumère les missions principales dont le centre d'aide sociale est responsable. Il résulte des termes « assurer » et « soit octroyée » que cette responsabilité ne comporte pas l'obligation d'exécuter lui-même ces tâches; le centre devra y impliquer les autres services et établissements, comme le prévoit, par ailleurs, l'article 63 du projet. En outre, eu égard au fait que les problèmes qui se posent ont souvent un caractère personnel, il a été jugé utile de souligner le droit au libre choix.

Les méthodes les plus évoluées et les mieux appropriées doivent être mises en œuvre pour remplir les tâches au mieux. On vise ici toutes les méthodes du travail social, y compris le « case-work », la « guidance », le « group-work » et même le développement social de la communauté.

Punt 1. — Onderzoek en diagnose.

Het centrum moet elk geval onderzoeken, op welke wijze ook het hiervan kennis kreeg. Een aanvraag uitgaande van de belanghebbende wordt niet meer vereist; het centrum kan op eigen initiatief optreden.

Punt 2. — Documentatie en raadgevingen.

Daar de sociale wetgeving uiterst complex is geworden, is het onontbeerlijk dat er een dienst bestaat die, waargenomen door bekwaam personeel, de belanghebbenden kan documenteren en raad verschaffen in verband met hun rechten en hen kan oriënteren naar gespecialiseerde openbare of privé-diensten en organisaties. We denken hier aan de talrijke rijksdiensten in verband met de werkloosheid, met pensioenen, met gebrekkigen, verminkten en andere gehandicapten, met gezinsvergoedingen, enz... maar ook aan de vakbonden, de ziekenfondsen en andere privé-diensten.

Punt 3. — Morele en opvoedende hulp.

Deze paragraaf legt de nadruk op het feit dat de hulpverlening niet altijd materieel moet zijn. De psycho-sociale, morele en opvoedende hulp moet gebaseerd zijn op de zelfwerkzaamheid van de geholpen persoon.

Deze hulp omvat onder meer de begeleiding van het gezin of van het individu bij het beheer van het gezinsbudget, bij de opvoeding van de kinderen, bij het ontstaan van crisisperiodes of conflictsituaties.

Punt 4. — Betreft de materiële hulp.

Deze materiële hulpverlening kan diverse vormen aannemen : hetzij de uitvoering van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van een recht op een bestaansminimum, hetzij de door het centrum vrijelijk besliste hulpverlening, hetzij aanvullende of voorlopige tussenkomsten in afwachting van het verkrijgen van uitkering van sociale zekerheid.

Punt 5. — In de bescherming van het kind en van de jeugd is een belangrijke taak voor het centrum weggelegd.

Op dit stuk is de samenwerking onontbeerlijk tussen het centrum, de jeugdrechtsbank, het jeugdbeschermingscomité, de Procureur des Konings, de adoptiewerken, enz.

Punt 6. — De preventieve bijstand.

Daar waar de preventieve bijstand thans slechts mogelijk is in de door de wet uitdrukkelijk bepaalde gevallen, wordt nu de mogelijkheid geschapen voorbehoudende bijstand te

Point 1. — Enquête et diagnostic.

Quelle que soit la façon dont le centre a connaissance d'un cas, celui-ci doit être examiné. Il n'est pas exigé de demande émanant de l'intéressé; le centre peut intervenir d'initiative.

Point 2. — Documentation et conseils.

La complexité de plus en plus grande de la législation sociale rend indispensable un service qui, assuré par du personnel qualifié, puisse documenter et conseiller les intéressés quant à leurs droits et les orienter vers les services et organismes spécialisés, publics ou privés. On pense ici aux nombreux services nationaux en rapport avec le chômage, les pensions, les estropiés et mutilés et autres handicapés, les allocations familiales, etc... mais aussi aux syndicats, mutualités et à d'autres services privés.

Point 3. — Aide morale et éducative.

Ce paragraphe met en relief le fait que l'aide ne doit pas toujours être matérielle. L'aide psycho-sociale, morale et éducative doit être basée sur l'action personnelle de la personne aidée.

Il s'agit notamment d'aider la famille ou l'individu dans la gestion du budget familial, l'éducation des enfants, lors de la survenance de périodes de crise ou de situation de conflits.

Point 4. — Concerne l'aide matérielle.

Ladite aide matérielle peut être accordée de différentes façons : soit en exécution de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, soit sous la forme d'une aide accordée librement par le centre, soit enfin à titre d'intervention complémentaire ou provisoire en attendant l'octroi de prestations sociales.

Point 5. — La protection de l'enfance et de la jeunesse est une tâche importante pour le Centre.

Dans ce domaine, la collaboration est indispensable entre le centre, le tribunal de la jeunesse, le comité de protection de la jeunesse, le Procureur du Roi, les œuvres d'adoption, etc.

Point 6. — L'assistance préventive.

Alors qu'actuellement l'assistance préventive n'est possible que dans des cas expressément déterminés par la loi, le projet crée la possibilité de l'assistance préventive sous

verlenen onder alle vormen en dit zowel op individueel als op collectief vlak.

Deze preventieve bijstand omvat eveneens de organisatie van de preventieve geneeskunde.

Geen enkele overheid of organisatie is heden wettelijk verplicht instellingen of diensten voor preventieve geneeskunde in te richten en te beheren. We kennen wel een stelsel waarbij aan het individu bepaalde verplichtingen worden opgelegd (medisch schooltoezicht, zekere inentingen, enz.) maar niemand is verplicht diensten te organiseren, tot dewelke de betrokkenen zich kunnen wenden om aan genoemde verplichtingen te voldoen.

De inrichting van de preventieve geneeskunde behoort thans tot één van de taken van de centra voor maatschappelijk welzijn wanneer het openbaar of privé-initiatief in gebreke is gebleven.

Artikel 59.

Het centrum is in zijn gebiedsomschrijving gehouden tot « dringende hulpverlening » aan de personen die « buiten de openbare weg of een openbare plaats », ingevolge ongeval of ziekte, onmiddellijk geneeskundige verzorging nodig hebben.

Door deze bepaling wordt gewoon de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening aangevuld, aangezien deze reeds de onmiddellijke verzorging regelt van de personen die zich in dezelfde omstandigheden « op de openbare weg of in een openbare plaats » bevinden.

Artikel 60.

Terwijl in de huidige wetgeving de commissies de aansluiting bij verzorgingsinstellingen moeten « bevorderen » wordt thans een verplichting ingevoerd.

Artikel 61.

Dit artikel is geïnspireerd door artikel 75 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand.

Wat echter het toezicht betreft, zijn het advies van de gemeenteraad en de goedkeuring van de bestendige deputatie vervangen door de goedkeuring van de provinciegouverneur.

Artikel 62.

In de huidige sociale context hoort het dat de taak van het centrum inzake het gebruik van de kapitalen verruimd wordt.

toutes les formes et cela aussi bien au plan individuel que collectif.

Cette assistance préventive comporte également l'organisation de la médecine préventive.

Aucune autorité ni organisation n'est actuellement légalement tenue d'instituer et de gérer des institutions ou services de médecine préventive. Il existe bien un système suivant lequel l'individu est soumis à certaines obligations déterminées (inspection médicale scolaire, certaines vaccinations, etc.) mais personne n'est obligé d'organiser les services auxquels les intéressés pourraient s'adresser pour satisfaire aux dites obligations.

L'organisation de la médecine préventive, lorsque l'initiative publique ou privée est restée en défaut de le faire, figure parmi les tâches du centre d'aide sociale.

Article 59.

Le centre est obligé dans son ressort territorial de dispenser les « secours d'urgence » aux personnes qui, « en dehors de la voie publique ou d'un lieu public », ont besoin de soins de santé immédiats à la suite d'un accident ou de maladie.

Cette disposition constitue le complément normal de la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente qui a déjà organisé celle-ci à l'égard des personnes qui se trouvent dans les mêmes conditions « sur la voie publique ou dans un lieu public ».

Article 60.

Tandis que, dans la législation actuelle, les commissions doivent « favoriser » l'affiliation à des institutions de prévoyance, il est proposé d'introduire une obligation.

Article 61.

Cet article s'inspire de l'article 75 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique.

Toutefois, en ce qui concerne la tutelle, l'avis du conseil communal et l'approbation de la députation permanente sont remplacés par la seule approbation du gouverneur de la province.

Article 62.

Dans le contexte social actuel il convient d'élargir la tâche du centre en ce qui concerne le placement de capitaux.

Naast het bouwen en aankopen van sociale woningen mag het centrum ook deelgenoot worden in maatschappijen waarvan de sociale doeleinden in verband staan met de verschillende opdrachten van het centrum.

Artikel 63.

§ 1. Het centrum kan elke dienst of instelling inrichten waarvoor behoeften aanwezig zijn. Het is echter duidelijk dat dit dient te gebeuren binnen het kader van een bestaande planning.

Tevens moet onderlijnd worden dat men zal rekening houden met de bestaande voorzieningen en het gebruik dat hiervan kan worden gemaakt overeenkomstig wat verder nog wordt bepaald. Het is tevens aangewezen dat hieromtrent een duidelijke taakafbakening tot stand gebracht wordt met de gemeentelijke initiatieven. Er wordt voorgesteld dat tenminste het beheer van de bedoelde sociale en medisch-sociale instellingen en diensten uitsluitend tot de bevoegdheid van het centrum voor maatschappelijk welzijn wordt overgelaten.

§ 2. Het is volstrekt nodig dat de centra voor maatschappelijk welzijn en de openbare en private diensten onderling samenwerken. Er dient, bijvoorbeeld, vermeden te worden dat verschillende diensten tegelijkertijd werkzaam zijn in hetzelfde gezin. Voornoemde diensten en de centra moeten dus mekaar aanvullen met het oog op de doeltreffendheid van de globale dienstverlening verstrekt aan de geholpen personen.

Wanneer een begeleiding van een hulpvrager aldus op gang werd gebracht door een andere dienst of centrum waarin de betrokkene zijn vertrouwen heeft uitgedrukt, dient het centrum hiermede rekening te houden, ook wanneer om een bijzondere tussenkomst vanwege het centrum wordt verzocht. Het herhalen van sociale onderzoeken moet aldus overbodig worden gemaakt. Een centrum moet kunnen beslissingen nemen op basis van verslagen en begeleidingsopdrachten door andere diensten mits afspraken met de eigen sociale dienst worden gemaakt.

Indien in bepaalde gevallen en met inachtneming van het recht op vrije keuze waarvan sprake in artikel 58, het centrum beroep doet op bestaande diensten die goed werken en het vertrouwen van de bevolking genieten, dan is het normaal dat het de door die diensten gemaakte kosten te zijnen laste neemt.

Bovendien zal het centrum, indien het zelf niet over de gepaste diensten en inrichtingen beschikt, bij voorkeur overeenkomsten sluiten met andere instellingen ten einde aan alle noden te kunnen voldoen.

Ook moet een soepele samenwerking mogelijk worden gemaakt tussen het centrum en andere instellingen voor een gemeenschappelijke uitbating van een bijzondere dienst of inrichting. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan bepaalde initiatieven in de ziekenhuissector.

A côté de la construction et de l'acquisition d'habitations sociales, le centre peut aussi s'intéresser aux participations à des sociétés lorsque leurs buts sociaux sont en rapport avec les différentes missions du centre.

Article 63.

§ 1. Le centre peut créer tout service ou toute institution qui répond à des besoins réels. Il ne fait cependant aucun doute que cette initiative devra être réalisée dans le cadre d'une programmation existante.

Il faut en outre souligner la nécessité de tenir compte de l'infrastructure existante et de l'usage que l'on pourra en faire conformément aux dispositions énoncées ci-dessous. Il est également indiqué de délimiter clairement les tâches du centre d'une part et de la commune d'autre part. Il est proposé d'inclure au moins la gestion des institutions et services sociaux et médico-sociaux prévus dans les compétences exclusives du centre d'aide sociale.

§ 2. Il est absolument nécessaire que les centres d'aide sociale et les services publics et privés collaborent entre eux. Il faut, par exemple, éviter que les différents services s'occupent en même temps de la même famille. Lesdits services et les centres doivent dès lors, se compléter les uns les autres en vue de rendre efficace l'aide globale octroyée à la personne secourue.

Lorsqu'un processus de guidance d'une personne sollicitant de l'aide est engagé par un autre service ou centre dans lequel l'intéressé a placé toute sa confiance, le centre devra en tenir compte même si une intervention spéciale du centre est demandée. La répétition des enquêtes sociales doit ainsi devenir superflue. Un centre doit être en mesure de prendre des décisions sur la base de rapports et de missions de guidance effectués par d'autres services, moyennant des contacts avec son propre service social.

Si, dans des cas d'espèce et en sauvegardant le droit au libre choix dont question à l'article 58, le centre fait appel à des services existants qui fonctionnent bien et qui jouissent de la confiance de la population, il est normal qu'il prenne à sa charge les frais exposés par ces services.

En outre, si le centre ne dispose pas lui-même des services et établissements appropriés, il conclura de préférence des conventions avec d'autres institutions afin de pouvoir satisfaire à tous les besoins.

Une collaboration souple entre le centre et d'autres institutions doit également être facilitée, afin d'arriver à l'exploitation commune d'un service ou établissement spécial. A cet égard on peut songer par exemple à certaines initiatives dans le secteur hospitalier.

§ 3. Met het oog op een soepele samenwerking, de continuïteit in de begeleiding van de betrokkene en de praktische dagelijkse uitwerking van wat in artikelen 58 en 63 gesteld wordt, is een voortdurend contact tussen sociale werkers van alle diensten in de gebiedsomschrijving van het centrum noodzakelijk. Vandaar de opdracht aan het centrum het overleg rond de behandeling en de begeleiding te organiseren.

Artikelen 64 tot 66.

Door de bepalingen van de artikelen 64 en 66 wordt beoogd een einde te stellen aan de talrijke discussies die gerezen zijn bij de vraag welke kinderen onder de voogdij staan van de huidige commissies van openbare onderstand.

Eenzijds (art. 64) treedt het centrum van rechtswege als voogd op voor de minderjarigen tegenover wie niemand met de ouderlijke macht of met de voogdij is bekleed en anderzijds (art. 66) kan het centrum zich als voogd doen aanstellen door de jeugdrechtsbank over elke niet-ontvoogde minderjarige die aan het centrum is toevertrouwd.

Wat artikel 65 betreft, werd de tekst van die strafbepaling, licht aangepast, overgenomen van artikel 77 van de wet van 10 maart 1925.

Artikel 67.

Door een uitdrukkelijke verwijzing naar het burgerlijk wetboek worden de bevoegdheden van de raad voor maatschappelijk welzijn, inzake de voogdij over de kinderen, beter bepaald dan dit heden het geval is voor de commissies van openbare onderstand.

Bovendien krijgt het lid dat door de raad wordt aangewezen een rol toebedeeld die duidelijker omljnd is, namelijk die van de persoon die de raad in voorkomend geval moet vertegenwoordigen.

Artikel 68.

Waar in de huidige wetgeving de Algemene Spaar- en Lijfrentekas het monopolium heeft voor de belegging van de kapitalen van de bij de commissie onder voogdij staande kinderen, werd het normaal bevonden dat de Minister een reeks instellingen zou aanduiden waar deze beleggingen kunnen gedaan worden.

Artikelen 69 en 70.

Zonder commentaar.

Artikel 71.

Dit artikel bepaalt de wijze waardoor een einde wordt gesteld of kan worden gesteld aan de voogdij uitgeoefend door de raad voor maatschappelijk welzijn. Deze wijze verschilt naar gelang van de juridische staat van het betrokken kind.

§ 3. En vue d'arriver à une collaboration souple, à la continuité dans la guidance de l'intéressé et dans la réalisation journalière pratique des dispositions des articles 58 et 63, un contact permanent entre les travailleurs sociaux de tous les services situés dans la circonscription du centre s'impose. D'où la mission donnée au centre d'organiser la concertation en matière de traitement et de guidance.

Articles 64 à 66.

Les dispositions des articles 64 et 66 tendent à mettre une fin aux nombreuses discussions qui ont surgi sur le point de savoir quels enfants se trouvent sous la tutelle des actuelles commissions d'assistance publique.

D'une part (art. 64), le centre est tuteur d'office des mineurs d'âge à l'égard desquels personne n'est investi de la puissance paternelle ou de la tutelle et d'autre part (art. 66), le centre peut se faire désigner par le tribunal de la jeunesse comme tuteur de tout mineur non émancipé qui lui a été confié.

En ce qui concerne l'article 65, le texte de la sanction pénale, légèrement adapté, a été repris de l'article 77 de la loi du 10 mars 1925.

Article 67.

Par une référence explicite au code civil les attributions du conseil de l'aide sociale sont en ce qui concerne la tutelle des enfants, mieux définies qu'actuellement pour les commissions d'assistance publique.

En outre, le membre désigné par le conseil se voit attribuer un rôle qui est défini plus clairement, à savoir, celui de la personne qui dans le cas échéant doit représenter le conseil.

Article 68.

Alors que dans la législation actuelle, la Caisse Générale d'Epargne et de Retraite détient un monopole quant au placement des capitaux des enfants se trouvant sous la tutelle de la commission, il a paru normal que le Ministre désigne une série d'institutions qui pourraient recevoir de tels dépôts.

Articles 69 et 70.

Sans commentaires.

Article 71.

Cet article détermine la manière par laquelle, il est mis fin ou peut être mis fin à la tutelle exercée par le conseil de l'aide sociale. Cette manière diffère suivant le statut juridique de l'enfant en cause.

In het eerste geval (§ 1) eindigt de voogdij van ambtswege, alsook in het tweede geval, met dit onderscheid echter dat hier het centrum zich tegen de onttrekking kan verzetten (§ 2). Tenslotte zijn er de gevallen waarin slechts aan de voogdij een einde wordt gesteld met toestemming van de raad of ingevolge een vonnis van de jeugdrechtbank (§ 3).

Artikel 72.

De verplichting van de gemeenschap tot het verstrekken van de maatschappelijke dienstverlening voorzien bij artikel 1 van het ontwerp zou illusoir zijn zo er geen degelijke structuur van herziening werd ingericht.

Het is ter zake niet opportuun de behandeling van het beroep toe te vertrouwen aan de gewone rechtbanken. De herzieningsaanvragen zullen voorgelegd worden aan herzieningskamers, waarvan de taak zich zal beperken tot gevallen van hoofdzakelijk sociale aard met een dringend karakter.

Op dit ogenblik lijkt de oprichting van één kamer per provincie het meest aangewezen. In de provincies met verschillende taalstelsels zal het nodig zijn meerdere kamers te voorzien.

Artikelen 73 en 74.

De samenstelling van de herzieningskamers gaf aanleiding tot vele gedachtenwisselingen in de commissies en in de werkgroepen.

Meerdere problemen stelden zich inderdaad wat betreft de doeltreffendheid van de herzieningsinstantie en wat aangaat de nadrukkelijk gewenste representativiteit bij de samenstelling van dergelijke instantie.

Op het stuk van de doeltreffendheid is gebleken dat het aantal van vijf leden werkelijk een maximum was om voor de kamer het karakter van een rechtcollege te behouden, alsook om de eventuele hinderpalen te ontwijken van de « representatieve vergaderingen ».

Op het stuk van de representativiteit staat het vast dat de in dit land bestaande toestand zou leiden tot een aanzienlijke uitbreiding van het aantal leden, indien wetteksten of besluiten een opsomming zouden geven van al de diensten en instellingen, openbare of private, die betrokken zijn in sociale of medico-sociale aangelegenheden.

Bovendien moest men bij de benoeming van de leden, benevens de door de Regering rechtstreeks gedane aanwijzingen, ook rekening houden met de regionale voordrachten.

Artikel 75.

Het is nog van belang erop te wijzen dat, waar in de huidige wetgeving alleen herziening bestaat voor een uitdrukkelijke beslissing, het voortaan ook mogelijk zal zijn bezwaar in te dienen bij het uitblijven van een beslissing.

Dans le premier cas (§ 1) la tutelle prend fin d'office, ainsi que dans le deuxième cas, avec cette différence toutefois, qu'ici le centre peut marquer son opposition (§ 2). Enfin, il existe des cas dans lesquels il ne peut être mis fin à la tutelle qu'avec le consentement du conseil ou à la suite d'un jugement du tribunal de la jeunesse (§ 3).

Article 72.

Le devoir de la collectivité d'octroyer l'aide sociale, prévu à l'article 1er du projet serait illusoire si l'on n'organisait pas une structure convenable de révision.

Il n'est pas opportun en l'espèce de confier l'appel aux tribunaux ordinaires. Les demandes de révision seront portées devant des chambres de révision, dont la mission se limitera à des cas de nature essentiellement sociale et de caractère urgent.

Le niveau provincial paraît pour le moment être le mieux indiqué pour l'installation d'une chambre. Dans les provinces où existent des régions de langues différentes il sera nécessaire que plusieurs chambres soient organisées.

Articles 73 et 74.

La composition des chambres de révision a provoqué de nombreux échanges de vues au sein des commissions et des groupes de travail.

Plusieurs problèmes se posaient en effet en ce qui concerne l'efficacité de l'instance de révision et la représentativité hautement souhaitable dans la composition de pareille instance.

Au plan de l'efficacité il a semblé que le nombre de cinq membres était pratiquement un maximum pour garder à la chambre le caractère d'une instance de contentieux et la préserver des éventuelles embûches des « assemblées représentatives ».

Au plan de la représentativité, il est évident que la situation que l'on connaît dans ce pays conduirait à une augmentation considérable du nombre des membres, si la loi ou les arrêtés énuméraient tous les services et organismes, publics ou privés, qui sont impliqués dans les affaires sociales ou médico-sociales.

Au surplus, il fallait, lors de la nomination des membres, tenir compte des propositions régionales à côté des désignations faites directement par le Gouvernement.

Article 75.

Il ne manque pas d'intérêt de relever que dorénavant une révision sera possible également en cas d'absence de décision et non seulement, comme dans l'actuelle législation, en cas d'une décision expresse.

Artikel 76.

De herzieningskamer moet niet noodzakelijk op stukken oordelen maar kan insgelijks sociale enquêtes doen verrichten vooraleer uitspraak te doen. Zij kan ook alle gewenste inlichtingen inwinnen : verslagen van sociale technici, adviezen van geneesheren, van psychologen, enz.

Artikelen 77 en 78.

Zonder commentaar.

Artikel 79.

Alhoewel betracht wordt in de volgende artikelen, wat het beheer van de goederen betreft, alle mogelijkheden te voorzien, herneemt het artikel 79, omzeggens veiligheids-halve, de bepaling van artikel 46 van de wet van 10 maart 1925.

Artikel 80.

§ 1. Voor het stellen van dit artikel, alsmede van de artikelen 81, 82, 86 en 87, werd rekening gehouden met de wet van 7 augustus 1974, die de overeenstemmende artikelen 47, 48, 49, 53 en 54 van de wet van 10 maart 1925 gewijzigd heeft en een aanmerkelijke versoepeling van het administratief toezicht heeft doorgevoerd. Enerzijds wordt advies uitgebracht door hetzij het College van burgemeester en schepenen, hetzij het College van burgemeesters, naargelang het gaat om een plaatselijk of gewestelijk centrum, en anderzijds wordt de machtiging al dan niet verleend door de gouverneur.

In tegenstelling evenwel met de huidige wetgeving waarbij slechts aan de commissies van openbare onderstand een mogelijkheid tot het indienen van beroep tegen de besluiten van de gouverneur geboden wordt (cf. art. 54ter van de wet van 10 maart 1925, ingevoegd door de wet van 7 augustus 1974) wordt dit voordeel uitgebreid tot de betrokken gemeenteoverheden, zoals kan worden vastgesteld bij de lezing van artikel 120 van het ontwerp.

§ 2. In deze paragraaf komen de bepalingen voor wat de verkoop van woeste gronden en van onder de bosregeling vallende bossen betreft. Ze zijn de overname van de op het huidig ogenblik terzake toegepaste procedure, bepaald door artikel 76, 6°, van de gemeentewet en door het koninklijk besluit van 6 december 1974 waarbij aan de provinciegouverneur de uitoefening wordt opgedragen van sommige machten welke van de Koning zijn verleend bij artikel 76 aan de gemeentewet (*Belgisch Staatsblad* van 28 januari 1975).

Artikelen 81 en 82.

Voor artikel 81 en § 1 van artikel 82 geldt de commentaar hierboven gegeven voor artikel 80, § 1.

In de tweede paragraaf van artikel 82 wordt thans uitdrukkelijk bepaald dat de centra tot onteigeningen ten alge-

Article 76.

La chambre de revision ne doit pas nécessairement juger sur pièces; elle peut aussi faire procéder à des enquêtes sociales avant de se prononcer. Elle peut aussi faire prendre tous renseignements souhaitables : rapports de techniciens sociaux, avis de médecins, de psychologues, etc.

Articles 77 et 78.

Sans commentaires.

Article 79.

Bien que l'on ait voulu prévoir dans les articles suivants, toutes les possibilités en matière de gestion des biens, l'article 79 reprend, disons par mesure de précaution, les dispositions de l'article 46 de la loi du 10 mars 1925.

Article 80.

§ 1. Le présent article ainsi que les articles 81, 82, 86 et 87 s'inspirent de la loi du 7 août 1974 qui a modifié les articles correspondants 47, 48, 49, 53 et 54 de la loi du 10 mars 1925, et a poursuivi un assouplissement considérable de la tutelle administrative. D'une part l'avis est émis par le Collège des bourgmestre et échevins ou par le Collège des bourgmestres selon qu'il s'agit d'un centre local ou régional et d'autre part, l'autorisation est accordée ou refusée par le gouverneur.

Contrairement à la législation en vigueur qui confère aux seules commissions d'assistance publique le droit d'introduire un recours contre les décisions du gouverneur (cf. art. 54ter de la loi du 10 mars 1925 inséré par la loi du 7 août 1974), ce droit est étendu aux autorités communales concernées comme il ressort d'ailleurs de la lecture de l'article 120 du projet.

§ 2. Ce paragraphe contient les dispositions relatives à la vente de terrains incultes et de bois soumis au régime forestier. Ces dispositions ne font que reprendre la procédure appliquée en la matière à l'heure actuelle et déterminée par l'article 76, 6°, de la loi communale et par l'arrêté royal du 6 décembre 1974 confiant au gouverneur de province l'exercice de certains pouvoirs attribués au Roi par l'article 76 de la loi communale (*Moniteur belge* du 28 janvier 1975).

Articles 81 et 82.

Le commentaire relatif à l'article 80, § 1 vaut également pour l'article 81 et le § 1er de l'article 82.

Le deuxième paragraphe de l'article 82 prévoit expressément que les centres peuvent procéder à des expropriations

menen nutte mogen overgaan. Indien algemeen aangenomen wordt dat de huidige commissies van openbare onderstand eveneens mogen onteigenen, dan dient toch opgemerkt dat van zekere zijde betwisting hierover bestaat, bij gebrek aan formele wettekst die de machtiging hiertoe verleent.

Artikel 83.

Waar in de huidige wetgeving de schenkingen en legaten aan de goedkeuring van de bestendige deputatie en eventueel aan die van de Koning onderworpen zijn, voorziet het ontwerp alleen de goedkeuring door de gouverneur (lid 1).

De leden 2 tot 5 van het artikel 83 werden geïnspireerd door de bepalingen van artikel 76, 3° van de gemeentewet en door de voor laatstgenoemd artikel voorgestelde wijzigingen (cf. Parl. Bescheid : Senaat, 9 oktober 1973, zitting 1973-1974, nr. 7).

Verder wordt in het ontwerp niet meer gesproken van geldinzamelingen in de openbare plaatsen en gebouwen of aan huis, noch over het plaatsen van bussen, daar hier de algemene reglementering ter zake kan toegepast worden.

Tenslotte wordt geoordeeld dat de schenkingen uit de hand geen machtiging vereisen.

Artikel 84.

Steunend op de ervaring is men de mening toegedaan dat een einde dient gesteld aan de thans bestaande verplichting de eerste verhuringen bij openbaar opbod toe te wijzen. In de praktijk komt het inderdaad meermaals voor dat om sociale, economische en zelfs om financiële redenen de voorkeur moet gegeven worden aan een verhuring uit de hand.

Het gevaar voor misbruik wordt vermeden door het feit dat de verhuring aan de goedkeuring van de gouverneur onderworpen wordt. Deze laatste is bevoegd zelfs voor de verhuringen voor meer dan negen jaar en de erfpachten die heden aan de goedkeuring van de Koning onderworpen zijn.

Er dient overigens op gewezen dat, zoals uit de aanvang van dit artikel blijkt, indien er afwijkende bijzondere regelingen bestaan, deze moeten worden toegepast. Als voorbeeld daaromtrent geldt artikel 18 van de pachtwetgeving d.d. 4 november 1969.

Artikel 85.

Waar in de huidige wetgeving het huren van goederen door de commissies van openbare onderstand niet aan goedkeuring onderworpen is, blijkt het nuttig teneinde eventuele misbruiken te voorkomen, dat van een bepaald bedrag af, in casu een jaarlijkse huurprijs die de 200.000 frank te boven gaat, of in geval van een huur die voor langer dan negen jaren wordt gegaan, de goedkeuring van de gouverneur vereist is.

Artikel 86.

De overeenstemmende bepalingen van artikel 53 van de wet van 10 maart 1925 werden, zoals hierboven vermeld onder artikel 80, § 1, gewijzigd door de wet van 7 augustus 1974.

pour cause d'utilité publique. Si l'on admet généralement que les commissions d'assistance publique actuelles ont également le droit d'exproprier, d'aucuns contestent cependant ce droit, à défaut d'un texte légal formel qui l'autorise.

Article 83.

Là où dans la législation actuelle, les dons et legs sont soumis à l'approbation de la députation permanente et, éventuellement à celle du Roi, le projet prévoit la seule approbation du gouverneur (alinéa 1er).

Les alinéas 2 et 5 de l'article 83 s'inspirent des dispositions de l'article 76, 3° de la loi communale ainsi que des modifications proposées pour ce dernier article (cf. Doc. parl. Sénat, 9 octobre 1973, séance 1973-1974, n° 7).

Par ailleurs, le projet ne parle plus des collectes dans les lieux et édifices publics, ou à domicile, ni du placement de troncs; la réglementation générale en cette matière peut être appliquée.

Enfin il est jugé que les dons manuels ne doivent être soumis à aucune autorisation.

Article 84.

S'appuyant sur l'expérience, on estime devoir abandonner l'exigence actuelle de l'adjudication publique pour la première location. En pratique, il paraît en effet la plupart du temps que, pour des raisons sociales, économiques et même financières, la préférence doit être donnée à la location de gré à gré.

Le risque d'abus est évité par le fait que la location est soumise à l'approbation du gouverneur. Celui-ci est compétent même pour les locations pour un terme de plus de neuf ans et les baux emphytéotiques, actuellement soumis à l'approbation du Roi.

Ainsi qu'il ressort du début de l'article, les règlements particuliers, s'ils existent, doivent être appliqués. A titre d'exemple, à cet égard, il convient de citer l'article 18 de la législation sur le bail à ferme du 4 novembre 1969.

Article 85.

Alors que dans la législation actuelle la prise en location des biens par les commissions d'assistance publique n'est soumise à aucune approbation, il paraît utile, pour éviter des abus éventuels, qu'à partir d'un certain montant, en l'occurrence un loyer annuel qui dépasse 200.000 francs ou si la location est faite pour un terme de plus de neuf ans, l'approbation du gouverneur soit exigée pour pareille opération.

Article 86.

Ainsi qu'il a été dit à l'article 80, § 1er ci-dessus, les dispositions correspondantes de l'article 53 de la loi du 10 mars 1925 ont été modifiées par la loi du 7 août 1974.

Een bijzonderheid is dat nu ook de werken van « sloping » onder de toepassing van deze bepalingen worden gebracht.

Heden is het artikel 77, 7° van de gemeentewet op die werken toepasselijk, bij gebrek aan een uitdrukkelijke bepaling in de wet van 10 maart 1925.

Artikel 87.

De tekst van dit artikel werd, mutadis mutandis, overgenomen van het insgelijks door de wet van 7 augustus 1974 gewijzigde artikel 54 van de wet van 10 maart 1925.

Artikel 88.

Zonder commentaar.

Artikelen 89 en 90.

De artikelen 89 tot 98 bepalen de regelen die in acht moeten genomen worden voor het budgettair en financieel beheer van het centrum. Vele bepalingen hiervan zijn terug te vinden hetzij in de wet van 10 maart 1925 hetzij in de gemeentewet.

Aldus hernemen de artikelen 89 en 90, vanzelfsprekend met de nodige aanpassingen, sommige bepalingen van artikel 60 van de wet van 10 maart 1925. Bovendien kan verwezen worden naar gelijkaardige bepalingen vervat in artikel 139 van de gemeentewet.

Artikelen 91 en 92.

De procedure voorzien voor de goedkeuring van de begroting en van de jaarlijkse rekening van het centrum voor maatschappelijk welzijn wijkt op meerdere punten af van de bestaande wetgeving.

Vooreerst moeten zowel de begroting als de jaarlijkse rekening vóór welbepaalde data aan het advies en de goedkeuring van de bevoegde voogdijoverheden onderworpen worden. Aldus wordt een bespoediging van de procedure betracht.

De dubbele goedkeuring, van gemeenteraad en bestendige deputatie, die op heden voor deze handelingen vereist is wat betreft de gemeentelijke onderstandscmissies, wordt in het ontwerp vervangen, enerzijds, door een advies verleend hetzij door de gemeenteraad voor het plaatselijk centrum, hetzij door de gemeenteraden voor het gewestelijk centrum, en, anderzijds, door een goedkeuring verleend door de bestendige deputatie.

Vermelden we nog dat het advies dat de goedkeuring van de begroting voorafgaat met redenen omkleed moet zijn.

In tegenstelling met de bestaande wetgeving wordt aan de overheid, belast met de goedkeuring van de begroting en van de jaarlijkse rekening, de mogelijkheid geboden deze te wijzigen. Hierdoor zal kunnen vermeden worden dat de begroting of de jaarlijkse rekening verworpen moet worden wegens de eventuele verbeteringen die er dienen aangebracht te worden.

A noter que dans le projet, les travaux de démolition tombent également sous l'application de ces dispositions.

A défaut d'une disposition expresse dans la loi du 10 mars 1925, l'article 77, 7° de la loi communale s'applique actuellement à ces travaux.

Article 87.

Le texte de cet article s'inspire, mutatis mutandis, de l'article 54 de la loi du 10 mars 1925, modifié également par la loi du 7 août 1974.

Article 88.

Sans commentaires.

Articles 89 et 90.

Les articles 89 à 98 fixent les règles en matière de gestion budgétaire et financière du centre. De nombreuses dispositions y relatives peuvent être retrouvées dans la loi du 10 mars 1925 ou dans la loi communale.

C'est ainsi que les articles 89 et 90 reprennent certaines dispositions de l'article 60 de la loi du 10 mars 1925 moyennant, bien entendu, les adaptations nécessaires. Il convient également de se référer à certaines dispositions analogues de l'article 139 de la loi communale.

Articles 91 et 92.

La procédure prévue pour l'approbation du budget et compte annuel du centre d'aide sociale s'écarte sur plusieurs points de la législation existante.

Tout d'abord, tant le budget que le compte annuel doivent être soumis à l'avis et l'approbation des autorités de tutelle avant des dates bien déterminées. On vise de la sorte une accélération de la procédure.

La double approbation, par le conseil communal et la députation permanente, actuellement requise pour ces opérations en ce qui concerne les commissions communales d'assistance, est remplacée, dans le projet, d'une part, par un avis émis soit par le conseil communal pour le centre local, soit par les conseils communaux pour le centre régional et, d'autre part, par une approbation donnée par la députation permanente.

Ajoutons que l'avis préalable à l'approbation du budget doit être motivé.

Le projet prévoit, ce que ne fait pas la loi actuelle, que l'autorité compétente pour l'approbation soit du budget, soit du compte annuel, peut les réformer. On évitera ainsi que des corrections éventuelles n'entraînent le rejet du budget ou du compte annuel.

Artikel 93.

Zonder commentaar. Deze bepaling is te vergelijken met artikel 62 van de wet van 10 maart 1925 en met het eerste lid van artikel 133 van de gemeentewet.

Artikel 94.

Zowel het centrum als de betrokken gemeenteraad of gemeenteraden kunnen in beroep komen tegen de besluiten van de bestendige deputatie. Eenzelfde recht is aan de gouverneur voorbehouden.

Artikel 95.

Op te merken valt, in fine van dit artikel dat bij onbevredigende beslissing van de bestendige deputatie, het niet meer de Koning is doch wel de Minister die bevoegdheid heeft de nodige kredieten uit te trekken.

Voor het overige kunnen de bepalingen van dit artikel vergeleken worden met de artikelen 63 en 64 van de wet van 10 maart 1925 en vooral met artikel 133, derde en vierde leden, van de gemeentewet, waardoor het hier besproken artikel werd geïnspireerd.

Artikel 96.

Door dit artikel worden sommige bepalingen hernomen van artikel 30 van de wet van 10 maart 1925 en van artikel 144 van de gemeentewet.

Artikel 97.

De bevoegdheid die de bestendige deputatie thans heeft (cfr. art. 65 van de wet van 10 maart 1925 en art. 147 van de gemeentewet) in verband met de geweigerde of vertraagde bevelen tot betaling, wordt aan de gouverneur toegekend.

Artikel 98.

Zonder commentaar. (Cfr. art. 58 van de wet van 10 maart 1925).

Artikelen 99, 100 en 101.

Het afzonderlijk beheer van diensten en instellingen kan in bepaalde gevallen noodzakelijk blijken.

Een centrum met een belangrijk onroerend patrimonium kan er bovendien belang bij hebben het beheer van zijn gronden te laten verrichten door een terzake ervaren gemeentelijk bedrijf.

Het artikel 101 ingegeven door de gemeentewet (art. 147^{quater}), laat het verplaatsen toe van de verantwoordelijkheid voor de thesaurie in het geval van bedoeld afzonderlijk beheer. De aanwijzing van een bijzondere ontvanger vermijdt immers een dubbele inschrijving van alle boekhoudkundige gegevens.

Article 93.

Sans commentaires. Cette disposition présente des analogies avec l'article 62 de la loi du 10 mars 1925 et le premier alinéa de l'article 133 de la loi communale.

Article 94.

Le centre et le conseil communal ou les conseils communaux peuvent se pourvoir en appel contre les décisions de la députation permanente. Le gouverneur dispose du même droit de recours.

Article 95.

A noter, en fin de l'article qu'en cas de décision non satisfaisante de la députation permanente, c'est le Ministre et non plus le Roi qui est habilité à inscrire les crédits nécessaires au budget.

Pour le reste, les dispositions de cet article peuvent être comparées avec celles des articles 63 et 64 de la loi du 10 mars 1925 et plus particulièrement avec les troisième et quatrième alinéas de l'article 133 de la loi communale dont s'inspire le présent article.

Article 96.

Cet article reprend certaines dispositions de l'article 30 de la loi du 10 mars 1925 et de l'article 144 de la loi communale.

Article 97.

La compétence que possède actuellement la députation permanente en matière de refus ou de retard d'ordonnement de dépenses (cf. l'art. 65 de la loi du 10 mars 1925 et de l'art. 147 de la loi communale) est attribuée au gouverneur.

Article 98.

Sans commentaires. (Cf. art. 58 de la loi du 10 mars 1925).

Articles 99, 100 et 101.

La gestion distincte de certains services et institutions peut s'avérer nécessaire dans certains cas.

Le centre possédant un patrimoine immobilier important peut, en outre, avoir intérêt à faire gérer ses terrains par une régie communale, expérimentée en cette matière.

L'article 101 inspiré de la loi communale (art. 147^{quater}), permet de déplacer la responsabilité de la trésorerie dans le cas de gestion distincte susvisée. La désignation d'un receveur spécial évite en effet un double enregistrement de tous les mouvements comptables.

Artikelen 102, 103 en 104.

De bepalingen van artikel 102 en van artikel 103, § 1, geven met de nodige aanpassingen de artikelen 12 en 13 weer van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum. Wat artikel 103, § 2, betreft en evenzo artikel 104 werden de bepalingen hiervan geïnspireerd door artikel 12 van de wet van 27 juni 1956 betreffende het Speciaal Onderstandsfonds.

Artikel 105.

Zonder commentaar. (Cfr. art. 15 van de bovenbedoelde wet van 7 augustus 1974).

Artikelen 106 en 107.

Deze artikelen hernemen bijna volledig de bepalingen van de artikelen 81, tweede lid, en 82 van de wet van 10 maart 1925.

Artikelen 108 tot 112.

Deze artikelen regelen de financiering van de centra voor maatschappelijk welzijn.

Heden is in principe elke gemeente verplicht het tekort van haar commissie van openbare onderstand te dekken door daartoe op haar begroting het nodige krediet uit te trekken.

Het huidige ontwerp behoudt de verplichte financiële tussenkomst van de gemeente bij deficit van het centrum.

Er werd evenwel geoordeeld dat het onbillijk was het volledig deficit van de centra ten laste van de bediende gemeenten te leggen, temeer daar de financiële last soms zeer zwaar is.

Het blijkt logisch dat een gedeelte van het tekort gedragen wordt door de gemeenschap, d.w.z. door de Staat, om zo doende te vermijden de gemeenten waar een grote inspanning op sociaal gebied gedaan wordt, te penaliseren door een bovenmatige belastingsdruk.

Deze tussenkomst van de Staat zou gebeuren door bemiddeling van een Speciaal Fonds voor maatschappelijk welzijn.

Dit Bijzonder Fonds wordt bovendien gespijsd door het deel dat in het gemeentefonds is voorbehouden voor de openbare onderstand.

Dit Fonds zou zijn toelagen rechtstreeks betalen aan het centrum voor maatschappelijk welzijn; aldus wordt tegemoet gekomen aan een herhaaldelijk uitgedrukte wens van de betrokken middens.

Bij de voorbereiding van het huidig ontwerp werden twee verschillende oplossingen in overweging genomen wat betreft de financiering van het nieuw stelsel.

De eerste stelde voor dat de gemeente forfaitair zou tussenkomen door middel van een toelage waarvan het bedrag door de Koning zou worden vastgesteld in functie van criteria die tegelijk rekening houden met het bevolkingscijfer

Articles 102, 103 et 104.

Les dispositions de l'article 102 et de l'article 103, § 1er, reproduisent, moyennant les adaptations nécessaires, les articles 12 et 13 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

En ce qui concerne l'article 103, § 2, ainsi que l'article 104, leurs dispositions ont été inspirées par l'article 12 de la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds spécial d'assistance.

Article 105.

Sans commentaire. (Cf. l'article 15 de la loi susvisée du 7 août 1974).

Articles 106 et 107.

Ces articles reprennent presque intégralement les dispositions des articles 81, alinéa 2, et 82 de la loi du 10 mars 1925.

Articles 108 à 112.

Ces articles règlent le financement des centres d'aide sociale.

Actuellement, chaque commune est en principe tenue de combler le déficit de sa commission d'assistance publique en inscrivant à son budget le montant nécessaire à cet effet.

Le présent projet maintient l'intervention financière obligatoire de la commune en cas de déficit du centre.

Toutefois il a été jugé qu'il n'était pas équitable de mettre le déficit complet des centres à charge des communes desservies, d'autant plus que la charge financière est parfois très lourde.

Il paraît logique de faire supporter par la collectivité, c'est-à-dire par l'Etat, une partie de ce déficit, afin d'éviter que soient pénalisées par une charge fiscale excessive, les communes qui font un gros effort dans le domaine social.

Cette intervention de l'Etat se réaliserait par l'intermédiaire d'un Fonds spécial de l'aide sociale.

Ce Fonds spécial est alimenté en outre par la part réservée pour l'assistance publique dans le Fonds des communes.

Rencontrant un vœu souvent exprimé par les milieux concernés, ce Fonds payerait ses subventions directement au centre d'aide sociale.

Au cours des travaux préparatoires deux solutions avaient été envisagées pour assurer le financement du nouveau régime.

La première proposait que la commune intervienne forfaitairement en octroyant une subvention dont le montant serait fixé par le Roi en fonction de critères tenant compte à la fois du chiffre de la population et des besoins sociaux.

en met de sociale noden. Indien de eigen inkomsten van het centrum en de gemeentelijke toelage ontoereikend zouden zijn, zou een Speciaal Fonds voor maatschappelijk welzijn de begroting van het centrum in evenwicht brengen.

De voorstanders van deze oplossing waren van mening dat het niet aangewezen is aan de gemeenten de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid te laten voor de ontwikkeling van de maatschappelijke dienstverlening. Wanneer immers de gemeente deficitair is, bestaat het gevaar dat de werking van het centrum voor maatschappelijk welzijn, onder de druk van de gemeentelijke overheid, niet in de behoeften voorziet indien de financiële eisen de voorrang krijgen. Het hoorde dus de gemeenten tot een tegemoetkoming te verplichten en de wijze van vaststelling van hun tegemoetkoming te bepalen.

Tegen de voornoemde oplossing werden bezwaren ingebracht : ofwel zou zij leiden tot een ongecontroleerde verhoging, tot het overdrevene toe, van de uitgaven voor maatschappelijke dienstverlening, ofwel zouden een strenge inspectie en controle moeten worden ingevoerd, met als gevolg een verkeerde, zware en onaanvaardbare centralisatie wat betreft de geïndividualiseerde maatschappelijke dienstverlening.

In tegenstelling met de bovenstaande oplossing, behield de tweede oplossing de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten door deze te verplichten aan de centra voor maatschappelijk welzijn de toelagen te verlenen die nodig zijn voor het evenwicht van hun ontvangsten en uitgaven, terwijl het Speciaal Fonds zou tussenkomen op basis van objectieve verdelingscriteria vastgesteld door de Koning.

Ten gunste van die oplossing werd aangevoerd dat de plaatselijke besturen het best uitgerust zijn om de behoeften inzake maatschappelijke dienstverlening te bepalen en dat zij er dus verantwoordelijk voor zijn aan die noden het hoofd te bieden en de last te dragen van wat niet tot de nationale solidariteit behoort. Indien het waar is dat een controle nodig en onontbeerlijk is, dan is het evenwel verkiezelijk dat zij gebeurt door een plaatselijk orgaan dat in nauw contact staat met het centrum voor maatschappelijk welzijn en beter dan het centraal bestuur kan oordelen over de te nemen plaatselijke initiatieven.

De Regering heeft er zich in onderhavig geval om bekommerd twee hoofdbeginselen met elkaar te verzoenen, te weten : enerzijds, aan de centra voor maatschappelijk welzijn de financiële middelen waarborgen die onontbeerlijk zijn voor het wellukken van de hervorming, en, anderzijds, de eindverantwoordelijkheid van de plaatselijke besturen behouden om hetzij onbezonnen uitgaven, hetzij een verkeerde centralisatie te vermijden.

De door het ontwerp voorgestelde oplossing komt aan deze beginselen tegemoet.

Artikel 113.

De huidige wet liet de inrichting van een inspectiedienst over aan de zorgen van het koninklijk initiatief. Deze dienst,

Si les ressources propres du centre et la subvention communale ne sont pas suffisantes, un Fonds spécial de l'aide sociale équilibrerait le budget du centre.

Les défenseurs de cette solution estimaient qu'il n'est pas opportun de laisser aux communes la responsabilité financière finale du développement de l'aide sociale, car, là où la commune est en déficit, le fonctionnement du centre d'aide sociale risque, sous la pression des autorités communales, de ne pas répondre aux besoins lorsque les impératifs financiers priment. Il convenait donc d'obliger les communes à intervenir et de prévoir le mode de fixation de leurs interventions.

L'on objectait contre cette solution qu'ou bien, elle aboutirait à un accroissement incontrôlé et qui risquerait d'être excessif, des dépenses de l'aide sociale, ou bien, qu'une inspection et un contrôle strict devraient être mis en place, ce qui entraînerait une centralisation abusive, lourde et inacceptable en matière d'aide sociale individualisée.

A l'encontre de la solution ci-dessus, une deuxième formule maintenait la responsabilité financière finale des communes, en obligeant celles-ci à accorder aux centres d'aide sociale des subventions nécessaires à l'équilibre de leurs recettes et dépenses, tandis que le Fonds spécial intervenait sur base de critères objectifs de répartition arrêtés par le Roi.

On invoquait, à l'appui de cette formule, que ce sont les pouvoirs locaux qui sont les mieux armés pour évaluer les besoins d'aide sociale et qu'il est donc de leur responsabilité d'y faire face et de supporter ce qui n'incombe pas à la solidarité nationale. S'il est vrai qu'un contrôle est nécessaire et indispensable, il est cependant préférable qu'il provienne d'un organisme local en contact étroit avec le centre d'aide sociale et pouvant, mieux que le pouvoir central, juger des initiatives locales à prendre.

La préoccupation du Gouvernement, en l'occurrence, a été de concilier deux principes fondamentaux : d'une part, garantir aux centres d'aide sociale les moyens financiers indispensables à la réussite de la réforme, et, d'autre part, maintenir la responsabilité finale des pouvoirs locaux afin d'éviter soit des dépenses inconsidérées, soit une centralisation abusive.

La solution préconisée par le projet rencontre ces deux aspects du problème.

Article 113.

La loi actuelle laissait à l'initiative du Roi le soin d'organiser un service d'inspection. Ce service, qui existe depuis

die bestaat sinds 1930, heeft voldoening geschonken; de specialisatie en de ervaring van dit orgaan van administratief toezicht verantwoorden de wettelijke bekrachtiging ervan.

Artikel 114.

Gelet op de financiële last die, in geval van tekort van het centrum, te dragen is door de gemeente, spreekt het vanzelf dat de gemeenteverhuden het nodige toezicht moeten kunnen uitoefenen, zoals dit heden het geval is voor de commissies van openbare onderstand (cf. art. 92 van de wet van 10 maart 1925).

Artikel 115.

Dit artikel herneemt bijna volledig de huidige tekst van artikel 96 van de wet van 10 maart 1925, zoals hij gewijzigd werd door de wet van 7 augustus 1974, waardoor de verplichting werd opgelegd een eventueel ongunstige beslissing te motiveren.

Het zal dus niet meer volstaan dat de toezichthoudende overheid een met de voorgelegde akte strijdige beslissing heeft betekend; deze beslissing zal met redenen omkleed moeten zijn en bij gebrek aan motivering zal de administratieve voogdijoverheid geacht zijn een beslissing te hebben genomen die overeenstemt met de akte van de commissie. Deze bepaling is een waarborg tegen elke willekeurige weigering van de voogdijoverheid.

Het laatste lid van de voorgestelde tekst sluit de toepassing uit van de bepalingen van dit artikel voor wat de procedure inzake tuchtmaatregelen aangaat. In deze aangelegenheden immers is het soms moeilijk de termijnen te eerbiedigen hetzij wegens het noodzakelijk uitgebreid onderzoek en verhoor, hetzij omdat gewacht moet worden op een gerechterlijke uitspraak.

Artikelen 116 en 117.

Zij betreffen de bepalingen nopens de uitoefening van de algemene voogdij, waarvan de regelen worden vastgesteld op dezelfde wijze als bij de artikelen 86 en 87 van de gemeentewet.

Artikel 118.

Gezien de wettelijkheid van de interventie van een door de gouverneur aangeduide commissaris bij de C.O.O. meermaals betwist werd, is het noodzakelijk deze bepaling die reeds voorkomt in de gemeentewet (art. 88), in het ontwerp op te nemen.

Artikel 119.

Voor dit artikel kan verwezen worden naar de commentaar gegeven op artikel 3 van het ontwerp.

Artikel 120.

Door dit belangrijk artikel wordt de mogelijkheid geboden beroep in te dienen tegen de besluiten van de gouverneur

1930, a donné satisfaction; la spécialisation et l'expérience de cet organe de tutelle administrative justifient que la loi elle-même en consacre l'institution.

Article 114.

Etant donné que les charges financières tombent à charge de la commune, en cas de déficit du centre, il va sans dire que les autorités communales doivent pouvoir exercer le contrôle nécessaire, comme c'est le cas aujourd'hui pour les commissions d'assistance publique (cf. art. 92 de la loi du 10 mars 1925).

Article 115.

Cet article reprend quasi intégralement le texte actuel de l'article 96 de la loi du 10 mars 1925, tel qu'il a été modifié par la loi du 7 août 1974, en imposant de motiver une décision éventuellement défavorable.

Il ne suffira donc plus que l'autorité de tutelle ait notifié une décision contraire à l'acte qui lui a été soumis; cette décision devra être motivée et à défaut de motivation, le tuteur administratif sera censé avoir rendu une décision conforme à l'acte de la commission. Cette disposition constitue une garantie contre tout refus arbitraire de l'autorité de tutelle.

Le dernier alinéa du texte proposé exclut l'application des dispositions du présent article à la procédure relative aux mesures disciplinaires. Car il est parfois difficile, en ces matières, de respecter les délais, soit en raison de l'enquête nécessairement étendue et de l'interrogatoire, soit parce qu'il faut attendre le prononcé du jugement.

Articles 116 et 117.

Ils concernent les dispositions relatives à l'exercice de la tutelle générale, dont les règles sont établies d'une façon identique à celle prévue aux articles 86 et 87 de la loi communale.

Article 118.

Etant donné que la légalité de l'intervention d'un commissaire désigné par le gouverneur auprès d'une C.A.P. a été maintes fois contestée, il est nécessaire de reprendre dans le projet cette disposition, qui figure déjà dans la loi communale, notamment dans l'article 88 de cette loi.

Article 119.

En ce qui concerne les dispositions de cet article, il faut se référer au commentaire relatif à l'article 3 du projet.

Article 120.

Cet article très important prévoit la possibilité d'introduire un recours contre les décisions du gouverneur visées

bedoeld door de artikelen 38 (bezoldigings- en pensioenregeling van de voorzitter), 40 (huishoudelijke reglementen), 42 (personeelsformatie, administratief en geldelijk statuut) 80 tot 87 (beheer van de goederen) en 101 (machtiging tot aanduiden van een bijzondere ontvanger).

Deze mogelijkheid geldt ook voor de gemeenteverhuden, die in de meeste gevallen zich moeten beperken tot het geven van een advies voorafgaand aan de beslissing van de gouverneur.

Artikel 121.

Het artikel 56 van de wet van 10 maart 1925 blijkt een uitsluitende bevoegdheid aan de ontvanger te geven voor het voeren van rechtsgedingen, dan wanneer in de praktijk heel dikwijls ook de voorzitter en de secretaris optreden. Dit geeft aanleiding tot betwistingen, onder meer wat de verhalen aangaat ingediend bij de Raad van State.

De voorgestelde tekst tracht de bevoegdheid van de ontvanger nader te preciseren.

Volledigheidshalve kan ook verwezen worden naar artikel 28, vierde lid, van het ontwerp, waarbij de bevoegdheden van de voorzitter terzake worden bepaald.

Artikel 122.

Door de oprichting van de Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn wordt de huidige Hoge Raad voor de Onderstand en het Maatschappelijk Dienstbetoon vervangen.

Artikel 123.

De studiegroepen die deelnamen aan de discussie van deze hervorming waren van oordeel dat het bestaan van een werkelijke studiedienst in de schoot van de administratie onontbeerlijk is.

De systematische beoordeling van de activiteiten van de centra voor maatschappelijk welzijn en van de provinciale diensten waarmede deze studiedienst ondermeer zou belast worden, leek inderdaad het beste middel om objectieve criteria op te stellen met het oog op de toepassing van de wet.

Artikel 124.

De oprichting van een dienst van maatschappelijke dienstverlening op provinciaal vlak dringt zich op wegens de grote diversiteit in de behandeling van de individuele gevallen. Deze diversiteit is verantwoord wanneer zij in functie van het individueel geval staat, maar niet wanneer het gaat over de middelen en methodes. Het is in verband met deze laatste vooral, dat de provinciale dienst een belangrijke rol kan spelen.

Daarbij komt dat verschillende openbare- of privé-organisaties zich met dezelfde sectoren van de maatschappelijke dienstverlening bezighouden, zodat bij gebrek aan onderlinge contacten een versnippering van krachten ontstaat.

par les articles 38 (traitement et pension accordés au président), 40 (règlements d'ordre intérieur), 42 (cadre du personnel; statut administratif et pécuniaire), 80 à 87 (gestion des biens) et 101 (autorisation de désigner un receveur spécial).

La même possibilité est offerte aux autorités communales qui doivent, dans la plupart des cas, se limiter à donner un avis préalable à la décision du gouverneur.

Article 121.

L'article 56 de la loi du 10 mars 1925 semble accorder une compétence exclusive au receveur en matière d'actions judiciaires alors qu'en réalité le président et le secrétaire interviennent aussi très souvent. Cet état de choses provoque des contestations notamment en ce qui concerne les recours au Conseil d'Etat.

Le texte proposé tente de préciser la compétence du receveur.

Pour être complet il convient également de se référer à l'article 28, quatrième alinéa qui fixe les compétences du président en la matière.

Article 122.

En remplacement de l'actuel Conseil Supérieur de l'Assistance et du Service Social, il est créé un Conseil supérieur de l'aide sociale.

Article 123.

Les groupes d'étude qui ont participé à la discussion de cette réforme ont estimé que la présence d'un véritable service d'étude au sein de l'administration est indispensable.

L'observation systématique des activités des centres d'aide sociale et des offices provinciaux dont ce service serait notamment chargé, paraît en effet être le meilleur moyen pour déterminer des critères objectifs en rapport avec l'application de la loi.

Article 124.

La création d'un office de l'aide sociale s'impose au plan provincial en raison de la grande diversité dans le traitement des cas individuels. Cette diversité se justifie quant à la considération du cas, dans son individualité, mais non quant aux moyens et aux méthodes. C'est donc au plan de celles-ci que l'office provincial peut jouer un rôle important.

Comme à côté de cela différentes organisations des secteurs public ou privé s'occupent des mêmes secteurs de service social, il en résulte un certain gaspillage des ressources, lorsqu'il n'existe pas de contacts réciproques.

Artikel 125.

De nadruk dient gelegd op het adviserend karakter van de dienst. Dit advies werkt in twee richtingen: enerzijds zal het gericht zijn tot de voogdijoverheden, anderzijds tot de centra voor maatschappelijk welzijn, de privéorganisaties en het publiek.

De provinciale dienst zal ter beschikking staan van elke instantie die om advies verzoekt, maar zal ook op eigen initiatief elk probleem ter studie kunnen nemen.

Het repertoriëren van de bestaande mogelijkheden en het ter beschikking stellen van de gegevens aan al wie er om verzoekt zal een van de belangrijkste opdrachten zijn.

De dokumentatie waarvan sprake in het 2° van het artikel, zal zeer uitgebreid moeten zijn, zowel op het gebied van de statistiek als op dit van de vakliteratuur.

In het 3° wordt een belangrijke rol voorzien op het gebied van de planning op gewestelijk vlak. De aldus verzamelde gegevens evenals de voorstellen die worden geformuleerd, zullen de studiedienst en de Minister toelaten een verantwoordende nationale planning vast te leggen.

Tenslotte kan vanuit de provinciale dienst met nuttig gevolg een geconcentreerde inspanning ondernomen worden op het stuk van de supervisie en de vorming van de personeelsleden van de centra voor maatschappelijk welzijn, die van zijn werkgebied afhangen.

Artikel 126.

Uit de ervaring blijkt de noodzakelijkheid dat maatregelen worden genomen van samenwerking en coördinatie tussen de centra en de verschillende organisaties voor maatschappelijke dienstverlening. De Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn kan bij het tot stand komen van deze maatregelen een belangrijke rol vervullen.

Artikel 127.

Het moet de centra mogelijk zijn zich te verenigen om objecten van een bepaald sociaal belang te verwezenlijken.

Het gebeurt maar al te vaak dat bepaalde doeleinden slechts kunnen bereikt worden met vereende krachten. Hierbij kan gedacht worden aan de oprichting van rustoorden voor bejaarden, verplegingsinstellingen, gezondheidscentra, enz.

Het is wenselijk dat zowel de Staat, de provincies en de gemeenten, als de andere natuurlijke of rechtspersonen, deel kunnen uitmaken van deze verenigingen.

Artikelen 128 tot 132.

Deze bepalingen zijn grotendeels ingegeven door de wet van 1 maart 1922 op de vereniging van gemeenten tot nut van het algemeen.

Bovendien vergen zij geen ander commentaar.

Article 125.

Il convient de souligner le caractère consultatif de l'office. Cette compétence d'avis s'exerce dans deux directions: d'une part, apport d'avis aux autorités de tutelle, d'autre part, fourniture de documentation aux centres d'aide sociale, aux organisations privées et au public.

L'office provincial sera à la disposition de toute instance qui lui demandera un avis mais il pourra aussi d'initiative entreprendre l'étude d'un problème.

Répertorier les possibilités existantes et mettre les données à la disposition de quiconque le désire figureront parmi les tâches les plus importantes.

La documentation dont question au 2° de cet article sera très étendue, aussi bien dans le domaine des statistiques que dans celui de la littérature spécialisée.

Sous le 3°, il est prévu un rôle important quant à l'établissement d'un planning pour la région. Les données ainsi rassemblées ainsi que les propositions de l'Office permettront aux services d'études et au Ministre de jeter les bases d'un planning national bien motivé.

Enfin, l'office provincial peut entreprendre avec succès de faire un effort concentré dans le domaine de la supervision et de la formation des agents des centres d'aide sociale dépendant de sa circonscription.

Article 126.

L'expérience démontre la nécessité de prendre des mesures de collaboration et de coordination entre les centres et les différentes organisations d'aide sociale. Le Conseil supérieur de l'Aide sociale pourra remplir un rôle important dans la réalisation de ces mesures.

Article 127.

Il faut donner aux centres la possibilité de s'associer en vue de la réalisation d'objets d'un intérêt social déterminé.

Il arrive très souvent que certains objectifs ne sont réalisables que par le groupement des forces. On pense ici à la création des homes pour personnes âgées, d'hôpitaux, de centres de santé, etc.

Il est souhaitable que l'Etat, les provinces et les communes, aussi bien que les autres personnes physiques ou morales, puissent faire partie de ces associations.

Articles 128 à 132.

Ces dispositions s'inspirent en majeure partie de la loi du 1er mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique.

En outre, elles n'appellent pas d'autre commentaire.

Artikel 133.

Het lijkt logisch dat bij een wijziging van het objekt van de vereniging, aan de leden de mogelijkheid geboden wordt zich terug te trekken. Het kan inderdaad voorkomen dat het gewijzigde doel niet meer beantwoordt aan de belangen van een of ander toetgetreden lid.

In dit geval is het gewettigd dat de tegenwaarde van de inbreng wordt teruggeschonken. Deze tegenwaarde wordt vastgesteld aan de hand van de boekhoudkundige gegevens op het ogenblik van het ontslag.

Artikel 134.

Gelet op de ernst van de te nemen beslissing en haar uitzonderlijk karakter wordt de uitsluiting van een lid aan de algemene vergadering toevertrouwd. Bovendien is hiertoe een meerderheid van 2/3 der stemmen vereist.

Artikel 135.

Daar deze verenigingen uitsluitend objecten van sociaal belang tot doel hebben die in verband staan met de zending van de centra lijkt het vanzelfsprekend dat de publiekrechtelijke personen steeds de leidende hand hebben. Bovendien wordt door deze bepaling vermeden dat winstbejag wordt nagestreefd en hierdoor afgeweken wordt van het werkelijk sociaal oogmerk.

De natuurlijke en rechtspersonen die eventueel tot de vereniging zijn toetgetreden hebben in ieder geval een volwaardige medezeggingsschap.

Artikel 136.

Het is nodig dat het toezicht en de controle die toegepast worden op de centra voor maatschappelijk welzijn ook gelden voor de verenigingen van deze laatste.

Bovendien wordt het wenselijk geacht dezelfde regelen van toepassing te maken op de personeelsleden, als die welke voorgeschreven zijn voor het personeel van het centrum dat de gemeente bedient waar de zetel van de vereniging gevestigd is.

De bepalingen van dit artikel strekken voornamelijk ertoe misbruiken te beletten.

Artikel 137.

Er diende een maximumduur bepaald. Dertig jaar lijkt een redelijke termijn. Op dit ogenblik kan er vastgesteld worden of het zijn nut heeft een verlenging toe te staan.

Artikelen 138 en 139.

Deze bepalingen werden geïnspireerd door de wet van 1 maart 1922 voornoemd.

Article 133.

Il paraît logique que, lors d'une modification des objets de l'association, il soit possible aux membres de se retirer. Il peut se faire en effet que l'objectif modifié ne réponde plus aux intérêts de l'un ou l'autre membre.

Dans ce cas, il est légitime que la contrepartie des apports soit remboursée. Cette contrepartie est estimée à la valeur comptable au moment de la démission.

Article 134.

Etant donné la gravité de la décision à prendre et son caractère exceptionnel, l'exclusion d'un membre est réservée à l'assemblée générale, et de plus à la majorité des 2/3 des voix.

Article 135.

Etant donné que les objectifs de ces associations sont exclusivement d'ordre social et en rapport avec la mission des centres, il semble aller de soi que les personnes de droit public aient toujours les leviers de commande. De plus, on évite par cette disposition que l'association s'écarte de son objectif social en poursuivant un but de lucre.

Les personnes physiques et morales qui font partie de l'association ont en tout cas voix au chapitre.

Article 136.

Il est nécessaire que la tutelle et le contrôle qui s'appliquent aux centres d'aide sociale jouent également pour les associations des centres.

En outre, il est estimé souhaitable de faire appliquer aux membres du personnel, les mêmes règles que celles qui sont prescrites pour le personnel du centre qui dessert la commune ou l'association a son siège.

Les dispositions de cet article tendent en ordre principal à empêcher des abus.

Article 137.

Il y a lieu de fixer une durée maximum. Trente ans paraît une période raisonnable. A ce moment, il peut être décidé s'il est utile de permettre une prolongation.

Articles 138 et 139.

Ces dispositions s'inspirent de la loi du 1er mars 1922 déjà citée.

Artikelen 140 en 141.

Zonder commentaar.

Artikel 142.

Dit artikel, geïnspireerd door artikel 84 van voornoemde wet van 10 maart 1925, wordt beschouwd als een overgangsbepaling. De auteurs van het ontwerp zijn van oordeel dat dit stelsel van stichtingen voorbijgestreefd is en er nog slechts melding van dient gemaakt om de bestaande toestanden te regelen.

Artikelen 143, 144, 145 en 146.

Deze artikelen vergen geen commentaar. Zij zijn het noodzakelijk gevolg van de opheffing van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand of van de uitvaardiging van de nieuwe wetbepalingen.

Artikelen 147 en 148.

Zonder commentaar.

Artikel 149.

De bepalingen van dit artikel werden grotendeels geïnspireerd door artikel 8 van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen.

Artikel 150.

Zonder commentaar.

Artikel 151.

Er bestaat tot heden nog steeds twijfel of de door dit artikel bedoelde bepalingen verder van toepassing blijven op de commissies van openbare onderstand, terwijl dit ingevolge de wet van 14 februari 1961 (Eenheidswet) niet meer het geval is voor de gemeenten.

Het wordt daarom nuttig geacht een uitdrukkelijke bepaling dienaangaande te voorzien.

Artikel 152.

Zonder commentaar.

Artikel 153.

De uitvaardiging van de nieuwe wet en namelijk de verandering in de benaming (« commissies van openbare onderstand » door « centra voor maatschappelijk welzijn ») zal vanzelfsprekend de nodige aanpassing van bepaalde wetten noodzakelijk maken.

Articles 140 et 141.

Sans commentaires.

Article 142.

Cet article, dont le texte est inspiré de l'article 84 de la loi précitée du 10 mars 1925, est considéré comme une disposition transitoire. Les auteurs du projet estiment que ce système de fondations est dépassé et ne doit plus être prévu que pour régler les situations existantes.

Articles 143, 144, 145 et 146.

Ces articles n'appellent aucun commentaire; ils sont le résultat de l'abrogation de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique ou de la promulgation de nouvelles dispositions légales.

Articles 147 et 148.

Sans commentaires.

Article 149.

Les dispositions de cet article sont inspirées en grande partie par l'article 8 de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites.

Article 150.

Sans commentaire.

Article 151.

A l'heure actuelle le doute plane encore sur la nécessité de poursuivre l'application des dispositions visées par le présent article aux commissions d'assistance publique alors que cela n'est plus le cas pour les communes en vertu de la loi du 14 février 1961 (Loi unique).

Il a dès lors été jugé opportun de prévoir une disposition expresse en la matière.

Article 152.

Sans commentaire.

Article 153.

Certaines lois devront sans nul doute être adaptées à la suite de la promulgation de la nouvelle loi, plus précisément en raison du changement de la dénomination (transformation des « commissions d'assistance publique » en « centres d'aide sociale »).

Bovendien kan het zeer nuttig zijn een zekere codificatie te verwezenlijken.

Artikel 154.

Zonder commentaar (cfr. art. 104 van de wet van 10 maart 1925).

Artikel 155.

Deze bepaling neemt de tekst over van artikel 9 van de wet van 7 augustus 1974 houdende wijziging van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand. Zij is noodzakelijk om bevoegdheidsconflicten te vermijden.

Artikel 156.

Het komt als vanzelfsprekend voor dat de wet niet onmiddellijk integraal zal kunnen worden toegepast.

Er dient immers eerst overgegaan te worden tot de oprichting van de centra en daarna tot de verkiezing van de leden van hun raden vooraleer de centra hun taken kunnen aanvangen.

Vandaar de voorgestelde tekst die geïnspireerd is door artikel 5 van het Gerechtelijk Wetboek.

De Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

J. DE SAEGER.

Une certaine codification peut en outre s'avérer très utile.

Article 154.

Sans commentaires (cf. art. 104 de la loi du 10 mars 1925).

Article 155.

La présente disposition reprend le texte de l'article 9 de la loi du 7 août 1974 modifiant la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique. Elle est indispensable pour éviter des conflits de compétence.

Article 156.

Il est évident que la loi ne pourra être immédiatement appliquée intégralement.

Il faut en effet d'abord créer les centres et ensuite élire leurs membres et leurs conseils avant que les centres ne soient effectivement en mesure d'entrer en activité.

Telle est la raison d'être du texte proposé qui s'inspire de l'article 5 du Code judiciaire.

Le Ministre de la Santé publique et de la Famille,

J. DE SAEGER.

ONTWERP VAN WET

BOUDEWIJN,

Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Gelet op het advies van de Raad van State;

Op de voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin is gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I.**Algemene bepalingen.****ARTIKEL 1.**

Er worden centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die tot opdracht hebben, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, aan elke persoon die er behoefte aan heeft maatschappelijke dienstverlening te verzekeren op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied ten einde eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

ART. 2.

De centra voor maatschappelijk welzijn zijn openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid; zij worden hetzij plaatselijk, hetzij gewestelijk ingericht, op zulke wijze dat elke gemeente van het Rijk, door een centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bediend.

Het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn oefent zijn bevoegdheden uit binnen de grenzen van één enkele gemeente; het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bedient een groep van gemeenten.

ART. 3.

De Koning bepaalt de gebiedsomschrijving van de centra voor maatschappelijk welzijn op voordracht van de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort en bij een in Ministerraad overlegd besluit. Hij houdt hierbij rekening met het bevolkingscijfer en de oppervlakte van de gemeenten, de sociale noden en de bestaande instellingen en vermogens, alsmede met het feit dat elk centrum voor maatschappelijk welzijn ten minste twee personeelsleden met volledige dienstprestaties, met name een secretaris en een maatschappelijk werker, moet kunnen te werk stellen.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN,

Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu l'avis du Conseil d'Etat;

Sur la proposition de Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille est chargé de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

CHAPITRE Ier.**Dispositions générales.****ARTICLE 1er.**

Il est créé des centres d'aide sociale qui, dans les conditions déterminées par la présente loi, ont pour mission d'assurer à toute personne l'aide dont elle aurait besoin sur le plan social, médico-social et médical afin de mettre chacun en mesure de mener une vie conforme à la dignité de la personne humaine.

ART. 2.

Les centres d'aide sociale sont des établissements publics jouissant de la personnalité juridique; ils sont organisés soit localement, soit régionalement, de manière telle que chaque commune du Royaume est desservie par un centre d'aide sociale.

Le centre local d'aide sociale exerce ses attributions dans les limites d'une seule commune; le centre régional d'aide sociale dessert un groupe de communes.

ART. 3.

Le Roi détermine, sur la proposition du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions et par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, la circonscription des centres d'aide sociale, en tenant compte du chiffre de la population et de la superficie des communes, des besoins sociaux, des établissements et des patrimoines existants, ainsi que du fait que chaque centre d'aide sociale doit pouvoir occuper au moins deux agents à prestations complètes, notamment un secrétaire et un travailleur social.

Een zelfde gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn mag alleen gemeenten bedienen die aaneengrenzen, en die onderworpen zijn aan een zelfde taalregeling krachtens de wetgeving op het gebruik van talen in bestuurszaken.

Bij de oprichting van een gewestelijk centrum bepaalt de Koning de naam van dit centrum en wijst Hij de gemeente aan waar het centrum zijn zetel heeft.

De gebiedsomschrijvingen van de centra voor maatschappelijk welzijn kunnen worden gewijzigd.

ART. 4.

Bij de oprichting van centra voor maatschappelijk welzijn of bij de wijziging van de gebiedsomschrijving van centra met toepassing van het voorgaand artikel bepaalt de Koning, zo nodig, voor de nieuw opgerichte centra, de datum van de eerste verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn, bedoeld door artikel 7 van deze wet.

Het gewestelijk centrum, tot stand gekomen door samenvoeging van bestaande centra, vervangt die centra en neemt van rechtswege hun goederen, rechten, lasten en verplichtingen over de dag waarop de raad voor maatschappelijk welzijn van het nieuw centrum wordt geïnstalleerd. De inbrengsten van elk centrum worden afzonderlijk vastgesteld door een inventaris, waarvan de vorm bij koninklijk besluit wordt bepaald.

Ingeval de gebiedsomschrijving van een centrum gesplitst wordt, bepaalt de Koning de procedure die moet gevolgd worden met het oog op de verdeling van de goederen, rechten, lasten en verplichtingen van het betrokken centrum.

De regelen bepaald door artikel 149 van deze wet zijn mede van toepassing op het personeel van de centra voor maatschappelijk welzijn, die worden samengevoegd of wier gebiedsomschrijving wordt gewijzigd.

ART. 5.

Bij elk gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt een college van burgemeesters opgericht samengesteld uit de burgemeesters van de door dit centrum bediende gemeenten en belast met de in deze wet bepaalde taken. De burgemeesters kunnen daartoe een lid van het college van burgemeester en schepenen afvaardigen.

De burgemeester van de gemeente waar de zetel van het gewestelijk centrum gevestigd is, of zijn afgevaardigde, is van rechtswege voorzitter van het college van burgemeesters; dit college duidt de burgemeester aan die als ondervoorzitter zal fungeren.

De secretaris van de gemeente waar het centrum zijn zetel heeft, verzekert het secretariaat van het college van burgemeesters.

De Koning bepaalt de nadere regels van de inrichting en de werking van het college van burgemeesters. Hij stelt de waarde vast die aan de stem van ieder lid van het college is toegewezen op basis van het bevolkingscijfer van de door dit lid vertegenwoordigde gemeente.

Un même centre régional d'aide sociale ne peut desservir que des communes limitrophes et soumises, en vertu de la législation sur l'emploi des langues en matière administrative, au même régime linguistique.

Lors de la création d'un centre régional, le Roi fixe la dénomination de ce centre et Il désigne la commune, siège du centre.

Les circonscriptions des centres d'aide sociale peuvent être modifiées.

ART. 4.

Lors de la création de centres d'aide sociale ou de la modification de la circonscription de centres en application de l'article précédent, le Roi fixe, au besoin, pour les centres nouvellement créés, la date de la première élection du conseil de l'aide sociale, visé par l'article 7 de la présente loi.

Le centre régional, réalisé par la fusion de centres existants, remplace ces centres et succède d'office à tous leurs biens, droits, charges et obligations le jour de l'installation du conseil de l'aide sociale du nouveau centre. Les apports de chaque centre sont établis séparément par un inventaire dont la forme est déterminée par le Roi.

En cas de dédoublement de la circonscription d'un centre, le Roi fixe la procédure à suivre en vue du partage des biens, droits, charges et obligations du centre intéressé.

Les règles déterminées par l'article 149 de la présente loi sont également applicables au personnel des centres d'aide sociale, qui sont fusionnés ou dont la circonscription est modifiée.

ART. 5.

Il est créé, auprès de chaque centre régional d'aide sociale, un collège des bourgmestres composé des bourgmestres des communes desservies par ce centre et chargé des missions définies dans la présente loi. Les bourgmestres peuvent déléguer à cette fin un membre du collège échevinal.

Le bourgmestre de la commune, siège du centre régional, ou son délégué, est de droit président du collège des bourgmestres; ce collège désigne le bourgmestre qui assumera la fonction de vice-président.

Le secrétaire de la commune où le centre a son siège, assure le secrétariat du collège des bourgmestres.

Le Roi détermine les modalités de l'organisation et du fonctionnement du collège des bourgmestres. Il fixe, sur base du chiffre de la population de la commune représentée par le membre, la valeur assignée à la voix de chaque membre du collège.

ART. 6.

Het gemeentebestuur van elke door een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bediende gemeente, met uitzondering van de gemeente waar de zetel gevestigd is, stelt kosteloos een lokaal ter beschikking van dit centrum met het oog op de vestiging van een dienst, die de bij artikel 7 bedoelde raad voor maatschappelijk welzijn gehouden is in te richten en die voor het publiek toegankelijk moet zijn gedurende een volgens de noodwendigheden en de belangrijkheid van de betrokken gemeente bepaalde duur. Deze dienst kan belast worden met de taken waarvan de uitvoering ter plaatse aangewezen is.

HOOFDSTUK II.

De Raad voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING 1.

Samenstelling en vorming van de raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 7.

§ 1. Het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bestuurd door een raad voor maatschappelijk welzijn, bestaande uit :

- 7 leden voor een bevolking die de 15.000 inwoners niet overschrijdt;
- 9 leden voor een bevolking van 15.001 tot 50.000 inwoners;
- 11 leden voor een bevolking van 50.001 tot 150.000 inwoners;
- 13 leden voor een bevolking van meer dan 150.000 inwoners;

Elk werkend lid heeft een of meer opvolgers.

§ 2. Het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bestuurd door een raad voor maatschappelijk welzijn waarvan de Koning het aantal leden bepaalt dat aan elke bediende gemeente wordt toegekend, in acht genomen haar bevolkingscijfer. Hij houdt tevens rekening met het feit dat het volledig aantal leden van de raad oneven moet zijn, alsmede elke gemeente vertegenwoordigd, en dat de raad voor maatschappelijk welzijn van een gewestelijk centrum moet bestaan uit tenminste :

- 13 leden voor een bevolking die de 15.000 inwoners niet overschrijdt;
- 15 leden voor een bevolking van 15.001 inwoners tot 50.000 inwoners;
- 17 leden voor een bevolking van 50.001 inwoners tot 150.000 inwoners.
- 19 leden voor een bevolking van meer dan 150.000 inwoners.

Elk werkend lid heeft een of meer opvolgers.

ART. 6.

L'autorité communale de chaque commune desservie par un centre régional d'aide sociale, à l'exception de la commune du siège, met, à titre gratuit, un local à la disposition dudit centre, aux fins d'y permettre l'installation d'un service, que le conseil de l'aide sociale, visé à l'article 7, est tenu d'organiser et qui doit être accessible au public pendant une durée déterminée selon les besoins et l'importance de la commune intéressée. Ce service peut être chargé des tâches dont l'exécution sur place est indiquée.

CHAPITRE II.

Le conseil de l'aide sociale.

SECTION 1re.

La composition et la formation du conseil de l'aide sociale.

ART. 7.

§ 1er. Le centre local d'aide sociale est administré par un conseil de l'aide sociale composé de :

- 7 membres pour une population ne dépassant pas 15.000 habitants;
- 9 membres pour une population de 15.001 à 50.000 habitants;
- 11 membres pour une population de 50.001 à 150.000 habitants;
- 13 membres pour une population de plus de 150.000 habitants.

Chaque membre effectif a un ou plusieurs suppléants.

§ 2. Le centre régional d'aide sociale est administré par un conseil de l'aide social dont le nombre de membres attribué à chaque commune desservie est fixé par le Roi en tenant compte de la population de celle-ci, ainsi que du fait que le nombre total des membres du conseil doit être impair, que chaque commune doit être représentée et que le conseil de l'aide sociale d'un centre régional doit être composé au moins de :

- 13 membres pour une population ne dépassant pas 15.000 habitants;
- 15 membres pour une population de 15.001 à 50.000 habitants;
- 17 membres pour une population de 50.001 à 150.000 habitants;
- 19 membres pour une population de plus de 150.000 habitants.

Chaque membre effectif a un ou plusieurs suppléants.

§ 3. Voor de toepassing van dit artikel worden het bevolkingscijfer of de bevolkingscijfers in aanmerking genomen die als basis gediend hebben voor het bepalen van de samenstelling van de gemeenteraad of gemeenteraden, waarvan de leden de raad van maatschappelijk welzijn kiezen.

ART. 8.

Om tot werkend lid van een raad voor maatschappelijk welzijn of tot opvolger te kunnen gekozen worden moeten men, op de dag van de verkiezing, Belg zijn, tenminste eenentwintig jaar en niet ouder dan vijfenzeftig jaar zijn, een verblijf hebben in de gebiedsomschrijving van het centrum en zich niet bevinden in een der gevallen van uitsluiting bepaald bij artikel 66 van de gemeentekieswet.

Het tweede lid van voormeld artikel 66 is eveneens van toepassing wanneer de door deze bepaling bedoelde inbreuk gepleegd werd in de uitoefening van eender welk ander openbaar ambt.

ART. 9.

Werkende leden van de raad voor maatschappelijk welzijn mogen geen bloed- of aanverwanten zijn tot en met de derde graad, noch door de echt verbonden zijn. Dit verbod gaat echter niet verder dan tot de tweede graad voor de leden gekozen door de gemeenteraad van een gemeente met minder dan 2.000 inwoners.

Tussen als werkend lid verkozen personen wordt de orde van voorrang geregeld overeenkomstig de met toepassing van artikel 16 bepaalde verkiezingsrang. Het werkend lid geniet voorrang op degene die door opvolging lid van de raad wordt. Tussen personen die gelijktijdig door opvolging lid van de raad worden, wordt de voorrang bepaald door de met toepassing van artikel 16 vastgestelde verkiezingsrang van de werkende leden tot wier opvolging zij geroepen worden.

Aanverwantschap die na de verkiezing onder de leden van de raad tot stand komt, heeft het verval van het mandaat niet tot gevolg.

ART. 10.

Mogen geen deel uitmaken van de raad voor maatschappelijk welzijn :

a) De provinciegouverneurs, de leden van de bestendige deputaties, de provinciegriffiers en de arrondissements-commissarissen;

b) De burgemeesters en de schepenen, in zoverre zij hun ambt uitoefenen binnen de gebiedsomschrijving van het betrokken centrum;

c) De werkende en plaatsvervangende leden van de rechterlijke orde, de werkende en plaatsvervangende raadsheren in sociale zaken, rechters in sociale zaken en rechters in handelszaken, alsook de officieren der parketten.

d) De leden van de Raad van State, van het auditoraat, van het coördinatiebureau en van de griffie, alsook de leden van het administratief personeel;

§ 3. Sont pris en considération pour l'application du présent article le ou les chiffres de la population en fonction desquels a été déterminée la composition du ou des conseils communaux dont les membres élisent le conseil de l'aide sociale.

ART. 8.

Pour pouvoir être élu membre effectif ou suppléant d'un conseil de l'aide sociale, il faut, au jour de l'élection, être Belge, être âgé de vingt et un ans au moins et de soixante-cinq ans au plus, avoir une résidence dans la circonscription du centre et ne pas se trouver dans un des cas d'exclusion prévus par l'article 66 de la loi électorale communale.

Le deuxième alinéa de l'article 66 précité est également applicable lorsque l'infraction visée par cette disposition a été commise dans l'exercice de toute autre fonction publique.

ART. 9.

Les membres effectifs du conseil de l'aide sociale ne peuvent être parents ou alliés jusqu'au troisième degré, ni être unis par les liens du mariage. Cependant, pour les membres élus par un conseil communal d'une commune dont la population est inférieure à 2.000 habitants, la prohibition s'arrête au deuxième degré.

L'ordre de préférence entre les personnes élues comme membres effectifs est réglé conformément à l'ordre d'élection déterminé en application de l'article 16. Le membre effectif a la préférence sur celui qui devient membre du conseil par suppléance. Entre les personnes qui deviennent simultanément membres du conseil par suppléance, l'ordre de préférence est fixé par l'ordre d'élection des membres effectifs qu'elles sont appelées à suppléer, tel qu'il est déterminé en application de l'article 16.

L'alliance survenue postérieurement à l'élection entre les membres du conseil n'empêche pas la révocation de leur mandat.

ART. 10.

Ne peuvent faire partie du conseil de l'aide sociale :

a) Les gouverneurs de province, les députés permanents, les greffiers provinciaux et les commissaires d'arrondissement;

b) Les bourgmestres et les échevins, pour autant qu'ils exercent leurs fonctions dans la circonscription du centre intéressé;

c) Les membres effectifs et suppléants de l'ordre judiciaire, les conseillers sociaux effectifs et suppléants, les juges sociaux et les juges consulaires, ainsi que les officiers des parquets;

d) Les membres du Conseil d'Etat, de l'auditorat, du bureau de coordination et du greffe, ainsi que les membres du personnel administratif;

e) De militairen in actieve dienst, behalve de wederopgeroepen reserveofficieren en de dienstplichtigen;

f) De Rijks-, provincie- of gemeenteamttenaren die, uit hoofde van hun bevoegdheden, rechtstreeks deelnemen aan het uitoefenen van het toezicht op het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn;

g) De door het centrum bezoldigde personeelsleden, met inbegrip van de beoefenaars van de geneeskunst die in de diensten en instellingen van het centrum werkzaam zijn, ongeacht of dit in statutair of in contractueel dienstverband weze.

ART. 11.

Niemand kan lid zijn van meerdere raden voor maatschappelijk welzijn.

De raad voor maatschappelijk welzijn van een plaatselijk centrum mag ten hoogste voor één derde bestaan uit gemeenteraadsleden die hun mandaat binnen de gebiedsomschrijving van het centrum uitoefenen.

ART. 12.

§ 1. De leden van de raad van een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn worden gekozen door de gemeenteraad van de gemeente die de gebiedsomschrijving van het centrum vormt.

De raad van een plaatselijk centrum wordt vernieuwd na elke volledige vernieuwing van de bovenbedoelde gemeenteraad.

§ 2. Voor de raad van een gewestelijk centrum kiest elke gemeenteraad van de gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum vormen, het lid of de leden en de opvolgers die met toepassing van artikel 7, §§ 2 en 3 aan zijn gemeente zijn toegekend.

Er wordt tot een nieuwe verkiezing overgegaan telkens de betrokken gemeenteraad volledig wordt vernieuwd.

ART. 13.

De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn heeft plaats de derde maandag nadat de gemeenteraad die tot de verkiezing van de gehele of gedeeltelijke raad voor maatschappelijk welzijn moet overgaan, geïnstalleerd is. Indien die datum op een wettelijke feestdag valt, wordt de verkiezing verschoven naar de eerstvolgende werkdag.

ART. 14.

Voor de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn heeft elk gemeenteraadslid drie stemmen indien er vier of vijf leden te verkiezen zijn, vier indien er zes of zeven, vijf indien er acht of negen, zes indien er tien of elf en acht indien er twaalf of meer leden te verkiezen zijn.

ART. 15.

De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn geschiedt bij geheime stemming en in één enkele stemronde.

e) Les militaires en service actif, à l'exception des officiers de réserve rappelés sous les armes et des miliciens;

f) Les fonctionnaires de l'Etat, des provinces ou des communes qui, à raison de leurs attributions, participent directement à l'exercice de la tutelle sur le centre d'aide sociale intéressé;

g) Les membres du personnel rémunérés par le centre, y compris les praticiens de l'art de guérir occupés dans les services et institutions du centre, que ce soit sous régime statutaire ou contractuel.

ART. 11.

Nul ne peut être membre de plusieurs conseils de l'aide sociale.

Le conseil de l'aide sociale d'un centre local ne peut comporter plus d'un tiers de conseillers communaux exerçant leur mandat dans la circonscription du centre.

ART. 12.

§ 1er. Les membres du conseil d'un centre local d'aide sociale sont élus par le conseil communal de la commune qui constitue la circonscription du centre.

Le conseil d'un centre local est renouvelé après chaque renouvellement complet du conseil communal susvisé.

§ 2. Pour le conseil d'un centre régional chaque conseil communal des communes qui constituent la circonscription du centre, élit le ou les membres et suppléants attribués à sa commune en application de l'article 7, §§ 2 et 3.

Il est procédé à une nouvelle élection après chaque renouvellement complet du conseil communal intéressé.

ART. 13.

L'élection des membres du conseil de l'aide sociale a lieu le troisième lundi qui suit l'installation du conseil communal, tenu de procéder à l'élection du conseil de l'aide sociale, en entier ou partiellement. Si cette date coïncide avec un jour férié légal, l'élection est reportée au premier jour ouvrable suivant.

ART. 14.

Pour l'élection des membres du conseil de l'aide sociale, chaque conseiller communal dispose de trois voix s'il y a quatre ou cinq membres à élire, de quatre s'il y en a six ou sept, de cinq s'il y en a huit ou neuf, de six s'il y en a dix ou onze et de huit s'il y en a douze ou plus.

ART. 15.

L'élection des membres du conseil de l'aide sociale se fait au scrutin secret et en un seul tour.

Elk gemeenteraadslid ontvangt zoveel stembiljetten als hij stemmen heeft. Op elk stembiljet brengt hij een stem uit voor een werkend lid en voor een opvolger van dit lid.

De gemeenteraadsleden kunnen hun stem geldig uitbrengen ten gunste van een bloed- of aanverwant.

ART. 16.

De kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen zijn verkozen.

Bij staking van stemmen wordt voorrang verleend in de volgende orde :

1° aan de kandidaat die, op de dag van de verkiezing, een mandaat in een centrum voor maatschappelijk welzijn bekleedt. Zijn twee of meerdere kandidaten in dat geval, dan wordt voorrang verleend aan hem die zijn mandaat onafgebroken het langst heeft uitgeoefend;

2° aan de kandidaat die vroeger een mandaat in een centrum voor maatschappelijk welzijn heeft uitgeoefend. Zijn twee of meerdere kandidaten in dat geval, dan wordt de voorrang gegeven aan hem die zijn mandaat het langst heeft uitgeoefend en, bij gelijke duur, aan hem die het laatst is afgetreden;

3° aan de oudste kandidaat in jaren die de leeftijd van 60 jaar niet heeft bereikt;

4° aan de jongste in jaren van de kandidaten die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt.

Wie overeenkomstig dit artikel zou verkozen zijn doch wiens verkiezing vervalt wegens onverkiesbaarheid of onverenigbaarheid, wordt vervangen door zijn opvolger.

ART. 17.

Een zelfde persoon kan als opvolger van twee of meer werkende leden worden verkozen.

Evenzo kan elk werkend lid twee of meerdere opvolgers hebben, voorbestemd om hem in een opeenvolgende orde te vervangen. Die orde wordt bepaald volgens het aantal bekomen stemmen en, bij gelijkheid van stemmenaantal, overeenkomstig de voorschriften van artikel 16, tweede lid.

ART. 18.

Wanneer een werkend lid vóór het verstrijken van zijn mandaat ophoudt deel uit te maken van de raad voor maatschappelijk welzijn en hij geen opvolger meer heeft, wordt in zijn vervanging voorzien overeenkomstig de voorschriften toepasselijk bij een algehele vernieuwing van de gemeenteraad.

Indien echter slechts één kandidaat als werkend lid en één kandidaat als zijn opvolger worden voorgedragen, dan worden deze als gekozen verklaard.

Chaque conseiller communal reçoit autant de bulletins de vote qu'il dispose de suffrages. Sur chaque bulletin il vote pour un membre effectif et pour un suppléant de celui-ci.

Les conseillers communaux peuvent émettre un vote valable en faveur d'un parent ou d'un allié.

ART. 16.

Sont élus, les candidats qui ont obtenu le plus grand nombre de suffrages.

En cas de parité de voix, la préférence est accordée dans l'ordre indiqué ci-après :

1° au candidat qui, au jour de l'élection, est investi d'un mandat dans un centre d'aide sociale. Si deux ou plusieurs candidats se trouvent dans ce cas, la préférence est accordée à celui qui, sans interruption, a exercé son mandat pendant le temps le plus long;

2° au candidat qui, antérieurement, a exercé un mandat dans un centre d'aide sociale. Si deux ou plusieurs candidats se trouvent dans ce cas, la préférence est accordée à celui qui a exercé son mandat pendant le temps le plus long, et en cas d'égalité de durée, à celui qui est sorti de charge le plus récemment;

3° au candidat qui, sans avoir atteint l'âge de 60 ans, est le plus âgé;

4° au moins âgé des candidats qui ont atteint l'âge de 60 ans.

Celui qui serait élu conformément au présent article, mais dont l'élection deviendrait caduque à cause d'inéligibilité ou d'incompatibilité, est remplacé par son suppléant.

ART. 17.

Une même personne peut être élue comme suppléant de deux ou plusieurs membres effectifs.

De même, chaque membre effectif peut avoir deux ou plusieurs suppléants, appelés à le remplacer par ordre successif. Cet ordre est déterminé par le nombre de suffrages obtenus et, en cas de parité de voix, conformément aux dispositions de l'article 16, deuxième alinéa.

ART. 18.

Lorsqu'un membre effectif cesse de faire partie du conseil de l'aide sociale avant l'expiration de son mandat et qu'il n'a plus de suppléant, il est pourvu à son remplacement conformément aux règles applicables lors d'un renouvellement complet du conseil communal.

Si toutefois, il y a présentation d'un seul candidat-membre effectif et d'un seul candidat-suppléant, ceux-ci sont déclarés élus.

ART. 19.

Het dossier van de verkiezing van de leden van de raden voor maatschappelijk welzijn en hun opvolgers wordt onverwijld toegezonden aan de bestendige deputatie.

Elk bezwaar tegen de verkiezing moet, op straffe van verval, schriftelijk bij de bestendige deputatie worden ingediend binnen tien dagen volgend op de afkondiging van de verkiezingsuitslag.

De bestendige deputatie doet uitspraak over de geldigheid van de verkiezing binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier en herstelt, in voorkomend geval, de bij het vaststellen van de verkiezingsuitslag begane vergissingen. Indien binnen deze termijn geen uitspraak is gedaan, wordt de verkiezing als regelmatig beschouwd.

Het feit dat de verkiezing geldigheid heeft verkregen door het verstrijken van de termijn, of de beslissing van de bestendige deputatie wordt door de zorg van de provinciegouverneur ter kennis gebracht van de betrokken gemeenteraad en van het centrum voor maatschappelijk welzijn, alsmede, bij een ter post aangetekende brief, van de werkende leden en opvolgers wier verkiezing vernietigd werd, van de opvolgers wier verkiezingsrang gewijzigd werd en van de personen die bezwaren hebben ingediend. Degenen aan wie kennis moet worden gegeven, kunnen bij de Raad van State beroep instellen binnen vijftien dagen na de kennisgeving. De gouverneur kan zodanig beroep instellen binnen vijftien dagen na de beslissing of na het verstrijken van de termijn.

Binnen acht dagen na ontvangst van ieder beroep dat bij de Raad van State wordt ingesteld deelt de hoofdgriffier van dit rechtscollege zulks mede aan de provinciegouverneur, alsmede aan het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn en aan de betrokken gemeenteraad. Hij betekent hen eveneens onmiddellijk het ter zake uitgesproken arrest van de Raad van State.

Wanneer een vernietiging definitief geworden is, wordt tot een nieuwe verkiezing overgegaan. In dit geval is artikel 13 van toepassing met dien verstande dat de termijn slechts een aanvang neemt de dag volgend op die waarop de gouverneur bij ter post aangetekend schrijven kennis heeft gegeven van de bovenbedoelde vernietiging aan de betrokken gemeenteraad.

ART. 20.

Het mandaat van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn vangt aan de eerste dag van de tweede maand volgend op diegene tijdens welke de uitslag van de verkiezing definitief is geworden. De leden blijven hun mandaat uitoefenen tot de installatie van de leden die hen zullen opvolgen.

Het lid dat ontslag neemt, blijft zijn mandaat uitoefenen tot zijn opvolger is beëdigd.

De opvolger of het ter plaatsvervangende verkozen lid voleindigt het mandaat van het lid dat hij opvolgt.

Is een lid verhinderd wegens de vervulling van zijn actieve militaire dienst, dan wordt hij gedurende die periode vervan-

ART. 19.

Le dossier de l'élection des membres des conseils de l'aide sociale et de leurs suppléants est transmis sans délai à la députation permanente.

Toute réclamation contre l'élection doit, à peine de déchéance, être introduite par écrit auprès de la députation permanente dans les dix jours qui suivent la proclamation du résultat de l'élection.

La députation permanente statue sur la validité de l'élection dans les trente jours de la réception du dossier et, le cas échéant, elle redresse les erreurs qui ont été commises dans la fixation du résultat de l'élection. Si aucune décision n'est intervenue dans ce délai, l'élection est tenue pour régulière.

La validité de l'élection par l'expiration du délai, ou la décision de la députation permanente, est notifiée, par les soins du gouverneur, au conseil communal intéressé et au centre de l'aide sociale, ainsi que, par lettre recommandée à la poste, aux membres effectifs et suppléants dont l'élection a été annulée, aux membres suppléants dont l'ordre d'élection a été modifié et aux personnes qui ont introduit une réclamation. Dans les quinze jours qui suivent la notification, un recours au Conseil d'Etat est ouvert aux personnes à qui la notification doit être faite. Le même recours est ouvert au gouverneur dans les quinze jours qui suivent la décision ou l'expiration du délai.

Dans les huit jours de la réception de tout recours formé auprès du Conseil d'Etat, le greffier en chef de cette juridiction en informe le gouverneur, ainsi que le centre d'aide sociale et le conseil communal. Il leur notifie également immédiatement l'arrêt rendu par le Conseil d'Etat.

Lorsqu'une annulation est devenue définitive, il est procédé à une nouvelle élection. En pareil cas, l'article 13 est d'application, étant entendu toutefois que le délai prend cours le jour qui suit la notification, par lettre recommandée à la poste, de l'annulation susvisée par le gouverneur au conseil communal intéressé.

ART. 20.

Le mandat des membres du conseil de l'aide sociale prend cours le premier jour du deuxième mois qui suit celui au cours duquel le résultat de l'élection est devenu définitif. Les membres poursuivent leur mandat jusqu'à l'installation des membres qui leur succéderont.

Le membre démissionnaire reste en fonction jusqu'à la prestation de serment de son suppléant.

Le suppléant ou le membre élu en remplacement achève le mandat du membre auquel il succède.

Lorsqu'un membre est empêché du fait de l'accomplissement de son service militaire actif, il est remplacé pendant

gen door zijn opvolger. De vervanging is evenwel slechts mogelijk nadat het te vervangen lid beëdigd werd.

ART. 21.

Alvorens in functie te treden worden de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn tot de eedaflegging opgeroepen, bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding, door de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is en zij leggen in zijn handen de volgende eed af : « Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen. »

In geval van volledige vernieuwing van de raad heeft de eedaflegging plaats tijdens de installatievergadering belegd op de datum van de aanvang van het mandaat bedoeld bij artikel 20, eerste lid. Elke andere eedaflegging geschiedt enkel ten overstaan van de burgemeester van de gemeente waar het centrum zijn zetel heeft en in aanwezigheid van de secretaris van die gemeente; hiervan wordt een door de burgemeester en de secretaris ondertekend proces-verbaal opgemaakt dat aan de voorzitter van het centrum wordt gestuurd.

Wanneer een lid van de raad zich, na een tweede oproeping van de eedaflegging blijft onthouden, stelt de burgemeester de bestendige deputatie hiervan onverwijld in kennis. Afschrift van die kennisgeving wordt dezelfde dag bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding aan het betrokken raadslid gezonden, dat de redenen van zijn onthouding schriftelijk aan de bestendige deputatie kan mededelen.

De bestendige deputatie is gehouden uitspraak te doen binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de dag waarop de kennisgeving van de burgemeester op het provinciebestuur is ingekomen.

Indien de betrokkene geen geldige reden voor zijn onthouding heeft doen gelden verklaart de bestendige deputatie hem vervallen van zijn mandaat. In het tegenovergestelde geval bepaalt ze een termijn binnen welke het raadslid een laatste maal tot de eedaflegging zal opgeroepen worden. Die termijn kan ten hoogste één maand bedragen.

De beslissing van de bestendige deputatie wordt door de gouverneur bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding betekend aan het betrokken raadslid; er wordt eveneens kennis van gegeven aan de burgemeester en aan de voorzitter van het centrum.

ART. 22.

Het lid van de raad voor maatschappelijk welzijn dat de leeftijd van vijftenzestig jaar bereikt na zijn verkiezing als werkend lid of als opvolger, kan in functie blijven of een werkend lid opvolgen tot aan de volledige vernieuwing van de raad.

Wanneer een lid zich in een andere toestand van onverkiezbaarheid of van onverenigbaarheid bevindt, stelt de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is de bestendige deputatie hiervan onverwijld in kennis. Afschrift van die kennisgeving wordt dezelfde dag bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding gezonden aan het betrokken raadslid dat zijn opmerkingen schriftelijk binnen vijftien dagen kan mededelen aan de bestendige deputatie.

cette période par son suppléant. Le remplacement n'est toutefois possible qu'autant que le membre à remplacer ait prêté le serment.

ART. 21.

Avant d'entrer en fonction, les membres du conseil de l'aide sociale sont, aux fins de prêter serment, convoqués, sous pli recommandé avec accusé de réception, par le bourgmestre de la commune siège du centre et ils prêtent, en ses mains, le serment suivant : « Je jure de m'acquitter fidèlement des devoirs de ma charge. »

La prestation de serment a lieu, en cas de renouvellement total du conseil, pendant la séance d'installation organisée à la date du début du mandat visée par l'article 20, premier alinéa. Toute autre prestation de serment se fait entre les mains du seul bourgmestre de la commune, siège du centre et en présence du secrétaire de cette commune; il en est dressé un procès-verbal, signé par le bourgmestre et par le secrétaire et transmis au président du centre.

Lorsqu'un membre du conseil continue, après une deuxième convocation, à s'abstenir de prêter serment, le bourgmestre en informe sans délai la députation permanente. Une copie de cette information est envoyée le même jour, par pli recommandé avec accusé de réception, au membre intéressé, qui peut faire connaître, par écrit, les motifs de son abstention à la députation permanente.

La députation permanente est tenue de statuer dans les quinze jours à compter du jour de la réception au gouvernement provincial de l'information du bourgmestre.

Lorsque l'intéressé n'a produit aucune raison valable de son abstention, la députation permanente le déclare déchu de son mandat. Dans le cas contraire, elle fixe un délai dans lequel le membre du conseil sera convoqué une dernière fois aux fins de prêter serment. Ce délai ne peut dépasser un mois.

La décision de la députation permanente est notifiée par le gouverneur, sous pli recommandé avec accusé de réception, au membre du conseil intéressé; le bourgmestre et le président du centre en sont également informés.

ART. 22.

Le membre du conseil de l'aide sociale qui atteint l'âge de soixante-cinq ans après son élection comme membre effectif ou comme suppléant, peut rester en fonction ou succéder à un membre effectif jusqu'au renouvellement total du conseil.

Lorsqu'un membre se trouve dans une autre situation d'inéligibilité ou d'incompatibilité, le bourgmestre de la commune siège du centre en informe sans délai la députation permanente. Une copie de cette information est envoyée le même jour, par pli recommandé avec accusé de réception, au membre intéressé, qui, dans les quinze jours, peut faire connaître ses observations par écrit à la députation permanente.

Wanneer het ewewel om een onverenigbaarheid van ambten gaat, dient de burgemeester het raadslid vooraf op dezelfde wijze uit te nodigen om uit het onverenigbare ambt ontslag te nemen. Het lid beschikt over vijftien dagen om aan die uitnodiging gevolg te geven.

De bestendige deputatie doet uitspraak binnen dertig dagen na ontvangst van de kennisgeving door de burgemeester.

Wanneer de bestendige deputatie zelf een dergelijke toestand vaststelt of hiervan kennis krijgt op klacht van een derde, deelt zij zulks bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding mede aan het betrokken raadslid en nodigt zij hem uit om binnen vijftien dagen schriftelijk zijn opmerkingen te doen kennen of uit het onverenigbare ambt ontslag te nemen. Behoudens in geval van ontslag, doet de bestendige deputatie uitspraak binnen dertig dagen na de verzending van de kennisgeving.

De beslissing van de bestendige deputatie wordt door de gouverneur bij aangetekend schrijven met ontvangstmelding betekend aan het onbetrokken raadslid en aan de eventuele bezwaarindieners; er wordt eveneens kennis van gegeven aan de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is en aan de voorzitter van het centrum. Het raadslid, de bezwaarindieners en de gouverneur kunnen binnen vijftien dagen na de kennisgeving tegen de beslissing van de bestendige deputatie beroep instellen bij de Raad van State.

De met toepassing van dit artikel door de bestendige deputatie uitgesproken vervallenverklaring heeft uitwerking vanaf haar betekening aan het betrokken raadslid. Het beroep bij de Raad van State is niet schorsend.

ART. 23.

In geval van zware nalatigheid of algemeen bekend wan gedrag kunnen de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn door de bestendige deputatie geschorst of afgezet worden, op voorstel van de raad voor maatschappelijk welzijn, van de betrokken gemeenteraad of zelfs van ambtswege. De schorsing mag de tijd van drie maanden niet te boven gaan.

Vooraleer uitspraak te doen hoort de bestendige deputatie de belanghebbende en wint zij, in voorkomend geval, het advies in van de betrokken raad voor maatschappelijk welzijn.

De beslissing van de bestendige deputatie wordt betekend aan het betrokken lid van de raad voor maatschappelijk welzijn, alsmede aan deze raad en aan de betrokken gemeenteraad. Zij beschikken over het recht beroep in te stellen bij de Raad van State binnen vijftien dagen na de betekening.

AFDELING 2.

Werking van de raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 24.

De raad voor maatschappelijk welzijn regelt alles wat tot de bevoegdheid van het centrum voor maatschappelijk welzijn behoort, tenzij de wet het anders bepaalt.

Le bourgmestre doit, toutefois, s'il s'agit d'une incompatibilité de fonctions, inviter au préalable, de la même manière, le membre à démissionner de la fonction incompatible. Le membre dispose d'un délai de quinze jours pour donner suite à cette invitation.

La députation permanente statue dans les trente jours de la réception de l'avis du bourgmestre.

Lorsque la députation permanente constate, elle-même, une telle situation ou lorsqu'elle en est informée par plainte d'un tiers, elle le communique, par pli recommandé avec accusé de réception, au membre intéressé et elle invite celui-ci à faire connaître ses observations par écrit et dans les quinze jours ou à démissionner de la fonction incompatible. Sauf en cas de démission, la députation permanente statue dans les trente jours de l'envoi de l'avis.

Le gouverneur notifie, par pli recommandé avec accusé de réception, la décision de la députation permanente au membre intéressé et aux réclaments éventuels et il en informe également le bourgmestre de la commune, siège du centre, ainsi que le président du centre. Le membre du conseil, les réclaments et le gouverneur peuvent, dans les quinze jours de la notification, exercer un recours auprès du Conseil d'Etat contre la décision de la députation permanente.

La déchéance prononcée par la députation permanente en application de cet article sort ses effets à partir de la notification au membre du conseil intéressé. Le recours au Conseil d'Etat n'est pas suspensif.

ART. 23.

Les membres du conseil de l'aide sociale peuvent, en cas de négligence grave ou d'inconduite notoire, être suspendus ou révoqués par la députation permanente, sur la proposition du conseil de l'aide sociale, du conseil communal intéressé ou même d'office. La suspension ne pourra excéder trois mois.

Avant de statuer, la députation permanente entend l'intéressé et, le cas échéant, prend l'avis du conseil de l'aide sociale concerné.

La décision de la députation permanente est notifiée au membre intéressé du conseil de l'aide sociale, ainsi qu'à ce conseil et au conseil communal intéressé. Un recours au Conseil d'Etat leur est ouvert dans les quinze jours de la notification.

SECTION 2.

Le fonctionnement du conseil de l'aide sociale.

ART. 24.

Le conseil de l'aide sociale règle tout ce qui est de la compétence du centre d'aide sociale, à moins que la loi n'en dispose autrement.

ART. 25.

De raad voor maatschappelijk welzijn kiest onder zijn leden een voorzitter, waarvan het ambt, behoudens in geval van ontslag als voorzitter, tegelijkertijd als zijn mandaat van raadslid een einde neemt. De voorzitter wiens mandaat ingevolge een algehele vernieuwing van de raad een einde neemt, blijft nochtans in functie tot zijn opvolger verkozen is.

Bij tijdelijke afwezigheid of verhinderdheid van de voorzitter wordt zijn ambt waargenomen door het lid van de raad dat door hem wordt aangewezen. Bij gebrek aan zulke aanwijzing, duidt de raad onder zijn leden een plaatsvervanger aan en wordt, zo nodig, in afwachting van die aanduiding, het ambt van voorzitter waargenomen door het oudste lid in jaren.

In geval van overlijden van de voorzitter of wanneer aan zijn mandaat een einde komt om een andere reden dan de algehele vernieuwing van de raad, wordt hij vervangen door het oudste lid in jaren, tot de raad een nieuwe voorzitter heeft verkozen.

ART. 26.

§ 1. De burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn gevestigd is, kan met raadgevende stem de vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn bijwonen.

Hij kan er zich laten vertegenwoordigen door een schepen, wanneer het een plaatselijk centrum betreft, of door de onder-voorzitter van het college van burgemeesters, bedoeld door artikel 5, tweede lid, wanneer het een gewestelijk centrum betreft.

§ 2. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn kan met raadgevende stem de vergaderingen bijwonen van het college van burgemeester en schepenen, wanneer het een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft, en van het college van burgemeesters, wanneer het een gewestelijk centrum betreft.

ART. 27.

§ 1. De raad voor de maatschappelijk welzijn kan uit zijn midden een vast bureau oprichten dat belast is met het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur en waaraan bovendien andere wel omschreven bevoegdheden kunnen worden overgedragen.

Onverminderd de toepassing van artikel 99, kan de raad in zijn midden eveneens bijzondere comités oprichten waaraan hij wel omschreven bevoegdheden kan overdragen. Er kunnen evenwel geen bijzondere comités worden opgericht, zolang geen bijzonder comité voor de sociale dienst werd aangesteld.

Overdracht van bevoegdheden aan het vast bureau of aan bijzondere comités is niet toegelaten voor de beslissingen die de wet uitdrukkelijk aan de raad voorbehoudt, noch voor beslissingen die aan machtiging of goedkeuring van een toezichthoudende overheid onderworpen zijn.

ART. 25.

Le conseil de l'aide sociale élit en son sein un président dont les fonctions prennent fin, sauf en cas de démission comme président, en même temps que son mandat de conseiller. Le président dont le mandat prend fin à la suite du renouvellement complet du conseil, reste cependant en fonction jusqu'à ce que son successeur ait été élu.

En cas d'absence ou d'empêchement temporaires du président, ses fonctions sont assumées par le membre du conseil qu'il désigne. A défaut d'une telle désignation, le conseil désigne un remplaçant parmi ses membres et, en attendant cette désignation, les fonctions de président sont exercées, s'il y a lieu, par le doyen d'âge.

En cas de décès du président ou lorsque son mandat prend fin pour un motif autre que le renouvellement complet du conseil, il est remplacé par le doyen d'âge jusqu'à ce que le conseil ait élu un nouveau président.

ART. 26.

§ 1er. Le bourgmestre de la commune, siège du centre d'aide sociale, peut assister avec voix consultative, aux séances du conseil de l'aide sociale.

Il peut se faire représenter à cette fin par un échevin, lorsqu'il s'agit d'un centre local, ou par le vice-président du collège des bourgmestres, visé à l'article 5, deuxième alinéa, lorsqu'il s'agit d'un centre régional.

§ 2. Le président du conseil de l'aide sociale peut assister, avec voix consultative, aux séances du collège des bourgmestre et échevins, lorsqu'il s'agit d'un centre local d'aide sociale, et du collège des bourgmestres, lorsqu'il s'agit d'un centre régional.

ART. 27.

§ 1er. Le conseil de l'aide sociale peut constituer en son sein, un bureau permanent qui est chargé de l'expédition des affaires d'administration courante et qui peut se voir déléguer en outre, d'autres attributions bien définies.

Sans préjudice de l'application de l'article 99, le conseil peut aussi constituer en son sein des comités spéciaux auxquels il peut déléguer des attributions bien définies. Toutefois, aucun comité spécial ne peut être constitué aussi longtemps qu'un comité spécial du service social n'est pas créé.

La délégation d'attributions au bureau permanent ou aux comités spéciaux est exclue pour les décisions que la loi réserve expressément au conseil ainsi que pour les décisions soumises à l'autorisation ou à l'approbation d'une autorité de tutelle.

§ 2. Het vast bureau blijft in functie tot de eerstvolgende vernieuwing van de raad. De bijzondere comités kunnen worden aangesteld voor een bepaalde of voor een onbepaalde duur, doch hun bestaansduur kan nooit verder reiken dan de eerstvolgende vernieuwing van de raad.

De overdrachten van bevoegdheden kunnen echter te allen tijde herroepen worden.

§ 3. Het vast bureau telt, met inbegrip van zijn voorzitter :

- 3 leden voor een raad van 7 of 9 leden;
- 4 leden voor een raad van 11 of 13 leden;
- 5 leden voor een raad van 15 leden;
- 6 leden voor een raad van 17 of 19 leden;
- 7 leden voor een raad van 21 leden of meer.

Voor elk bijzonder comité wordt het aantal leden door de raad bepaald.

De leden van het vast bureau en de leden van elk bijzonder comité worden bij geheime stemming en in één enkele stemronde aangewezen, waarbij elk raadslid over één stem beschikt. Bij staking van stemmen is de oudste kandidaat in jaren verkozen.

Behoudens in geval van ontslag of verlies van het mandaat van raadslid, zijn de leden van het vast bureau en de leden van de bijzondere comités aangeduid voor de bestaansduur van het bureau of het comité waarvan zij lid zijn.

De voorzitter van de raad is van rechtswege voorzitter van het vast bureau en van de bijzondere comités waarvan hij lid is. De bijzondere comités waarvan de voorzitter van de raad geen lid is, duiden onder hun leden een voorzitter aan.

ART. 28.

De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn leidt de activiteiten van het centrum voor maatschappelijk welzijn en heeft het algemeen toezicht op het personeel.

Hij zorgt voor het voorafgaand onderzoek van de zaken die aan de raad, aan het vast bureau en aan de bijzondere comités worden voorgelegd.

Hij roept de vergaderingen bijeen van de organen waarvan hij voorzitter is en stelt de agenda van die vergaderingen vast.

Hij is belast met de uitvoering van de beslissingen van de raad, van het vast bureau en van de bijzondere comités. Hij kan het centrum voor maatschappelijk welzijn vertegenwoordigen in de gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen, tenzij de wet het anders bepaalt.

Alle dokumenten uitgaande van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden ondertekend door de voorzitter of door degene die hem vervangt en medeondertekend door de secretaris.

De voorzitter kan in dringende gevallen en binnen de perken bepaald door het huishoudelijk reglement van de raad voor maatschappelijk welzijn, zelf tot hulpverlening beslissen,

§ 2. Le bureau permanent reste en fonction jusqu'au plus prochain renouvellement du conseil. Les comités spéciaux peuvent être désignés pour une durée déterminée ou indéterminée; mais cette durée ne peut pas se prolonger au-delà du plus prochain renouvellement du conseil.

Les délégations d'attributions peuvent toutefois être révoquées à tout moment.

§ 3. Le bureau permanent, son président inclus, compte :

- 3 membres pour un conseil de 7 ou 9 membres;
- 4 membres pour un conseil de 11 ou 13 membres;
- 5 membres pour un conseil de 15 membres;
- 6 membres pour un conseil de 17 ou 19 membres;
- 7 membres pour un conseil de 21 membres et plus.

Le nombre des membres de chaque comité spécial est déterminé par le conseil.

Les membres du bureau permanent et les membres de chaque comité spécial sont désignés au scrutin secret et en un seul tour, chaque conseiller disposant d'une voix. En cas de parité de voix, le candidat le plus âgé est élu.

Sauf en cas de démission ou de perte du mandat de conseiller, les membres du bureau permanent et ceux des comités spéciaux sont désignés pour la durée d'existence du bureau ou du comité dont ils font partie.

Le président du conseil est de droit président du bureau permanent et des comités spéciaux dont il fait partie. Les comités spéciaux dont le président du conseil n'est pas membre, désignent un président en leur sein.

ART. 28.

Le président du conseil de l'aide sociale dirige les activités du centre d'aide sociale et il exerce le contrôle général du personnel.

Il veille à l'instruction préalable des affaires qui sont soumises au conseil, au bureau permanent et aux comités spéciaux.

Il convoque les réunions des organes dont il est président; il arrête l'ordre du jour de ces assemblées.

Il est chargé de l'exécution des décisions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux. Il peut représenter le centre d'aide sociale dans les actes judiciaires et extra-judiciaires, à moins que la loi n'en dispose autrement.

Toutes les pièces émanant du centre d'aide sociale sont signées par le président ou par son remplaçant et contresignées par le secrétaire.

Le président peut, en cas d'urgence et dans les limites fixées par le règlement d'ordre intérieur du conseil de l'aide sociale, décider l'octroi d'une aide, à charge pour lui d'en

mits hij de raad hiervan op de eerstvolgende vergadering in kennis stelt met het oog op de bekrachtiging van zijn beslissing.

ART. 29.

De raad voor maatschappelijk welzijn vergadert telkens als dit noodzakelijk is en ten minste éénmaal per maand, na bijeenroeping door de voorzitter, die de dag en het uur bepaalt en de agenda vaststelt.

De voorzitter is ertoe gehouden de raad voor maatschappelijk welzijn bijeen te roepen, hetzij op aanvraag van de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is, hetzij op aanvraag van het college van burgemeesters of van de provinciegouverneurs, op dag en uur en met de agendapunten door hen bepaald.

De voorzitter is eveneens verplicht de raad voor maatschappelijk welzijn bijeen te roepen op aanvraag van een derde van de zitting hebbende leden, op dag en uur en met de agendapunten door hen bepaald.

De vergaderingen van de raad hebben plaats in de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 30.

Behalve in spoedeisende gevallen, geschiedt de bijeenroeping schriftelijk en aan huis, ten minste acht dagen vóór de dag van de vergadering. Zij vermeldt de agenda.

Buiten de agendapunten mag geen enkel onderwerp behandeld worden behalve bij dringende noodzakelijkheid. Tot deze noodzakelijkheid moet worden besloten door ten minste twee derde van de aanwezige leden. De namen van die leden worden in de notulen vermeld.

Elk voorstel dat uitgaat van een lid van de raad en dat ten minste twaalf dagen vóór de datum van de vergadering van de raad aan de voorzitter wordt bezorgd, moet ingeschreven worden op de agenda van die vergadering.

De volledige dossiers worden ter beschikking van de leden van de raad gesteld ten zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn gedurende de in het eerste lid bepaalde termijn, met uitzondering van de zaterdagen, de zondagen en de wettelijke feestdagen.

ART. 31.

De vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn worden gehouden met gesloten deuren.

Indien evenwel twee-derden van de aanwezige leden hiermede akkoord gaan, kan de raad voor maatschappelijk welzijn beslissen een vergadering in het openbaar te houden ten einde de activiteiten van het centrum ruimer kenbaar te maken.

ART. 32.

De raad voor maatschappelijk welzijn mag alleen beraadslagen en besluiten wanneer de meerderheid van zijn zitting hebbende leden aanwezig is.

informer le conseil à la plus prochaine réunion en vue de la ratification de sa décision.

Le conseil de l'aide sociale se réunit chaque fois que cela se révèle nécessaire et au moins une fois par mois sur convocation du président, qui fixe le jour et l'heure ainsi que l'ordre du jour.

Le président est tenu de convoquer le conseil de l'aide sociale soit à la demande du bourgmestre de la commune, siège du centre, soit à la demande du collège des bourgmestres ou du gouverneur, au jour et heure et avec l'ordre du jour fixés par eux.

Le président est également tenu de convoquer le conseil de l'aide sociale à la demande d'un tiers des membres en fonction, au jour et heure et avec l'ordre du jour fixés par eux.

Les réunions du conseil se tiennent au siège du centre d'aide sociale.

ART. 30.

Hormis le cas d'urgence, la convocation se fait, par écrit et à domicile, au moins huit jours avant celui de la réunion. Elle contient l'ordre du jour.

Aucun objet étranger à l'ordre du jour ne peut être traité, sauf en cas d'urgence. L'urgence ne peut être déclarée que par les deux tiers au moins des membres présents. Les noms de ces membres sont inscrits au procès-verbal.

Toute proposition émanant d'un membre du conseil et remise au président au moins douze jours avant la date de la réunion du conseil, doit être inscrite à l'ordre du jour de cette réunion.

Les dossiers complets sont mis à la disposition des membres du conseil au siège du centre d'aide sociale pendant le délai fixé à l'alinéa premier, à l'exception des samedis, des dimanches et des jours fériés légaux.

ART. 31.

Les réunions du conseil de l'aide sociale se tiennent à huis clos.

Si toutefois les deux tiers des membres présents sont d'accord, le conseil de l'aide sociale peut décider de tenir une séance publique aux fins de faire connaître plus amplement les activités du centre.

ART. 32.

Le conseil de l'aide sociale ne peut délibérer que si la majorité de ses membres en fonction est présente.

De raad kan echter, indien hij tweemaal bijeengeroepen werd zonder dat het vereiste aantal leden opgekomen is, na een nieuwe en laatste bijeenroeping, geldig beraadslagen en beslissen, welk ook het aantal der aanwezige leden zij, over de onderwerpen die voor de derde maal op de agenda staan.

De tweede en derde bijeenroeping moeten geschieden overeenkomstig de voorschriften van artikel 30 en er moet vermeld worden dat de bijeenroeping voor de tweede of de derde maal geschiedt. Bovendien moet de derde bijeenroeping de tekst van de eerste twee leden van het onderhavig artikel woordelijk vermelden.

ART. 33.

De beslissingen worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen.

De leden van de raad stemmen mondeling. De voorzitter van de vergadering stemt het laatst en bij staking van stemmen is zijn stem beslissend.

De leden stemmen echter geheim als het om personen gaat. Is er in dit geval staking van stemmen dan is het voorstel verworpen.

Voor elke benoeming tot ambten of voordracht van kandidaten wordt tot een afzonderlijke stemming overgegaan. Indien de volstrekte meerderheid niet werd verkregen bij de eerste stembeurt, heeft herstemming plaats voor de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen; in voorkomend geval wordt de deelneming aan die herstemming bepaald met voorrang aan de oudste in jaren. In geval van staking van stemmen bij de tweede stembeurt krijgt de oudste kandidaat de voorkeur.

Er wordt geen rekening gehouden met de onthoudingen en de blanco of nietige stembiljetten.

ART. 34.

Bij het openen van elke vergadering worden de notulen van de vorige vergaderingen voorgelezen, tenzij zij aan de leden werden medegedeeld samen met de bijeenroeping tot de vergadering. Na goedkeuring worden zij door de voorzitter en de secretaris ondertekend.

Telkens als de raad het gewenst acht, worden de notulen, geheel of gedeeltelijk, staande de vergadering opgemaakt en door de aanwezige leden ondertekend.

ART. 35.

Het vast bureau en de bijzondere comités worden bijeengeroepen door hun voorzitter, die de dag, het uur en de agenda van de vergadering bepaalt.

De vergaderingen van het vast bureau en, behoudens een met redenen omklede andersluidende beslissing van het betrokken comité, die van de bijzondere comités, hebben plaats in de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Toutefois, si le conseil a été convoqué deux fois sans s'être trouvé en nombre, il délibère valablement après une nouvelle et dernière convocation, quel que soit le nombre des membres présents, sur les objets mis pour la troisième fois à l'ordre du jour.

Les deuxième et troisième convocations se font conformément aux règles prescrites par l'article 30 et il est fait mention que c'est pour la deuxième ou pour la troisième fois que la convocation a lieu. En outre, la troisième convocation rappelle textuellement les deux premiers alinéas du présent article.

ART. 33.

Les résolutions sont prises à la majorité absolue des suffrages.

Les membres du conseil votent à haute voix. Le président de l'assemblée vote le dernier et en cas de parité des voix, sa voix est prépondérante.

Toutefois, le vote se fait au scrutin secret lorsqu'il est question de personnes. Si dans ce cas, il y a parité des voix, la proposition est rejetée.

Pour chaque nomination à des emplois ou présentation de candidats, il est procédé à un scrutin distinct. Si la majorité n'est pas obtenue au premier tour, il est procédé à un scrutin de ballottage entre les deux candidats qui ont obtenu le plus grand nombre de voix; le cas échéant, la participation au ballottage se détermine au bénéfice de l'âge. En cas de parité des voix au second tour de scrutin, le candidat le plus âgé est préféré.

Les abstentions et les bulletins nuls ou blancs n'entrent pas en ligne de compte.

ART. 34.

A l'ouverture de chaque séance, il est donné lecture du procès-verbal de la séance précédente, à moins qu'il ait été communiqué aux membres en même temps que la convocation pour la séance. Après approbation il est signé par le président et le secrétaire.

Chaque fois que le conseil le juge bon, le procès-verbal est rédigé séance tenante, en tout ou en partie, et signé par les membres présents.

ART. 35.

Le bureau permanent et les comités spéciaux sont convoqués par leur président qui fixe les jour et heure, ainsi que l'ordre du jour des réunions.

Les réunions du bureau permanent et, sauf décision contraire motivée du comité intéressé, celles des comités spéciaux se tiennent au siège du centre de l'aide sociale.

De bepalingen van de artikelen 30 tot en met 34, met uitzondering van het tweede lid van artikel 31, zijn mede van toepassing op de vergaderingen van het vast bureau en van de bijzondere comités.

ART. 36.

De leden van de raad voor maatschappelijk welzijn hebben het recht om ter plaatse kennis te nemen van alle akten, stukken en dossiers betreffende het centrum voor maatschappelijk welzijn.

De leden van de raad, alsmede alle andere personen die krachtens de wet de vergaderingen van de raad, het vast bureau en de bijzondere comités bijwonen, zijn tot geheimhouding verplicht.

ART. 37.

Het is de leden van de raad en de personen die krachtens de wet de vergaderingen van de raad mogen bijwonen, verboden :

1. Tegenwoordig te zijn bij een beraadslaging of besluit over zaken waarbij zij, hetzij persoonlijk, hetzij als zaakgelastigde, rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Inzake benoemingen tot ambten, voordrachten van kandidaten en tuchtmaatregelen geldt dit verbod slechts ten aanzien van bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad.

2. Rechtstreeks, onrechtstreeks, individueel of, tenzij afwijking door de gouverneur toe te staan in uitzonderlijke gevallen en bij gemotiveerde beslissing langs een handelsvennootschap om, partij te zijn bij enige overeenkomst, aanbesteding, levering, verkoop of aankoop, huur of verhuring, waarbij het centrum voor maatschappelijk welzijn betrokken is.

3. Als advocaat, notaris, zaakwaarnemer of deskundige, belangen te behartigen die strijdig zijn met die van het centrum voor maatschappelijk welzijn of, anders dan kosteloos, in dezelfde hoedanigheid de belangen van het centrum te verdedigen.

Deze bepalingen gelden eveneens voor de leden van de bijzondere beheersorganen die met toepassing van artikel 99 zouden worden opgericht.

ART. 38.

Binnen de perken en volgens de voorwaarden en modaliteiten van toekenning door de Koning bepaald, kent de raad voor maatschappelijk welzijn een bezoldiging toe aan zijn voorzitter, een pensioen aan zijn gewezen voorzitters en hun rechtverkrijgenden en een presentiegeld aan zijn leden.

De besluiten houdende regeling van de bezoldiging, het pensioen en het presentiegeld, bedoeld in het eerste lid, zijn onderworpen aan de goedkeuring van de provinciegouverneur.

Les dispositions des articles 30 à 34, à l'exception du deuxième alinéa de l'article 31, s'appliquent aussi aux réunions du bureau permanent et des comités spéciaux.

ART. 36.

Les membres du conseil de l'aide sociale ont le droit de prendre connaissance, sans déplacement des documents, de tous les actes, pièces et dossiers concernant le centre de l'aide sociale.

Les membres du conseil, ainsi que toutes les autres personnes qui en vertu de la loi, assistent aux réunions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux, sont tenus au secret.

ART. 37.

Il est interdit aux membres du conseil et aux personnes qui en vertu de la loi peuvent assister aux séances du conseil :

1. D'être présents à la délibération sur les objets auxquels ils ont un intérêt direct, soit personnellement, soit comme chargé d'affaires, ou auxquels leurs parents ou alliés jusqu'au quatrième degré inclusivement ont un intérêt personnel et direct. Cette prohibition ne s'étend pas au-delà des parents ou alliés jusqu'au deuxième degré, lorsqu'il s'agit de nomination aux emplois, de la présentation de candidats et de mesures disciplinaires;

2. De prendre part, directement, indirectement, individuellement ou, sauf dérogation accordée par le gouverneur dans des cas exceptionnels et par décision motivée, par le biais d'une société commerciale, à aucun marché, adjudication, fourniture, vente ou achat, prise à bail ou location intéressant le centre d'aide sociale.

3. De défendre comme avocat, notaire, homme d'affaires ou expert, des intérêts en opposition avec ceux du centre d'aide sociale ou de défendre en la même qualité, si ce n'est gratuitement, les intérêts du centre.

Ces dispositions s'étendent en outre aux membres des organes spéciaux de gestion qui viendraient à être créés en application de l'article 99.

ART. 38.

Dans les limites et selon les conditions et modalités d'octroi déterminées par le Roi, le conseil de l'aide sociale accorde un traitement à son président, une pension à ses anciens présidents et à leurs ayants droit et des jetons de présence à ses membres.

Les délibérations fixant les règles en matière de traitement, de pension et de jetons de présence, visées à l'alinéa premier, sont soumises à l'approbation du gouverneur de province.

De kosten die door de voorzitter en de leden worden gemaakt bij de uitvoering van opdrachten die hen door de raad voor maatschappelijk welzijn in het kader van zijn bevoegdheden uitdrukkelijk werden toevertrouwd, worden hun terugbetaald. De Koning kan daaromtrent de nadere regels bepalen.

ART. 39.

Wanneer een lid van de raad voor maatschappelijk welzijn de voorzitter bestendig vervangt gedurende een maand of langer, wordt hem de aan dit ambt verbonden bezoldiging uitbetaald voor de gehele tijd dat hij het waarneemt.

ART. 40.

De huishoudelijke reglementen voor de diensten en instellingen van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden vastgesteld door de raad.

Zij worden onderworpen aan het advies van de gemeenteraad of gemeenteraden, naargelang het gaat om een plaatselijk of gewestelijk centrum, van de gemeente of gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum voor maatschappelijk welzijn vormen, alsmede aan de goedkeuring van de gouverneur.

HOOFDSTUK III.

Het personeel van het Centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 41.

Elk centrum voor maatschappelijk welzijn heeft een secretaris, een ontvanger en ten minste één maatschappelijk werker.

ART. 42.

Binnen de perken van de algemene bepalingen die de Koning vaststelt, bepaalt de raad voor maatschappelijk welzijn het administratief statuut van het personeel van het centrum, er rekening mede houdende dat de benoemingsvoorwaarden voor de maatschappelijke werkers een aan de te vervullen taken aangepaste sociale vorming moeten waarborgen.

De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt de personeelsformatie.

Behoudens algemene afwijkingen bepaald door de Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft, geniet het personeel van het centrum voor maatschappelijk welzijn van hetzelfde geldelijk statuut als het personeel van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is. De Minister bepaalt de regelen voor de vaststelling van het geldelijk statuut inzake de betrekkingen die specifiek zijn voor de centra voor maatschappelijk welzijn of die onbestaande zijn op het gemeentelijk vlak.

Les frais exposés par le président et les membres dans l'accomplissement des missions qui leur sont expressément confiées par le conseil de l'aide sociale dans le cadre de ses attributions leur sont remboursés. Le Roi peut déterminer les modalités à cet égard.

ART. 39.

Dans le cas où un membre du conseil de l'aide sociale remplacera le président en permanence pour un terme d'un mois ou plus longtemps, le traitement attaché à la place lui sera alloué pour tout le temps qu'il l'aura remplie.

ART. 40.

Les règlements d'ordre intérieur des services et établissements du centre d'aide sociale sont arrêtés par le conseil.

Ils sont soumis à l'avis du conseil communal ou des conseils communaux de la commune ou des communes qui constituent la circonscription du centre d'aide sociale, selon qu'il s'agit d'un centre local ou d'un centre régional, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur.

CHAPITRE III.

Le personnel du Centre d'aide sociale.

ART. 41.

Chaque centre d'aide sociale a un secrétaire, un receveur et, au moins un travailleur social.

ART. 42.

Le conseil de l'aide sociale établit, dans les limites des dispositions générales fixées par le Roi, le statut administratif du personnel du centre, en tenant compte du fait que les conditions de nomination des travailleurs sociaux doivent être garanties d'une formation sociale adaptée aux missions à accomplir.

Le conseil de l'aide sociale fixe le cadre du personnel.

Sauf dérogations générales arrêtées par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, le personnel du centre d'aide sociale bénéficie du même statut pécuniaire que le personnel de la commune où le centre a son siège. Le Ministre détermine les règles pour la fixation du statut pécuniaire au sujet des emplois qui sont spécifiques aux centres d'aide sociale ou qui n'existent pas sur le plan communal.

De wet van 25 april 1933 betreffende de pensioenregeling van het gemeentepersoneel is van toepassing op de personeelsleden van de centra voor maatschappelijk welzijn.

De beslissingen door de raad genomen met toepassing van onderhavig artikel zijn onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters, naargelang het een plaatselijk of een gewestelijk centrum betreft, alsmede aan de goedkeuring van de provinciegouverneur.

ART. 43.

Alle personeelsleden, met inbegrip van de beoefenaars van de geneeskunst, worden benoemd en aangeworven door de raad voor maatschappelijk welzijn.

Onverminderd het bepaalde in artikel 57, moeten de benoemingen en aanwervingen geschieden overeenkomstig vooraf bepaalde aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden en binnen de perken van de personeelsformatie.

ART. 44.

Alvorens in dienst te treden leggen de personeelsleden in handen van de voorzitter van de raad de eed af overeenkomstig de desbetreffende wetsbepalingen.

Van de eedaflegging wordt proces-verbaal opgemaakt.

Het personeelslid dat de eed niet heeft afgelegd binnen de vijftien dagen nadat hij daartoe werd uitgenodigd, wordt geacht ontslagnemend te zijn.

ART. 45.

§ 1. De secretaris woont, zonder beraadslagende stem, de vergaderingen bij van de raad, het vast bureau en de bijzondere comités. Hij is in het bijzonder belast met het opmaken van de notulen van die vergaderingen.

Hij is verantwoordelijk voor het overbrengen van de notulen van die vergaderingen en van de beslissingen van die organen in daartoe bestemde registers. De overgebrachte notulen en beslissingen worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris.

Onder het gezag van de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn onderzoekt de secretaris de zaken, leidt hij de administratie en is hij de hiërarchische chef van het personeel. Hij bewaart het archief.

De secretaris is verantwoordelijk voor de boeking van de erkende vorderingen en van de vastgelegde uitgaven en voor het opmaken van de bevelschriften tot betaling of tot invordering. Die bevelschriften worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris.

De secretaris maakt de ontwerpen van begroting op en onderwerpt ze aan de beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Hij is verplicht zich te gedragen naar de onderrichtingen die hem worden gegeven door de raad, de voorzitter, het vast bureau en de bijzondere comités.

La loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal est applicable aux agents des centres d'aide sociale.

Les délibérations prises par le conseil en application du présent article sont soumises à l'avis du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres, selon qu'il s'agit d'un centre local ou régional, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur de province.

ART. 43.

Tous les membres du personnel, y compris les praticiens de l'art de guérir, sont nommés ou recrutés par le conseil de l'aide sociale.

Sans préjudice des dispositions de l'article 57, les nominations et recrutements doivent se faire conformément à des conditions de recrutement et d'avancement fixées au préalable et dans les limites du cadre.

ART. 44.

Avant d'entrer en fonction, les membres du personnel prêtent devant le président du conseil le serment conformément aux dispositions légales.

Il est dressé procès-verbal de la prestation de serment.

Le membre du personnel qui n'a pas prêté serment dans les quinze jours de l'invitation qui lui en est faite, est réputé démissionnaire.

ART. 45.

§ 1er. Le secrétaire assiste, sans voix délibérative, aux réunions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux. Il est spécialement chargé de la rédaction des procès-verbaux de ces réunions.

Il est responsable de l'insertion des procès-verbaux de ces réunions et des délibérations de ces organes dans des registres tenus à cet effet. Les procès-verbaux et délibérations insérés sont signés par le président et le secrétaire.

Sous l'autorité du président du conseil de l'aide sociale, le secrétaire instruit les affaires, dirige l'administration et est le chef hiérarchique du personnel. Il a la garde des archives.

Le secrétaire est responsable de la comptabilité des droits constatés et des dépenses engagées, ainsi que de l'établissement des ordonnances de paiement ou de recouvrement. Ces ordonnances sont signées par le président et par le secrétaire.

Le secrétaire élabore les projets de budget et les soumet pour décision au conseil de l'aide sociale.

Il est tenu de se conformer aux instructions qui lui sont données par le conseil, le président, le bureau permanent et les comités spéciaux.

§ 2. Bij verhindering van de secretaris of bij vacature van het ambt kan de raad voor maatschappelijk welzijn een personeelslid als tijdelijk secretaris aanstellen. In spoedeisende gevallen wordt de aanstelling door de voorzitter gedaan en door de raad in zijn eerstvolgende vergadering bekrachtigd.

ART. 46.

§ 1. De ontvanger heeft tot taak om, alleen en onder zijn verantwoordelijkheid, de ontvangsten van het centrum voor maatschappelijk welzijn te innen en tegen regelmatige bevelschriften de betaalbaar gestelde uitgaven te doen ten belope hetzij van het bijzonder bedrag bepaald in elk artikel van de begroting of van het bijzonder krediet, hetzij van het bedrag van de overeenkomstig artikel 96 overgeschreven kredieten.

Hij dient alle handelingen tot stuiting van verjaring en verval te verrichten, tot alle beslagleggingen te doen overgaan, de inschrijving, de herinschrijving of de vernieuwing van elke titel, die daarvoor vatbaar is, ten kantore der hypotheeken te vorderen, aan de leden van de raad kennis te geven van het vervallen van de huurovereenkomsten, van de achterstallen en van elk feit dat de rechten van het centrum voor maatschappelijk welzijn schaadt.

Indien de ontvanger weigert het bedrag van een regelmatig bevelschrift te betalen of zulks uitstelt, wordt de betaling ervan vervolgd zoals inzake directe belastingen, nadat het bevelschrift op verzoek van de schuldeiser door de raad voor maatschappelijk welzijn, of bij in gebreke blijven ervan, door de provinciegouverneur invorderbaar is verklaard.

§ 2. De ontvanger moet een zekerheid stellen waarvan het bedrag door de raad wordt vastgesteld binnen de door de Koning bepaalde grenzen. De beslissing van de raad is onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur.

ART. 47.

§ 1. Het personeel belast met de sociale dienst vervult onder de verantwoordelijkheid en de leiding van de raad voor maatschappelijk welzijn, van het vast bureau of van het bijzonder comité voor de sociale dienst de specifieke taken die hem door deze organen zijn toevertrouwd.

§ 2. Het hoofd van de sociale dienst of een door hem aangeduid personeelslid van die dienst licht de bij de vorige paragraaf bedoelde organen in over de individuele en collectieve behoeften, die hij bij de vervulling van zijn taak vaststelt en stelt de maatregelen voor waardoor daaraan kan worden tegemoetgekomen.

Hij kan aan de besprekingen van de raad, het vast bureau en het bijzonder comité voor de sociale dienst deelnemen telkens als over de bovenbedoelde problemen gehandeld wordt.

§ 3. Wanneer de behandelende maatschappelijke werker verzocht heeft als verslaggever gehoord te worden over een bepaald geval van geïndividualiseerde hulpverlening, kan de

§ 2. En cas d'empêchement du secrétaire ou de vacance de l'emploi, le conseil de l'aide sociale peut désigner un membre du personnel comme secrétaire temporaire. S'il y a urgence, la désignation est faite par le président et confirmée par le conseil au cours de sa plus prochaine séance.

ART. 46.

§ 1er. Le receveur est chargé, seul et sous sa responsabilité, d'effectuer les recettes du centre d'aide sociale et d'acquitter sur mandats réguliers les dépenses ordonnancées jusqu'à concurrence soit du montant spécial de chaque article du budget ou du crédit spécial, soit du montant des allocations transférées en application de l'article 96.

Il est tenu de faire tous actes interruptifs de la prescription et des déchéances, de faire procéder à toutes saisies, de réquerir, au bureau des hypothèques, l'inscription, la réinscription ou le renouvellement de tous les titres qui en sont susceptibles, d'avertir les membres du conseil de l'aide sociale de l'échéance des baux, des retards de paiement et de toute atteinte portée aux droits du centre d'aide sociale.

Dans le cas où il y aurait, de la part du receveur, refus ou retard d'acquitter le montant de mandats réguliers, le paiement en sera poursuivi comme en matière de contributions directes, après qu'à la demande du créancier, les mandats auront été rendus exécutoires par le conseil de l'aide sociale ou, à défaut, par le gouverneur de province.

§ 2. Le receveur doit fournir un cautionnement dont le montant est fixé par le conseil dans les limites déterminées par le Roi. La décision du conseil est soumise à l'approbation du gouverneur.

ART. 47.

§ 1er. Le personnel chargé du service social effectue sous la responsabilité et la direction du conseil de l'aide sociale, du bureau permanent ou du comité spécial du service social les missions spécifiques qui lui sont confiées par ces organes.

§ 2. Le chef du service social ou un agent de ce service désigné par lui informe les organes visés au paragraphe précédent des besoins individuels et collectifs qu'il constate dans l'accomplissement de sa tâche et propose les mesures propres à y satisfaire.

Il peut participer aux discussions du conseil, du bureau permanent et du comité spécial du service social chaque fois qu'il y est traité des problèmes susvisés.

§ 3. Lorsque le travailleur social traitant a demandé d'être entendu comme rapporteur d'un cas déterminé d'aide individualisée, le conseil de l'aide sociale ne peut pas statuer sur

raad voor maatschappelijk welzijn slechts een beslissing nopens dit geval nemen nadat aan voormeld verzoek werd voldaan hetzij door de raad, hetzij door het bijzonder comité voor de sociale dienst of, bij ontstentenis daarvan, door het vast bureau.

ART. 48.

De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt de regelen volgens dewelke de geneesheren en tandartsen toegelaten worden tot de uitoefening van de geneeskunst in de instellingen en diensten van het centrum.

Ingeval die beoefenaars van de geneeskunst benoemd en bezoldigd worden volgens statutaire bepalingen, dan zijn de artikelen 52 tot 55 van deze wet op hen toepasselijk.

In de andere gevallen worden betrekkingen tussen die beoefenaars van de geneeskunst en het centrum voor maatschappelijk welzijn dat de inrichting of de dienst beheert, geregeld op basis van een schriftelijke overeenkomst.

ART. 49.

De hoedanigheid van personeelslid van het centrum voor maatschappelijk welzijn, met inbegrip van die van beoefenaar van de geneeskunst die in een dienst of een instelling van het centrum is tewerkgesteld, is onverenigbaar met een mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn of met een mandaat van burgemeester of gemeenteraadslid, uitgeoefend in de gebiedsomschrijving van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 50.

§ 1. Is onverenigbaar met de hoedanigheid van personeelslid van het centrum voor maatschappelijk welzijn, elke bezigheid die hetzij door een lid zelf, hetzij door de echtgenoot, hetzij door een tussenpersoon, verricht wordt en die van aard is te schaden aan het vervullen van de ambtsplichten of met de waardigheid van het ambt in strijd is.

§ 2. De personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn met volledige dienstprestaties kunnen geen andere functies en bedrijvigheden uitoefenen dan met toestemming van de raad.

§ 3. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de voogdij en de curatele over onbekwamen, evenmin als op de opdrachten die in naam van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden uitgevoerd in private ondernemingen of verenigingen.

ART. 51.

De bepalingen van artikel 36, tweede lid, en van artikel 37 zijn mede van toepassing op de personeelsleden van de centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 52.

De raad voor maatschappelijk welzijn kan aan de statutair benoemde personeelsleden van het centrum de volgende

ce cas aussi longtemps qu'il n'a pas été satisfait à la demande prérappelée, soit par le conseil soit par le comité spécial du service social ou, à défaut de ce comité, par le bureau permanent.

ART. 48.

Le conseil de l'aide sociale détermine les règles suivant lesquelles les médecins et les dentistes sont admis à exercer l'art de guérir dans les établissements et services du centre.

Dans le cas où ces praticiens de l'art de guérir sont nommés et rémunérés suivant des dispositions statutaires, les articles 52 à 55 de la présente loi leur sont applicables.

Dans les autres cas, les relations entre ces praticiens et le centre d'aide sociale qui gère l'établissement ou le service sont réglées sur base d'un contrat écrit.

ART. 49.

La qualité de membre du personnel du centre d'aide sociale, y compris celle de praticien de l'art de guérir occupé dans un service ou une institution du centre, est incompatible avec un mandat de membre du conseil de l'aide sociale ou avec un mandat de bourgmestre ou de conseiller communal, exercé dans le ressort territorial du centre d'aide sociale.

ART. 50.

§ 1er. Est incompatible avec la qualité de membre du personnel du centre d'aide sociale, toute occupation exercée soit par le membre lui-même, soit par son conjoint, soit par personne interposée, qui serait de nature à nuire à l'accomplissement des devoirs de la fonction ou contraire à la dignité de celle-ci.

§ 2. Le personnel du centre d'aide sociale à prestations complètes ne peut exercer d'autres fonctions et emplois que moyennant l'autorisation du conseil.

§ 3. Les dispositions du présent article ne sont pas applicables à la tutelle et à la curatelle des incapables ni aux missions accomplies au nom du centre d'aide sociale dans les entreprises ou associations privées.

ART. 51.

Les dispositions de l'article 36, deuxième alinéa, et de l'article 37 sont également applicables aux membres du personnel des centres d'aide sociale.

ART. 52.

Le conseil de l'aide sociale peut infliger aux membres du personnel du centre, nommés statutairement, les peines dis-

tuchtstraffen opleggen : de waarschuwing, de berisping, de schorsing en de afzetting.

Het betrokken personeelslid moet vooraf door de raad worden gehoord. Van zijn verklaringen wordt proces-verbaal opgemaakt, dat hem ter ondertekening wordt voorgelegd.

De schorsing heeft verlies van de wedde voor de duur van de schorsing tot gevolg, tenzij de raad anders beslist.

ART. 53.

De beslissingen waarbij, bij tuchtmaatregel, een schorsing van ten minste drie maanden of de afzetting wordt uitgesproken zijn onderworpen aan de goedkeuring van de bestendige deputatie. Zij worden bij voorraad ten uitvoer gelegd, tenzij de raad anders beslist.

De bestendige deputatie kan niet over de in het eerste lid bedoelde tuchtmaatregelen beslissen dan na het advies te hebben ingewonnen van het college van burgemeester en schepenen, wanneer het een personeelslid van een plaatselijk centrum betreft, of van het college van burgemeesters, wanneer het een personeelslid van een gewestelijk centrum betreft.

ART. 54.

De personeelsleden kunnen bezwaar indienen tegen elke beslissing die hen, anders dan bij tuchtmaatregel, uit hun ambt ontzet of voor ten minste drie maanden schorst of die hun ambt opheft of hun wedde vermindert. Het bezwaar moet bij de bestendige deputatie worden ingediend binnen vijftien dagen nadat de betrokkene van de beslissing kennis heeft gekregen. Door dat bezwaar wordt de beslissing afhankelijk gemaakt van de goedkeuring van de bestendige deputatie.

ART. 55.

Het betrokken personeelslid en de raad voor maatschappelijk welzijn kunnen tegen de beslissingen die de bestendige deputatie op grond van de artikelen 53 en 54 treft bij de Koning hoger beroep instellen binnen vijftien dagen nadat hun van de beslissing kennis is gegeven.

ART. 56.

§ 1. De Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft kan een of meer centra voor maatschappelijk welzijn machtigen om voor de hem bepaalde trekkingen van het verplegend en verzorgend personeel, van het hulppersonneel en van het meester-, vak- en dienstpersoneel af te zien van het statutair stelsel en tot een contractuele aanwerving over te gaan.

In dit geval moet de raad voor maatschappelijk welzijn bij de vaststelling van de personeelsformatie uitdrukkelijk die vorm van aanwerving voor de bedoelde trekkingen voorzien en bij de aanstelling een schriftelijke overeenkomst met het betrokken personeelslid sluiten.

disciplinaires suivantes : l'avertissement, la réprimande la suspension et la révocation.

Le membre du personnel intéressé doit être préalablement entendu par le conseil. De ses explications il est dressé procès-verbal qu'il est invité à signer.

La suspension entraîne la privation du traitement pendant sa durée, à moins que le conseil n'en décide autrement.

ART. 53.

Les décisions infligeant, par voie de mesure disciplinaire une suspension d'au moins trois mois ou la révocation, sont soumises à l'approbation de la députation permanente. Elles sont exécutées par provision, à moins que le conseil n'en décide autrement.

La députation permanente ne peut statuer sur les mesures disciplinaires prévues à l'alinéa premier qu'après avoir recueilli l'avis du collège des bourgmestre et échevins s'il s'agit d'un membre du personnel d'un centre local, ou du collège des bourgmestres s'il s'agit d'un membre du personnel d'un centre régional.

ART. 54.

Les membres du personnel peuvent introduire une réclamation contre toute décision qui, autrement que par voie de mesure disciplinaire, les révoque, les suspend de leur fonction pour trois mois au moins, supprime leur emploi ou réduit leur traitement. La réclamation doit être introduite auprès de la députation permanente dans les quinze jours de la notification de la décision à l'intéressé. Cette réclamation a pour effet de subordonner la décision à l'approbation de la députation permanente.

ART. 55.

Le membre du personnel intéressé et le conseil de l'aide sociale peuvent former contre les décisions prises par la députation permanente en vertu des articles 53 et 54, un recours auprès du Roi dans les quinze jours de la notification de la décision.

ART. 56.

§ 1. Le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, peut autoriser un ou plusieurs centres d'aide sociale, pour certains emplois qu'il indique du personnel infirmier et soignant, du personnel auxiliaire et du personnel de maîtrise, gens de métier et de service à renoncer au régime statutaire et à procéder à un recrutement contractuel.

Dans ces cas, le conseil de l'aide sociale doit, lors de la fixation du cadre du personnel, prévoir expressément cette forme de recrutement et conclure avec l'agent intéressé un contrat écrit au moment de sa désignation.

§ 2. Onverminderd de toepassing van de internationale akkoorden of regelingen op dit stuk en in zoverre een centrum moeilijkheden ondervindt tot het aanwerven van kandidaten van Belgische nationaliteit, kan de raad voor maatschappelijk welzijn van dit centrum overgaan tot de aanwerving onder dienstcontract van personeelsleden van vreemde nationaliteit voor de niet leiding gevende betrekkingen van het verplegend en verzorgend personeel, van het hulppersoneel en van het meester-, vak- en dienstpersoneel.

ART. 57.

§ 1. De raad voor maatschappelijk welzijn kan, binnen de perken van de personeelsformatie met gehele of gedeeltelijke afwijking op de vastgestelde aanwervingsvoorwaarden, het personeel in dienst nemen dat nodig is om functies waar te nemen die voorlopig zonder titularis zijn.

§ 2. De aanwerving onder de bij dit artikel voorziene voorwaarden moet gebeuren voor een bepaalde duur van maximum drie maanden.

Indien het noodzakelijk is, kan deze indienstneming hernieuwd worden voor één of meer periodes die samen met de eerste aanwerving het totaal van zes maanden niet mogen overschrijden.

De aanwerving waarvan sprake wordt beheerst naargelang van het geval, door de wetgeving op de arbeidsovereenkomst voor bedienden of door die op de arbeidsovereenkomst voor werklieden.

§ 3. De wetten die een prioriteit verlenen voor de toegang tot de openbare betrekkingen zijn niet van toepassing op de aanwervingen die op grond van dit artikel geschieden.

HOOFDSTUK IV.

Taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING I.

Algemene taken.

ART. 58.

Het is de taak van het centrum voor maatschappelijk welzijn ervoor te zorgen dat de dienstverlening, die de gemeenschap gehouden is te verlenen, verstrekt wordt aan elke persoon die er behoefte aan heeft op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied.

Het centrum vervult zijn opdracht volgens de meest geëvolueerde methoden van het maatschappelijk werk en met inachtnaam van de vrije keuze.

Het neemt ondermeer de hiernavolgende taken op zich :

1. Het onderzoekt elk geval waarvan het centrum wordt in kennis gesteld. Zo nodig stelt het een nauwkeurige diagnose over het bestaan van de behoefte aan dienstbetoon, de omvang ervan en de aangepaste middelen tot hulpverlening.

§ 2. Sans préjudice de l'application des accords ou règlements internationaux en cette matière et pour autant qu'un centre rencontre des difficultés à recruter des candidats de nationalité belge, le conseil de l'aide sociale de ce centre peut procéder à l'engagement sous contrat de service d'agents de nationalité étrangère pour les emplois non dirigeants du personnel infirmier et soignant, du personnel auxiliaire et du personnel de maîtrise, gens de métier et de service.

ART. 57.

§ 1er. Le conseil de l'aide sociale peut engager, dans les limites du cadre, avec dérogation totale ou partielle aux conditions de recrutement existantes, le personnel nécessaire pour assurer des fonctions provisoirement sans titulaire.

§ 2. Le recrutement dans les conditions prévues au présent article doit être fait pour une durée déterminée de trois mois au maximum.

Si la nécessité le requiert, cet engagement pourra être renouvelé pour une ou plusieurs périodes qui ne peuvent cumulativement avec le premier engagement dépasser six mois au total.

Le recrutement dont il est question est régi par la législation sur le contrat de travail pour employés ou par la législation sur le contrat de travail pour ouvriers selon le cas.

§ 3. Les lois accordant une priorité pour l'accès aux emplois publics ne sont pas applicables aux recrutements qui ont lieu en vertu du présent article.

CHAPITRE IV.

Les missions du centre d'aide sociale.

SECTION 1re.

Missions générales.

ART. 58.

Le centre d'aide sociale a pour mission d'assurer que l'aide due par la collectivité soit octroyée à toute personne qui en a besoin sur le plan social, médico-social et médical.

Le centre remplit sa mission en suivant les méthodes de travail social les plus évoluées et en respectant le libre choix.

Il assume notamment les tâches ci-après :

1. Il examine tout cas porté à la connaissance du centre. S'il est nécessaire, il établit un diagnostic précis sur l'existence du besoin d'aide, sur l'étendue de ce besoin et les moyens de secours appropriés.

2. Het verstrekt dokumentatie en raadgevingen teneinde al de nog niet gebruikte mogelijkheden in de sociale, de burgerlijke of elke andere wetgeving aan te wenden. Het verwijst de belanghebbende naar de diensten en personen welke die mogelijkheden bieden, helpt hem bij het vervullen van de formaliteiten en coördineert eventueel de verschillende mogelijke tussenkomsten, er zorg voor dragend de eigen tussenkomst slechts te beëindigen wanneer de betrokkene het maximum van zijn rechten heeft gekregen.

3. Het zorgt ervoor dat de psycho-sociale, morele en opvoedende hulp verschaft wordt die de geholpen persoon nodig heeft om zelf zijn moeilijkheden te boven te komen.

4. Onverminderd de toepassing van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaans-minimum, verstrekt het centrum materiële hulp aan eenieder die niet over voldoende inkomsten beschikt en niet in staat is zich deze te verschaffen, hetzij door eigen inspanning, hetzij met andere middelen, in het bijzonder door uitkeringen krachtens een stelsel van maatschappelijke zekerheid. Deze tussenkomsten worden verleend in de vorm en in de mate die het best aangepast zijn aan de individuele situatie. Desgevallend zijn zij van aanvullende of van voorlopige aard wanneer de uitkeringen van de maatschappelijke zekerheid waarop de betrokkene eventueel aanspraak kan maken, niet tijdig of met de gewenste doeltreffendheid aan de vastgestelde behoeften voldoen.

5. In samenwerking met de terzake bevoegde organen en instellingen neemt het deel aan de kinderopvang en de jeugdbescherming, meer bepaald ten opzichte van de kinderen waarvan sprake in afdeling 3 van dit hoofdstuk.

6. Het biedt niet alleen lenigende of curatieve doch ook preventieve hulp. In dit opzicht treft het centrum op het individueel en collectief vlak elke maatregel die fysieke, psychische en morele noodsituaties kan voorkomen.

ART. 59.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn verleent hulp aan iedere persoon die zich op het grondgebied bevindt van de door hem bediende gemeente of gemeenten, buiten de openbare weg of een openbare plaats, en die, ingevolge ongeval of ziekte, onmiddellijk geneeskundige verzorging nodig heeft; het zorgt er eventueel voor dat die persoon naar de geschikte verplegingsinrichting wordt overgebracht en erin wordt opgenomen.

ART. 60.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn sluit zo nodig de geholpen personen aan bij de instellingen van sociale verzekering en laat hen hierbij de vrije keuze van de instelling. Het eist van de aangeslotenen, in zoverre het mogelijk is, dat zij persoonlijk bijdragen in de betaling van hun lidmaatschap.

ART. 61.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn kan tot levenslang onderhoud in een geschikte inrichting de personen op-

2. Il fournit la documentation et les conseils dans le souci d'épuiser toutes les possibilités non encore utilisées dans la législation sociale, civile ou autre. Il oriente l'intéressé vers les services et personnes dispensateurs de ces possibilités, l'aide dans l'accomplissement des formalités et coordonne éventuellement les diverses interventions possibles, en veillant à poursuivre les démarches jusqu'au moment où l'intéressé a obtenu le maximum de ses droits.

3. Il veille à ce que soit assuré l'aide psycho-sociale, morale et éducative nécessaire à la personne aidée pour vaincre elle-même ses difficultés.

4. Sans préjudice de l'application de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, le centre octroie une aide matérielle à quiconque ne dispose pas de ressources suffisantes et n'est pas en mesure de se les procurer, soit par ses efforts personnels, soit par d'autres moyens, et en particulier par des prestations résultant d'un régime de sécurité sociale. Ces interventions sont octroyées sous la forme et dans la mesure qui sont le mieux adaptées à la situation individuelle. Le cas échéant, elles présentent un caractère complémentaire ou provisoire lorsque les prestations de sécurité sociale auxquelles l'intéressé peut éventuellement prétendre, ne couvrent pas en temps utile ou avec une suffisante efficacité les besoins constatés.

5. Il participe, en collaboration avec les organes et institutions compétents en la matière, aux soins de l'enfance et à la protection de la jeunesse, notamment à l'égard des enfants dont question à la section 3 du présent chapitre.

6. Il assure non seulement une assistance palliative ou curative mais encore une assistance préventive. A cet égard le centre prend, sur le plan individuel et collectif, toute mesure destinée à prévenir des situations critiques de nature physique, psychique et morale.

ART. 59.

Le centre d'aide sociale porte secours à toute personne qui se trouve sur le territoire de la commune ou des communes qu'il dessert, en dehors de la voie publique ou d'un lieu public, et dont l'état, par suite d'accident ou de maladie, requiert des soins de santé immédiats; il veille éventuellement au transport et à l'admission de cette personne dans l'établissement de soins approprié.

ART. 60.

Le centre d'aide sociale affine, au besoin, les personnes aidées à des institutions de prévoyance sociale en leur laissant le libre choix de l'institution. Il exige dans la mesure du possible, une contribution personnelle de l'affilié au paiement de sa cotisation.

ART. 61.

Le centre d'aide sociale peut admettre dans un établissement approprié pour y être entretenues leur vie durant, les

nemen die het voor hun onderhoud nodige kapitaal, met afstand van de hoofdsom, te zijner beschikking stellen.

Elk daartoe gesloten overeenkomst is onderworpen aan de goedkeuring van de provinciegouverneur.

ART. 62.

De centra voor maatschappelijk welzijn kunnen hun kapitalen gebruiken ondermeer om sociale woningen te bouwen en aan te kopen en om deel te nemen in maatschappijen die sociale doeleinden nastreven in verband met de taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING 2.

Uitvoering van de taken.

ART. 63.

§ 1. Waar de noodzakelijkheid zich voordoet, richt het centrum voor maatschappelijk welzijn, desgevallend in het kader van een bestaande planning, instellingen of diensten op met sociaal, curatief of preventief karakter en beheert deze.

Het beheer van de instellingen of diensten van dezelfde aard, opgericht door andere ondergeschikte lokale openbare besturen, behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de centra voor maatschappelijk welzijn. De Koning kan de aard van die instellingen en diensten nader bepalen.

§ 2. Het centrum kan eventueel beroep doen op de personen en op de openbare of private instellingen en diensten, die in staat zijn de verschillende oplossingen te verwezenlijken, die zich in bepaalde gevallen kunnen opdringen en bij de ontvangst van een vraag tot dienstverlening houdt het ondermeer rekening met de reeds verstrekte begeleiding en de eventueel noodzakelijke voortzetting ervan door het andere centrum of dienst waarin de betrokkene zijn vertrouwen reeds heeft uitgedrukt. Het kan de eventuele kosten van deze samenwerking dragen wanneer deze niet krachtens een andere wetgeving of reglementering, of op grond van een overeenkomst of ingevolge een rechterlijke beslissing worden gedekt.

Met eenzelfde doel kan het centrum overeenkomsten sluiten hetzij met een ander centrum voor maatschappelijk welzijn, een ander openbaar bestuur of een instelling van openbaar nut, hetzij met een privé-persoon of een privé-instelling.

Indien, met het oog op de gemeenschappelijke uitbating van een bijzondere dienst of inrichting, een nauwere samenwerking met een andere instelling of dienst gewenst is, kan het centrum er door de Koning toe gemachtigd worden zich met die instelling of dienst te verenigen. Het besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn houdende aanvraag tot machtiging gaat vergezeld van het ontwerp van statuten en van het advies van de provinciegouverneur.

§ 3. Het centrum voor maatschappelijk welzijn brengt een bestendig contact tot stand met de sociale werkers van

personnes qui versent, à fonds perdus, le capital destiné à leur entretien.

Toute convention conclue à cette fin est soumise à l'approbation du gouverneur de la province.

ART. 62.

Les centres d'aide sociale peuvent employer leurs capitaux, notamment à la construction et à l'acquisition de logements sociaux et à des participations dans des sociétés poursuivant des buts sociaux en rapport avec les missions du centre d'aide sociale.

SECTION 2.

Exécution des missions.

ART. 63.

§ 1er. Le centre d'aide sociale crée, là où cela se révèle nécessaire et, le cas échéant, dans le cadre d'une programmation existante, des institutions ou services à caractère social, curatif ou préventif et les gère.

La gestion des institutions ou services de la même nature, créés par d'autres pouvoirs subordonnés locaux, est de la compétence exclusive des centres d'aide sociale. Le Roi peut préciser la nature de ces institutions et services.

§ 2. Le centre peut recourir éventuellement aux personnes et aux établissements et services publics ou privés, capables de la mise en œuvre des diverses solutions qui s'imposent dans les cas d'espèce et, ayant reçu une demande d'aide, il tient notamment compte de la guidance déjà effectuée et de la nécessité éventuelle de faire continuer celle-ci par l'autre centre ou service auquel l'intéressé a déjà fait confiance. Le centre peut supporter les frais éventuels de cette collaboration, s'ils ne sont pas couverts en vertu d'une autre législation ou réglementation, ou sur base d'un contrat ou à la suite d'une décision judiciaire.

Dans un même but, le centre peut conclure des conventions soit avec un autre centre d'aide sociale, un autre pouvoir public ou un établissement d'utilité publique, soit avec une personne privée ou un organisme privé.

Si, en vue de l'exploitation commune, d'un établissement ou service spécial, il s'avère utile de réaliser une collaboration plus étroite avec un autre établissement ou service, le centre peut être autorisé par le Roi à s'associer avec cet établissement ou service. La délibération du conseil de l'aide sociale portant demande d'autorisation est accompagnée du projet des statuts et de l'avis du gouverneur.

§ 3. Le centre d'aide sociale organise un contact permanent avec les travailleurs sociaux des services et organi-

de diensten en instellingen voor maatschappelijke dienstverlening die bedrijvig zijn in zijn gebiedsomschrijving. Met dit doel is het ertoe gehouden een overlegcomité op te richten waaraan de taak is opgedragen de verschillende inspanningen geleverd voor eenzelfde individueel geval te coördineren en overleg te plegen betreffende de noden van individuen en groepen, en de middelen om ze te verhelpen.

AFDELING 3.

Voogdij over de kinderen.

ART. 64.

Onverminderd de bepalingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, is elke minderjarige tegenover wie niemand met de ouderlijke macht of de voogdij bekleed is en die niet onder het toezicht staat van een daartoe geschikt persoon, zolang die toestand duurt onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn dat de vrederechter daarover inlicht.

ART. 65.

Degene, die met de bedoeling strafbare feiten te plegen of met baatzuchtig doel, nalaat een door het vorig artikel bedoelde minderjarige naar de zetel van het bevoegde centrum voor maatschappelijk welzijn te brengen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

ART. 66.

Op verzoek van de raad voor maatschappelijk welzijn kan de jeugdrechtbank elke niet ontvoogde minderjarige die aan het centrum voor maatschappelijk welzijn is toevertrouwd, onder diens voogdij plaatsen.

De vader en de moeder, of bij ontstentenis van een van hun beide, de voogd, worden voorafgaandelijk gehoord of opgeroepen.

De jeugdrechtbank zal doen nagaan of het aangewezen is de minderjarige te laten genieten van de artikelen 343 tot 370 van het Burgerlijk Wetboek op de adoptie en de wettiging door adoptie.

ART. 67.

Onder voorbehoud van de bepalingen van artikel 68 oefent de raad voor maatschappelijk welzijn ten opzichte van de kinderen bedoeld onder de artikelen 64 en 66 optredende als voogdijraad de bevoegdheden uit die het Burgerlijk Wetboek aan de familieraad en aan de voogd toekent en wijst hij voor elk van de kinderen een van zijn leden aan om er toezicht over uit te oefenen en het bij rechtshandelingen te vertegenwoordigen.

ART. 68.

De ontvanger oefent, ten aanzien van de goederen van de kinderen onder de voogdij geplaatst van de raad voor maatschappelijk welzijn, dezelfde functie uit als ten aanzien van de goederen van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

sations d'aide sociale qui déploient une activité dans sa circonscription. Dans ce but, il est tenu de créer un comité de concertation qui a pour mission de coordonner les efforts entrepris au sujet d'un même cas individuel et de se concerter sur les besoins d'individus et de groupes et sur les remèdes à y apporter.

SECTION 3.

La tutelle des enfants.

ART. 64.

Sans préjudice des dispositions de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, tout mineur à l'égard duquel personne n'est investi de la puissance paternelle ou de la tutelle et qui n'est pas sous la surveillance d'une personne habilitée à cette fin est, aussi longtemps que dure cette situation, sous la tutelle du centre d'aide sociale lequel en informe le juge de paix.

ART. 65.

Quiconque, dans l'intention de commettre des faits délictueux ou dans un but intéressé omet de conduire un mineur visé à l'article précédent au siège du centre d'aide sociale compétent, est puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois.

ART. 66.

Le tribunal de la jeunesse statuant à la requête du conseil de l'aide sociale, peut placer tout mineur non émancipé qui a été confié au centre d'aide sociale, sous la tutelle de celui-ci.

Les père et mère, ou, à défaut de l'un d'entre eux, le tuteur, seront préalablement entendus ou appelés.

Le tribunal de la jeunesse examinera l'opportunité d'accorder au mineur le bénéfice des articles 343 à 370 du Code civil sur l'adoption et la légitimation par adoption.

ART. 67.

Sous réserve des dispositions de l'article 68, le conseil de l'aide sociale exerce, en tant que conseil de tutelle, à l'égard des enfants visés aux articles 64 et 66, les compétences reconnues par le Code civil au conseil de famille et au tuteur et il désigne, pour chacun de ces enfants, un de ses membres chargé de surveiller cet enfant et de le représenter dans les actes juridiques.

ART. 68.

Le receveur remplit à l'égard des biens des enfants placés sous la tutelle du conseil de l'aide sociale les mêmes fonctions que pour les biens du centre d'aide sociale.

De kapitalen die toebehoren of ten deel vallen aan de kinderen, die aan het centrum toevertrouwd zijn of onder zijn voogdij staan, worden door de raad voor maatschappelijk welzijn belegd bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas of bij de instellingen aangeduid door de Minister van Financiën.

ART. 69.

De in artikelen 64 en 66 bedoelde kinderen kunnen ontvoogd worden overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Ten aanzien van deze ontvoogden worden de bevoegdheden die dit Wetboek toekent aan de curator en aan de familieraad, respectievelijk uitgeoefend door de ontvanger en door de raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 70.

De zekerheid die de ontvanger krachtens artikel 46, § 2, dient te stellen, geldt als waarborg voor de handelingen die hij met toepassing van de artikelen 68 en 69 verricht.

ART. 71.

§ 1. De minderjarige die onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn is geplaatst met toepassing van artikel 64 wordt aan die voogdij onttrokken zodra het kind geniet van de bescherming van de ouderlijke macht of van de voogdij met toepassing van de bepalingen van het Burgerlijke Wetboek.

§ 2. De minderjarige geplaatst onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn met toepassing van artikel 66 wordt, in geval van adoptie, wettiging of erkenning, aan die voogdij onttrokken, tenzij het centrum, in geval van wettiging of erkenning, zich tegen de onttrekking verzet bij de jeugdrechtbank.

§ 3. In de andere gevallen dan deze bedoeld door de vorige paragrafen kan de minderjarige die onder de voogdij staat van het centrum voor maatschappelijk welzijn, aan die voogdij niet worden onttrokken dan met de toestemming van de raad voor maatschappelijk welzijn of door een vonnis van de jeugdrechtbank.

HOOFDSTUK V.

Herziening.

ART. 72.

Er worden in elke provincie één of meer herzieningskamers opgericht waarvan het aantal, de zetel, het rechtsgebied en de werking door de Koning worden vastgesteld.

ART. 73.

Elke herzieningskamer is samengesteld uit vijf leden, waaronder een door de Koning benoemde voorzitter, gekozen

Le conseil de l'aide sociale place les capitaux qui appartiennent ou échoient aux enfants confiés au centre ou placé sous sa tutelle, à la Caisse générale d'Epargne et de Retraite ou à l'un des organismes désignés par le Ministre des Finances.

ART. 69.

Les enfants visés aux articles 64 et 66 peuvent être émancipés conformément aux dispositions du Code civil.

A l'égard de ces enfants émancipés les compétences attribuées par ce Code au curateur et au conseil de famille sont exercées respectivement par le receveur et par le conseil de l'aide sociale.

ART. 70.

Le cautionnement que le receveur doit fournir en vertu de l'article 46, § 2, constitue la garantie pour les actes qu'il accomplit en application des articles 68 et 69.

ART. 71.

§ 1er. Le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale en application de l'article 64 est soustrait à cette tutelle dès que l'enfant bénéficie de la protection de la puissance paternelle ou d'une tutelle ouverte en application des dispositions du Code civil.

§ 2. Le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale en application de l'article 66 est soustrait à celle-ci en cas d'adoption, de légitimation ou de reconnaissance, à moins que le centre, dans un cas de légitimation ou de reconnaissance, n'y fasse opposition auprès du tribunal de la jeunesse.

§ 3. Dans les autres cas que ceux visés aux paragraphes précédents, le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale, ne peut être soustrait à cette tutelle qu'avec le consentement du conseil de l'aide sociale ou par un jugement du tribunal de la jeunesse.

CHAPITRE V.

Révision.

ART. 72.

Il est institué dans chaque province, une ou plusieurs chambres de révision dont le nombre, le siège, le ressort et les règles de fonctionnement sont fixés par le Roi.

ART. 73.

Chaque chambre de révision est composée de cinq membres, parmi lesquels un président nommé par le Roi et

uit de magistraten-doctors in de rechten van het rechtsgebied der betrokken kamer.

Twee leden worden rechtstreeks benoemd door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort en de twee overige leden door dezelfde Minister onder de kandidaten voorgedragen door de bestendige deputatie op dubbele lijsten.

Voor elk lid wordt onder dezelfde voorwaarden en op dezelfde wijze een plaatsvervanger benoemd.

Het mandaat van de werkende en plaatsvervangende leden duurt zes jaar en kan worden hernieuwd.

ART. 74.

Een vertegenwoordiger van de provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening, bedoeld bij artikel 124, aangewezen door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, woont van rechtswege de zittingen van de herzieningskamers bij met adviserende stem.

ART. 75.

Ieder natuurlijke persoon die zich benadeeld acht door een beslissing inzake individuele dienstverlening te zijnen opzichte met toepassing van de artikelen 58 tot en met 61 genomen door de raad voor maatschappelijk welzijn, kan daartegen binnen dertig dagen na de kennisgeving van die beslissing schriftelijk bezwaar indienen bij de herzieningskamer in wier rechtsgebied de zetel gelegen is van het betrokken centrum.

Dezelfde herzieningsprocedure staat voor hem open wanneer een centrum voor maatschappelijk welzijn nalaat binnen dertig dagen na ontvangst van zijn aanvraag een beslissing te nemen en hem deze te betekenen.

De uitvoerbaarheid van de door het eerste lid bedoelde beslissing wordt door het indienen van een aanvraag tot herziening niet geschorst.

ART. 76.

De herzieningskamer beslist nadat zij de mogelijkheid van gehoord te worden geboden heeft aan de vertegenwoordiger van het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn en aan de persoon die herziening heeft aangevraagd.

Deze laatste kan zich laten bijstaan of vertegenwoordigen overeenkomstig de bepalingen van artikel 728 van het Gerechtelijk Wetboek.

De herzieningskamer wint bovendien alle inlichtingen in die zij nodig acht en beveelt desgevallend een onderzoek.

Zij neemt haar beslissing binnen dertig dagen na ontvangst van de herzieningsvraag. Die termijn kan worden verlengd bij een met redenen omklede beslissing van de herzieningskamer, die de nieuwe termijn bepaalt binnen welke zij uitspraak zal doen.

choisi parmi les magistrats-docteurs en droit du ressort de la chambre intéressée.

Deux membres sont nommés directement par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions et les deux autres membres par le même Ministre, parmi les candidats présentés par la députation permanente sur des listes doubles.

Il est nommé, dans les mêmes conditions et suivant la même procédure, un suppléant pour chaque membre.

Le mandat des membres effectifs et des membres suppléants a une durée de six ans et est renouvelable.

ART. 74.

Un représentant de l'office provincial de l'aide sociale, visé par l'article 124, désigné par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, assiste de droit aux séances des chambres de révision avec voix consultative.

ART. 75.

Toute personne physique qui s'estime lésée par une décision en matière d'aide individuelle prise à son égard par le conseil de l'aide sociale en application des articles 58 à 61 peut, dans les trente jours de la notification de cette décision, introduire une réclamation écrite auprès de la chambre de révision dans le ressort de laquelle est situé le siège du centre intéressé.

La même procédure de révision lui est ouverte lorsqu'un centre d'aide sociale néglige de prendre une décision et de la lui notifier dans les trente jours de la réception de sa demande.

L'introduction d'une demande de révision ne suspend pas l'exécution de la décision visée au premier alinéa.

ART. 76.

La chambre de révision statue après avoir fourni l'occasion au représentant du centre d'aide sociale intéressé et à la personne qui a demandé une révision, de se faire entendre.

Cette dernière peut se faire assister ou représenter conformément aux dispositions de l'article 728 du Code judiciaire.

La chambre de révision prend en outre toutes informations qu'elle juge nécessaire et ordonne, le cas échéant, une enquête.

Elle prend sa décision dans les trente jours de la réception de la demande de révision. Ce délai peut être prorogé par une décision motivée de la chambre de révision, qui fixe le nouveau délai dans lequel elle se prononcera.

De voormelde beslissingen worden binnen acht dagen betekend aan de aanvrager en aan het centrum voor maatschappelijk welzijn, dat waar het hoort de onmiddellijke uitvoering ervan verzekert.

ART. 77.

De voorzitter van de herzieningskamer kan in gevallen waarvan hij de dringende noodzakelijkheid erkent, bij voorraad uitspraak doen op zicht van de stukken.

Zijn beslissing, waarvan de gevolgen zich niet mogen uitstrekken boven een termijn van zestig dagen, wordt voor onmiddellijke uitvoering betekend aan het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 78.

De bepalingen van de artikelen 75 tot 77 zijn niet van toepassing op de geschillen waarvan de kennisneming bij de wet opgedragen is aan de Arbeidsgerechten.

HOOFDSTUK VI.

Beheer van het Centrum voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING 1.

Beheer van de goederen.

ART. 79.

De goederen van de centra voor maatschappelijk welzijn worden beheerd en bestuurd op de wijze door de wet vastgesteld voor de gemeentegoederen, onder voorbehoud van de volgende bepalingen.

ART. 80.

§ 1. Onverminderd de toepassing van de bepalingen van § 2 van dit artikel, worden de vervreemding, de verdeling en de ruiling van onroerende goederen toebehorend aan de centra voor maatschappelijk welzijn onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat de plaatselijke centra betreft of van het college van burgemeesters voor wat de gewestelijke centra betreft, en aan de machtiging van de gouverneur.

Geen advies of machtiging is vereist voor de verkoop, door bemiddeling van de comités voor aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat, van onroerende goederen die het voorwerp uitmaken van een koninklijk besluit dat de onteigening ten algemenen nutte toelaat.

Behalve in het geval bedoeld in het vorig lid, geschiedt de verkoop van onroerende goederen in het openbaar, tenzij de akte van machtiging de onderhandse verkoop toestaat.

Percelen bouwgrond binnen de omtrek van een wettelijk vergunde verkaveling mogen evenwel onderhands verkocht worden.

De vervreemding van onroerende goederen kan door de hogere overheden niet worden opgelegd dan krachtens een wet, behalve in geval van onteigening ten algemenen nutte.

Les décisions prévues ci-dessus sont notifiées dans les huit jours au demandeur et au centre d'aide sociale qui, s'il échet, en assure l'exécution immédiate.

ART. 77.

Dans les cas reconnus urgents par lui, le président de la chambre de révision peut statuer par provision sur le vu des pièces.

Sa décision dont les effets ne peuvent dépasser un délai de soixante jours, est notifiée pour exécution immédiate au centre d'aide sociale intéressé.

ART. 78.

Les dispositions des articles 75 à 77 ne sont pas applicables aux litiges dont l'examen est confié aux Tribunaux de Travail.

CHAPITRE VI.

L'Administration du Centre d'aide sociale.

SECTION 1.

Gestion des biens.

ART. 79.

Les biens des centres d'aide sociale sont régis et administrés dans la forme déterminée par la loi pour les biens communaux, sous la réserve des dispositions suivantes.

ART. 80.

§ 1er. Sans préjudice de l'application des dispositions du § 2 du présent article, l'aliénation, le partage et l'échange de biens immobiliers appartenant aux centres d'aide sociale sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux, ainsi qu'à l'autorisation du gouverneur.

Aucun avis ou autorisation n'est requis pour la vente, à l'intervention des comités d'acquisition d'immeubles pour compte de l'Etat, d'immeubles faisant l'objet d'un arrêté royal autorisant leur expropriation pour cause d'utilité publique.

Sauf dans le cas prévu à l'alinéa précédent, la vente de biens immeubles a lieu publiquement à moins que l'acte d'autorisation ne permette une vente de gré à gré.

Toutefois, la vente de lots de terrains à bâtir dans le périmètre d'un lotissement légalement autorisé, peut avoir lieu de gré à gré.

L'aliénation des biens immobiliers ne peut être imposée par les autorités supérieures qu'en vertu d'une loi, sauf en cas d'expropriation pour cause d'utilité publique.

§ 2. De verkoop van woeste gronden en van onder de bosregeling vallende bossen, alsmede de wijziging in het genot daarvan, zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Koning na advies van het Bestuur van Waters en Bossen, en, naargelang van het geval, na advies van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters.

De in het vorige lid bedoelde koninklijke goedkeuring wordt evenwel vervangen door die van de gouverneur voor de handelingen inzake vervreemdingen en verandering van de gebruikswijze van woeste gronden die een oppervlakte van 5 hectare of minder hebben.

ART. 81.

Onverminderd de toepassing van de bepalingen van het Boswetboek wat de verkoop betreft van bomen en houtkappingen uit de onder de bosregeling vallende bossen, wordt het vervreemden van roerende zaken, van schuldvorderingen, titels of andere roerende waarden, aan de centra voor maatschappelijk welzijn toebehorende, onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat de plaatselijke centra betreft of van het college van burgemeesters voor wat de gewestelijke centra betreft, alsmede aan de machtiging van de gouverneur.

Voor de verkoop van afval, van afbraakmaterialen, alsmede van niet meer gebruikte of achtergelaten voorwerpen, wordt geen machtiging vereist, wanneer dit tot het dagelijks beheer behoort.

Behalve wanneer het te niet gaan van de verbintenis is vastgesteld in een authentieke akte, mogen de centra voor maatschappelijk welzijn geen hypothecaire inschrijvingen doen schrappen, wijzigen of verminderen dan na advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat de plaatselijke centra betreft, of advies van het college van burgemeesters voor wat de gewestelijke centra betreft, en na machtiging van de gouverneur.

ART. 82.

§ 1. De leningen, de dadingen, de verwervingen van onroerende goederen en de vaste beleggingen van kapitalen worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen, voor wat de plaatselijke centra betreft, of van het college van burgemeesters, voor wat de gewestelijke centra betreft, alsmede aan de machtiging van de gouverneur.

Geen advies of machtiging is vereist voor de definitieve belegging van kapitalen in obligaties of kasbons, uitgegeven door de Staat, de provincies, de agglomeraties, de federaties van gemeenten, de intercommunales en de gemeenten, alsmede door het Gemeentekrediet van België en door het Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen.

§ 2. De Koning kan, na advies van, naargelang van het geval, het college van burgemeester en schepenen of het college van burgemeesters, de centra voor maatschappelijk welzijn machtigen om over te gaan tot onteigeningen ten algemenen nutte.

§ 2. La vente de terrains incultes et bois soumis au régime forestier, ainsi que le changement du mode de jouissance de ceux-ci, sont soumis à l'approbation du Roi après avis de l'Administration des Eaux et Forêts et selon le cas, après avis du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres.

L'approbation royale, visée à l'alinéa précédent, est toutefois remplacée par celle du gouverneur, pour les opérations en matière d'aliénation et de changement du mode de jouissance des terrains incultes qui ont une étendue de 5 hectares ou moins.

ART. 81.

Sans préjudice de l'application des dispositions du Code forestier relatives à la vente d'arbres et de coupes de bois soumis au régime forestier, l'aliénation d'objets mobiliers, de créances, titres ou autres valeurs mobilières, appartenant aux centres d'aide sociale, est soumise, pour ce qui concerne les centres locaux, à l'avis du collège des bourgmestre et échevins, ou, pour ce qui concerne les centres régionaux, à l'avis du collège des bourgmestres, ainsi qu'à l'autorisation du gouverneur.

La vente des déchets, produits de démolitions et objets désaffectés ou délaissés est dispensée de toute autorisation lorsqu'elle entre dans le domaine de l'administration journalière.

Sauf le cas où l'extinction de l'obligation est constatée dans un acte authentique, les centres d'aide sociale ne peuvent consentir aucune radiation, changement ou limitation d'inscriptions hypothécaires qu'après avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, ou avis du collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux et après autorisation du gouverneur.

ART. 82.

§ 1er. Les emprunts, les transactions, les acquisitions de biens immobiliers et les placements définitifs de capitaux sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux, ainsi qu'à l'autorisation du gouverneur.

Aucun avis, ni autorisation n'est nécessaire pour le placement définitif de capitaux en obligations ou bons de caisse émis par l'Etat, les provinces, les agglomérations, les fédérations de communes, les intercommunales et les communes, ainsi que par le Crédit communal de Belgique et par le Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales.

§ 2. Le Roi peut, après, selon le cas, avis du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres, autoriser les centres d'aide sociale à poursuivre des expropriations pour cause d'utilité publique.

De gouverneur van de provincie, waar de zetel van het centrum gevestigd is, is bevoegd tot het verlijden van de desbetreffende akten.

ART. 83.

De schenkingen en legaten gedaan aan de centra voor maatschappelijk welzijn zijn onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen, voor wat de plaatselijke centra betreft, of van het college van burgemeesters, voor wat de gewestelijke centra betreft, en aan de goedkeuring van de gouverneur.

Indien er verzet is geweest wordt de goedkeuring binnen acht dagen na haar dagtekening langs administratieve weg aan de indiener van het bezwaar betekend.

Elk bezwaar tegen de goedkeuring moet worden ingebracht uiterlijk dertig dagen na die betekening.

Bij gehele of gedeeltelijke weigering van goedkeuring moet het bezwaar ingebracht worden binnen dertig dagen na de dag waarop de weigering aan het centrum voor maatschappelijk welzijn medegedeeld is.

Bij inbrenging van bezwaren beslist altijd de Koning over de aanneming, de verwerping of de vermindering van de schenking of van het legaat.

De giften bij akte onder de levenden worden altijd voorlopig aangenomen, overeenkomstig de bepalingen van de wet van 12 juli 1931.

Notarissen en andere ministeriële ambtenaren alsmede ontvangers van de erfenisrechten zijn verplicht aan de centra voor maatschappelijk welzijn kennis te geven van de beschikkingen die te hunnen voordele zijn opgemaakt en waarvan zij wegens hun ambt kennis hebben.

De centra voor maatschappelijk welzijn mogen, zonder bijzondere machtiging, giften van hand tot hand ontvangen.

ART. 84.

Onverminderd de toepassing van afwijkende bijzondere regelingen, worden de goederen toebehorende aan de centra voor maatschappelijk welzijn verhuurd bij openbare aanbesteding of uit de hand.

De uitslagen van de openbare aanbestedingen en de overeenkomsten voor de verhuringen uit de hand worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen, voor wat de plaatselijke centra betreft, of van het college van burgemeesters voor wat de gewestelijke centra betreft en aan de goedkeuring van de gouverneur.

Huurverbrekingen zijn aan dezelfde goedkeuring onderworpen, indien zij niet voortvloeien uit de bedingen van de huurovereenkomst zelf.

ART. 85.

Het huren van goederen door de centra voor maatschappelijk welzijn is onderworpen aan de goedkeuring van de

Le gouverneur de la province dans laquelle le centre a son siège est compétent pour passer les actes en la matière.

ART. 83.

Les donations et les legs faits aux centres d'aide sociale sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins, en ce qui concerne les centres locaux, ou du collège des bourgmestres, en ce qui concerne les centres régionaux, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur.

L'approbation sera notifiée dans les huit jours de sa date, par la voie administrative, à la partie réclamante, s'il y a eu opposition.

Toute réclamation contre l'approbation devra être faite, au plus tard, dans les trente jours qui suivront cette notification.

En cas de refus d'approbation, en tout ou en partie, la réclamation devra être faite dans les trente jours à partir de celui où le refus aura été communiqué au centre d'aide sociale.

En cas de réclamation, il est toujours statué par le Roi sur l'acceptation, la répudiation ou la réduction de la donation ou du legs.

Les libéralités faites par acte entre vifs sont toujours acceptées provisoirement, conformément aux dispositions de la loi du 12 juillet 1931.

Les notaires et autres officiers ministériels, ainsi que les receveurs des droits de succession, ont l'obligation de donner avis aux centres d'aide sociale des dispositions faites en faveur de ceux-ci, et dont ils ont connaissance en raison de leurs fonctions.

Les centres d'aide sociale peuvent, sans autorisation spéciale, recevoir des dons manuels.

ART. 84.

Sans préjudice de l'application des règlements particuliers dérogatoires, il est procédé à la location de biens appartenant aux centres d'aide sociale, par voie d'enchères publiques ou de gré à gré.

Les résultats des enchères publiques et les contrats des locations de gré à gré sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, ou du collège des bourgmestres, en ce qui concerne les centres régionaux, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur.

Les résiliations de baux sont soumises à la même approbation si elles ne résultent pas des stipulations de la convention du bail elle-même.

ART. 85.

La prise en location de biens par les centres d'aide sociale est soumise à l'approbation du gouverneur aussitôt que le

gouverneur van zohast de jaarlijkse huurprijs 200.000 frank te boven gaat of de huur voor langer dan negen jaar wordt aangegaan.

ART. 86.

De ontwerpen voor werken van opbouw, van wederopbouw, van ombouw, van sloping of van onderhoud van de gebouwen worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen, voor wat de plaatselijke centra betreft, of van het college van burgemeesters, voor wat de gewestelijke centra betreft, en aan de machtiging van de gouverneur.

De in het vorige lid bedoelde machtiging van de gouverneur wordt evenwel vervangen door die van de Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft, wanneer het gaat om gebouwen voor opnemings en verpleging of met een sociale bestemming.

Er is geen advies of machtiging vereist indien de uitgave niet méér bedraagt dan 500.000 frank behoudens afwijkende bijzondere bepalingen vastgesteld in het raam van de wet op de ziekenhuizen.

ART. 87.

§ 1. De overeenkomsten betreffende de werken bedoeld in artikel 86 en betreffende de leveringen aan de centra voor maatschappelijk welzijn worden gesloten bij openbare aanbesteding.

De gouverneur en, voor de werken betreffende gebouwen voor opnemings en verpleging of met een sociale bestemming, de Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft, kunnen evenwel op gemotiveerde aanvraag de centra voor maatschappelijk welzijn machtigen om de bedoelde overeenkomsten af te sluiten bij beperkte aanbesteding, bij offerteaanvraag of onderhands. Wanneer een dergelijke machtiging wordt gevraagd nadat een machtiging zoals bedoeld in artikel 86 werd verleend, wordt zij geacht te zijn toegestaan bij ontstentenis van kennisgeving van een strijdige beslissing binnen twintig dagen na ontvangst van de aanvraag.

De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt vrij de wijze en de voorwaarden waarop de overeenkomsten worden gesloten betreffende de werken waarvoor geen machtiging vereist is, betreffende de leveringen van eetwaren of van roerende goederen die beantwoorden aan de algemene en periodieke behoeften van de centra voor maatschappelijk welzijn en betreffende de leveringen waarvan de waarde 1.000.000 frank niet overtreft.

Hetzelfde geldt voor de overeenkomsten waarbij de geringste vertraging klaarblijkelijk nadelig zou zijn, met dien verstande dat hiervan, met het oog op goedkeuring, onverwijld kennis moet worden gegeven aan het college van burgemeester en schepenen, voor wat de plaatselijke centra betreft of aan het college van burgemeesters voor wat de gewestelijke centra betreft.

§ 2. De toewijzing van de overeenkomst wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen wat de plaatselijke centra betreft, en aan het college van burgemeesters, wat de gewestelijke centra betreft.

loyer annuel dépasse 200.000 francs ou si la location est faite pour un terme de plus de neuf ans.

ART. 86.

Les projets pour les travaux de construction, de reconstruction, de transformation, de démolition ou d'entretien des immeubles sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux, et à l'autorisation du gouverneur.

L'autorisation du gouverneur, visée à l'alinéa précédent, est toutefois remplacée par celle du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions s'il s'agit d'immeubles affectés à l'hospitalisation ou ayant une destination sociale.

Aucun avis ou autorisation n'est requis lorsque la dépense ne dépasse pas 500.000 francs, sauf dispositions particulières dérogatoires arrêtées dans le cadre de la loi sur les hôpitaux.

ART. 87.

§ 1er. Les marchés relatifs aux travaux visés à l'article 86 et aux fournitures destinées aux centres d'aide sociale sont passés par la voie de l'adjudication publique.

Le gouverneur et, pour les travaux relatifs à des immeubles affectés à l'hospitalisation ou ayant une destination sociale, le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, peuvent toutefois sur demande motivée, autoriser les centres d'aide sociale à passer ces marchés par voie d'adjudication restreinte, sur appel d'offres ou de gré à gré. Si cette autorisation est sollicitée après l'octroi de l'autorisation visée à l'article 86, elle est réputée être accordée à défaut de notification d'une décision contraire dans les vingt jours qui suivent la réception de la demande.

Le conseil de l'aide sociale détermine librement le mode de passation et les conditions des marchés relatifs aux travaux pour lesquels aucune autorisation n'est requise, relatifs à la fourniture d'aliments ou de biens mobiliers qui répondent aux besoins généraux et périodiques des centres d'aide sociale et relatifs aux fournitures dont la valeur ne dépasse pas 1.000.000 de francs.

Il en est de même pour les marchés au sujet desquels le moindre retard occasionnerait un préjudice évident, à charge d'en faire notification sans délai, en vue de l'approbation, au collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux ou au collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux.

§ 2. L'attribution du marché est soumise à l'approbation du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne les centres locaux, et du collège des bourgmestres en ce qui concerne les centres régionaux.

Wanneer het evenwel gaat om door de Staat of voor rekening van de Staat gesubsidieerde werken en leveringen, wordt de toewijzing ervan ter goedkeuring voorgelegd aan de Minister die de toelage verleent.

De toewijzing van de overeenkomsten bedoeld in het derde lid van § 1 is aan geen enkele goedkeuring onderworpen welke ook de wijze is waarop zij werden gesloten.

ART. 88.

De Koning kan, telkens als de omstandigheden zulks verantwoorden, overgaan tot de aanpassing van het bedrag vermeld in de artikelen 85, 86 en 87.

AFDELING 2.

Budgettaire en financieel beheer.

ART. 89.

Het financiële dienstjaar van het centrum voor maatschappelijk welzijn begint op 1 januari en eindigt op 31 december van hetzelfde jaar.

De verrichtingen betreffende de invordering van de middelen en de betaling van de uitgaven, die op de rekening van het dienstjaar moeten komen, mogen evenwel voortgezet worden tot 31 maart van het volgende jaar.

Als tot een dienstjaar behorend worden alleen aangemerkt de diensten verleend aan en de rechten verkregen door het centrum voor maatschappelijk welzijn en zijn schuldeisers gedurende het jaar waarnaar het dienstjaar is genoemd.

ART. 90.

Onverminderd de toepassing van de bepalingen van artikel 99 en onder voorbehoud van eventueel door de Koning bepaalde afwijkende regelingen zijn de voorschriften die gelden inzake de gemeentecomptabiliteit, mutatis mutandis, toepasselijk op de centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 91.

§ 1. De raad voor maatschappelijk welzijn stelt ieder jaar de begroting van ontvangsten en uitgaven van het centrum vast voor het volgende dienstjaar.

Die begroting wordt, vóór 1 augustus van het jaar dat aan het dienstjaar voorafgaat, onderworpen aan het met redenen omkleed advies van de gemeenteraad of gemeenteraden, naargelang het gaat om een plaatselijk of gewestelijk centrum, van de gemeente of gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum vormen. Het advies dient aan het centrum doorgestuurd vóór 1 oktober van hetzelfde jaar, bij gebreke waaraan de betrokken gemeenteraad geacht wordt een gunstig advies te hebben uitgebracht.

Het volledig dossier wordt vervolgens, door de zorg van het centrum, vóór 1 november van hetzelfde jaar ter goedkeuring overgelegd aan de bestendige deputatie die, onver-

Toutefois, lorsqu'il s'agit de marchés relatifs aux travaux et aux fournitures subventionnés par l'Etat ou pour compte de l'Etat, l'attribution de ceux-ci est soumise à l'approbation du Ministre qui octroie la subvention.

L'attribution des marchés visés à l'alinéa trois du § 1er n'est soumise à aucune approbation quel que soit le mode selon lequel ils ont été passés.

ART. 88.

Le Roi peut, chaque fois que les circonstances le justifient, adapter le montant visé aux articles 85, 86 et 87.

SECTION 2.

Gestion budgétaire et financière.

ART. 89.

L'exercice financier du centre d'aide sociale commence le 1er janvier et finit le 31 décembre de la même année.

Toutefois, les opérations relatives au recouvrement des produits et au paiement des dépenses à rattacher au compte de l'exercice pourront se prolonger jusqu'au 31 mars de l'année suivante.

Sont seuls considérés comme appartenant à un exercice, les services faits et les droits acquis au centre d'aide sociale et à ses créanciers pendant l'année qui donne son nom à l'exercice.

ART. 90.

Sans préjudice de l'application des dispositions de l'article 99 et sous réserve des règles dérogatoires éventuellement arrêtées par le Roi, les règles propres à la comptabilité communale sont applicables, mutatis mutandis, aux centres d'aide sociale.

ART. 91.

§ 1er. Le conseil de l'aide sociale arrête chaque année le budget des dépenses et des recettes du centre pour l'exercice suivant.

Ce budget est soumis, avant le 1er août de l'année précédent l'exercice, à l'avis motivé du conseil communal ou des conseils communaux, selon qu'il s'agit d'un centre local ou d'un centre régional, de la commune ou des communes qui constituent la circonscription du centre. L'avis doit être transmis au centre avant le 1er octobre de la même année à défaut de quoi le conseil communal intéressé est censé avoir émis un avis favorable.

Le dossier complet est soumis ensuite, par les soins du centre, avant le 1er novembre de la même année, à l'approbation de la députation permanente qui, sans préjudice de l'applica-

minderd de toepassing van de artikelen 93 en 95, de kredieten voor facultatieve uitgaven kan verminderen of schrappen en materiële vergissingen kan rechtzetten.

§ 2. Wanneer de raad voor maatschappelijk welzijn ten gevolge van onvoorziene omstandigheden een uitgave noodzakelijk acht waarvoor geen krediet op de begroting voorkomt, dan zal hij hiervoor een begrotingswijziging doorvoeren die onderworpen is aan het advies en aan de goedkeuring van dezelfde overheden en volgens dezelfde procedure als bepaald bij de vorige paragraaf.

ART. 92.

De door de raad voor maatschappelijk welzijn vastgestelde rekeningen van het voorgaande dienstjaar worden vóór 1 mei volgend op het sluiten van het dienstjaar, onderworpen aan het advies van de in het vorig artikel bedoelde gemeenteraad of gemeenteraden. Dit advies zal als gunstig worden geacht indien het niet vóór 15 juni van hetzelfde jaar ter kennis wordt gebracht aan het centrum.

Het volledig dossier wordt vervolgens, door de zorg van het centrum, vóór 1 juli van voormeld jaar, ter goedkeuring overgelegd aan de bestendige deputatie, die de rekeningen definitief vaststelt.

ART. 93.

Telkens als een raad voor maatschappelijk welzijn verplichte uitgaven die krachtens de wet ten laste van het centrum komen, weigert op de begroting te brengen wordt het vereiste bedrag ambtshalve daarop uitgetrokken door de bestendige deputatie, de voormelde raad gehoord en na advies van de betrokken gemeenteraad of gemeenteraden.

ART. 94.

De raad voor maatschappelijk welzijn en de betrokken gemeenteraad of gemeenteraden kunnen in beroep gaan bij de Koning tegen de onder de artikelen 91, 92 en 93 bedoelde besluiten van de bestendige deputatie. Het beroep moet ingediend worden binnen dertig dagen na de betekening van het betwiste besluit.

De gouverneur kan eveneens bij de Koning in beroep komen tegen de voormelde besluiten van de bestendige deputatie. Zijn beroep dient evenwel ingediend te worden binnen tien dagen na de datum van het besluit dat er het voorwerp van uitmaakt.

Van de beroepen wordt, uiterlijk de dag nadat zij zijn ingediend, kennis gegeven aan de bestendige deputatie.

De tenuitvoerlegging van het betwiste besluit is geschorst gedurende veertig dagen te rekenen van de dag volgend op die waarop het beroep en de daarbij horende stukken ontvangen werden. Indien de Koning binnen die termijn geen uitspraak heeft gedaan, wordt het betwiste besluit van de bestendige deputatie uitvoerbaar.

tion des articles 93 et 95 peut diminuer ou supprimer les crédits des dépenses facultatives et corriger les erreurs matérielles.

§ 2. Lorsque, par suite de circonstances imprévues, le conseil de l'aide sociale aura reconnu la nécessité de faire une dépense qui n'est pas allouée à son budget, il procédera à une modification du budget, qui sera soumise à l'avis et à l'approbation des mêmes autorités et suivant la même procédure que prévue au paragraphe précédent.

ART. 92.

Les comptes de l'exercice précédent, arrêtés par le conseil de l'aide sociale, sont soumis, avant le 1er mai qui suit la clôture de l'exercice, à l'avis du conseil communal ou des conseils communaux visés par l'article précédent. Cet avis sera censé être favorable s'il n'a pas été notifié avant le 15 juin de la même année au centre.

Le dossier complet est soumis ensuite, par les soins du centre, avant le 1er juillet de l'année susmentionnée à l'approbation de la députation permanente qui arrête définitivement les comptes.

ART. 93.

Dans tous les cas où le conseil de l'aide sociale se refuserait à porter au budget des dépenses obligatoires que la loi met à charge du centre, la députation permanente les y inscrira d'office dans la proportion du besoin, après avoir entendu ledit conseil et après avis du conseil communal ou des conseils communaux intéressés.

ART. 94.

Le conseil de l'aide sociale et le conseil communal ou les conseils communaux intéressés peuvent se pourvoir auprès du Roi contre les décisions de la députation permanente visées par les articles 91, 92 et 93. Le recours doit être introduit dans les trente jours de la notification de la décision querellée.

Le gouverneur peut également se pourvoir auprès du Roi contre les décisions précitées de la députation permanente. Toutefois, son recours doit être introduit dans les dix jours après la date de la décision qui en fait l'objet.

Les recours doivent être notifiés à la députation permanente au plus tard le jour qui suit leur introduction.

L'exécution de la décision querellée est suspendue pendant quarante jours à compter du jour qui suit celui où le recours et les documents y afférents ont été reçus. A défaut d'arrêt royal dans ce délai, la décision querellée de la députation permanente sera exécutoire.

ART. 95.

Indien de op de begroting gebrachte ontvangsten niet toereikend zijn tot betaling van een schuld van het centrum die erkend en opeisbaar is of die voortvloeit uit een beslissing in laatste aanleg gewezen door het gewone of het administratieve gerecht, stelt de raad voor maatschappelijk welzijn de middelen voor om daarin te voorzien. Blijft hij in gebreke, dan wordt, na twee achtereenvolgende, uit de briefwisseling blijkende waarschuwingen, daarin voorzien door de bestendige deputatie, hetzij door verlaging of opheffing van facultatieve uitgaafposten, hetzij door een toereikend krediet uit te trekken op de begroting van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Indien de raad voor maatschappelijk welzijn de uitgave op de begroting brengt en de bestendige deputatie ze verworpt of vermindert of indien de bestendige deputatie geen of slechts een ontoereikend krediet uittrekt, dan wordt hierin voorzien door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

ART. 96.

Geen betaling uit de kas van het centrum voor maatschappelijk welzijn mag geschieden dan op grond van een op de begroting voorkomende post die vastgesteld is door de bestendige deputatie, of op grond van een bijzonder krediet dat door deze is goedgekeurd.

Geen artikel van de uitgaven der begroting mag worden overschreden en geen overschrijving mag geschieden dan met uitdrukkelijke toestemming van de bestendige deputatie.

Wanneer echter bij het afsluiten van een dienstjaar sommige posten bezwaard zijn met regelmatig en werkelijk aangegane verbintenissen tegenover schuldeisers van het centrum, wordt het kredietgedeelte dat nodig is om de schuldvordering af te betalen, naar het volgende dienstjaar overgeschreven.

Te dien einde overhandigt de raad voor maatschappelijk welzijn aan de ontvanger vóór 10 april van ieder jaar, in duplo, de per schuldvordering gedetailleerde opgave van de sommen die ten bezware van elke post der afgesloten begroting in de schrifturen moeten worden overgeschreven. Een exemplaar van deze opgave wordt daarna gevoegd bij de rekening van het afgelopen dienstjaar, een ander bij die van het volgend dienstjaar.

Over de aldus overgeschreven kredieten mag beschikt worden zonder een nieuwe beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de toezichthoudende overheden.

ART. 97.

Bij weigering van of vertraging in het betaalbaar stellen van het bedrag der uitgaven die de wet aan de centra voor maatschappelijk welzijn oplegt, beveelt de gouverneur de betaling daarvan, na de raad voor maatschappelijk welzijn gehoord te hebben. Zijn beslissing geldt als bevelschrift tot betaling; de ontvanger van het centrum voor maatschappelijk welzijn is verplicht, onder zijn persoonlijke verantwoordelijkheid

ART. 95.

Si les recettes portées au budget sont insuffisantes pour payer une dette du centre reconnue et exigible ou résultant d'une décision en dernier ressort de la juridiction administrative ou judiciaire, le conseil de l'aide sociale proposera les moyens d'y suppléer. A son défaut, et après deux avertissements consécutifs constatés par la correspondance, il y sera pourvu par la députation permanente, soit en réduisant ou en supprimant des dépenses facultatives, soit en inscrivant un crédit suffisant au budget du centre d'aide sociale.

Si le conseil de l'aide sociale alloue la dépense et que la députation permanente la rejette ou la réduise ou si la députation permanente se refuse à l'allocation ou n'alloue qu'une somme insuffisante, il y sera pourvu par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

ART. 96.

Aucun paiement sur la caisse du centre d'aide sociale ne peut avoir lieu qu'en vertu d'une allocation portée au budget, arrêtée par la députation permanente, ou d'un crédit spécial approuvé par elle.

Aucun article des dépenses du budget ne peut être dépassé, et aucun transfert ne peut avoir lieu sans le consentement exprès de la députation permanente.

Néanmoins, lorsqu'à la clôture d'un exercice, certaines allocations sont grevées d'engagements régulièrement et effectivement contractés en faveur des créanciers du centre, la partie d'allocation nécessaire pour solder la créance est transférée à l'exercice suivant.

A cette fin, le conseil de l'aide sociale remet au receveur, avant le 10 avril de chaque année, en double expédition, le relevé détaillé par créance des sommes à transférer dans les écritures à charge de chacune des allocations du budget clos. Un exemplaire de ce relevé est annexé par la suite au compte de l'exercice écoulé, un autre à celui de l'exercice suivant.

Il peut être disposé des allocations ainsi transférées sans nouvelle intervention du conseil de l'aide sociale et des autorités de tutelle.

ART. 97.

En cas de refus ou de retard d'ordonnancer le montant des dépenses que la loi met à la charge des centres d'aide sociale, le gouverneur, après avoir entendu le conseil de l'aide sociale, en ordonne le paiement. Sa décision tient lieu de mandat; le receveur du centre d'aide sociale est tenu, sous sa responsabilité personnelle d'en acquitter le montant. S'il s'y refuse, il pourra être procédé contre lui par voie

heid, het bedrag te betalen. Indien hij weigert, kan tegen hem opgetreden worden door middel van een dwangbevel overeenkomstig artikel 46, § 1, laatste lid.

ART. 98.

Op het einde van elk trimester moet de raad voor maatschappelijk welzijn, die een of meer van zijn leden daartoe aanstelt, de kas en de boeken van de ontvanger nazien en het proces-verbaal van die vaststellingen opmaken naar een formulier dat is opgelegd door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort. Dat proces-verbaal wordt aan de gouverneur gezonden.

AFDELING 3.

Afzonderlijk beheer van diensten en instellingen.

ART. 99.

De Koning kan voor sommige diensten en instellingen afhangende van het centrum voor maatschappelijk welzijn bepaalde regelen treffen in verband met een afzonderlijk beheer, het houden van inventarissen en de boekhouding.

ART. 100.

De centra voor maatschappelijk welzijn kunnen beslissen hun niet-bebouwde onroerende goederen hetzij aan een afzonderlijk eigen beheer te onderwerpen, hetzij het beheer ervan toe te vertrouwen aan het bedrijf dat de gronden beheert van de gemeente, zetel van het centrum.

ART. 101.

Voor de diensten en instellingen met afzonderlijk beheer kunnen, mits machtiging hiertoe wordt gegeven door de provinciegouverneur, de ontvangsten en uitgaven gedaan worden door een bijzondere ontvanger. Die ontvanger valt onder dezelfde regels als de ontvanger van het centrum voor maatschappelijk welzijn inzake benoeming en eventuele tuchtmaatregelen, alsmede inzake verantwoordelijkheid en zekerheidstelling.

HOOFDSTUK VII.

Terugbetaling door particulieren van de kosten van maatschappelijke dienstverlening.

ART. 102.

Wanneer een persoon de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem materiële hulp werd verleend door het centrum voor maatschappelijk welzijn, kan dit laatste de kosten van die hulpverlening van hem terugvorderen tot beloop van het bedrag van de bovenbedoelde inkomsten.

de contrainte, conformément à l'article 46, § 1er, dernier alinéa.

ART. 98.

A la fin de chaque trimestre, le conseil de l'aide sociale, qui délègue à cet effet un ou plusieurs de ses membres, est tenu de procéder à la vérification de la caisse et des écritures du receveur et de dresser, d'après une formule imposée par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, le procès-verbal de ces constatations. Ce procès-verbal est adressé au gouverneur.

SECTION 3.

Gestion distincte des services et institutions.

ART. 99.

Le Roi peut arrêter, pour certains services et institutions dépendant du centre d'aide sociale, certaines règles en matière de gestion distincte, de tenue des inventaires et de tenue de la comptabilité.

ART. 100.

Les centres d'aide sociale peuvent décider, pour leurs biens immeubles non bâtis, soit de les gérer eux-mêmes d'une manière distincte, soit d'en confier la gestion à la régie qui gère les terrains de la commune siège du centre.

ART. 101.

Pour les services ou institutions en gestion distincte, les recettes et dépenses peuvent, avec l'autorisation du gouverneur de la province, être effectuées par un receveur spécial. Ce receveur est soumis aux mêmes règles que le receveur du centre d'aide sociale en ce qui concerne la nomination et les mesures disciplinaires éventuelles, ainsi qu'en ce qui concerne la responsabilité et le cautionnement.

CHAPITRE VII.

Remboursement, par les particuliers, des frais de l'aide sociale.

ART. 102.

Lorsqu'une personne vient à disposer de ressources en vertu de droits qu'elle possédait pendant la période pour laquelle une aide matérielle lui a été accordée par le centre d'aide sociale, celui-ci peut récupérer auprès de cette personne les frais de cette aide jusqu'à concurrence du montant des ressources susvisées.

In de andere gevallen kan het centrum de kosten van de verleende materiële hulp slechts ten aanzien van de begunstigde terugvorderen in geval van bedrieglijke of onvolledige aangifte van zijnentwege of in geval van materiële vergissing.

De kosten van die hulpverlening kunnen eveneens krachtens een eigen recht door het centrum voor maatschappelijk welzijn worden verhaald :

— hetzij, binnen de grenzen en onder de voorwaarden bepaald door de Koning, op de onderhoudplichtigen van de begunstigde, tot beloop van het bedrag waartoe zij gehouden konden zijn gedurende de tijd dat de hulp werd verstrekt;

— hetzij op degenen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die het verstrekken van de hulpverlening noodzakelijk heeft gemaakt.

Wanneer de verwonding of ziekte het gevolg is van een misdrijf, kan de vordering terzelfdertijd en voor dezelfde rechters als de publieke vordering worden ingesteld.

ART. 103.

§ 1. Met afwijking van artikel 1410 van het Gerechtelijk Wetboek, treedt het centrum voor maatschappelijk welzijn, dat een voorschot toekent op een pensioen of op enige andere sociale uitkering, van rechtswege en tot het bedrag van dat voorschot, in de rechten op de achterstallen die de gerechtigde kan doen gelden.

§ 2. De terugbetaling van de kosten van maatschappelijke dienstverlening kan gewaarborgd worden door een wettelijke hypotheek op de onroerende goederen die geheel of gedeeltelijk toebehoren aan de begunstigde of van zijn nalatenschap afhangen.

Deze hypotheek heeft uitwerking op de dag van haar inschrijving. Deze wordt genomen te allen tijde, bij het leven of na het overlijden van de begunstigde, op verzoek van de ontvanger van het centrum voor maatschappelijk welzijn in de vorm bepaald bij artikel 83 van de hypotheekwet van 16 december 1851.

ART. 104.

Elke materiële individuele dienstverlening ten voordele van een begunstigde die roerende of onroerende goederen nalaat, kan aanleiding geven tot een vordering tot verhaal, op zijn erfgenamen of legatarissen, van de daaraan verbonden kosten door het centrum voor maatschappelijk welzijn gemaakt gedurende de laatste vijf jaren vóór zijn overlijden, of een gedeelte ervan, maar slechts ten belope van het actief van de nalatenschap.

ART. 105.

De vordering tot terugbetaling bedoeld in de artikelen 102, 103 en 104 verjaart overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek.

De vordering bedoeld in artikel 102, laatste lid, verjaart overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk IV van de wet

Dans les autres cas, le centre ne peut récupérer, à charge du bénéficiaire, les frais de l'aide matérielle octroyée, qu'en cas de déclaration frauduleuse ou incomplète de sa part ou en cas d'erreur matérielle.

Le centre d'aide sociale peut également en vertu d'un droit propre, poursuivre le remboursement des frais de cette aide :

— soit dans les limites et conditions fixées par le Roi, à charge de ceux qui doivent des aliments au bénéficiaire et ce à concurrence du montant auquel ils pouvaient être tenus pendant la période durant laquelle l'aide a été octroyée;

— soit à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu nécessaire l'octroi de l'aide.

Lorsque la blessure ou la maladie sont la suite d'une infraction, l'action peut être exercée en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique.

ART. 103.

§ 1er. Par dérogation à l'article 1410 du Code judiciaire, le centre d'aide sociale qui consent une avance sur une pension ou sur une autre allocation sociale, est subrogé de plein droit à concurrence du montant de cette avance, dans les droits aux arriérés auxquels le bénéficiaire peut prétendre

§ 2. Le remboursement des frais de l'aide sociale peut être garanti par une hypothèque légale sur les biens immeubles appartenant en tout ou en partie au bénéficiaire ou dépendant de sa succession.

Cette hypothèque ne produira d'effet qu'à dater de son inscription. Celle-ci est prise en tout temps, du vivant ou après le décès du bénéficiaire, à la requête du receveur du centre d'aide sociale, dans les formes prévues à l'article 83 de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851.

ART. 104.

Toute aide matérielle individuelle en faveur d'un bénéficiaire qui délaisse des biens meubles ou immeubles, peut donner lieu, contre les héritiers ou légataires, à une action en recouvrement de tout ou partie des frais y afférents exposés par le centre d'aide sociale durant les cinq dernières années précédant le décès, mais jusqu'à concurrence seulement de l'actif de la succession.

ART. 105.

L'action en remboursement prévue aux articles 102, 103 et 104 se prescrit conformément à l'article 2277 du Code civil.

L'action prévue à l'article 102, dernier alinéa, se prescrit conformément aux dispositions du chapitre IV de la loi

van 17 april 1878 houdende voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

ART. 106.

De inkomsten van de goederen en van de kapitalen die toebehoren aan de kinderen, die toevertrouwd zijn aan een centrum voor maatschappelijk welzijn of onder zijn voogdij staan, kunnen tot het vertrek van die kinderen ten bate van dit centrum geïnd worden tot beloop van de gemaakte kosten.

ART. 107.

Indien het kind dat aan een centrum voor maatschappelijk welzijn is toevertrouwd of onder zijn voogdij staat, overlijdt en zich geen enkele erfgenaam aanmeldt, behoren zijn goederen toe aan het centrum voor maatschappelijk welzijn dat daarvan in bezit kan gesteld worden op verzoek van de ontvanger en op de conclusies van het openbaar ministerie.

Erfgenamen die zich later zouden aanmelden, kunnen slechts de opbrengsten vanaf de dag van hun aanvraag terugvorderen.

De erfgenamen die de nalatenschap zouden verkrijgen, moeten het centrum voor maatschappelijk welzijn vergoeden, ten belope van het actief van die nalatenschap voor de uitgaven waartoe het overleden kind aanleiding heeft gegeven gedurende de laatste vijf jaren vóór zijn overlijden, onder voorbehoud van aftrekking van de door het centrum gedurende diezelfde periode ontvangen inkomsten.

HOOFDSTUK VIII.

Financiering.

ART. 108.

Wanneer het centrum voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende inkomsten beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van zijn opdracht, worden hem toelagen verleend door de gemeente of gemeenten die het bedient, evenals door een bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn.

ART. 109.

De Koning stelt per categorieën van gemeenten het bedrag vast van de minimumtoelage die de gemeenten aan de centra voor maatschappelijk welzijn moeten verlenen en dit volgens bepaalde criteria.

ART. 110.

Ten laste van de Rijksbegroting wordt, onder de bevoordelingen « Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn » een krediet uitgetrokken tot subsidiëring van de centra voor maatschappelijk welzijn.

Dit bijzonder fonds wordt gespijsd door een deel dat voorafgenomen wordt van de dotatie van het Gemeentefonds en waarvan de Koning het percentage bepaalt.

du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale.

ART. 106.

Les revenus des biens et capitaux appartenant aux enfants confiés à un centre d'aide sociale ou placés sous sa tutelle, peuvent être perçus, jusqu'au départ de ces enfants, au profit de ce centre à concurrence des frais exposés.

ART. 107.

Si l'enfant confié à un centre d'aide sociale ou placé sous sa tutelle, vient à mourir et qu'aucun héritier ne se présente ses biens appartiennent au centre d'aide sociale, lequel peut être envoyé en possession, à la diligence du receveur et sur les conclusions du ministère public.

Les héritiers qui se présenteraient ultérieurement ne pourront répéter les fruits que du jour de la demande.

Les héritiers qui recueilleraient la succession seront tenus d'indemniser le centre d'aide sociale, jusqu'à concurrence de l'actif de cette succession, pour les dépenses occasionnées par l'enfant décédé durant les cinq dernières années précédant le décès, sous réserve de déduction des revenus perçus par le centre durant cette même période.

CHAPITRE VIII.

Financement.

ART. 108.

Lorsque le centre d'aide sociale ne dispose pas de revenus suffisants pour couvrir les dépenses résultant de l'accomplissement de sa mission, des subventions lui sont accordées par la commune ou les communes qu'il dessert ainsi que par un Fonds spécial d'aide sociale.

ART. 109.

Le Roi fixe, par catégories de communes, le montant des subventions minimales que les communes sont tenues d'accorder aux centres d'aide sociale, selon des critères déterminés.

ART. 110.

Il est prévu au budget de l'Etat sous le libellé « Fonds spécial de l'Aide sociale » un crédit permettant de subventionner les centres d'aide sociale.

Ce Fonds spécial est alimenté par une quote-part qui est prélevée sur la dotation du Fonds des Communes et dont le Roi fixe le pourcentage.

Het Fonds dat in drie sekties wordt opgesplitst wordt rechtstreeks aan de centra voor maatschappelijk welzijn verdeeld volgens objectieve criteria door de Koning bepaald op voorstel van het betrokken regionaal ministercomité na advies van de betrokken gewestraad.

De Koning bepaalt de nadere regels betreffende de toepassing van dit artikel.

ART. 111.

Indien de bij artikel 109 bedoelde minimumtoelage van de bediende gemeente en de bij artikel 110 voorziene tegemoetkoming van het Bijzonder Fonds samen niet volstaan om het evenwicht tussen de ontvangsten en uitgaven van het centrum voor maatschappelijk welzijn te verwezenlijken, is de gemeente ertoe gehouden hierin te voorzien door de nodige aanvullende toelagen aan het centrum te verlenen.

De door eenzelfde gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bediende gemeenten nemen deel in het tekort van dat centrum in een verhouding die overeenkomt met het deel dat zij voor het vorige begrotingsjaar ontvangen hebben van het A- of B-fonds van het Gemeentefonds.

ART. 112.

In afwijking van de bepalingen van artikel 46, § 1, eerste lid, mogen de toelagen, de bijdragen in de uitgaven van de centra vanwege het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn en de gemeenten, en in het algemeen alle sommen die de Staat, de provincies en de gemeenten om niet verlenen aan de centra rechtstreeks gestort worden aan de naamloze vennootschap « Gemeentekrediet van België » voor boeking op de onderscheiden rekeningen van de gerechtigde centra voor maatschappelijk welzijn.

Dezelfde vennootschap is gemachtigd het bedrag van de schulden, door centra voor maatschappelijk welzijn tegenover haar aangegaan, ambtshalve in mindering te brengen van het tegoed van de rekeningen die zij ten behoeve van die centra heeft geopend.

HOOFDSTUK IX.

Het administratief toezicht.

ART. 113.

De Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, beschikt over een inspectiedienst, die belast is met het toezicht op en de controle van de werking van de verschillende diensten en instellingen die afhangen van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Te dien einde hebben de inspecteurs onder meer het recht de instellingen te bezoeken en, in het algemeen, alle inlichtingen in te winnen die zij nodig hebben om hun taak te vervullen.

Zij verstrekken het centrum voor maatschappelijk welzijn advies inzake alle vraagstukken die betrekking hebben op het uitvoeren van zijn opdracht.

Le Fonds comprenant trois sections est réparti directement entre les centres d'aide sociale selon des critères objectifs arrêtés par le Roi sur la proposition du comité ministériel régional intéressé après avis du conseil régional intéressé.

Le Roi détermine les modalités relatives à l'application du présent article.

ART. 111.

Si la subvention minimale de la commune desservie visée par l'article 109 et l'intervention du Fonds spécial prévue à l'article 110 ne suffisent pas, dans leur ensemble, à réaliser l'équilibre des recettes et dépenses du centre d'aide sociale, la commune est tenue d'y pourvoir en accordant au centre les subventions complémentaires nécessaires.

Les communes desservies par un même centre régional d'aide sociale interviennent dans la prise en charge du déficit de ce centre dans une proportion correspondant à la quote-part qu'elles ont reçue du fonds A ou B du Fonds des Communes pour l'année budgétaire écoulée.

ART. 112.

Par dérogation aux dispositions de l'article 46, § 1er, premier alinéa, les subventions, les interventions dans les dépenses des centres de la part du Fonds spécial de l'aide sociale et des communes et, en général, toutes les sommes attribuées à titre gratuit aux centres par l'Etat, les provinces et les communes peuvent être versées directement à la société anonyme « Crédit communal de Belgique » pour être portées aux comptes respectifs des centres d'aide sociale bénéficiaires.

La même société est autorisée à prélever d'office, sur l'avoir des comptes qu'elle a ouverts aux centres d'aide sociale, le montant des dettes que ces centres ont contractées envers elle.

CHAPITRE IX.

La tutelle administrative.

ART. 113.

Le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions dispose d'un service d'inspection qui est chargé de la surveillance et du contrôle du fonctionnement des divers services et institutions qui relèvent du centre d'aide sociale.

A cette fin, les inspecteurs ont notamment le droit de visiter les établissements et, en général, d'obtenir tous les renseignements qui leur sont nécessaires pour l'accomplissement de leur tâche.

Ils conseillent le centre d'aide sociale dans tous les problèmes relatifs à l'accomplissement de sa mission.

ART. 114.

Benevens de in het vorig artikel bedoelde inspectiedienst heeft eveneens het college van burgemeester en schepenen de opdracht toezicht en controle uit te oefenen op het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn en het college van burgemeesters heeft diezelfde opdracht wat het gewestelijk centrum betreft.

Dit toezicht brengt het recht mede, voor die colleges of voor het lid door hen afgevaardigd, alle instellingen te bezoeken, kennins te nemen, ter plaatse zelf, van alle stukken en bescheiden en erover te waken dat de centra de wet naleven en niet afwijken van de wilsbeschikking van de schenkers en erflaters betreffende de wettelijk gevestigde lasten.

ART. 115.

De overheid die met betrekking tot een beslissing van een centrum voor maatschappelijk welzijn genomen in toepassing van deze wet een ongunstig advies verleent of haar machtiging of goedkeuring onthoudt, dient haar beslissing te motiveren. Wanneer binnen de bij de wet bepaalde termijn van geen beslissing kennis wordt gegeven, wordt de toezichthoudende overheid geacht een gunstig advies of de vereiste machtiging of goedkeuring te hebben verleend.

Wanneer de termijn niet is bepaald, bedraagt die drie maanden vanaf de dag waarop de akte aan de bevoegde overheid werd toegezonden; deze laatste kan echter de eerste termijn met drie maanden verlengen, indien zij, vóór het verstrijken van die eerste termijn, ter kennis brengt dat zij slechts binnen de verlengde termijn uitspraak kan doen.

De termijn kan boven zes maanden worden verlengd, zo de overheid, die het advies, de goedkeuring of de machtiging heeft aangevraagd, erin toestemt.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de procedure inzake tuchtmaatregelen vastgesteld bij de artikelen 52 tot en met 55.

ART. 116.

Van iedere beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn wordt binnen vijftien dagen een afschrift gezonden aan de provinciegouverneur.

De gouverneur kan, bij een met redenen omkleed besluit, de uitvoering schorsen van het besluit waarbij een centrum voor maatschappelijk welzijn zijn bevoegdheid te buiten gaat, de wet schendt of het algemeen belang schaadt.

Het schorsingsbesluit moet worden genomen binnen veertig dagen nadat het besluit op het provinciaal gouvernement is toegekomen; van dit besluit wordt dadelijk kennis gegeven aan het centrum voor maatschappelijk welzijn; de raad neemt er onverwijld kennis van en kan het geschorste besluit rechtvaardigen of intrekken.

Na het verstrijken van de in artikel 117, tweede lid, gestelde termijn, is de schorsing opgeheven.

ART. 114.

Outre le service d'inspection visé par l'article précédent, le collège des bourgmestre et échevins est également chargé de la surveillance et du contrôle du centre local d'aide sociale et le collège des bourgmestres a la même mission en ce qui concerne le centre régional.

Cette surveillance comporte le droit, pour ces collèges ou le membre délégué par eux, de visiter tous les établissements, de prendre connaissance, sans déplacement, de toute pièce et de tout document et de veiller à ce que les centres observent la loi et ne s'écartent pas de la volonté des donateurs et des testateurs en ce qui concerne les charges légalement établies.

ART. 115.

L'autorité qui émet un avis défavorable ou refuse son autorisation ou son approbation au sujet d'une délibération prise par un centre d'aide sociale en application de la présente loi est tenue de motiver sa décision. Si aucune décision n'est notifiée dans le délai prescrit par la loi, l'autorité de tutelle est censée avoir émis un avis favorable ou avoir donné l'autorisation ou l'approbation requises.

A défaut d'un délai spécialement stipulé, celui-ci est de trois mois, à partir du jour auquel l'acte a été transmis à l'autorité compétente; cependant, cette dernière peut proroger de trois mois le délai initial si, avant l'expiration de celui-ci, elle notifie qu'elle ne peut statuer que dans les limites du délai prorogé.

Le délai peut être prorogé au-delà de six mois du consentement de l'autorité qui a sollicité l'avis, l'approbation ou l'autorisation.

Les dispositions de cet article ne sont pas applicables pour la procédure en matière de mesures disciplinaires déterminée par les articles 52 à 55.

ART. 116.

Copie de toute délibération du conseil de l'aide sociale est transmise, dans le délai de quinze jours, au gouverneur de province.

Le gouverneur peut, par un arrêté motivé, suspendre l'exécution de l'acte par lequel un centre d'aide sociale sort de ses attributions, viole la loi ou blesse l'intérêt général.

L'arrêté de suspension doit intervenir dans les quarante jours de la réception de l'acte au gouverneur provincial; il est immédiatement notifié au centre d'aide sociale; le conseil en prend connaissance sans délai et peut justifier l'acte suspendu ou le retirer.

Passé le délai prévu à l'article 117, deuxième alinéa, la suspension est levée.

ART. 117.

De Koning en, voor de centra voor maatschappelijk welzijn wier gebiedsomschrijving volgens de jongste tienjaarlijkse volkstelling, minder dan twintigduizend inwoners telt, de gouverneur, kunnen bij een met redenen omkleed besluit, de beslissing vernietigen waarbij een centrum voor maatschappelijk welzijn zijn bevoegdheid te buiten gaat, de wet schendt of het algemeen belang schaadt.

Het vernietigingsbesluit moet worden genomen binnen veertig dagen nadat het besluit op het provinciaal gouvernement is toegekomen of, in voorkomend geval, binnen veertig dagen nadat het door de bestendige deputatie is goedgekeurd of nadat het besluit waarbij de raad voor maatschappelijk welzijn kennis heeft genomen van de schorsing, op het provinciaal gouvernement is toegekomen.

Het door de gouverneur genomen vernietigingsbesluit wordt bij uittreksel bekendgemaakt in het *Bestuursmemoriaal* van de provincie en aan de betrokkenen wordt er kennis van gegeven. Het kan, onverminderd de onmiddellijke toepassing ervan, door de Koning vernietigd worden binnen de termijn van één maand, te rekenen van de dag waarop een uitgifte ter kennisgeving bij ter post aangetekende zending aan het centrum is doorgestuurd.

Na het verstrijken van de in het tweede lid bepaalde termijn kunnen de besluiten van het centrum voor maatschappelijk welzijn, behoudens beroep bij de Raad van State, alleen door de wetgevende macht worden vernietigd.

ART. 118.

Na twee achtereenvolgende, uit de briefwisseling blikkende waarschuwingen, kan de gouverneur een of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven op de persoonlijke kosten van de raadsleden of van de personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn, die verzuimd hebben aan de waarschuwingen gevolg te geven, teneinde de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen of de maatregelen ten uitvoer te brengen die zijn voorgeschreven bij de wetten en algemene verordeningen.

De invordering van de bovenbedoelde kosten geschiedt, zoals inzake directe belastingen, door de Rijksontvanger nadat de provinciegouverneur het bevelschrift uitvoerbaar heeft verklaard.

In alle gevallen staat beroep open bij de Koning.

ART. 119.

Wanneer een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn gemeenten bedient die gelegen zijn in verschillende provincies, wordt het aan de provinciale overheden opgedragen toezicht op dit centrum uitgeoefend door de overheden van de provincie waarvan de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is, deel uitmaakt.

ART. 117.

Le Roi et, pour les centres d'aide sociale dont la circonscription compte, d'après le dernier recensement décennal, moins de vingt mille habitants, le gouverneur, peuvent par un arrêté motivé, annuler l'acte par lequel un centre d'aide sociale sort de ses attributions, viole la loi ou blesse l'intérêt général.

L'arrêté d'annulation doit intervenir dans les quarante jours de la réception de l'acte au gouvernement provincial, ou, le cas échéant, dans les quarante jours de l'approbation de l'acte par la députation permanente ou de la réception au gouvernement provincial de l'acte par lequel le conseil de l'aide sociale a pris connaissance de la suspension.

L'arrêté d'annulation pris par le gouverneur est publié par extrait au *Mémorial administratif* et notifié aux intéressés. Il peut, sans préjudice de son exécution immédiate, être mis à néant par le Roi dans le délai d'un mois à compter du jour où une expédition pour notification en a été envoyée au centre sous pli recommandé à la poste.

Après l'expiration du délai fixé au deuxième alinéa, les actes du centre d'aide sociale ne peuvent, sauf recours au Conseil d'Etat, être annulés que par le pouvoir législatif.

ART. 118.

Après deux avertissements consécutifs, constatés par la correspondance, le gouverneur peut charger un ou plusieurs commissaires de se transporter sur les lieux aux frais personnels des membres du conseil ou des agents du centre d'aide sociale en retard de satisfaire aux avertissements, à l'effet de recueillir les renseignements ou observations demandés, ou de mettre à exécution les mesures prescrites par les lois et règlements généraux.

La rentrée de ces frais sera poursuivie, comme en matière de contributions directes, par le receveur de l'Etat, par l'exécutoire du gouverneur.

Dans tous les cas, le recours est ouvert auprès du Roi.

ART. 119.

Lorsqu'un centre régional d'aide sociale dessert des communes situées dans des provinces différentes, la tutelle incombant aux autorités provinciales est exercée par les autorités de la province dont fait partie la commune où est établi le siège de ce centre.

HOOFDSTUK X.

Betwiste zaken en rechtsgedingen.

ART. 120.

De beslissingen van de gouverneur genomen met toepassing van de artikelen 38, 40, 42, 80 tot 87 en 101 worden door zijn zorgen ter kennis gebracht aan het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn en naargelang van het geval, aan het betrokken college van burgemeester en schepenen of college van burgemeesters.

Indien bij gebrek aan een beslissing van de gouverneur, het besluit van het centrum voor maatschappelijk welzijn met toepassing van artikel 115 geacht wordt een stilzwijgende machtiging of goedkeuring te hebben verkregen, wordt hiervan door dit centrum kennis gegeven aan het betrokken college van burgemeester en schepenen of aan het college van burgemeesters.

Tegen de beslissingen van de gouverneur en tegen de bedoelde stilzwijgende machtiging of goedkeuring staat voor het centrum, het college van burgemeester en schepenen en het college van burgemeesters een beroep open bij de Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft. Dit beroep moet op straffe van nietigheid worden ingediend binnen vijftien dagen na de dag waarop de bij de eerste twee leden van dit artikel bedoelde kennisgeving ontvangen werd.

Eenzelfde beroep staat voor het centrum voor maatschappelijk welzijn open tegen de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters genomen met toepassing van artikel 87.

De Minister dient te beslissen binnen veertig dagen na de dag dat het beroep hem werd betekend. Die termijn kan worden verlengd met één maand bij een met redenen omklede beslissing genomen vóór hij verstrijkt.

Bij gebrek aan een ministerieel besluit tussengekomen binnen de voorgeschreven termijnen, is de beslissing van het centrum voor maatschappelijk welzijn uitvoerbaar.

ART. 121.

De rechtsgedingen als eiser inzake de verrichtingen waarvan sprake in artikel 46, § 1, alsmede die inzake het beheer van de goederen en de terugvordering van de kosten voor verleende hulp, worden, overeenkomstig de beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn, in naam van het centrum gevoerd op vervolging en benaerstiging van de ontvanger. Alle gerechtelijke akten die gericht zijn tegen het centrum voor maatschappelijk welzijn of dit centrum aanbelangen, worden betekend aan de persoon van de voorzitter, de secretaris of de ontvanger.

CHAPITRE X.

Contentieux et actions judiciaires.

ART. 120.

Les décisions du gouverneur prises en application des articles 38, 40, 42, 80 à 87 et 101 sont notifiées par ses soins au centre d'aide sociale intéressé et, suivant le cas, au collège des bourgmestre et échevins ou au collège des bourgmestres intéressés.

Lorsque, à défaut d'une décision du gouverneur, la délibération du centre d'aide sociale est censée avoir acquis une autorisation ou une approbation tacite, en application de l'article 115, ce centre en informe le collège des bourgmestre et échevins ou le collège des bourgmestres intéressés.

Un recours au Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, est ouvert au centre, au collège des bourgmestre et échevins et au collège des bourgmestres, contre les décisions du gouverneur et contre l'autorisation ou l'approbation tacite susvisées. Ce recours doit à peine de nullité, être introduit dans les quinze jours à compter du jour où la notification visée aux deux premiers alinéas du présent article a été reçue.

Le même recours est ouvert au centre d'aide sociale contre les décisions du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres prises en application de l'article 87.

Le Ministre doit statuer dans le délai de quarante jours de la notification du recours. Ce délai peut être prorogé d'un mois par une décision motivée prise avant son expiration.

A défaut d'arrêté ministériel intervenu dans les délais prescrits, la décision du centre d'aide sociale est exécutoire.

ART. 121.

Les actions judiciaires en demandant au sujet des opérations dont question à l'article 46, § 1er, ainsi que celles au sujet de la gestion des biens et le recouvrement des frais de l'aide octroyée, sont exercées, conformément à la décision du conseil de l'aide sociale, au nom du centre, poursuites et diligences du receveur. Tous actes judiciaires dirigés contre le centre d'aide sociale ou intéressant celui-ci sont signifiés en la personne du président, du secrétaire ou du receveur.

HOOFDSTUK XI.

Hoge raad voor maatschappelijk welzijn
en provinciale dienst.

ART. 122.

Bij de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort wordt een hoge raad voor maatschappelijk welzijn ingesteld belast met het geven van advies aan de Minister over de problemen betreffende de toepassing van deze wet.

De inrichting en de bevoegdheden van die raad worden door de Koning geregeld.

ART. 123.

In het Ministerie tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort is er een studiedienst, die onder meer belast is met het systematisch waarnemen van de bedrijvigheid der centra voor maatschappelijk welzijn, ten einde daaruit de objectieve criteria af te leiden met het oog op de toepassing van deze wet.

Deze dienst is er eveneens mede belast de bedrijvigheden waar te nemen van de provinciale diensten van de maatschappelijke dienstverlening.

ART. 124.

In elke provincie wordt, volgens de door de Koning vastgestelde regels, een provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening opgericht.

Het personeel en de materiële hulpmiddelen nodig tot het vervullen van de taken die de provinciale diensten moeten waarnemen, worden ter beschikking van deze laatste gesteld door de Minister die de maatschappelijke dienstverlening onder zijn bevoegdheid heeft.

ART. 125.

De provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening heeft als opdracht :

1° een repertorium op te maken van de instellingen en werken van maatschappelijke dienstverlening en maatschappelijk werk en deze documentatie ter beschikking van het publiek te stellen;

2° een voor het publiek toegankelijke dokumentatie bij te houden over de vraagstukken in verband met de maatschappelijke dienstverlening en het maatschappelijk werk;

3° elk initiatief te nemen met het oog op het bepalen van de sociale noden van de streek;

4° de supervisie te verzekeren van de methodes aangevend door de personeelsleden belast met het sociaal werk in de centra voor maatschappelijk welzijn;

5° de kontakten te leggen en te begunstigen tussen de sociale inrichtingen, zo van de openbare als van de privé-sector, met het oog op het coördineren van hun werking.

CHAPITRE XI.

Le conseil supérieur de
l'aide sociale et l'office provincial.

ART. 122.

Il est institué auprès du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions un conseil supérieur de l'aide sociale chargé de donner des avis au Ministre sur les problèmes relatifs à l'application de la présente loi.

L'organisation et les attributions de ce conseil sont réglées par le Roi.

ART. 123.

Le Ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions comprend un service d'étude chargé notamment d'observer systématiquement l'activité des centres d'aide sociale en vue de dégager des critères objectifs utilisables pour l'application de la présente loi.

Ce service est également chargé d'observer les activités des offices provinciaux de l'aide sociale.

ART. 124.

Dans chaque province, il est institué un office provincial de l'aide sociale selon les règles fixées par le Roi.

Le personnel et les moyens matériels nécessaires à l'accomplissement des tâches incombant aux offices provinciaux sont mis à la disposition de ceux-ci par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

ART. 125.

L'office provincial de l'aide sociale a pour mission :

1° de répertorier les organismes et œuvres d'aide et de service social et de mettre cette documentation à la disposition du public;

2° de tenir à jour une documentation accessible au public sur les questions intéressant l'aide et le service social;

3° de prendre toute initiative en vue de définir les besoins sociaux de la région;

4° d'assurer la supervision des méthodes des agents chargés du travail social dans les centres d'aide sociale;

5° d'établir et de favoriser les contacts entre les organismes sociaux tant du secteur public que du secteur privé en vue de coordonner leur action.

ART. 126.

De Koning neemt de nodige maatregelen ter bevordering van de maatschappelijke dienstverlening en bepaalt de regels van samenwerking en coördinatie tussen de centra en organisaties voor maatschappelijke dienstverlening na het advies ingewonnen te hebben van de Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

HOOFDSTUK XII.

Verenigingen van centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 127.

Twee of meer centra voor maatschappelijk welzijn kunnen verenigingen tot stand brengen met wel bepaalde doeleinden die in overeenstemming zijn met de opdrachten door deze wet aan de centra opgelegd.

Kunnen daarenboven deel uitmaken van deze verenigingen :

- 1° de Staat;
- 2° de provincies en de gemeenten;
- 3° alle andere natuurlijke of rechtspersonen.

ART. 128.

De verenigingen of de toetreding tot een reeds bestaande vereniging wordt door de Koning gemachtigd.

De aanvraag tot machtiging gaat vergezeld van de statuten en van de besluiten van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, van de belanghebbende gemeente- en provinciale raden, alsmede van het advies van de gouverneur wat betreft de besluiten van de raden voor maatschappelijk welzijn en van de gemeenteraden.

ART. 129.

De statuten van een vereniging van centra voor maatschappelijk welzijn worden goedgekeurd bij koninklijk besluit. Zij moeten volgende gegevens vermelden :

1. de benaming, de zetel en de duur van de vereniging;
2. het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht;
3. de nauwkeurige aanduiding van de deelgenoten, van hun inbrengsten en van hun verbintenissen wegens de vereniging;
4. de voorwaarden tot het toetreden en het uittreden van de leden;
5. de bevoegdheid van de algemene vergadering en de wijze waarop deze wordt bijeengeroepen alsmede de wijze waarop haar besluiten ter kennis van de leden en van derden worden gebracht;
6. de betrekkingen van de vereniging met haar leden inzake de mededeling van de documenten die aan de algemene vergadering worden voorgelegd;

ART 126.

Le Roi prend les mesures nécessaires au développement de l'aide sociale et fixe les règles de collaboration et de coördination entre les centres et organisations d'aide sociale, après avis du Conseil supérieur de l'Aide sociale.

CHAPITRE XII.

Les associations de centres d'aide sociale.

ART. 127.

Deux ou plusieurs centres d'aide sociale peuvent former des associations pour les objets d'un intérêt déterminé, qui cadrent avec les tâches imposées aux centres par la présente loi.

Peuvent, en outre, faire partie de ces associations :

- 1° l'Etat;
- 2° les provinces et les communes;
- 3° toute autre personne physique ou morale.

ART. 128.

L'association ou l'entrée dans une association déjà existante sont autorisées par le Roi.

La demande d'autorisation est accompagnée des statuts et des délibérations des conseils de l'aide sociale, des conseils communaux et provinciaux intéressés, ainsi que de l'avis du gouverneur en ce qui concerne les délibérations des conseils de l'aide sociale et des conseils communaux.

ART. 129.

Les statuts d'une association de centres d'aide sociale sont approuvés par arrêté royal. Ils doivent mentionner :

1. la dénomination, le siège et la durée de l'association;
2. l'objet ou les objets en vue desquels elle est formée;
3. la désignation précise des associés, de leurs apports et de leurs engagements à raison de l'association;
4. les conditions mises à l'entrée et à la sortie des membres;
5. les attributions et le mode de convocation de l'assemblée générale, ainsi que les conditions dans lesquelles ses résolutions sont portées à la connaissance de ses membres et des tiers;
6. les rapports de l'association avec ses membres au sujet de la communication des documents soumis à l'assemblée générale;

7. de wijze van benoeming en van afzetting van de leden van de raad van beheer en de bevoegdheden van de beheerders;

8. de wijze waarop de rekening moet verantwoord worden;

9. de na te komen regelen tot het wijzigen van de statuten;

10. de bestemming van het vermogen van de vereniging ingeval ze zou ontbonden worden.

Deze vermeldingen worden in een authentieke akte vastgesteld.

ART. 130.

De vereniging bezit rechtspersoonlijkheid.

Zij kan onder meer, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde machtigingen als de centra voor maatschappelijk welzijn, subsidies van de openbare besturen en giften ontvangen alsmede leningen aangaan.

ART. 131.

De machtigings- en goedkeuringsbesluiten worden bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

De statuten, voorafgegaan door de datum van het koninklijk goedkeuringsbesluit, worden in extenso in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt op de kosten van de vereniging.

Te dien einde stuurt de vereniging de statuten aan het *Belgisch Staatsblad* binnen vijftien dagen volgend op de ontvangst van het goedkeuringsbesluit.

ART. 132.

De bepalingen van de artikelen 128, 129 en 131 zijn van toepassing op de wijzigingen van de statuten.

Elke wijziging die voor de leden een verzwaring van hun verplichtingen of een vermindering van hun rechten in de vereniging meebrengt, moet vooraf de instemming bekomen van de betrokken leden.

ART. 133.

In geval van wijziging van de doeleinden waarvoor de vereniging werd opgericht, kan elk lid zich uit de vereniging terugtrekken door zijn ontslag in te dienen bij de raad van beheer.

Het zal de tegenwaarde ontvangen van zijn eventuele inbreng in de vereniging, geraamd volgens de boekhoudkundige waarde op het ogenblik van het ontslag. Het kan evenwel de teruggave niet eisen van de betaalde bijdragen.

ART. 134.

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering met een meerderheid van twee derde van de

7. le mode de nomination et de révocation des membres du conseil d'administration et les pouvoirs des administrateurs;

8. le mode de règlement des comptes;

9. les règles à suivre pour modifier les statuts;

10. l'emploi du patrimoine de l'association dans le cas où celle-ci serait dissoute.

Ces mentions sont constatées dans un acte authentique.

ART. 130.

L'association jouit de la personnalité civile.

Elle peut notamment, dans les mêmes conditions et moyennant les mêmes autorisations que les centres d'aide sociale, recevoir des subsides des pouvoirs publics et des libéralités ainsi que contracter des emprunts.

ART. 131.

Les arrêtés d'autorisation et d'approbation sont publiés par extrait au *Moniteur belge*.

Les statuts, précédés de la date de l'arrêté royal d'approbation, sont publiés in extenso dans les annexes du *Moniteur belge* aux frais de l'association.

A cet effet, l'association doit envoyer les statuts au *Moniteur belge* dans la quinzaine de la réception de l'acte d'approbation.

ART. 132.

Les dispositions des articles 128, 129 et 131 sont d'application pour les modifications des statuts.

Toute modification entraînant pour les membres une aggravation de leurs obligations ou une diminution de leurs droits dans l'association doit, au préalable, recevoir l'agrément des membres intéressés.

ART. 133.

En cas de modification des objets en vue desquels l'association est formée, tout membre peut se retirer de l'association en adressant sa démission au conseil d'administration.

Il recevra la contrepartie, estimée à la valeur comptable au moment de la démission, de l'apport qu'il a éventuellement fait à l'association. Il ne peut toutefois pas réclamer le remboursement des cotisations qu'il a versées.

ART. 134.

L'exclusion d'un membre ne peut être prononcée que par l'assemblée générale et à la majorité des deux tiers des voix.

stemmen uitgesproken worden. Het uitgesloten lid heeft geen enkel recht op het maatschappelijk bezit en kan de teruggave niet eisen van de betaalde bijdragen.

ART. 135.

Ongeacht de verhouding van de inbreng van de verschillende deelgenoten, beschikken de openbare rechtspersonen steeds over de meerderheid van de stemmen in de verschillende bestuurs- en beheersorganen van de vereniging.

ART. 136.

§ 1. De in dit hoofdstuk bedoelde verenigingen worden beheerd volgens dezelfde regelen als de centra voor maatschappelijk welzijn en zij zijn onderworpen aan dezelfde controle en hetzelfde administratief toezicht.

§ 2. De personeelsleden van een vereniging zijn onderworpen aan hetzelfde administratief statuut, geldelijk statuut en pensioenstelsel en aan dezelfde bepalingen van deze wet als die welke van toepassing zijn op de personeelsleden van het centrum dat de gemeente bedient waar de zetel van de vereniging gevestigd is.

Er kan slechts van deze bepaling worden afgeweken indien hiervoor dwingende redenen bestaan en mits machtiging hiertoe wordt verleend door de Minister die de maatschappelijke dienstverlening in zijn bevoegdheid heeft.

ART. 137.

De duur van de vereniging mag niet meer bedragen dan dertig jaar.

De vereniging is van rechtswege ontbonden bij het verstrijken van de door de statuten vastgestelde duur.

De Koning kan deze duur verlengen indien de meerderheid van de aangesloten centra voor maatschappelijk welzijn daartoe een aanvraag indient.

ART. 138.

Tot de vrijwillige ontbinding van de vereniging vóór het verstrijken van de termijn door de statuten bepaald, kan alleen worden beslist met de instemming van al de centra voor maatschappelijk welzijn die er lid van zijn.

Die beslissing wordt onderworpen aan de goedkeuring van de Koning.

ART. 139.

De Koning kan de ontbinding uitspreken van elke vereniging die haar maatschappelijk doel niet verwezenlijkt of die haar rekening niet indient binnen driehonderd dagen na de datum van de statutaire jaarlijkse algemene vergadering.

ART. 140.

De beslissing houdende verlenging van de duur of ontbinding van de vereniging moet worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

L'associé exclu n'a aucun droit sur le fonds social et ne peut réclamer le remboursement des cotisations qu'il a versées.

ART. 135.

Quelle que soit la proportion des apports des diverses parties, les personnes de droit public disposent toujours de la majorité des voix dans les différents organes d'administration et de gestion de l'association.

ART. 136.

§ 1er. Les associations visées par le présent chapitre sont administrées suivant les mêmes règles que les centres d'aide sociale et elles sont soumises au même contrôle et à la même tutelle administrative.

§ 2. Les membres du personnel d'une association sont soumis au même statut administratif, statut pécuniaire et régime de pension et aux mêmes dispositions de la présente loi que celles qui sont d'application aux membres du personnel du centre qui dessert la commune où l'association a son siège.

Il ne peut être dérogé à cette disposition que pour des raisons impératives et moyennant autorisation du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

ART. 137.

La durée de l'association ne peut excéder trente ans.

L'association est dissoute de plein droit à l'expiration du terme fixé par les statuts.

Le Roi peut proroger l'existence de l'association si la majorité des centres d'aide sociale affiliés en fait la demande.

ART. 138.

La dissolution volontaire de l'association, avant l'expiration du terme fixé par les statuts, ne peut être décidée que du consentement de tous les centres d'aide sociale qui en sont membres.

Cette décision est soumise à l'approbation du Roi.

ART. 139.

Le Roi peut prononcer la dissolution de toute association qui ne réalise pas son objet social ou qui ne produit pas ses comptes dans les trois cents jours de la date de l'assemblée générale statutaire annuelle.

ART. 140.

La décision portant prorogation ou dissolution de l'association doit être publiée au *Moniteur belge*.

ART. 141.

Bij ontbinding van de vereniging kan elk centrum voor maatschappelijk welzijn door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, gemachtigd worden om de instellingen en inrichtingen die op zijn grondgebied zijn gelegen terug te kopen, hetzij volgens schatting van deskundigen, hetzij tegen de in de statuten overeengekomen waarde, hetzij tegen de boekhoudkundige waarde op het ogenblik van de ontbinding.

HOOFDSTUK XIII.

Overgangs-, wijzigings- en opheffingsbepalingen.

ART. 142.

Aan de stichter van een bed in een onderstandsinrichting die zich, vóór de bekendmaking van deze wet, het recht heeft voorbehouden de begunstigde van het bed van zijn stichting voor te dragen of aan te wijzen, ofwel aan de opvolger van de stichter, blijft dat recht toegekend overeenkomstig de bedingen en voorwaarden die in de stichtingsakten voorkomen, mits zij de wetten en reglementen naleven.

ART. 143.

De provinciale onderstandsfondsen bedoeld door de artikelen 89 tot 91 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand worden ontbonden.

Hun gebeurlijk tegoed wordt door de zorgen van de bestendige deputatie vereffend in de vorm van tegemoetkomingen ten gunste van de centra voor maatschappelijk welzijn gelegen in de betrokken provincie, waarvan de inkomsten ontoereikend zijn.

ART. 144.

Over de identificatiediensten ingesteld met toepassing van artikel 98 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt door de Koning beslist.

ART. 145.

De centra voor maatschappelijk welzijn vervangen de commissies van openbare onderstand, waarvan zij alle goederen, rechten, lasten en verplichtingen overnemen.

De Koning kan de nadere regels van deze overgang bepalen.

De inbrengsten van elke commissie van openbare onderstand in een gewestelijk centrum worden afzonderlijk vastgesteld door een inventaris, waarvan de vorm bij koninklijk besluit wordt bepaald.

ART. 146.

De lokale openbare besturen sluiten met het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn een overeenkomst

ART. 141.

A la dissolution de l'association, chaque centre d'aide sociale peut être autorisé par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions à racheter, soit à dire d'expert, soit à la valeur conventionnelle définie dans les statuts, soit à la valeur comptable au moment de la dissolution, les installations et les établissements situés sur son territoire.

CHAPITRE XIII.

Dispositions transitoires, modificatives et abrogatoires.

ART. 142.

Le fondateur d'un lit dans un établissement d'assistance qui, avant la publication de la présente loi, s'est réservé le droit de présenter ou de désigner le bénéficiaire, ou le successeur du fondateur, continue à jouir de ce droit, conformément aux clauses et conditions des actes de fondation, à charge de se conformer aux lois et règlements.

ART. 143.

Les fonds provinciaux d'assistance visés par les articles 89 à 91 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique sont dissous.

Leur solde éventuel est liquidé par la députation permanente en forme de subventions en faveur des centres d'aide sociale situés dans la province intéressée, dont les ressources sont insuffisantes.

ART. 144.

Le Roi statue sur les offices d'identification institués en application de l'article 98 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique.

ART. 145.

Les centres d'aide sociale remplacent les commissions d'assistance publique et succèdent à tous leurs biens, droits, charges et obligations.

Le Roi peut déterminer les modalités de cette mutation.

Les apports de chaque commission d'assistance publique dans un centre régional sont établis séparément par un inventaire dont la forme est déterminée par le Roi.

ART. 146.

Les pouvoirs publics locaux concluent avec le centre d'aide sociale intéressé une convention, qui détermine la

waarbij wordt bepaald op welke wijze zij het beheer van de door hen bestuurde diensten en instellingen met sociaal, curatief of preventief karakter overdragen aan dit centrum. Bij gebrek aan akkoord wordt de overdracht geregeld door de gouverneur, behoudens beroep bij de Koning.

ART. 147.

In afwijking van de artikelen 12 en 13 bepaalt de Koning, in het besluit houdende bepaling van de gebiedsomschrijving van elk centrum voor maatschappelijk welzijn, de datum waarop tot de eerste verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn zal worden overgegaan.

ART. 148.

Voor de eerste verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn is de voorrang waarvan sprake in artikel 16, 1° en 2°, eveneens van toepassing voor de kandidaten die op de dag van de verkiezing een mandaat in een commissie van openbare onderstand bekleden of dit mandaat vroeger hebben uitgeoefend.

ART. 149.

De Koning bepaalt de regelen welke van toepassing zijn ter vrijwaring van de rechten van het personeel van de afgeschafte commissies van openbare onderstand.

Daartoe kan Hij :

a) afwijken :

1. van de wetten die prioriteit verlenen voor de toegang tot de openbare betrekkingen;

2. van artikel 42 van onderhavige wet, wat de personeelsformatie alsmede de aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden betreft;

3. van artikel 115 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, wat de leeftijd voor het rustpensioen betreft;

4. van de wet van 25 april 1933 op het pensioen van het gemeentepersoneel;

b) de centra voor maatschappelijk welzijn toestaan te beslissen dat sommige personeelsleden de eretitel van hun vroeger ambt mogen dragen.

ART. 150.

§ 1. De Koning bepaalt de regelen welke in acht moeten worden genomen ter vrijwaring van de rechten van de personen die, met toepassing van artikel 24 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand, van een pensioen genoten op het ogenblik van de inwerkingtreding van onderhavige wet.

§ 2. De anciënniteit verworven door de gewezen voorzitters van de commissies van openbare onderstand wordt in aanmerking genomen bij de vaststelling van hun rechten indien zij als voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn worden aangeduid.

manière par laquelle ils transmettent à ce centre la gestion des services et institutions d'un caractère social, curatif ou préventif administrés par eux. A défaut d'accord, la transmission est réglée par le gouverneur, sauf recours auprès du Roi.

ART. 147.

Le Roi fixe, par dérogation aux articles 12 et 13, dans l'arrêté portant détermination de la circonscription de chaque centre d'aide sociale, la date à laquelle il sera procédé à la première élection du conseil de l'aide sociale.

ART. 148.

La préférence dont question à l'article 16, 1° et 2°, est, pour la première élection des membres du conseil de l'aide sociale, également applicable aux candidats qui, au jour de l'élection, sont investis d'un mandat dans une commission d'assistance publique ou qui ont exercé ce mandat antérieurement.

ART. 149.

Le Roi détermine les règles qui sont applicables en vue de sauvegarder les droits du personnel des commissions d'assistance publique dissoutes.

A cet effet, Il peut :

a) déroger :

1. aux lois qui accordent une priorité pour l'accès aux fonctions publiques;

2. à l'article 42 de la présente loi, en ce qui concerne le cadre du personnel, ainsi que les conditions de recrutement et d'avancement;

3. à l'article 115 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, en ce qui concerne l'âge de la retraite;

4. à la loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal;

b) autoriser les centres d'aide sociale à décider que certains fonctionnaires pourront porter le titre honorifique de leurs anciennes fonctions.

ART. 150.

§ 1er. Le Roi fixe les règles qui doivent être respectées en vue de sauvegarder les droits des personnes qui, en application de l'article 24 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, bénéficiaient d'une pension au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi.

§ 2. Il est tenu compte de l'ancienneté acquise par les anciens présidents des commissions d'assistance publique pour déterminer leurs droits en cas de désignation comme président d'un conseil de l'aide sociale.

ART. 151.

Zijn niet van toepassing op het personeel van de centra voor maatschappelijk welzijn de artikelen 1 tot 6 en 8 tot 15 van de wet van 21 december 1927 betreffende de beroepsklerken, technische bedienden, politieagenten en in 't algemeen al de aangestelden der gemeenten en der daarvan afhangende besturen, gewijzigd bij de wetten van 18 december 1930 en 10 juni 1937 en bij de besluitwet van 10 januari 1947.

ART. 152.

Artikel 16, 4°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« 4° de beroepen en geschillen als bedoeld bij de artikelen 19, 22 en 23 van de organieke wet betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn. »

ART. 153.

De Koning kan, bij in Ministerraad overlegde besluiten :

1° de tekst van de wetten die door deze wet stilzwijgend gewijzigd worden in overeenstemming brengen met deze wet;

2° de tekst van de wetten in overeenstemming brengen met de terminologie van deze wet;

3° de codificatie vaststellen van de bepalingen van deze wet, van de bepalingen van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, gewijzigd door de wet van 9 juli 1971, en van de bepalingen van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

Te dien einde kan Hij :

1. de volgorde, de nummering en, in het algemeen, de inkleiding van de te codificeren bepalingen wijzigen;

2. de verwijzigingen die in de te codificeren bepalingen mochten voorkomen wijzigen, ten einde ze, onder meer, in overeenstemming te brengen met de nieuwe nummering;

3. de redactie van de te codificeren bepalingen wijzigen met het oog op de overeenstemming; die bepalingen vereenvoudigen en eenmaken en eenheid in de terminologie ervan brengen.

De door dit artikel bedoelde besluiten zullen bij de wet bekrachtigd worden. Zij hebben slechts uitwerking de dag waarop de wetten die ze bekrachtigen, in werking treden.

ART. 154.

Van de dag af waarop de bepalingen van deze wet in werking treden, zullen de wetten, besluiten en decreten, die vroeger van kracht waren, niet meer bindend zijn in zaken die door deze wet zijn geregeld.

ART. 151.

Ne sont pas applicables au personnel des centres d'aide sociale, les articles 1 à 6 et les articles 8 à 15 de la loi du 21 décembre 1927, relative aux commis de carrière, employés, techniciens, agents de police et généralement à tous les préposés des communes et des administrations subordonnées, modifiée par les lois des 18 décembre 1930 et 10 juin 1937 et par l'arrêté-loi du 10 janvier 1947.

ART. 152.

L'article 16, 4°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, est remplacé par la disposition suivante :

« 4° sur les recours et conflits visés aux articles 19, 22 et 23 de la loi organique des centres d'aide sociale. »

ART. 153.

Le Roi peut, par arrêtés délibérés en Conseil des Ministres :

1° mettre les textes des lois qui sont modifiées implicitement par la présente loi en concordance avec celle-ci;

2° mettre le texte des lois en concordance avec la terminologie de la présente loi;

3° codifier les dispositions de la présente loi, les dispositions de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique, modifiée par la loi du 9 juillet 1971, et les dispositions de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

A cet effet, Il peut :

1. modifier l'ordre, le numérotage et, en général, la présentation des dispositions à codifier;

2. modifier les références qui seraient contenues dans les dispositions à codifier, en vue, notamment, de les mettre en concordance avec le numérotage nouveau;

3. modifier la rédaction des dispositions à codifier, en vue d'en assurer la concordance; simplifier et uniformiser ces dispositions et en unifier la terminologie.

Les arrêtés visés par le présent article seront ratifiés par la loi. Ils n'ont effet qu'à la date de l'entrée en vigueur des lois qui les ratifient.

ART. 154.

A compter du jour de l'entrée en vigueur des dispositions de la présente loi, cesseront d'être obligatoires pour les matières qui font l'objet de ses dispositions, les lois, arrêtés et décrets, antérieurement en vigueur.

ART. 155.

De beslissingen door de commissies van openbare onderstand getroffen vóór de inwerkingtreding van deze wet blijven inzake de door de toezichthoudende overheid te verlenen adviezen, machtigingen en goedkeuringen, alsook inzake de tegen die beslissingen openstaande beroepen, onderworpen aan de vóór de inwerkingtreding van deze wet terzake geldende wetsbepalingen.

ART. 156.

Met uitzondering van de bepalingen van de artikelen 1 tot 4, die onmiddellijk in werking treden, zullen de bepalingen van deze wet, alsmede de opheffings-, wijzigings- en overgangsbepalingen, slechts in werking treden op de data die de Koning bepaalt en ten laatste drie maanden na de datum waarop de verkiezing van alle eerste raden voor maatschappelijk welzijn definitief geworden is.

Gegeven te Crans-sur-Sierre (Zwitserland) 26 maart 1975.

BOUDEWIJN.

Van Koningswege :

De Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

J. DE SAEGER.

ART. 155.

Les délibérations prises par les commissions d'assistance publique avant l'entrée en vigueur de la présente loi restent soumises, en ce qui concerne les avis, autorisations et approbations à donner par l'autorité de tutelle et les recours ouverts contre ces décisions, aux dispositions légales qui étaient en vigueur en la matière avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

ART. 156.

Sauf les dispositions des articles 1 à 4, qui entrent en vigueur immédiatement, les dispositions de la présente loi, ainsi que les dispositions abrogatoires, modificatives et transitoires n'entreront en vigueur qu'aux dates fixées par le Roi et au plus tard trois mois après la date à laquelle l'élection de tous les premiers conseils de l'aide sociale est devenue définitive.

Donné à Crans-sur-Sierre (Suisse), le 26 mars 1975.

BAUDOUIN.

Par le Roi :

Le Ministre de la Santé publique et de la Famille,

J. DE SAEGER.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16de augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 8ste november 1974 over de artikelen 1 tot en met 33 het volgende advies gegeven :

I. Ontleding van het ontwerp.

In het raam van een grondige hervorming van de welzijnszorg door de openbare besturen, beoogt het ontwerp de vervanging van de commissies van openbare onderstand door centra voor maatschappelijk welzijn. Het regelt op een zo volledig mogelijke wijze de oprichting, de inrichting, de taken, de werking en de financiering van die centra, hun onderlinge samenwerking en het toezicht erop.

De centra voor maatschappelijk welzijn (C.M.W.'s) zouden van al de commissies van openbare onderstand (C.O.O.'s) vooral verschillen door de hun opgedragen taak en door hun territoriale inrichting.

De taak van de C.O.O.'s bestaat althans volgens de letter van de vigerende wetsvoorschriften, enkel in de ellende te verzachten en te voorkomen door het verlenen van steun aan de behoeftigen, het verzekeren van de ziekenverpleging ten behoeve van de behoeftigen en de personen die ingevolge ongeval of ziekte onmiddellijke gezondheidsverzorging nodig hebben en het verschaffen van onderhoud en opvoeding aan vondelingen, verlaten kinderen en behoeftige weeskinderen (art. 1 en 66 en volgende van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand).

De taak van de C.M.W.'s zou er daartegen in bestaan om aan elke persoon die er behoefte aan heeft en ongeacht diens vermogens-toestand diensten of hulp te verstrekken of te doen verstrekken op sociaal, op sociaal-medisch en op medisch gebied. Die dienstverlening zou niet enkel de vorm van materiële hulpverlening kunnen aannemen, maar onder meer ook kunnen bestaan in het verstrekken van inlichtingen en raadgevingen, het bieden van hulp voor het vervullen van formaliteiten, het verschaffen van psycho-sociale, morele of opvoedende hulp, het deelnemen aan de kinder- en jeugdbescherming en het treffen van preventieve maatregelen zowel op het collectieve als op het individuele vlak (art. 1, 54, 55, 56 en 60 tot 66 van het ontwerp).

Bovendien verleent het ontwerp uitdrukkelijk een « recht » op al die vormen van maatschappelijke dienstverlening (art. 1), met de mogelijkheid om tegen de beslissingen van de C.M.W.'s ter zake bezwaar in te dienen bij een « beroepskamer » (art. 75).

De territoriale inrichting van de C.M.W.'s schijnt op het eerste gezicht niet erg te verschillen van die van de C.O.O.'s. Ook zij worden per gemeente opgericht (plaatselijke C.M.W.'s) met de mogelijkheid voor de Koning om gemeenschappelijke centra op te richten voor groepen van gemeenten (gewestelijke C.M.W.'s) (art. 2 en 3 van het ontwerp). Daar waar de oprichting van intercommunale C.O.O.'s enkel een faculteit was en waar bovendien, op één enkel kort experiment na, nooit gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om intercommunale C.O.O.'s op te richten, lijkt het thans echter de bedoeling te zijn dat de territoriale inrichting van de C.M.W.'s van meet af aan zo zou worden geregeld dat alleen in de meer belangrijke gemeenten een plaatselijk centrum zou tot stand komen terwijl al de overige gemeenten door een gewestelijk centrum zouden worden bediend. In tegenstelling met artikel 4 van de wet van 10 maart 1925, dat aan de Koning alleen maar de faculteit heeft verleend om intercommunale C.O.O.'s op te richten, lijkt artikel 3 van het ontwerp immers aan de Koning bevoegdheid te geven om, onder meer aan de hand van het criterium dat elk centrum zo belangrijk zal moeten zijn dat het buiten de ontvanger (vergelijk art. 3 met art. 40) ten minste twee personeelsleden met volledige dienstprestaties in dienst zal kunnen nemen, reeds bij het van kracht worden van de wet voor alle gemeenten van het land te bepalen of

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 8 novembre 1974 l'avis suivant sur les articles 1 à 33 :

I. Analyse du projet.

Dans le cadre d'une réforme en profondeur de l'assistance sociale prise en charge par les pouvoirs publics, le projet vise à remplacer les commissions d'assistance publique par des centres d'aide sociale. Il règle, aussi complètement que faire se peut, la création de ces centres, leur organisation, leurs tâches, leur fonctionnement et leur financement, de même que la coopération entre les centres et la tutelle exercée à leur égard.

Les centres d'aide sociale (C.A.S.) différeront des commissions d'assistance publique (C.A.P.), en particulier par la mission qui leur sera dévolue et par leur organisation territoriale.

Les C.A.P., à tout le moins selon la lettre des dispositions législatives en vigueur, ont uniquement pour tâche, de soulager et de prévenir la misère par l'octroi de secours aux indigents, la dispensation de soins médicaux aux indigents et aux personnes dont l'état, du fait d'accident ou de maladie, requiert des soins de santé immédiats et par l'entretien et l'éducation qu'elles assurent aux enfants trouvés, aux enfants abandonnés et aux orphelins pauvres (art. 1er et 66 et suivants de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique).

Les C.A.S., en revanche, se verront assigner pour mission d'assurer ou de faire assurer à toute personne, quel que soit son état de fortune, les services ou l'aide dont elle aurait besoin sur le plan social, médico-social et médical. Les services ne consisteraient pas seulement en une aide matérielle, mais pourraient aussi être fournis sous la forme de documentation et de conseils, d'intervention aux fins de l'accomplissement de formalités, d'aide psycho-sociale, morale ou éducative, de participation à la protection de l'enfance et de la jeunesse et de mesures préventives tant sur le plan collectif qu'individuel (art. 1er, 54, 55, 56 et 60 à 66 du projet).

En outre, le projet confère expressément un « droit » à toutes ces formes d'aide sociale (art. 1er) et, de surcroît, instaure la possibilité de réclamer contre les décisions des C.A.S. auprès d'une « chambre de recours » (art. 75).

L'organisation territoriale des C.A.S., à première vue, ne diffère pas notablement de celle des C.A.P. Comme ces dernières les centres sont créés par commune (C.A.S. locaux), des centres communs pouvant être institués par le Roi pour des groupes de communes (C.A.S. régionaux) (art. 2 et 3 du projet). Toutefois, alors que la création de C.A.P. intercommunales était conçue comme une simple faculté dont, mise à part une expérience de brève durée, il n'a pas été fait usage, l'intention présente semble être d'organiser territorialement les C.A.S. d'emblée de telle manière qu'il n'y aura qu'un centre local dans les communes plus importantes, les autres communes étant desservies par un centre régional. A l'inverse de l'article 4 de la loi du 10 mars 1925 qui n'accordait au Roi que la faculté de créer des C.A.P. intercommunales, l'article 3 du projet semble conférer, en effet, au Roi le pouvoir de déterminer dès l'entrée en vigueur de la loi, pour toutes les communes du pays, en fonction du critère notamment de l'importance de chaque centre, lequel devra pouvoir occuper, outre le receveur (comparer l'art. 3 avec l'art. 40) deux agents à prestations complètes, si elles seront desservies par un centre local ou par un centre régional. De plus, le projet énonce de façon systématique, en les mettant en parallèle, les prescriptions propres aux centres locaux et aux centres régionaux, alors que la loi du 10 mars 1925 faisait des prescriptions pro-

zij door een plaatselijk of door een gewestelijk centrum zullen bediend worden. Bovendien vermeldt het ontwerp de voorschriften die eigen zijn respectievelijk aan de plaatselijke en aan de gewestelijke centra systematisch en op een parallelle wijze, terwijl in de wet van 10 maart 1925 eigen voorschriften voor de intercommunale C.O.O.'s meer apart en occasioneel werden vermeld en voor sommige aangelegenheden zelfs helemaal vergeten werden.

Voor het overige werd het ontwerp sterk geïnspireerd door de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand, waarvan de meeste bepalingen werden overgenomen en zulks zeer dikwijls zonder enige wijziging.

Ook werden in het ontwerp een aantal bepalingen opgenomen die volledig analoog zijn met voorschriften die wel op de C.O.O.'s toepasselijk zijn doch ofwel in autonome wetten voorkomen, ofwel enkel ingevolge verwijzing toepasselijk zijn, ofwel zelfs alleen maar toepasselijk werden verklaard op grond van het beginsel dat de voor de gemeenten geldende voorschriften het suppletief recht voor de C.O.O.'s vormen. Voorbeelden van dergelijke nu uitdrukkelijk en in extenso in de organieke wet zelf opgenomen bepalingen zijn de voorschriften van de wet van 6 augustus 1909 betreffende de bestendigheid der bedieningen afhangende van de openbare weldadigheidsinstellingen en de bergen van barmhartigheid (zie art. 48 tot 52 van het ontwerp), de artikelen 16, 17 en 18, tweede en derde lid, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand (zie art. 67 tot 71 van het ontwerp) en de artikelen 86, 87 en 88 van de gemeentewet (zie art. 105 tot 107 van het ontwerp). Verder dienden de bepalingen van de wet van 1 maart 1922 omtrent de vereniging van gemeenten tot nut van 't algemeen als voorbeeld voor de uitwerking van het statuut van de verenigingen van C.M.W.'s (zie art. 113 tot 121 en 124 tot 128 van het ontwerp).

Als andere markante verschillen tussen het voorliggend ontwerp en de wet van 10 maart 1925 buiten de twee reeds hiervoren vermelde, kunnen worden aangestipt :

1. Een vereenvoudiging en versoepeling van het administratief toezicht onder meer door het overdragen van tal van bevoegdheden van de Koning aan de Minister (voor de gewestelijke centra) of van de Koning of de Minister aan de provinciegouverneur (voor de plaatselijke centra) en door het afschaffen van de verschillen die ter zake tussen de C.O.O.'s bestaan in functie van het bevolkingscijfer van de gemeente die ze bedienen (ontvoogde en niet-ontvoogde gemeenten) of in functie van de geldwaarde waarop de beslissing betrekking heeft (bijvoorbeeld naargelang zij het tiende van de gewone begroting of een ander in de wet precies aangeduid bedrag al dan niet overtreft).

Die vereenvoudigingen hebben vooral betrekking op het beheer van de goederen. Een aantal ervan werden reeds in de C.O.O.-wetgeving ingevoerd bij de wet van 7 augustus 1974 (vergelijk de art. 80, 81, 82, 87, 88, 89 en 90 van het ontwerp met de art. 1 tot 7 van die wet) (zie ook het advies dat de afdeling wetgeving van de Raad van State over de wet van 7 augustus 1974 heeft uitgebracht, Parl. Besch. Kamer, 711 (1973-1974) nr. 1);

2. De oprichting van een in ons administratief recht tot nu toe onbekend orgaan, namelijk het college van burgemeesters.

Dit orgaan wordt opgericht bij elk gewestelijk C.M.W. en is samengesteld uit de burgemeesters van de gemeenten die door het centrum worden bediend of hun afgevaardigde (art. 5 van het ontwerp). Het wordt belast met taken die ten aanzien van de plaatselijke C.M.W.'s doorgaans door het college van burgemeester en schepenen worden verricht (zie art. 29, 45, 50, 80, 81, 82, 87 en 88 van het ontwerp);

3. Tegen de beslissingen van de C.M.W.'s inzake dienstverlening wordt bij beroepskamers een beroep georganiseerd dat die naam verdient (zie art. 75 tot 78 van het ontwerp).

Zoals bekend, kan momenteel de behoefte die zich door een C.O.O.-beslissing benadeeld acht, enkel bezwaar indienen bij een comité van verzoening waarvan twee van de drie leden afgevaardigden zijn van de C.O.O. die de beslissing genomen heeft (zie art. 94 van de wet van 10 maart 1925);

4. De gewestelijke C.M.W.'s moeten in elke gemeente die ze bedienen, met uitzondering van de gemeente waar de zetel van het C.M.W.

pres aux C.A.P. intercommunales une mention nettement plus à part et occasionnelle si, comme c'était le cas pour certaines matières, elle ne les passait pas carrément sous silence.

Le projet, pour le surplus, s'est inspiré fortement de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique dont il reprend la plupart des dispositions, très souvent même telles quelles.

Il reprend aussi une série de dispositions entièrement analogues aux prescriptions s'appliquant aux C.A.P. mais qui, ou bien figurent dans des lois autonomes, ou bien sont applicables par simple référence, ou encore ont été tout simplement étendues en vertu du principe que les dispositions valables pour les communes ont valeur de droit supplétif pour les C.A.P. Ainsi se trouvent reproduites expressément et in extenso dans la loi organique elle-même, les dispositions de la loi du 6 août 1909 relative à la stabilité des emplois dépendant des établissements publics de bienfaisance et des monts-de-piété (voir art. 48 à 52 du projet), les articles 16, 17, 18, alinéas 2 et 3, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge du secours accordé par les commissions d'assistance publique (voir art. 67 à 71 du projet) et les articles 86, 87 et 88 de la loi communale (voir art. 105 et 107 du projet). D'autre part, les dispositions de la loi du 1er mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique ont servi d'exemple à la mise au point du statut des associations de C.A.S. (voir art. 113 à 121 et 124 à 128 du projet).

D'autres différences marquantes entre le présent projet et la loi du 10 mars 1925, hormis les deux signalées ci-dessus, sont les suivantes :

1. Une simplification et un assouplissement de la tutelle administrative par la délégation de nombreux pouvoirs du Roi au Ministre (pour les centres régionaux) ou du Roi et du Ministre au gouverneur de la province (pour les centres locaux) et par la suppression des différences existant en la matière entre les C.A.P. selon le chiffre de population de la commune qu'elles desservent (communes émancipées et non émancipées) ou selon la valeur en espèce sur laquelle porte la décision (par exemple, selon qu'elle excède ou non le dixième du budget ordinaire ou un autre montant précisé dans la loi).

Ces simplifications concernent surtout la gestion des biens. Certaines ont déjà été introduites dans la législation sur les C.A.P. par la loi du 7 août 1974 (comparer les art. 80, 81, 82, 87, 88, 89 et 90 du projet avec les art. 1er à 7 de cette loi) (voir aussi l'avis que la section de législation du Conseil d'Etat a émis sur la loi du 7 août 1974, Doc. parl. Chambre 711 (1973-1974), n° 1);

2. L'institution d'un organe inconnu jusqu'ici dans notre droit administratif, en l'occurrence le collège des bourgmestres.

Cet organe est créé auprès de chaque C.A.S. régional et se compose des bourgmestres des communes desservies par le centre ou de leur délégué (art. 5 du projet). Il est chargé des missions qui sont généralement dévolues, au niveau des C.A.S. locaux, au collège des bourgmestre et échevins (voir art. 29, 45, 50, 80, 81, 82, 87 et 88 du projet);

3. Un recours, au plein sens du terme, contre les décisions des C.A.S. en matière d'aide est organisé auprès de chambres de recours (voir art. 75 à 78 du projet).

Comme on le sait, actuellement l'indigent qui s'estime lésé par une décision de la C.A.P. ne peut que réclamer auprès d'un comité de conciliation dont deux membres sur les trois qu'il compte sont des délégués de la C.A.P. qui a pris la décision (voir l'art. 94 de la loi du 10 mars 1925);

4. Dans chaque commune qu'ils desservent, hormis la commune siège, les C.A.S. régionaux doivent désigner parmi les habitants de la

gevestigd is, onder de inwoners van de gemeente een persoon aanwijzen die kan belast worden met de uitvoering van bepaalde beslissingen en die in uiterst dringende gevallen op eigen initiatief hulp kan verlenen (zie art. 6 van het ontwerp).

Die persoon moet gekozen worden hetzij onder de openbare mandatarissen van het C.M.W., hetzij onder de personeelsleden van het C.M.W., hetzij onder de personeelsleden van het betrokken gemeentebestuur.

Er kan ook nog aangestipt worden dat het ontwerp, naast de oprichting van een inspectiedienst in het ministerie tot wiens bevoegdheid het maatschappelijk welzijn behoort (zie art. 103 van het ontwerp dat te vergelijken is met art. 95 van de wet van 10 maart 1925), ook de oprichting van een studiedienst in hetzelfde ministerie (zie art. 109 van het ontwerp) en de oprichting van een provinciale dienst in elke provincie (zie art. 110 en 111 van het ontwerp) voorziet. De Hoge Raad van openbare onderstand die bij de wet van 10 maart 1925 bij het Ministerie van « Justitie » was opgericht (art. 97 van de wet) wordt vervangen door de Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn die opgericht wordt bij het Ministerie tot wiens bevoegdheid het maatschappelijk welzijn behoort (zie art. 108 van het ontwerp).

Het ontwerp regelt echter noch het lot van de bij de wet van 10 maart 1925 opgerichte provinciale onderstandsfondsen (wier werking ingevolge de wet van 24 december 1948 op de gemeentelijke en provinciale financiën al in feite lamgelegd werd bij gebrek aan inkomsten), noch dat van de identificatiediensten die met toepassing van artikel 98 van de wet van 10 maart 1925 konden worden opgericht.

**

II. Algemene opmerking.

De bevoegdheid ratione personae van de C.O.O.'s wordt nauwkeurig door de wet geregeld (zie art. 1, 1°, en art. 2 en 3 van de wet van 2 april 1965, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1971).

Bovendien kan een C.O.O. die steun heeft verleend in bepaalde gevallen de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van die steun vorderen jegens een andere C.O.O. (de C.O.O. van het onderstandsdomicilie) of jegens de Staat en kan de C.O.O. die uiteindelijk de last van de steun heeft moeten dragen in bepaalde gevallen de terugbetaling eisen jegens de ondersteunde persoon, diens voedingsplichtigen of jegens derden die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die de steunverlening noodzakelijk heeft gemaakt (zie de uitvoerige beschikkingen, met inbegrip van strafsancities en een geschillenregeling die art. 1 en de art. 4 tot 21 van de wet van 2 april 1965, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1971, daaromtrent bevatten).

Volgens de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar, zou het de bedoeling van de Regering zijn dat al die regelingen ook voor de C.M.W.'s blijven gelden.

Indien dat de bedoeling is, moet worden vastgesteld dat het beoogde doel met het voorliggend ontwerp niet wordt bereikt.

In het ontwerp worden uit de wet van 2 april 1965 immers alleen de bepalingen betreffende de terugvordering jegens bepaalde particulieren (ondersteunde persoon, voedingsplichtigen van die persoon en sommige derden) (art. 16, 17 en 18, tweede en derde lid van de wet van 2 april 1965) overgenomen (zie art. 67 tot 71 van het ontwerp). En niets zou toelaten de overige bepalingen van de wet van 2 april 1965 op de C.M.W.'s toe te passen aangezien :

1° de wet van 2 april 1965 slechts geldt voor de C.O.O.'s en die instellingen door het voorliggend ontwerp afgeschaft worden;

2° het voorliggend ontwerp geen enkele bepaling bevat die zou toelaten de wet van 2 april 1965 bij uitbreiding op de C.M.W.'s toe te passen;

3° uit het feit dat sommige bepalingen van de wet van 2 april 1965 letterlijk in het ontwerp overgenomen worden, logischerwijze a contrario zou moeten geconcludeerd worden dat het niet de bedoeling is dat de overige bepalingen van die wet op de C.M.W.'s toepassing zouden vinden.

commune une personne qui peut être chargée de l'exécution de certaines décisions et qui peut, de sa propre initiative, accorder une aide en cas d'extrême urgence (art. 6 du projet).

Cette personne doit être choisie soit parmi les mandataires publics du C.A.S., soit parmi les membres du personnel du C.A.S., soit parmi les agents de la commune intéressée.

Il importe encore de relever que le projet prévoit, outre l'institution d'un service d'inspection au ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions (voir art. 103 du projet qui est à comparer avec l'art. 95 de la loi du 10 mars 1925), la création d'un service d'étude au même ministère (voir art. 109 du projet) et l'institution d'un service provincial dans chaque province (voir art. 110 et 111 du projet). Le Conseil supérieur de l'assistance créé par la loi du 10 mars 1925 auprès du Ministère de la « Justice » (art. 97 de la loi) est remplacé par le Conseil supérieur de l'aide sociale, institué auprès du ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions (voir art. 108 du projet).

Le projet ne règle toutefois ni le sort des fonds d'assistance provinciaux créés par la loi du 10 mars 1925 (dont, en fait, le fonctionnement se trouve déjà paralysé faute de ressources, à la suite de la loi du 24 décembre 1948 concernant les finances communales et provinciales), ni des offices d'identification qui étaient susceptibles d'être institués en application de l'article 98 de la loi du 10 mars 1925.

**

II. Observation générale.

La loi délimite avec précision la compétence ratione personae des C.A.P. (voir art. 1er, 1°, et les art. 2 et 3 de la loi du 2 avril 1965, modifiés par la loi du 9 juillet 1971).

En outre, une C.A.P. qui a accordé des secours peut, dans certains cas, recouvrer la totalité ou une partie des frais d'assistance à la charge d'une autre C.A.P. (la C.A.P. du domicile de secours) ou à la charge de l'Etat, et la C.A.P. qui a supporté en dernière analyse la charge des secours, peut en réclamer dans certains cas le remboursement à la personne secourue, aux débiteurs d'aliments de cette personne ou aux tiers responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu l'assistance nécessaire (voir les dispositions détaillées, sanctions pénales et règlement du contentieux inclus, qui font l'objet des art. 1er et 4 à 21 de la loi du 2 avril 1965, modifiée par la loi du 9 juillet 1971).

Selon les déclarations du fonctionnaire délégué l'ensemble de cette réglementation, dans l'esprit du Gouvernement, continuerait à s'appliquer à l'égard des C.A.S.

Si telle est effectivement l'intention, il faut bien constater que l'objectif poursuivi ne saurait être atteint avec le présent projet.

Celui-ci, en effet, ne reprend que (art. 67 à 71 du projet) les seules dispositions de la loi du 2 avril 1965 qui ont trait à la récupération des frais d'assistance à la charge de certains particuliers (la personne secourue, les débiteurs d'aliments de ces personnes et certains tiers) (art. 16, 17 et 18, alinéas 2 et 3, de la loi du 2 avril 1965). Et rien ne permettrait d'appliquer aux C.A.S. les autres dispositions de la loi précitée, étant donné que :

1° celle-ci ne vaut que pour les C.A.P., dont le présent projet prévoit la suppression;

2° le présent projet ne contient pas de disposition permettant une extension de la loi du 2 avril 1965 aux C.A.S.;

3° la reproduction littérale de certaines seulement des dispositions de la loi du 2 avril 1965 amène logiquement à conclure, a contrario, que les auteurs du projet n'entendent pas rendre applicables aux C.A.S. les autres dispositions de cette loi.

Indien het derhalve de bedoeling is dat ook de overige bepalingen van de wet van 2 april 1965 voor de C.M.W.'s zouden gelden, zou de meest rationele oplossing erin bestaan die bepalingen in het ontwerp op te nemen. Een bijkomende reden om die bepalingen niet door een loutere verwijzing, maar door een integrale opneming ervan in het ontwerp toepasselijk te maken op de C.M.W.'s, is dat een aantal van die bepalingen aanpassingen zullen behoeven.

III. Onderzoek van de tekst.

Indieningsbesluit.

De tekst van het ontwerp van wet moet voorafgegaan worden door een koninklijk besluit dat de bevoegde Minister machtigt om het ontwerp bij de Wetgevende Kamers in te dienen, te stellen als volgt :

« BOUDEWIJN,
Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Volksgezondheid en van het Gezin is gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt : ... »

ARTIKEL 1.

Luidens artikel 1 zou iedereen een « recht » hebben op maatschappelijke dienstverlening op sociaal, op sociaal-medisch en medisch gebied.

Opdat er van een werkelijk subjectief recht sprake zou kunnen zijn, moet dat recht echter zeer concreet omschreven worden ten einde de eerbiediging ervan zo nodig voor een rechter te kunnen afdwingen.

Nu is het wel zo dat in de artikelen 54 tot 57 en in de artikelen 60 tot 66 de inhoud van de maatschappelijke dienstverlening nader wordt omschreven en zulks in bepaalde gevallen op een zo voldoende nauwkeurige wijze dat men van een volwaardig subjectief recht kan spreken (bijvoorbeeld art. 54, 5 en art. 55, waarvan de inhoud duidelijk gepreciseerd werd door de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum).

De meeste bepalingen van de artikelen 54 tot 57 en 60 tot 66 (zie bijvoorbeeld art. 54, 2, 3, 5, 6, 7) zijn echter in zo vage en algemene termen gesteld dat zij onmogelijk als de omschrijving van subjectieve rechten kunnen gelden. Bovendien zijn zij enkel bedoeld als een aantal niet-limitatieve aanwijzingen van de diverse vormen die de maatschappelijke dienstverlening kan aannemen en waarvan het doel op een nog meer algemene wijze omschreven wordt in het tweede lid van artikel 1.

Wanneer derhalve in artikel 1, eerste lid, sprake is van een « recht » op maatschappelijke dienstverlening, geldt het enkel een principiële verklaring (zoals trouwens in de memorie van toelichting wordt bevestigd) en niet de toekenning van een subjectief recht in de gebruikelijke zin van dat woord.

Men late dan ook liever het gebruik van de term « recht » achterwege.

Bovendien kan het tweede lid van artikel 1 eenvoudiger geredigeerd worden en met het eerste lid versmolten worden.

Aan de hand van die opmerkingen wordt voor artikel 1 de volgende redactie in overweging gegeven :

« Artikel 1. — Er worden centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die tot opdracht hebben, onder de door deze wet bepaalde voor-

Si dès lors, l'intention est d'étendre aussi aux C.A.S. les autres dispositions de la loi du 2 avril 1965 la solution la plus rationnelle consisterait à les reprendre dans le projet. Une raison supplémentaire pour procéder par voie de reprise intégrale, et non pas par voie de simple référence à ces autres dispositions, est que plusieurs d'entre elles nécessiteront une adaptation.

III. Examen du texte.

Arrêté de présentation.

Le texte du projet de loi doit être précédé d'un arrêté royal habilitant le Ministre compétent à présenter le projet aux Chambres législatives, arrêté qui serait ainsi conçu :

« BAUDOUIN,
Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Santé publique et de la Famille est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit : ... »

ARTICLE 1er.

Aux termes de l'article 1er, toute personne a « droit » à l'aide sociale sur le plan social, médico-social et médical.

Pour qu'il soit permis de parler d'un véritable droit subjectif, une définition très concrète de ce droit est indispensable afin que le respect en puisse être poursuivi, s'il y a lieu, devant le juge.

Il est de fait que, précisant le contenu de l'aide sociale, les articles 54 à 57 et 60 à 66 le font dans certains cas d'une manière à ce point explicite que le caractère subjectif du droit au plein sens du terme est hors de doute (par exemple à l'art. 54, 5 et à l'art. 55, dont le contenu est nettement précisé par la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence).

Néanmoins les dispositions des articles 54 à 57 et 60 à 66 sont pour la plupart (voir par exemple art. 54, 2, 3, 5, 6, 7) rédigées en termes tellement vagues et généraux qu'elles ne sauraient être regardées comme définissant des droits subjectifs. En outre, elles ne sont conçues qu'à titre d'indication non limitative des diverses formes que peut revêtir l'aide sociale, dont le but est décrit de manière plus générale encore à l'alinéa 2 de l'article 1er.

Quand donc l'article 1er proclame en son alinéa 1er le « droit » à l'aide sociale il s'agit là tout au plus d'une déclaration de principe (l'exposé des motifs vient d'ailleurs le confirmer) et assurément pas de l'octroi d'un droit subjectif au sens usuel du mot.

Mieux vaut dès lors renoncer à l'emploi du terme « droit ».

Au reste, l'alinéa 2 de l'article 1er pourrait être rédigé plus simplement, et être fusionné avec l'alinéa 1er.

Compte tenu de ces observations, le texte suivant est suggéré pour l'article 1er :

« Article 1er. — Il est créé des centres d'aide sociale qui, dans les conditions déterminées par la présente loi, ont pour mission d'assurer

waarden, aan elke persoon die er behoefte aan heeft maatschappelijke dienstverlening te verstrekken of te doen verstrekken op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied ten einde eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.»

De omschrijving « op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied » is op het eerste gezicht tautologisch. Het lijkt hier echter om drie werkelijk onderscheiden gebieden te gaan : 1° het sociale werk, waarin de materiële hulp en de psycho-sociale begeleiding begrepen zijn; 2° de sociaal-medische activiteiten, waarmee vooral medische maatregelen van algemene en preventieve aard zouden bedoeld worden en 3° de geneeskundige bijstand, die vooral een individueel en curatief karakter zou hebben. Het begrip « medisch-sociale inrichtingen » vindt men ook terug in de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen (zie onder meer art. 1).

ART. 2.

In de Franse tekst van het eerste lid, schrijve men « personnalité juridique » in plaats van « personnalité civile ».

Inzake de territoriale voorwaarden voor de oprichting van de gewestelijke centra, kan worden aangestipt dat het ontwerp, in tegenstelling met artikel 3 van de wet van 10 maart 1925, niet eist dat de door een zelfde gewestelijk centrum te bedienen gemeenten in een zelfde provincie zouden gelegen zijn. Uit het tweede lid van artikel 4 van het ontwerp blijkt integendeel uitdrukkelijk dat men de mogelijkheid openlaat dat de door een zelfde gewestelijk centrum bediende gemeenten in verschillende provincies zouden gelegen zijn. De wenselijkheid van een dergelijke mogelijkheid zal bij artikel 4 besproken worden. Indien men die mogelijkheid zou willen uitsluiten, zou zulks echter in de hier besproken bepaling moeten gebeuren.

In hetzelfde verband kan ook nog worden aangestipt, dat het ontwerp evenmin de eis van artikel 3 van de wet van 10 maart 1925 overneemt dat het om aaneengrenzende gemeenten moet gaan.

Luidens de toelichting bij artikel 2, is het de bedoeling dat elke gemeente van het land door een C.M.W. zou bediend worden. Die regel wordt echter in geen enkele bepaling van het ontwerp met zoveel woorden geformuleerd.

Er wordt weliswaar in één van de slotbepalingen gezegd dat de C.M.W.'s, op een voorlopig nog niet nader gepreciseerd ogenblik na de bekendmaking van de wet, de C.O.O.'s zullen vervangen (art. 133), doch artikel 3 (dat aan de Koning een permanente bevoegdheid geeft) kan dan weer de indruk wekken dat de Koning enkel plaatselijke en gewestelijke C.M.W.'s moet oprichten en behouden waar zulks geboden is.

Er wordt derhalve voorgesteld artikel 2 aan te vullen met een derde lid, dat als volgt zou kunnen luiden :

« Elke gemeente van het Rijk wordt door een centrum voor maatschappelijk welzijn bediend. »

ART. 3.

Zowel uit de tekst van dit artikel als uit de toelichting ervan blijkt, dat de Koning niet alleen de groepen van gemeenten zal moeten aanwijzen die elk door een gewestelijk C.M.W. zullen bediend worden, maar ook uitdrukkelijk de gemeenten zal moeten aanduiden die elk door een plaatselijk C.M.W. zullen bediend worden.

Daar er momenteel uitsluitend gemeentelijke C.O.O.'s bestaan en de C.M.W.'s luidens artikel 133 in de plaats van de bestaande C.O.O.'s

ou de faire assurer à toute personne l'aide dont elle aurait besoin sur le plan social, médico-social et médical afin de mettre chacun en mesure de mener une vie conforme à la dignité de la personne humaine. »

A première vue la précision « sur le plan social, médico-social et médical » semble tautologique. Trois secteurs réellement distincts seraient cependant visés en l'espèce : 1° l'assistance sociale, qui comprend l'aide matérielle et la guidance psycho-sociale; 2° les activités médico-sociales, qui s'entendraient surtout de mesures médicales d'ordre général et préventif et 3° l'assistance médicale, qui aurait surtout un caractère individuel et curatif. La notion d'« établissements médico-sociaux » se retrouve dans la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux (voir notamment l'art. 1er).

ART. 2.

A l'alinéa 1er il est préférable de dire « personnalité juridique » au lieu de « personnalité civile ».

A propos des conditions territoriales de la création des centres régionaux, il faut observer que le projet, au rebours de l'article 3 de la loi du 10 mars 1925, n'exige pas que les communes desservies par un même centre régional soient situées dans la même province. Au contraire, l'article 4 fait expressément ressortir en son alinéa 2 que la possibilité que des communes desservies par un même centre régional soient situées dans des provinces différentes est laissée ouverte. L'opportunité d'une telle possibilité sera discutée à l'examen de l'article 4. Si l'on entendait exclure cette dernière il s'indiquerait en tout état de cause de le faire dans l'article 2.

Dans le même ordre d'idées, il faut encore relever que le projet ne reprend pas non plus la condition de l'article 3 de la loi du 10 mars 1925 qu'il doit s'agir de communes limitrophes.

Suivant le commentaire relatif à l'article 2, chaque commune du pays sera desservie par un C.A.S. Cette règle n'est toutefois formulée expressément dans aucune disposition du projet.

Certes, dans une des dispositions finales il est dit que les C.A.S. remplaceront les C.A.P. à une date postérieure à la publication de la loi et provisoirement non précisée (art. 133) mais, de son côté, l'article 3 (qui confère au Roi un pouvoir permanent) peut susciter l'impression que le Roi ne devra créer et maintenir des C.A.S. locaux et régionaux que là où la chose se révèle nécessaire.

Il est dès lors proposé de compléter l'article 2 par un alinéa 3 dont la rédaction pourrait être la suivante :

« Chaque commune du Royaume est desservie par un centre d'aide sociale. »

ART. 3.

Aussi bien le texte de cet article que le commentaire qui y est consacré font apparaître que le Roi devra non seulement désigner les groupes de communes qui seront, chacun, desservis par un C.A.S. régional mais désigner aussi expressément les communes qui seront, chacune desservies par un C.A.S. local.

Etant donné qu'il n'existe actuellement que des C.A.P. communales et que les C.A.S., aux termes de l'article 133, sont appelées à se

zullen treden, kan de verplichting om ook nog eens bij koninklijk besluit de gemeenten aan te wijzen die over een plaatselijk C.M.W. zullen beschikken overbodig lijken.

Het wil de Raad van State echter voorkomen dat men door het opleggen van een dergelijke verplichting beter tot uiting heeft willen brengen dat de oprichting van de gewestelijke C.M.W.'s derwijze moet gebeuren dat ieder van de overblijvende gemeenten, beschouwd in het licht van de voorschriften van artikel 3, op zichzelf voldoende belangrijk zijn om de totstandkoming van een plaatselijk C.M.W. in ieder van die gemeenten te rechtvaardigen.

✱

De redactie van het artikel zou echter kunnen verbeterd worden :

— de formulering : « De Koning wijst de gemeenten of de groepen van gemeenten aan waar de oprichting van een plaatselijk of gewestelijk centrum ... geboden is » kan de verkeerde indruk wekken dat er gemeenten zouden kunnen zijn waarvoor geen enkel centrum voor maatschappelijk welzijn zou bevoegd zijn;

— om de leesbaarheid van de tekst te verbeteren preciseren men dat het gaat om het bevolkingscijfer en de oppervlakte « van de gemeenten »;

— men schrijve « de bestaande instellingen en vermogens » in plaats van « de beheerde instellingen en vermogens »;

— in het tweede lid zijn de woorden « om de uitvoering van de bij deze wet voorziene opdrachten te verzekeren » overbodig;

— de laatste zinsnede van het eerste lid zou kunnen versmolten worden met het tweede lid, wat de weglating van de te vage uitdrukking « Hij zal in overweging nemen » zou mogelijk maken.

Verder moet worden aangestipt dat, blijkens de memorie van toelichting, de bevoegdheid van de Koning om de territoriale bevoegdheid van de centra voor maatschappelijk welzijn te bepalen niet een eenmalige bevoegdheid is, waarvan Hij dus enkel bij de inwerking-treding van de wet zou kunnen gebruik maken, doch een permanente bevoegdheid die Hem dus ook zal toelaten nadien de gebiedsomschrijvingen van de centra te wijzigen. Het permanent karakter van die bevoegdheid blijkt echter onvoldoende uit de tekst.

Op grond van die diverse opmerkingen wordt voorgesteld artikel 3 als volgt te stellen :

« Artikel 3. — De Koning bepaalt de gebiedsomschrijving van de centra voor maatschappelijk welzijn. Hij houdt hierbij rekening met het bevolkingscijfer en de oppervlakte van de gemeenten, de sociale noden en de bestaande instellingen en vermogens, alsmede met de eis dat elk centrum voor maatschappelijk welzijn, buiten een ontvanger, ten minste twee personeelsleden met volledige dienstprestaties, met name een secretaris en een maatschappelijk werker verantwoordelijk voor de sociale dienst, moet kunnen te werk stellen.

» De gebiedsomschrijvingen van de centra voor maatschappelijk welzijn kunnen worden gewijzigd. »

✱

Volgens de memorie van toelichting « spreekt (het) vanzelf dat de betrokken overheden vooraf zullen geraadpleegd worden, aangezien voornoemde elementen (dit zijn de in art. 3 opgesomde factoren die bij het bepalen van de gebiedsomschrijvingen van de C.M.W.'s in aanmerking moeten worden genomen) hoofdzakelijk een plaatselijk of gewestelijk karakter vertonen ».

In de tekst van artikel 3, noch in enige andere bepaling van het ontwerp wordt desaan gaande echter iets bepaald en de bedoelde raadplegingen zouden dus in geen geval een verplichtend karakter hebben. Bovendien rijst dan nog de vraag wat onder « betrokken overheden » moet worden verstaan : de gemeenteraden, de colleges van burgemeester en schepenen, de bestaande C.O.O.'s (of later : de bestaande C.M.W.'s), de provincieraden, de bestendige deputaties.

substituer aux C.A.P. existantes, l'obligation de désigner encore par un arrêté royal les communes qui disposeront d'un C.A.S. local peut sembler superflue.

Le Conseil d'Etat a toutefois le sentiment que l'obligation ainsi imposée, procède du souci d'exprimer plus nettement que la création des C.A.S. régionaux doit s'opérer de telle manière que chacune des communes restantes considérée à la lumière des prescriptions de l'article 3, soit suffisamment importante en elle-même pour que l'institution d'un C.A.S. y soit justifiée.

✱

La rédaction de cet article pourrait toutefois être améliorée :

— la formule : « Le Roi désigne les communes ou les groupes de communes appelés à constituer un centre local ou régional... » est de nature à susciter l'impression erronée qu'il pourrait y avoir des communes échappant à la compétence d'un centre d'aide sociale;

— pour l'intelligence du texte, il y a lieu de préciser qu'il s'agit du chiffre de la population et de la superficie « des communes »;

— préférable serait de dire « des établissements et des patrimoines existants », au lieu « des établissements et du patrimoine gérés »;

— à l'alinéa 2, les mots « pour exécuter ses missions légales » sont superflus;

— la fusion de la dernière phrase de l'alinéa 1er et de l'alinéa 2, permettrait de supprimer l'expression trop vague « Il prendra en considération ».

Il faut observer en outre qu'aux termes de l'exposé des motifs, le pouvoir du Roi à déterminer la compétence territoriale des centres d'aide sociale n'est pas une compétence qu'il ne peut exercer qu'une seule fois et qu'il ne pourrait donc mettre en œuvre qu'à l'entrée en vigueur de la loi, mais un pouvoir permanent qui l'habilitait donc aussi à modifier ultérieurement le ressort des centres. Le caractère permanent de ce pouvoir ne ressort toutefois pas à suffisance du texte.

Compte tenu des diverses observations, qui précèdent, il est proposé de rédiger l'article 3 comme suit :

« Article 3. — Le Roi détermine le ressort des centres d'aide sociale. Il tient compte, à cet effet, du chiffre de la population et de la superficie des communes, des besoins sociaux, des établissements et des patrimoines existants, ainsi que de l'exigence que chaque centre d'aide sociale puisse occuper, outre un receveur, au moins deux agents à temps plein, soit un secrétaire et un travailleur social responsable du service social.

» Les ressorts des centres d'aide sociale peuvent être modifiés. »

✱

Selon l'exposé des motifs « il va de soi, considérant que ces éléments (les facteurs énumérés à l'art. 3 qui doivent être pris en considération pour déterminer le ressort territorial des C.A.S.) ont un caractère essentiellement local ou régional, que les autorités concernées seront consultées au préalable ».

Toutefois, rien n'est dit à ce sujet, pas plus à l'article 3 que dans quelque autre disposition du projet, et les consultations visées n'auraient donc en aucun cas un caractère obligatoire. En outre, que faut-il entendre par « autorités concernées » : les conseils communaux, les collèges des bourgmestre et échevins, les C.A.P. existantes (ou plus tard : les C.A.S. existants), les conseils provinciaux, les députations permanentes ?

Die dubbele kritiek zou kunnen ondervangen worden door in het ontwerp een bepaling op te nemen in de zin van wat artikel 4 van de wet van 10 maart 1925 ten aanzien van de oprichting van een intercommunale C.O.O. of artikel 2 van de wet van 23 juli 1971 ten aanzien van de samenvoeging van gemeenten bepaalt.

Het vaststellen van de gebiedsomschrijvingen van de C.M.W.'s en het wijzigen van die omschrijvingen zal telkens moeten gepaard gaan met het regelen van een aantal andere problemen, zoals de verkiezing en de installatie van de raad (of raden) van het nieuwe C.M.W. (of de nieuwe C.M.W.'s), het lot van de vermogens, de rechten, de lasten en de verplichtingen van de afgeschafte C.O.O.'s, of C.M.W.'s, het lot van het personeel van de afgeschafte C.O.O.'s of C.M.W.'s.

Het wil de Raad van State voorkomen dat de bevoegdheid die aan de Koning gegeven wordt om de gebiedsomschrijvingen vast te stellen en te wijzigen niet de bevoegdheid omvat om tevens al die bijkomende problemen te regelen. En dan rijst de vraag of het ontwerp op dat stuk niet moet aangevuld worden.

Hierbij moeten echter de drie volgende situaties duidelijk uit elkaar worden gehouden :

1° de vaststelling van de gebiedsomschrijvingen van de C.M.W.'s bij de inwerkingtreding van de wet (met andere woorden de vervanging van de C.O.O.'s door de C.M.W.'s);

2° de gevolgen voor de C.M.W.'s van samenvoegingen van gemeenten of wijzigingen van gemeentegrenzen;

3° de wijzigingen van gebiedsomschrijvingen van C.M.W.'s die niet het gevolg zijn van wijzigingen van gemeentegrenzen.

De gevolgen van de vervanging van de C.O.O.'s door de C.M.W.'s moeten geregeld worden en worden inderdaad ook gedeeltelijk geregeld in de slotbepalingen van het ontwerp (zie art. 133 tot 135). Of die regelingen toereikend zijn, zal bij het onderzoek van die slotbepalingen moeten worden uitgemaakt.

Ook de gevolgen van de samenvoegingen van gemeenten of wijzigingen van gemeentegrenzen vallen buiten het bestek van artikel 3. Die problemen moeten hun oplossing krijgen in het raam van de wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen (wet die met dat doel door de slotbepalingen van het ontwerp zal moeten aangepast worden), in de koninklijke besluiten die met toepassing van die wet zullen genomen worden en in de bijzondere wetten waarbij gemeentegrenzen zouden gewijzigd worden.

De gevolgen van die wijzigingen van gebiedsomschrijvingen van C.M.W.'s die niet het gevolg zijn van wijzigingen van de gemeentegrenzen dienen echter in artikel 3 te worden geregeld.

In die gevallen zal steeds de verkiezing van een nieuwe raad nodig zijn in al de C.M.W.'s die bij de wijziging betrokken zijn.

Wat betreft de goederen, rechten, lasten en verplichtingen moet er een onderscheid worden gemaakt.

Voor de wijzigingen die uitsluitend de « samenvoeging » van bestaande gebiedsomschrijvingen voor gevolg hebben, volstaat het blijkbaar te bepalen dat de C.M.W.'s die uit dergelijke samenvoegingen ontstaan al de goederen, rechten, lasten en verplichtingen overnemen van de C.M.W.'s die ze vervangen. Wanneer een wijziging echter de « splitting » van een of meerdere bestaande gebiedsomschrijvingen tot gevolg heeft, dan moeten de goederen, rechten, lasten en verplichtingen van de C.M.W.'s welke voorheen die gesplitste omschrijvingen bedienden, worden verdeeld. Een eerste vraag is dan te weten door wie en volgens welke procedure over die problemen zal worden beslist. Een tweede vraag is dan of die procedure integraal door het ontwerp moet worden geregeld ofwel of aan de Koning de bevoegdheid moet worden verleend om, eventueel met inachtneming van bepaalde beginselen, die aangelegenheid bij algemene verordening of geval per geval te regelen.

Pour parer à cette double critique il est proposé d'insérer dans le projet une disposition dans le sens de ce que prévoit l'article 4 de la loi du 10 mars 1925 relativement à la création d'une C.A.P. intercommunale ou l'article 2 de la loi du 23 juillet 1971 relativement à la fusion de communes.

La détermination du ressort des C.A.S. et les modifications qui pourraient être apportées à ces ressorts requerront chaque fois le règlement d'une série d'autres problèmes, tels que l'élection et l'installation du conseil (ou des conseils) du nouveau C.A.S. (ou des nouveaux C.A.S.), le sort des patrimoines, droits, charges et obligations des C.A.P. ou C.A.S. supprimés, le sort du personnel des C.A.P. ou C.A.S. supprimés.

Le pouvoir, dans le chef du Roi, de déterminer et de modifier les ressorts des C.A.S. n'implique pas, du moins semble-t-il au Conseil d'Etat, celui de régler aussi tous ces problèmes supplémentaires. Et se pose alors la question de savoir s'il n'y a pas lieu de compléter le projet à cet égard.

En tout état de cause, il est indispensable de faire nettement le départ entre les trois situations suivantes :

1° la détermination du ressort des C.A.S. au moment de l'entrée en vigueur de la loi (en d'autres termes le remplacement des C.A.P. par les C.A.S.);

2° les conséquences pour les C.A.S. des fusions de communes ou des modifications des limites communales;

3° les modifications des ressorts des C.A.S. qui ne sont pas le résultat de modifications des limites communales.

Les effets du remplacement des C.A.P. par les C.A.S. doivent être réglés et le sont effectivement en partie dans les dispositions finales du projet (voir les art. 133 à 135). L'examen de ces dispositions finales établira si des règlements additionnels sont ou non nécessaires.

Les effets des fusions de communes ou des modifications des limites des communes sortent du champ de l'article 3. Les problèmes qu'ils suscitent doivent trouver leur solution dans le cadre de la loi du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites (loi qu'à cette fin les dispositions finales du projet devront adapter), des arrêtés royaux pris en exécution de cette loi et des lois spéciales modifiant les limites des communes.

Les effets des modifications des ressorts des C.A.S. qui ne sont pas consécutives à des modifications des limites de communes doivent toutefois être réglés à l'article 3.

Dans ces cas, un nouveau conseil devra toujours être élu au sein de tous les C.A.S. touchés par la modification.

A propos des biens, droits, charges et obligations, une distinction s'impose.

Pour les modifications qui débouchent sur la simple « fusion » des ressorts existants, il suffit apparemment de prévoir que les C.A.S. issus de ces fusions reprennent tous les biens, droits, charges et obligations des C.A.S. qu'ils remplacent. Lorsqu'une modification entraîne toutefois la « scission » d'un ou plusieurs ressorts existants, les biens, droits, charges et obligations des C.A.S. qui desservaient auparavant ces ressorts avant la scission doivent être répartis. La première question qui se pose est de savoir par qui et selon quelles procédures cette répartition sera opérée. La seconde question qui se pose est celle de savoir si cette procédure doit être réglée intégralement par le projet ou s'il faut attribuer au Roi le pouvoir de régler cette question, le cas échéant, dans le respect de certains principes, par voie de règlement général ou cas par cas.

De problematiek die in het onder ogen genomen geval in verband met het personeel zal ontstaan, zowel bij loutere samenvoegingen van gebiedsomschrijvingen als bij wijzigingen die splitsingen van bestaande gebiedsomschrijvingen omvatten, zal veel gelijkenis vertonen met de problematiek die bij de samenvoeging van gemeenten of de wijzigingen van gemeentegrenzen ontstaat niet alleen in verband met het gemeentepersoneel, maar ook in verband met het personeel van de C.O.O.'s of, na de inwerkingtreding van het voorliggend ontwerp, in verband met het personeel van de C.M.W.'s. Voor de oplossing van laatsgenoemde problematiek werd bij artikel 8 van de wet van 23 juli 1971 aan de Koning de bevoegdheid gegeven om maatregelen te treffen ter vrijwaring van de rechten van het betrokken personeel, met de mogelijkheid om daarbij van een aantal wetsvoorschriften af te wijken. Misschien volstaat het in het voorliggend ontwerp te bepalen, dat die maatregelen ook zullen gelden voor de gevallen waar het hier om gaat. Zoniet, zou het ontwerp ook op dat stuk bijzondere voorzieningen moeten bevatten.

HOOFDSTUK II.

Daar het ontwerp buiten de artikelen die in hoofdstuk II opgenomen werden nog vele andere regelingen bevat die eigen zijn aan de gewestelijke centra (zie art. 7, 13, 19, 27, 29, 45, 50, 80, 81, 82, 87, 88, 92 en 93), bringe men de artikelen 4 tot 6 liever niet onder in een apart hoofdstuk.

De bepalingen die een voldoende algemeen karakter hebben (art. 4, eerste lid) of die om technische redenen beter vooraan in het ontwerp voorkomen (art. 5, waarbij een nieuw orgaan wordt gecreëerd) kunnen zonder bezwaar bij hoofdstuk I gevoegd worden en de bepalingen met een bijzonder karakter kunnen ondergebracht in de regelingen waar ze direct betrekking op hebben. Zo hoort artikel 4, tweede lid, beter thuis in hoofdstuk IX (bijvoorbeeld na art. 107) en artikel 6 in hoofdstuk V, afdeling 1 (bijvoorbeeld na art. 58).

ART. 4.

Het tweede lid van artikel 4 brengt een antwoord op de vraag welke provinciale overheden zullen bevoegd zijn om het toezicht uit te oefenen, wanneer een gewestelijk centrum gemeenten van verschillende provincies bedient.

Het probleem dat men hiermee wil oplossen is niet nieuw en het heeft reeds tot allerlei oplossingen aanleiding gegeven, en onder meer ook tot de oplossing die hier gekozen wordt (zie art. 9 van de wet van 6 augustus 1897, art. 8 en 11 van de wet van 1 maart 1922, art. 104 van de wet van 5 juli 1956, art. 103 van de wet van 3 juli 1957).

Of het wenselijk is dat de gebiedsomschrijving van een openbare instelling de grenzen van de provincies zou kunnen overschrijden en, zo ja, hoe dan het administratief toezicht op het provinciale vlak moet geregeld worden, hangt natuurlijk af van de aard van de instelling en is bovendien een beleidsvraag.

Het wil de Raad van State nochtans voorkomen dat, om het toezicht zo rationeel en coherent mogelijk te maken, dergelijke situaties zoveel mogelijk moeten vermeden worden.

Wegens de bindingen die tussen de gemeenten en de C.M.W.'s zullen bestaan (de gebiedsomschrijving van de C.M.W.'s is functie van de gemeentegrenzen, de gemeentelijke overheden nemen deel aan het toezicht op de C.M.W.'s, de gemeenten moeten het deficit van C.M.W.'s helpen dekken) en wegens het uitgebreide toezicht dat de provinciale overheden zowel op de gemeenten als op de C.M.W.'s uitoefenen, kan met nog meer klem de vraag gesteld worden of het niet wenselijk is dat de gebiedsomschrijvingen van de C.M.W.'s steeds zo zouden worden bepaald dat het toezicht op een C.M.W. en op al de gemeenten die dat C.M.W. bedient volledig door de overheden van een en dezelfde provincie zal worden uitgeoefend.

In dit verband kan er worden aan herinnerd dat, luidens de artikelen 3 en 6 van de wet van 10 maart 1925, de gemeenten die een

Les problèmes qui, dans le cas considéré, se posent relativement au personnel, aussi bien à l'occasion de simples fusions de ressorts qu'à l'occasion de modifications qui impliquent la scission de ressorts existants seront fort analogues à ceux que suscitent la fusion de communes ou la modification des limites des communes, non seulement en ce qui concerne les agents communaux mais encore en ce qui concerne les membres du personnel des C.A.P. ou, après que le présent projet sera devenu loi, les membres du personnel des C.A.S. Au fins de résoudre ces derniers problèmes la loi du 23 juillet 1971 a, en son article 8, conféré au Roi le pouvoir de prendre des mesures tendant à la sauvegarde des droits du personnel intéressé, au besoin par dérogation à certaines prescriptions légales. Peut-être suffit-il, dans le présent projet, d'étendre ces mesures aux cas visés ci-dessus ? Sinon, le projet doit être complété par les dispositions adéquates.

CHAPITRE II.

Outre les articles inclus dans le chapitre II, le projet contient encore de nombreuses autres dispositions propres aux centres régionaux (voir art. 7, 13, 19, 27, 29, 45, 50, 80, 81, 82, 87, 88, 92 et 93); mieux vaudrait dès lors ne pas réunir les articles 4 à 6 dans un chapitre distinct.

Les dispositions à caractère suffisamment général (art. 4, alinéa 1er) ou celles qui, pour des raisons techniques, ont leur place tout indiquée en tête du projet (art. 5 qui crée un nouvel organe) peuvent, sans inconvénient, être incorporés dans le chapitre Ier et les dispositions à caractère particulier être insérées parmi celles qui règlent la matière à laquelle ils ont directement trait. Ainsi l'article 4, alinéa 2, serait davantage à sa place dans le chapitre IX (après l'art. 107 par exemple) et l'article 6 dans le chapitre V, section I (après l'art. 58 par exemple).

ART. 4.

L'alinéa 2 de l'article 4 désigne les autorités provinciales appelées à exercer la tutelle lorsqu'un centre régional dessert des communes situées dans des provinces différentes.

Le problème que l'on entend ici résoudre n'est pas du tout nouveau. Diverses solutions ont déjà été préconisées et notamment celle qui est adoptée en l'espèce (voir art. 9 de la loi du 6 août 1897, art. 8 et 11 de la loi du 1er mars 1922, art. 104 de la loi du 5 juillet 1956, art. 103 de la loi du 3 juillet 1957).

Quant à savoir s'il est opportun que le ressort d'un établissement public déborde les limites des provinces et, dans l'affirmative, comment il s'indique de régler la tutelle administrative sur le plan provincial, la réponse est évidemment fonction de la nature de l'établissement; de surcroît, il s'agit là d'un problème politique.

A l'estime du Conseil d'Etat pour que la tutelle soit la plus rationnelle et cohérente possible, il faut toutefois éviter de telles situations autant que faire se peut.

En raison des liens qui existeront entre les communes et les C.A.S. (le ressort des C.A.S. est fonction des limites communales, les autorités communales participent à la tutelle sur les C.A.S., les communes doivent aider à couvrir le déficit des C.A.S.) et de la tutelle étendue que les autorités provinciales exerceront aussi bien sur les communes que sur les C.A.S., il convient de se demander d'autant plus s'il ne serait pas préférable de toujours déterminer les ressorts des C.A.S. de telle façon que la tutelle d'un C.A.S. et toutes les communes qu'il dessert soit entièrement exercée par les autorités d'une seule et même province.

A ce sujet, rappelons qu'aux termes des articles 3 et 6 de la loi du 10 mars 1925, les communes qui entendent instituer une C.A.P. inter-

intercommunale C.O.O. willen oprichten of de C.O.O.'s die zich willen verenigen om bijzondere diensten of inrichtingen van onderstand op te richten tot een zelfde provincie moeten behoren.

✱

Daar het in artikel 4, tweede lid, bedoelde toezicht door de provinciale overheden niet als dusdanig doch enkel als vertegenwoordigers van het centraal gezag wordt uitgeoefend, zou die bepaling, ingeval men ze toch zou wensen te behouden, beter als volgt geredigeerd worden :

« Wanneer een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn gemeenten bedient die gelegen zijn in verschillende provincies, wordt het aan de provinciale overheden opgedragen toezicht op dit centrum uitgeoefend door de overheden van de provincie waarvan de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is deel uitmaakt. »

Bovendien zou, zoals reeds gezegd, die bepaling dan beter als laatste artikel in hoofdstuk IX, met andere woorden onmiddellijk na artikel 107, opgenomen worden.

✱

ART. 5.

De eerste volzin van het eerste lid van dit artikel zou beter als volgt geredigeerd worden :

« Bij elk gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt een college van burgemeesters opgericht, samengesteld uit de burgemeesters van de gemeenten die door het centrum bediend worden ... »

✱

Daar in de tweede volzin van het eerste lid niet gepreciseerd wordt hoe de burgemeesters zich door een schepen kunnen laten vervangen, mag verondersteld worden dat hun op dat stuk een grote vrijheid gelaten wordt, zowel wat de modaliteiten als wat de vorm betreft : aanstellen zonder beperking in de tijd, aanwijzing voor één enkele vergadering, schriftelijke aanwijzing, mondelinge aanwijzing, enz. Zoniet zou de tekst moeten gepreciseerd worden.

Overeenkomstig het tweede lid, is de burgemeester van de gemeente waar het centrum zijn zetel heeft van rechtswege voorzitter van het college en duidt dit college ook een plaatsvervanger aan.

Bij die bepaling rijzen verschillende vragen. Zal ook de schepen die door de burgemeester-voorzitter afgevaardigd wordt het voorzitterschap mogen waarnemen of zal hij de plaats moeten ruimen voor de door het college aangeduide plaatsvervanger van de burgemeester-voorzitter ? Wordt als plaatsvervanger de burgemeester van een bepaalde gemeente aangeduid en gaat het om een permanente functie of geschiedt de aanduiding enkel intuitu personae en telkens zulks noodzakelijk is ? Kan ook de afgevaardigde van de als plaatsvervangend voorzitter aangevozen burgemeester desnoods het voorzitterschap waarnemen ?

Op al die vragen zou de tekst een duidelijk antwoord moeten verschaffen.

Als men aan de functie van plaatsvervanger een permanent karakter wil geven, zou men bovendien beter de term « ondervoorzitter » gebruiken.

✱

Het derde lid is overbodig.

✱

In het zesde lid schrijve men : « voor de tweede opeenvolgende maal. »

Het achtste lid redigere men als volgt :

« De secretaris van de gemeente waar het centrum zijn zetel heeft, verzekert het secretariaat van het college van burgemeesters. »

✱

communale ou les C.A.P. qui désirent s'associer pour fonder des services ou des établissements d'assistance, doivent appartenir à une même province.

✱

La tutelle visée à l'article 4, alinéa 2, n'étant pas exercée par les autorités provinciales en tant que telles mais en qualité seulement de représentants du pouvoir central, cette disposition à supposer que l'on entende la maintenir malgré tout, gagnerait à être rédigée ainsi qu'il suit :

« Lorsqu'un centre régional d'aide sociale dessert des communes situées dans des provinces différentes, la tutelle incombant aux autorités provinciales est exercée par les autorités de la province dont fait partie la commune où est établi le siège de ce centre. »

En outre, cette disposition devrait, comme il a déjà été dit, s'insérer immédiatement après l'article 107 comme le dernier article du chapitre IX.

✱

ART. 5.

La phrase liminaire de l'alinéa 1er de cet article gagnerait à être rédigée comme suit :

« Il est créé auprès de chaque centre régional d'aide sociale un collège des bourgmestres, composé des bourgmestres des communes desservies par le centre ... »

✱

La seconde phrase de l'alinéa 1er ne déterminant pas comment les bourgmestres se feront remplacer par un échevin, il est permis de supposer qu'une grande latitude leur est laissée en la matière, tant pour ce qui est des modalités qu'en ce qui concerne la forme : désignation non limitée dans le temps, pour une seule réunion, par écrit, verbale, etc. Dans le cas contraire, le texte devrait être précisé.

Conformément à l'alinéa 2, le bourgmestre de la commune où se trouve le siège du centre, est de droit président du collège et ce dernier désigne également un suppléant.

Plusieurs questions se posent à propos de cette disposition. L'échevin délégué par le bourgmestre-président pourra-t-il également assurer la présidence ou devra-t-il s'effacer devant le suppléant du bourgmestre-président désigné par le collège ? Faudra-t-il désigner comme suppléant le bourgmestre d'une commune déterminée et s'agit-il d'une fonction permanente ou est-il procédé seulement à la désignation intuitu personae et chaque fois que cela se révèle nécessaire ? Le délégué du bourgmestre désigné à titre de président suppléant peut-il aussi au besoin, assumer la présidence ?

Le texte devrait apporter à toutes ces questions une réponse dépourvue d'ambiguïté.

En outre, si l'on entend conférer à la fonction de suppléant un caractère permanent, le terme « vice-président » serait plus adéquat.

✱

L'alinéa 3 est superflu.

✱

A l'alinéa 6, il convient d'écrire : « pour la deuxième fois consécutive ... »

Il y a lieu de rédiger l'alinéa 8 comme suit :

« Le secrétaire de la commune où le centre a son siège, assure le secrétariat du collège des bourgmestres. »

✱

Daar artikel 5 vrij lang is doch op de plaats waar het in het ontwerp voorkomt bezwaarlijk in meerdere artikelen kan gesplitst worden, dele men het bijvoorbeeld als volgt in paragrafen in :

§ 1 : eerste en tweede lid (met andere woorden de samenstelling en de inrichting);

§ 2 : vierde, vijfde, zesde en zevende lid (met andere woorden de werking);

§ 3 : achtste lid (met andere woorden het secretariaat).

♦♦

ART. 6.

Om het verlenen van hulp snel en doeltreffend te maken, moet krachtens artikel 6 in elke gemeente die door een gewestelijk centrum bediend wordt en die geen zetel van het centrum is, door de raad voor maatschappelijk welzijn een persoon worden aangeduid, die a) met de uitvoering van bepaalde beslissingen van de raad kan belast worden, b) zijn tussenkomst verleent wanneer deze door het publiek ingeroepen wordt en c), uitzonderlijk, zelf onmiddellijke hulp kan verlenen. Die persoon moet worden gekozen onder de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn, onder de personeelsleden van het centrum of onder de personeelsleden van de betrokken gemeente.

Die bepaling zal blijkbaar geen grote moeilijkheden opleveren, wanneer die persoon gekozen wordt onder de personeelsleden van het centrum.

Wanneer die functie echter aan een lid van de raad zou worden toevertrouwd, blijft de mogelijke verdenking van politieke inmenging, die de Regering blijkens de memorie van toelichting nochtans wil vermijden, bestaan, vermits het lidmaatschap van de C.M.W.-raad uiteraard een politiek karakter heeft. Bovendien rijst dan de vraag of de hoedanigheid van lid van de raad wel te verenigen is met een zekere graad van ondergeschiktheid die voor de uitoefening van de hier bedoelde functie onontbeerlijk lijkt.

En wanneer de functie aan een personeelslid van de betrokken gemeente zou worden opgedragen, zouden er zich een aantal andere moeilijkheden kunnen voordoen. Kan bijvoorbeeld een raad van een gewestelijk centrum op eenzijdige wijze een personeelslid van een gemeentedienst aanwijzen om bedoelde functie uit te oefenen? Hoe zal dit personeelslid zijn werktijd mogen of moeten verdelen? Is de gemeente verplicht haar lokalen ter beschikking te stellen? Dient de gemeente dat personeelslid te bezoldigen voor de prestaties welke hij tijdens zijn diensturen voor het centrum verricht? Het hoeft geen betoog dat het ontbreken van een duidelijke regeling ter zake aanleiding zou kunnen geven tot ernstige conflicten tussen het C.M.W. en het betrokken gemeentebestuur.

De inhoud van het tweede lid hoort in elk geval meer thuis in een omzendbrief dan in een wet.

Zoals reeds gezegd zou bovendien artikel 6 beter als laatste artikel in afdeling 1 van hoofdstuk V, met andere woorden onmiddellijk na artikel 58, opgenomen worden.

♦♦

ART. 7.

Dit artikel bepaalt hoeveel leden de plaatselijke en de gewestelijke raden voor maatschappelijk welzijn zullen tellen. In tegenstelling met de voor de commissies van openbare onderstand geldende regeling, zal het aantal raadsleden steeds oneven zijn ten einde staking van stemmen te voorkomen. De burgemeester zal, wanneer hij de vergaderingen bijwoont, luidens artikel 27 van het ontwerp enkel nog een raad-gevende stem hebben.

♦♦

Onder de term « plaatsvervanger » die in het derde lid, Nederlandse versie, wordt gebruikt, wordt de persoon verstaan die in geval van

L'article 5 étant relativement long et sa scission en plusieurs articles malaisée en raison de la place qu'il occupe dans le projet, il est proposé de le diviser en paragraphes selon le schéma ci-après :

§ 1er : alinéas 1er et 2 (autrement dit la composition et l'organisation);

§ 2 : alinéas 4, 5, 6 et 7 (autrement dit le fonctionnement);

§ 3 : alinéa 8 (autrement dit le secrétariat).

♦♦

ART. 6.

Afin de rendre l'aide sociale rapide et efficace, le conseil de l'aide sociale doit, selon l'article 6, désigner dans chaque commune desservie par un centre régional et qui n'est pas le siège du centre, une personne qui a) peut être chargée de l'exécution de certaines décisions du conseil, b) donne suite aux appels que le public fait à son intervention et c), à titre exceptionnel, accorde elle-même une aide sur-le-champ. Cette personne doit être choisie parmi les membres du Conseil de l'aide sociale, les membres du personnel du centre ou les agents de la commune intéressée.

Cette disposition ne soulèvera manifestement pas de grandes difficultés lorsque cette personne sera choisie parmi les membres du personnel du centre.

Si, toutefois, la fonction était confiée à un membre du conseil, la suspicion d'ingérence politique que le Gouvernement, aux termes de l'exposé des motifs, entend cependant exclure, subsisterait puisque le fait d'être membre d'un conseil de C.A.S. a forcément un caractère politique. En outre se pose la question de savoir si la qualité de membre du conseil est compatible avec un certain degré de subordination qui paraît indispensable pour l'exercice de la fonction considérée.

Un certain nombre d'autres difficultés pourraient surgir si la fonction était confiée à un membre du personnel de la commune intéressée. Par exemple, le conseil d'un centre régional peut-il désigner unilatéralement un agent d'un service communal pour exercer la fonction visée? Comment cet agent pourra-t-il ou devra-t-il partager son temps de travail? La commune est-elle tenue de mettre ses locaux à la disposition de cet agent? La commune doit-elle rémunérer cet agent du chef des prestations qu'il accomplit pour le centre pendant ses heures de service? Il va sans dire que l'absence de réglementation précise en la matière pourrait être une cause de graves conflits entre le C.A.S. et l'administration communale intéressée.

En tout état de cause, la teneur de l'alinéa 2 serait mieux à sa place dans une circulaire que dans une loi.

Ainsi qu'il a déjà été dit, il serait préférable de reporter l'article 6 dans la section I du chapitre V, où il figurerait immédiatement après l'article 58.

♦♦

ART. 7.

Cet article détermine le nombre de membres des conseils locaux et régionaux de l'aide sociale. Contrairement à ce qui est le cas dans les commissions d'assistance publique, le nombre de conseillers sera toujours impair afin d'éviter le partage des voix. Le bourgmestre, lorsqu'il assiste aux réunions, n'aura plus, aux termes de l'article 27 du projet, qu'une voix consultative.

♦♦

Dans le texte néerlandais de l'alinéa 3, le terme « plaatsvervanger » désigne la personne qui en cas de décès prématuré, de démission ou

voortijdig overlijden, ontslag of ontzetting van een werkend lid diens plaats definitief zal innemen.

Om die rechtsfiguur te onderscheiden van de tijdelijke plaatsvervanger bedoeld in artikel 22, § 2, en naar analogie met de terminologie die in de overige kieswetten wordt gebruikt, spreke men liever van « opvolger ».

Daar het er hier slechts om gaat te bepalen hoeveel werkende leden en opvolgers een raad kan tellen, en nog niet om de wijze van aanduiding van de werkende leden en de opvolgers (die pas in art. 17 aan de orde komt), stelle men het derde lid beter als volgt :

« Elk werkend lid heeft een of meer opvolgers. »

♦♦

Er wordt niet bepaald welk bevolkingscijfer voor de toepassing van artikel 7 in aanmerking moet worden genomen.

Bij ontstentenis van een dergelijke bepaling, zou zulks, overeenkomstig het ter zake geldende gemeen recht, bijgevolg enkel het bevolkingscijfer van de jongste tienjaarlijkse volkstelling kunnen zijn.

Hierbij moet echter opgemerkt worden dat de wet van 9 juli 1970, door wijziging van artikel 19 van de gemeentewet, hieraan een correctief gebracht heeft voor het bepalen van het aantal gemeenteraadsleden en dat de wet van 19 maart 1971, door wijziging van artikel 7 van de wet van 10 maart 1925, de regeling van het gewijzigde artikel 19 van de gemeentewet toepasselijk heeft gemaakt op de C.O.O.'s.

Het lijkt aangewezen dat ook voor de raden voor maatschappelijk welzijn, dezelfde regeling zou gelden als voor de gemeenteraden, daar ook de leden van die raden door de gemeenteraadsleden aangeduid worden.

Liever dan een verwijzing naar artikel 19 van de gemeentewet, gebruike men echter een algemene formule die niet onderhevig zal zijn aan de wijzigingen die de gemeentewet op dat stuk kan ondergaan en die bovendien het absolute parallelisme in de samenstelling van de twee raden zal verzekeren, ook in de weliswaar zeer uitzonderlijke maar toch niet ondenkbare hypothese dat een verkiezing voor de C.M.W.-raad enkele tijd na de gemeenteraadsverkiezing zou plaats hebben en het voor die verkiezing in aanmerking te nemen bevolkingscijfer overeenkomstig het tweede lid van artikel 19 inmiddels een ander zou geworden zijn.

Artikel 7 zou met dat doel kunnen aangevuld worden met een lid dat als volgt zou kunnen luiden :

« Voor de toepassing van deze bepaling worden het bevolkingscijfer of de bevolkingscijfers in aanmerking genomen die als basis gediend hebben voor het bepalen van de samenstelling van de gemeenteraad of gemeenteraden waarvan de leden de raad van maatschappelijk welzijn kiezen. »

♦♦

ART. 8.

In de artikelen 8 tot 11 worden de voorwaarden opgesomd om tot lid van een C.M.W.-raad te kunnen verkozen worden, alsmede de ambten en toestanden vermeld die met de uitoefening van dat mandaat onverenigbaar zijn.

De in artikel 8, § 1, vermelde voorwaarden zijn manifest verkiezbaarheidsvereisten en in de artikelen 9 tot 11 gaat het onbetwistbaar om onverenigbaarheden.

De strekking van artikel 8, § 2, is echter minder duidelijk.

De aanhef van die bepaling (« Kunnen niet tot lid ... verkozen worden ») en het feit dat de ambten en toestanden die in de wet van 10 maart 1925 samen werden vermeld (zie art. 17 van die wet) nu verdeeld worden over twee artikelen (namelijk art. 8, § 2, en art. 10) die niet eens op elkaar volgen en duidelijk verschillend geredigeerd zijn,

de destitutie d'un membre effectif, sera appelée à remplacer définitivement celui-ci.

Afin de distinguer cette notion du suppléant temporaire visée à l'article 22, § 2, il est proposé de parler en néerlandais, par analogie avec la terminologie adoptée dans les autres lois électorales, de « opvolger ».

Puisqu'il s'agit en l'espèce de déterminer simplement combien de membres effectifs et de suppléants un conseil peut compter, et non pas des modalités qui présideront à leur désignation (modalité dont il sera question à l'art. 17), il y a lieu de rédiger l'alinéa 3 comme suit :

« Chaque membre effectif a un ou plusieurs suppléants. »

♦♦

Le projet ne spécifie pas quel chiffre de la population il y a lieu de prendre en considération pour l'application de l'article 7.

A défaut de disposition ayant un tel objet, ce ne peut être, conformément au droit commun en vigueur en la matière, que le chiffre de la population résultant du plus récent recensement décennal.

Il convient toutefois d'observer que la loi du 9 juillet 1970, en modifiant l'article 19 de la loi communale, a apporté un correctif à cette règle pour ce qui est de la détermination du nombre des conseillers communaux et que la loi du 19 mars 1971 en modifiant l'article 7 de la loi du 10 mars 1925, a rendu la disposition de l'article 19 modifiée applicable aux C.A.P.

Il semble indiqué d'étendre aux conseils de l'aide sociale la réglementation qui vaut pour les conseils communaux, les membres de ces conseils étant désignés, de même, par les conseillers communaux.

Préférable à une référence à l'article 19 de la loi communale est toutefois, le recours à une formule générale qui ne serait pas sujette aux modifications que la loi communale est susceptible de subir sur ce point et qui aurait en outre le mérite d'assurer un parallélisme absolu dans la composition des deux conseils, même dans l'hypothèse, sans doute exceptionnelle mais néanmoins parfaitement concevable, d'une élection du conseil de C.A.S. quelque temps après celle du conseil communal et d'un chiffre de la population à prendre en considération pour cette élection conformément à l'alinéa 2 de l'article 19, changé dans l'intervalle.

A cette fin, l'article 7 pourrait être complété par un alinéa rédigé comme suit :

« Sont pris en considération pour l'application de la présente disposition le ou les chiffres de la population en fonction desquels a été déterminée la composition du ou des conseils communaux dont les membres élisent le conseil de l'aide sociale. »

♦♦

ART. 8.

Les articles 8 à 11 énumèrent les conditions à remplir pour pouvoir être élu membre d'un conseil de C.A.S., ainsi que les fonctions et les situations incompatibles avec l'exercice de ce mandat.

Les conditions mentionnées à l'article 8, § 1er, sont manifestement des conditions d'éligibilité et les articles 9 à 11 ont indiscutablement trait aux incompatibilités.

La portée de l'article 8, § 2, est toutefois moins claire.

La phrase liminaire de cette disposition (« Ne peuvent être élus membre ... ») et la circonstance que les fonctions et situations mentionnées ensemble dans la loi du 10 mars 1925 (voir art. 17 de cette loi) sont à présent réparties sur deux articles (notamment l'art. 8, § 2, et l'art. 10) qui ne se font même pas suite et sont rédigés de manière

wekken de indruk dat de ambten en toestanden vermeld in artikel 8, § 2, voortaan niet meer als onverenigbaarheden zouden te beschouwen zijn maar wel als beletselen om te kunnen verkozen worden.

Hoewel het de wetgever onbetwistbaar vrij zou staan een dergelijke wijziging door te voeren, moet toch worden aangestipt dat het bekleden van een bepaald ambt of het ontvangen van steun, naar hun aard, eerder een onverenigbaarheid lijken te moeten meebrengen dan dat zij een absoluut beletsel zouden vormen om tot lid van de C.M.W.-raad te kunnen verkozen worden.

Hoogstwaarschijnlijk is de aanhef van artikel 8, § 2 (« Kunnen niet ... verkozen worden »), die op een onverkiesbaarheid schijnt te wijzen, niets anders dan de loutere transcriptie van de aanhef van artikel 17 van de wet van 10 maart 1925 (« Mogen niet ... benoemd worden »), waarvan de voorschriften, niettegenstaande de weinig gelukkige bewoordingen waarin de aanhef van dat artikel gesteld is, door de doctrine steeds als onverenigbaarheden zijn beschouwd (zie onder meer J. Glineur en P. Rochet, *Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique*, 1955, nrs. 29 en volgende).

Mocht dit werkelijk zo zijn, dan zou de inhoud van artikel 8, § 2, beter naar artikel 10 overgebracht worden, omdat door die groepering en de redactie van de aanhef van artikel 10 duidelijker het onderscheid zou blijken tussen de bepalingen van artikel 8, § 1 (verkiesbaarheidsvereisten), enerzijds, en de bepalingen van artikel 8, § 2 (onverenigbaarheden), anderzijds.

In het tegenovergestelde geval, ware het wellicht wenselijk dat in de memorie van toelichting zou vermeld worden waarom de Regering gemeend heeft van de in artikel 8, § 2, opgesomde ambten en toestanden redenen van onverkiesbaarheid te maken, daar waar deze tot nu toe slechts een onverenigbaarheid meebrachten.

Het onderscheid vertoont een groot praktisch belang, vermits een onverkiesbaarheid zelfs de verkiezing tot het mandaat belet zolang de reden van onverkiesbaarheid bestaat, terwijl een onverenigbaarheid de verkiezing niet in de weg staat doch de betrokkene enkel verbiedt het mandaat uit te oefenen zolang de onverenigbaarheid bestaat, een toestand waaraan in de meeste gevallen gemakkelijk een einde kan worden gemaakt (bijvoorbeeld door ontslag uit het onverenigbare ambt).

**

De in artikel 8, § 1, geformuleerde voorwaarde dat de kandidaten, op de dag van de verkiezing, niet ouder mogen zijn dan vijfenzeftig jaar, moet blijkbaar zo geïnterpreteerd worden dat een kandidaat slechts verkiesbaar is tot op de dag dat hij vijfenzeftig jaar wordt en geen dag langer. Die interpretatie wordt bevestigd door het feit dat men het nodig geoordeeld heeft de door artikel 21 op die regel ingevoerde afwijking te laten spelen vanaf het ogenblik waarop een raadslid « de leeftijd van 65 jaar bereikt ».

**

Met « de gevallen van uitsluiting bepaald bij de gemeentekieswet » worden, in artikel 8, § 1, blijkbaar bedoeld de gevallen opgesomd in artikel 66 van de gemeentekieswet. Om alle twijfel dienaangaande weg te nemen zou het echter wenselijk zijn dat ook het artikel in de wijziging zou vermeld worden, wat meteen de toepassing van de bepaling erg zou vergemakkelijken.

De analoge toepassing van artikel 66 op de leden van de C.M.W.-raden doet bovendien een probleem rijzen. Het bedoelde artikel verklaart immers onder meer onverkiesbaar « zij die, zelfs voorwaardelijk, veroordeeld zijn wegens een van de in de artikelen 240, 241, 243 en 246 tot 248 van het Strafwetboek omschreven misdrijven gepleegd in de uitoefening van een gemeentambt ».

Die uitsluitingsgrond, die ook voor de C.O.O.-leden geldt (zie art. 14 van de wet van 10 maart 1925), gaf tot nu toe blijkbaar geen aanleiding tot moeilijkheden, wellicht omdat de C.O.O.'s beschouwd worden als besturen die van de gemeente afhangen en er onder « gemeentambt » kan worden verstaan, zowel de functies die bij een gemeente vervuld werden als de functies die bij een C.O.O. vervuld werden. De hier

nettement différente, suscitent l'impression que les fonctions et situations visées à l'article 8, § 2, ne sont plus à regarder désormais comme des incompatibilités mais comme des circonstances devant empêcher l'élection.

Encore qu'il soit loisible au législateur de procéder à une modification de l'espèce, il faut toutefois relever que le fait d'occuper une fonction déterminée ou de recevoir des secours semble, par nature, devoir emporter plutôt une incompatibilité que constituer un obstacle absolu à l'élection comme membre d'un conseil de C.A.S.

Selon toute vraisemblance la phrase liminaire de l'article 8, § 2, (« Ne peuvent être élus ... »), qui annonce plutôt une inéligibilité, n'est-elle que la simple transcription de celle de l'article 17 de la loi du 10 mars 1925 (« Ne peuvent être nommés ... ») dont les prescriptions, en dépit des termes peu heureux dans lesquels est conçue la phrase liminaire de cet article, ont de tous temps été considérées par la doctrine comme édictant des incompatibilités (voir notamment J. Glineur et P. Rochet, *Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique*, 1955, n° 29 et suivants).

S'il en est réellement ainsi, la disposition de l'article 8, § 2, gagnerait à faire partie intégrale de l'article 10; ce regroupement et le libellé de la phrase liminaire de l'article 10 feraient plus nettement ressortir la distinction entre les dispositions de l'article 8, § 1er (conditions d'éligibilité) d'une part, et les dispositions de l'article 8, § 2, (incompatibilité) d'autre part.

Dans le cas contraire, il serait sans doute opportun d'expliquer dans l'exposé des motifs pourquoi le Gouvernement a cru devoir faire des fonctions et situations énumérées à l'article 8, § 2, des motifs d'inéligibilité alors que jusqu'à présent elles ne constituaient que des causes d'incompatibilité.

Pratiquement l'importance de la distinction est grande puisqu'un motif d'inéligibilité empêche l'élection au mandat aussi longtemps que ce motif existe, tandis qu'une incompatibilité ne fait pas obstacle à l'élection mais interdit uniquement à l'intéressé d'exercer le mandat tant que l'incompatibilité existe, situation à laquelle il peut aisément être mis fin dans la majorité des cas (par exemple, en démissionnant de la fonction incompatible).

**

La condition formulée à l'article 8, § 1er, selon laquelle au jour de l'élection, les candidats ne peuvent être âgés de plus de soixante-cinq ans, doit manifestement s'interpréter de telle sorte qu'un candidat n'est éligible que jusqu'au jour où il atteindra soixante-cinq ans et pas un jour de plus. Cette interprétation est corroborée par le fait que l'on a jugé utile de faire jouer la dérogation à cette règle prévue à l'article 21 à partir du moment où un conseiller « atteint l'âge de 65 ans ».

**

Par « un des cas d'exclusion prévus par la loi électorale communale », l'article 8, § 1er, vise à toute vraisemblance les cas énumérés à l'article 66 de la loi électorale communale. Afin de lever tout doute sur ce point, il serait souhaitable que cet article soit également mentionné dans la référence, ce qui faciliterait grandement l'application de cette disposition.

L'application par voie d'analogie, de l'article 66 aux membres des conseils des C.A.S. soulève toutefois un problème. En effet, l'article visé déclare notamment inéligibles « ceux qui ont été condamnés, même conditionnellement, du chef de l'une des infractions prévues aux articles 240, 241, 243 et 246 à 248 du Code pénal et commises dans l'exercice de fonctions communales ».

Cette cause d'exclusion, qui vaut aussi pour les membres des C.A.P. (voir l'art. 14 de la loi du 10 mars 1925) n'a apparemment pas suscité de difficultés jusqu'à ce jour, sans doute parce que les C.A.P. sont considérées comme des administrations dépendant de la commune et qu'il faut entendre par « fonctions communales » aussi bien les fonctions exercées au service d'une commune que celles qui le sont

besproken bepaling zou dus ook in het raam van het ontwerp geen moeilijkheden opleveren, indien ook de C.M.W.'s nog kunnen beschouwd worden als besturen die van de gemeenten afhangen. Deze laatste veronderstelling is echter meer dan betwistbaar, daar de banden die tussen de C.M.W.'s en de gemeenten zullen bestaan heel wat losser zullen zijn dan degene die thans de C.O.O.'s aan de gemeenten binden.

Alleen reeds om die reden, lijkt het dan ook verkieslijker dat artikel 66 van de gemeentekieswet niet door een verwijzing zou toepasselijk worden verklaard, maar dat de inhoud van die bepaling rechtstreeks in het ontwerp zou opgenomen worden. Die werkwijze zou immers toelaten te preciseren, dat de in die bepaling bedoelde misdrijven moeten gepleegd zijn « in de uitoefening van een gemeenteambt of een ambt bij een centrum voor maatschappelijk welzijn ».

Bovendien kan de vraag worden gesteld of, gelet op het feit dat artikel 8, § 2, van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en federaties van gemeenten artikel 66 van de gemeentekieswet « mutatis mutandis » op de agglomeraties en federaties toepasselijk verklaart en gelet ook op het feit dat de gewestelijke centra qua territoriale bevoegdheid enigszins met de agglomeraties en federaties kunnen vergeleken worden, de in artikel 66 van de gemeentekieswet bedoelde uitsluitingsgrond voor de C.M.W.'s niet moet uitgebreid worden tot de misdrijven gepleegd in de uitoefening van een ambt bij een agglomeratie en een federatie van gemeenten.

**

De redactie van de in artikel 8, § 1, geformuleerde voorwaarde inzake de verblijfplaats kan als volgt worden vereenvoudigd : « een verblijf hebben in de gebiedsomschrijving van het centrum. »

**

De gemachtigde ambtenaar heeft bevestigd, dat onder materiële hulp bedoeld in artikel 8, § 2, b), niet enkel de materiële hulp vermeld in artikel 54, 4, wordt bedoeld, maar ook elke andere vorm van materiële hulp die door de C.M.W.'s zal kunnen verleend worden. Misschien ware het goed dat begrip in de memorie van toelichting aan de hand van enkele voorbeelden verder te verduidelijken, temeer daar de wet in ontwerp een ruime waaier van vormen van dienstverlening mogelijk maakt.

Aan de hand van die diverse opmerkingen wordt voor artikel 8 de volgende redactie in overweging gegeven :

« Artikel 8. — Om tot werkend lid van een raad voor maatschappelijk welzijn of tot opvolger te kunnen gekozen worden, moet men, op de dag van de verkiezing, Belg zijn, ten minste eenentwintig jaar en niet ouder dan vijftien jaar zijn en een verblijf hebben in de gebiedsomschrijving van het centrum.

» Zijn evenwel niet verkiesbaar :

» a) de provinciegouverneurs, de leden van de bestendige deputaties, de arrondissementscommissarissen, de burgemeesters en de schepenen (eventueel geheel of gedeeltelijk naar art. 10 over te brengen);

» b) de personen aan wie het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn gewoonlijk materiële hulp verleent, hetzij voor hen zelf, hetzij voor de bij hen inwonende leden van hun gezin (eventueel naar artikel 10 over te brengen);

» c) zij die door veroordeling ontzet zijn van het recht om gekozen te worden; zij die krachtens artikel 6 van het Kieswetboek van het kiesrecht uitgesloten zijn; zij die, ingevolge artikel 7, 1°, 2°, en 4° tot 13°, van dat wetboek, in de uitoefening van het kiesrecht geschorst zijn;

» d) zij die, zelfs voorwaardelijk, veroordeeld zijn wegens een van de in de artikelen 240, 241, 243 en 246 tot 248 van het Strafwetboek omschreven misdrijven, gepleegd in de uitoefening van een gemeenteambt of in de uitoefening van een ambt bij een agglomeratie of een federatie

apud d'une C.A.P. La disposition ici examinée ne serait pas davantage une source de difficultés dans le cadre du projet si les C.A.S. étaient, à leur tour, à regarder comme des administrations dépendant des communes. Toutefois, cette dernière supposition est plus que contestable étant donné que les liens qui existeront entre les C.A.S. et les communes seront bien plus lâches que ceux qui unissent actuellement les C.A.P. aux communes.

Pour ce seul motif déjà, il apparaît préférable de ne pas rendre l'article 66 de la loi électorale communale applicable par la voie d'une référence, mais de le reproduire dans le projet, tout en ajoutant la précision que les infractions visées par la disposition doivent avoir été commises « dans l'exercice de fonctions communales ou de fonctions auprès d'un centre d'aide sociale ».

En outre, considérant que l'article 8, § 2, de la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes rend l'article 66 de la loi électorale communale applicable « mutatis mutandis » aux agglomérations et fédérations et que les centres régionaux sont quelque peu comparables, quant à leur compétence territoriale, aux agglomérations et fédérations, la cause d'exclusion prévue par l'article 66 de la loi électorale communale, ne doit-elle pas en ce qui concerne les C.A.S., être étendue aux infractions commises dans l'exercice d'une fonction auprès d'une agglomération ou d'une fédération de communes ?

**

La rédaction de la condition de résidence formulée à l'article 8, § 1er, pourrait être simplifiée comme suit : « avoir une résidence dans le ressort du centre. »

**

Le fonctionnaire délégué a confirmé que les secours matériels visés à l'article 8, § 2, b), doivent s'entendre non seulement de l'aide matérielle prévue par l'article 54, 4, mais aussi de toute autre forme de secours matériels susceptibles d'être accordés par les C.A.S. Peut-être serait-il bon de préciser cette notion dans l'exposé des motifs à l'aide de quelques exemples, d'autant plus que la loi en projet ouvre un large éventail d'aides possibles.

En conclusion de ces diverses observations, la rédaction suivante est suggérée pour l'article 8 :

« Article 8. — Pour pouvoir être élu membre effectif ou suppléant d'un conseil de l'aide sociale, il faut, au jour de l'élection, être Belge, être âgé de vingt et un ans au moins et de soixante-cinq ans au plus et avoir une résidence dans le ressort du centre.

» Toutefois ne sont pas éligibles :

» a) les gouverneurs de province, les députés permanents, les commissaires d'arrondissement, les bourgmestres et les échevins (à reporter éventuellement en totalité ou en partie à l'art. 10);

» b) les personnes qui reçoivent habituellement des secours matériels du centre d'aide sociale, soit pour elles-mêmes, soit pour des membres de leur famille habitant sous leur toit (à reporter éventuellement à l'art. 10);

» c) ceux qui sont privés du droit d'éligibilité par condamnation; ceux qui sont exclus de l'électorat par l'article 6 du Code électoral; ceux qui sont frappés de la suspension des droits électoraux par application de l'article 7, 1°, 2°, et 4° à 13° du même Code;

» d) ceux qui ont été condamnés, même conditionnellement, du chef de l'une des infractions prévues aux articles 240, 241, 243 et 246 à 248 du Code pénal et commises dans l'exercice de fonctions communales ou dans l'exercice d'une fonction auprès d'une agglomération ou d'une

van gemeenten of bij een centrum voor maatschappelijk welzijn, met dien verstande dat deze onverkiesbaarheid eindigt tien jaar na de veroordeling.»

**

ART. 9.

In dit artikel worden de onverenigbaarheden opgesomd die voortvloeien uit bloedverwantschap, aanverwantschap of huwelijk en wordt ook bepaald hoe de voorrang zal geregeld worden onder de personen tussen welke die onverenigbaarheden bestaan.

**

De in het eerste lid voorkomende formule « de orde van voorrang (wordt) geregeld overeenkomstig artikel 18 » is dubbelzinnig, omdat er niet voldoende duidelijk uit blijkt dat niet enkel de in het tweede lid van dat artikel bepaalde voorrangsregels worden bedoeld doch de verkiezingsrang zoals deze uit de toepassing van het ganse artikel resulteert.

Het tweede lid is onvolledig in deze zin dat het de voorrang enkel regelt tussen een als werkend lid « verkozen » persoon en een als opvolger verkozen lid en derhalve geen regeling bevat noch voor het geval dat de onverenigbaarheid ontstaat tussen een persoon die door opvolging werkend lid van de raad geworden is en een persoon die naderhand tot opvolging geroepen wordt noch voor het geval dat de onverenigbaarheid ontstaat tussen twee personen die gelijktijdig tot de opvolging geroepen worden. Dit laatste geval is allesbehalve theoretisch : het kan zich, bijvoorbeeld, voordoen wanneer twee als werkend lid verkozen leden blijken onverkiesbaar te zijn.

De hiernavolgende tekst, waarin bovendien de regels betreffende de onverenigbaarheden duidelijker gescheiden werden van de regels inzake de voorrang, komt aan die diverse tekortkomingen tegemoet :

« Artikel 9. — Werkende leden van de raad voor maatschappelijk welzijn mogen geen bloed- of aanverwanten zijn tot en met de derde graad, noch door de echt verbonden zijn.

» Tussen als werkend lid verkozen personen wordt de orde van voorrang geregeld overeenkomstig de met toepassing van artikel 18 bepaalde verkiezingsrang. Het werkend lid geniet voorrang op degene die door opvolging lid van de raad wordt. Tussen personen die gelijktijdig door opvolging lid van de raad worden, wordt de voorrang bepaald door de met toepassing van artikel 18 vastgestelde verkiezingsrang van de werkende leden tot wier opvolging zij geroepen worden.

» Aanverwantschap die na de verkiezing onder de leden van de raad tot stand komt, heeft het verval van het mandaat niet tot gevolg. »

**

ART. 10.

Luidens de aanhef van artikel 10, zullen de door die bepaling ingevoerde onverenigbaarheden gelden « onverminderd de bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen gestelde onverenigbaarheden ».

Voor zover in die toevoeging sprake is van « andere reglementaire bepalingen », moet er aan herinnerd worden dat de Raad van State, op grond van de artikelen 4 en 139, 8°, van de Grondwet, aangenomen heeft dat alleen de wetgever bevoegd is om de onverenigbaarheden in hoofdfe van de openbare mandatarissen te bepalen (arrest Bogaert en De Bunne, nr. 1755, van 12 juli 1952) en dat de regel ook onder meer voor de leden van de C.O.O.'s geldt (arrest verkiezing van de leden der C.O.O. van Rebecq-Rognon, nr. 2924, van 20 januari 1953).

Daar het mandaat van C.M.W.-lid van dezelfde aard is als dat van C.O.O.-lid, moet dus worden aangenomen dat ook ten aanzien van de C.M.W.-leden alleen de wetgever bevoegd is om onverenigbaarheden

fédération de communes ou auprès d'un centre d'aide sociale, étant entendu que cette inéligibilité cesse dix ans après la condamnation. »

**

ART. 9.

Cet article énumère les incompatibilités résultant de la parenté, de la parenté par alliance ou du mariage et prévoit aussi comment sera réglé l'ordre de préférence entre personnes tombant sous le coup de ces incompatibilités.

**

La formule « l'ordre de préférence (est) réglé conformément à l'article 18 », employée à l'alinéa 1er, est ambiguë parce qu'il ne s'en dégage pas assez clairement qu'elle ne vise pas uniquement les règles de préférence fixées à l'alinéa 2 de cet article, mais l'ordre d'élection tel qu'il résulte de l'application de l'ensemble de l'article.

L'alinéa 2 est incomplet en ce sens qu'il se borne à déterminer l'ordre de préférence entre la personne « élue » membre effectif et un membre qui a été élu comme suppléant; il ne règle pas le cas d'incompatibilité entre une personne qui est devenue membre effectif du conseil par suppléance et la personne qui est appelée ultérieurement à la suppléance ni le cas d'incompatibilité entre deux personnes appelées simultanément à la suppléance. Ce dernier cas n'est rien moins que théorique : il peut se présenter par exemple lorsque deux membres élus comme membre effectif s'avèrent être inéligibles.

Le texte ci-après, dans lequel les règles relatives aux incompatibilités ont en outre été nettement séparées des dispositions concernant l'ordre de préférence, comble ces lacunes.

« Article 9. — Les membres effectifs du conseil de l'aide sociale ne peuvent être parents ou alliés jusqu'au troisième degré ni être unis par les liens du mariage.

» L'ordre de préférence entre les personnes élues comme membres effectifs est réglé conformément à l'ordre d'élection déterminé en application de l'article 18. Le membre effectif a la préférence sur celui qui devient membre du conseil par suppléance. Entre les personnes qui deviennent simultanément membre du conseil par suppléance, l'ordre de préférence est établi par l'ordre d'élection des membres effectifs qu'elles sont appelées à suppléer, tel qu'il est déterminé en application de l'article 18.

» L'alliance survenue postérieurement à l'élection entre les membres du conseil n'emporte pas la révocation de leur mandat. »

**

ART. 10.

Aux termes de l'article 10, les incompatibilités établies par cette disposition s'appliqueront « sans préjudice des incompatibilités prévues par d'autres dispositions légales ou réglementaires ».

Dans la mesure où ce membre de phrase parle de « d'autres dispositions réglementaires », il convient de rappeler que le Conseil d'Etat, se fondant sur les articles 4 et 139, 8°, de la Constitution, a admis que le législateur est seul compétent pour établir des incompatibilités dans le chef de mandataires publics (arrêt Bogaert et De Bunne, n° 1755, du 12 juillet 1952) et que cette règle s'applique notamment aussi aux membres des C.A.P. (arrêt élection membres C.A.P. de Rebecq-Rognon, n° 2924 du 20 janvier 1953).

Le mandat de membre d'un conseil de l'aide sociale étant de la même nature que le mandat de membre d'une C.A.P., il faut conclure que c'est au législateur, et à lui seul qu'il appartient d'établir des incompatibilités.

in te voeren. De verwijzing naar onverenigbaarheden die uit « reglementaire » bepalingen zouden voortvloeien, late men dus beter achterwege.

En voor zover in de aanhef van artikel 10 sprake is van onverenigbaarheden in hoofde van de C.M.W.-mandatarissen die uit « andere wettelijke bepalingen » voortvloeien, is de zinsnede niet onontbeerlijk, aangezien zowel ten aanzien van de voorschriften van artikel 10 als ten aanzien van de overige voorschriften van het ontwerp waarbij onverenigbaarheden voor de C.M.W.-leden worden ingevoerd de gebruikelijke interpretatieregels zullen toelaten te bepalen hoe de voorschriften met eventuele andere wettelijke voorschriften ter zake zullen moeten gecombineerd worden.

✱

Met de bepaling van littera a) wil men voorkomen dat een persoon die als lid van een C.M.W.-raad deelgenomen heeft aan het treffen van een beslissing achteraf in zijn hoedanigheid van ambtenaar die zelfde beslissing in het raam van de uitoefening van het toezicht opnieuw zou mogen beoordelen.

Daar onverenigbaarheden een ernstige beperking van een politiek recht vormen en de invoering ervan om die reden aan de wetgever voorbehouden wordt, dienen zij in de wet zelf zo nauwkeurig mogelijk te worden bepaald.

De formule « werkzaam (zijn) in een dienst die rechtstreeks deelneemt aan het uitoefenen van het toezicht » komt dan ook als te ruim en te vaag voor.

Ter vervanging ervan wordt de volgende formulering in overweging gegeven :

« a) de Rijks-, provincie- of gemeenteambtenaren die toezicht uitoefenen op het betrokken centrum of uit hoofde van hun ambt kunnen betrokken worden bij het voorbereiden of het nemen van bestuursbeslissingen die het centrum betreffen. »

✱

De redactie van littera b) kan de indruk wekken dat de beoefenaars van de geneeskunst die in een centrum werkzaam zullen zijn uiteraard geen personeelslid van het centrum zullen zijn, wat blijkbaar in strijd zou zijn met de voorschriften van de artikelen 44 en 45.

Anderzijds moet worden vermeden dat die bepaling zo zou kunnen worden uitgelegd, dat zij zelfs zou verbieden dat een lid van de raad die geneesheer is in uitzonderlijke omstandigheden een dringend vereiste hulp zou bieden.

Om die beide bezwaren uit de weg te gaan, wordt voorgesteld littera b) als volgt te stellen :

« b) de door het centrum bezoldigde personeelsleden, met inbegrip van de beoefenaars van de geneeskunst die in de diensten en instellingen van het centrum werkzaam zijn ongeacht of dit in statutair of in contractueel dienstverband weze. »

✱

Indien wordt ingegaan op de bij de bespreking van artikel 8 gedane suggestie om de inhoud van § 2 van dat artikel geheel of gedeeltelijk naar artikel 10 over te brengen, zou de redactie van artikel 10 als volgt kunnen opgevat worden :

« Artikel 10. — Mogen geen deel uitmaken van de raad voor maatschappelijk welzijn :

« a) de provinciegouverneurs, ... (de inhoud van art. 8, § 2, a) ... ;

« b) de Rijks-, provincie- en gemeenteambtenaars die ... (de inhoud van art. 10, a) ... ;

« c) de door het centrum bezoldigde personeelsleden, met inbegrip van ... (de inhoud van art. 10, b) ... ;

tibiliteit in de materie. Mieux vaut dès lors omettre la référence aux incompatibilités qui découleraient de dispositions « réglementaires ».

Dans la mesure où il est question dans ce membre de phrase de l'article 10 d'incompatibilités dans le chef des mandataires des C.A.S. découlant, « d'autres dispositions légales », ces membres de phrase ne sont pas strictement nécessaires étant donné que, tant à l'égard des dispositions de l'article 10 qu'à l'égard des autres dispositions du projet qui établissent des incompatibilités dans le chef des membres des C.A.S., les règles usuelles d'interprétation permettront de déterminer de quelle manière ces dispositions devront être combinées avec d'autres dispositions légales éventuelles en matière d'incompatibilités.

✱

La disposition du littera a) a pour but d'éviter qu'une personne qui a concouru à une décision en tant que membre d'un conseil de C.A.S. ne soit appelée par la suite, en qualité de fonctionnaire, à connaître de cette même décision dans le cadre de l'exercice de la tutelle.

Les incompatibilités apportant de sérieuses restrictions à un droit politique, et l'établissement en étant réservé au législateur, il importe que la loi elle-même les définisse avec le maximum de précision.

Aussi la formule « en fonction dans un service qui participe directement à l'exercice de la tutelle » est-elle trop large et trop vague.

Il est suggéré de la remplacer comme suit :

« a) les agents de l'Etat, des provinces ou des communes qui exercent la tutelle du centre intéressé ou qui sont susceptibles d'être appelés, du fait de leurs fonctions à participer à l'élaboration des décisions administratives intéressant le centre ou à les prendre. »

✱

Le texte du littera b) peut donner à penser que les praticiens de l'art de guérir occupés dans un centre n'auront pas la qualité de membres du personnel du centre, ce qui va manifestement à l'encontre des dispositions des articles 44 et 45.

D'autre part, il ne faut pas que cette disposition puisse s'interpréter comme interdisant à un membre du conseil qui serait médecin de fournir, dans des circonstances exceptionnelles, des secours urgents.

Pour prévenir cette double objection, le texte suivant est proposé :

« b) les membres du personnel rémunérés par le centre, y compris les praticiens de l'art de guérir occupés dans les services et établissements du centre, que ce soit sous régime statutaire ou contractuel. »

✱

Si le Gouvernement adopte la suggestion faite lors de l'examen de l'article 8 (report partiel ou total du § 2 de cet article à l'art. 10), le texte de l'article 10 pourrait être rédigé comme suit :

« Article 10. — Ne peuvent faire partie du conseil de l'aide sociale :

« a) les gouverneurs de province, ... (art. 8, § 2, a) ... ;

« b) les agents de l'Etat, des provinces et des communes qui ... (art. 10, a) ... ;

« c) les membres du personnel rémunérés par le centre, y compris ... (art. 10, b) ... ;

» d) de personen aan wie het centrum voor maatschappelijk welzijn gewoonlijk materiële hulp verleent, ... (de inhoud van artikel 8, § 2, b) ... »

✱

ART. 11.

Luidens de tweede volzin van dit artikel, mag de raad voor maatschappelijk welzijn ten hoogste voor één derde uit gemeenteraadsleden bestaan.

Wellicht werd die onverenigbaarheid enkel ingegeven door het feit dat de gemeenteraden uit de gebiedsomschrijving van het centrum de leden van de raad van dat centrum kiezen en op dat centrum een zeker toezicht uitoefenen en is het dus niet de bedoeling dat die onverenigbaarheid ook zou gelden ten aanzien van de personen die een mandaat van gemeenteraadslid uitoefenen buiten de gebiedsomschrijving van het centrum.

Mocht die interpretatie de juiste zijn, dan zou die beperking echter duidelijker uit de tekst moeten blijken.

✱

ART. 12, 13 en 14.

In deze voorschriften wordt bepaald wanneer de C.M.W.-raden moeten vernieuwd worden (art. 12 en 13), door wie de leden van de C.M.W.-raden worden aangeduid (art. 12 en 13), op welke dag de verkiezing van de C.M.W.-leden plaats moet vinden (art. 14) en wanneer na de vernieuwing van de raad het mandaat van de leden van de vorige raad een einde neemt (art. 12, tweede volzin).

Bij die bepalingen zijn de volgende bemerkingen te maken :

— er zou uit de redactie van artikel 12, eerste volzin, duidelijker moeten blijken dat dit voorschrift slechts geldt voor de plaatselijke C.M.W.'s (de analoge voorschriften voor de gewestelijke C.M.W.'s werden immers opgenomen in art. 13);

— om het parallelisme tussen de artikelen 12 en 13 niet nutteloos te verbreken, vermeldde men ook in artikel 13 als reden van vernieuwing van de C.M.W.-raad « de volledige vernieuwing van de gemeenteraden » : dat de verkiezing van de C.M.W.-raad slechts na de « installatie » van die gemeenteraden zal plaatsgrijpen zal immers blijken uit artikel 14;

— artikel 13 is bovendien onvolledig in deze zin :

1° dat het geen rekening houdt met de noodzakelijke vernieuwing van de C.M.W.-raad die een tussentijdse volledige vernieuwing van de gemeenteraad in slechts één of enkele van de gemeenten van de gebiedsomschrijving van het centrum zou meebrengen;

2° dat bij het omschrijven van de taak van het college van burgemeesters en van de Koning slechts melding gemaakt wordt van de stemopneming en dus al de overige kiesverrichtingen buiten beschouwing werden gelaten;

— liever dan in artikel 12 voor de plaatselijke C.M.W.'s te bepalen wanneer de raad moet vernieuwd worden en door wie de leden van de raad aangeduid worden en in artikel 13 diezelfde aangelegenheden voor de gewestelijke C.M.W.'s te regelen, brengt men de regels betreffende de vernieuwing van de raden voor beide soorten C.M.W.'s samen in artikel 12 en de regels betreffende de verkiezing van de leden van beide soorten C.M.W.'s in artikel 13;

— artikel 14 is onvolledig, aangezien het geen regeling bevat voor de gewestelijke C.M.W.'s;

— de tweede volzin van artikel 12, die geldt voor alle C.M.W.'s en dus in elk geval moet losgemaakt worden van een bepaling die enkel geldt voor de plaatselijke C.M.W.'s (namelijk de eerste volzin van art. 12), zou beter één enkel artikel vormen samen met de bepalingen

» d) les personnes qui reçoivent habituellement des secours matériels du centre d'aide sociale ... (art. 8, § 2, b) ... »

✱

ART. 11.

Aux termes de la deuxième phrase de cet article, le conseil de l'aide sociale ne peut compter plus d'un tiers de conseillers communaux.

Cette incompatibilité s'explique sans doute par le fait que les membres du conseil du centre sont élus par les conseils communaux du ressort de celui-ci et que ces conseils communaux exercent un certain contrôle sur le centre. Il ne semble donc pas que, dans la pensée du Gouvernement, cette incompatibilité doive jouer aussi à l'égard des personnes qui exercent un mandat de conseiller communal en dehors du ressort du centre.

Si cette interprétation est la bonne, il y a lieu de rédiger le texte de manière que la restriction s'en dégage de façon plus nette.

✱

ART. 12, 13 et 14.

Ces dispositions déterminent quand il y a lieu à renouvellement des conseils des C.A.S. (art. 12 et 13), par qui sont désignés les membres de ces conseils (art. 12 et 13), quel jour l'élection de ces membres doit avoir lieu (art. 14) et à quel moment, le conseil étant renouvelé, prend fin le mandat des membres de l'ancien conseil (art. 12, deuxième phrase).

Elles appellent les observations suivantes :

— l'article 12, première phrase, devrait faire ressortir plus clairement qu'elle ne vise que le C.A.S. locaux (les dispositions analogues applicables aux C.A.S. régionaux figurent, en effet, à l'art. 13);

— pour ne pas rompre inutilement le parallélisme entre les articles 12 et 13, il convient de mentionner aussi à l'article 13 comme motif de renouvellement du conseil de l'aide sociale « le renouvellement total des conseils communaux » : que l'élection du conseil de l'aide sociale suivra « l'installation » des nouveaux conseils communaux apparaîtra à suffisance de l'article 14;

— l'article 13 est, de surcroît, incomplet :

1° il ne tient pas compte de l'obligation de renouveler le conseil de l'aide sociale qu'impliquerait le renouvellement complet, en dehors des élections générales, du conseil communal dans une ou dans plusieurs communes qui constituent le ressort du centre;

2° précisant les attributions du collège des bourgmestres et du Roi il ne fait état que du dépouillement et passe sous silence toutes les autres opérations électorales;

— plutôt que de déterminer à l'article 12 le moment où le conseil des C.A.S. locaux doit être renouvelé et par qui les membres de ces conseils sont élus, et d'en faire de même à l'article 13 pour les C.A.S. régionaux, il est proposé de réunir dans l'article 12 les règles qui régissent le renouvellement des deux espèces de C.A.S. et dans l'article 13 les règles relatives à l'élection de leurs membres respectifs;

— l'article 14 est incomplet : il ne régit pas à l'égard des C.A.S. régionaux;

— la deuxième phrase de l'article 12 qui vise tous les C.A.S. et qu'en tout état de cause il convient de distraire d'une disposition qui ne s'applique qu'aux C.A.S. locaux (en l'occurrence la première phrase de l'art. 12) gagnerait à être fusionnée avec les dispositions de l'arti-

gen van artikel 22, een artikel dat bovendien meer op zijn plaats zou zijn tussen de artikelen 19 en 20; bij die bepaling kan verder ook nog worden aangestipt :

1° dat het logischer voorkomt te bepalen wanneer het mandaat een aanvang neemt liever dan te bepalen wanneer het eindigt;

2° dat het als wenselijk voorkomt hiervoor, zoals in artikel 9 van de wet van 10 maart 1925, een vaste en voor alle C.M.W.'s uniforme datum te bepalen;

3° dat voor de uitzonderlijke gevallen waarin die datum niet zou kunnen geëerbiedigd worden het verkieslijker is het mandaat te laten aanvangen niet een bepaalde tijd na de verkiezing, doch een bepaalde tijd na het definitief worden van de verkiezingsuitslag; en

4° dat de bepaling zou moeten aangevuld worden met de verplichting voor de betrokkenen om hun mandaat te blijven uitoefenen tot hun opvolgers geïnstalleerd zijn, dit ten einde de continuïteit in de uitoefening van het mandaat te verzekeren.

Op grond van die diverse opmerkingen, worden ter vervanging van artikel 12, eerste volzin, en artikelen 13 en 14 de volgende teksten in overweging gegeven :

« Artikel 12. — De leden van de raad van een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn worden gekozen door de gemeenteraad van de gemeente die de gebiedsomschrijving van het centrum vormt.

» De leden van de raad van een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn worden gekozen door de gemeenteraadsleden van de gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum vormen. Die gemeenteraadsleden vormen met dat doel één enkel kiezerskorps, doch er wordt in elke gemeente een stembureau gevestigd. Het college van burgemeesters richt de verkiezing in en doet binnen 24 uur de stemopneming in de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is; de Koning bepaalt de regels die hierbij in acht moeten worden genomen. »

« Artikel 13. — De raad van een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt vernieuwd na elke volledige vernieuwing van de gemeenteraad der gemeente die de gebiedsomschrijving van het centrum vormt.

» De raad van een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt vernieuwd na elke volledige vernieuwing van een of meerdere der gemeenteraden van de gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum vormen. »

« Artikel 14. — De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn heeft plaats de derde maandag nadat alle gemeenteraden van de gebiedsomschrijving van het centrum geïnstalleerd zijn. Indien die datum op een wettelijke feestdag valt, wordt de verkiezing verschoven naar de eerstvolgende werkdag. »

♦♦

ART. 15 tot 18.

In deze artikelen werden een aantal beschikkingen opgenomen betreffende de wijze waarop de gemeenteraadsleden de leden van de C.M.W.-raden kiezen.

Die diverse bepalingen zouden aan overzichtelijkheid winnen, indien ze als volgt werden geordend :

— in een eerste artikel : de voorschriften van artikel 16, artikel 17, eerste lid, en artikel 15, met andere woorden al de voorschriften betreffende de wijze van stemmen;

— in een tweede artikel : de voorschriften van artikel 18, met andere woorden de voorschriften die moeten toelaten uit te maken wie als werkend lid verkozen werd en in welke volgorde;

de 22, lequell, du reste, serait mieux à sa place entre les articles 19 et 20; en outre, elle donne lieu aux observations suivantes :

1° il apparaît plus logique de déterminer le jour du début du mandat que celui où il prend fin;

2° il y aurait avantage à déterminer, comme le fait l'article 9 de la loi du 10 mars 1925, une date fixe et uniforme pour tous les C.A.S.;

3° pour les cas exceptionnels où il ne serait pas possible de respecter cette date, mieux vaudrait fixer la prise de cours du mandat à l'expiration d'un délai compté non pas à partir de l'élection mais à partir du moment où le résultat de celle-ci est devenu définitif;

4° la disposition devrait être complétée par l'obligation, pour les intéressés, de rester en fonction jusqu'à l'installation de leurs successeurs. La continuité dans l'exercice du mandat serait ainsi assurée.

Compte tenu de toutes ces observations, il est proposé de remplacer l'article 12, première phrase, et les articles 13 et 14 par les textes suivants :

« Article 12. — Les membres du conseil d'un centre local d'aide sociale sont élus par le conseil communal de la commune qui constitue le ressort du centre.

» Les membres du conseil d'un centre régional d'aide sociale sont élus par les conseillers communaux des communes qui constituent le ressort du centre. A cette fin, tous ces conseillers communaux forment un seul corps électoral, un bureau électoral étant toutefois établi dans chaque commune. Le collège des bourgmestres organise l'élection et, dans les 24 heures, procède au dépouillement des votes dans la commune où le siège du centre est établi; le Roi règle les modalités à suivre. »

« Article 13. — Le conseil d'un centre local d'aide sociale est renouvelé après chaque renouvellement complet du conseil communal de la commune qui constitue le ressort du centre.

» Le conseil d'un centre régional d'aide sociale est renouvelé après chaque renouvellement complet d'un ou de plusieurs des conseils communaux des communes qui constituent le ressort du centre. »

« Article 14. — L'élection des membres du conseil de l'aide sociale a lieu le troisième lundi qui suit l'installation de tous les conseils communaux du ressort du centre. Si cette date coïncide avec un jour férié légal, l'élection est reportée au premier jour ouvrable suivant. »

♦♦

ART. 15 à 18.

Ces articles règlent certaines modalités d'élection des membres des conseils de C.A.S. par les conseillers communaux.

Les dispositions qu'ils contiennent gagneraient à être présentées dans l'ordre indiqué ci-après :

— en un premier article : les dispositions de l'article 16, de l'article 17, alinéa 1er, et de l'article 15, toutes celles qui ont trait à la manière de voter;

— en un deuxième article : les dispositions de l'article 18, c'est-à-dire les dispositions permettant de déterminer quelles sont les personnes qui ont été élues membres effectifs et dans quel ordre;

— in een derde artikel : de voorschriften van artikel 17, met andere woorden de voorschriften die moeten toelaten te bepalen wie als opvolger verkozen werd en in welke volgorde.

**

Vooraf dient te worden aangestipt dat de door het ontwerp voorgeschreven wijze van verkiezing, evenmin als de door de wet van 10 maart 1925 voorgeschreven regeling, het indienen van kandidaturen oplegt (zie desaanvaande : Raad van State, arrest verkiezing leden C.O.O. Oeselgem, nr. 2918, van 16 november 1953).

Een gevolg hiervan is dat de gemeenteraadsleden de namen van de personen voor wie ze wensen te stemmen eigenhandig op de stembiljetten moeten schrijven, wat natuurlijk het nochtans uitdrukkelijk voorgeschreven geheim van de stemming (zie art. 16 van het ontwerp) in gevaar kan brengen en daarenboven een bron van vergissingen en betwistingen kan worden (zie onder meer Raad van State, arresten nrs 3024, 8071 en 8072).

Die nadelen van het ontbreken van kandidaturen vallen in de thans voorgestelde regeling nog meer te vrezen dan zulks in het raam van de wet van 10 maart 1925 reeds het geval was, aangezien de leden van de gewestelijke C.M.W.-raden zullen aangeduid worden door een kiescollege dat zal bestaan uit gemeenteraadsleden van meerdere gemeenten.

**

Wordt geen kandidaatstelling ingevoerd, dan is de door artikel 15 aan de gemeenteraadsleden gegeven toelating om aan de verkiezing deel te nemen niettegenstaande hun bloed- of aanverwantschap « met de kandidaten » een niet zeer adequate formulering. « Kandidaten » kan dan uiteraard immers alleen maar betekenen « personen ten gunste van wie stemmen worden uitgebracht » en bovendien kent elk gemeenteraadslid, wegens het geheim karakter van de stemming, enkel de personen voor wie « hij » stemt.

De bepaling zou dan beter als volgt geredigeerd worden :

« De gemeenteraadsleden kunnen hun stem geldig uitbrengen ten gunste van een bloed- of aanverwant. »

Tenslotte zou, zoals reeds gezegd, artikel 15 beter als vierde lid bij artikel 16 worden gevoegd.

**

Het eerste lid van artikel 17 zou beter als tweede volzin bij het derde lid van artikel 16 worden gevoegd.

Bovendien zou de redactie van die bepalingen als volgt kunnen verbeterd worden :

« Elk raadslid ontvangt zoveel stembiljetten als hij stemmen heeft. Op elk stembiljet wijst hij één werkend lid en diens opvolger aan. »

**

Uit de redactie van het tweede en het derde lid van artikel 17 zou duidelijker moeten blijken :

— dat men met de eerste volzin van het tweede lid enkel wil verwijzen naar de regelen betreffende het vaststellen van de verkiezingsuitslag, met andere woorden naar de bepalingen van artikel 18;

— dat de door de opvolgers bekomen stemmen afzonderlijk moeten geteld worden per werkend lid waarvan zij als opvolger werden aangeduid en dat enkel na die verrichting en binnen die perken de regelen van artikel 18 mogen worden toegepast;

— dat slechts een recht op opvolging ontstaat voor zover de betrokkene als opvolger aangeduid werd van een persoon die als werkend lid verkozen werd;

— dat het aantal opvolgers van een verkozene onbeperkt is.

— en un troisième article : les dispositions de l'article 17, c'est-à-dire les dispositions permettant de déterminer quelles sont les personnes qui ont été élus suppléants et dans quel ordre.

**

Une observation préalable s'impose : pas plus que le système de la loi du 10 mars 1925, le mode d'élection prévu par le projet n'impose l'introduction de candidatures (voir à ce sujet : Conseil d'Etat, arrêt élections membres C.A.P. Oeselgem, n° 2918 du 16 novembre 1953).

Il en découle que les conseillers communaux seront tenus d'inscrire de leur propre main, sur les bulletins de vote, les noms des personnes auxquelles ils accordent leur suffrage, obligation qui est manifestement de nature à compromettre le secret du scrutin expressément prévu par le projet (voir l'art. 16) et qui peut être une source d'erreurs et de contestations (voir, e.a. : Conseil d'Etat, arrêts n° 3024, 8071 et 8072).

Dans le système proposé, les inconvénients inhérents à l'absence de candidatures sont à craindre davantage encore qu'ils ne l'étaient déjà dans le système de la loi du 10 mars 1925, étant donné que les membres du conseil des C.A.S. régionaux seront désignés par un collège électoral composé de conseillers communaux de plusieurs communes.

**

Admettre les conseillers communaux, comme le fait l'article 15 du projet, à prendre part à l'élection nonobstant leur parenté ou leur alliance « avec les candidats » n'a guère de sens s'il n'est pas prévu d'introduction de candidatures. Le terme « candidats » ne saurait, en effet, viser en l'occurrence que « les personnes en faveur desquelles des suffrages sont émis ». De plus, le scrutin étant secret, chaque conseiller communal est seul à savoir en faveur de quelles personnes « il » vote.

La disposition en question serait dès lors mieux rédigée comme suit :

« Les conseillers communaux peuvent émettre un vote valable en faveur d'un parent ou d'un allié. »

Enfin, ainsi qu'il a déjà été observé, il serait préférable de rattacher la disposition de l'article 15 à l'article 16 sous la forme d'un alinéa 4.

**

L'alinéa 1er de l'article 17 serait mieux ajouté à l'alinéa 3 de l'article 16, dont il formerait la deuxième phrase.

La rédaction de ces dispositions pourrait encore être améliorée comme suit :

« Chaque conseiller communal reçoit autant de bulletins de vote qu'il dispose de suffrages. Il désigne, sur chaque bulletin de vote, un membre effectif et son suppléant. »

**

Le texte des alinéas 2 et 3 de l'article 17 devrait faire apparaître avec plus de clarté :

— que la première phrase de l'alinéa 2 entend uniquement se référer aux règles relatives à la détermination du résultat de l'élection, c'est-à-dire aux dispositions de l'article 18;

— que les suffrages obtenus par les suppléants doivent être comptés séparément pour chaque membre effectif comme suppléant duquel ils ont été désignés et que ce n'est qu'ensuite, et dans ces limites, que peuvent être appliquées les règles de l'article 18;

— que le droit à la suppléance ne s'ouvre que pour autant que l'intéressé ait été désigné comme suppléant d'une personne qui a été élue membre effectif;

— que le nombre de suppléants d'un élu est illimité.

Aan de hand van die opmerkingen wordt voor artikel 17, dat zoals reeds gezegd beter op zijn plaats zou zijn na artikel 18, de volgende redactie voorgesteld :

« Is tot opvolger gekozen al wie werd aangewezen als opvolger van een tot werkend lid verkozenene.

» De opvolgers worden, per werkend lid waarvan zij als opvolger werden aangeduid, gerangschikt volgens het aantal stemmen dat zij bekwamen en, bij gelijkheid van stemmenaantal, overeenkomstig de voorschriften van artikel 18, tweede lid.

» Een zelfde persoon kan als opvolger van twee of meer werkende leden worden aangeduid. »

♦♦

In artikel 18, tweede lid, 1) en 2), is er sprake van kandidaten die een mandaat in « een openbare inrichting voor maatschappelijk welzijn » bekleden of bekleed hebben. Volgens de memorie van toelichting worden hiermee bedoeld de raden voor maatschappelijk welzijn en de commissies van openbare onderstand.

Daar die uitdrukking onduidelijk is en daar het verwijzen in een permanente bepaling naar instellingen die niet meer bestaan, zowel om redenen van inhoud als van vorm, zoveel mogelijk dient te worden vermeden, lijkt het aangewezen in artikel 18 enkel te gewagen van een mandaat in « een raad voor maatschappelijk welzijn » en in een in het laatste hoofdstuk van het ontwerp op te nemen overgangsbepaling te stipuleren dat voor de toepassing van artikel 18, tweede lid, 1) en 2), de uitoefening van een mandaat in een commissie van openbare onderstand gelijkgesteld wordt met de uitoefening van een mandaat in een raad voor maatschappelijk welzijn.

♦♦

De regeling van artikel 18 is niet exhaustief, vermits zij niet toelaat de rangorde te bepalen tussen kandidaten die evenveel stemmen bekomen hebben, zich niet kunnen beroepen op de voorrangscriteria van het tweede lid, 1) tot 3), en de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt.

Dit probleem kan worden opgelost hetzij door in het vierde criterium de leeftijd van 60 jaar te vervangen door die van 65 jaar (de leeftijdsgrens die men luidens art. 8 niet mag overschreden hebben om te kunnen verkozen worden), hetzij door voor die gevallen een vijfde criterium aan het artikel toe te voegen.

♦♦

In de hier onder ogen genomen artikelen wordt nergens bepaald, hoe moet te werk gegaan worden wanneer iemand tot werkend lid wordt verkozen die niet aan de kiesbaarheidsvereisten voldoet.

Op het eerste gezicht zou het gevolg daarvan moeten zijn, dat niet de opvolger van die persoon verkozen wordt verklaard maar wel de eerstvolgende kandidaat die overeenkomstig artikel 18 in aanmerking komt voor verkiezing.

Inzake verkiezing van C.O.O.-leden, waarover een analoge regeling geldt als degene die het ontwerp voor de verkiezing van de C.M.W.-leden invoert, wordt in de administratieve praktijk, in de doctrine en in de rechtspraak echter de tegenovergestelde oplossing aanvaard (Omsend-brief van de Minister van Justitie d.d. 21 augustus 1925, in *Revue Communale*, 1925, blz. 359; J. Glineur en P. Rochet, *Guide pratique de l'administration des C.A.P.*, nr. 26; Raad van State, arrest verkiezing leden C.O.O. Lochristi, nr. 8150, van 18 oktober 1960).

Die oplossing vindt hierin haar rechtvaardiging dat de verkiezing van de C.O.O.-leden geen verkiezing met lijsten is met het gevolg dat het van het toeval zou afhangen of de eerstvolgende kandidaat die voor verkiezing als werkend lid in aanmerking komt al dan niet tot dezelfde politieke strekking zou behoren als de kandidaat die hij zou moeten vervangen.

Compte tenu de toutes ces observations, la rédaction suivante est proposée pour l'article 17 du projet qui serait mieux à sa place, ainsi qu'il a déjà été dit, à la suite de l'article 18 :

« Est élu suppléant celui qui a été désigné comme suppléant d'une personne élue membre effectif.

» Les suppléants sont classés, par membre effectif comme suppléant duquel ils ont été désignés, selon le nombre des suffrages qu'ils ont obtenus et, à égalité de suffrages, conformément aux dispositions de l'article 18, alinéa 2.

» Une même personne peut être désignée comme suppléant de deux ou de plusieurs membres effectifs. »

♦♦

A l'article 18, alinéa 2, 1) et 2), il est question de candidats qui sont ou qui ont été investis d'un mandat dans « un établissement public d'aide sociale ». Selon l'exposé des motifs, il faut entendre par là les conseils de l'aide sociale et les commissions d'assistance publique.

Cette expression manque de clarté. D'autre part, il importe d'éviter dans toute la mesure du possible, tant pour des motifs de fond que de forme, de faire mention, dans une disposition permanente, d'organismes ou d'établissements qui ont cessé d'exister. Pour cette double raison, il s'indique de ne parler, à l'article 18, que du mandat exercé « dans un conseil de l'aide sociale » et d'insérer dans le chapitre dernier du projet une disposition transitoire qui, pour l'application de l'article 18, alinéa 2, 1) et 2), assimile l'exercice d'un mandat dans une commission d'assistance publique à l'exercice d'un mandat dans un conseil de l'aide sociale.

♦♦

La réglementation de l'article 18 n'est pas complète. Elle ne permet pas de déterminer l'ordre de préférence entre candidats qui ont obtenu le même nombre de suffrages, ne peuvent pas se prévaloir des critères de priorité de l'alinéa 2, 1) à 3), et ont atteint l'âge de 60 ans.

On peut résoudre la difficulté soit en substituant, dans le quatrième critère, à l'âge de 60 ans l'âge de 65 ans (qui, en vertu de l'art. 8, est l'âge limite d'éligibilité), soit en ajoutant un cinquième critère spécialement destiné à régler ces cas.

♦♦

Les articles commentés ne précisent pas de quelle manière il sera procédé dans le cas d'une élection en qualité de membre effectif lorsque la personne élue ne remplit pas les conditions d'éligibilité.

A première vue, il devrait en résulter qu'est proclamé élu, non pas le suppléant de cette personne mais le premier candidat suivant qui est susceptible d'être élu conformément à l'article 18.

En matière d'élection des membres des C.A.P. — élection qui se fait selon un système analogue à celui qu'instaure le projet pour l'élection des membres des C.A.S. — la pratique administrative, la doctrine et la jurisprudence admettent toutefois la solution opposée (Circulaire du Ministre de la Justice du 21 août 1925, *Revue communale*, 1925, p. 359; J. Glineur et P. Rochet, *Guide pratique de l'administration des C.A.P.*, n° 26; Conseil d'Etat, arrêt élection membres C.A.P. Lochristi, n° 8150, du 18 octobre 1960).

Cette solution se justifie par le fait que, l'élection des membres de la C.A.P. n'étant pas un scrutin de liste, ce serait le hasard qui déciderait si le premier candidat suivant susceptible d'être élu comme membre effectif appartient ou non à la même tendance politique que le candidat qu'il serait appelé à remplacer.

Daar die oplossing echter niet zo voor de hand liggend is, zou zij beter in de wet ingeschreven worden. Dit zou kunnen gebeuren onder de vorm van een aan artikel 18 toe te voegen lid, dat als volgt zou geredigeerd zijn :

« Wie overeenkomstig dit artikel zou verkozen zijn doch niet aan de verkiesbaarheidsvereisten voldoet, wordt vervangen door zijn opvolger. »

**

Bij de artikelen 15 tot 18 kan tenslotte ook nog worden opgemerkt, dat in het ontwerp nergens uitdrukkelijk bepaald wordt of er bij het tussentijds vacant worden van een of meer mandaten een partiële verkiezing mag of moet georganiseerd worden.

Er moet evenwel aan herinnerd worden dat voor de C.O.O.'s, waarvoor inzake verkiezing van de leden een gelijkaardige regeling bestaat als degene die het ontwerp voor de C.M.W.'s wil invoeren, aanvaard wordt dat partiële verkiezingen mogelijk zijn (zie ministeriële omzendbrief van 2 april 1926, opgenomen in Revue Communale, jg. 1926).

Voor het geval het de bedoeling zou zijn dat voor de C.M.W.'s dezelfde mogelijkheid zou bestaan — en de in artikel 22, § 1, voorkomende zinsnede : « de plaatsvervanger of het ter plaatsvervanging verkozen lid » laat geen andere interpretatie toe — moet de aandacht van de Regering erop gevestigd worden dat de evenredige vertegenwoordiging die door het in het ontwerp opgenomen kiesstelsel wordt beoogd (namelijk door de simultane verkiezing van al de leden in één enkele stemronde en door het toekennen van een meervoudig stemrecht) ernstig in het gedrang kan komen wanneer die regeling wordt gebruikt voor het verkiezen van een veel beperkter aantal personen.

Om dat bezwaar te ondervangen, zouden onder meer de volgende oplossingen kunnen overwogen worden : ofwel de partiële verkiezingen uitsluiten en een volledige vernieuwing van de raad opleggen wanneer het aantal vacante mandaten een bepaalde grens overschrijdt, ofwel voor de partiële verkiezingen speciale regelingen treffen die dan tussen de artikelen 18 en 19 zouden kunnen ingevoegd worden.

**

ART. 19.

Dit artikel geeft aan de bestendige deputatie en, in beroep, aan de Raad van State de bevoegdheid om verkiezingen van C.M.W.-raden te vernietigen wanneer zij door onwettigheid aangetast zijn, alsmede de bevoegdheid om de bij het vaststellen van verkiezingsuitslagen begane vergissingen te herstellen. Hiermee wordt, op een drietal bijzonderheden na, de ter zake geldende regeling van de wet van 10 maart 1925 (art. 19) overgenomen.

Die regeling verschilt van degene die krachtens de artikelen 74 en volgende van de gemeentekieswet geldt inzake gemeenteraadsverkiezingen. Over de geldigheid van een dergelijke verkiezing is de bestendige deputatie verplicht zich uit te spreken, ongeacht of de verkiezing regelmatig verlopen is of niet en ongeacht ook of er bezwaren tegen werden ingebracht of niet. Verder schrijft de wet ook nog voor dat de bezwaren tegen dergelijke verkiezingen binnen een vrij korte termijn (10 dagen) moeten worden ingediend.

De inzake gemeenteraadsverkiezingen geldende regeling biedt het voordeel dat binnen een kortere termijn zekerheid kan worden bekomen omtrent de houding van de bestendige deputatie. Bovendien zou het afstemmen van artikel 19 van het ontwerp op de regeling van de gemeentekieswet een nutteloze diversiteit uit onze wetgeving wegwerken.

De hiernavolgende opmerkingen worden dan ook slechts gemaakt onder voorbehoud van deze algemene bemerking.

**

De redactie van het eerste lid van artikel 19 zou als volgt kunnen verbeterd worden :

« Het dossier van de verkiezing van leden van de raden voor maatschappelijk welzijn en hun opvolgers wordt onverwijld toegezonden aan de bestendige deputatie. »

**

Etant donné, toutefois, qu'elle n'est pas sans plus évidente, cette solution devrait être inscrite dans le texte même de la loi. On pourrait, à cet effet, ajouter à l'article 18 un alinéa rédigé comme suit :

« Toute personne élue conformément au présent article alors qu'elle ne remplit pas les conditions d'éligibilité est remplacée par son suppléant. »

**

Enfin, on peut encore observer au sujet des articles 15 à 18 que le projet ne dit expressément, en aucune de ses dispositions, qu'en cas de vacance d'un ou de plusieurs mandats entre deux renouvellements complets une élection partielle peut ou doit être organisée.

Il y a lieu de rappeler toutefois qu'en ce qui concerne les C.A.P. — dont les membres sont élus selon un système analogue à celui que le projet entend instaurer pour les C.A.S. — la possibilité d'élections partielles est admise (voir la circulaire ministérielle du 2 avril 1926, reproduite dans la Revue communale, année 1926).

Si la même possibilité doit, dans l'esprit du Gouvernement, exister pour les centres d'aide sociale — et la formule « le suppléant ou le membre élu en remplacement » utilisée à l'article 22, § 1er, n'autorise guère d'autre interprétation — il y a lieu d'attirer l'attention sur le fait que la représentation proportionnelle que le système électoral du projet entend mettre en œuvre (notamment par l'élection simultanée de tous les membres en un tour de scrutin unique et par l'octroi du vote plural) pourrait se trouver sérieusement compromise quand il s'agit d'élire un nombre de personnes bien plus réduit.

Pour remédier à cet inconvénient, on pourrait envisager les solutions suivantes : ou bien exclure les élections partielles et prescrire le renouvellement complet du conseil lorsque les vacances de mandats dépassent un chiffre déterminé, ou bien adopter pour les élections partielles des dispositions spéciales, qui pourraient s'insérer entre les articles 18 et 19.

**

ART. 19.

Cet article attribue à la députation permanente et, en appel, au Conseil d'Etat le pouvoir d'annuler les élections des conseils de C.A.S. lorsqu'elles sont entachées d'illégalité, ainsi que le pouvoir de redresser les erreurs qui auraient été commises dans la détermination des résultats des élections. Il reprend ainsi, à trois détails près, le système de la loi du 10 mars 1925 (art. 19).

Ce système est différent de celui qui régit les élections communales en vertu des articles 74 et suivants de la loi électorale communale. En matière d'élections communales, la députation permanente est tenue de se prononcer sur la validité de l'élection, que celle-ci ait été régulière ou non ou qu'elle ait fait ou non l'objet de réclamation. La loi électorale communale fixe en outre un délai plutôt bref (10 jours) pour l'introduction de réclamation contre l'élection.

Le système applicable en matière d'élections communales offre l'avantage que la certitude quant à l'attitude de la députation permanente peut être acquise dans un délai plus court. Aligner le système de l'article 19 du projet sur celui de la loi électorale communale éliminerait, en outre, dans notre législation, un disparité inutile.

C'est sous cette réserve générale que sont faites les observations qui suivent.

**

L'alinéa 1er de l'article 19 gagnerait à être rédigé comme suit :

« Le dossier de l'élection des membres des conseils de l'aide sociale et de leurs suppléants est transmis sans délai à la députation permanente. »

**

Bij het tweede en het derde lid van artikel 19 zijn de volgende opmerkingen te maken :

— om de tweede volzin van het tweede lid beter te doen aansluiten bij de eerste, redigere men, naar het voorbeeld van de Franse tekst, ook in de Nederlandse versie de eerste volzin derwijze dat « de bestendige deputatie » het onderwerp van de zin wordt;

— de term « aanwijzingen », die alleszins te verkiezen valt boven de in de wet van 10 maart 1925 gebruikte term « benoemingen », is te eng, omdat hij te uitsluitend aan het bepalen van de verkiezingsuitslag doet denken, daar waar de ganse kiesverrichting aan het toezicht van de bestendige deputatie onderworpen is;

— men spreke van « de voorschriften van de wet » vermits de geldigheid van de verkiezing niet alleen afhangt van de naleving van de voorschriften van het ontwerp maar ook van de eerbiediging van andere wetsbepalingen (bij de verkiezing van de leden van een plaatselijke C.M.W.-raad zullen bijvoorbeeld ook de voorschriften van de gemeentewet inzake de samenroeping van de gemeenteraad, enz. moeten in acht genomen worden);

— het verdient aanbeveling het in de praktijk aanvaarde recht van de bestendige deputatie om de bij het vaststellen van de verkiezingsuitslag begane vergissingen te verbeteren (Raad van State, arresten nrs 3.400, 3.420, 3.432, 3.515, 3.553, 3.753 en 12.883) door een uiterlijk voorschrift te bevestigen;

— het komt ook als nuttig voor in het ontwerp een termijn te bepalen binnen welke de bezwaren bij de bestendige deputatie moeten worden ingebracht;

— daar artikel 19 vrij lang is en de inhoud van het derde lid aansluit bij die van het tweede, versmelte men beide leden tot één enkel;

— om een einde te maken aan de doctrinale controverse of de indiening van een bezwaar al dan niet een verlenging meebrengt van de termijn binnen welke de bestendige deputatie uitspraak moet doen (zie J. Glineur en P. Rochet, Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique, 1955, nr. 66), schrijve men in het derde lid « na ontvangst van het dossier ».

Op grond van die opmerkingen wordt voor het tweede en het derde lid de volgende redactie in overweging gegeven :

« Hetzij ingevolge bezwaren schriftelijk ingebracht binnen ... dagen volgend op de afkondiging van de verkiezingsuitslag, hetzij ambtshalve, vernietigt de bestendige deputatie de verkiezing waarbij de voorschriften van de wet niet in acht werden genomen of herstelt zij, in voorkomend geval, de bij het vaststellen van de verkiezingsuitslag begane vergissingen. Zij doet uitspraak binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier. »

Of, indien het systeem van de formele validatie zou worden aanvaard :

« Tegen de verkiezing kunnen bij de bestendige deputatie schriftelijk bezwaren worden ingebracht binnen ... dagen volgend op de afkondiging van de verkiezingsuitslag. De bestendige deputatie doet uitspraak over de geldigheid van de verkiezing binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier en herstelt, in voorkomend geval, de bij het vaststellen van de verkiezingsuitslag begane vergissingen. »

Bij het vierde tot en met het zevende lid kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt :

— de betekening van de beslissing van de bestendige deputatie door de provinciegouverneur aan de werkende leden en opvolgers wier verkiezing werd vernietigd, is nodig ten einde die personen toe te laten eventueel gebruik te maken van hun recht van beroep en de vraag rijst zelfs of, zoals in de gemeentekieswet, de beslissing niet eveneens zou moeten worden betekend aan de opvolgers wier verkiezingsrang wordt gewijzigd; de betekening van de beslissing door de provinciegouverneur aan de gemeenteraad of aan het college van burgemeesters

Les alinéas 2 et 3 de l'article 19 appellent les observations suivantes :

— Dans le texte néerlandais de l'alinéa 2, la première et la deuxième phrases s'enchaîneraient mieux si la première phrase était rédigée de façon que les mots « de bestendige deputatie » en deviennent le sujet, comme dans le texte français;

— bien qu'il soit à préférer au terme « nominations » utilisé dans la loi du 10 mars 1925, le terme « désignations » est trop étroit parce qu'il évoque, de manière trop exclusive, l'idée de fixation du résultat de l'élection alors que c'est l'ensemble des opérations électorales qui est soumis au contrôle de la députation permanente;

— il y aurait lieu de remplacer les mots « les prescriptions de la présente loi » par les mots « les prescriptions légales ». La validité de l'élection est, en effet, conditionnée par le respect non seulement des dispositions du projet mais aussi de certaines autres dispositions légales (à l'occasion de l'élection des membres d'un conseil local d'aide sociale, il faudra aussi que soient observées par exemple les dispositions de la loi communale régissant la convocation du conseil communal, etc.);

— il est recommandé de confirmer par une disposition expresse le droit reconnu dans la pratique à la députation permanente de redresser les erreurs commises dans la détermination du résultat de l'élection (Conseil d'Etat, arrêts n°s 3.400, 3.420, 3.432, 3.515, 3.553, 3.753 et 12.883);

— il paraît également utile de fixer dans le texte du projet un délai pour l'introduction de réclamations auprès de la députation permanente;

— l'article 19 étant plutôt long et le contenu de l'alinéa 3 se rattachant à celui de l'alinéa 2, il est proposé de fusionner les deux alinéas;

— pour mettre un terme à la controverse doctrinale sur le point de savoir si l'introduction d'une réclamation a pour effet ou non de prolonger le délai dans lequel la députation permanente doit statuer (voir J. Glineur et F. Rochet, Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique, 1955, n° 66), il y aurait lieu d'écrire à l'alinéa 3 « de la réception du dossier ».

Le texte suggéré ci-après pour les alinéas 2 et 3 tient compte de toutes ces observations :

« Soit sur réclamation écrite introduite dans les ... jours qui suivent la proclamation du résultat de l'élection, soit d'office, la députation permanente annule l'élection qui a eu lieu en méconnaissance des dispositions légales ou, le cas échéant, redresse les erreurs qui ont été commises dans la fixation du résultat de l'élection. Elle statue dans les trente jours de la réception du dossier. »

Ou bien, si l'on adopte le système de la validation formelle :

« Des réclamations écrites contre l'élection peuvent être introduites auprès de la députation permanente dans les ... jours qui suivent la proclamation du résultat de l'élection dans les trente jours de la réception du dossier et, le cas échéant, redresse les erreurs qui ont été commises dans la fixation du résultat de l'élection. »

Au sujet des alinéas 4 à 7, le Conseil d'Etat fait observer ce qui suit :

— la notification de la décision de la députation permanente par le gouverneur aux membres effectifs et suppléants dont l'élection a été annulée est indispensable pour mettre ceux-ci en mesure d'exercer leur droit de recours. Il est même permis de se demander si la décision ne devrait pas comme à l'exemple de ce que prévoit la loi électorale communale, être aussi notifiée aux suppléants dont l'ordre d'élection a été modifié; en revanche, il est prématuré que le gouverneur notifie la décision au conseil communal ou au collège des bourgmestres aussi

is echter voorbarig zolang niet vaststaat dat er tegen die beslissing geen beroep bij de Raad van State werd ingesteld;

— voor de gevallen waarin beroep ingesteld wordt bij de Raad van State zou ook de betekening van het arrest moeten geregeld worden;

— er zou moeten voor gezorgd worden dat het betrokken centrum in elk geval ingelicht wordt nopens de eindbeslissing;

— in verband met de betekening van de beslissingen betreffende de gewestelijke centra aan de gemeenteverhuden kan de vraag worden gesteld of het volstaat dat alleen het college van burgemeesters hiervan op de hoogste wordt gebracht;

— tenslotte zou ook moeten worden voorgeschreven dat in geval van vernietiging van de verkiezing tot een nieuwe verkiezing moet worden overgegaan alsmede binnen welke termijn dit moet gebeuren.

Aan de hand van die opmerkingen worden ter vervanging van het vierde, het vijfde, het zesde en het zevende lid van artikel 19 de hiernavolgende teksten in overweging gegeven, die eventueel een afzonderlijk artikel zouden kunnen vormen :

« De provinciegouverneur brengt de beslissing van de bestendige deputatie bij een ter post aangetekend schrijven onmiddellijk ter kennis van de werkende leden en opvolgers wier verkiezing vernietigd werd, alsmede van hen die bezwaren hebben ingediend. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving staat voor die personen evenals voor de gouverneur beroep open bij de Raad van State.

» Indien de bestendige deputatie geen uitspraak heeft gedaan binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier, brengt de gouverneur het verstrijken van die termijn bij aangetekend schrijven ter kennis van hen die bezwaren hebben ingediend. Binnen vijftien dagen na de kennisgeving staat voor hen evenals voor de gouverneur beroep open bij de Raad van State.

» De hoofdgriffier van de Raad van State stelt de betrokken provinciegouverneur in kennis van ieder beroep dat bij de Raad van State wordt ingesteld.

» Is er geen beroep bij de Raad van State ingesteld, dan wordt de beslissing van de bestendige deputatie of het verstrijken van de termijn om uitspraak te doen door de provinciegouverneur, onmiddellijk na het verstrijken van de termijn van beroep, ter kennis gebracht van de gemeenteraad en het centrum, wanneer het een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft, of van het college van burgemeesters en het centrum, wanneer het een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft.

» Indien er beroep bij de Raad van State werd ingesteld, wordt het arrest van dit rechtscollege door de zorg van de hoofdgriffier van de Raad van State onmiddellijk ter kennis gebracht van de provinciegouverneur, de gemeenteraad en het centrum, wanneer het een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft, of van de provinciegouverneur, het college van burgemeesters en het centrum, wanneer het een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft.

» In geval van vernietiging van de verkiezing, wordt binnen ... dagen na de kennisgeving ervan aan de gemeenteraad of aan het college van burgemeesters tot een nieuwe verkiezing overgegaan. »

✱

ART. 20 en 21.

Deze artikelen hebben betrekking op de eed die door de C.M.W.-leden moet worden afgelegd, alsmede op de te volgen procedure wanneer een C.M.W.-lid niet meer aan de verkiesbaarheidswetten voldoet of zich in een geval van onverenigbaarheid bevindt.

Zoals bekend worden, bij ontstentenis van een eigen regeling in de C.O.O.-wetgeving, de voor de gemeenteraadsleden inzake onverenigbaarheden en het verlies van de verkiesbaarheidsvereisten geldende procedurevoorschriften en geschillenregelingen (art. 71, 72, 73 en 82 van de gemeentekieswet) bij uitbreiding op de C.O.O.-mandatarissen toegepast.

longtemps qu'il n'est pas établi que cette décision ne fait l'objet d'aucun recours devant le Conseil d'Etat;

— pour les cas de saisine du Conseil d'Etat, il y aurait lieu de régler également la notification de l'arrêt;

— il faudrait veiller en outre à ce que le centre intéressé soit, en tout état de cause, informé de la décision définitive;

— quant à la notification aux autorités communales des décisions intéressant les centres régionaux, il est permis de se demander s'il suffit d'en informer le seul collège des bourgmestres;

— enfin, il conviendrait de disposer dans la loi qu'au cas où une élection est annulée il sera procédé à une nouvelle élection et de fixer le délai dans lequel cette élection aura lieu.

Eu égard aux observations qui précèdent, le Conseil d'Etat propose la rédaction suivante pour les alinéas 4 à 7 de l'article 19, qui pourraient constituer éventuellement un article distinct :

« Le gouverneur de province notifie aussitôt, par lettre recommandée à la poste, la décision de la députation permanente aux membres effectifs et suppléants dont l'élection a été annulée ainsi qu'aux personnes qui ont introduit une réclamation. Un recours auprès du Conseil d'Etat, à former dans les quinze jours de la notification est ouvert à ces personnes ainsi qu'au gouverneur.

» Si la députation permanente n'a pas statué dans les trente jours de la réception du dossier, le Gouverneur notifie l'expiration de ce délai aux réclamants par lettre recommandée à la poste. Un recours auprès du Conseil d'Etat à former dans les quinze jours de la notification leur est ouvert ainsi qu'au gouverneur.

» Le greffier en chef du Conseil d'Etat notifie au gouverneur de province intéressé tout recours formé auprès du Conseil d'Etat.

» En l'absence de recours auprès du Conseil d'Etat, la décision de la députation permanente ou l'expiration du délai pour statuer sont notifiées par le gouverneur, aussitôt après l'expiration du délai de recours, au conseil communal et au centre, s'il s'agit d'un centre local d'aide sociale, ou au collège des bourgmestres et au centre, s'il s'agit d'un centre régional d'aide sociale.

» En cas de recours auprès du Conseil d'Etat, l'arrêt de cette juridiction est immédiatement notifié, par les soins du greffier en chef du Conseil d'Etat, au gouverneur de province, au conseil communal et au centre, s'il s'agit d'un centre local d'aide sociale, ou au gouverneur de province, au collège des bourgmestres et au centre, s'il s'agit d'un centre régional d'aide sociale.

» Si l'élection est annulée, il est procédé à une nouvelle élection dans les ... jours qui suivent la notification de cette annulation au conseil communal ou au collège des bourgmestres. »

✱

ART. 20 et 21.

Ces articles règlent la prestation de serment des membres des C.A.S. et la procédure à suivre dans le cas où un membre cesse de remplir les conditions d'éligibilité ou se trouve dans une situation d'incompatibilité.

On sait qu'à défaut de règlement spécifique dans la législation sur les C.A.P., il est fait application, par extension, aux membres de celles-ci des règles de procédure et de contentieux prévues en matière d'incompatibilités et de perte des conditions d'éligibilité pour les conseillers communaux (art. 71, 72, 73 et 82 de la loi électorale communale).

Het voorliggend ontwerp vult die leemte gedeeltelijk aan door nu uitdrukkelijk een eigen regeling voor de C.M.W.'s in te voeren in geval van optreden van een onverenigbaarheid of verlies van de verkiesbaarheidsvereisten in de loop van het mandaat.

Het ontwerp schiet echter te kort doordat het sommige regelingen van de gemeentekieswet niet overneemt (bijvoorbeeld het organiseren van de keuzemogelijkheid in geval van onverenigbaarheid van ambten) en het tevens nalaat de talrijke leemten aan te vullen die ook de gemeentekieswet op dit stuk nog vertoont (bijvoorbeeld de te volgen procedure wanneer het verlies van de verkiesbaarheidsvereisten of het optreden van een onverenigbaarheid zich voordoen vóór de eedaflegging, het nauwkeuriger organiseren van de geschillenregeling, enz.).

De Raad van State heeft echter gemeend er zich van te moeten onthouden op dit stuk concrete voorstellen te doen, gelet op de diverse opties die zij vanwege de Regering impliceert.

✱

ART. 22.

Zoals reeds bij de bespreking van artikel 12 werd aangestipt, hoort de tweede volzin van die bepaling, waarbij de duur van het mandaat geregeld wordt, beter thuis bij de hier besproken bepalingen. Zij zou er het eerste lid kunnen van vormen.

In de tweede volzin van artikel 22, § 2, werd de hypothese uit het oog verloren dat een lid pas enige tijd na zijn installatie tot actieve militaire dienst kan worden opgeroepen : de vervanging begint dus niet noodzakelijk steeds de « eerste » vergadering volgend op die tijdens welke het bedoelde lid werd geïnstalleerd.

De paragraaftekens late men weg.

Op grond van die opmerkingen alsmede van de opmerkingen die bij de bespreking van artikel 12 omtrent de tweede volzin van dat artikel werden gemaakt, wordt voorgesteld artikel 22 in de hiernavolgende redactie tussen de artikelen 19 en 20 in te voegen :

« Het mandaat van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn vangt aan op 1 juli volgend op hun verkiezing. Indien evenwel op 31 mei de verkiezingsuitslag nog niet definitief is, vangt het mandaat pas aan de eerste dag van de tweede maand volgend op diegene tijdens welke die uitslag definitief wordt. De leden blijven hun mandaat uitoefenen tot de installatie van de raad die hen zal opvolgen.

» Het lid dat ontslag neemt, blijft zijn mandaat uitoefenen tot zijn opvolger is beëdigd.

» De opvolger voleindigt het mandaat van het lid dat hij opvolgt.

» Is een lid verhinderd wegens de vervulling van zijn actieve militaire dienst, dan wordt hij gedurende die periode vervangen door zijn opvolger. De vervanging is evenwel slechts mogelijk nadat het te vervangen lid beëdigd werd. »

✱

ART. 23.

Dit artikel maakt de afzetting van de leden van de C.M.W.-raden mogelijk wegens zware nalatigheid of algemeen bekend wangedrag. Op de aanpassing die voor de leden van de gewestelijke raden nodig was na, is deze bepaling de letterlijke overname van artikel 22 van de wet van 10 maart 1925.

Daar het niet mogelijk is de C.M.W.-raad als dusdanig te horen, stelle men het tweede lid van dit artikel als volgt :

« Vooraf wordt de belanghebbende gehoord en het advies van de betrokken raad voor maatschappelijk welzijn ingewonnen. »

Le présent projet remédie en partie à cette lacune en instaurant expressément une réglementation propre au C.A.S. en matière d'incompatibilité et de perte des conditions d'éligibilité survenant en cours de mandat.

Il n'atteint pas pleinement l'objectif qu'il s'assigne, il omet de reprendre certaines règles de la loi électorale communale (par exemple l'organisation du choix en cas d'incompatibilité de fonctions) et de combler les nombreuses lacunes que la loi électorale elle-même présente toujours à cet égard (par exemple, la procédure à suivre lorsque la perte des conditions d'éligibilité ou l'incompatibilité surviennent avant la prestation de serment, une organisation plus précise du contentieux, etc.).

Le Conseil d'Etat a toutefois estimé devoir s'abstenir de toute proposition de texte sur ce point, eu égard aux diverses options que cela implique de la part du Gouvernement.

✱

ART. 22.

Ainsi qu'il a déjà été observé lors de l'examen de l'article 12, la deuxième phrase de cette disposition, qui règle la durée du mandat, serait mieux à sa place parmi les dispositions ici commentées. Elle pourrait former l'alinéa premier.

La deuxième phrase de l'article 22, § 2, semble avoir perdu de vue qu'un membre peut n'être appelé au service militaire actif qu'un certain temps après son installation : le remplacement n'est donc pas nécessairement effectif à partir de la « première » séance du conseil qui suit celle de l'installation du membre intéressé.

La division en paragraphes est inutile.

Compte tenu de toutes ces observations et de celles qui ont été faites au sujet de la deuxième phrase de l'article 12, il est proposé d'insérer les dispositions de l'article 22, entre les articles 19 et 20 et de les rédiger comme suit :

« Le mandat des membres du conseil de l'aide sociale prend cours le 1er juillet qui suit leur élection. Si, toutefois, le résultat de l'élection n'est pas encore définitif à la date du 31 mai, le mandat ne prend cours que le premier jour du deuxième mois qui suit celui au cours duquel ce résultat devient définitif. Les membres poursuivent leur mandat jusqu'à l'installation du conseil qui leur succédera.

» Le membre démissionnaire reste en fonction jusqu'à la prestation de serment de son suppléant.

» Le suppléant achève le mandat du membre auquel il succède.

» Lorsqu'un membre est empêché du fait de l'accomplissement de son service militaire actif, il est remplacé pendant cette période par son suppléant. Le remplacement n'est toutefois possible qu'autant que le membre à remplacer ait prêté le serment. »

✱

ART. 23.

Cet article permet la révocation des membres des conseils de l'aide sociale pour négligence grave ou conduite notoire. A l'adaptation près qui s'imposait pour les membres des conseils régionaux, cette disposition est la reproduction littérale de l'article 22 de la loi du 10 mars 1925.

Le conseil de l'aide sociale ne pouvant pas être entendu comme tel, il y aurait lieu de rédiger l'alinéa 2 de l'article comme suit :

« L'intéressé est préalablement entendu et le conseil de l'aide sociale consulté. »

Het laatste lid redigere men beter als volgt :

« De beslissing ... wordt betekend aan het betrokken lid ..., aan de raad voor maatschappelijk welzijn en, naargelang van het geval, aan de gemeenteraad of aan het college van burgemeesters. Deze beschikken ... »

Volledigheidshalve weze aangestipt dat de bevoegdheid die door deze bepaling aan de Raad van State gegeven wordt van eerder uitzonderlijke aard is. Het betreft immers een bevoegdheid om met volle rechtsmacht over de afzetting van een publiek mandataris te oordelen. Een dergelijke bevoegdheid is echter niet nieuw, vermits artikel 10, 4°, van de wet van 23 december 1946 aan de Raad van State (thans art. 16, 4°, van de bij koninklijk besluit van 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State) uitdrukkelijk dezelfde bevoegdheid verleend heeft ten aanzien van de C.O.O.-leden.

✱

ART. 24.

Naar het voorbeeld van artikel 75 van de gemeentewet en artikel 65 van de provinciewet, vestigt dit artikel duidelijk de regel dat de bevoegdheden van de C.M.W.'s in beginsel door de raad worden uitgeoefend.

Daar het niet uitgesloten is dat latere wetten nog andere taken aan de centra voor maatschappelijk welzijn zullen opdragen, late men de woorden : « krachtens deze wet » beter achterwege.

Anderzijds, zou het een nuttige precisering zijn de tekst aan te vullen met de zinsnede : « tenzij de wet het anders bepaalt ».

✱

ART. 25.

Uit deze bepaling blijkt : 1° dat de C.M.W.'s een voorzitter hebben, wie als dusdanig kan aangeduid worden, door wie hij aangeduid wordt en hoe lang zijn mandaat duurt (eerste lid); 2° hoe de voorzitter vervangen wordt in geval van afwezigheid of verhindering (tweede, derde en vierde lid).

✱

Het eerste lid is, op de zinsnede « behalve in geval van ontslag » na, de haast letterlijke weergave van artikel 25 van de wet van 10 maart 1925. Om de met die toevoeging beoogde verduidelijking nog beter tot haar recht te laten komen, schrijve men : « waarvan het ambt, behalve in geval van ontslag als voorzitter, tegelijkertijd als zijn mandaat van raadslid een einde neemt. »

✱

Het tweede, het derde en het vierde lid werden geïnspireerd door hetgeen artikel 107 van de gemeentewet bepaalt ten aanzien van de burgemeester en de schepenen en hebben tot doel de continuïteit in de uitoefening van het voorzitterschap te waarborgen.

Het tweede en het derde lid schrijven voor dat de voorzitter, in geval van afwezigheid of verhindering, wordt vervangen :

— in de eerste plaats, door het lid van de raad dat de voorzitter daartoe zelf aangewezen heeft;

— en slechts wanneer de voorzitter niemand aangewezen heeft, door het eerste lid op de ranglijst, enzovoorts, tot wanneer de raad een plaatsvervanger heeft aangeduid.

Hoe de hiervoren bedoelde ranglijst moet worden opgemaakt, wordt dan bepaald in het vierde lid van het artikel : de leden worden gerangschikt in de orde van hun onafgebroken diensttijd en bij gelijke diensttijd volgens het aantal bekomen stemmen.

Die regeling vertoont een belangrijke leemte in deze zin dat zij slechts geldt in geval van « tijdelijke » afwezigheid of verhindering en dat bijgevolg geen enkele regeling de continuïteit van de ambtsuitoefening ver-

Le dernier alinéa gagnerait à être rédigé comme suit :

« La décision ... est notifiée au membre ..., au conseil de l'aide sociale et, selon le cas, au conseil communal ou au collège des bourgmestres. Un recours ... »

Pour être complet, il y a lieu de relever, que le pouvoir attribué au Conseil d'Etat par cette disposition est assez exceptionnel. Il s'agit, en effet, du pouvoir d'apprécier avec pleine juridiction la révocation d'un mandataire public. L'octroi d'un tel pouvoir au Conseil d'Etat n'est toutefois pas une innovation : l'article 10, 4°, de la loi du 23 décembre 1946 (actuellement l'art. 16, 4°, des lois sur le Conseil d'Etat coordonnées par arrêté royal du 12 janvier 1973) a expressément conféré à celui-ci le même pouvoir à l'égard des membres des C.A.P.

✱

ART. 24.

A l'instar de l'article 75 de la loi communale et de l'article 65 de la loi provinciale, cet article pose clairement la règle que les attributions des C.A.S. sont exercées en principe par le conseil.

Etant donné qu'il n'est pas exclu que des lois ultérieures confieront d'autres tâches encore aux centres d'aide sociale, il est préférable de supprimer les mots « en vertu de la présente loi ».

D'autre part, le texte pourrait être utilement complété par la précision : « à moins que la loi n'en dispose autrement ».

✱

ART. 25.

Cette disposition indique : 1° que les C.A.S. ont un président, qui peut être désigné comme tel, par qui il sera désigné et quelle sera la durée de son mandat (alinéa 1°); 2° les modalités du remplacement du président en cas d'absence ou d'empêchement (alinéas 2, 3 et 4).

✱

Hormis le membre de phrase « sauf en cas de démission », l'alinéa 1° est la reproduction pour ainsi dire littérale de l'article 25 de la loi du 10 mars 1925; la précision que l'adjonction dudit membre de phrase entend apporter ressortirait bien davantage du texte ci-après : « dont les fonctions prennent fin, sauf en cas de démission comme président, en même temps que son mandat de conseiller. »

✱

Les alinéas 2, 3 et 4 s'inspirent de ce qui est dit à l'article 107 de la loi communale à propos du bourgmestre et des échevins et ont pour but d'assurer la continuité dans l'exercice de la présidence.

Les alinéas 2 et 3 disposent qu'en cas d'absence ou d'empêchement, le président est remplacé :

— en premier lieu, par le membre du conseil qu'il a lui-même désigné à cet effet;

— et dans le cas seulement où le président n'a désigné personne, par le membre du conseil le premier dans l'ordre du tableau, et ainsi de suite, jusqu'à ce que le conseil ait désigné un remplaçant.

L'alinéa 4 de l'article détermine ensuite comment sera élaboré le tableau précité : les membres sont classés d'après l'ordre d'ancienneté de service ininterrompu et, en cas de parité, d'après le nombre de voix obtenu.

Cette disposition présente une lacune, d'importance, en ce sens qu'elle ne s'applique qu'en cas d'absence ou d'empêchement « temporaires » et qu'aucune prévision n'assure en conséquence la continuité du mandat

zekert wanneer de voorzitter ofwel overlijdt, ofwel ontslag neemt als voorzitter, ofwel zijn mandaat van raadslid verliest ingevolge het verstrijken van het mandaat, vrijwillig ontslag als raadslid, vervallenverklaring of afzetting (zie voor de kritiek die in dit verband op art. 107 van de gemeentewet werd uitgebracht en de noodoplossing welke dienengevolge moest worden aanvaard : Gemeenterecht, Permanente Commentaar, U.G.A. Heule, nrs. 113.52 en 113.7).

Om die moeilijkheden in het voorliggend ontwerp te voorkomen, wordt voorgesteld :

1° het eerste lid van artikel 25 aan te vullen met een bepaling in de zin van artikel 83, tweede lid, van de gemeentekieswet, die de continuïteit zou verzekeren in geval van vrijwillig ontslag van de voorzitter en bij het verstrijken van diens mandaat van raadslid ingevolge een algehele vernieuwing van de raad;

2° het tweede lid te laten aanvangen met de woorden :

« Bij tijdelijke afwezigheid of verhindering », ten einde duidelijk te laten uitschijnen dat het tweede tot en met het vierde lid niet gelden wanneer aan het mandaat van de voorzitter definitief een einde komt;

3° in een aanvullend lid de regeling op te nemen die zou gelden wanneer aan het mandaat van de voorzitter definitief een einde komt om een andere reden dan vrijwillig ontslag of het verstrijken van diens mandaat van raadslid, regeling die hierin van de regeling in geval van tijdelijke afwezigheid of verhindering zou verschillen dat het ambt in geen geval kan waargenomen worden door een lid dat door die voorzitter zou aangewezen zijn en dat de raad aan de ambtswaarneming door het eerste op de ranglijst voorkomend lid een einde moet maken niet door de aanwijzing van een plaatsvervanger, doch door de verkiezing van een nieuwe voorzitter.

Verder zou uit de redactie van de bepaling die de vervanging van de voorzitter regelt wanneer hij zelf geen vervanger heeft aangeduid (derde lid) duidelijker moeten blijken, dat in die gevallen de normale oplossing erin bestaat dat de raad direct de plaatsvervanger aanwijst en dat bijgevolg het waarnemen van de functie door het eerste op de ranglijst voorkomend lid in afwachting van die aanwijzing slechts een voorlopige en zoveel mogelijk te vermijden oplossing is.

Bovendien moet ook nog worden opgemerkt dat de twee criteria die in het vierde lid aangegeven worden voor het opmaken van de ranglijst heel wat preciseringen vergen.

Bij het eerste criterium (namelijk de onafgebroken diensttijd te rekenen van de eerste ambtsaanvaarding rijzen onder meer de volgende vragen : Hoe zal dit criterium worden toegepast in geval van een diensttijd met onderbreking? Dient er al dan niet rekening te worden gehouden met diensttijden bij andere C.M.W.'s? Komen de diensttijden vervuld bij een C.O.O. in aanmerking en, zo ja, zonder enig onderscheid? En bij het tweede criterium (namelijk bij gelijke diensttijd het aantal bekomen stemmen) onder meer deze vragen : Gaat het om het stemmenaantal bekomen bij het begin van de diensttijd of om het stemmenaantal bekomen bij de jongste verkiezing? Hoe moeten de leden die een zelfde stemmenaantal bekomen hebben onderling gerangschikt worden? Is dit criterium wel zonder meer bruikbaar ten aanzien van personen die door opvolging lid van de raad geworden zijn?

Uit dat alles blijkt dat de preciseringen die het vierde lid zou vergen uiteindelijk tot een vrij ingewikkelde regeling zou leiden. En daar die regeling enkel bedoeld is voor vervangingen die uiteraard weinig zullen voorkomen en slechts een beperkte uitwerking in de tijd zullen hebben, kan de vraag worden gesteld of het niet verkieslijker zou zijn de criteria van het vierde lid door een eenvoudiger criterium, zoals bijvoorbeeld dat van het oudste lid in jaren, te vervangen.

**

Aan de hand van die diverse opmerkingen wordt voor artikel 25 de volgende redactie voorgesteld :

« Artikel 25. — De raad voor maatschappelijk welzijn kiest uit zijn midden een voorzitter, waarvan het ambt, behoudens in geval van ont-

dans le cas de décès du président, de démission en tant que tel, ou de perte du mandat de conseiller en raison de l'expiration de ce mandat, de démission volontaire comme conseiller, de déchéance ou de révocation (voir, pour la critique émise à ce sujet sur l'art. 107 de la loi communale et la solution de fortune qui a dû être par suite, admise : Droit communal, Commentaire permanent, U.G.A. Heule, n° 113.52 et 113.7).

Afin de ne pas être confronté avec ces difficultés dans le présent projet, il est proposé :

1° de compléter l'alinéa 1er de l'article 25 par une disposition analogue à l'article 83, alinéa 2, de la loi électorale communale, qui assurerait la continuité dans le cas de démission volontaire du président ou d'expiration de son mandat de conseiller à la suite du renouvellement complet du conseil;

2° de faire débiter l'alinéa 2 par les mots :

« En cas d'absence ou d'empêchement temporaires », qui feraient apparaître clairement que les alinéas 2 et 4 ne s'appliquent pas quand le mandat du président prend définitivement fin;

3° de prévoir dans un alinéa additionnel une disposition applicable dans le cas où le mandat du président prend définitivement fin autrement que par démission volontaire ou par l'expiration de son mandat de conseiller. Cette disposition différerait de celle qui s'applique en cas d'absence ou d'empêchement temporaires, en ce que la fonction ne pourrait en aucun cas être assumée par un membre désigné par ce président et que le conseil devrait mettre un terme à l'intérim assumé par le membre premier dans l'ordre du tableau non pas par la désignation d'un remplaçant, mais par l'élection d'un nouveau président.

En outre, la rédaction de la disposition qui règle le remplacement du président alors qu'il n'a pas désigné lui-même de remplaçant (alinéa 3) devrait faire ressortir avec plus de netteté que dans de tels cas la solution normale consiste en la désignation immédiate du remplaçant par le conseil et que l'intérim de la fonction assumé, en attendant qu'il soit procédé à cette désignation, par le membre premier dans l'ordre du tableau n'est qu'une solution toute provisoire qu'il convient autant que possible d'éviter.

En outre, les deux critères à observer pour l'établissement du tableau dont mention est faite à l'alinéa 4 requièrent de nombreuses précisions.

Le premier critère (à savoir l'ancienneté de service ininterrompu à compter de la première entrée en fonction) soulève notamment les questions suivantes : comment ce critère sera-t-il appliqué dans le cas d'une ancienneté de service comportant des interruptions? Faut-il ou non prendre en considération l'ancienneté de service acquise dans d'autres C.A.S.? Les prestations accomplies auprès d'une C.A.P. entrent-elles en compte et, dans l'affirmative, y a-t-il des distinctions à faire? Et le second critère (à savoir en cas d'égale ancienneté de service, le nombre de voix obtenu) les questions ci-après : s'agit-il du nombre de voix obtenu en début de mandat ou de celui qui a été recueilli à la dernière élection? Comment seront classés les membres ayant obtenu le même nombre de voix? Ce critère est-il adéquat pour les personnes qui sont devenues membres du conseil par suppléance?

Il ressort de tout ce qui précède que les précisions que requiert l'alinéa 4 déboucheraient en dernière analyse sur une réglementation assez compliquée. Et comme cette réglementation ne vaudrait que pour des remplacements qui seront, par nature, peu fréquents et qui n'auront qu'un effet limité dans le temps, il est permis de se demander s'il ne serait pas préférable de substituer aux critères de l'alinéa 4 un critère plus simple, tel que celui du doyen d'âge.

**

En conclusion, le Conseil d'Etat propose de rédiger l'article 25 comme suit :

« Article 25. — Le conseil de l'aide sociale élit en son sein un président dont les fonctions prennent fin, sauf en cas de démission comme prési-

slag als voorzitter, tegelijkertijd als zijn mandaat van raadslid een einde neemt. De voorzitter die ontslag neemt of wiens mandaat ingevolge een algehele vernieuwing van de raad een einde neemt, blijft echter in functie tot zijn opvolger verkozen is.

» Bij tijdelijke afwezigheid of verhindering van de voorzitter wordt zijn ambt waargenomen door het lid van de raad dat door hem aangewezen wordt. Bij gebrek aan zulke aanwijzing, wijst de raad uit zijn midden een plaatsvervanger aan en wordt, zo nodig, in afwachting van die aanwijzing het ambt van voorzitter waargenomen door het oudste lid in jaren.

» In geval van overlijden van de voorzitter of wanneer aan zijn mandaat een einde komt om een andere reden dan ontslag, wordt hij vervangen door het oudste lid in jaren, tot de raad een nieuwe voorzitter heeft verkozen. »

♦♦

Tenslotte wordt de aandacht van de Regering erop gevestigd, dat het misschien nuttig kan zijn artikel 25, naar het voorbeeld van artikel 108 van de gemeentewet, aan te vullen met een bezoldigingsregel ten gunste van het raadslid dat de voorzitter gedurende een vrij ruime tijd moet vervangen.

ART. 26.

Dit artikel, waarvoor geen tegenhanger aan te wijzen is in de wet van 10 maart 1925, geeft een opsomming van de belangrijkste taken van de voorzitter.

♦♦

Bij het tweede lid van dit artikel rijst de vraag waarom in die bepaling alleen de raad en het bestendig bureau worden vermeld, en niet de bijzondere comités. De reden hiervoor is wellicht te zoeken in het feit dat de voorzitter van het C.M.W. alleen van rechtswege voorzitter is van de raad en van het bestendig bureau, en niet van de bijzondere comités. Dat lijkt evenwel geen voldoende reden te zijn om op te wegen tegen de voordelen van coördinatie en harmonisatie die het toevertrouwen van de leiding over al het voorafgaand onderzoek aan een en dezelfde persoon zouden bieden.

♦♦

Het derde lid zou beter weggelaten worden, daar het dubbel gebruik vormt met de voorschriften van de artikelen 28, § 1, 30, 31 en 35.

♦♦

Zoals het vijfde lid nu geredigeerd is, valt de nadruk op de verplichting om aan de raad kennis te geven van bepaalde beslissingen met het oog op hun bekrachtiging en blijkt slechts onrechtstreeks dat het hier bovendien en zelfs in de eerste plaats om de toekenning van een bevoegdheid aan de voorzitter gaat.

Men stelle dit lid dan ook beter als volgt :

« De voorzitter kan in dringende gevallen zelf tot hulpverlening beslissen, mits hij de raad hiervan op de eerstvolgende vergadering in kennis stelt met het oog op de bekrachtiging van zijn beslissing. »

Bovendien zou die bepaling, gelet op haar uitzonderlijk karakter, beter, samen met de analoge bepaling van artikel 6, derde lid, een laatste en afzonderlijk artikel van afdeling 1 van hoofdstuk V vormen, met andere woorden een na artikel 58 in te voegen artikel.

♦♦

Daar de voorzitter moet zorgen voor het voorafgaand onderzoek van de zaken en hij verantwoordelijk is voor de uitvoering van de beslissingen der diverse organen van het centrum, komt het wenselijk voor artikel 26 aan te vullen met een bepaling die hem belast met het toezicht op de personeelsleden, te meer dat in artikel 40 bepaald wordt dat de secretaris de hiërarchische overste van alle personeelsleden is

dent, en même temps que son mandat de conseiller. Le président démissionnaire ou dont le mandat prend fin à la suite du renouvellement complet du conseil, reste cependant en fonction jusqu'à ce que son successeur ait été élu.

» En cas d'absence ou d'empêchement temporaires du président, ses fonctions sont assumées par le membre du conseil qu'il désigne. A défaut d'une telle désignation, le conseil désigne un remplaçant parmi ses membres et, en attendant cette désignation, les fonctions de président sont exercées, s'il y a lieu, par le doyen d'âge.

» En cas de décès du président ou lorsque son mandat prend fin pour un motif autre que la démission, il est remplacé par le doyen d'âge jusqu'à ce que le conseil ait élu un nouveau président. »

♦♦

Enfin, l'attention du Gouvernement est fixée sur l'utilité qu'il pourrait y avoir de compléter l'article 25 par une disposition qui, à l'instar de l'article 108 de la loi communale, établirait un régime pécuniaire à l'intention du conseiller appelé à remplacer le président pour un terme relativement long.

ART. 26.

Cet article, qui n'a pas de pendant dans la loi du 10 mars 1925, énumère les principales tâches du président.

♦♦

A propos de l'alinéa 2 de cet article se pose la question de savoir pourquoi cette disposition mentionne uniquement le conseil et le bureau permanent et non pas les comités spéciaux. Sans doute la raison en est-elle que le président du C.A.S. n'est de droit président que du conseil et du bureau permanent, à l'exclusion des comités spéciaux. Un tel motif ne suffit toutefois pas, semble-t-il, pour prévaloir contre les avantages qu'il y aurait, sur le plan de la coordination et de l'harmonisation, à confier la direction de l'instruction préalable tout entière à une seule et même personne.

♦♦

L'alinéa 3, qui fait double emploi avec les dispositions des articles 28, § 1er, 30, 31 et 35, doit être supprimé.

♦♦

Tel que l'alinéa 5 est rédigé, l'accent est mis sur l'obligation d'informer le conseil de certaines décisions aux fins de leur ratification et il n'en ressort qu'indirectement que son objet est en outre, voire en premier lieu, conférer un pouvoir au président.

L'alinéa serait dès lors plus adéquatement libellé comme suit :

« En cas d'urgence, le président peut décider l'octroi d'une aide, à charge pour lui d'en informer le conseil à la plus prochaine réunion en vue de la ratification de sa décision. »

De plus, étant donné son caractère exceptionnel, cette disposition devrait faire l'objet, conjointement avec la disposition similaire de l'article 6, alinéa 3, d'un article distinct qui formerait le dernier article de la section 1re du chapitre V, et viendrait donc s'insérer à la suite de l'article 58.

♦♦

Le président étant tenu de veiller à l'instruction préalable des affaires et étant responsable de l'exécution des décisions des divers organes du centre, il apparaît souhaitable de compléter l'article 26 par une disposition le chargeant de la surveillance des membres du personnel, d'autant plus que l'article 40 prévoit que le secrétaire est le supérieur hiérarchique de tous les membres du personnel et que l'absence de disposition for-

en daaruit, bij ontstentenis van een formeel voorschrift dat de bevoegdheid van de voorzitter bepaalt, conflicten zouden kunnen ontstaan.

✱

Er wordt eveneens in overweging gegeven in artikel 26 een bepaling op te nemen die de voorzitter zou aanwijzen als de persoon aan wie het toekomt het centrum in gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen te vertegenwoordigen.

✱

Het lijkt tenslotte weinig logisch een artikel waarin sprake is van het bestendig bureau en de bijzondere comités te plaatsen vóór het artikel dat de oprichting van die organen regelt (namelijk art. 28).

Die kritiek zou kunnen ondervangen worden door artikel 26 tussen de artikelen 29 en 30 in te voegen.

✱

ART. 27.

Zoals artikel 25 van de wet van 10 maart 1925 respectievelijk aan de burgemeester en aan de provinciegouverneur het recht verleent om de vergaderingen van de plaatselijke en de intercommunale C.O.O.'s bij te wonen, verleent artikel 27 van het ontwerp hetzelfde recht aan de burgemeester van de gemeente wanneer het om een plaatselijk C.M.W. gaat en aan de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is wanneer het om een gewestelijk C.M.W. gaat. Zoals de wet van 1925, bepaalt ook het ontwerp dat de betrokkene zich kan laten vervangen.

Twee verschilpunten met de vroegere regeling zijn echter, dat de burgemeester de vergadering niet meer zal voorzitten en dat hij enkel nog raadgevende stem zal hebben.

✱

Het eerste lid stelle men als volgt :

« De burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn gevestigd is, kan met raadgevende stem de vergaderingen van de raad bijwonen. »

✱

Luidens het tweede lid kan, wanneer het om een gewestelijk centrum gaat, de burgemeester zich laten vertegenwoordigen « door zijn plaatsvervanger bedoeld in artikel 5, tweede lid ».

De betekenis van die verwijzing naar artikel 5 en de juistheid van het gebruik van de term « plaatsvervanger » zal afhangen van het antwoord op de diverse vragen die bij de bespreking van dat artikel werden opgeworpen.

✱

ART. 28.

Dit artikel bevat een belangrijke afwijking van het in artikel 24 vervatte beginsel, luidens hetwelk de raad voor maatschappelijk welzijn alles regelt wat tot de bevoegdheid van het centrum behoort.

Het verleent aan de raad de mogelijkheid om, in zijn midden, een bestendig bureau (§ 1) en/of een of meerdere bijzondere comités op te richten (§ 2) en aan die organen welbepaalde bevoegdheden over te dragen die de raad zelf bepaalt. Bovendien is het bestendig bureau, wanneer het wordt opgericht, van rechtswege belast met het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur.

✱

Die regeling wijkt sterk af van de krachtens de wet van 10 maart 1925 voor de C.O.O.'s geldende regeling, die alleen de mogelijkheid bood

melle déterminant les attributions du président, pourrait engendrer des conflits.

✱

Il est suggéré aussi d'insérer dans l'article 26 une disposition désignant le président comme la personne chargée de représenter le centre pour tous actes judiciaires et extrajudiciaires.

✱

Enfin, il est peu logique qu'un article où il est question de bureau permanent et des comités spéciaux précède l'article qui traite de la constitution de ces organes (à savoir l'art. 28).

L'article 26 échapperait à une telle critique s'il était inséré entre les articles 29 et 30.

✱

ART. 27.

De même que l'article 25 de la loi du 10 mars 1925 accorde respectivement au bourgmestre et au gouverneur de province le droit d'assister aux séances des commissions d'assistance publique communales et intercommunales, l'article 27 du projet attribue un tel droit au bourgmestre de la commune lorsqu'il s'agit d'un C.A.S. local et au bourgmestre de la commune où est situé le siège du centre lorsqu'il s'agit d'un C.A.S. régional. Comme la loi de 1925, le projet prévoit encore que l'intéressé peut se faire représenter.

Le régime du projet diffère toutefois de celui de la loi de 1925, sur deux points : le bourgmestre ne présidera plus l'assemblée et il n'y aura plus que voix consultative.

✱

Il convient de rédiger l'alinéa 1er comme suit :

« Le bourgmestre de la commune où le C.A.S. à son siège peut assister aux séances du conseil avec voix consultative. »

✱

Aux termes de l'alinéa 2 le bourgmestre peut se faire représenter, quand il s'agit d'un centre régional, « par son suppléant, visé à l'article 5, alinéa 2 ».

La portée de cette référence à l'article 5 et la correction du terme « suppléant » dépendront des réponses qui seront données aux différentes questions soulevées lors de l'examen de cet article.

✱

ART. 28.

Cet article prévoit une importante dérogation au principe inscrit dans l'article 24, qui dispose que le conseil de l'aide sociale règle tout ce qui est de la compétence du centre d'aide sociale.

Il ouvre au profit du conseil la faculté de constituer en son sein un bureau permanent (§ 1er) et un ou plusieurs comités spéciaux (§ 2) et de déléguer à ces organes les attributions bien définies que (le conseil) détermine. En outre, le bureau permanent, lorsqu'il est constitué est chargé d'office de l'expédition des affaires d'administration courante.

✱

Cette disposition s'écarte fort du régime applicable aux C.A.P. en vertu de la loi du 10 mars 1925, qui permettait uniquement la création

om in belangrijke C.O.O.'s een bestendig bureau op te richten en de taak van dat bureau beperkte tot het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur.

✱

De taak die rechtstreeks door het ontwerp aan het bestendig bureau wordt opgedragen, namelijk het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur, is blijkbaar geen andere dan degene die artikel 26 van de wet van 10 maart 1925 aan het bestendig bureau van een C.O.O. heeft opgedragen. Zij doet geen grote moeilijkheden rijzen, vermits het hier alleen gaat om het nemen van uitvoeringsmaatregelen van ondergeschikt belang in aangelegenheden die volledig tot de bevoegdheid van de raad blijven behoren.

✱

Artikel 28 van het ontwerp geeft aan de raad echter ook het recht om aan het bestendig bureau en aan een of meerdere bijzondere comités « bevoegdheden » « toe te vertrouwen » (§ 1, vierde lid) of « over te dragen » (§ 2, eerste lid) en die mogelijkheid doet heel wat meer vragen en bedenkingen rijzen.

Een eerste opmerking die in dit verband kan worden gemaakt is, dat het in ons publiekrecht regel is dat de bevoegdheden van de diverse verkozen organen van een gedecentraliseerd bestuur door de wet worden bepaald en dat de mogelijkheid van delegatie enkel in de praktijk is aanvaard en uitsluitend voor aangelegenheden van ondergeschikt belang. De woorden « wel bepaalde bevoegdheden » die in het eerste lid van § 2 voorkomen, wijzen erop dat de wetgever in de lijn van die door rechtsleer en rechtspraak aanvaarde praktijk wenst te blijven.

Een tweede opmerking is, dat een te ruime mogelijkheid van delegatie van bevoegdheden door de raad aan een bestendig bureau en bijzondere comités het gevaar inhoudt dat hierdoor ernstig afbreuk kan worden gedaan aan de rechten van de minderheden in de raad, aan wie men nochtans, gelet op de wijze waarop de raden worden samengesteld, blijkbaar ruime rechten van medezeggenschap en toezicht wil garanderen. Dat gevaar is des te groter, dat de raad zelf het aantal leden van elk bijzonder comité bepaalt en dat de overdrachten van bevoegdheden aan geen enkel verplicht toezicht van de hogere overheid onderworpen zijn.

Hieraan moet dadelijk worden toegevoegd dat het ontwerp en de memorie van toelichting twee ernstige beperkingen aan de mogelijkheid van delegatie stellen; vermits : 1° in artikel 28, § 1, dat gewijd is aan het bestendig bureau, uitdrukkelijk bepaald wordt dat de aan goedkeuring van een toezichthoudende overheid onderworpen beslissingen enkel door de raad kunnen genomen worden; en 2° in de toelichting bij artikel 28, § 1, gezegd wordt dat die bepaling de mogelijkheid biedt bevoegdheden over te dragen « in zover de wet deze niet uitdrukkelijk aan de raad heeft voorbehouden ».

Bij die dubbele beperking moet echter worden opgemerkt :

— dat de twee beperkingen enkel ten aanzien van het bestendig bureau worden geformuleerd, hoewel het wellicht de bedoeling is dat zij ook zouden gelden voor de bijzondere comités;

— dat in de eerste beperking alleen sprake is van de aan « goedkeuring » onderworpen beslissingen, daar waar die beperking evenveel, zoniet nog meer zin heeft voor de aan « machtiging » onderworpen beslissingen;

— dat het aanbeveling verdient de tweede beperking niet alleen in de memorie van toelichting, doch ook in het ontwerp op te nemen;

— dat doorgaans noch in de tekst, noch in de toelichting ervan wordt gepreciseerd of het al dan niet om een aan de raad voorbehouden bevoegdheid gaat en dat bijgevolg de toepassing van dat criterium tot veel betwistingen aanleiding zal geven indien het niet nader toegelicht wordt.

✱

Luidens § 2, tweede lid, kan de raad geen ander bijzonder comité oprichten zolang hij geen bijzonder comité voor de sociale dienst heeft

d'un bureau permanent dans des C.A.P. importantes et limitait sa tâche à l'expédition des affaires d'administration courantes.

✱

La mission dont le projet investit directement le bureau permanent, c'est-à-dire l'expédition des affaires d'administration courante, est manifestement celle que l'article 26 de la loi du 10 mars 1925 imposait au bureau permanent d'une C.A.P. Elle ne soulève pas de grosses difficultés puisqu'il s'agit uniquement de prendre des mesures d'exécution d'intérêt secondaire dans des matières qui continuent à relever pleinement de la compétence du conseil.

✱

L'article 28 du projet habilite toutefois aussi le conseil à « confier » (§ 1er, alinéa 4) ou à « déléguer » (§ 2, alinéa 1er) « des attributions » au bureau permanent ainsi qu'à un ou plusieurs comités spéciaux et cette faculté suscite davantage de questions et de réflexions.

Une première observation qui peut être formulée à ce sujet, est qu'il est de règle dans notre droit public que les attributions des divers organes élus d'une administration décentralisée soient déterminées par la loi et que la possibilité de délégation n'est admise que dans la pratique et exclusivement pour des matières d'intérêt secondaire. Les mots « des attributions définies » figurant à l'alinéa 1er du § 2, indiquent que le législateur entend rester dans la ligne de la pratique admise par la doctrine et la jurisprudence.

Une seconde observation est qu'une trop large possibilité pour les conseils de déléguer des attributions au bureau permanent et aux comités spéciaux comporte le risque que de sérieuses atteintes soient portées aux droits des minorités au sein du conseil, minorités auxquelles cependant on veut garantir, la façon dont les conseils sont composés l'atteste, des droits étendus de participation et de contrôle. Ce risque est d'autant plus grand que le conseil détermine lui-même le nombre de membres de chaque comité spécial et que les délégations d'attributions ne sont soumises à aucune tutelle obligatoire de l'autorité supérieure.

A cela, il faut aussitôt ajouter que le projet et l'exposé des motifs apportent à la possibilité de déléguer, deux sérieuses limitations, puisque : 1° l'article 28, § 1er, consacré au bureau permanent, dispose expressément que les décisions soumises à l'approbation d'une autorité de tutelle ne peuvent être prises que par le conseil; 2° le commentaire de l'article 28, § 1er, déclare que cette disposition donne au conseil la possibilité de déléguer des attributions « pour autant qu'il ne s'agisse pas de prérogatives réservées par la loi au conseil lui-même ».

Cette double limitation donne toutefois lieu aux observations suivantes :

— les deux limitations sont formulées uniquement à l'égard du bureau permanent, alors que l'intention est vraisemblablement de les voir s'appliquer aussi aux comités spéciaux;

— la première limitation ne parle que des décisions soumises à « approbation », alors qu'elle se conçoit, tout autant sinon davantage, pour les décisions soumises à « autorisation »;

— la deuxième limitation devrait être inscrite aussi dans le projet, et non pas seulement dans l'exposé des motifs;

— d'une manière générale, ni le texte ni le commentaire ne précisent qu'il s'agit ou non d'attributions réservées au conseil et l'application de ce critère est, en conséquence, de nature à engendrer de nombreuses contestations s'il n'est pas mieux défini.

✱

Aux termes du § 2, alinéa 2, le conseil ne peut, « sauf dans le cas d'autres obligations légales ou réglementaires », constituer un autre

aangesteld « behoudens andersluidende wettelijke of reglementaire verplichting ».

Bedoeld worden hier de bijzondere comités waarvan de Koning de oprichting zou kunnen opleggen op grond van de Hem bij artikel 94 van het ontwerp verleende bevoegdheid om voor het bestuur van sommige diensten en instellingen afhangende van het centrum voor maatschappelijk welzijn bepaalde regels te treffen in verband met een afzonderlijk beheer.

Duidelijkheidshalve schrijve men dan ook beter : « onverminderd de toepassing van artikel 94 ».

De voorzitter van de raad is van rechtswege lid van het bestendig bureau en is ook van rechtswege voorzitter van dat bureau (§ 1, derde lid). Er wordt niet gepreciseerd of de voorzitter al dan niet begrepen is in het door het ontwerp bepaalde ledenaantal, doch aangezien ter zake een bestaande regeling (art. 26 van de wet van 10 maart 1925) wordt overgenomen, mag aangenomen worden dat men ook de interpretatie van deze bepaling heeft overgenomen volgens welke de voorzitter in het bij de wet bepaalde aantal begrepen is (J. Glineur en P. Rochet, *Guide pratique*, nr. 132). Het ware echter goed zulks uit de tekst zelf te doen blijken, vooral nu aan het bestendig bureau ook andere taken dan die van dagelijks bestuur kunnen worden opgedragen.

Geen enkele bepaling daarentegen schrijft voor, dat de voorzitter van de raad lid moet zijn van de bijzondere comités. En dit is blijkbaar gewild. Het ontwerp zegt ook niets over het voorzitterschap van die comités. Uit de verwijzing vervat in artikel 35 van het ontwerp alleen reeds, blijkt echter dat het de bedoeling is dat elk bijzonder comité een voorzitter zou hebben. Waarom dan niet in een uitdrukkelijke bepaling zeggen, dat elk bijzonder comité onder zijn leden een voorzitter aanduidt? En moet ook niet worden aangenomen en uitdrukkelijk bepaald dat de voorzitter van de raad ook van rechtswege voorzitter is van de bijzondere comités waarvan hij toevallig toch lid zou zijn?

Aan de hand van die opmerkingen wordt voor artikel 28 de volgende redactie in overweging gegeven, waarin bovendien een meer overzichtelijke ordening van de diverse bepalingen werd nagestreefd :

« Artikel 28. — § 1. De raad voor maatschappelijk welzijn kan uit zijn midden een bestendig bureau oprichten, dat belast is met het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur en waaraan bovendien andere wel omschreven bevoegdheden kunnen worden overgedragen.

» Onverminderd de toepassing van artikel 94, kan de raad in zijn midden eveneens bijzondere comités oprichten waaraan hij wel omschreven bevoegdheden kan overdragen. Bijzondere comités kunnen evenwel niet worden opgericht, zolang geen bijzonder comité voor de sociale dienst werd aangesteld.

» Overdracht van bevoegdheden aan het bestendig bureau of aan bijzondere comités is niet toegelaten voor de beslissingen die de wet uitdrukkelijk aan de raad voorbehoudt, noch voor beslissingen die aan machtiging of goedkeuring van een toezichthoudende overheid onderworpen zijn.

» § 2. Het bestendig bureau blijft in functie tot de eerstvolgende vernieuwing van de raad. De bijzondere comités kunnen worden aangesteld voor een bepaalde of voor een onbepaalde duur, doch hun bestaansduur kan nooit verder reiken dan de eerstvolgende vernieuwing van de raad.

» De overdrachten van bevoegdheden kunnen echter te allen tijde herroepen worden.

» § 3. Het bestendig bureau telt, met inbegrip van zijn voorzitter :

- » 3 leden voor een raad van 7 of 9 leden;
- » 4 leden voor een raad van 11 of 13 leden;
- » 5 leden voor een raad van 15 leden;
- » 6 leden voor een raad van 17 of 19 leden.

comité spécial tant qu'il n'a pas constitué un comité spécial du service social.

La disposition vise les comités spéciaux dont le Roi pourrait imposer la constitution en vertu du pouvoir que Lui confère l'article 94 du projet, de soumettre l'administration de certains services et institutions dépendant du C.A.S. à certaines règles en matière de gestion distincte.

Par souci de clarté, il convient donc d'écrire : « sans préjudice de l'application de l'article 94 ».

Le président du conseil est de droit membre du bureau permanent qu'il préside aussi de droit (§ 1er, alinéa 3). Il n'est pas dit si le président est ou non compris dans le nombre des membres déterminés par le projet, mais comme une règle existante (art. 26 de la loi du 10 mars 1925) est reprise en l'espèce, on peut admettre que l'on a de même repris l'interprétation de la disposition selon laquelle le nombre fixé par la loi englobe le président (J. Glineur et P. Rochet, *Guide pratique*, n° 132). Il y aurait cependant intérêt à le faire ressortir du texte lui-même, d'autant plus que le bureau permanent peut se voir confier d'autres tâches que les tâches d'administration courante.

Aucune disposition, en revanche, ne prescrit que le président du conseil doit être membre des comités spéciaux. Et cela est voulu, semble-t-il. Le projet ne parle pas davantage de la présidence de ces comités. La référence faite par l'article 35 du projet, relève pourtant à elle seule déjà, l'intention que chaque comité spécial ait un président. Pourquoi ne pas dire alors dans une disposition expresse que chaque comité spécial désigne en son sein un président? N'y a-t-il pas non plus lieu d'admettre et de prévoir explicitement que le président du conseil préside aussi de droit les comités spéciaux dont il ferait occasionnelle partie?

Compte tenu de toutes ces observations, il est suggéré pour l'article 28, la rédaction suivante, qui s'attache au surplus à présenter de façon plus claire les diverses dispositions :

« Article 28. — § 1er. Le conseil de l'aide sociale peut constituer en son sein, un bureau permanent qui est chargé de l'expédition des affaires d'administration courante et qui peut se voir déléguer en outre, d'autres attributions bien définies.

» Sans préjudice de l'application de l'article 94, le conseil peut aussi constituer en son sein des comités spéciaux auxquels il peut déléguer des attributions bien définies. Toutefois, aucun comité spécial ne peut être constitué aussi longtemps qu'un comité spécial du service social n'est pas créé.

» La délégation d'attributions au bureau permanent ou aux comités spéciaux est exclue pour les décisions que la loi réserve expressément au conseil, ainsi que pour les décisions soumises à l'autorisation ou à l'approbation d'une autorité de tutelle.

» § 2. Le bureau permanent reste en fonction jusqu'au plus prochain renouvellement du conseil. Les comités spéciaux peuvent être désignés pour une durée déterminée ou indéterminée; mais cette durée ne peut pas se prolonger au-delà du plus prochain renouvellement du conseil.

» Les délégations d'attributions peuvent toutefois être révoquées à tout moment.

» § 3. Le bureau permanent, son président inclus, compte :

- » 3 membres pour un conseil de 7 ou 9 membres;
- » 4 membres pour un conseil de 11 ou 13 membres;
- » 5 membres pour un conseil de 15 membres;
- » 6 membres pour un conseil de 17 ou 19 membres.

» Voor elk bijzonder comité wordt het aantal leden door de raad bepaald.

» De leden van het bestendig bureau en de leden van elk bijzonder comité worden bij geheime stemming en in één enkele stemronde aangewezen, waarbij elk raadslid over één stem beschikt. Bij staking van stemmen is de oudste kandidaat in jaren verkozen.

» Behoudens in geval van ontslag of verlies van het mandaat van raadslid, zijn de leden van het bestendig bureau en de leden van de bijzondere comités aangewezen voor de bestaansduur van het bureau of het comité waarvan zij lid zijn.

» De voorzitter van de raad is van rechtswege voorzitter van het bestendig bureau en van de bijzondere comités waarvan hij lid is. De bijzondere comités waarvan de voorzitter van de raad geen lid is, wijzen uit hun leden een voorzitter aan.»

ART. 29.

Volgens de toelichtingen verstrekt door de gemachtigde ambtenaar, heeft dit artikel niet alleen tot doel de beslissingen houdende vaststelling van de huishoudelijke reglementen aan een bepaald toezicht te onderwerpen, maar wil het ook de bevoegdheid om die reglementen te maken voorbehouden aan de raad.

Die dubbele bedoeling zou beter tot uiting komen, indien het artikel als volgt zou worden gesteld :

« Artikel 29. — De huishoudelijke reglementen voor de diensten en instellingen van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden vastgesteld door de raad.

» Zij worden voor goedkeuring onderworpen aan ... voor de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn.

» Onmiddellijk na hun goedkeuring worden deze reglementen medegedeeld aan de provinciegouverneur.»

Daar het artikel geen betrekking heeft op de interne werking van de raad en de organen die in de raad kunnen opgericht worden, verplaatst men het naar het einde van het hoofdstuk.

ART. 30 tot 36.

(volgorde van de bepalingen.)

De artikelen 30 tot 36 bevatten, op een paar teksten na (art. 34, derde en vierde lid), de voorschriften betreffende de wijze van samenroepen, vergaderen, stemmen, enz. van de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités.

De artikelen 30 tot 34, met uitzondering van het derde lid van artikel 30 (plaats van vergaderen), werden « geredigeerd » alsof zij uitsluitend betrekking zouden hebben op de vergaderingen van de « raad ». Doch artikel 35 verklaart naderhand de artikelen 31 tot 34 mede van toepassing op het bestendig bureau en de bijzondere comités. En artikel 36 regelt dan de wijze van vergaderen voor de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités.

De ordening van die bepalingen zou logischer en overzichtelijker worden, indien men deze als volgt zou wijziging :

— in het derde lid van artikel 30 de woorden « en van het bestendig bureau » schrappen;

— het derde en het vierde lid van artikel 34 in een afzonderlijk artikel opnemen en dit tussen de artikelen 37 en 38 invoegen;

— in het eerste lid van artikel 36 de woorden « van het bestendig bureau en van de bijzondere comités » schrappen en het ganse artikel invoegen tussende artikelen 31 en 32;

» Le nombre de membres de chaque comité spécial est déterminé par le conseil.

» Les membres du bureau permanent et les membres de chaque comité spécial sont désignés au scrutin secret en un seul tour, chaque conseiller disposant d'une voix. En cas de parité de voix, le candidat le plus âgé est élu.

» Sauf en cas de démission ou de perte du mandat de conseiller, les membres du bureau permanent et ceux des comités spéciaux sont désignés pour la durée d'existence du bureau ou du comité dont il font partie.

» Le président du conseil est de droit président du bureau permanent et des comités spéciaux dont il fait partie. Les comités spéciaux dont le président du conseil n'est pas membre, désignent un président en leur sein.»

ART. 29.

Selon les renseignements fournis par le fonctionnaire délégué, cet article n'a pas seulement pour but de soumettre les décisions arrêtant les règlements d'ordre intérieur à un certain contrôle, mais il entend aussi réserver au conseil la compétence pour les élaborer.

Cette double intention se dégagerait mieux de la rédaction suivante :

« Article 29. — Les règlements d'ordre intérieur des services et établissements du centre d'aide sociale, sont arrêtés par le conseil.

» Ils sont soumis à l'approbation ... pour les centres régionaux d'aide sociale.

» Aussitôt qu'ils sont approuvés, ces règlements sont communiqués au gouverneur de la province.»

L'article n'étant pas relatif au fonctionnement interne du conseil et des organes qui peuvent être créés en son sein, il convient de le reporter à la fin du chapitre.

ART. 30 à 36.

(ordre des dispositions.)

A quelques textes près (l'art. 34, alinéas 3 et 4), les articles 30 à 36 comprennent les prescriptions relatives aux modalités de convocation, de réunion, de vote, etc. du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux.

A l'exception de l'alinéa 3 de l'article 30 (lieu de la réunion) les articles 30 à 34 sont « rédigés » comme s'ils avaient uniquement trait aux réunions du « conseil ». Mais l'article 35 déclare par après les articles 31 à 34 applicables au bureau permanent et aux comités spéciaux. Et l'article 36 règle ensuite les modalités de réunion du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux.

Ces dispositions seraient présentées dans un ordre plus logique et gagneraient en clarté si les modifications suivantes y étaient apportées :

— à l'alinéa 3 de l'article 30 supprimer les mots « et du bureau permanent »;

— faire des alinéas 3 et 4 de l'article 34 un article distinct à insérer entre les articles 37 et 38;

— à l'alinéa 1er de l'article 36, supprimer les mots « du bureau permanent et des comités spéciaux » et insérer tout l'article entre les articles 31 et 32;

— in artikel 35 bepalingen opnemen die eigen zijn aan het bestendig bureau en de bijzondere comités en de verwijzing derwijze aanpassen dat ze ook slaat op het tussen de artikelen 31 en 32 in te voegen artikel 36.

✻

ART. 30.

De laatste volzin van het eerste lid zou beter als volgt in de eerste volzin worden verwerkt :

« De raad voor maatschappelijk welzijn vergadert telkens als dit noodzakelijk is en ten minste éénmaal per maand, ... »

✻

Luidens het tweede lid van artikel 30, is de voorzitter eveneens verplicht de raad bijeen te roepen op aanvraag van een derde van de in dienst zijnde leden.

De tekst schrijft voor dat in zulk geval de dag en het uur van de vergadering door die leden worden bepaald. Het is evident dat in het onder ogen genomen geval die leden ook de agendapunten van de vergadering zouden bepalen. De laatste zinsnede van het tweede lid zou dan ook beter als volgt luiden : « op dag en uur en met de agendapunten door hen bepaald. »

Men schrijve ook : « zitting hebbende leden » in plaats van « in dienst zijnde leden ».

✻

Indien de hiervoren geformuleerde voorstellen tot betere ordening van de artikelen 30 tot 36 worden aanvaard, dienen in het derde lid de woorden « en van het bestendige bureau » te worden geschrapt.

Bovendien rijst bij die bepaling de vraag of het opzettelijk of enkel uit vergetelheid is dat de verplichting om te vergaderen in de zetel van het centrum enkel aan de raad en het bestendig bureau wordt opgelegd en dus niet aan de bijzondere comités.

ART. 31.

Het eerste lid van artikel 31, luidens hetwelk onder meer de bijeenroeping ten minste volle drie dagen vóór de dag van de vergadering moet gebeuren, moet samengelezen worden met het laatste lid van artikel 31, luidens hetwelk de dossiers ten zetel van het centrum ter beschikking van de leden worden gesteld gedurende de in het eerste lid bepaalde termijn.

Die bepalingen hebben natuurlijk onder meer tot doel de leden de gelegenheid te geven om de vergaderingen voor te bereiden en zulks, zo nodig, aan de hand van de ten zetel van het centrum berustende dossiers.

De tekst maakt echter geen onderscheid tussen de dagen en bepaalt ook niet of de dossiers ter beschikking van de leden zullen zijn op zaterdagen, zondagen en wettelijke feestdagen, met andere woorden op dagen dat de kantoren normaal zullen gesloten zijn. Dit kan leiden tot een ernstige beknotting van het consultatierecht van de leden of tot moeilijkheden om dat recht te garanderen op de dagen dat de kantoren gesloten zijn.

Als men die moeilijkheden uit de weg wil gaan, zou men bijvoorbeeld :

— in het eerste lid, de termijn kunnen bepalen op « drie dagen, de zaterdagen, de zondagen en de wettelijke feestdagen niet meegerekend »;

— en in het laatste lid, de termijn voor consultatie als volgt kunnen vaststellen : « gedurende de in het eerste lid bepaalde termijn, met uitzondering van de zaterdagen, de zondagen en de wettelijke feestdagen ».

✻

— inclure dans l'article 35 les dispositions qui sont propres au bureau permanent et aux comités spéciaux et modifier la référence de l'article 35 de telle manière qu'elle englobe aussi l'article 36 à insérer entre les articles 31 et 32.

✻

ART. 30.

L'alinéa 1er de l'article pourrait être avantageusement remanié ainsi :

« Le conseil de l'aide sociale se réunit chaque fois que cela se révèle nécessaire et au moins une fois par mois ... »

✻

Aux termes de l'alinéa 2 de l'article 30, le président est également tenu de convoquer le conseil à la demande d'un tiers des membres en fonction.

Le projet spécifie que dans ce cas, ce sont les membres qui déterminent le jour et l'heure de la réunion. Il est évident que ce soient eux aussi qui dans le cas envisagé seraient appelés à fixer l'ordre du jour de la réunion. Le dernier membre de phrase de l'alinéa 2, devrait donc être rédigé comme suit : « Aux jour et heure et avec l'ordre du jour fixés par eux. »

Dans le texte néerlandais, il convient d'écrire « zitting hebbende leden » au lieu de « in dienst zijnde leden ».

✻

Si les suggestions tendant à améliorer la présentation des articles 30 à 36, faites ci-dessus, sont adoptées, il y a lieu de supprimer à l'alinéa 3 les mots « et du bureau permanent ».

La question se pose, en outre, de savoir si c'est intentionnellement ou par oubli que l'obligation de tenir les réunions au siège du centre est imposée au conseil et au bureau permanent et non pas aux comités spéciaux.

ART. 31.

L'alinéa 1er de l'article 31, aux termes duquel la convocation doit se faire au moins trois jours francs avant celui de la réunion, doit être combiné avec le dernier alinéa de l'article 31, selon lequel les dossiers sont mis à la disposition des membres au siège du centre pendant le délai fixé à l'alinéa 1er.

Ces dispositions procèdent naturellement du souci de mettre les membres en mesure de préparer les réunions, au besoin, à la lumière des dossiers déposés au siège du centre.

Le texte n'établit cependant pas de distinction entre les jours et ne dit pas non plus si les dossiers seront à la disposition des membres les samedis, dimanches et jours fériés légaux, en d'autres termes aux jours de fermeture normale des bureaux. Une telle omission comporte le risque soit d'atteinte sérieuse portée au droit de consultation des membres, soit de difficultés pour garantir l'exercice de ce droit les jours de fermeture des bureaux.

Si l'on entend éviter ces difficultés, on pourrait par exemple :

— à l'alinéa 1er, fixer le délai à « trois jours, non compris les samedis, dimanches et jours fériés légaux »;

— et au dernier alinéa, fixer le délai de consultation comme suit : « pendant le délai fixé à l'alinéa 1er, à l'exception des samedis, dimanches et jours fériés légaux ».

✻

Naar het voorbeeld van het Gerechtelijk Wetboek dat voor de burgerlijke rechtspleging het onderscheid tussen vrije en niet vrije termijnen heeft afgeschaft (Gedr. St., Senaat, zit. 1963-1964, nr. 60, blz. 39), vervange men in elk geval in het eerste lid de woorden « volle drie dagen » door de woorden « drie dagen » en in het derde lid de woorden « volle zes dagen » door de woorden « zes dagen ».

✱

ART. 32.

De Commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de Grondwet, de Wetboeken en de voornaamste wetten en besluiten en de Centrale Commissie voor de Nederlandse rechtstaal en bestuurstaal in België hebben er, ter gelegenheid van de vertaling van de gemeentewet en de provinciewet, op gewezen dat de Nederlandse termen « beraadslagen » en « beraadslaging » de Franse woorden « délibérer » en « délibération » alleen getrouw weergeven wanneer deze de betekenis hebben van zich « beraden, overleggen » en « beraad, overleg ». Wanneer echter met « délibérer » en « délibération » bedoeld wordt « van geachten wisselen en een beslissing nemen », moeten, naar het oordeel van beide commissies, in het Nederlands twee woorden gebruikt worden, bijvoorbeeld beraadslagen en besluiten.

Daar in het eerste en het tweede lid van artikel 32 met de term « beraadslagen » blijkaar zowel het van gedachten wisselen als het nemen van beslissingen wordt bedoeld, dient men derhalve in het Nederlands de dubbele term « beraadslagen en besluiten » te gebruiken.

✱

In het eerste lid schrijve men « zitting hebbende leden » in plaats van « in dienst zijnde leden ».

✱

Het tweede lid verbeter men als volgt :

« De raad kan echter, indien hij tweemaal bijeengeroepen werd ... geldig beraadslagen en beslissen, welk ook het aantal der aanwezige leden zij, ... »

✱

In de laatste volzin van het derde lid schrijve men « onderhavig artikel » in plaats van « huidig artikel ».

✱

ART. 33.

Dit artikel behelst de regelen inzake de wijze van stemmen en de besluitvorming. Deze voorschriften werden grotendeels aan het bestaande recht ontleend (vgl. de art. 65 en 66 van de gemeentewet; art. 36, derde en vierde lid, van de wet van 10 maart 1925).

De voorgestelde regeling is echter vollediger dan de regeling vervat in de wet van 10 maart 1925 : er wordt uitdrukkelijk gepreciseerd wat in de uitdrukking « meerderheid van stemmen » onder stemmen moet worden verstaan (vijfde lid); de inelegantie van de oude regeling inzake de waarde van de stem van de voorzitter in geval van geheime stemming wordt weggelaten doordat nu uitdrukkelijk wordt bepaald dat bij een geheime stemming zijn stem niet beslissend zal zijn (derde lid); de manier waarop moet te werk gegaan worden bij benoemingen en voordrachten wordt nu uitdrukkelijk geregeld (vierde lid), daar waar men voor de C.O.O.'s aangewezen was op een analoge toepassing van artikel 66 van de gemeentewet.

✱

Luidens het tweede lid van artikel 33, is bij staking van stemmen, en voor zover het niet om een geheime stemming gaat natuurlijk, de stem van « de voorzitter » beslissend.

A la suite du Code judiciaire qui, dans la procédure civile, a supprimé la distinction entre délais francs et délais non francs (Doc. Sénat, session 1963-1964, n° 60, p. 39), il convient, de toute manière, de remplacer à l'alinéa 1er les mots « trois jours francs » par les mots « trois jours » et à l'alinéa 3 les mots « six jours francs » par « six jours ».

✱

ART. 32.

La commission chargée de l'élaboration du texte néerlandais de la Constitution, des codes et des lois et arrêtés principaux et la Commission centrale de la langue juridique et administrative néerlandaise en Belgique ont, à l'occasion de la traduction de la loi communale et de la loi provinciale, relevé que les termes néerlandais « beraadslagen » en « beraadslaging » ne rendent fidèlement les termes français « délibérer » et « délibération » que lorsque ceux-ci ont en néerlandais le sens de « zich beraden, overleggen », « beraad, overleg ». Quand au contraire on entend par « délibérer, délibération », « discuter et prendre une décision », il faut de l'avis des deux commissions, employer deux mots en néerlandais, par exemple « beraadslagen en besluiten ».

Le terme « délibérer » ayant apparemment aux alinéas 1er et 2 de l'article 32 la signification aussi bien de discuter que de prendre des décisions, les deux termes néerlandais « beraadslagen en besluiten » semblent donc indiqués.

✱

Dans le texte néerlandais de l'alinéa 1er l'expression « zitting hebbende leden » est préférable à « in dienst zijnde leden ».

✱

A l'alinéa 2, il est proposé de dire :

« Toutefois, si le conseil a été convoqué deux fois ..., il délibère valablement ... quel que soit ... »

✱

Dans la dernière phrase du texte néerlandais de l'alinéa 3 « onderhavige artikel » serait plus correct que « huidig artikel ».

✱

ART. 33.

Cet article édicte les règles ayant trait au mode de voter et à la prise des décisions. Les dispositions concernant ces objets sont reprises pour une large part au droit existant (cf. les art. 65 et 66 de la loi communale, l'art. 36, alinéas 3 et 4 de la loi du 10 mars 1925).

Ces règles sont cependant plus complètes que celles de la loi du 10 mars 1925 : le projet précise le sens du mot suffrages dans l'expression « majorité des suffrages » alinéa 5), l'inélégance à propos de la valeur de la voix du président en cas de scrutin secret, qui entachait lesdites règles, est éliminée, le projet disant expressément que la voix du président n'est pas prépondérante lors d'un vote secret (alinéa 3); la façon de procéder à l'occasion de nominations et de présentations est maintenant décrite en termes exprès (alinéa 4), alors que pour les C.A.P. force était de recourir à une application par analogie de l'article 66 de la loi communale.

✱

L'alinéa 2 de l'article 33 dispose qu'en cas de parité de voix, et pour autant bien entendu qu'il ne s'agisse pas d'un scrutin secret, la voix du « président » est prépondérante.

Daar bij artikel 33 geen commentaar verstrekt wordt, mag blijkbaar worden aangenomen dat men hiermee de gelijkaardige regel uit artikel 36 van de wet van 10 maart 1925 heeft willen overnemen. De wet van 1925 kende echter die bijzondere waarde toe aan de stem van « de voorzitter van de vergadering », waarmee duidelijk aangetoond werd dat het hier een regel betreft die geldt voor om het even wie de vergadering leidt, en dus niet enkel voor de titelvoerende voorzitter (J. Glineur en P. Rochet, *Guide pratique*, nr. 103). Het komt wenselijk voor die precisering te behouden.

**

Het tweede lid van artikel 33 bepaalt dat de stemming geheim moet zijn « als het om personen gaat ». In artikel 36 wordt onder meer hetzelfde criterium gebruikt om te bepalen of de vergadering al dan niet met gesloten deuren dient te worden gehouden.

Dit criterium werd letterlijk overgenomen uit artikel 71 van de gemeentewet, waarin de regels opgenomen zijn betreffende de openbaarheid van de vergaderingen van de gemeenteraad.

De stellers van de gemeentewet hebben blijkbaar bewust een vage en algemene formule gebruikt (zie Gemeenterecht, Permanente commentaar, U.G.A. Heule, nr. 121.431.0). Het is volgens de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar de bedoeling dat de hier besproken uitdrukking in de beide wetgevingen op dezelfde wijze zou geïnterpreteerd worden.

**

Ook in het vierde lid van artikel 33 werd een bestaande regeling overgenomen, meer bepaald artikel 66 van de gemeentewet.

De voorliggende tekst is duidelijker dan artikel 66 van de gemeentewet in deze zin dat hij uitdrukkelijk voorschrijft dat er voor elke benoeming tot een afzonderlijke stemming moet worden overgegaan. Voor de gemeenteraden moest die regel, die niet uit de tekst van de wet blijkt, door de jurisprudentie ingevoerd worden (Gemeenterecht, Permanente commentaar, U.G.A. Heule, nr. 121.324.4).

Op een ander punt is de voorliggende tekst echter minder duidelijk, daar hij voor het geval dat bij de eerste stembetoging geen enkele kandidaat de volstrekte meerderheid heeft behaald enkel bepaalt dat dan een herstemming plaatsheeft « over de kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen ».

Normaal gesproken, zullen dat natuurlijk de twee kandidaten zijn die bij de eerste stembetoging de meeste stemmen hebben behaald. Doch hiermee zijn nog niet alle moeilijkheden opgelost, omdat, zoals de volgende voorbeelden aantonen, er zich gevallen kunnen voordoen waarin het niet mogelijk is de « twee » kandidaten aan te duiden die de meeste stemmen hebben bekomen :

Eerste voorbeeld : A : 5 stemmen, B : 5 stemmen, C : 5 stemmen, D : 4 stemmen;

Tweede voorbeeld : A : 5 stemmen, B : 4 stemmen, C : 4 stemmen, D : 3 stemmen.

In het gemeenterecht heeft de doctrine voor een dergelijk geval, op grond van de bepaling dat bij de herstemming bij staking van stemmen de oudste kandidaat de voorkeur geniet, aangenomen dat van de kandidaten die bij de eerste stembetoging een zelfde aantal stemmen bekwamen alleen de oudste voor de herstemming in aanmerking komen (M. Daenens, Benoemingen bij herstemming, in *De Gemeente*, jg 1963, blz. 216).

Die oplossing steunt op de overweging dat het anders de voorzitter niet mogelijk zou zijn het voorschrift van artikel 66 van de gemeentewet te eerbiedigen, luidens hetwelk hij met het oog op de herstemming een lijst met twee namen moet opmaken.

Die redenering is op zich zelf genomen niet erg overtuigend, daar artikel 66 van de gemeentewet de eliminatie op grond van de leeftijd slechts toelaat nadat twee kandidaten bij de herstemming evenveel stemmen (met andere woorden uiteraard allebei de helft van de geldige stemmen) hebben behaald.

Aucun commentaire n'accompagnant l'article 33, il semble que l'on a entendu rendre applicable la règle similaire de l'article 36 de la loi du 10 mars 1925. Cette loi attribuait toutefois une telle valeur particulière à la voix du « président de la séance », indiquant par là que la règle vaut pour tout qui dirige la séance et non pas seulement pour le président en titre (J. Glineur et P. Rochet, *Guide pratique*, n° 103). Le maintien de cette précision est souhaitable.

**

L'alinéa 2 de l'article 33 dispose que le vote se fait au scrutin secret « lorsqu'il est question de personnes ». L'article 36 retient le même critère pour déterminer si la séance doit ou non se tenir à huis clos.

Ce critère est repris tel quel de l'article 71 de la loi communale qui fixe les règles relatives à la publicité des séances du conseil communal.

Les auteurs de la loi communale ont manifestement employé à dessein une formule vague et générale (voir Droit communal, Commentaire permanent, U.G.A. Heule, n° 121.431.0). Selon les déclarations du fonctionnaire délégué, l'expression visée doit, dans l'esprit des auteurs du projet, être interprétée de la même manière dans les deux législations.

**

L'alinéa 4 de l'article 33 reprend lui aussi, une réglementation existante, celle notamment de l'article 66 de la loi communale.

Le texte du projet est plus précis que ce dernier article en ce sens qu'il prescrit expressément que chaque nomination doit faire l'objet d'un scrutin distinct. Pour les conseils communaux, cette règle, qui n'est pas affirmée dans le texte de la loi, a dû être dégagée par la jurisprudence (Droit communal, Commentaire permanent, U.G.A. Heule, n° 121.324.4).

En revanche, le texte du projet est moins clair là où il dit que dans le cas où aucun candidat n'a obtenu la majorité absolue au premier tour de scrutin, il est procédé à un scrutin de ballottage « entre les candidats qui ont obtenu le plus grand nombre de voix ».

Normalement il s'agira, bien entendu, de départager les deux candidats qui auront obtenu le plus grand nombre de suffrages au premier tour de scrutin. Mais toutes les difficultés ne se trouvent pas pour autant résolues, l'éventualité pouvant très bien se concevoir, à preuve les exemples ci-après, où il ne sera pas possible de désigner les « deux » candidats ayant obtenu le plus grand nombre de voix :

Premier exemple : A : 5 voix, B : 5 voix, C : 5 voix, D : 4 voix;

Second exemple : A : 5 voix, B : 4 voix, C : 4 voix, D : 3 voix.

En droit communal la doctrine a admis, s'appuyant sur la disposition qu'en cas de parité de voix au scrutin de ballottage, le plus âgé des candidats est préféré, que seuls les plus âgés parmi les candidats ayant obtenu le même nombre de voix au premier tour de scrutin, doivent entrer en compte pour le scrutin de ballottage (M. Daenens, « Benoemingen bij herstemming, in *De Gemeente*, année 1963, p. 216).

Cette solution est fondée sur la considération que s'il en était autrement, le président ne serait pas en mesure de respecter la prescription de l'article 66 de la loi communale en vertu de laquelle il lui incombe de dresser une liste de deux noms en vue du scrutin de ballottage.

Ce raisonnement n'est pas très convaincant en soi, étant donné que l'article 66 de la loi communale ne permet l'élimination sur la base de l'âge qu'après que deux candidats ont recueilli un nombre égal de voix au scrutin de ballottage (en d'autres termes, lorsqu'ils ont obtenu chacun la moitié des voix valablement émises).

Doch anderzijds is de invoering van een aanvullend schiftingscriterium in de hier onder ogen genomen gevallen onontbeerlijk, indien men verdere complicaties van de stemverrichtingen wil vermijden.

Indien de Regering het bij de thans in de gemeenteraden toegepaste regeling wil houden, zou het wenselijk zijn dat in de tekst zou gepreciseerd worden :

1° dat de herstemming plaatsheeft over de « twee » kandidaten die in de eerste stembbeurt de meeste stemmen hebben behaald; en

2° dat, indien die regel niet zonder meer toegepast kan worden, bij gelijkheid van stemmen de jongere kandidaten moeten wijken voor de oudere.

✱

In het laatste lid schrijve men « stembiljetten » in plaats van « stembrieven ».

✱

De kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bezoekers van de afdeling wetgeving; F. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan Minister van Volksgezondheid en van Leefmilieu.

De 15 januari 1975.

De Hoofdgriffier van de Raad van State,
R. VAN HAECKE.

D'autre part, cependant un critère supplémentaire est requis pour départager les votes dans les cas visés ci-dessus, si l'on veut éviter d'autres complications des opérations de vote.

Si le Gouvernement entendait s'en tenir aux règles qui sont actuellement appliquées dans les conseils communaux, il s'indiquerait de préciser dans le texte :

1° que le scrutin de ballottage porte sur les « deux » candidats qui ont obtenu le plus grand nombre de voix au premier tour; et

2° que, si cette règle ne peut pas être appliquée telle quelle, les plus jeunes candidats devront en cas de parité de voix s'effacer devant les candidats plus âgés.

✱

Dans la version néerlandaise du dernier alinéa, il faut dire « stembiljetten » au lieu de « stembrieven ».

✱

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation; E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) E. VAN VYVE.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Santé publique et de l'Environnement.

Le 15 janvier 1975.

Le Greffier en chef du Conseil d'Etat,
R. VAN HAECKE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16e augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 6^e december 1974 over de artikelen 34 tot en met 40 het volgende advies gegeven :

ART. 34.

In het eerste lid schrijve men « drie dagen » in plaats van « volle drie dagen », om de reden vermeld bij de bespreking van artikel 31.

**

Het vierde lid legt aan de leden van de raad en aan de burgemeester en zijn afgevaardigde de geheimhoudingsplicht op.

Volgens de gemachtigde ambtenaar, wil men met deze bepaling enkel de verplichting in herinnering brengen die reeds voortvloeit uit artikel 458 van het Strafwetboek, dat aan de geneesheren, heilkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, het verbod oplegt om deze bekend te maken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte getuigenis af te leggen of buiten het geval dat de wet hen verplicht die geheimen bekend te maken. Ook de rechtspraak neemt inderdaad aan dat die bepaling een algemene draagwijdte heeft (Cass. 20 februari 1905, Pasiscr. 141).

Met de uitdrukking « de burgemeester of zijn afgevaardigde » worden natuurlijk bedoeld de burgemeester van de gemeente waar het centrum zijn zetel heeft en diens afgevaardigde, die krachtens artikel 27 de vergaderingen van de raad mogen bijwonen. Men stelde de bepaling duidelijkheidshalve dan ook beter als volgt : « De leden van de raad en de personen die krachtens artikel 27 de vergaderingen van de raad bijwonen ... ».

In de Franse tekst schrijve men « sont tenus aux secret » in plaats van « sont tenus à la discrétion ».

Bovendien is het wenselijk dat wanneer voor de mandatarissen uitdrukkelijk aan de geheimhoudingsplicht wordt herinnerd, zulks ook voor de personeelsleden zou worden gedaan. Dit zou dan evenwel best gebeuren door de opnemings in hoofdstuk IV van een tussen de artikelen 47 en 48 in te voegen artikel dat de hier besproken bepaling mede van toepassing zou verklaren op de personeelsleden.

**

Tenslotte zouden, zoals reeds aangestipt werd (zie algemene opmerkingen betreffende de ordening van de art. 30 tot 36), het derde en het vierde lid van artikel 34 beter worden opgenomen in een apart en tussen de artikelen 37 en 38 in te voegen artikel.

**

ART. 35.

Deze bepaling verklaart de voorschriften van de artikelen 31 tot 34, die op zichzelf genomen alleen voor de vergaderingen van de raad gelden, toepasselijk op de vergaderingen van het bestendig bureau en de bijzondere comités.

Bij dit artikel kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt :

1° de verwijzing is te ruim in zover zij betrekking heeft op het derde en het vierde lid van artikel 34, vermits die bepalingen reeds op zichzelf een algemene draagwijdte hebben : dit zou echter verholpen wor-

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 6 décembre 1974 l'avis suivant sur les articles 34 à 40 :

ART. 34.

Pour le motif indiqué à l'occasion de l'examen de l'article 31, il convient d'écrire à l'alinéa 1er « trois jours » au lieu de « trois jours francs ».

**

L'alinéa 4 impose aux membres du conseil ainsi qu'au bourgmestre et son délégué l'obligation du secret.

Selon le fonctionnaire délégué, cette disposition entend simplement rappeler l'obligation qui résulte déjà de l'article 458 du Code pénal, et en conséquence de laquelle il est interdit aux médecins, chirurgiens, officiers de santé, pharmaciens, sages-femmes et toutes autres personnes dépositaires, par état ou par profession, des secrets qu'on leur confie, de les faire connaître hors le cas où ils sont appelés à rendre témoignage en justice et celui où la loi les oblige à faire connaître ces secrets. La jurisprudence, en effet, admet elle aussi que cette disposition a une portée générale (Cass. 20 février 1905, Pasiscr. 141).

L'expression « le bourgmestre ou son délégué » vise naturellement le bourgmestre de la commune où se trouve le siège du centre, et son délégué qui, en vertu de l'article 27, peuvent assister aux séances du conseil. Par souci de clarté, il conviendrait de rédiger le début de cette disposition comme suit : « Les membres du conseil et les personnes qui assistent aux séances du conseil en vertu de l'article 27 ... ».

En outre, l'expression « sont tenus à la discrétion » devrait être remplacée dans la même disposition par « sont tenus au secret ».

En outre, si l'obligation du secret est rappelée expressément à l'adresse des mandataires, il semble opportun d'en faire de même à l'intention des membres du personnel. A cette fin, il est proposé d'insérer dans le chapitre IV, entre les articles 47 et 48, un article rendant la disposition commentée applicable aux membres du personnel.

**

Enfin, ainsi qu'il a déjà été dit (voir observations générales concernant l'ordre de présentation des art. 30 à 36), mieux vaudrait faire des alinéas 3 et 4 de l'article 34 un article distinct qui pourrait figurer entre les articles 37 et 38.

**

ART. 35.

Cette disposition étend aux réunions du bureau permanent et des comités spéciaux les prescriptions des articles 31 à 34 qui, en elles-mêmes, ne s'appliquent qu'aux séances du conseil.

Elle appelle les observations suivantes :

1° la référence est trop large dans la mesure où elle englobe les alinéas 3 et 4 de l'article 34, ces dispositions ayant par elles-mêmes déjà une portée générale : la réunion, comme proposée précédemment, de ces

den, indien, zoals reeds werd voorgesteld, die beide alinea's als een apart artikel tussen de artikelen 37 en 38 zouden ingevoegd worden;

2° de regeling is onvolledig in deze zin dat noch de artikelen waar naar verwezen wordt, noch enig ander voorschrift van het ontwerp bepaalt hoe het bestendig bureau en de bijzondere comités worden samengeroepen en hoe de agenda voor de vergaderingen van die bijzondere organen wordt bepaald: daar de voorschriften die artikel 30 ter zake voor de raad bevat blijkbaar niet zonder meer op het bestendig bureau en de bijzondere comités toepasbaar kunnen worden verklaard (de voorzitter van het C.M.W. is niet noodzakelijk voorzitter van de bijzondere comités, de regel dat een derde van de leden een vergadering kan eisen geldt kennelijk alleen voor de raad), zouden de op dat stuk voor die bijzondere organen geldende regels als autonome voorschriften in artikel 35 moeten opgenomen worden; die voorschriften zouden bovendien, na schrapping in artikel 30, derde lid, van de woorden « en van het bestendig bureau » kunnen aangevuld worden met de voorschriften die inzake de plaats van vergaderen voor het bestendig bureau, en wellicht ook voor de bijzondere comités (zie opmerking daaromtrent bij de bespreking van art. 30), zullen gelden;

3° de verwijzing is niet rationeel, omdat de voorschriften betreffende de wijze waarop de vergaderingen moeten worden gehouden (in het openbaar of met gesloten deuren) blijkens artikel 36 eveneens zowel voor het bestendig bureau en de bijzondere comités als voor de raad gelden: dit gebrek in de redactie zou kunnen weggewerkt worden door, zoals reeds voorgesteld werd bij de algemene opmerkingen betreffende de ordening van de artikelen 30 tot 36, in artikel 36 de woorden « van het bestendig bureau en van de bijzondere comités » te schrappen, het aldus gewijzigd artikel 36 in te voegen tussen de artikelen 31 en 32 en de verwijzing in artikel 35 derwijze aan te passen dat zij ook zou slaan op het overgeplaatste artikel 36.

Het artikel zou dan als volgt kunnen luiden :

« Artikel 35. — Het bestendig bureau en de bijzondere comités worden bijeengeroepen door hun voorzitter, die de dag, het uur en de agenda van de vergaderingen bepaalt.

De vergaderingen van het bestendig bureau (en van de bijzondere comités) hebben plaats in de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

De bepalingen van de artikelen 31 tot en met artikel 34 (referentie die aan te passen is om eveneens te slaan op het tussen de art. 31 en 32 in te voegen art. 36) zijn mede van toepassing op de vergaderingen van het bestendig bureau en van de bijzondere comités ».

❖

ART. 36.

Dit artikel bepaalt wanneer de vergaderingen met gesloten deuren moeten worden gehouden en wanneer zij openbaar moeten zijn. Een gelijkaardige bepaling kwam niet voor in de wet van 10 maart 1925.

De tekst van het ontwerp werd, luidens de memorie van toelichting, « in zekere mate geïnspireerd door artikel 71 van de gemeentewet ». Een belangrijk verschil tussen de gemeenteraden en de C.M.W.-raden op dit stuk is echter, dat voor de gemeenteraden de wetgever verplicht was uit te gaan van de in artikel 108 van de Grondwet vervatte regel dat de gemeenteraden in beginsel in het openbaar moeten vergaderen.

❖

In de Nederlandse tekst van het tweede lid, schrijft men omwille van de overeenstemming met de Franse tekst « in het bedrag van de openbare orde of wegens gewichtige bezwaren ».

❖

Oo grond van hetgeen bij de bespreking van artikel 32 gezegd werd over het weergeven in het Nederlands van de Franse termen « délibérer »

deux alinéas dans un article distinct s'insérant entre les articles 37 et 38 remédierait à la situation critiquée;

2° la disposition est incomplète en ce sens que ni les articles auxquels elle se réfère, ni quelque autre disposition du projet ne déterminent les modalités de la convocation du conseil permanent et des comités spéciaux ni celles de l'établissement de l'ordre du jour des réunions de ces organes spéciaux: les dispositions que l'article 30 prévoit à ce propos pour le conseil ne pouvant pas être étendues sans plus au bureau permanent et aux comités spéciaux (le président du C.A.S. n'est pas nécessairement président des comités spéciaux; la règle qu'un tiers des membres peut provoquer une réunion ne vaut manifestement que pour le conseil), les règles applicables en cette matière auxdits organes spéciaux devraient faire l'objet au sein de l'article 35 de dispositions autonomes; ces dispositions pourraient, en outre, après suppression des mots « et du bureau permanent » à l'article 30, alinéa 3, être complétées par des prescriptions précisant à l'intention du bureau permanent ainsi qu'à celles des comités spéciaux probablement, le lieu de réunion (voir l'observation formulée quant à ce lors de l'examen de l'art. 30);

3° la référence n'est par rationnelle parce que les dispositions relatives à la façon dont se tiennent les réunions (en public ou à huis clos) valent elles aussi, selon l'article 36, tant pour le bureau permanent et les comités spéciaux que pour le conseil: la rédaction boiteuse du projet pourrait être corrigée, comme il a été proposé dans les observations générales concernant l'ordre de présentation des articles 30 à 36, par la suppression des mots « du bureau permanent et des comités spéciaux », à l'article 36, le déplacement de l'article 36 ainsi modifié entre les articles 31 et 32 et l'adaptation de la référence de l'article 35 de manière qu'elle s'étende également à l'article 36 ainsi déplacé.

L'article 35 se présenterait alors comme suit :

« Article 35. — Le bureau permanent et les comités spéciaux sont convoqués par leur président qui fixe les jour et heure, ainsi que l'ordre du jour des réunions.

Les réunions du bureau permanent (et des comités spéciaux) se tiennent au siège du centre d'aide sociale.

Les dispositions des articles 31 à 34 (référence qui nécessite une adaptation pour qu'elle comprenne l'art. 36 dont l'insertion entre les art. 31 et 32 est suggérée) s'appliquent aussi aux réunions du bureau permanent et des comités spéciaux. »

❖

ART. 36.

Cet article détermine quand les réunions doivent se tenir à huis clos et quand elles doivent être publiques. La loi du 10 mars 1925 ne prévoyait pas de disposition de l'espèce.

Le texte du projet, aux termes de l'exposé des motifs, est « inspiré, dans une certaine mesure, de l'article 71 de la loi communale ». Une différence marquée entre les conseils communaux et les conseils des C.A.S. réside toutefois en ceci que le législateur était tenu, en ce qui concerne les conseils communaux, de se plier au principe de la publicité des séances des conseils communaux inscrit à l'article 108 de la Constitution.

❖

Par souci de concordance avec le texte français, il y a lieu d'écrire dans le texte néerlandais de l'alinéa 2 « in het belang van de openbare orde of wegens gewichtige bezwaren ».

❖

Conformément à ce qui a été dit, lors de l'examen de l'article 32, à propos des termes néerlandais correspondant aux termes français « déli-

en « délibération », wordt voorgesteld in de Nederlandse versie van het tweede lid de woorden « wanneer beraadslaagd wordt over » te vervangen door de woorden « wanneer beraadslaagd wordt of een besluit genomen wordt over » (Zie ook de opmerking aangaande de Nederlandse versie van art. 71 van de gemeentewet in het advies van de Raad van State over het ontwerp van wet dat onder meer de invoering van de Nederlandse tekst van de gemeentewet en de provinciewet tot voorwerp heeft. Gedr. St. Senaat, zitting 1973-1974, nr. 7, blz. 101, punt 19°).

**

Het tweede lid, 1), stelle men als volgt :

« 1) de begrotingen, het hoofdstuk betreffende de wedden uitgezonderd, en de rekeningen. »

Bij gebreke van nadere toelichting, moet worden verondersteld dat onder « 3) de verhandelingen in verband met het beheer van de goederen van het centrum » moet worden verstaan alle handelingen waarvan sprake in hoofdstuk VII, afdeling 1, waarvan het opschrift luidt « Beheer van de goederen » (di: zijn de art. 79 tot 90), met andere woorden de vervreemdingen, verdelingen en ruilingen zowel van onroerende als roerende goederen, de leningen, de dadingen, het aanvaarden van schenkingen en legaten, het in huur geven of nemen, het sluiten van overeenkomsten voor werken en leveringen.

Mocht die interpretatie de juiste zijn, dan moet worden opgemerkt dat het ontwerp voor de C.M.W's een ruimere openbaarheid oplegt dan artikel 71 van de gemeentewet voor de gemeenteraden voorschrijft en dat zulks bovendien niet alleen voor de C.M.W-raad doch ook voor het bestendig bureau en de bijzondere comités zal gelden.

In het tegenovergestelde geval, zou duidelijker uit de tekst moeten blijken welke handelingen men precies bedoelt.

Men schrijve in elk geval « 3) handelingen in verband met ... » in plaats van « 3) de verhandelingen in verband met ... ».

**

Het laatste lid stelle men als volgt :

« De vergadering mag niet openbaar zijn, zelfs in de gevallen bepaald in het tweede lid, telkens als het om personen gaat. »

**

Zoals reeds gezegd, zou artikel 36 bovendien beter ingevoegd worden tussen de artikelen 31 en 32 (zie algemene opmerkingen betreffende de ordening van de art. 30 tot 36).

**

ART. 37.

Luidens het eerste lid van dit artikel moeten alle stukken die van het centrum uitgaan ondertekend worden door de voorzitter of degene die hem vervangt (zie art. 25) en medeondertekend worden door de secretaris.

Krachtens het tweede lid van artikel 37 worden in geval van afwezigheid of verhindering van de secretaris de stukken medeondertekend door een daartoe aangesteld lid van de raad of van het personeel.

Hierbij moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat het niet wenselijk is dat een taak die wegens haar aard in beginsel opgedragen wordt aan een ambtenaar, ook zou kunnen vervuld worden door een lid van de raad.

Bovendien rijst de vraag of, gelet op de talrijke andere taken die de secretaris persoonlijk te verrichten heeft (zie art. 34, eerste lid, en art. 41) het geen eenvoudiger en doeltreffender oplossing zou zijn om, naar het voorbeeld van artikel 110 van de gemeentewet, de tijdelijke vervanging van de secretaris in geval van verhindering van de titularis of in geval van vacature van het ambt op een algemene wijze te regelen. Een dergelijke bepaling zou dan echter in artikel 41 thuishoren.

bérer » et « délibération », il est proposé de remplacer à l'alinéa 2 du texte néerlandais les mots « wanneer beraadslaagd wordt over » par les mots « wanneer beraadslaagd wordt of een besluit genomen wordt over » (Voir aussi l'observation faite concernant le texte néerlandais de l'art. 71 de la loi communale, dans l'avis du Conseil d'Etat sur le projet de loi qui a notamment pour objet d'établir le texte néerlandais de la loi communale et de la loi provinciale. Doc. parl. Sénat, session 1973-1974, n° 7, p. 101, point 19°).

**

Il convient de rédiger l'alinéa 2, 1) comme ci-après en néerlandais :

« 1) de begrotingen, het hoofdstuk betreffende de wedden uitgezonderd, en de rekeningen. »

A défaut de plus amples renseignements, il y a lieu de présumer que « 3) les actes relatifs à la gestion des biens du centre », doivent s'entendre de tous les actes visés au chapitre VII, section 1, intitulé « Gestion des biens » (art. 79 à 90), en d'autres termes les aliénations, partages et échanges de biens tant immobiliers que mobiliers, les emprunts, les transactions, les acceptations de dons et de legs, la location et la prise en location, les marchés de travaux et de fournitures.

Si cette interprétation était la bonne, il faudrait noter que le projet impose pour les C.A.S. une publicité plus étendue que l'article 71 de la loi communale ne l'avait fait pour les conseils communaux et que la règle, de surcroît, ne vaudra pas seulement pour le conseil du C.A.S. mais aussi pour le bureau permanent et les comités spéciaux.

Dans le cas contraire, le texte devrait faire ressortir plus clairement quels actes sont visés.

Dans le texte néerlandais, il convient, en tout état de cause, d'écrire « 3) handelingen in verband met ... » au lieu de « 3) de verhandelingen in verband met ... ».

**

Le dernier alinéa serait mieux rédigé comme suit :

« La publicité est interdite chaque fois qu'il s'agit de questions de personnes, même dans les cas visés à l'alinéa 2. »

**

Ainsi qu'il a déjà été observé, l'article 36 serait mieux à sa place entre les articles 31 et 32 (voir observations générales concernant l'ordre de présentation des art. 30 à 36).

**

ART. 37.

Aux termes de l'alinéa 1er de cet article, toutes les pièces émanant du centre doivent être signées par le président ou son remplaçant (voir art. 25) et contresignées par le secrétaire.

En vertu de l'alinéa 2 de l'article 37, les pièces, en cas d'absence ou d'empêchement du secrétaire, sont contresignées par un membre du conseil ou du personnel désigné à cet effet.

A ce sujet, il convient d'observer en premier lieu qu'il est peu souhaitable qu'une tâche qui, par sa nature, incombe en principe à un fonctionnaire, puisse être aussi accomplie par un membre du conseil.

En outre, étant donné les nombreuses autres tâches qui sont dévolues au secrétaire personnellement (voir l'art. 34, alinéa 1er, et l'art. 41), ne serait-il pas plus simple et plus efficace de régler par une disposition de portée générale, calquée sur l'article 110 de la loi communale, son remplacement temporaire en cas d'absence ou de vacance de l'emploi ? Une disposition ayant un tel objet aurait alors sa place dans l'article 41.

Indien op die beide suggesties zou worden ingegaan, zou het tweede lid van artikel 37 zonder meer kunnen geschrapt worden en zou het eerste lid in artikel 26 kunnen opgenomen worden.

**

ART. 38.

Dit artikel legt, wegens een mogelijke strijdigheid van belangen, aan de leden van de raad en aan de personen die krachtens artikel 27 de vergaderingen van de raad mogen bijwonen een aantal verbodsbepalingen op inzake het deelnemen aan de beraadslagingen en de stemmingen, het sluiten van bepaalde overeenkomsten met of namens het C.M.W. en het vervullen van bepaalde opdrachten. Het werd geïnspireerd door artikel 68 van de gemeentewet.

**

Zoals reeds bij artikel 34, vierde lid, werd opgemerkt, is de uitdrukking « de burgemeester of zijn afgevaardigde » te weinig nauwkeurig.

Men stelde de inleidende zin van het eerste lid beter als volgt :

« Het is de leden van de raad en de personen die krachtens artikel 27 de vergaderingen van de raad mogen bijwonen verboden : »

**

Ten einde de Nederlandse versie van punt 1) van het eerste lid nauwer te doen aansluiten bij de redactie welke de Regering voor artikel 68 van de gemeentewet voorstelt in het ontwerp van wet tot invoering van de Nederlandse tekst van de gemeentewet (Gedr. St. Senaat, zitting, 1973-1974, nr. 7, blz. 20), wordt in overweging gegeven die bepaling als volgt te redigeren :

« 1) tegenwoordig te zijn bij een beraadslaging of besluit over zaken waarbij zij, hetzij persoonlijk, hetzij als zaakgelastigde, rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Inzake benoemingen tot ambten en tuchtmaatregelen geldt dit verbod slechts ten aanzien van bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad; ».

De Raad van State vraagt zich af of de voordracht van kandidaten, die de gemeentewet naast de benoemingen en de tuchtmaatregelen vermeldt, opzettelijk werden weggelaten.

**

Daar de belangen die de in artikel 38 bedoelde personen in een handelsvennootschap kunnen hebben de meest uiteenlopende vormen kunnen aannemen, verdient het aanbeveling de opsomming die in de tweede volzin van punt 2) van het eerste lid voorkomt (vennoot, zaakvoerder, beheerder of lasthebber) door een meer algemene formule te vervangen en het aan de doctrine en de rechtspraak over te laten de draagwijdte van die verbodsbepaling nader te omschrijven.

Met dit doel wordt voorgesteld punt 2) als volgt te stellen :

« 2) rechtstreeks, onrechtstreeks, individueel of langs een handelsvennootschap om, partij te zijn bij enige overeenkomst, aanbesteding, levering, verkoop of aankoop, waarbij het centrum voor maatschappelijk welzijn betrokken is; »

**

Bij punt 3) van het eerste lid moet worden opgemerkt dat deze bepaling, in tegenstelling met punt 2) dat zowel voor de verkoop als voor de aankoop van goederen geldt, enkel het in huur of in pacht nemen van goederen geldt, enkel het in huur of in pacht nemen van goederen van het centrum verbiedt en dus niet het in huur of in pacht geven van goederen aan het centrum.

**

Si ces deux suggestions sont adoptées, l'alinéa 2 de l'article 37 peut être tout simplement supprimé, tandis que l'alinéa 1er pourrait être incorporé dans l'article 26.

**

ART. 38.

Cet article formule à l'égard des membres du conseil et des personnes qui peuvent assister aux séances de celui-ci en vertu de l'article 27 une série d'interdictions, pour cause d'une éventuelle contrariété d'intérêts, qui portent sur la participation aux délibérations et aux votes, la conclusion de certains marchés avec le C.A.S. ou en son nom et l'accomplissement de certaines missions. Il est inspiré de l'article 68 de la loi communale.

**

Ainsi qu'il a déjà été relevé à propos de l'article 34, alinéa 4, l'expression « le bourgmestre ou son délégué » est insuffisamment précise.

La phrase liminaire de l'alinéa 1er devrait être rédigée comme suit :

« Il est interdit aux membres du conseil et aux personnes qui peuvent assister aux séances de celui-ci en vertu de l'article 27 : »

**

Pour que le texte néerlandais du point 1) serve de plus près celui de l'article 68 de la loi communale proposé par le Gouvernement dans le projet de loi établissant le texte néerlandais de la loi communale (Doc. parl. Sénat, session 1973-1974, n° 7, p. 20), il conviendrait de le rédiger comme suit :

« 1) tegenwoordig te zijn bij een beraadslaging of besluit over zaken waarbij zij, hetzij persoonlijk, hetzij als zaakgelastigde, rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Inzake benoemingen tot ambten en tuchtmaatregelen geldt dit verbod slechts ten aanzien van bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad; ».

Le Conseil d'Etat se demande si les présentations de candidats dont la loi communale fait mention en sus des nominations aux emplois et des mesures disciplinaires, ont été omises intentionnellement.

**

Les intérêts que les personnes visées à l'article 38 peuvent avoir dans une société commerciale étant susceptibles de revêtir les formes les plus divergentes, il est souhaitable de remplacer l'énumération qui figure dans la deuxième phrase du point 2 de l'alinéa 1er (associé, gérant, administrateur ou mandataire) par une formule plus générale et de laisser à la doctrine et à la jurisprudence le soin de dégager la portée exacte de cette disposition prohibitive.

A cet effet, la rédaction suivante est proposée pour le point 2) :

« 2° de prendre part, directement, indirectement, individuellement ou par le biais d'une société commerciale, à aucun marché, adjudication, fourniture, vente ou achat intéressant le centre d'aide sociale; »

**

Au sujet du point 3) de l'alinéa 1er, il convient d'observer que la disposition, contrairement au point 2) qui vise aussi bien la vente que l'achat de biens, interdit uniquement la location ou la prise à bail de biens qui sont la propriété du centre, et non pas en conséquence la location ou l'affermage de biens au centre.

**

Punt 4) redigere men beter als volgt :

« 4) Als advocaat, notaris, zaakwaarnemer of deskundige, belangen te behartigen die strijdig zijn met die van het centrum voor maatschappelijk welzijn of, anders dan kosteloos, in dezelfde hoedanigheid de belangen van het centrum te verdedigen. »

✱

Het tweede lid van artikel 38 verklaart de verbodsbepalingen van het eerste lid toepasselijk op de ambtenaren en beambten van het centrum, alsmede op de leden van het bijzonder beheerscomité van een door het centrum beheerde instelling.

In zover het gaat om personeelsleden van het centrum hoort de bepaling beter thuis in het hoofdstuk IV, waar zij, samen met het voorschrift dat ook artikel 34, vierde lid op de personeelsleden toepasselijk is (zie opmerking bij die bepaling), een tussen de artikelen 47 en 48 in te voegen en als volgt te redigeren artikel zou kunnen vormen :

« Artikel ... De bepalingen van artikel 34, vierde lid (referentie die aan te passen is wanneer wordt ingegaan op het voorstel om die bepaling tussen de art. 37 en 38 in te voegen) en artikel 38, eerste lid, zijn mede van toepassing op de personeelsleden van de centra voor maatschappelijk welzijn. »

Voor het overige verduidelijke men de redactie van dit tweede lid als volgt :

« Deze bepalingen gelden eveneens voor de leden van de bijzondere beheersorganen die met toepassing van artikel 94 zouden worden opgericht. »

✱

ART. 39.

Ten einde duidelijker te doen uitkomen dat de in het eerste lid bedoelde bezoldigingen, pensioenen en presentiegelden slechts kunnen toegekend worden binnen de door de Koning te bepalen grenzen, neme men de inhoud van het derde lid op in het eerste lid. Bovendien is de uitdrukking « wijze van toekenning » te beperkt.

Het eerste lid zou, bijvoorbeeld, als volgt kunnen worden gesteld :

« Binnen de perken en volgens de voorwaarden en modaliteiten van toekenning door de Koning bepaald, kent de raad voor maatschappelijk welzijn een bezoldiging toe aan zijn voorzitter, een pensioen aan zijn gewezen voorzitters en hun rechtverkrijgenden en een presentiegeld aan zijn leden. »

✱

Om beter te doen uitschijnen dat de toekenning van de in artikel 39 bedoelde voordelen niet individueel, doch bij algemene verordening moet geschieden en dat alleen die verordeningen en niet de individuele toepassingen ervan aan de goedkeuring van de gouverneur zijn onderworpen, redigere men het tweede lid als volgt :

« De besluiten houdende regeling van de bezoldiging, het pensioen en het presentiegeld, bedoeld in het eerste lid, zijn onderworpen aan de goedkeuring van de provinciegouverneur. »

✱

Bij het vierde lid moet worden opgemerkt dat blijkens de tekst de terugbetaling van de kosten nu als een verplichting wordt opgelegd, daar waar zulks voor de C.O.O.'s enkel een faculteit is (zie art. 24 van de wet van 10 maart 1925, gewijzigd bij de wet van 15 juli 1960). Bovendien rijst bij die bepaling de vraag of het, met het oog op het voorkomen van misbruiken, niet wenselijk zou zijn dat aan de Koning de bevoegdheid zou worden verleend om op dit stuk bepaalde beperkingen op te leggen, bijvoorbeeld door het uitvaardigen van tarieven, maximumbedragen, enz.

✱

Il vaudrait mieux rédiger le point 4) comme ci-après :

« 4) de défendre comme avocat, notaire, homme d'affaires ou expert, des intérêts en opposition avec ceux du centre d'aide sociale ou de défendre en la même qualité, si ce n'est gratuitement, les intérêts du centre. »

✱

L'alinéa 2 de l'article 38, étend les dispositions prohibitives de l'alinéa 1er aux fonctionnaires et agents du centre, ainsi qu'aux membres du comité spécial de gestion d'un établissement géré par le centre.

Dans la mesure où elle vise les membres du personnel du centre, cette disposition serait mieux à sa place au sein du chapitre IV, où elle pourrait former avec la disposition qui déclare aussi applicable aux membres du personnel l'article 34, alinéa 4 (voir observation à propos de cette disposition), un article, à insérer entre les articles 47 et 48, qui s'établirait comme suit :

« Article ... Les dispositions de l'article 34, alinéa 4 (référence à adapter s'il est donné suite à la suggestion préconisant l'insertion de cette disposition entre les art. 37 et 38) et de l'article 38, alinéa 1er, sont également applicables aux membres du personnel des centres d'aide sociale. »

Pour le surplus, la rédaction de cet alinéa 2 gagnerait à être précisée de la manière ci-après :

« Ces dispositions s'étendent en outre aux membres des organes spéciaux de gestion qui viendraient à être créés en application de l'article 94. »

✱

ART. 39.

Afin de faire ressortir avec davantage de clarté que les traitements, pensions et jetons de présence visés à l'alinéa 1er ne seront accordés que dans les limites fixées par le Roi, il apparaît indiqué d'inclure le contenu de l'alinéa 3 dans l'alinéa 1er. L'expression « modalités d'octroi » est, au surplus, trop étroite.

L'alinéa 1er pourrait être rédigé comme suit, par exemple :

« Dans les limites et selon les conditions et modalités d'octroi déterminées par le Roi, le conseil de l'aide sociale accorde un traitement à son président, une pension à ses anciens présidents, une pension de survie à leurs ayants droit et des jetons de présence à ses membres. »

✱

Pour mieux marquer que les avantages prévus à l'article 39 sont accordés non pas par des mesures individuelles mais en vertu de règlements d'ordre général et que seuls ces règlements à l'exclusion des applications individuelles qu'ils reçoivent sont soumis à l'approbation du gouverneur, l'alinéa 2 devrait être ainsi libellé :

« Les délibérations fixant les règles en matière de traitement, de pension et de jetons de présence, visés à l'alinéa 1er, sont soumises à l'approbation du gouverneur de province. »

✱

A propos de l'alinéa 4, il faut observer que le remboursement des frais est conçu, dans le texte, comme une obligation alors que ce remboursement était facultatif s'agissant des C.A.P. (voir art. 24 de la loi du 10 mars 1925, modifié par la loi du 15 juillet 1960). La disposition soulève, en outre, la question de savoir s'il ne serait pas opportun, afin d'éviter des abus, d'habiliter le Roi à instaurer en ce domaine certaines limitations, par la fixation, par exemple, de tarifs, de montants maximums, etc.

✱

De aandacht van de Regering dient eveneens te worden gevestigd op het feit dat het ontwerp de financiering niet regelt van de pensioenen die krachtens artikel 39 zullen moeten worden toegekend.

Tenslotte kan ook nog worden aangestipt dat, indien men voor het bepalen van de in artikel 39 bedoelde bezoldigingen en pensioenen ook de diensten gepresteerd als voorzitter van een C.O.O. in aanmerking zou wensen te nemen, zulks zou dienen te worden geregeld door een in hoofdstuk XIII van het ontwerp op te nemen overgangsbepaling.

**

ART. 40 tot 53 (Algemene Opmerkingen).

Deze bepalingen vormen het hoofdstuk IV van het ontwerp en zijn gewijd aan het personeel.

Het ontwerp neemt in de artikelen 49 tot 52 haast letterlijk de bepalingen over van de wet van 6 augustus 1909 betreffende de bestendigheid der bedieningen afhankelijk van de openbare weldadigheidsinstellingen en de bergen van barmhartigheid, bepalingen die, luidens de rechtspraak van de Raad van State, uiteraard onverenigbaar zijn met een contractueel dienstverband (arrest Beck en c.s., nr. 14.218, van 2 juli 1970). Daar die bepalingen in algemene termen zijn gesteld, moet dus worden aangenomen dat in de regel al de personeelsleden van de C.M.W.'s zich in een statutaire toestand zullen bevinden. Uitzondering op die regel zullen enkel vormen :

1° de geneesheren en tandartsen die, wanneer de C.M.W.-raad aldus beslist, krachtens een overeenkomst de geneeskunst in het C.M.W. zullen mogen uitoefenen (art. 44 biedt uitdrukkelijk die mogelijkheid); en

2° de personen die in uitzonderlijke omstandigheden (waarneming van een functie die voorlopig zonder titularis is of vervulling van dringende of onvoorziene taken) voor een korte duur (maximum drie maand, verlengbaar tot maximum zes maand) met toepassing van artikel 53 bij contract zullen kunnen aangeworven worden.

**

De bepalingen van artikel 45 sluiten aan bij die van artikel 40 en zouden bijgevolg eveneens beter voortaan in het hoofdstuk IV worden opgenomen.

Indien in het ontwerp bepalingen nopens de door de personeelsleden af te leggen eed nodig mochten blijken, zouden deze eveneens best vóór artikel 41 worden ingevoegd.

Op de vraag hoe die diverse bepalingen onderling het best zouden kunnen gerangschikt worden, zal nader ingegaan worden bij het onderzoek van de artikelen 40 tot 45.

**

Zoals reeds aangestipt werd bij het onderzoek van artikel 34, vierde lid, en artikel 38, zou de bepaling welke die regeling mede van toepassing verklaart op de personeelsleden van de C.M.W.s in het hier onderzochte hoofdstuk dienen te worden opgenomen onder de vorm van een tussen de artikelen 47 en 48 in te voegen artikel.

**

Het ontwerp bevat geen pensioenregeling voor het personeel van de C.M.W.'s, noch enige bepaling betreffende de toepassing op dat personeel van de andere sociaalrechtelijke regelingen die de personen in overheidsdienst doorgaans genieten.

Sommige van die regelingen, of daarop gelijkende regelingen zullen op het C.M.W.-personeel toepasselijk kunnen worden verklaard hetzij door de raad op grond van diens bevoegdheid om het geldelijk statuut van zijn personeel te bepalen, hetzij door de Koning op grond van zijn bevoegdheid om inzake het geldelijk statuut van het C.M.W.-personeel algemene bepalingen uit te vaardigen.

L'attention du Gouvernement est attirée, d'autre part, sur le silence que garde le projet au sujet du financement des pensions qui seront accordées en vertu de l'article 39.

Enfin, si l'intention était de faire entrer en compte pour la détermination des traitements et pensions visés à l'article 39, les services accomplis en qualité de président d'une C.A.P., une disposition transitoire réglant ce point devrait être prévue au chapitre XIII du projet.

**

ART. 40 à 53 (Observations générales).

Ces dispositions forment le chapitre IV du projet et sont consacrées au personnel.

Les articles 49 à 52 sont la reproduction quasi littérale des dispositions de la loi du 6 août 1909 relative à la stabilité des emplois dépendant des établissements publics de bienfaisance et des monts-de-piété, dispositions qui, selon la jurisprudence du Conseil d'Etat, sont par essence incompatibles avec un régime contractuel (arrêt Beck et consorts, n° 14.218 du 2 juillet 1970). Etant donné la généralité des termes desdits articles, il faut admettre que le régime statutaire sera de règle pour les membres du personnel des C.A.S. Seront seuls exceptés de cette règle :

1° les médecins et dentistes qui, lorsque le conseil de l'aide sociale en décide ainsi seront admis en vertu d'une convention à exercer l'art de guérir dans un C.A.S. (possibilité qu'ouvre expressément l'article 44); et

2° les personnes qui, dans des circonstances exceptionnelles, (afin d'assurer des fonctions provisoirement sans titulaire ou d'accomplir des tâches urgentes ou imprévues) pourront être engagées par contrat en application de l'article 53 pour une brève durée (de trois mois au maximum et susceptible d'être portée à six mois au total).

**

Les dispositions de l'article 45 se rattachent à celles de l'article 40; le mieux serait en conséquence qu'elles viennent en tête du chapitre IV.

S'il apparaissait nécessaire de prévoir dans le projet des dispositions concernant le serment qu'il appartiendra aux membres du personnel de prêter, elles seraient de même avantageusement insérées avant l'article 41.

Quant à l'ordonnance interne de ces diverses dispositions, il sera revenu sur la question à l'examen des articles 40 à 45.

**

Ainsi qu'il a déjà été observé lors de l'examen de l'article 34, alinéa 4, et de l'article 38, la disposition qui étend la réglementation qu'ils édictent aux membres du personnel des C.A.S. devrait être incorporée dans le présent chapitre, sous la forme d'un article s'intercalant entre les articles 47 et 48.

**

Le projet ne prévoit pour le personnel des C.A.S. ni régime de pension, ni de disposition concernant l'application à ce personnel des autres régimes de droit social dont bénéficient communément les agents des services publics.

Certains de ces régimes, ou des régimes similaires, pourront être déclarés applicables au personnel du C.A.S. soit par le conseil, en vertu de son pouvoir de fixer le statut pécuniaire de son personnel, soit par le Roi, en vertu de son pouvoir d'édicter des dispositions générales intéressant le statut pécuniaire du personnel des C.A.S.

De meeste van die regelingen berusten evenwel op een bij de wet ingestelde financiële solidariteit (bijvoorbeeld pensioenregeling, kinderbijslag, ziekteverzekering), met het gevolg dat hun toepassingsgebied niet kan uitgebreid worden buiten de door de wetgever bepaalde grenzen.

Het toepassingsgebied van die diverse regelingen wordt hetzij door de wet zelf, hetzij door de Koning op grond van de Hem bij de wet verleende bevoegdheden om het toepassingsgebied van die regelingen nader te omschrijven of uit te breiden, doorgaans bepaald aan de hand van algemene criteria, zoals bijvoorbeeld het personeel van de gemeenten, het personeel van de aan de gemeenten ondergeschikte instellingen, enz., met het gevolg dat al die regelingen, of in elk geval het merendeel ervan, zonder enige formele wijziging van hun toepassingsgebied op het personeel van de C.M.W.'s toepassing zouden kunnen vinden.

Zulks veronderstelt echter dat de C.M.W.'s telkens duidelijk zouden kunnen gerangschikt worden onder een van de categorieën van instellingen waarop die regelingen toepasselijk zijn. En dit is niet het geval.

De C.O.O.'s zijn onbetwistbaar te beschouwen als aan de gemeenten ondergeschikte instellingen. Of die kwalificatie ook voor de C.M.W.'s kan gelden is echter voor ernstige twijfel vatbaar, gelet op het feit dat de banden tussen de C.M.W.'s en de gemeenten heel wat losser zullen zijn (hun gebiedsomschrijving zal in veel gevallen meerdere gemeenten omvatten, het toezicht van de gemeenten zal van louter adviserende aard zijn, het gemeentelijk toezicht op de gewestelijke C.M.W.'s zal meestal uitgeoefend worden door een buitengemeentelijk orgaan, enz.).

De meeste moeilijkheden die een toepassing op het C.M.W.-personeel van de sociaalrechtelijke regelingen met een bij of krachtens de wet bepaald toepassingsgebied in de weg staan, zouden echter kunnen opgelost worden door in het ontwerp een artikel op te nemen waarin zou bepaald worden dat voor de regelingen die in dat artikel opgesomd worden het personeel van de C.M.W.'s gelijk te stellen is, bijvoorbeeld, met het personeel van de gemeenten.

Indien een dergelijke bepaling, eventueel aangevuld met de andere voorschriften die men inzake de toepassing van sociaalrechtelijke regelingen op het C.M.W.-personeel nodig zou oordelen, in het ontwerp zou opgenomen worden, zou zulks het best gebeuren in een na artikel 53, als laatste bepaling van het hoofdstuk IV, in te voegen artikel.

✻

ART. 40 en 45.

Zoals reeds gezegd werd, sluit de inhoud van artikel 45 aan bij die van artikel 40 en zou het samenbrengen van die twee artikelen een grotere harmonisering van hun bepalingen, zowel naar de inhoud als naar de vorm, mogelijk maken.

✻

Het eerste lid van artikel 40 bevat eigenlijk twee regels :

- 1) dat elk C.M.W. ten minste een secretaris, een ontvanger en een verantwoordelijke voor de sociale dienst moet hebben;
- 2) dat het de raad is die al de personeelsleden benoemt.

Zulks zou beter tot uiting komen, indien die beide regels apart geformuleerd werden.

De eerste regel zou bijvoorbeeld het uitsluitend voorwerp van een eerste artikel kunnen vormen.

De tweede regel zou dan, na een tweede artikel waarin de diverse voorschriften van artikel 40, tweede lid, en artikel 45, tweede en derde lid, betreffende het administratief statuut, het geldelijk statuut en de personeelsformatie zouden worden samengebracht, een derde artikel kunnen vormen waarin dan de omvang van het benoemingsrecht van de raad nauwkeuriger zou kunnen omschreven worden (namelijk dat het ook de contractuele aanwervingen omvat) en ook de uit artikel 45, eerste lid, voortvloeiende beperkingen van dat benoemingsrecht zouden opgenomen worden.

✻

La plupart de ces régimes s'appuyant toutefois sur un système de solidarité financière établi par la loi (par exemple, les régimes de pensions, les allocations familiales, l'assurance maladie), leur champ d'application ne saurait être étendu au-delà des limites fixées par le législateur.

Le champ d'application de ces divers régimes est en règle générale fixé soit par la loi elle-même soit par le Roi en vertu du pouvoir que la loi lui confère de circonscrire ou d'étendre ce champ d'application en fonction de critères généraux, tels par exemple le personnel des communes, le personnel des établissements subordonnés aux communes, etc., de sorte que lesdits régimes pourraient, sinon dans leur ensemble en tout cas pour la plupart, trouver à s'appliquer au personnel des C.A.S. sans qu'une modification formelle de leur champ d'application soit indispensable.

Cela suppose toutefois que le classement des C.A.S. dans une des catégories d'organismes auxquels s'appliquent ces régimes soit, à tout coup, aisé. Or tel n'est pas le cas.

Les C.A.P. sont indiscutablement à considérer comme des établissements subordonnés aux communes. Il est très douteux cependant que les C.A.S. puissent se voir donner la même qualification puisque les liens entre ces centres et les communes seront nettement plus lâches (leur ressort s'étendra fréquemment à plusieurs communes, la tutelle des communes sera d'ordre purement consultatif, la tutelle communale sur les C.A.S. régionaux sera exercée le plus souvent par un organe extra-communal, etc.).

Les difficultés auxquelles se heurte une extension, au personnel des C.A.S., des régimes de droit social dont le champ d'application est fixé par ou en vertu de la loi, seraient pour la plus grande part levées si le projet était complété par un article disposant qu'en ce qui concerne l'application des régimes dont cet article donnerait l'énumération, le personnel des C.A.S. est assimilé par exemple au personnel des communes.

Une disposition de l'espèce, complétée, le cas échéant, par d'autres qu'en matière de législation sociale l'on jugerait devoir rendre applicables au personnel des C.A.S., aurait sa place tout indiquée après l'article 53, en tant que disposition finale du chapitre IV.

✻

ART. 40 et 45.

Comme il a été dit précédemment, l'article 40 et l'article 45 sont connexes et leur réunion permettrait d'harmoniser davantage leurs dispositions du point de vue à la fois de la teneur et de la forme.

✻

L'alinéa 1er de l'article 40 énonce en fait deux règles :

- 1) chaque C.A.S. doit avoir au moins un secrétaire, un receveur et un responsable du service social,
- 2) le conseil nomme tous les membres du personnel.

Cela ressortirait mieux si ces deux règles étaient formulées à part.

La première règle pourrait par exemple faire à elle seule l'objet d'un premier article.

La seconde règle fournirait la matière d'un troisième article qui, faisant suite à un deuxième article groupant les diverses prescriptions de l'article 40, alinéa 2, et de l'article 45, alinéas 2 et 3, relatives au statut administratif, au statut pécuniaire et au cadre de personnel, déterminerait de façon plus précise l'étendue du pouvoir de nomination du conseil (lequel englobe aussi les engagements contractuels) et indiquerait les limitations qui sont apportées à ce pouvoir par l'effet de l'article 45, alinéa 1er.

✻

Luidens artikel 40, tweede lid, bepaalt de raad « (het) statuut en (de) wedde » van het personeel binnen de perken van de algemene bepalingen die door de Koning worden vastgesteld.

Naar het voorbeeld van artikel 46, § 1, derde lid, van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en federaties van gemeenten, schrijve men liever dat de raad « (het) administratief en (het) geldelijk statuut » van het personeel bepaalt.

Alleen reeds op zichzelf genomen is de term « wedde » te eng, omdat een geldelijk statuut, buiten de eigenlijke wedderegel, doorgaans ook de toekenning van een aantal andere geldelijke voordelen regelt. Bovendien zou het gebruik van de term « wedde » twijfel kunnen doen rijzen omtrent de vraag of de Koning ook algemene bepalingen zou kunnen treffen inzake de diverse toelagen en vergoedingen die gewoonlijk aan personen in overheidsdienst worden toegekend, wat, volgens de door de gemachtigde ambtenaar verstrekte toelichtingen, nochtans de bedoeling is.

Verder dient nog te worden aangestipt dat de raad niet enkel het administratief en het geldelijk statuut zal moeten bepalen, maar dat er ook, zoals onrechtstreeks uit artikel 45, eerste lid, blijkt, een personeelsformatie zal moeten vastgesteld worden. Gelet op de delegatiemogelijkheden die artikel 28 biedt, komt het wenselijk voor uitdrukkelijk te bepalen dat het aan de raad toekomt de personeelsformatie vast te stellen.

✱

Artikel 40, tweede lid, bepaalt dat de raad het administratief en het geldelijk statuut van het personeel vaststelt « binnen de perken van de algemene bepalingen die door de Koning worden vastgesteld ».

Zoals die bepaling geredigeerd is, impliceert zij dat de C.M.W.-raden het administratief en het geldelijk statuut van hun personeel slechts zullen kunnen bepalen nadat ter zake door de Koning algemene bepalingen zijn uitgevaardigd. Indien die interpretatie niet strookt met de bedoelingen van de Regering, zou uit de redactie van artikel 40, tweede lid, duidelijker moeten blijken dat de bevoegdheid van de Koning slechts een facultatief karakter heeft.

In verband met de bevoegdheid van de Koning om inzake het personeel algemene bepalingen uit te vaardigen, dient eveneens te worden aangestipt dat die bevoegdheid aan de Koning slechts gegeven wordt inzake het administratief en het geldelijk statuut, en niet dus inzake de personeelsformatie. En dan rijst de vraag of het hier niet een ongewild onderscheid betreft met de regelingen die op dit stuk gelden voor het personeel van de gemeenten (art. 84, § 1, van de gemeentewet, gewijzigd bij de wet van 27 juli 1961) en voor het personeel van de agglomeraties en federaties van gemeenten (art. 46, § 1, tweede lid, van de wet van 26 juli 1971).

✱

Artikel 45, derde lid, onderwerpt alleen de beslissingen houdende vaststelling van de personeelsformatie en die betreffende de benoemingsvoorwaarden aan een verplicht toezicht, meer bepaald aan het advies van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters, naargelang het om een plaatselijk of een gewestelijk centrum gaat, alsmede aan de goedkeuring van de gouverneur.

De overige beslissingen betreffende het statuut van het personeel, met name die houdende vaststelling van andere voorschriften van het administratief statuut dan de benoemingsvoorwaarden en die houdende vaststelling van het geldelijk statuut, zouden dus inzake toezicht van de hogere overheid enkel vatbaar zijn voor schorsing door de gouverneur en vernietiging door de Koning (zie art. 105 en 106 van het ontwerp).

Wat betreft de beslissingen omtrent het geldelijk statuut van het personeel, wijkt het ontwerp hierdoor af van wat voor de meeste lokale en regionale besturen geldt: de beslissingen ter zake van de gemeenteraden zijn onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur (art. 71 van de wet van 14 februari 1961, gewijzigd bij de wet van 27 juli 1961); die van de C.O.O.'s aan de goedkeuring van de bestendige deputatie (art. 1 van de wet van 21 december 1927); die van de provincieraden aan de goedkeuring van de Koning (art. 71 van de wet van 14 februari 1961, gewijzigd bij de wet van 27 juli 1961).

Selon l'article 40, alinéa 2, le conseil fixe « (le) statut et (le) traitement » du personnel dans les limites des dispositions générales arrêtées par le Roi.

Il serait préférable de dire, comme à l'article 46, § 1er, alinéa 3, de la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes, que le conseil fixe « (les) statuts administratif et pécuniaire » du personnel.

Le terme « traitement », à le considérer en lui-même, est trop étroit, étant donné qu'un statut pécuniaire règle habituellement, en sus de la rémunération proprement dite, l'octroi d'un certain nombre d'autres avantages pécuniaires. De plus, son emploi est de nature à susciter le doute quant au point de savoir si le Roi pourra aussi édicter des dispositions générales relatives aux allocations et indemnités diverses dont bénéficient d'ordinaire les agents des services publics et dont l'octroi, selon le fonctionnaire délégué, est de même envisagé en l'espèce.

Mais le conseil ne devra pas seulement établir le statut administratif et le statut pécuniaire; il y aura de plus lieu à fixation d'un cadre du personnel, comme l'article 45, alinéa 1er, le fait indirectement entendre. Eu égard aux possibilités de délégation qu'ouvre l'article 28, le projet devrait prévoir expressément qu'il appartient au conseil de fixer le cadre du personnel.

✱

L'article 40, alinéa 2, dispose que le conseil fixe le statut administratif et le statut pécuniaire du personnel « dans les limites des dispositions générales arrêtées par le Roi ».

Telle qu'elle est libellée, cette disposition implique que les conseils des C.A.S. ne pourront fixer le statut administratif et le statut pécuniaire de leur personnel qu'après que le Roi aura édicté des dispositions générales en la matière. Si cette interprétation n'est pas conforme aux intentions du Gouvernement, la rédaction de l'article 40, alinéa 2, devrait faire ressortir plus nettement le caractère facultatif du pouvoir du Roi.

A propos du pouvoir, dans le chef du Roi, d'édicter des dispositions générales intéressant le personnel, il convient d'observer également que le Roi se voit accorder compétence en ce qui concerne le statut administratif et le statut pécuniaire, et non pas en matière de cadre du personnel. Se pose alors la question de savoir s'il ne s'agit pas là, en comparaison avec les régimes qui s'appliquent en la matière au personnel des communes (art. 84, § 1er, de la loi communale, modifié par la loi du 27 juillet 1961) et au personnel des agglomérations et fédérations de communes (art. 46, § 1er, alinéa 2, de la loi du 26 juillet 1971), d'une distinction non voulue.

✱

L'article 45, alinéa 3, soumet uniquement les décisions fixant le cadre du personnel et celles qui ont trait aux conditions de nomination à une tutelle obligatoire, plus particulièrement à l'avis du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres, selon qu'il s'agit d'un centre local ou régional, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur.

Les autres décisions concernant le statut du personnel, notamment les prescriptions participant du statut administratif autres que les conditions de nomination et celles qui fixent le statut pécuniaire, ne seraient donc, en fait de tutelle, susceptibles que de suspension par le gouverneur et d'annulation par le Roi (voir les art. 105 et 106 du projet).

Par là le projet déroge en ce qui concerne les décisions relatives au statut pécuniaire du personnel, aux dispositions qui s'appliquent à la plupart des administrations locales et régionales: les délibérations prises en cette matière par les conseils communaux sont soumises à l'approbation du gouverneur (art. 71 de la loi du 14 février 1961, modifié par la loi du 27 juillet 1961); celles des C.A.P. à l'approbation de la députation permanente (art. 1er de la loi du 21 décembre 1927); celles des conseils provinciaux à l'approbation du Roi (art. 71 de la loi du 14 février 1961, modifié par la loi du 27 juillet 1961).

En wat betreft de beslissingen houdende vaststelling van andere voorschriften van het administratief statuut dan de benoemingsvoorwaarden, lijkt het noch praktisch, noch wenselijk dat zij aan een andere en minder strenge toezichtsregeling zouden onderworpen worden dan de benoemingsvoorwaarden. Die oplossing zou niet praktisch zijn, omdat de benoemingsvoorwaarden gewoonlijk samen met de overige voorschriften van het administratief statuut in een en dezelfde tekst worden opgenomen en in een dergelijk geval de bevoegdheden van de toezicht houdende overheden verschillend zouden zijn naargelang de inhoud van de diverse bepalingen van een tekst die nochtans een samenhangend geheel vormt. De oplossing is bovendien niet wenselijk, omdat er onder de overige bepalingen van een administratief statuut voorschriften kunnen voorkomen die even belangrijk zijn als de benoemingsvoorwaarden. Men denke bijvoorbeeld aan voorschriften die een tuchtprocedure zouden organiseren, gevallen van ambtsneerlegging zouden bepalen, enz.

Indien men evenwel toch een aparte toezichtsregeling voor de benoemingsvoorwaarden zou willen invoeren, spreke men liever van « de aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden », waardoor beter de analogie met het eerste lid van artikel 45 zou naar voren komen en waardoor vooral de twijfel zou worden vermeden of ook de voorwaarden van contractuele aanwerving van geneesheren en tandartsen aan het beoelde toezicht onderworpen zijn.

**

Voor het C.O.O.-personeel geldt inzake eedaflegging een bijzondere regeling.

Artikel 27, derde lid, van de wet van 10 maart 1925 legt aan de secretaris en aan de ontvanger de verplichting op om, alvorens in dienst te treden, de in artikel 13 bedoelde eed af te leggen. Dit is de eed die aan de C.O.O.-mandatarissen wordt opgelegd en waarvan de formule luidt : « Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen. » Uit het bestaan van die bijzondere bepaling werd afgeleid dat artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831, niettegenstaande zijn algemeen karakter, niet toepasselijk is op de personeelsleden van de C.O.O.'s (Bulletin van *Vragen en Antwoorden* van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1968-1969, nr. 19, vraag nr. 40).

Voor het gemeentepersoneel, waarvoor geen bijzondere regeling voorhanden is, neemt men daarentegen aan dat artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 wel van toepassing is en dat bijgevolg alle personeelsleden, met uitzondering van degenen die uitsluitend met materiële taken belast zijn (zoals boden-kamerbewaarders, conciërges, dienst- en vakpersoneel, werklieden, brandweerlieden), de door dat decreet voorgeschreven eed moeten afleggen (Bulletin van *Vragen en Antwoorden* van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1968-1969, nr. 20, vraag nr. 49).

Uit het feit dat het voorliggend ontwerp evenmin enige bepaling nopens de door de personeelsleden af te leggen eed bevat, moet blijkbaar worden afgeleid dat men de regeling ter zake voor het C.M.W.-personeel heeft willen afstemmen op die welke voor de openbare besturen in 't algemeen, en voor de gemeenten meer in het bijzonder, geldt.

Naar het voorbeeld van artikel 46, § 4, van de wet van 26 juli 1971, waarbij dezelfde oplossing voor de personeelsleden van de agglomeraties en de federaties van gemeenten werd aanvaard, neme men echter ook in het voorliggend ontwerp een bepaling op waarin, ter voldoening aan het voorschrift van artikel 3 van het decreet van 20 juli 1831, wordt bepaald ten overstaan van welke overheid de eed moet worden afgelegd en waarin ook de gevolgen van het niet-afleggen van de eed worden geregeld.

Die bepaling zou het vierde en het laatste van de vóór artikel 41 in te voegen bepalingen kunnen vormen.

**

Aan de hand van die diverse opmerkingen en onder voorbehoud van de suggesties die aan het oordeel van de Regering moesten worden overgelaten, wordt, ter vervanging van de artikelen 40 en 45, voorgesteld artikel 41 van het ontwerp door de volgende vier artikelen te laten voorafgaan :

Et en ce qui concerne les décisions arrêtant des prescriptions participant du statut administratif autres que les conditions de nomination, il n'apparaît ni pratique ni souhaitable qu'elles soient soumises à une tutelle différente et moins sévère que les conditions de nomination. Pas pratique, parce que les conditions de nomination figurent d'habitude conjointement avec les autres dispositions du statut administratif dans un seul et même texte, et que les attributions des autorités de tutelle varieraient alors selon la teneur des diverses dispositions d'un texte qui forme un tout cohérent. Pas souhaitable, parce que parmi les autres dispositions d'un statut administratif il peut y avoir des prescriptions aussi importantes que les conditions de nomination. Il n'y a qu'à penser par exemple aux prescriptions qui organiseraient une procédure disciplinaire ou détermineraient des cas de cessation de fonctions, etc.

Si l'on veut néanmoins instaurer un régime de tutelle distinct pour les conditions de nomination, il serait préférable de parler de « conditions de recrutement et d'avancement », ce qui ferait mieux ressortir l'analogie avec l'alinéa 1er de l'article 45 et, surtout, ne laisserait subsister aucun doute sur le fait que les conditions de recrutement contractuel de médecins et de dentistes sont également soumises à cette tutelle.

**

Le personnel des C.A.P. est soumis à une règle spéciale en matière de serment.

L'article 27, alinéa 3, de la loi du 10 mars 1925 impose au secrétaire et au receveur l'obligation de prêter, avant d'entrer en fonctions, le serment prévu par l'article 13. C'est là le serment imposé aux mandataires des C.A.P. dont la formule est : « Je jure de m'acquiescer fidèlement des devoirs de ma charge. » De l'existence de cette disposition particulière, on a déduit que l'article 2 du décret du 20 juillet 1831, en dépit de son caractère général, n'est pas applicable aux membres du personnel des C.A.P. (Bulletin des *Questions et Réponses* de la Chambre des Représentants, session 1968-1969, n° 19, question n° 40).

En ce qui concerne le personnel communal, pour lequel aucune règle spéciale n'est imposée, il est en revanche admis que l'article 2 du décret du 20 juillet 1831 lui est applicable et qu'en conséquence, tous les agents, hormis ceux qui sont chargés exclusivement de tâches matérielles (tels que les messagers-huissiers, conciërges, gens de service et de métier, ouvriers, sapeurs-pompier), doivent prêter le serment prescrit par le décret (Bulletin des *Questions et Réponses* de la Chambre des Représentants, session 1968-1969, n° 20, question n° 49).

Le présent projet ne comprenant pas davantage de disposition relative au serment à prêter par les membres du personnel, il faut apparemment en déduire qu'on a voulu aligner la règle applicable au personnel des C.A.S. sur celle qui vaut pour les administrations publiques en général et pour les communes en particulier.

Il est toutefois recommandé de prévoir dans le projet une disposition qui, à l'instar de l'article 46, § 4, de la loi du 26 juillet 1971, lequel fait de même pour les agents des agglomérations et des fédérations de communes, spécifierait, afin de satisfaire à l'article 3 du décret du 20 juillet 1831, devant quelle autorité le serment doit être prêté et préciserait en outre les conséquences qu'emportera la non-prestation du serment.

Cette disposition pourrait constituer la quatrième, et aussi la dernière des dispositions à insérer avant l'article 41.

**

Sur la base de ces diverses observations et sous réserve des suggestions qu'il convient de laisser à l'appréciation du Gouvernement, il est proposé de faire précéder l'article 41 du projet par les quatre articles, qui remplaceraient les articles 40 et 45 :

» Artikel ... — Elk centrum voor maatschappelijk welzijn heeft ten minste een secretaris, een ontvanger en een verantwoordelijke voor de sociale dienst.

» Artikel ... — Binnen de perken van de algemene bepalingen die de Koning vaststelt, bepaalt de raad voor maatschappelijk welzijn het administratief en het geldelijk statuut van het personeel van het centrum. De aanwervingsvoorwaarden voor de personeelsleden belast met het sociaal werk dienen een aan de te vervullen taken aangepaste sociale vorming te waarborgen.

De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt de personeelsformatie.

De beslissingen houdende vaststelling van de aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden en de beslissingen houdende vaststelling van de personeelsformatie zijn onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters, naargelang het een plaatselijk of een gewestelijk centrum betreft, alsmede aan de goedkeuring van de provinciegouverneur.

» Artikel ... — Alle personeelsleden, met inbegrip van de geneesheren en tandartsen bedoeld in artikel 44, worden benoemd of aangeworven door de raad voor maatschappelijk welzijn.

Onverminderd het bepaalde in artikel 53, dienen de benoemingen en aanwervingen te geschieden overeenkomstig vooraf bepaalde aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden en binnen de perken van de personeelsformatie.

» Artikel ... — Alvorens in dienst te treden, leggen de personeelsleden in handen van de voorzitter van het centrum de eed af overeenkomstig de desbetreffende wetsbepalingen.

Van de eedaflegging wordt proces-verbaal opgemaakt.

Het personeelslid dat de eed niet heeft afgelegd binnen ... dagen nadat hij daartoe werd uitgenodigd, wordt geacht ontslagnemend te zijn.»

♦♦

De kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bijzitters van de afdeling wetgeving; E. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

De 4 februari 1975.

De Hoofdgriffier van de Raad van State,
R. VAN HAECKE.

» Article ... — Chaque centre d'aide sociale a au moins un secrétaire, un receveur et un responsable du service social.

» Article ... — Le conseil de l'aide sociale établit dans les limites des dispositions générales fixées par le Roi le statut administratif et le statut pécuniaire du personnel. Les conditions de recrutement des membres du personnel chargés du travail social doivent être garanties d'une formation sociale adaptée aux missions à accomplir.

Le conseil de l'aide sociale fixe le cadre du personnel.

Les décisions fixant les conditions de recrutement et d'avancement et les décisions fixant le cadre du personnel sont soumises à l'avis du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres, selon qu'il s'agit d'un centre local ou régional, ainsi qu'à l'approbation du gouverneur de province.

» Article ... — Tous les membres du personnel, y compris les médecins et dentistes visés à l'article 44, sont nommés ou recrutés par le conseil de l'aide sociale.

Sans préjudice des dispositions de l'article 53, les nominations et recrutements doivent se faire conformément à des conditions de recrutement et d'avancement fixées au préalable et dans les limites du cadre.

» Article ... — Avant d'entrer en fonctions, les membres du personnel prêtent devant le président du conseil le serment conformément aux dispositions légales.

Il est dressé procès-verbal de la prestation de serment.

Le membre du personnel qui n'a pas prêté serment dans les ... jours de l'invitation qui lui en est faite, est réputé démissionnaire.»

♦♦

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation; E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) E. VAN VYVE.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée au Ministre de la Santé publique et de la Famille.

Le 4 février 1975.

Le Greffier en chef du Conseil d'Etat,
R. VAN HAECKE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16de augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 13de december 1974 over de artikelen 41 tot en met 53 het volgende advies gegeven :

ART. 41.

In dit artikel worden de belangrijkste taken van de secretaris opgesomd.

**

Als men het eerste en het tweede lid nauwer bij de ter zake voor de gemeenten geldende regeling (art. 112 van de gemeentewet) zou willen doen aansluiten, zou men die bepalingen als volgt kunnen redigeren :

« De secretaris woont de vergaderingen bij van de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités. Hij is in het bijzonder belast met het opmaken van de notulen van die vergaderingen.

» Hij is verantwoordelijk voor het overbrengen van de notulen van de vergaderingen en de beslissingen van de organen in daartoe bestemde registers. De overgeschreven notulen en beslissingen worden ondertekend door de voorzitter en de secretaris. »

De tweede volzin van artikel 34, eerste lid, (Na goedkeuring ...), zou dan kunnen vervallen.

**

Het vijfde lid werd, zowel naar inhoud als naar terminologie, geïnspireerd door het besluit van de Regent van 10 februari 1945 houdende algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit, dat uitgevaardigd werd in uitvoering van artikel 139 van de gemeentewet en waarvan de voorschriften krachtens artikel 94 van het ontwerp van toepassing zullen zijn op de C.M.W.'s.

**

Het zesde lid stelle men beter als volgt :

« Hij maakt de ontwerpen van begroting op en onderwerpt ze aan de beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn. »

**

Ten einde duidelijker te doen uitkomen dat, behoudens in de uitzonderlijke gevallen waarin de wet aan de secretaris een persoonlijke verantwoordelijkheid oplegt (bijvoorbeeld inzake medeondertekening van stukken), de voorzitter binnen de perken van zijn bevoegdheid (zie voornamelijk art. 26) ten aanzien van de secretaris over een hiërarchisch gezag in de volle betekenis van het woord beschikt, vermeldde men in het zevende lid dat de secretaris zich niet alleen naar de onderrichtingen van de raad te gedragen heeft, maar ook naar die van de voorzitter.

De precisering dat zulks alleen geldt « in vervulling van de wettelijke opdrachten van het centrum » is overbodig.

Men stelle dan ook het zesde lid beter als volgt :

« De secretaris is verplicht zich te gedragen naar de onderrichtingen die hem door de raad en door de voorzitter worden gegeven. »

**

Zoals reeds werd aangestipt bij de bespreking van artikel 37, tweede lid, verdient het aanbeveling de tijdelijke vervanging van de secretaris in geval van verhinderdheid van de titularis of vacature van het ambt op een algemene wijze te regelen.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 13 décembre 1974 l'avis suivant sur les articles 41 à 53 :

ART. 41.

Cet article énumère les tâches les plus importantes dévolues au secrétaire.

**

Les alinéas 1er et 2 pourraient être rédigés de manière à serrer de plus près la réglementation applicable en la matière aux communes (art. 112 de la loi communale) :

« Le secrétaire assiste aux réunions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux. Il est spécialement chargé de la rédaction des procès-verbaux de ces réunions.

» Il est responsable de la transcription des procès-verbaux des réunions et des délibérations des organes précités dans les registres à ce destinés. Les procès-verbaux et délibérations transcrits sont signés par le président et le secrétaire. »

La deuxième phrase de l'article 34, alinéa 1er, (Après approbation ...), pourrait alors tomber.

**

L'alinéa 5 s'est inspiré, tant en ce qui concerne sa teneur qu'en ce qui concerne sa terminologie, de l'arrêté du Régent du 10 février 1945 portant règlement général sur la comptabilité communale, pris en exécution de l'article 139 de la loi communale et dont les prescriptions s'appliqueront aux C.A.S. en vertu de l'article 94 du projet.

**

Il vaudrait mieux rédiger l'alinéa 6 comme suit :

« Il élabore les projets de budget et les soumet pour décision au conseil de l'aide sociale. »

**

Afin de mieux faire ressortir que, sous réserve des cas exceptionnels où la responsabilité personnelle du secrétaire est engagée en vertu même de la loi (comme, par exemple, en matière de contresigning de documents), le président a, dans les limites de ses pouvoirs (voir principalement l'art. 26), pleinement autorité hiérarchique sur le secrétaire, il y a lieu de mentionner à l'alinéa 7 que ce dernier est tenu de se conformer non seulement aux instructions du conseil, mais aussi à celles du président.

La précision qu'il n'en est ainsi que « dans l'accomplissement des missions légales du centre » est superflue.

L'alinéa 6 devrait donc se lire ainsi :

« Le secrétaire est tenu de se conformer aux instructions qui lui sont données par le conseil et par le président. »

**

Ainsi qu'il a déjà été observé lors de l'examen de l'article 37, alinéa 2, il apparaît recommandé de régler de manière générale le remplacement temporaire du secrétaire en cas d'empêchement du titulaire ou de vacance de la fonction.

Dit zou kunnen gebeuren door de toevoeging van een achtste lid dat naar het voorbeeld van artikel 110, eerste lid, van de gemeentewet als volgt zou kunnen geredigeerd worden :

« Bij verhindering van de secretaris of bij vacature van het ambt kan de raad voor maatschappelijk welzijn een personeelslid als tijdelijk secretaris aanstellen. In spoedeisende gevallen wordt de aanstelling door de voorzitter gedaan en door de raad in zijn eerstvolgende vergadering bekrachtigd. »

De in artikel 37, tweede lid, voorziene mogelijkheid om een taak van de secretaris door een lid van de raad te laten waarnemen, lijkt moeilijk overeen te brengen met het voorschrift van artikel 46 dat het ambt van secretaris onverenigbaar verklaart met het mandaat van lid van de raad.

✱

ART. 42.

Dit artikel handelt over de taken en plichten van de ontvanger, de gedwongen vereffening van een uitgave die door de ontvanger geweigerd wordt, de borgtocht die door de ontvanger dient gesteld te worden. De regels ter zake zijn analoog met die welke gelden voor de gemeentelijke ontvangers en voor de ontvangers van de commissies van openbare onderstand.

✱

Het eerste lid van § 1 werd geïnspireerd door artikel 30, eerste lid, van de wet van 10 maart 1925, waarvan de bepaling betreffende het innen van de ontvangsten en het vereffenen van de uitgaven op haar beurt overgenomen werd uit artikel 121, eerste lid, van de gemeentewet.

Een opvallend verschil is echter dat het ontwerp het enkel heeft over uitgaven tot beloop van het bedrag van elk artikel van de begroting, daar waar zowel in de wet van 10 maart 1925 als in de gemeentewet daarnaast ook nog sprake is van uitgaven op grond van bijzondere kredieten of op grond van kredieten die van het vorig dienstjaar overgeschreven werden.

Het niet-vermelden van de bijzondere kredieten is blijkbaar een loutere vergetelheid, vermits artikel 97 uitdrukkelijk aan de C.M.W.'s het recht verleent om in de loop van een dienstjaar de nodige aanvullende kredieten uit te trekken.

Het ontwerp bevat daarentegen geen enkele bepaling die aan de C.M.W.'s de mogelijkheid zou bieden om ongebruikte kredieten volgens een vereenvoudigde procedure naar het volgend dienstjaar over te schrijven, mogelijkheid die het koninklijk besluit nr. 93 van 30 november 1939 aan de C.O.O.'s en aan de gemeenten gegeven heeft door, respectievelijk artikel 30 van de wet van 10 maart 1925 (tweede, derde en vierde lid) en artikel 144 van de gemeentewet (derde, vierde en vijfde lid), met uitdrukkelijke bepalingen in die zin aan te vullen.

Indien de Regering aan de C.M.W.'s dezelfde mogelijkheid wil bieden, zou het ontwerp met gelijkaardige bepalingen moeten aangevuld worden. Deze zouden dan best opgenomen worden in afdeling 2 van hoofdstuk VII, onder de vorm van een tussen de artikelen 97 en 98 in te voegen artikel dat als volgt zou kunnen luiden :

« Artikel ... — Wanneer bij het afsluiten van een dienstjaar sommige posten bezwaard zijn met regelmatig en werkelijk aangegane verbintenissen tegenover schuldeisers van het centrum, wordt het kredietgedeelte dat nodig is om de schuldvordering af te betalen naar het volgende dienstjaar overgeschreven.

» Te dien einde overhandigt de raad voor maatschappelijk welzijn aan de ontvanger vóór ... van ieder jaar de per schuldvordering gedeetailleerde opgaven van de sommen die ten bezware van elke post der afgesloten begroting in de schrifturen moeten worden overgeschreven. Deze opgave wordt daarna gevoegd bij de rekening over het afgelopen dienstjaar.

» Over de aldus overgeschreven kredieten mag beschikt worden zonder een nieuwe beslissing van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de toeziende overheid zoals bedoeld in artikel 92. »

Cela pourrait se faire par l'adjonction d'un alinéa 8 calqué sur l'article 110, alinéa 1er, de la loi communale, et qui s'établirait dès lors comme suit :

« En cas d'empêchement du secrétaire ou de vacance de l'emploi le conseil de l'aide sociale peut désigner un membre du personnel comme secrétaire temporaire. S'il y a urgence, la désignation est faite par le président et confirmée par le conseil au cours de sa plus prochaine réunion. »

La faculté qu'ouvre l'article 37, alinéa 2, de faire assumer une tâche du secrétaire par un membre du conseil, semble difficilement pouvoir se concilier avec la disposition de l'article 46 qui déclare la fonction de secrétaire incompatible avec le mandat de membre du conseil.

✱

ART. 42.

Cet article a trait aux tâches et obligations incombant au receveur, à l'acquiescement obligatoire d'une dépense refusée par le receveur et au cautionnement que celui-ci doit fournir. Les règles en cette matière sont analogues à celles qui s'appliquent aux receveurs communaux et aux receveurs des commissions d'assistance publique.

✱

L'alinéa 1er du § 1er est inspiré de l'article 30, alinéa 1er, de la loi du 10 mars 1925, dont la disposition traitant de la perception des recettes et l'acquiescement des dépenses était, à son tour, empruntée à l'article 121, alinéa 1er, de la loi communale.

Une différence saute toutefois aux yeux : le projet ne parle que de dépenses jusqu'à concurrence du montant de chaque article du budget, alors que, dans la loi du 10 mars 1925 comme dans la loi communale, il est encore question de dépenses en vertu de crédits spéciaux ou d'allocations transférées de l'exercice précédent.

L'omission des crédits spéciaux est apparemment due à un simple oubli, puisque l'article 97 confère expressément aux C.A.S. le droit d'inscrire en cours d'exercice les suppléments de crédits nécessaires.

En revanche, le projet ne comporte pas de disposition qui permettrait aux C.A.S. de transférer les crédits inemployés selon une procédure simplifiée à l'exercice suivant, possibilité que l'arrêté royal n° 93 du 30 novembre 1939 a donnée aux C.A.P. et aux communes par les dispositions expresses ayant un tel objet, dont il a complété l'article 30 de la loi du 10 mars 1925 (alinéas 2, 3 et 4) et l'article 144 de la loi communale (alinéas 3, 4 et 5).

Si le Gouvernement entend offrir la même possibilité aux C.A.S., le projet devrait être complété par des dispositions similaires. Celles-ci seraient avantageusement incorporées dans la section 2 du chapitre VII, sous la forme d'un article qui viendrait s'insérer entre les articles 97 et 98 et qui se lirait comme suit :

« Article ... — Lorsque, à la clôture d'un exercice, certains allocations sont grevées d'engagements régulièrement et effectivement contractés en faveur de créanciers du centre, la partie d'allocation nécessaire pour solder la créance est transférée à l'exercice suivant.

» A cette fin, le conseil de l'aide sociale remet au receveur avant ... de chaque année, le relevé détaillé par créance des sommes à transférer dans les écritures à charge de chacune des allocations du budget clos. Ce relevé est annexé par la suite au compte de l'exercice écoulé.

» Il peut être disposé des allocations ainsi transférées sans nouvelle intervention du conseil de l'aide sociale et de l'autorité de tutelle visée à l'article 92. »

Rekening houdend met die opmerking en ook met de Nederlandse versie die de Regering voorstelt voor artikel 121 van de gemeentewet (zie ontwerp van wet tot invoering onder meer van de Nederlandse tekst van de gemeentewet en de provinciewet, Gedr. St. Senaat, zitting 1973-1974, nr. 7, blz. 28), zou men het eerste lid van § 1 als volgt kunnen redigeren :

« De ontvanger heeft tot taak om, alleen en onder zijn verantwoordelijkheid, de ontvangsten van het centrum voor maatschappelijk welzijn te innen en tegen regelmatige bevelschriften de betaalbaar gestelde uitgaven te doen ten belope hetzij van het bijzonder bedrag bepaald in elk artikel van de begroting of van het bijzonder krediet hetzij van het bedrag van de overeenkomstig artikel ... overgeschreven kredieten, alle handelingen tot stuiting van verjaring en verval te verrichten, tot alle beslagleggingen te doen overgaan, de inschrijving, de herinschrijving of de vernieuwing van elke titel ten kantore der hypotheek te vorderen, aan de leden van de raad kennis te geven van het vervallen van de huur-overeenkomsten, van de achterstallen en van elk feit dat de rechten van het centrum voor maatschappelijk welzijn schaadt. »

✱

In het tweede lid van § 1 wordt zonder meer de regeling overgenomen die op dit stuk geldt voor de C.O.O.-ontvangers (art. 30, laatste lid, van de wet van 10 maart 1925) en voor de gemeenteontvangers (art. 121, tweede lid, van de gemeentewet).

Ten einde ook de redactie van deze bepaling meer in overeenstemming te brengen met de Nederlandse versie die de Regering voor de analoge bepaling van de gemeentewet voorstelt, stelle men ze als volgt :

« Indien de ontvanger weigert het bedrag van een regelmatig bevelschrift te betalen of zulks uitstelt, wordt de betaling ervan vervolgd zoals inzake directe belastingen, nadat het bevelschrift op verzoek van de schuldeiser door de raad voor maatschappelijk welzijn of, bij in gebreke blijven ervan, door de provinciegouverneur invorderbaar is verklaard. »

✱

Omwillen van de eenvormigheid in de terminologie, schrijve men in § 2 « zekerheid » in plaats van « borgtocht ».

De tweede volzin van § 2 stelle men als volgt :

« De beslissing van de raad is onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur. »

✱

ART. 43.

Zoals uit de artikelen 3 en 40 van het ontwerp blijkt, zal er bij elk C.M.W. ten minste één personeelslid met volle dagtaak in functie moeten zijn dat belast is met de sociale dienst. Artikel 43 licht de taak toe van de personeelsleden van die sociale dienst.

✱

Uit de redactie van het eerste lid (« De verantwoordelijke voor de sociale dienst ») lijkt te moeten worden afgeleid dat het in de eerste drie leden om de verantwoordelijke voor de sociale dienst persoonlijk gaat, in tegenstelling met het vierde lid waar er sprake is van « een vertegenwoordiger van de sociale dienst ». Mocht dat niet de bedoeling zijn, dan preciseren men de aanvang van het eerste lid als volgt : « De verantwoordelijke voor de sociale dienst of een door hem aangeduid personeelslid van die dienst woont ... »

Omwillen van de eenvormigheid in de terminologie schrijve men « bestendig bureau » in plaats van « dagelijks bestuur » en « comité voor de sociale dienst » in plaats van « comité voor de sociale dienstverlening » (vergelijking met art. 28).

Daar bovendien de vergaderingen van het bijzonder comité voor de sociale dienst uiteraard steeds de maatschappelijke dienstverlening tot voorwerp zullen hebben, stelle men het eerste lid beter als volgt :

Compte tenu de cette observation et du texte de l'article 121 de la loi communale (en ce qui concerne la rédaction néerlandaise, voir le projet de loi établissant notamment le texte néerlandais de la loi communale et de la loi provinciale, Doc. parl. Sénat, session 1973-1974, n° 7, p. 28), l'alinéa 1er du § 1er pourrait être rédigé comme suit :

« Le receveur est chargé, seul et sous sa responsabilité, d'effectuer les recettes du centre d'aide sociale, et acquitter sur mandats réguliers les dépenses ordonnancées jusqu'à concurrence soit du montant spécial de chaque article du budget ou du crédit spécial, soit du montant des allocations transférées en application de l'article ..., de faire tous actes interruptifs de la prescription et des déchéances, de faire procéder à toutes saisies, de requérir, au bureau des hypothèques, l'inscription, la réinscription ou le renouvellement de tous titres, d'avertir les membres du conseil de l'échéance des baux, des retards de paiement et de toute atteinte portée aux droits du centre d'aide sociale. »

✱

L'alinéa 2 du § 1er reprend purement et simplement les règles applicables, quant à l'objet considéré, aux receveurs des C.A.P. (art. 30, dernier alinéa, de la loi du 10 mars 1925) et aux receveurs communaux (art. 121, alinéa 2, de la loi communale).

Pour assurer une plus large concordance entre le texte dudit alinéa 2 et la disposition analogue inscrite dans la loi communale, il y aurait lieu de le rédiger comme suit :

« Dans le cas où il y aurait, de la part du receveur, refus ou retard d'acquitter le montant de mandats réguliers, le paiement en sera poursuivi comme en matière de contributions directes, après qu'à la demande du créancier, les mandats auront été rendus exécutoires par le conseil de l'aide sociale ou, à défaut, par le gouverneur de la province. »

✱

Par souci d'uniformité dans la terminologie, il s'indique d'inscrire dans la version néerlandaise du § 2 « zekerheid » au lieu de « borgtocht ».

La deuxième phrase du § 2 est à rédiger comme suit :

« La décision du conseil est soumise à l'approbation du gouverneur. »

✱

ART. 43.

Ainsi qu'il appert des articles 3 et 40 du projet, chaque C.A.S. devra occuper au moins un membre du personnel chargé à temps plein du service social. L'article 43 définit la tâche du personnel de ce service social.

✱

Il semble devoir se déduire de la rédaction de l'alinéa 1er (« Le responsable du service social ») que les trois premiers alinéas visent le responsable du service social en personne, contrairement à l'alinéa 4 où il est question d'« un représentant du service social ». Si telle n'était pas l'intention des auteurs du projet, il conviendrait de préciser le début de l'alinéa 1er comme suit : « Le responsable du service social ou un membre du personnel de ce service désigné par lui assiste ... ».

Par souci d'uniformité dans la terminologie néerlandaise, il importe de dire « bestendig bureau » au lieu de « dagelijks bestuur » et « comité voor de sociale dienst » au lieu de « comité voor de sociale dienstverlening » (comparez avec l'art. 28).

En outre, étant donné que les réunions du comité spécial du service social auront, par la force des choses, toujours pour thème l'aide sociale, l'alinéa 1er serait mieux rédigé comme suit :

« De verantwoordelijke ... woont de vergaderingen bij van de raad en van het bestendig bureau telkens als over de maatschappelijke dienstverlening wordt gehandeld, alsmede alle vergaderingen van het bijzonder comité voor de sociale dienst. »

✱

Bij het tweede en het derde lid rijst de vraag of, uit het feit dat in het tweede lid het bijzonder comité voor de sociale dienst niet wordt vermeld, moet afgeleid worden dat die twee alinea's niet voor dat comité zouden gelden. Mocht zulks niet het geval zijn, dan zou de tekst op dit punt moeten aangevuld worden.

✱

De redactie van het derde lid zou als volgt kunnen verbeterd worden :

« Hij licht hen eveneens in over de individuele en collectieve behoeften die hij bij de vervulling van zijn taak vaststelt en stelt de maatregelen voor waardoor daaraan kan worden tegemoet gekomen. »

✱

Luidens het vierde lid moet elke beslissing aangaande het verlenen van een geïndividualiseerde maatschappelijke dienstverlening door de raad genomen worden nadat een vertegenwoordiger van de sociale dienst werd gehoord, bepaling waarmee men, volgens de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar, elke mogelijkheid van delegatie ter zake heeft willen uitsluiten.

Hierbij moet worden opgemerkt dat die strakke regeling in bepaalde omstandigheden aanleiding tot moeilijkheden zou kunnen geven en dat zij in elk geval geen afbreuk doet aan de door de artikelen 6 en 26 geboden mogelijkheden van dringende hulpverlening.

✱

Op het eerste gezicht heeft men in het vijfde lid enkel te maken met een bijzondere toepassing voor de sociale dienst, van de reeds in artikel 29 vervatte regel, luidens welke het de raad, en hij alleen, is die bevoegd is om de huishoudelijke reglementen vast te stellen. En in die hypothese zou het vijfde lid overbodig zijn.

Volgens de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar, wil men echter met die bepaling aan de raad de verplichting opleggen om voor de sociale dienst een speciaal huishoudelijk reglement uit te vaardigen en in die veronderstelling moet de bepaling behouden blijven.

✱

Daar zowel uit de algemene termen van artikel 41, derde lid, als uit de toelichting verstrekt bij artikel 43 blijkt dat ook de personeelsleden van de sociale dienst onder het gezag van de secretaris staan, heeft het zesde lid blijkbaar enkel tot doel aan die personeelsleden een zekere onafhankelijkheid ten aanzien van de administratieve diensten te garanderen waar het de uitoefening van hun specifieke taken betreft zonder afbreuk te willen doen aan het gezag van de secretaris over die personeelsleden op het zuiver ambtelijke vlak.

✱

Artikel 43 zou tenslotte aan overzichtelijkheid winnen, indien het zou worden ingedeeld in paragrafen over dewelke de diverse alinea's als volgt zouden worden verdeeld :

§ 1 : het eerste, het tweede en het derde lid;

§ 2 : het zesde lid en het vijfde lid (in die volgorde);

§ 3 : het vierde lid.

✱

« Le responsable ... assiste aux réunions du conseil et du bureau permanent chaque fois qu'il y est traité de l'aide sociale ainsi qu'à toutes les réunions du comité spécial du service social. »

✱

A propos des alinéas 2 et 3, il est permis de se demander si le fait que le comité spécial du service social n'est pas mentionné à l'alinéa 2, signifie que ces deux alinéas ne s'appliqueraient pas à ce comité. Dans la négative, il y aurait lieu de compléter le texte sur ce point.

✱

La rédaction de l'alinéa 3 pourrait être améliorée comme suit :

« Il les informe aussi des besoins individuels et collectifs qu'il constate dans l'accomplissement de sa tâche et propose les mesures propres à y satisfaire. »

✱

Aux termes de l'alinéa 4, toute décision relative à l'octroi d'une aide sociale individualisée doit être prise par le conseil après qu'un représentant du service social a été entendu. Cette disposition, aux dires du délégué du Ministre, procède du souci d'exclure toute faculté de délégation en la matière.

A cet égard, il faut observer qu'une règle à ce point rigide est de nature à susciter, dans certaines circonstances, des difficultés, et qu'en tout état de cause elle ne met aucunement en question l'aide immédiate que les articles 6 et 26 permettent d'accorder dans les cas urgents.

✱

A première vue, l'alinéa 5 se borne à faire au service social une application particulière de la règle déjà énoncée à l'article 29, selon laquelle le conseil, et lui seul, est compétent pour arrêter les règlements d'ordre intérieur. Dans cette hypothèse, l'alinéa 5 est superflu.

Aux dires du fonctionnaire délégué, la disposition entendrait toutefois faire obligation au conseil d'élaborer, à l'intention du service social, un règlement d'ordre intérieur spécial. Dans cette seconde hypothèse, son maintien s'impose.

✱

Les termes généraux de l'article 41, alinéa 3, montrant, et le commentaire consacré à l'article 43 confirmant que les membres du personnel du service social eux aussi sont placés sous l'autorité du secrétaire, il semble que l'alinéa 6 ait uniquement pour but de garantir à ces agents dans l'exercice de leurs tâches spécifiques une certaine indépendance par rapport aux services administratifs sans que l'autorité du secrétaire à leur égard sur le plan administratif soit en rien diminuée pour autant.

✱

Enfin, l'article 43 serait plus clairement présenté s'il était divisé en paragraphes où les divers alinéas se répartiraient comme suit :

§ 1er : alinéas 1er, 2 et 3;

§ 2 : alinéas 6 et 5 (dans cet ordre);

§ 3 : alinéa 4.

✱

ART. 44.

Luidens dit artikel zullen de C.M.W.'s voor de indienstneming van geneesheren en tandartsen de keuze hebben tussen de statutaire aanwerving en de contractuele aanwerving.

Met deze bepaling wil men voorkomen dat omtrent het juridisch statuut van de beoefenaars van de geneeskunst die in de C.M.W.'s werkzaam zullen zijn dezelfde moeilijkheden zouden ontstaan als degene die de C.O.O.'s steeds op dit stuk hebben gekend.

De vrijheid die de C.M.W.'s ter zake zullen genieten, zal echter gecompenseerd worden door andere maatregelen.

De aanwervingen, of zij nu statutair of contractueel zijn, zullen enkel kunnen gebeuren binnen de perken van een personeelsformatie en aanwervingsvoorwaarden die aan het advies en de goedkeuring van andere overheden onderworpen zijn (art. 45). De Koning is bovendien bevoegd om algemene bepalingen uit te vaardigen inzake het administratief en het geldelijk statuut van het personeel dat in statutair dienstverband wordt aangeworven (art. 40). En tenslotte werd ook nog bij koninklijk besluit nr. 47 van 24 oktober 1967 een nationale paritaire commissie opgericht, in de schoot waarvan collectieve overeenkomsten tot regeling van de betrekkingen tussen de geneesheren en de ziekenhuizen kunnen worden gesloten waaraan de Koning bindende kracht kan verlenen.

**

Daar de tuchtregeling van de artikelen 48 tot 52 in algemene bewoordingen gesteld is en dus voor alle personeelsleden in statutair dienstverband zal gelden, hoeft zulks niet in het bijzonder te worden vermeld voor de geneesheren en de tandartsen. Men late het tweede lid dan ook beter wegvallen.

**

Dat de raad voor maatschappelijk welzijn voor de aanwerving van geneesheren en tandartsen de keuze heeft tussen een statutair en een contractueel dienstverband, zou op een meer directe en eenvoudiger wijze kunnen tot uiting gebracht worden door het eerste lid aan te vullen met de volgende volzin : « Hij heeft hierbij voor elke betrekking de keuze tussen de statutaire en de contractuele aanwerving. »

Wanneer op dat voorstel wordt ingegaan, zou ook het derde lid van het artikel moeten vervallen.

**

ART. 45.

De bepalingen van dit artikel werden samen met die van artikel 40 onderzocht.

**

ART. 46.

In dit artikel worden de openbare mandaten opgesomd waarvan de uitoefening onverenigbaar is met de hoedanigheid van personeelslid van een C.M.W.

**

Indien het de bedoeling is dat dit artikel ook toepasselijk zou zijn op de beoefenaars van de geneeskunst die in contractueel dienstverband in het centrum werkzaam zijn, wat volgens de gemachtigde ambtenaar het geval is, zou om alle twijfel dienaangaande weg te nemen, beter een formule worden gebruikt in de zin van degene die ter vervanging van artikel 10, b), werd voorgesteld.

**

ART. 47.

Paragraaf 1 van dit artikel verklaart onverenigbaar met de hoedanigheid van personeelslid van een C.M.W. elke bezigheid die hetzij door het lid zelf, hetzij door diens echtgenote, hetzij door een tussenpersoon

ART. 44.

Selon cet article il sera loisible aux C.A.S. de recruter les médecins et dentistes sous régime statutaire ou sous régime contractuel.

La disposition est inspirée par le souci d'éviter que le statut juridique des praticiens de l'art de guérir qui exerceront dans les C.A.S. n'engendre les mêmes difficultés que celles auxquelles les C.A.P. se sont trouvées confrontées sur ce point.

La liberté dont les C.A.S. jouiront en ce domaine aura toutefois d'autres mesures pour contrepartie.

Les recrutements, aussi bien ceux d'ordre statutaire que ceux d'ordre contractuel, ne pourront avoir lieu que dans les limites d'un cadre du personnel et de conditions de recrutement soumises à l'avis et à l'approbation d'autres autorités (art. 45). En outre le Roi est habilité à édicter des dispositions générales relatives au statut administratif et au statut pécuniaire du personnel recruté sous régime statutaire (art. 40) Enfin, l'arrêté royal n° 47 du 24 octobre 1967 a institué une commission paritaire nationale au sein de laquelle peuvent être conclues des conventions collectives qui régissent les relations entre médecins et hôpitaux, conventions auxquelles le Roi peut donner force obligatoire.

**

Etant donné la généralité des termes dans lesquels est conçu le régime disciplinaire établi par les articles 48 à 52, il trouvera à s'appliquer à l'ensemble du personnel sous régime statutaire et dire qu'il en va plus spécialement ainsi pour les médecins et les dentistes est donc inutile. Mieux vaut, en conséquence, supprimer l'alinéa 2.

**

Qu'il est, en matière de recrutement des médecins et des dentistes, loisible au conseil de l'aide sociale de choisir entre le régime statutaire et le régime contractuel, pourrait être exprimé d'une manière à la fois plus simple et plus directe dans une phrase qui compléterait l'alinéa 1er et serait ainsi rédigée : « Pour chaque emploi, il a le libre choix entre le recrutement statutaire et le recrutement contractuel. »

Si cette suggestion est suivie, l'alinéa 3 de l'article doit, à son tour, tomber.

**

ART. 45.

Les dispositions de cet article ont été examinées en même temps que celles de l'article 40.

**

ART. 46.

Cet article énumère les mandats publics dont l'exercice est incompatible avec la qualité de membre du personnel d'un C.A.S.

**

Si l'on entend voir cet article aussi s'appliquer aux praticiens de l'art de guérir qui exercent dans le centre sous régime contractuel, et selon le fonctionnaire délégué telle est effectivement l'intention, il serait préférable, afin de ne laisser subsister aucun doute à ce sujet, d'utiliser une formule analogue à celle qui a été proposée en remplacement de l'article 10, b).

**

ART. 47.

Le paragraphe 1er de cet article affirme l'incompatibilité de la qualité de membre du personnel d'un C.A.S. avec toute occupation exercée soit par le membre lui-même, soit par son conjoint, soit par personne

wordt verricht en die van aard is te schaden aan het vervullen van de ambtsplichten of met de waardigheid van het ambt in strijd is. Die bepaling werd overgenomen uit het statuut van het Rijkspersoneel, waarin zij, zowel in de versie van 2 oktober 1937 als in die van 16 maart 1964, voorkomt onder artikel 49.

Daar het verbod evenzeer geldt voor de echtgenoot van een vrouwelijk personeelslid als voor de echtgenote van een mannelijk personeelslid, dient men — zoals trouwens in de bepaling betreffende het Rijkspersoneel waaraan het voorschrift ontleend werd — « echtgenoot » te schrijven in plaats van « echtgenote ».

✱

In § 2, dat het uitoefenen van andere functies en betrekkingen door personeelsleden met volledige dienstprestaties aan de toestemming van de raad onderwerpt, schrijve men « met toestemming van de raad » in plaats van « mits toestemming van de raad ».

✱

Paragraaf 3, waarin een aantal uitzonderingen worden opgesomd, stelle men als volgt :

« § 3. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op de voogdij en de curatele over onbekwamen, noch op de mandaten ... »

✱

De aandacht van de Regering dient eveneens te worden gevestigd op de middelen waarover de C.M.W.'s zullen beschikken om de naleving van de voorschriften van het hier besproken artikel te verzekeren.

Er zullen zich op dit stuk geen moeilijkheden voordoen, wanneer het gaat om een door § 1 verboden bedrijvigheid die het personeelslid persoonlijk of door een tussenpersoon uitoefent of om een overtreding van § 2, vermits in die gevallen het C.M.W. zal kunnen gebruik maken van zijn tuchtrecht.

Helemaal anders wordt de toestand echter, wanneer het de echtgenoot van een personeelslid is die, helemaal buiten de wil van dat personeelslid om, een door § 1 verboden bedrijvigheid gaat uitoefenen. En in dit verband moet eraan herinnerd worden dat, luidens artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek zoals het gewijzigd werd bij de wet van 30 april 1958, nu zowel de vrouwen als de mannen het recht hebben om zonder de toestemming van hun echtgenoot een beroep of een nijverheids- of handelsbedrijf uit te oefenen.

Daar in die gevallen aan het personeelslid zelf geen enkele fout kan ten laste gelegd worden en hem derhalve ook geen tuchtschik kan worden opgelegd (Raad van State, arrest Negers, nr. 10.749, van 30 juni 1964; F. Delperée, « L'élaboration du droit disciplinaire de la fonction publique », nr. 43), zou, hetzij in het ontwerp, hetzij in het door de C.M.W.'s vast te stellen statuut, moeten worden bepaald welke niet-disciplinaire maatregelen in dergelijke gevallen dan wel in het belang van de dienst tegen het betrokken personeelslid zullen kunnen worden genomen.

✱

ART. 48 tot 52.

In deze bepalingen, meer precies in de artikelen 49 tot 52, werden omzeggens letterlijk de voorschriften van de wet van 6 augustus 1909 betreffende de bestendigheid der bedieningen afhangende van de openbare weldadigheidsinstellingen en de bergen van barmhartigheid overgenomen die, althans naar de letter, de tucht over het personeel regelen.

Het ontwerp wijkt van de wet van 6 augustus 1909 alleen af op de volgende punten :

— de bijzondere regelingen voor personeelsleden wier benoeming onderworpen is aan de goedkeuring van een andere overheid werden weggelaten, omdat voor geen enkele benoeming van een C.M.W.-personeelslid de goedkeuring van een andere overheid zal vereist zijn;

interposée, qui serait de nature à nuire à l'accomplissement des devoirs de la fonction ou contraire à la dignité de celle-ci. Cette disposition est reprise du statut des agents de l'Etat, où elle figure dans la version du 2 octobre 1937 comme dans celle du 16 mars 1964, sous l'article 49.

L'interdiction s'appliquant aussi bien à l'époux d'un membre du personnel féminin qu'à l'épouse d'un membre du personnel masculin, il convient d'écrire, dans le texte néerlandais, « echtgenoot » au lieu de « echtgenote », comme il est d'ailleurs fait dans la disposition relative aux agents de l'Etat à laquelle le texte est emprunté.

✱

Au § 2, qui subordonne l'exercice d'autres fonctions et emplois par les membres du personnel à prestations complètes à l'autorisation du conseil, il y a lieu d'écrire dans le texte néerlandais « met toestemming van de raad » et non pas « mits toestemming van de raad ».

✱

Le paragraphe 3 qui énumère un certain nombre d'exceptions, sera rédigé comme suit :

« § 3. Les dispositions du présent article ne sont applicables ni à la tutelle ... »

✱

L'attention du Gouvernement doit aussi être attirée sur les moyens dont les C.A.S. disposeront pour assurer l'observation des prescriptions de l'article ici examiné.

Il ne surgira pas de difficultés quand il s'agit d'une activité interdite par le § 1er exercée par le membre du personnel soit en personne, soit par un intermédiaire, ou d'une infraction au § 2, puisque le C.A.S. pourra dans ces cas, user de son pouvoir disciplinaire.

Toutefois, il en sera tout autrement lorsque l'activité interdite par le § 1er vient à être exercée par le conjoint d'un membre du personnel, indépendamment de la volonté de celui-ci. Et à cet égard, il convient de rappeler qu'en vertu de l'article 215 du Code civil tel qu'il a été modifiée par la loi du 30 avril 1958, les femmes ont au même titre que les hommes le droit d'exercer une profession, une industrie ou un commerce sans le consentement du conjoint.

Etant donné qu'aucune faute ne peut dans ces cas être imputée au membre du personnel lui-même et qu'il ne saurait dès lors pas lui être infligé de peine disciplinaire (Conseil d'Etat, arrêt Negers, n° 10.749, du 30 juin 1964; F. Delperée, L'élaboration du droit disciplinaire de la fonction publique, n° 43), il faudrait déterminer, soit dans le projet, soit dans le statut à élaborer par les C.A.S., les mesures non disciplinaires qui pourront alors être prises dans l'intérêt du service contre le membre du personnel intéressé.

✱

ART. 48 à 52.

Ces dispositions, et plus particulièrement les articles 49 à 52, reproduisent quasi littéralement les dispositions de la loi du 6 août 1909 relative à la stabilité des emplois dépendant des établissements publics de bienfaisance et des monts-de-piété qui, selon la lettre du moins, règlent le régime disciplinaire du personnel.

Le projet ne s'écarte de la loi du 6 août 1909 que sur les points suivants :

— les règles particulières à l'adresse des membres du personnel dont la nomination est soumise à l'approbation d'une autre autorité sont omises parce que l'approbation d'une autre autorité ne sera requise pour aucune nomination d'un membre du personnel d'un C.A.S.;

— voor de personeelsleden van de gewestelijke C.M.W.'s moest het advies van het college van burgemeester en schepenen vervangen worden door het advies van het college van burgemeesters;

— de bepaling betreffende het proces-verbaal dat moet opgemaakt worden nopens de verklaringen van het personeelslid waaraan men een tuchtstraf wil opleggen, werd aangevuld met de verplichting dat proces-verbaal aan de betrokkene ter ondertekening voor te leggen.

Zoals uit de hierna volgende opmerkingen zal blijken, kunnen de voorschriften van de wet van 6 augustus 1909 niet overgenomen worden in de geest waarin zij tot stand kwamen. Bovendien zijn die voorschriften voor verbetering vatbaar.

De wet van 6 augustus 1909 werd, zoals de analoge wet van 30 juli 1903 voor het gemeentepersoneel, ingegeven door de wil om een einde te maken aan de toen in de lokale besturen veel voorkomende arbitraire afzettingen bij wisseling van de bestuursmeerderheid. De hoofdgedachte welke aan die wetten ten grondslag lag was dan ook, dat voortaan de lokale besturen hun in een permanente betrekking vastbenoemde personeelsleden alleen nog zouden kunnen ontslaan om disciplinaire redenen of wegens opheffing van de betrekking om dienstredenen.

In de teksten zelf van de wetten van 1903 en 1909 wordt dat beginsel weliswaar nergens met zoveel woorden geformuleerd en wordt alleen het toezicht van de overheid verscherpt op de tuchtmaatregelen en op bepaalde andere beslissingen (opheffing van de betrekking, vermindering van wedde) waaronder een tuchtmaatregel zou kunnen schuilgaan. Dat het nochtans wel degelijk de bedoeling is geweest elke andere vorm van ambtsontheffing te verbieden, blijkt duidelijk zowel uit de parlementaire voorbereiding van die wetten, als uit de commentaren die de doctrine eraan gewijd heeft en uit de wijze waarop het bestuur die wetten toegepast heeft (zie : *Pandectes belges*, V°, « Stabilité des emplois communaux et des emplois dépendant des établissements de bienfaisance et des monts-de-piété », onder meer nrs. 6, 435, 436; koninklijke besluiten van 2 april 1905 en 14 november 1907, *Revue de l'Administration*, jg 1905, blz. 243, en jg 1908, blz. 205).

Het ligt voor de hand dat, ook al herneemt de Regering in het voorliggend ontwerp haast letterlijk de teksten van de wetten van 30 juli 1903 en 6 augustus 1909, zij dat niet doet met dezelfde bedoeling als degene die aan die wetten ten grondslag lag omdat zij rekening moet houden met de grondige evolutie die de rechtsverhoudingen tussen de overheid en haar personeel sedertdien hebben ondergaan. Die rechtsverhoudingen worden immers meer en meer in allerlei statutaire voorschriften nader omschreven. En in het raam hiervan wordt, in het belang van de dienst doch met vrijwaring van de belangen van de personeelsleden, buiten de disciplinaire schorsing en afzetting, gewoonlijk ook nog in een aantal andere gevallen van schorsing of ambtsontheffing voorzien. Men denke bijvoorbeeld aan de schorsing in het belang van de dienst voor de duur van een strafrechtelijke of disciplinaire procedure, de ambtsontheffing wegens professionele onbekwaamheid, de ambtsontheffing omwille van het door de echtgenoot van het personeelslid uitgeoefend beroep, enz.

Ten einde er geen twijfel over te laten bestaan dat door de Koning, bij het vaststellen van de algemene bepalingen inzake het statuut van het C.M.W.-personeel, en door de diverse C.M.W.-raden, bij het vaststellen van het statuut van hun personeel, gelijkaardige regelingen kunnen worden getroffen, zou men er derhalve goed aan doen in de memorie van toelichting te preciseren dat, wanneer in de artikelen 49 tot 52 van het ontwerp de voorschriften van de wet van 6 augustus 1909 overgenomen worden, zulks niet meer gebeurt met de bijgedachte dat een personeelslid alleen maar om tuchtrekenen of wegens de opheffing van zijn betrekking uit zijn ambt zal kunnen geschorst of ontslagen worden.

Het is verwarringstichtend en weinig rationeel dat in artikel 48 enkel de schorsing en de afzetting worden vermeld, en dan nog in een context die ten onrechte de indruk wekt dat het hier om geen tuchtmaatregelen zou gaan, terwijl de andere tuchtmaatregelen (namelijk de

— pour les membres du personnel des C.A.S. régionaux, l'avis du collège des bourgmestre et échevins a dû être remplacé par l'avis du collège des bourgmestres;

— la disposition relative au procès-verbal qui est dressé des déclarations de l'agent auquel ou entend infliger une peine disciplinaire, a été complétée par l'obligation d'inviter l'intéressé à signer ce procès-verbal.

Ainsi qu'il apparaîtra des observations qui suivent, les prescriptions de la loi du 6 août 1909 ne sauraient être entreprises dans l'esprit où elles ont été conçues. Au surplus, elles sont susceptibles d'amélioration.

Tout comme la loi similaire du 30 juillet 1903 applicable au personnel communal, la loi du 6 août 1909 a été inspirée par le souci de mettre un terme aux révocations arbitraires auxquelles les administrations locales, lors d'un renversement de la majorité, se laissent fréquemment aller à l'époque. Ainsi, l'idée principale sous-tendant ces lois était que les administrations locales ne pourraient plus désormais démettre leurs agents, nommés à titre définitif à un emploi permanent, que pour des motifs disciplinaires ou pour cause de suppression d'emploi dans l'intérêt du service.

Dans les textes mêmes des lois de 1903 et de 1909 ce principe n'est cependant pas formulé de façon expresse et seule est renforcée la tutelle de l'autorité sur les mesures disciplinaires et sur certaines autres décisions (suppression d'emploi, réduction du traitement) qui pourraient en fait masquer une sanction disciplinaire. Que le but poursuivi ait toutefois été d'interdire toute autre forme de retrait d'emploi, c'est ce qui ressort nettement aussi bien des travaux préparatoires de ces lois que des commentaires qu'y a consacrés la doctrine et de la manière dont l'administration les a appliquées (voir : *Pandectes belges*, V°, Stabilité des emplois communaux et des emplois dépendant des établissements de bienfaisance et des monts-de-piété, notamment les n°s 6, 435, 436; les arrêtés royaux des 2 avril 1905 et 14 novembre 1907, *Revue de l'Administration*, année 1905, p. 243, et année 1908, p. 205).

Il va de soi que le Gouvernement, encore qu'il transcrive pour ainsi dire à la lettre dans le présent projet les textes des lois des 30 juillet 1903 et 6 août 1909, n'obéit pas aux mêmes mobiles que ceux qui avaient dicté ces lois, obligé qu'il est de tenir compte de la profonde évolution qui, depuis lors, a marqué les rapports juridiques entre l'autorité et son personnel. De plus en plus, en effet, ces rapports juridiques sont définis dans des prescriptions statutaires de toute nature. Et, dans l'intérêt du service, celles-ci, non sans sauvegarder les intérêts des membres du personnel, prévoient communément, outre la suspension et la révocation disciplinaire, d'autres cas encore de suspension ou de retrait d'emploi. Ainsi, par exemple la suspension dans l'intérêt du service pendant la durée d'une procédure pénale ou disciplinaire, le retrait d'emploi pour incapacité professionnelle, le retrait d'emploi en raison de la profession exercée par le conjoint, etc.

Afin de ne laisser subsister aucun doute sur le fait que des réglementations dans le même sens pourront être adoptées par le Roi, lorsqu'il fixe les dispositions générales relatives au statut du personnel des C.A.S., comme par les divers conseils des C.A.S. lorsqu'ils établissent le statut de leur personnel, il apparaît opportun de préciser dans l'exposé des motifs que si les dispositions de la loi du 6 août 1909 sont reprises aux articles 49 à 52 du projet, cette transcription n'est plus opérée avec l'arrière-pensée qu'un membre du personnel n'est susceptible d'être suspendu ou démis que pour des motifs disciplinaires ou en raison du retrait de son emploi.

Il est peu rationnel et propre à engendrer la confusion de citer seulement la suspension et la révocation à l'article 48 dans un contexte, encore bien qui suscite l'impression erronée qu'il pourrait ne pas s'agir de mesures disciplinaires, alors que les autres mesures disciplinaires (à

waarschuwing en de berisping) en de bij het opleggen van om het even welke tuchtmaatregel te volgen procedure in een ander artikel worden vermeld (namelijk in art. 52) dat bovendien helemaal achteraan wordt geplaatst, dit wil zeggen na de artikelen die het toezicht van de hogere overheid op die tuchtmaatregelen organiseren.

Een meer logische ordening zou erin bestaan de inhoud van artikel 52 over te brengen naar artikel 48, waarin dan in een eerste lid de vier tuchtstraffen zouden worden opgesomd en in een tweede lid de procedurevoorschriften zouden opgenomen worden die bij het opleggen van om het even welke tuchtstraf dienen in acht te worden genomen.

Bovendien zou het nuttig zijn, naar het voorbeeld van artikel 130bis van de gemeentewet, in een derde lid de bevoegdheid van de raad nader te omschrijven inzake verlies van wedde in geval van schorsing van een personeelslid.

In artikel 51 van het ontwerp werd het voorschrift van artikel 4 van de wet van 6 augustus 1909 overgenomen, luidens hetwelk een personeelslid elke beslissing waarbij zijn functie wordt opgeheven of zijn wedde wordt verminderd aan de goedkeuring van de bestendige deputatie kan onderwerpen wanneer die beslissing een bedekte afzetting tot doel heeft.

Die bepaling gaf echter aanleiding tot een ernstige interpretatiemoeilijkheid. Geeft men aan de term « afzetting » ook in die bepaling de uitsluitende betekenis van disciplinaire afzetting, die zij duidelijk heeft in de overige artikelen van de wet van 6 augustus 1909, dan mist de bepaling voor een goed deel haar doel, vermits in dat geval de bestendige deputatie zich onbevoegd moet verklaren van zodra blijkt dat de bedekte afzetting door andere dan disciplinaire motieven werd ingegeven. En in het tegenovergestelde geval zou men tot de conclusie komen dat in een samenhangend geheel van slechts vijf artikelen een fundamentele term in een dubbele betekenis wordt gebruikt.

Nu de bepaling echter opnieuw aan de wetgever wordt voorgelegd en zulks bovendien gebeurt in het raam van een regeling die nu onbetwistbaar ook ruimte zal laten voor niet-disciplinaire schorsingen en ambtsontheffingen, zou de gelegenheid kunnen te baat genomen worden om de tekst derwijze aan te passen dat er duidelijk uit blijkt dat het beroep openstaat ongeacht het ware motief van de « bedekte afzetting ».

Tenslotte komt het, gelet op die andere mogelijkheden van schorsing of ambtsontheffing, als gewenst voor het beroep open te stellen niet alleen tegen de opheffingen van bediening en verminderingen van wedde waarmee een bedekte afzetting wordt beoogd, doch tegen elke beslissing waarbij men een personeelslid anders dan bij tuchtmaatregel, uit zijn ambt schorst of ontzet, zijn ambt opheft of zijn wedde vermindert. Om het parallelisme te bewaren met artikel 49, dat alleen de disciplinaire schorsingen van ten minste drie maanden aan de goedkeuring van de bestendige deputatie onderwerpt, zou men echter de mogelijkheid om tegen de niet-disciplinaire schorsingen beroep in te stellen ook kunnen beperken tot de gevallen waarin de schorsing ten minste drie maand belooft.

Bovendien zou in de tekst moeten worden bepaald binnen welke termijn het beroep moet worden ingesteld.

De bepalingen van de artikelen 49, 50 en 51 zouden aan overzichtelijkheid winnen, indien zij als volgt werden herschikt :

In een eerste artikel :

- in een eerste lid : de gevallen waarin een tuchtmaatregel van rechtswege aan de goedkeuring van de bestendige deputatie onderworpen is (inhoud van art. 49, eerste lid, van het ontwerp);
- in een tweede lid : de door de bestendige deputatie in die gevallen in te winnen adviezen (inhoud van art. 50 van het ontwerp);

savoir l'avertissement et la réprimande), de même que la procédure à suivre pour l'application de toute peine disciplinaire, sont mentionnées dans un article distinct (l'art. 52 notamment) lequel, de surcroît, vient en dernier lieu, c'est-à-dire après les articles organisant la tutelle de l'autorité supérieure à l'égard de ces mesures disciplinaires.

Plus logique serait d'inclure la teneur de l'article 52 dans l'article 48, qui en son alinéa 1er énumérerait alors les quatre peines disciplinaires et en son alinéa 2, spécifierait les règles de procédure présidant à l'application de toute peine disciplinaire.

En outre, un alinéa 3, calqué sur l'article 130bis de la loi communale, pourrait utilement affirmer que le conseil est compétent pour prononcer la privation du traitement en cas de suspension d'un membre du personnel.

L'article 51 du projet reprend la disposition de l'article 4 de la loi du 6 août 1909, aux termes de laquelle un membre du personnel peut soumettre à l'approbation de la députation permanente toute délibération supprimant son emploi ou réduisant son traitement lorsque la mesure décidée tend à une révocation déguisée.

Cette disposition souleva toutefois un sérieux problème d'interprétation. Si le terme « révocation » y est aussi pris dans le sens exclusif de révocation disciplinaire, qui est indiscutablement le sien dans les autres articles de la loi du 6 août 1909, la disposition manque pour une bonne partie son but puisque la députation permanente doit, dans ce cas, se déclarer incompétente dès qu'il appert que la révocation déguisée est inspirée par des motifs autres que disciplinaires. Dans le cas contraire, il faudrait conclure que dans un ensemble cohérent de cinq articles à peine un terme fondamental est utilisé dans deux acceptions.

La disposition étant toutefois soumise à nouveau au législateur et cela dans le cadre d'une réglementation qui laissera sans conteste place à des suspensions et des retraits d'emploi non disciplinaires, l'occasion pourrait être mise à profit pour adapter le texte de telle manière qu'il en ressorte clairement qu'un recours est ouvert quel que soit le vrai motif de la « révocation déguisée ».

Enfin, il apparaît souhaitable, eu égard aux autres possibilités de suspension ou de retrait d'emploi visées ci-dessus, d'ouvrir le recours non seulement contre les retraits d'emploi et les réductions de traitement tendant à une révocation déguisée, mais aussi contre toute décision, qui, autrement que par voie de mesure disciplinaire, suspend ou révoque un membre du personnel de ses fonctions, supprime son emploi ou réduit son traitement. Afin de conserver le parallélisme avec l'article 49 qui ne soumet à l'approbation de la députation permanente que les suspensions disciplinaires de trois mois au moins, le recours organisé contre les suspensions non disciplinaires pourrait toutefois être limité aux cas où la suspension est de trois mois au moins.

Le texte devrait, d'autre part, fixer le délai de recours.

Les dispositions des articles 49, 50 et 51 gagneraient en clarté si elles étaient présentées de la façon ci-après :

Un premier article traiterait :

- dans un premier alinéa : des cas où une mesure disciplinaire est soumise d'office à l'approbation de la députation permanente (contenu de l'art. 49, alinéa 1er, du projet);
- dans un deuxième alinéa : des avis que la députation permanente doit recueillir dans ces cas (contenu de l'art. 50 du projet);

In een tweede artikel :

— het beroep dat het personeelslid bij de bestendige deputatie kan instellen tegen sommige andere beslissingen nopens zijn administratieve toestand (inhoud van art. 51 van het ontwerp);

In een derde artikel :

— het beroep dat bij de Koning kan worden ingesteld tegen de beslissingen die de bestendige deputatie op grond van de vorige twee artikelen neemt (inhoud van art. 49, tweede lid, en art. 51, tweede lid, van het ontwerp).

Bij artikel 49 kan tenslotte ook nog de vraag worden gesteld of het niet verkieslijker zou zijn het aan de C.M.W.-raad over te laten om aan de hand van elk concreet geval, te beslissen of de tuchtmaatregel die hij oplegt al dan niet bij voorraad uitvoerbaar zal zijn.

♦♦

Aan de hand van die diverse opmerkingen wordt in overweging gegeven de artikelen 48 tot 52 van het ontwerp door de volgende teksten te vervangen :

« Artikel (48). — De raad voor maatschappelijk welzijn kan aan de personeelsleden van het centrum de volgende tuchtstraffen opleggen : de waarschuwing, de berisping, de schorsing en de afzetting.

» Het betrokken personeelslid moet vooraf door de raad worden gehoord. Van zijn verklaringen wordt proces-verbaal opgemaakt, dat hem ter ondertekening wordt voorgelegd.

» De schorsing heeft verlies van de wedde voor de duur van de schorsing tot gevolg, tenzij de raad anders beslist.

» Artikel (49). — De beslissingen waarbij, bij tuchtmaatregel, een schorsing van ten minste drie maanden of de afzetting wordt uitgesproken zijn onderworpen aan de goedkeuring van de bestendige deputatie. De raad kan de voorlopige tenuitvoerlegging bevelen.

» De bestendige deputatie kan niet over de in het eerste lid bedoelde tuchtmaatregelen beslissen dan na het advies te hebben ingewonnen van het college van burgemeester en schepenen, wanneer het een personeelslid van een plaatselijk centrum betreft, of van het college van burgemeesters, wanneer het een personeelslid van een gewestelijk centrum betreft.

» Artikel (50). — De personeelsleden kunnen bezwaar indienen tegen elke beslissing die hen, anders dan bij tuchtmaatregel, uit hun ambt onttrekt of voor ten minste drie maanden schorst of die hun ambt opheft of hun wedde vermindert. Het bezwaar moet bij de bestendige deputatie worden ingediend binnen ... dagen nadat de betrokkene van de beslissing kennis heeft gekregen. Door dat bezwaar wordt de beslissing afhangelijk gemaakt van de goedkeuring van de bestendige deputatie.

» Artikel (51). — Het betrokken personeelslid en de raad voor maatschappelijk welzijn kunnen tegen de beslissingen die de bestendige deputatie op grond van de artikelen (49) en (50) treft bij de Koning hoger beroep instellen binnen vijftien dagen nadat hun van de beslissing kennis is gegeven. »

♦♦

ART. 53.

Zoals reeds werd aangestipt, moet uit het geheel van de bepalingen van de artikelen 40 tot 53 afgeleid worden, dat de personeelsleden van de C.M.W.'s in beginsel alleen in statutair verband zullen kunnen aangeworven worden en dat van die regel alleen zal kunnen afgeweken worden : 1° voor genezheren en tandartsen (art. 44); en 2° voor het waarnemen van functies die voorlopig zonder titularis zijn of voor het vervullen van dringende of onvoorziene taken (art. 53).

In artikel 53 worden ook nog een aantal andere modaliteiten vastgelegd betreffende de contractuele aanwervingen die op grond van dat

Un deuxième article serait relatif :

— au recours que le membre du personnel peut former auprès de la députation permanente contre certaines autres décisions intéressant sa situation administrative (contenu de l'art. 51 du projet);

Un troisième article serait relatif :

— au recours ouvert auprès du Roi contre les décisions prises par la députation permanente en vertu des deux articles précédents (contenu de l'art. 49, alinéa 2, et de l'art. 51, alinéa 2, du projet).

A propos de l'article 49 il est encore permis de se demander, s'il ne serait pas préférable d'abandonner au conseil de l'aide sociale le soin de décider, en fonction de chaque cas concret, si la mesure disciplinaire qu'il inflige sera ou non exécutée provisoirement.

♦♦

Compte tenu des diverses observations qui précèdent, il est suggéré de remplacer les articles 48 à 52 du projet par les textes suivants :

« Article (48). — Le conseil de l'aide sociale peut infliger aux membres du personnel du centre les peines disciplinaires suivantes : l'avertissement, la réprimande, la suspension et la révocation.

» Le membre du personnel intéressé doit être préalablement entendu par le conseil. De ses explications il est dressé procès-verbal qu'il est invité à signer.

» La suspension entraîne la privation du traitement pendant sa durée, à moins que le conseil n'en décide autrement.

» Article (49). — Les décisions infligeant, par voie de mesure disciplinaire, une suspension d'au moins trois mois ou la révocation, sont soumises à l'approbation de la députation permanente. Le conseil peut en ordonner l'exécution provisoire.

» La députation permanente ne peut statuer sur les mesures disciplinaires prévues à l'alinéa 1er qu'après avoir recueilli l'avis du collège des bourgmestre et échevins s'il s'agit d'un membre du personnel d'un centre local, ou du collège des bourgmestres s'il s'agit d'un membre du personnel d'un centre régional.

» Article (50). — Les membres du personnel peuvent introduire une réclamation contre toute décision qui, autrement que par voie de mesure disciplinaire, les révoque, les suspend de leur fonction pour trois mois au moins, supprime leur emploi ou réduit leur traitement. La réclamation doit être introduite auprès de la députation permanente dans les ... jours de la notification de la décision à l'intéressé. Cette réclamation a pour effet de subordonner la décision à l'approbation de la députation permanente.

» Article (51). — Le membre du personnel intéressé et le conseil de l'aide sociale peuvent former contre les décisions prises par la députation permanente en vertu des articles (49) et (50), un recours auprès du Roi dans les quinze jours de la notification de la décision. »

♦♦

ART. 53.

Ainsi qu'il a été dit précédemment, il faut déduire de l'ensemble des dispositions des articles 40 à 53, que les membres du personnel des C.A.S. ne pourront, en principe, être recrutés que sous régime statutaire et qu'il ne pourra être dérogé à cette règle que : 1° pour les médecins et les dentistes (art. 44); et 2° pour le personnel appelé à assurer des fonctions provisoires sans titulaire ou à accomplir des tâches urgentes ou imprévues (art. 53).

L'article 53 arrête encore un certain nombre d'autres modalités relatives aux recrutements contractuels auxquels il pourra être procédé en

artikel kunnen geschieden, meer bepaald de mogelijkheid om van de personeelsformatie af te wijken, de maximumduur van die aanwervingen en de onttrekking van die aanwervingen aan de toepassing van de wetten die een prioriteit verlenen voor de toegang tot de openbare betrekkingen.

**

Gelet op het voorschrift van artikel 45, eerste lid, luidens hetwelk de benoemingen enkel kunnen geschieden binnen de perken van de personeelsformatie en overeenkomstig vooraf bepaalde aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden, rijst bij § 1 de vraag of, naast de mogelijkheid om van de personeelsformatie af te wijken, ook niet uitdrukkelijk in de mogelijkheid moet worden voorzien om tot aanwervingen over te gaan zonder vooraf de aanwervingsvoorwaarden te moeten bepalen of zonder met de bestaande aanwervingsvoorwaarden rekening te moeten houden.

Men schrijve in elk geval « personeelsformatie » in plaats van « kader ».

**

In het derde lid van § 2 schrijve men « de wetgeving op de arbeids-overeenkomst voor bedienden » en de « wetgeving op de arbeidsovereenkomst voor werklieden » in plaats van « de wet op het bediendencontract » en « de wet op het arbeidscontract ».

**

Paragraaf 3 stelle men beter als volgt :

« § 3. De wetten die een prioriteit verlenen voor de toegang tot de openbare betrekkingen zijn niet van toepassing op de aanwervingen die op grond van dit artikel geschieden. »

**

De kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bijzitters van de afdeling wetgeving; E. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

vertu de cet article, en particulier la faculté de déroger au cadre du personnel, la durée maximale de ces recrutements et la non-applicabilité à ces recrutements des lois accordant une priorité pour l'accès aux emplois publics.

**

Compte tenu de la disposition de l'article 45, alinéa 1er, en vertu de laquelle les nominations ne peuvent se faire que dans les limites du cadre et conformément à des conditions de recrutement et d'avancement préalablement fixées, le § 1er soulève le problème de savoir s'il ne faut pas prévoir, outre la faculté de déroger au cadre, celle de procéder à des recrutements sans devoir fixer au préalable les conditions de recrutement ou sans devoir tenir compte des conditions de recrutement existantes.

Dans le texte néerlandais, il convient en tout état de cause d'écrire « personeelsformatie » au lieu de « kader ».

**

A l'alinéa 3 du § 2, il convient d'écrire « la législation sur le contrat de travail pour employés » et « la législation sur le contrat de travail pour ouvriers » au lieu de « la loi sur le contrat d'emploi » et « la loi sur le contrat de travail ».

**

Le paragraphe 3 serait mieux libellé comme suit :

« § 3. Les lois accordant une priorité pour l'accès aux emplois publics ne sont pas applicables aux recrutements qui ont lieu en vertu du présent article. »

**

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation; E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) E. VAN VYVE.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16e augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 14^e februari 1975 over de artikelen 54 tot en met 78 het volgend advies gegeven :

HOOFDSTUK V.

Afdeling 1 (Algemene opmerkingen).

In hoofdstuk V, afdeling 1, die de artikelen 54 tot 58 omvat, worden de taken van de C.M.W.'s opgesomd.

Zoals reeds in een algemene opmerking vooraan in dit advies werd aangestipt, wordt in het ontwerp nergens bepaald (behalve in art. 56) tot welk C.M.W. een persoon die behoefte heeft aan dienstverlening zich zal moeten wenden en kan er bezwaarlijk worden aangenomen dat de thans ter zake voor de C.O.O.'s geldende voorschriften van de wet van 2 april 1965 zonder meer voor de C.M.W.'s zouden gelden.

Daar het wellicht niet de bedoeling is dat iedereen zich tot om het even welk C.M.W. zou kunnen wenden, zou de bevoegdheid van de C.M.W.'s in dit opzicht nader moeten worden omschreven.

**

Luidens artikel 71, vierde lid, van de wet van 10 maart 1925, blijven de gemeentebesturen vrij maatregelen van sociale onderstand te nemen tot bestrijding of voorkoming van onwetendheid, onzedelijkheid, onvrijwillige werkloosheid, ongezonde woningen, besmettelijke ziekten en landloperij en staan zij de Regering terzijde bij de toepassing der wetten van sociale verzekering en voorzorg.

Door die bepaling heeft de wetgever van 1925 uitdrukkelijk willen bevestigen, dat de taak die hij toen aan de C.O.O.'s heeft opgedragen geen afbreuk deed aan het recht van de gemeenten om maatregelen te treffen ter voorkoming van behoefte (J. Renson, « La réforme de la bienfaisance publique », blz. 240-242).

Daar het voorliggend ontwerp geen dergelijke bepaling bevat, rijst de vraag of het de bedoeling is voor alle taken die het ontwerp aan C.M.W.'s opdraagt een concurrerende bevoegdheid van de gemeenten uit te sluiten. De vraag moet met des te meer klem worden gesteld omdat, in tegenstelling met wat voor de C.O.O.'s het geval was, aan de C.M.W.'s naast de verplichting om de materiële behoefte te lenigen ook de taak wordt opgedragen om aan niet-materiële behoeften tegemoet te komen en ook preventieve maatregelen te treffen.

Mocht het de bedoeling zijn aan de gemeenten elke bevoegdheid te ontfangen inzake de vervulling van de taken die het ontwerp aan de C.M.W.'s opdraagt, dan zou bovendien het lot moeten worden geregeld van de diensten en instellingen die de gemeenten op dit stuk hebben opgericht.

**

ART. 54.

De in artikel 54 voorkomende opsomming van taken heeft meer het karakter van richtlijnen dan van normatieve bepalingen. Het komt wenselijk voor sommige van die voorschriften nader te preciseren, terwijl sommige andere niet in een wet thuishoren.

**

De aanhef van het artikel is gedeeltelijk een herhaling van wat reeds in artikel 1, eerste lid, werd bepaald.

**

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 14 février 1975 l'avis suivant sur les articles 54 à 78 :

CHAPITRE V.

Section 1 (Observations générales).

En sa section 1, qui comprend les articles 54 à 58, le chapitre V énumère les missions dévolues aux C.A.S.

Comme il a déjà été relevé dans une observation générale en tête du présent avis, le projet ne spécifie nulle part (sauf à l'art. 56) à quel C.A.S. devra s'adresser une personne nécessitant de l'aide, et il se conçoit mal que ce qui est prévu, dans ce domaine, par la loi du 2 avril 1965 à l'égard des C.A.P. puisse valoir purement et simplement pour les C.A.S.

L'intention n'étant vraisemblablement pas que quiconque puisse faire appel à n'importe quel C.A.S., il est indispensable que la compétence des centres soit, de ce point de vue, circonscrite de façon plus précise.

**

Aux termes de l'article 71, alinéa 4, de la loi du 10 mars 1925 les administrations communales gardent la faculté de prendre des mesures d'assistance sociale en vue de combattre ou de prévenir l'ignorance, l'immoralité, le chômage involontaire, l'insalubrité des logements, les maladies contagieuses et le vagabondage et secondent le Gouvernement dans l'application des lois d'assurance et de prévoyance sociales.

Par cette disposition le législateur de 1925 a entendu confirmer expressément que la mission qu'il assignait ainsi aux C.A.P. ne portait nulle atteinte au droit des communes de prendre des mesures tendant à prévenir l'indigence (J. Renson, La réforme de la bienfaisance publique, p. 240-242).

Le projet étant muet à cet égard, il y a lieu de se demander s'il entend, pour toutes les missions qu'il confie aux C.A.S., exclure la compétence concurrentielle des communes. La question se pose avec d'autant plus de pertinence que les C.A.S., au contraire des C.A.P., ont, outre l'obligation de soulager l'indigence matérielle, encore pour tâche de pourvoir à des besoins non matériels et de prendre des mesures préventives.

Si l'intention était de dénier aux communes toute compétence en ce qui concerne l'accomplissement des missions dont le projet charge les C.A.S., il faudrait en outre régler le sort des services et organismes créés à telle fin par les communes.

**

ART. 54.

L'énumération des missions spécifiées à l'article 54 tient plus de la nature de directives que de dispositions à caractère normatif. Il apparaît souhaitable de préciser certaines de ces prescriptions, tandis que d'autres ne sont pas à leur place dans une loi.

**

La phrase liminaire de l'article est un rappel partiel de ce qui est dit à l'article 1er, alinéa 1er.

**

Luidens de aanhef van artikel 54, zullen de C.M.W.'s hun taak moeten vervullen met inachtneming van het recht op vrije keuze. Uit de tekst kan echter niet worden afgeleid welke vrije keuze precies wordt bedoeld, noch welke verplichtingen in dat verband aan de C.M.W.'s worden opgelegd.

Het ligt evenwel voor de hand dat de C.M.W.'s steeds met de nodige omzichtigheid zullen moeten handelen ten einde geen inbreuk te plegen op de persoonlijkheidsrechten van degene die het voorwerp van een dienstverlening is.

✱

ART. 55.

Artikel 55 voorziet in een recht op een bestaansminimum en belast de C.M.W.'s met de toekenning ervan. Inmiddels is echter, in afwachting van de door het voorliggend ontwerp beoogde ruimere hervorming van de onderstandsverlening, de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum tot stand gekomen (Gedr. St. Senaat, buitengewone zitting 1974, nr. 247/1, blz. 2). Het hoort aan de Regering uit te maken of die wet in het ontwerp moet worden geïntegreerd, dan wel of bij wege van referentie moet worden gelegitimeerd. Men zal er in ieder geval aandacht moeten voor hebben geen tegenstrijdigheden te doen ontstaan tussen het voorliggend ontwerp en de voornoemde wet van 7 augustus 1974.

✱

ART. 56.

Bij dit artikel moet worden opgemerkt, dat inzake dringende medische hulpverlening het ontwerp het dualistisch systeem behoudt dat ingevoerd werd bij de wet van 8 juli 1964 en krachtens hetwelk respectievelijk het bij die wet opgerichte eenvormig oproepstelsel of de lokale onderstandsinstelling bevoegd is naargelang de persoon die dringende hulp behoeft zich al dan niet op de openbare weg of een openbare plaats bevindt.

✱

ART. 57.

De taak die het tweede lid van dit artikel aan de C.M.W.'s opdraagt valt samen met een bevoegdheid die thans door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening wordt uitgeoefend.

De aandacht van de Regering wordt er op gevestigd dat die bepaling bijgevolg een ernstige hervorming inhoudt en de medewerking vereist van de Minister die de arbeidsvoorziening in zijn bevoegdheid heeft.

✱

ART. 59.

In de Nederlandse tekst van § 1 wordt de uitdrukking « instelling van openbaar nut » gebruikt, terwijl in de Franse tekst sprake is van « organisme d'utilité publique ».

Er zou moeten verduidelijkt worden wat hiermee bedoeld wordt. Sedert de wet van 27 juni 1921 wordt in het Nederlands de uitdrukking « instelling van openbaar nut » immers voorbehouden voor de stichtingen die overeenkomstig die wet worden opgericht, doch het Franse equivalent daarvoor is « établissement d'utilité publique ».

✱

ART. 60 en 66.

(Algemene opmerking).

Deze bepalingen betreffen de voogdij van de C.M.W.'s over bepaalde minderjarigen. Zij behelzen bovendien enkele van het gemeen recht afwijkende voorschriften inzake de ontvoogding, de adoptie en de wetgeving door adoptie van die minderjarigen.

Selon cette phrase liminaire les C.A.S. devront remplir leur mission en sauvegardant le droit au libre choix. Il n'est toutefois pas possible de déduire du texte quel libre choix au juste est visé et quelles obligations incombent à ce titre aux C.A.S.

De toute évidence pourtant il faudra que les C.A.S. usent à chaque intervention de la circonspection voulue pour ne pas porter atteinte aux droits de la personne du bénéficiaire d'une aide sociale.

✱

ART. 55.

L'article 55 prévoit un droit à un minimum socio-vital et charge les C.A.S. de son octroi. Dans l'intervalle toutefois a été adoptée, en attendant la réforme plus vaste de l'assistance que poursuit le présent projet, la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence (Doc. Sénat, S.E. 1974, n° 247/1, p. 2). Il appartient au Gouvernement de décider si cette loi sera intégrée dans le projet ou s'il convient de légiférer par référence. En tout état de cause il y aura lieu de veiller à ne pas susciter de contradictions entre le présent projet et la loi du 7 août 1974.

✱

ART. 56.

Cet article appelle l'observation suivante : le projet maintient, en matière d'aide médicale urgente, le régime dualiste qu'avait instauré la loi du 8 juillet 1964, lequel attribue compétence au système d'appel unifié institué par la loi ou à l'établissement d'assistance local, selon que la personne nécessitant une aide urgente se trouve ou non sur la voie publique ou dans un lieu public.

✱

ART. 57.

La tâche que l'alinéa 2 de cet article confie aux C.A.S. coïncide avec une mission qui est actuellement déparée à l'Office national de l'emploi.

L'attention du Gouvernement est attirée sur le fait que cette disposition implique en conséquence une sérieuse réforme, laquelle requiert le concours du Ministre qui a l'emploi dans ses attributions.

✱

ART. 59.

Le texte néerlandais du § 1er rend l'expression française « organisme d'utilité publique » par « instelling van openbaar nut ».

Il y aurait lieu de préciser la notion visée. Depuis la loi du 27 juin 1921 l'expression néerlandaise « instelling van openbaar nut » est en effet réservée aux organismes créés conformément à cette loi, mais l'équivalent français de cette expression est « établissement d'utilité publique ».

✱

ART. 60 à 66.

(Observation générale.)

Ces dispositions ont trait à la tutelle de certains mineurs d'âge qui appartient aux C.A.S. Elles comportent en outre des prescriptions dérogatoires au droit commun en matière d'émancipation, d'adoption et de légitimation par adoption de ces mineurs.

Om de hiernavolgende redenen is het ten stelligste geraden de Minister van Justitie bij de totstandkoming van deze bepalingen te betrekken :

1° de bijzondere voorschriften die het ontwerp inzake voogdij bevat (gevallen waarin zij aan een C.M.W. wordt opgedragen en manier waarop dat gebeurt, de inrichting van die voogdij, de attributen van die voogdij) zijn niet los te denken van de algemene voorschriften van het Burgerlijk Wetboek inzake de ouderlijke macht, de voogdij en de adoptie;

2° de bevoegdheid van jeugdrechtsbanken wordt gewijzigd;

3° het ontwerp doet onzekerheid ontstaan nopens de bevoegdheden waarover respectievelijk de C.M.W.'s en de bij de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming ingestelde organen ten aanzien van de hier bedoelde minderjarigen zullen beschikken, onzekerheid die des te meer te vermijden is daar het een verschillend budget is dat de financiële last van de beslissing moet dragen naargelang van de overheid die de beslissing neemt.

✱

ART. 60.

Luidens deze bepaling verkrijgt het C.M.W. van rechtswege de voogdij over elke minderjarige tegenover wie niemand met de ouderlijke macht of de voogdij bekleed is.

Daar die regeling een algemene draagwijdte heeft en geen voorwaarde van verlating of behoefte meer gesteld wordt, zou zij dus ook, hetzij dan slechts voor een zeer korte periode, toepassing vinden op de gevallen waarin de familieraad gemakkelijk in staat zal zijn een voogd aan te wijzen overeenkomstig het gemeen recht (art. 405 en volgende van het Burgerlijk Wetboek), met andere woorden op de gevallen die veruit het talrijkst zijn en waarvoor een dergelijke regeling als overbodig en misschien zelfs ongewenst voorkomt.

De vraag kan dan ook worden gesteld of het niet wenselijk zou zijn een onderscheid te maken tussen, enerzijds, het nemen van voorlopige maatregelen inzake onderhoud, huisvesting en bewaring, die zo nodig onmiddellijk en volgens een eenvoudige procedure zouden kunnen getroffen worden en, anderzijds, het opdragen van de voogdij met al haar burgerrechtelijke gevolgen.

Bovendien kan men zich afvragen of het, ten einde betwistingen te voorkomen, niet verkieslijker zou zijn dat de voogdij aan een C.M.W. pas zou kunnen opgedragen worden nadat nagegaan werd of zij niet overeenkomstig het gemeen recht kan worden georganiseerd en of, in elk geval, het opdragen van de voogdij aan een C.M.W. niet beter zou gebeuren overeenkomstig een procedure waarbij, naar het voorbeeld van het gemeen recht, de familieraad en een rechterlijke instantie zouden betrokken worden.

✱

ART. 61.

Dit artikel schijnt geïnspireerd te zijn door artikel 34 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, dat aan de jeugdrechtsbank het recht verleent om, wanneer de ouders volledig of gedeeltelijk uit de ouderlijke macht ontzet worden, de persoon aan te wijzen die met de uitoefening van die rechten zal belast zijn of een dergelijke persoon door het jeugdbeschermingscomité te doen aanwijzen.

Artikel 61 breidt echter de bevoegdheid van de jeugdrechtsbank uit, vermits die bepaling haar het recht geeft om ook buiten elke ontzetting uit de ouderlijke macht de ganse voogdij aan een C.M.W. op te dragen.

✱

De tweede volzin van artikel 61, tweede lid, die aan de jeugdrechtsbank de verplichting oplegt om te doen nagaan of het aangewezen is de betrokken minderjarige te laten genieten van de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek inzake adoptie en wettiging door adoptie, heeft

Pour les motifs ci-après indiqués il est formellement recommandé d'appeler le Ministre de la Justice à participer à l'élaboration de ces dispositions :

1° les prescriptions particulières que contient le projet en matière de tutelle (cas dans lesquels et mode suivant lequel elle est déferée à un C.A.S., organisation de la tutelle, attributs de la tutelle) ne se conçoivent pas indépendamment des prescriptions générales du Code civil concernant la puissance paternelle, la tutelle et l'adoption;

2° la compétence des tribunaux de la jeunesse est modifiée;

3° le projet fait planer l'incertitude sur les compétences respectives, à l'égard des mineurs ici visés, des C.A.S. et des organes institués par la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, incertitude qu'il s'indique d'autant plus d'éviter que la charge financière de la décision sera imputée à un budget différent selon l'autorité qui prendra celle-ci.

✱

ART. 60.

En vertu de cette disposition le C.A.S. acquiert de plein droit la tutelle de tout mineur à l'égard duquel personne n'est investi de la puissance paternelle ou de la tutelle.

Cette règle ayant une portée générale et la condition d'abandon ou d'indigence n'étant plus posée, elle trouverait donc aussi à s'appliquer, fût-ce pendant une brève période, aux cas où le conseil de famille n'éprouvera nulle difficulté de désigner un tuteur conformément au droit commun (art. 405 et suivants du Code civil), c'est-à-dire aux cas qui sont de loin les plus nombreux et pour lesquels une règle de l'espèce semble superflue, voire inopportune.

La question peut donc se poser s'il ne s'indique pas de distinguer, d'une part, les mesures provisoires en fait d'entretien, de logement et de garde qui pourraient, au besoin, être prises sur l'heure selon une procédure simplifiée et, d'autre part, la tutelle avec toutes ses conséquences de droit civil.

En outre, on peut se demander s'il ne serait pas préférable, dans le souci d'éviter des contestations, qu'un C.A.S. ne puisse se voir confier la tutelle qu'après examen de la question de savoir s'il n'est pas possible de l'organiser conformément au droit commun et, en tout état de cause, si la tutelle ne devrait pas plutôt être déferée à un C.A.S. suivant une procédure qui, à l'instar de celle du droit commun, postulerait l'intervention du conseil de famille et d'une autorité judiciaire.

✱

ART. 61.

Cet article est apparemment inspiré de l'article 34 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, qui confère au tribunal de la jeunesse le droit, lorsque les parents sont totalement ou partiellement déchués de la puissance paternelle, de désigner la personne qui exercera ces droits ou de provoquer la désignation de cette personne par le comité de protection de la jeunesse.

L'article 61 étend toutefois la compétence du tribunal de la jeunesse, puisque cette disposition reconnaît à celui-ci le droit de confier la tutelle plénière à un C.A.S. indépendamment de toute déchéance de la puissance paternelle.

✱

La deuxième phrase de l'article 61, alinéa 2, qui impose au tribunal de la jeunesse l'obligation de faire examiner l'opportunité d'admettre le mineur au bénéfice des dispositions du Code civil relatives à l'adoption et à la légitimation par adoption, tient plus de la nature d'un

meer het karakter van een wens dan van een voor uitvoering vatbare regel en verleent bovendien aan de jeugdrechtsbank een bevoegdheid die normaal niet de hare is.

**

ART. 62.

De in de Franse tekst gebruikte uitdrukking « intention coupable » stemt niet overeen met de in de Nederlandse tekst voorkomende uitdrukking « strafbare bedoeling ».

Om de bedoeling van de Regering correct weer te geven, moet men blijkbaar in de Franse tekst lezen « intention délictueuse ».

**

ART. 63.

Luidens deze bepaling worden, onder voorbehoud van de bijzondere regelingen vervat in de artikelen 64 en 65, de bevoegdheden die het Burgerlijk Wetboek aan de familieraad en aan de voogd toekent, ten aanzien van een minderjarige die onder de voogdij van een C.M.W. werd geplaatst, uitgeoefend door de raad voor maatschappelijk welzijn en de voogd welke de raad onder zijn leden aanwijst.

Uit de tekst blijkt niet welk het respectieve aandeel van de raad en van het als voogd aangewezen lid zal zijn in de uitoefening van die bevoegdheden.

Daar de voogdij aan het C.M.W. als instelling opgedragen wordt en bovendien het lid dat als voogd aangewezen wordt geen enkele zekerheid moet stellen, heeft die aanwijzing wellicht enkel tot doel de vertegenwoordiging van de minderjarige te verzekeren, waarvoor uiteraard een beroep op een natuurlijke persoon moet gedaan worden. Mocht dit inderdaad de bedoeling zijn, dan zou zulks evenwel duidelijker uit de tekst moeten blijken. Men spreke in dat geval ook liever van een « vertegenwoordiger » dan van een « voogd ».

**

Verder dient te worden aangestipt dat de regeling van artikel 63, hoe de bevoegdheidsverdeling tussen de raad en het lid-voogd ook moge bedoeld zijn, niet dezelfde waarborgen biedt als de regeling van het gemeen recht. In de laatstgenoemde regeling immers is de familieraad een duidelijk van de voogd onderscheiden orgaan dat tot taak heeft een bepaald toezicht op de voogd uit te oefenen en voorgezeten wordt door een vrederechter.

**

Tenslotte laat het ontwerp ook nog de vraag in het vage of de formaliteiten die in de gemeenrechtelijke regeling bij het begin en op het einde van de voogdij moeten nagekomen worden ter vrijwaring van de materiële belangen van de minderjarige, al dan niet zullen moeten in acht genomen worden ten aanzien van de onder de voogdij van een C.M.W. geplaatste minderjarigen.

**

ART. 64.

Ook in dit artikel, dat de ontvoogding regelt, zouden de respectieve bevoegdheden van de raad en het lid-voogd nauwkeuriger moeten worden omschreven. Wellicht is het de bedoeling dat de raad, naar het voorbeeld van artikel 478 van het Burgerlijk Wetboek, inzake de indiening van een verzoek tot ontvoogding niet over een louter adviserende bevoegdheid, doch over een beslissingsrecht beschikt en beperkt de taak van het lid-voogd zich tot de verplichte uitvoering van die beslissing.

**

souhait que de celle d'une règle susceptible d'exécution et, de surcroît, donne au tribunal de la jeunesse une compétence qui n'est pas, normalement, sienne.

**

ART. 62.

L'expression française « intention coupable » et l'expression néerlandaise « strafbare bedoeling » ne se couvrent pas parfaitement.

Pour refléter les intentions précises du Gouvernement, le texte français devrait dire, semble-t-il, « intention délictueuse ».

**

ART. 63.

En vertu de cette disposition les attributions que le Code civil reconnaît au conseil de famille et au tuteur, sont exercées, à l'égard d'un mineur placé sous la tutelle d'un C.A.S., par le conseil de l'aide sociale et le tuteur que ce conseil désigne parmi ses membres, sous réserve des règles particulières prévues aux articles 64 et 65.

Le texte est muet sur la part du conseil et du membre désigné comme tuteur dans l'exercice de ces attributions.

Comme la tutelle est déléguée au C.A.S. en tant qu'institution et puisque, au surplus, le membre désigné en qualité de tuteur n'est pas tenu de fournir caution, il se pourrait que cette désignation n'ait d'autre but que d'assurer la représentation du mineur pour laquelle appel doit être fait, par la force des choses, à une personne physique. Si telle est bien ici l'intention, il importe que celle-ci ressorte plus clairement du texte. Mieux vaut aussi, dans ce cas, parler de « représentant » au lieu de « tuteur ».

**

Il faut encore observer que, quelle que soit la conception des auteurs du projet à propos de la répartition des attributions entre le conseil et le membre-tuteur, le régime de l'article 63 n'offre pas des garanties égales à celles que présente le régime du droit commun. Dans ce dernier régime, en effet, le conseil de famille est un organe nettement distinct du tuteur, qui a pour tâche d'exercer un certain contrôle sur le tuteur et qui est présidé par un juge de paix.

**

Enfin le projet laisse dans l'ombre si les formalités qui, dans le régime du droit commun, doivent être remplies au début et à la fin de la tutelle pour garantir les intérêts matériels du mineur, devront l'être ou non dans le cas de mineurs placés sous la tutelle d'un C.A.S.

**

ART. 64.

De même, dans cet article, qui règle l'émancipation, il convient de préciser davantage les attributions respectives du conseil et du membre-tuteur. Sans doute l'intention est-elle qu'à l'instar de ce qui est prévu à l'article 478 du Code civil, le conseil, en matière de demande d'émancipation, ne dispose pas simplement d'une compétence d'avis mais soit investi d'un pouvoir de décision, la tâche du membre-tuteur se bornant à l'exécution obligatoire de cette décision.

**

ART. 65.

Daar het wellicht niet de bedoeling is de ontvanger te belasten met de belegging van de kapitalen van de onder voogdij van het C.M.W. geplaatste minderjarigen, zou het tweede lid van artikel 65 duidelijkheidshalve beter in een afzonderlijk artikel opgenomen worden, met vermelding van het orgaan dat met de belegging van de kapitalen belast is.

In de Franse tekst van het tweede lid, schrijve men « placés » in plaats van « déposés ».

✱

Bij het derde lid van artikel 65 dient te worden aangestipt, dat de aanspraak op de borgtocht van de ontvanger welke die bepaling aan de minderjarigen geeft, vanzelfsprekend enkel zal kunnen gelden binnen de perken van de taak die artikel 65 aan de ontvanger ten aanzien van de goederen van de minderjarigen opdraagt, en dus niet voor de wijze waarop de overige organen van de voogdij zich van hun taak kwijten.

✱

De tweede volzin van artikel 65, derde lid, hoort niet thuis in dit artikel. Die bepaling zou beter hetzij als tweede lid bij artikel 64 gevoegd worden, hetzij in een apart artikel worden opgenomen.

Bovendien zou de draagwijdte van die bepaling ten aanzien van artikel 476 van het Burgerlijk Wetboek, zoals het aangevuld werd bij de wet van 30 april 1958, nader moeten omschreven worden. Luidens genoemd voorschrift immers is, in geval van ontvoogding ingevolge huwelijk, de echtgenoot, wanneer hij meerderjarig is, van rechtswege curator.

✱

ART. 66.

In het eerste lid van dit artikel late men het woord « opengevallen » weg.

✱

Uit de tekst van het tweede lid zou duidelijker moeten blijken dat, wanneer het C.M.W. zich tegen een adoptie of een wettiging door adoptie verzet, de beslissing ter zake aan de jeugdrechtsbank toekomt.

✱

Blijkens het derde lid, zou een onder de voogdij van een C.M.W. geplaatste minderjarige onder meer kunnen ontvoogd worden door de loutere instemming van het C.M.W. en dus zonder enige tussenkomst van de jeugdrechtsbank, die in het gemeen recht bij vrijwillige ontvoogding nochtans steeds vereist is.

Daar de ontvoogding de staat van de persoon betreft, dient een dergelijke oplossing te worden ontraden.

✱

Men schrijve in het derde lid « in de andere gevallen » in plaats van « in de andere veronderstellingen ».

✱

Om artikel 66 beter leesbaar te maken, verdele men het in twee paragrafen, waarvan de eerste zou gevormd worden door het eerste lid van het artikel en de tweede door het tweede en het derde lid van het artikel.

✱

ART. 67 tot 74.

(Algemene opmerkingen.)

Deze artikelen bepalen in welke gevallen en volgens welke modaliteiten de C.M.W.'s jegens bepaalde personen de terugbetaling van de kosten van een dienstverlening zullen kunnen eisen.

ART. 65.

L'intention n'est vraisemblablement pas de charger le receveur du placement des capitaux des mineurs placés sous la tutelle du C.A.S.; aussi vaudrait-il mieux, par souci de clarté, de reprendre l'alinéa 2 de l'article 65 dans un article distinct, qui mentionnerait l'organe chargé du placement des capitaux.

Dans ledit alinéa le mot « placés » devrait de toute manière être substitué au mot « déposés ».

✱

Au sujet de l'alinéa 3 de l'article 65 il convient d'observer que les titres au cautionnement du receveur que cette disposition reconnaît aux mineurs, ne joueront de toute évidence que dans les limites de la tâche que l'article 65 confie au receveur en relation avec les biens des mineurs et ne pourront donc pas être invoqués contre la manière dont les autres organes de la tutelle s'acquittent de leur mission.

✱

La seconde phrase de l'article 65, alinéa 3, n'est pas à sa place dans cet article. Il est proposé soit de rattacher cette disposition à l'article 64 sous la forme d'un alinéa 2, soit d'en faire l'objet d'un article distinct.

En outre, la portée de cette disposition devrait être précisée par rapport à l'article 476 du Code civil, tel qu'il a été complété par la loi du 30 avril 1958. En vertu de cette disposition, en effet, en cas d'émancipation par le mariage, l'époux majeur est curateur de droit.

✱

ART. 66.

A l'alinéa 1er de cet article, il convient de supprimer le mot « ouverte ».

✱

Le texte de l'alinéa 2 devrait faire mieux ressortir qu'en cas d'opposition faite par le C.A.S. à une adoption ou à une légitimation par adoption, la décision appartient au tribunal de la jeunesse.

✱

Selon l'alinéa 3, un mineur placé sous la tutelle d'un C.A.S. pourrait être émancipé notamment du seul consentement du C.A.S. et donc sans intervention aucune du tribunal de la jeunesse, intervention qui est pourtant toujours requise en droit commun en matière d'émancipation volontaire.

L'émancipation touchant à l'état de la personne, une telle solution est à déconseiller.

✱

Dans cet alinéa il convient de dire « dans les autres cas » au lieu de « dans les autres hypothèses ».

✱

Pour la facilité de la lecture, il est proposé de scinder l'article 66 en deux paragraphes, dont le premier se composerait de l'alinéa 1er de l'article et le second, de ses alinéas 2 et 3.

✱

ART. 67 à 74.

(Observations générales.)

Ces articles déterminent les cas où et les modalités selon lesquelles les C.A.S. pourront réclamer à certaines personnes le remboursement des frais d'aide.

Zoals reeds in een algemene opmerking vooraan in dit advies werd aangestipt, maken noch deze bepalingen, noch enige andere bepaling gewag van de mogelijkheid om de terugbetaling van sommige kosten te eisen jegens de Staat of jegens een ander C.M.W. en zullen de voorschriften die de wet van 2 april 1965 op dit stuk inzake door de C.O.O.'s verleende steun bevat niet zonder meer op de C.M.W.'s kunnen toegepast worden.

Indien het in de bedoeling van de Regering zou liggen om ook die terugvorderingsmogelijkheden geheel of ten dele te behouden, zou bijgevolg het ontwerp met de daartoe vereiste voorschriften moeten aangevuld worden.

✱

Zoals er reeds op gewezen werd bij de bespreking van artikel 55, werd de in dat artikel bedoelde vorm van dienstverlening inmiddels reeds ingevoerd bij de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, waarvan de artikelen 12 tot 15 een sterke analogie vertonen met de artikelen 67 tot 71 van het ontwerp.

Daar er blijkbaar geen enkele reden bestaat om voor de overige vormen van dienstverlening een regeling in te voeren die zou afwijken van de inzake het recht op bestaansminimum geldende voorschriften, wordt in overweging gegeven de artikelen 12 tot 15 van de wet van 7 augustus 1974, na de nodige kleine aanpassingen, onder vorm van algemene regeling in het ontwerp op te nemen en, voor zover althans de bepalingen van de wet van 7 augustus 1974 niet allemaal in het ontwerp opgenomen worden, de bedoelde artikelen van de wet van 7 augustus 1974 op te heffen.

Aangezien de aansprakelijkheid van een derde voor een verwonding of een ziekte echter niet noodzakelijk haar oorzaak vindt in een misdrijf, wordt voorgesteld de artikelen 70 en 71 van het ontwerp als volgt te redigeren :

« Artikel 70. — De vorderingen bedoeld in artikel 68 kunnen tegelijkertijd met de openbare vordering en voor dezelfde rechter worden ingesteld.

» Artikel 71. — Onverminderd de toepassing van hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, verjaren de vorderingen tot terugbetaling bedoeld in de artikelen 67 en 68 overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek. »

✱

Tenslotte moet ook nog worden opgemerkt dat voor een aantal vormen van dienstverlening de kosten vrijwel onbecijferbaar zijn. Er zou derhalve met meer precisie moeten bepaald worden op welke kosten het terugvorderingsrecht betrekking heeft.

✱

ART. 72.

Ten einde beter te doen uitkomen dat dit artikel enkel betrekking heeft op de « voorwerpen » die de betrokkene « naar de inrichting meegebracht heeft » en dat het C.M.W. aanvankelijk enkel over retentierecht op die voorwerpen beschikt, stelle men dit artikel beter als volgt :

« Artikel 72. — Wanneer een zieke of een kostganger voor wie een centrum voor maatschappelijk welzijn de kosten van de plaatsing ten laste heeft genomen, overlijdt in de inrichting waar hij verpleegd of opgenomen werd, blijven de roerende voorwerpen die de betrokkene in die inrichting achtergelaten heeft in het bezit van het centrum.

» De erfgenamen en de legatarissen van de overledene kunnen er slechts de afgifte van bekomen, na de kosten van verpleging en onderhoud te hebben betaald.

» Bij erfloze nalatenschap worden die voorwerpen eigendom van het centrum, met uitsluiting van de Staat. »

✱

Ainsi qu'il a déjà été relevé dans une observation générale au début du présent avis, ces dispositions ni aucune autre du projet ne font allusion à la possibilité de réclamer le remboursement de certains frais à l'Etat ou à quelque autre C.A.S., et les prescriptions édictées à ce sujet par la loi du 2 avril 1965 en ce qui concerne les recours accordés par les C.A.P. ne pourront pas être étendues purement et simplement aux C.A.S.

Si le Gouvernement entendait voir maintenir en totalité ou en partie ces possibilités de récupération, il faudrait que le projet soit complété par les prescriptions indispensables à cet effet.

✱

Comme il a été souligné lors de l'analyse de l'article 55, la forme d'aide visée dans cet article a été entre-temps introduite par la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, dont les articles 12 à 15 présentent une nette analogie avec les articles 67 à 71 du projet.

Puisqu'il n'y a pas de motif, apparemment, pour établir, en ce qui concerne les autres formes d'aide, un régime qui dérogerait aux prescriptions en vigueur en matière de droit à un minimum de moyens d'existence, il est suggéré d'inclure les articles 12 à 15 de la loi du 7 août 1974, moyennant quelques légères et indispensables adaptations, dans le projet sous la forme d'une réglementation générale, et pour autant du moins que les dispositions de ladite loi ne soient pas toutes reprises dans le projet, d'abroger ceux des articles qui le seraient.

La responsabilité d'un tiers pour une blessure ou une maladie ne trouvant pas nécessairement sa source dans un délit, il est proposé de rédiger les articles 70 à 71 de la manière ci-après :

« Article 70. — Les actions prévues à l'article 68 peuvent être intentées en même temps que l'action publique et devant le même juge.

» Article 71. — Sans préjudice de l'application du chapitre IV de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, les actions en remboursement prévues aux articles 67 et 68 se prescrivent conformément à l'article 2277 du Code civil. »

✱

Enfin, il faut encore observer que chiffrer les frais sera pour une série de formes d'aide sociale quasiment impossible. Les frais sur lesquels porte le droit de récupération devraient en conséquence être déterminés de façon plus précise.

✱

ART. 72.

Afin de mieux marquer que cet article vise uniquement les « objets » que l'intéressé « a apportés dans l'établissement » et que le C.A.S. n'a, dans un premier stade, sur ces objets qu'un droit de rétention, il convient de le rédiger comme suit :

« Article 72. — Si un malade ou un pensionnaire du chef duquel les frais de placement ont été pris en charge par un centre d'aide sociale vient à décéder dans l'établissement où il était soigné ou hébergé, le centre conserve la possession des objets mobiliers abandonnés par le défunt dans cet établissement.

» Les héritiers et les légataires du défunt ne peuvent se faire remettre ces objets qu'après avoir acquitté les frais de traitement et d'entretien.

» En cas de déshérence les objets deviennent la propriété du centre, à l'exclusion de l'Etat. »

✱

ART. 74.

Luidens het derde lid van artikel 74, kunnen de erfenamen van een minderjarige die onder de voogdij van een C.M.W. stond of aan een C.M.W. was toevertrouwd de nalatenschap slechts verkrijgen na het C.M.W. te hebben vergoed voor de uitgaven waartoe de overleden minderjarige aanleiding heeft gegeven.

Ten einde de doctrinale controverse te voorkomen waartoe de analoge bepaling van artikel 82 van de wet van 10 maart 1925 aanleiding heeft gegeven, zou uit de tekst moeten blijken of de exceptie van de vijfjarige verjaring ter zake al dan niet kan worden ingeroepen (zie W. De Pue, De kinderen van de onderstand, in *Schakel*, tijdschrift voor weder-aanpassing van de instellingen voor buitengewoon onderwijs van Brabant, jaargang 1970, blz. 97-98).

ART. 75.

Dit artikel stelt, voor de personen die zich door een beslissing van een C.M.W. of door het uitblijven van een door een C.M.W. te nemen beslissing benadeeld achten, een beroep open bij op het op vlak van de provincies op te richten beroepskamers.

Bij die bepalingen zijn de volgende opmerkingen te maken :

— er zou uit de tekst duidelijker moeten blijken dat alleen de beslissingen inzake individuele dienstverlening worden bedoeld, en dus niet de overige beslissingen die de C.M.W.'s in allerlei aangelegenheden zullen moeten treffen;

— de formule « iedere persoon welke zich benadeeld acht » wekt de wellicht verkeerde indruk dat het beroep ook zou openstaan voor andere personen dan degene waarop de beslissing inzake dienstverlening of de weigering van dienstverlening rechtstreeks betrekking heeft;

— de tekst bepaalt niet in welke vorm en binnen welke termijn het beroep moet ingesteld worden;

— er dient te worden gepreciseerd na hoeveel tijd een C.M.W. moet geacht worden aan een aanvraag om dienstverlening niet het nodige gevolg te hebben gegeven;

— de tekst bevat geen enkel territoriaal criterium dat moet toelaten de bevoegde beroepskamer te bepalen;

— er dient rekening te worden gehouden met het feit dat artikel 21 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum de beslechting van de geschillen waartoe die wet aanleiding kan geven aan de arbeidsgerechten opgedragen heeft.

Aan de hand van die opmerkingen wordt voor artikel 75 de volgende redactie in overweging gegeven :

« Artikel 75. — Iedere persoon die zich benadeeld acht door een beslissing die een centrum voor maatschappelijk welzijn te zijnen aanzien inzake het toekennen van een dienstverlening genomen heeft, kan daartegen binnen ... dagen schriftelijk beroep instellen bij de beroepskamer in wier rechtsgebied de zetel van dat centrum gelegen is.

» Hetzelfde beroep staat open, wanneer een centrum voor maatschappelijk welzijn nalaat een beslissing te nemen binnen ... dagen nadat een aanvraag om dienstverlening werd ingediend.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op de geschillen waarvan de beslechting bij de wet aan de arbeidsgerechten is opgedragen. »

ART. 76.

Volgens de memorie van toelichting zouden de krachtens dit artikel op te richten beroepskamers het karakter van een rechtscollege hebben.

De teksten van het ontwerp bevatten evenwel te weinig aanwijzingen in die zin.

ART. 74.

Aux termes de l'alinéa 3 de l'article 74, les héritiers d'un mineur placé sous la tutelle d'un C.A.S. ou confié à un C.A.S. ne recueillent la succession qu'après avoir indemnisé le C.A.S. pour les dépenses occasionnées par le mineur décédé.

Par souci d'éviter la controverse doctrinale à laquelle donna lieu la disposition analogue de l'article 82 de la loi du 10 mars 1925, il conviendrait de dire dans le texte si l'exception de la prescription par cinq ans peut ou non être invoquée en l'espèce (voir W. De Pue, « De kinderen van de onderstand », dans *Liaison*, cahiers de réadaptation des œuvres d'enseignement spécial du Brabant, année 1970, p. 97-98).

ART. 75.

Cet article ouvre aux personnes qui s'estiment lésées par la décision d'un C.A.S. ou par le fait que cette décision tarde à intervenir, un recours auprès des chambres de recours qui seront créées au niveau provincial.

Ces dispositions appellent les observations suivantes :

— l'article devrait faire ressortir plus clairement qu'il ne vise que les décisions relatives à l'aide individuelle, et qu'il est donc étranger aux autres décisions qu'il appartiendra aux C.A.S. de prendre en nombreux autres domaines;

— la formule « toute personne qui se croit lésée » donne à croire, à tort peut-être, que le recours est également ouvert à d'autres personnes que celle à laquelle la décision en matière sociale ou le refus de cette aide se rapporte directement;

— le texte ne détermine pas la forme ni le délai d'introduction du recours;

— il y a lieu de préciser le délai à l'expiration duquel un C.A.S. sera réputé ne pas avoir donné à une demande d'aide sociale la suite qu'elle comporte;

— le texte n'établit aucun critère territorial devant permettre la détermination de la chambre de recours compétente;

— il convient de tenir compte de ce que l'article 21 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence a confié aux juridictions du travail le soin de trancher les litiges auxquels cette loi peut donner lieu.

En conséquence de ces observations, il est suggéré de libeller l'article 75 comme suit :

« Article 75. — Toute personne qui s'estime lésée par une décision qu'un centre d'aide sociale aurait prise à son égard quant à l'octroi d'une aide peut, dans les ... jours, introduire par écrit un recours auprès de la chambre de recours dans le ressort duquel ledit centre a son siège.

» Le même recours est ouvert quand un centre d'aide sociale omet de prendre une décision dans les ... jours suivant l'introduction d'une demande d'aide.

» Ces dispositions ne sont pas applicables aux litiges que la loi a chargé les juridictions du travail de trancher. »

ART. 76.

Selon l'exposé des motifs les chambres de recours à créer en vertu de cet article auraient un caractère juridictionnel.

Les textes du projet contiennent toutefois trop peu d'indications dans ce sens.

Bovendien verlieze men niet uit het oog dat in beginsel alleen geschillen over subjectieve rechten het voorwerp van een juridictioneel beroep kunnen vormen en dat, zoals reeds bij de bespreking van artikel 1 werd aangestipt, onder de diverse vormen van dienstverlening die het ontwerp invoert sommige weliswaar voldoende nauwkeurig omschreven zijn om van een volwaardig subjectief recht te kunnen spreken, maar andere niet.

✱

ART. 77.

Dit artikel, dat de samenstelling van de beroepskamers en de wijze van benoeming van de leden van die kamers regelt, bepaalt niet voor welke duur de leden van de beroepskamers worden benoemd.

Het bepaalt evenmin in welke omstandigheden een plaatsvervanger in de beroepskamer zitting mag nemen.

✱

Artikel 77 is bovendien vatbaar voor de volgende redactionele verbeteringen :

« Artikel 77. — Elke beroepskamer is ...

» Drie leden ... en de drie overige leden door dezelfde Minister onder de personen op dubbele lijsten voorgedragen door de bestendige deputatie.

» Voor elk lid ...

Een inspecteur van de inspectiedienst bedoeld in artikel 103 en een vertegenwoordiger van de provinciale dienst ... bedoeld in artikel 110 ... »

✱

ART. 78.

Indien het de bedoeling van de Regering is om aan de beroepskamers een juridictioneel karakter te geven, ziet men niet in waarom aan de persoon die beroep ingesteld heeft geen recht verleend wordt om gehoord te worden, terwijl dit wel het geval is voor het C.M.W.

✱

De Kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bijzitters van de afdeling wetgeving; E. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
(get.) F. LEPAGE.

En outre, il y a lieu de ne pas perdre de vue que la tâche d'une juridiction est essentiellement de trancher des litiges portant sur l'application de règles juridiques. Or, dans la mission qui leur est confiée, les chambres de recours n'auront à connaître de litiges de ce genre que dans les cas où la contestation porte sur un droit subjectif et, comme il a été relevé à l'occasion de l'examen de l'article 1er, si certaines des diverses formes d'aide qu'institue le projet sont définies avec suffisamment de précision pour qu'il soit permis de parler d'un véritable droit subjectif, il n'en est pas de même pour d'autres.

✱

ART. 77.

Cet article, qui règle la composition des chambres de recours et le mode de nomination de leurs membres, ne précise pas la durée du mandat de ceux-ci.

Il ne dit pas davantage dans quelles circonstances un suppléant sera admis à siéger dans la chambre de recours.

✱

En outre, la rédaction de l'article pourrait être améliorée dans le sens ci-après :

« Article 77. — Chaque chambre de recours est ...

» Trois membres ... et les trois autres membres par le même Ministre parmi les personnes présentées sur des listes doubles par la députation permanente.

» Il est nommé ...

» Un inspecteur du service d'inspection visé à l'article 103 et un représentant de l'office provincial ... visé à l'article 110 ... »

✱

ART. 78.

Si le Gouvernement entend donner aux chambres de recours un caractère juridictionnel, on ne voit pas pourquoi la personne qui a formé un recours ne pourrait pas se faire entendre alors qu'un tel droit est reconnu au C.A.S.

✱

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation; E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) E. VAN VYVE.

Le Président,
(s.) F. LEPAGE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

DE RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16de augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 14de maart 1975 over de artikelen 79 tot en met 102 het volgend advies gegeven :

HOOFDSTUK VII.

Afdeling 1.

Algemene opmerkingen.

De bepalingen van deze afdeling betreffen het beheer van de goederen van de C.M.W.'s. Zij bevatten, met uitzondering van de artikelen 79 en 83, uitsluitend voorschriften betreffende de wijze waarop bepaalde overeenkomsten moeten worden gesloten en betreffende het verplichte toezicht dat de hogere overheden op diverse handelingen in verband met het beheer van de goederen uitoefenen.

Deze bepalingen beogen een algemene vereenvoudiging van het toezicht op het beheer van de goederen die reeds ten dele ten aanzien van de C.O.O.'s verwezenlijkt werd bij de wet van 7 augustus 1974 houdende wijziging van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand (*Belgisch Staatsblad* van 18 september 1974).

Zeven van de twaalf artikelen van afdeling 1 van hoofdstuk VII van het voorliggend ontwerp (namelijk de artikelen 80 tot 82 en 87 tot 90) kwamen inderdaad, een paar aanpassingen die nodig waren ten aanzien van de gewestelijke C.M.W.'s niet te na gesproken, reeds letterlijk voor in het voorontwerp van wet dat de Regering op 10 augustus 1973 voor advies aan de Raad van State voorgelegd heeft en dat geleid heeft tot de hiervoren vermelde wet van 7 augustus 1974.

De Raad van State meent dan ook, voor wat betreft die zeven artikelen, te mogen volstaan met een verwijzing naar het advies dat hij op 7 september 1973 over het bedoelde voorontwerp van wet heeft uitgebracht en waarvan de aanbevelingen zonder noemenswaardige wijzigingen door de Regering en het Parlement werden aangenomen (Parl. St., Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1973-1974, nr. 711-1).

Sommige handelingen van de C.M.W.'s worden door de hier besproken bepalingen aan de goedkeuring, andere aan de machtiging van de hogere overheid onderworpen. Het ontwerp sluit ter zake, zonder enige wijziging, aan bij de analoge bepalingen van de wet van 10 maart 1925.

Het wil de Raad van State voorkomen, dat de Regering hierdoor haar bedoeling te kennen geeft om het onderscheid te behouden dat gezaghebbende auteurs tussen de goedkeuring en de machtiging blijven maken (J. Dembour, « Les actes de la tutelle administrative en droit belge », Luik 1954, nr. 85; A. Buttgenbach, « Manuel de droit administratif », 3^e uitgave, Brussel 1966, nr. 161).

Mocht die veronderstelling juist zijn, dan rijst toch nog de vraag waarom bepaalde handelingen, die wanneer zij van een gemeente uitgaan de goedkeuring vereisen, voor de C.M.W.'s onderworpen worden aan de machtiging, die, wanneer men de hiervoren geciteerde doctrine aanneemt, een strengere vorm van toezicht is.

Mocht het daarentegen de bedoeling van de Regering zijn dat geen onderscheid meer zou gemaakt worden tussen de goedkeuring en de machtiging, dan zou het aanbeveling verdienen dat onderscheid ook uit de teksten te weren.

In het Nederlandse opschrift van hoofdstuk VII schrijve men, omwille van de eenheid in de terminologie, « maatschappelijk welzijn » in plaats van « maatschappelijk werk ».

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

CHAPITRE VII.

Section 1.

Observations générales.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 14 mars 1975 l'avis suivant sur les articles 79 à 102 :

Les dispositions de cette section ont trait à la gestion des biens des C.A.S. Hormis les articles 79 et 83, elles comportent exclusivement des prescriptions concernant le mode de conclure certaines conventions et la tutelle obligatoire exercée par les autorités supérieures sur divers actes touchant la gestion des biens.

Ces dispositions visent à une simplification générale de la tutelle sur la gestion des biens, simplification qu'à l'égard des C.A.P. la loi du 7 août 1974 modifiant la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique (*Moniteur belge* du 18 septembre 1974) a déjà réalisée partiellement.

En effet, à quelques adaptations près rendues nécessaires pour les C.A.S. régionaux, sept des douze articles dont se compose la section 1 du chapitre VII du présent projet (à savoir les articles 80 à 82 et 87 à 90) figuraient déjà à l'identique dans l'avant-projet de loi que le Gouvernement avait soumis pour avis au Conseil d'Etat le 10 août 1973 et qui est devenu la susdite loi du 7 août 1974.

Aussi le Conseil d'Etat estime-t-il, pour ce qui est de ces sept articles, pouvoir se borner à une référence à l'avis qu'il a donné sur cet avant-projet le 7 septembre 1973 et dont le Gouvernement ainsi que le Parlement ont adopté les suggestions sans modification notoire (Doc. Parl., Chambre des Représentants, session 1973-1974, n° 711-1).

Les dispositions ici examinées soumettent certains actes des C.A.S. à l'approbation, d'autres à l'autorisation supérieure. Sur ce point le projet rejoint, sans y faire la moindre retouche, les dispositions analogues de la loi du 10 mars 1925.

Par là, semble-t-il au Conseil d'Etat, le Gouvernement a voulu marquer son intention de maintenir la distinction que continuent à établir les auteurs faisant autorité entre l'approbation et l'autorisation (J. Dembour, *Les actes de la tutelle administrative en droit belge*, Liège 1954, n° 85; A. Buttgenbach, *Manuel de droit administratif*, 3e édition, Bruxelles 1966, n° 161).

Si cette hypothèse est exacte, la question se pose néanmoins de savoir pourquoi certains actes qui sont soumis à approbation lorsqu'ils émanent d'une commune sont, quand il s'agit de C.A.S. subordonnés à une autorisation qui, à juger d'après la doctrine citée ci-avant, est une forme de tutelle plus sévère.

Si, en revanche, le Gouvernement entend ne plus devoir faire de distinction entre l'approbation et l'autorisation, il importe que cette distinction soit aussi abandonnée dans les textes.

Par souci d'unité de la terminologie, il convient, dans l'intitulé néerlandais du chapitre VII, de dire « maatschappelijk welzijn » au lieu de « maatschappelijk werk ».

ART. 79.

Luidens dit artikel worden, onder voorbehoud van de overige bepalingen van afdeling 1 van hoofdstuk VII, de goederen van de C.M.W.'s « beheerd en bestuurd op de wijze door de wet vastgesteld voor de gemeentegoederen ». Dit artikel werd letterlijk overgenomen uit artikel 46 van de wet van 10 maart 1925.

Maar ook toen reeds leek de draagwijdte van die bepaling, niettegenstaande de principiële bewoordingen waarin ze is gesteld, zeer beperkt.

Geen enkele commentator wijdt er algemene beschouwingen aan en de bijzondere toepassingen die men er in de doctrine van aantreft zijn weinig talrijk en dan nog gedeeltelijk overbodig of betwistbaar.

Blijkbaar de enige voorschriften, voor wier toepasselijkheid op de C.O.O.'s de doctrine soms verwijst naar artikel 46 van de wet van 10 maart 1925, zijn de volgende :

1° al de voorschriften van artikel 76, 3°, van de gemeentewet, met andere woorden niet alleen de voorschriften van die bepaling betreffende het toezicht van de Koning en de bestendige deputatie op de schenkingen en legaten, maar ook de voorschriften betreffende de bezwaren die door derden in dit verband kunnen ingediend worden (Glineur en Rochet, « Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique », Brussel 1955, nr. 387; Degand c.s., *Openbare Onderstand*, Die Keure, Brugge 1951, blz. 201 en volgende);

2° artikel 76, 6°, van de gemeentewet, dat de verkoop van de woeste gronden en van onder de bosregeling vallende bossen, alsmede de wijziging in het genot daarvan, aan het advies van de bestendige deputatie en aan de goedkeuring van de Koning onderwerpt (Glineur en Rochet, op. cit., nrs. 344-346; Renson, « La réforme de la bienfaisance publique », Luik 1927, blz. 123-124);

3° artikel 83 van de gemeentewet, luidens hetwelk de gemeenten en de besturen der openbare instellingen, onder het toezicht van de hogere overheid, hun bossen en wouden beheren op de wijze geregeld door het Boswetboek (Glineur en Rochet, loc. cit.; Renson, op. cit., blz. 124-125; Degand c.s., op. cit., blz. 190-191);

4° de in fine van artikel 76 van de gemeentewet voorkomende bepaling, luidens welke de gemeente en de openbare instellingen bij de Koning beroep kunnen instellen tegen de beslissingen die door de bestendige deputatie genomen worden met toepassing van het 1°, het 4° en het 5° van bedoeld artikel 76 (Degand c.s., op. cit., blz. 188).

Voor wat betreft de toezichtsregeling *sensu stricto* op de aanvaarding van schenkingen en legaten, alsmede voor wat betreft de mogelijkheden van beroep waarover de instelling beschikt, is ten aanzien van de C.M.W.'s een verwijzing naar het gemeenterecht overbodig, daar die aangelegenheden uitdrukkelijk geregeld worden in de artikelen 84 en 89 van het ontwerp.

Ook voor wat betreft het beheer van de bossen en wouden is voor de C.M.W.'s geen verwijzing naar de gemeentewet nodig, daar het Boswetboek van 19 december 1854 uit zichzelf toepasselijk is op de bossen die toebehoren aan openbare instellingen (zie art. 1 van dat Wetboek) en, volgens een algemeen aanvaarde interpretatiereg, een bijzondere regeling niet stilzwijgend opgeheven wordt door een latere algemene regeling wanneer deze laatste niet onverenigbaar is met die bijzondere regeling.

En in zover men wil dat de voorschriften van artikel 76, 3°, van de gemeentewet inzake de bezwaren van derden en de voorschriften van artikel 76, 6°, van de gemeentewet inzake het toezicht op de verkoop van woeste gronden en bossen en op de wijziging in het genot daarvan ook voor de C.M.W.'s zouden gelden, komt de in artikel 79 van het ontwerp opgenomen verwijzingsregel als ontoereikend voor. Er kan immers ernstige twijfel ontstaan nopens de vraag of een algemene verwijzing naar de voor een bepaald bestuur geldende voorschriften inzake het beheer van goederen ook een verwijzing impliceert naar de voorschriften die voor particulieren een beroep openstellen

ART. 79.

Aux termes de cet article, les biens des C.A.S. « sont régis et administrés dans la forme déterminée par la loi pour les biens communaux » sous la réserve des autres dispositions de la section 1 du chapitre VII. Cet article est repris à la lettre de l'article 46 de la loi du 10 mars 1925.

A l'époque déjà, cette disposition semblait d'une portée très restreinte, en dépit des termes de principe dans lesquels elle est énoncée.

Aucun commentateur n'y consacre de considérations générales et la doctrine ne fait état que d'applications particulières peu nombreuses, en partie superflues encore ou contestables.

Apparemment les seules prescriptions à propos de l'applicabilité desquelles aux C.A.P. la doctrine se réfère parfois à l'article 46 de la loi du 10 mars 1925, sont les suivantes :

1° toutes les prescriptions de l'article 76, 3°, de la loi communale, c'est-à-dire non seulement les prescriptions de cet article relatives à la tutelle exercée sur les dons et legs par le Roi et la députation permanente, mais encore celles qui ont trait aux réclamations qu'à cet égard des tiers pourraient introduire (Glineur et Rochet, *Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique*, Bruxelles 1955, n° 387; Degand et consorts, *Assistance publique*, La Chartre, Bruges 1951, pp. 214 et suivantes);

2° l'article 76, 6°, de la loi communale, qui soumet à l'avis de la députation permanente et à l'approbation du Roi, la vente et le changement du mode de jouissance des terrains incultes et des bois soumis au régime forestier (Glineur et Rochet, op. cit., n° 344-346; Renson, *La réforme de la bienfaisance publique*, Liège 1927, p. 123-124);

3° l'article 83 de la loi communale, aux termes duquel les communes et les administrations des établissements publics ont l'administration de leurs bois et forêts, sous la surveillance de l'autorité supérieure, de la manière qui est réglée par le Code forestier (Glineur et Rochet, loc. cit.; Renson, op. cit., p. 124-125; Degand et consorts, op. cit., p. 203-204);

4° la disposition qui figure à la fin de l'article 76 de la loi communale, en vertu de laquelle les communes et les établissements publics peuvent se pourvoir auprès du Roi contre les décisions rendues par la députation permanente, en application des 1°, 4° et 5° dudit article 76 (Degand et consorts, op. cit., p. 200).

En ce qui concerne la tutelle, au sens strict, sur l'acceptation de dons et legs, et les voies de recours dont dispose l'établissement, point n'est besoin, dans le cas des C.A.S., d'une référence au droit communal, ces matières étant réglées de façon expresse aux articles 84 et 89 du projet.

Tout aussi inutile est une référence à la loi communale à propos de l'administration des bois et forêts, étant donné que le Code forestier du 19 décembre 1854 est applicable par lui-même aux bois appartenant aux établissements publics (voir art. 1er dudit Code) et que, suivant une règle d'interprétation généralement admise, un régime particulier n'est pas tacitement abrogé par un régime général ultérieur, dès lors que ce dernier n'est pas incompatible avec le régime particulier.

Et dans la mesure où l'on entend que s'appliquent aussi aux C.A.S. les prescriptions de l'article 76, 3°, de la loi communale relatives aux réclamations de tiers et celles de l'article 76, 6°, de la même loi concernant le contrôle des ventes et du changement du mode de jouissance des terrains incultes et des bois, la référence inscrite à l'article 79 du projet apparaît comme insuffisante. Il est, en effet, permis de douter sérieusement qu'une référence d'ordre général à des prescriptions touchant la gestion de biens qui valent à l'égard d'une administration déterminée implique aussi une référence aux prescriptions qui ouvrent au profit de particuliers un recours contre les décisions prises au

tegen de beslissingen van toezichthoudende overheden betreffende dat beheer, zoals er eveneens onzekerheid kan ontstaan nopens de vraag of de verwijzingsregel van artikel 79 wel volstaat opdat voor het toezicht op de verkoop van woeste gronden en bossen door een C.M.W. eerder de bijzondere regeling van artikel 76, 6°, van de gemeentewet zou gelden dan de in artikel 80 van het ontwerp vervatte algemene toezichtsregeling inzake de vervreemding van onroerende goederen (zie, omtrent laatstgenoemd probleem, Glineur en Rochet, op. cit., nr. 344). Om dergelijke interpretatiemoeilijkheden te voorkomen, neme men zo nodig de bedoelde bepalingen dan ook liever uitdrukkelijk over in het ontwerp.

Als men met die opmerkingen rekening houdt en ook met het feit dat de artikelen 80 tot 90 van het ontwerp een vrij volledige en bovendien van de gemeentewet essentieel verschillende regeling inzake het beheer van de goederen bevatten, kan de vraag gesteld worden of artikel 79 nog wel enig nut vertoont.

Zo dit wel het geval mocht zijn, dan zou die bepaling in ieder geval toch enkel de waarde hebben van een aanvullende regel, wat dan beter tot uiting zou moeten worden gebracht door een aanpassing van de redactie in die zin en door de verplaatsing van het artikel naar het einde van de afdeling gewijd aan het beheer van goederen.

**

ART. 80 tot 83.

Geen opmerkingen.

**

ART. 84.

In zover dit artikel de aanvaarding van schenkingen en legaten ten voordele van een C.M.W. enkel nog aan de goedkeuring van de gouverneur onderwerpt, goedkeuring waarmee blijkens het derde lid van het artikel wellicht machtiging wordt bedoeld, doet het in een dubbel opzicht afbreuk aan de krachtens artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek ter zake voor de C.O.O.'s geldende regeling.

Luidens artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek immers hebben, enerzijds, beschikkingen onder de levenden of bij testament ten voordele van commissies van openbare onderstand, van de armen van een gemeente of van instellingen van openbaar nut slechts gevolg voor zover daartoe machtiging wordt verleend overeenkomstig artikel 76 van de gemeentewet. En de genoemde bepaling van de gemeentewet, waarvan artikel 51 van de wet van 10 maart 1925 ter zake niet afwijkt, onderwerpt de aanvaarding van schenkingen en legaten in beginsel aan de machtiging van de Koning.

Die regeling heeft vooral tot doel, de overheid in staat te stellen ervoor te waken dat de goederen welke buiten de handel worden geplaatst niet in te grote mate toenemen en bovendien de familie van de schenker of de erflater te beschermen tegen onberedeneerde milddadigheid (A. Vranckx, *Notarieel Administratief Recht*, Brussel 1963, nr. 152).

Anderzijds, geldt ook voor de schenkingen aan C.O.O.'s de voor de betrokken instelling gunstige regeling van de wet van 12 juli 1931 betreffende de uitbreiding tot alle rechtspersonen van het voordeel van de voorlopige aanvaarding van bij akten gedane schenkingen onder levenden, wat reeds uit die wet bleek en in artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek, zoals het bij de wet van 15 december 1949 werd gewijzigd, bevestigd werd.

Het is wenselijk dat die diverse waarborgen en voordelen ook zouden gelden inzake schenkingen en legaten aan C.M.W.'s; artikel 84 zou in die zin moeten gewijzigd en aangevuld worden. Hierbij mag dan echter niet uit het oog worden verloren, dat de wet van 12 juli 1931 wel uit zichzelf toepasselijk is op schenkingen aan openbare instellingen, doch slechts voor zover die schenkingen onderworpen zijn aan de machtiging van de Koning of de bestendige deputatie. Mocht de machtiging niet aan de gouverneur doch wel aan de hiervoor genoemde

sujet de cette gestion par les autorités de tutelle, comme il peut y avoir incertitude quant à la question de savoir si la référence de l'article 79 suffit pour que le contrôle des ventes de terrains incultes et de bois par un C.A.S. soit régi par le régime particulier de l'article 76, 6°, de la loi communale plutôt que par le régime général de contrôle en matière d'aliénation de biens prévu par l'article 80 du projet (voir, sur ce dernier problème, Glineur et Rochet, op. cit., n° 344). Pour éviter que ne surgissent des difficultés d'interprétation de cet ordre, il y aurait éventuellement lieu de reproduire les dispositions en cause dans le projet.

Compte tenu de ces observations et du fait que les articles 80 à 90 du projet prévoient, en matière de gestion de biens, une réglementation relativement complète et essentiellement différente de la loi communale, la question peut se poser si l'article 79 présente encore quelque utilité.

Dans l'affirmative, la disposition n'aurait de toute manière que la valeur d'une règle supplétive, ce qui ressortirait mieux si la rédaction de l'article était adaptée en conséquence et si celui-ci était reporté à la fin de la section consacrée à la gestion des biens.

**

ART. 80 à 83.

Sans observation.

**

ART. 84.

Dans la mesure où cet article ne soumet plus les donations et legs faits aux C.A.S. qu'à la seule approbation du gouverneur, — approbation par laquelle il faut sans doute entendre autorisation, à juger d'après l'alinéa 3 de l'article —, il s'écarter, à un double égard, de la règle qui en vertu de l'article 910 du Code civil, vaut pour les C.A.P.

Aux termes de l'article 910 du Code civil, en effet, les dispositions entre vifs ou par testament, au profit des commissions d'assistance publique, des pauvres d'une commune, ou d'établissements d'utilité publique, n'auront leurs effets qu'autant qu'elles seront autorisées conformément à l'article 76 de la loi communale. Et cette disposition de la loi communale, à laquelle l'article 51 de la loi du 10 mars 1925 ne déroge pas en l'espèce, soumet l'acceptation de donations et de legs en principe à l'autorisation du Roi.

Cette règle a surtout pour but de mettre l'autorité en état de refréner l'accroissement excessif de biens soustraits au commerce et, aussi, de protéger la famille du donateur ou du légataire contre des actes de générosité irréfléchie (A. Vranckx, « *Notarieel Administratief Recht* », Brussel 1965, n° 152).

D'autre part, les donations aux C.A.P. sont également soumises au régime, avantageux pour l'établissement intéressé, de la loi du 12 juillet 1931 portant extension à toutes les personnes civiles du bénéfice de l'acceptation provisoire des libéralités faites par actes entre vifs, ce qui ressortait déjà de cette loi et ce que l'article 910 du Code civil, tel qu'il a été modifié par la loi du 15 décembre 1949, est venu confirmer.

Il est souhaitable que ces divers garanties et avantages jouent aussi pour les donations et legs faits aux C.A.S.; l'article 84 devrait être modifié et complété en ce sens. Il ne faut pas perdre de vue cependant que si la loi du 12 juillet 1931 est applicable par elle-même aux donations faites à des établissements publics, elle ne l'est que pour autant que ces donations soient soumises à l'autorisation du Roi ou de la députation permanente. Si le pouvoir d'autoriser était conféré non pas au gouverneur, mais à l'autorité susmentionnée, la loi du

overheid opgedragen worden, dan zou derhalve de wet van 12 juli 1931 van toepassing zijn zonder dat daartoe een bijzondere bepaling vereist is.

Luidens het derde lid van artikel 84, zou voor de giften van hand tot hand geen machtiging meer vereist zijn, ongeacht het bedrag van die giften.

Hierdoor wordt in een nog sterkere mate afbreuk gedaan aan de reeds vermelde regeling van artikel 910 van het Burgerlijk Wetboek, daar overeenkomstig de rechtspraak de giften van hand tot hand aan een C.O.O. enkel van machtiging vrijgesteld zijn indien zij van gering belang zijn vergeleken bij de vermogenstoestand van de schenker (Cass. 28 november 1940, Pas. I, 307).

ART. 85.

Ten einde te doen blijken dat deze bepaling de bijzondere voorschriften onverlet laat die de wet van 4 november 1969 bevat inzake de verpachting van landeigendommen die toebehoren aan openbare besturen, stelle men het eerste lid als volgt : « Onverminderd de bepalingen van de pachtwetgeving worden goederen... »

In het tweede lid schrijve men « de voorwaarden » in plaats van « het bestek » en « de toewijzing » in plaats van « de uitslagen hiervan ».

ART. 86.

Deze bepaling onderwerpt het in huur nemen door een C.M.W. van « goederen met een waarde hoger dan 400.000 frank » aan de goedkeuring van de gouverneur.

Daar het echter niet de bedoeling lijkt te zijn « de waarde van het goed » als criterium te gebruiken maar wel « de waarde van de overeenkomst », zou de redactie in die zin moeten verduidelijkt worden.

Indien de Regering het ontwerp ter zake nauwer zou willen doen aansluiten bij de gemeentewet, kan gewezen worden op het bepaalde in artikel 81 van die wet, zoals het bij de wet van 19 juli 1974 is gewijzigd en waarin onder meer het jaarlijkse huurbedrag als criterium wordt gebruikt.

ART. 87 tot 90.

Zoals reeds werd aangestipt in de algemene opmerkingen betreffende afdeling 1 van hoofdstuk VII, wordt voor deze artikelen verwezen naar het advies dat de Raad van State uitgebracht heeft over het voorontwerp van de wet van 7 augustus 1974 houdende wijziging van de wet van 10 maart 1925.

Er weze nochtans speciaal aan herinnerd :

1° dat, wegens het feit dat geen enkele verwerving van roerende goederen nog aan machtiging zal onderworpen zijn, er voor de toepassing van artikel 88, § 2, op de leveringen een autonoom criterium in die bepaling zal moeten opgenomen worden;

2° dat, gelet op de wijze waarop het toezicht door de artikelen 80 tot 88 geregeld wordt, het als onlogisch zou voorkomen het in artikel 89, tweede lid, bedoeld beroep open te stellen bij de Koning in plaats van bij de Minister;

3° dat, indien in artikel 88 om de sub 1° vermelde reden een bedrag wordt opgenomen, artikel 90 dient te worden aangevuld met een verwijzing naar artikel 88.

12 juillet 1931 s'appliquerait sans qu'une disposition particulière ne soit requise à cet effet.

En vertu de l'alinéa 3 de l'article 84, les dons manuels, quel qu'en soit le montant, ne seraient plus soumis à autorisation.

La disposition s'écartere, en cela, davantage encore de l'article 910 du Code civil, puisqu'en vertu de la jurisprudence, les dons manuels effectués aux C.A.P. ne sont dispensés de l'autorisation que si leur importance est minime eu égard à la fortune du donateur (Cass. 28 novembre 1940, Pas. I, 307).

ART. 85.

Afin de faire ressortir que cet article ne porte nulle atteinte aux dispositions particulières de la loi du 4 novembre 1969 concernant la location de biens ruraux appartenant à des administrations publiques, il convient de rédiger le début de l'alinéa 1er comme suit : « Sans préjudice des dispositions de la législation sur le bail à ferme, il est procédé à la location... »

A l'alinéa 2 il y a lieu d'écrire « les conditions » au lieu de « le cahier des charges » et « le choix de l'adjudicataire » au lieu de « les résultats de celles-ci ».

ART. 86.

Cette disposition subordonne la prise en location par un C.A.S. « de biens d'une valeur supérieure à 400.000 francs » à l'approbation du gouverneur.

Comme, toutefois, il semble que ce ne soit pas « la valeur du bien » qui sera adoptée comme critère, mais « la valeur de la convention », il faudrait préciser le texte en ce sens.

Si en l'espèce, le Gouvernement désire que le projet s'aligne davantage sur la loi communale, il s'inspirerait avantagusement de la disposition de l'article 81 de cette loi, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 19 juillet 1974, qui retient notamment comme critère le montant du loyer annuel.

ART. 87 à 90.

Ainsi qu'il a été relevé dans les observations générales concernant la section 1 du chapitre VII, il est renvoyé pour ces articles à l'avis que le Conseil d'Etat a émis sur l'avant-projet de loi du 7 août 1974 modifiant la loi du 10 mars 1925.

Il est néanmoins rappelé plus spécialement :

1° qu'en raison du fait qu'aucune acquisition de biens mobiliers ne sera plus soumise à autorisation, il faudra, aux fins de l'application de l'article 88, § 2, insérer dans cet article un critère autonome pour les fournitures;

2° que, eu égard à la manière dont les articles 80 à 88 organisent la tutelle, il serait illogique d'ouvrir le recours prévu à l'article 89, alinéa 2, auprès du Roi plutôt qu'auprès du Ministre;

3° que, si pour le motif indiqué sub 1° il est spécifié un montant dans l'article 88, il y a lieu de compléter l'article 90 avec une référence à l'article 88.

HOOFDSTUK VII.

Afdeling 2.

Daar deze afdeling naast boekhoudkundige voorschriften vooral budgettaire bepalingen bevat, stelle men het opschrift ervan beter als volgt : « Afdeling 2. Begrotingen, rekeningen en boekhouding ».

ART. 91.

Dit artikel, dat de duur van het financieel dienstjaar bepaalt, werd overgenomen uit artikel 60 van de wet van 10 maart 1925, zoals het aangevuld werd door het koninklijk besluit nr. 93 van 30 november 1939.

De bepalingen van het genoemde koninklijk besluit krachtens welke de verrichtingen betreffende de inning van de middelen en de bepaling van de aan de rekening van het dienstjaar te verbinden uitgaven echter tot 31 maart van het volgende jaar mogen worden voortgezet, bepaling die door het koninklijk besluit nr. 24 van 26 juli 1939 ook in artikel 139 van de gemeentewet werd ingevoegd, wordt evenwel in het voorliggend ontwerp niet overgenomen.

Wellicht wordt hiermee een gelijkaardige vereenvoudiging nagestreefd als degene die in de Rijkscomptabiliteit werd ingevoerd bij wet van 28 juni 1963, waarbij de voor die comptabiliteit geldende analoge regeling van artikel 2 van de wet van 15 mei 1846, zoals het gewijzigd werd bij de wet van 9 april 1935, werd afgeschaft.

ART. 92 en 93.

Deze bepalingen onderwerpen de begrotingen en de rekeningen van de C.M.W.'s aan het advies van gemeenteraden van de door het centrum bediende gemeenten, alsmede aan de goedkeuring van de bestendige deputatie respectievelijk, de gouverneur.

In fine van beide artikelen wordt bepaald dat de met de goedkeuring belaste overheid de begroting of de rekening kan « wijzigen ». Die term stemt niet overeen met de in de memorie van toelichting verstrekte uitleg, volgens welke de toezichthoudende overheid de begrotingen en rekeningen enkel mag « verbeteren ». Bovendien moet worden opgemerkt dat, indien men de bedoeling zou hebben aan de toezichthoudende overheden ter zake een ruimere bevoegdheid te verlenen dan die van de rechtzetting van manifeste vergissingen, zulks een afwijking zou betekenen van de klassieke opvatting van de goedkeuringsbevoegdheid die aan de betrokken overheid enkel het recht geeft om haar goedkeuring te verlenen of te weigeren, maar niet het recht om de aan goedkeuring onderworpen beslissing te wijzigen en zich aldus in de plaats te stellen van de lagere overheid.

Men verbeterde de redactie van beide artikelen als volgt : « wordt ... onderworpen aan het (met redenen omkleed) advies van de gemeenteraad of gemeenteraden der gemeenten die de gebiedsomschrijving van het centrum vormen ».

ART. 94.

In het derde lid van dit artikel schrijve men « na machtiging » in plaats van « mits machtiging » en « de tuchtregeling » in plaats van « de schorsing, de afzetting ».

ART. 95.

Geen opmerkingen.

CHAPITRE VII.

Section 2.

Cette section comprenant, outre des règles comptables, surtout des dispositions d'ordre budgétaire, il vaudrait mieux rédiger l'intitulé comme suit : « Section 2. Budgets, comptes et comptabilité ».

ART. 91.

Cet article, qui détermine la durée de l'exercice financier, est repris de l'article 60 de la loi du 10 mars 1925, tel qu'il a été complété par l'arrêté royal n° 93 du 30 novembre 1939.

La disposition dudit arrêté royal en vertu de laquelle les opérations relatives au recouvrement des produits et au paiement des dépenses à rattacher au compte de l'exercice pourront cependant se prolonger jusqu'au 31 mars de l'année suivante, disposition que l'arrêté royal n° 24 du 26 juillet 1939 a également insérée dans l'article 139 de la loi communale, n'est toutefois pas reproduite dans le présent projet.

Sans doute est-ce dans le même esprit de simplification que celui qui a dicté la suppression dans la comptabilité de l'Etat, par la loi du 28 juin 1963, de la règle similaire de l'article 2 de la loi du 15 mai 1846, modifiée par la loi du 9 avril 1935.

ART. 92 et 93.

Ces dispositions soumettent les budgets et les comptes des C.A.S. à l'avis des conseils communaux des communes desservies par le centre, ainsi qu'à l'approbation les premiers de la députation permanente les seconds du gouverneur.

Ces deux articles prévoient, in fine, que l'autorité chargée de l'approbation peut « réformer » le budget ou le compte. Ce terme n'est pas en concordance avec les précisions fournies dans l'exposé des motifs selon lesquelles l'autorité de tutelle pourra uniquement « corriger » les budgets et les comptes. Il convient d'observer en outre que si le projet entend, à ce propos, attribuer aux autorités de tutelle un pouvoir plus étendu que celui de redresser des erreurs manifestes, il dérogerait à la conception classique du pouvoir d'approbation qui reconnaît à l'autorité intéressée uniquement le droit d'approuver ou d'improver, mais ne lui confère pas celui de réformer la décision soumise à son approbation et de se substituer ainsi à l'autorité subordonnée.

Il convient de corriger la rédaction de ces articles comme suit : « est soumis, ... à l'avis (motivé) du ou des conseils communaux des communes qui constituent le ressort du centre ».

ART. 94.

A l'alinéa 3 de cet article, il est proposé de dire « le régime disciplinaire » au lieu de « la suspension, la révocation ».

ART. 95.

Pas d'observation.

ART. 96.

Er blijkt niet uit de tekst binnen welke termijn het beroep bij de Koning moet worden ingesteld, noch of ook voor dat beroep de regel van artikel 95, tweede lid, zal gelden luidens welke bij ontstentenis van beslissing van de Koning binnen veertig dagen te rekenen vanaf de betekening van het beroep dit laatste als ingewilligd wordt beschouwd.

De eenvoudigste oplossing ware artikel 96 als volgt aan te vullen :
« behoudens beroep bij de Koning overeenkomstig artikel 95. »

ART. 97.

Wanneer de op de begroting uitgetrokken ontvangsten ontoereikend zijn voor de betaling van een eisbare schuld en het C.M.W. nalaat de maatregelen te treffen om daarin te voorzien, kan, luidens artikel 97, de bestendige deputatie na twee schriftelijke waarschuwingen het daartoe nodige krediet uittrekken op de begroting van het centrum. En bij weigering van de bestendige deputatie, kan de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort een gelijkwaardige beslissing nemen.

Die regeling werd geïnspireerd door de artikelen 63 en 64 van de wet van 10 maart 1925, die op hun beurt ingegeven werden door artikel 133 van de gemeentewet.

Een belangrijk onderscheid echter is dat, daar waar volgens de wet van 10 maart 1925 het krediet wordt uitgetrokken op de begroting van de gemeente of gemeenten die de nodige geldmiddelen moeten leveren, zulks volgens het ontwerp moet gebeuren op de begroting van het centrum. Het uittrekken van bijkomende ontvangsten op een gemeentebegroting levert geen moeilijkheden op, daar de gemeenten over het recht beschikken om belastingen te heffen en artikel 133 van de gemeentewet bovendien uitdrukkelijk aan de hogere overheid het recht verleent om, in het hier onder ogen genomen geval, de heffing van opcentiemen op de in de gemeente betaalde directe belastingen te gelasten. Men ziet echter niet in hoe de hogere overheid rechtstreeks ten voordele van een C.M.W. nieuwe inkomsten zou kunnen scheppen.

Uit de memorie van toelichting blijkt evenmin waarom de bevoegdheid die door artikel 64 van de wet van 10 maart 1925 aan de Koning werd verleend, nu gegeven wordt aan de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

Verder kan ook nog worden aangestipt dat het ontwerp, behoudens het door artikel 99 opgelegde trimestriële nazicht van de kas en de rekeningen, geen permanent toezicht op de uitvoering van de begroting organiseert, zodat de hogere overheden van de hun bij artikel 97 toegekende bevoegdheid slechts gebruik zullen kunnen maken nadat derden hen van de ontoereikendheid van de ontvangsten op de hoogte zullen gebracht hebben.

Tenslotte kan nog de vraag worden gesteld of het ontwerp, naar het voorbeeld van artikel 143 van de gemeentewet, niet moet aangevuld worden met een algemene bepaling die aan het C.M.W. uitdrukkelijk de mogelijkheid zou bieden om in de loop van het dienstjaar begrotingswijzigingen door te voeren.

ART. 98 en 99.

Geen opmerkingen.

ART. 100, 101 en 102.

Deze bepalingen voorzien in de uitkering van toelagen door de gemeenten en door een Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn, wanneer een C.M.W. niet over voldoende inkomsten beschikt om de uitgaven te dekken die voortvloeien uit de vervulling van zijn opdracht.

ART. 96.

Le texte est muet quant au délai dans lequel le recours devra être introduit auprès du Roi et il ne dit pas non plus si également pour le recours la règle de l'article 95, alinéa 2, en vertu de laquelle, à défaut de décision du Roi dans les quarante jours de la notification du recours, celui-ci est considéré comme étant accueilli, trouvera application.

La solution la plus simple serait de compléter l'article 96 comme ci-après : « sauf recours au Roi conformément à l'article 95. »

ART. 97.

Quand les recettes inscrites au budget sont insuffisantes pour payer une dette exigible et si le C.A.S. omet de prendre les mesures pour y suppléer, la députation permanente peut, en vertu de l'article 97, après deux avertissements écrits, inscrire le crédit requis au budget du centre. En cas de refus de la députation permanente, le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, peut prendre une décision similaire.

Cette règle s'inspire des articles 63 et 64 de la loi du 10 mars 1925, qui étaient, à leur tour, inspirés de l'article 133 de la loi communale.

Une différence notable réside toutefois en ceci qu'alors que la loi du 10 mars 1925 dispose que le crédit est inscrit au budget de la ou des communes qui doivent fournir les ressources nécessaires, le projet prévoit l'inscription au budget du centre. L'inscription de recettes additionnelles au budget communal ne présente pas de difficultés, puisque les communes ont le droit de lever des taxes et que l'article 133 de la loi communale attribue en outre explicitement à l'autorité supérieure le droit d'ordonner, dans le cas examiné, la perception de centimes additionnels aux contributions directes payées dans la commune. On ne voit cependant pas comment l'autorité supérieure pourrait créer directement de nouvelles recettes en faveur d'un C.A.S.

L'exposé des motifs n'explique pas non plus pourquoi le pouvoir que l'article 64 de la loi du 10 mars 1925 avait attribué au Roi est actuellement accordé au Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

En outre, hormis la vérification trimestrielle de la caisse et des écritures imposée par l'article 99, le projet n'organise pas de contrôle permanent sur l'exécution du budget, de sorte que les autorités supérieures ne pourront mettre en œuvre le pouvoir que leur confère l'article 97 que lorsque des tiers les auront informées de l'insuffisance des recettes.

Enfin, la question peut se poser de savoir si le projet ne doit pas être complété par une disposition générale qui, à l'exemple de l'article 143 de la loi communale, ouvrirait la possibilité expresse pour le C.A.S. de procéder à des modifications budgétaires en cours d'exercice.

ART. 98 et 99.

Pas d'observation.

ART. 100, 101 et 102.

Ces dispositions prévoient que des subventions seront accordées au C.A.S. par les communes et un Fonds spécial d'aide sociale lorsque le centre ne dispose pas de revenus suffisants pour couvrir les dépenses résultant de l'accomplissement de sa mission.

Volgens de toelichtingen verschaft door de gemachtigde ambtenaar, zou het de bedoeling zijn dat, naast deze algemene regeling, de bijzondere regeling zou blijven voortbestaan die voor het dekken van de tekorten van de door de C.O.O.'s beheerde ziekenhuizen werd ingevoerd bij artikel 13 van de wet van 23 december 1963 op de ziekenhuizen, zoals dit gewijzigd werd bij de wet van 28 december 1973. Om alle twijfel hieromtrent weg te nemen, is het wenselijk dat zulks uitdrukkelijk in het ontwerp zou worden bepaald.

De volgorde waarin de gemeenten en het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn, in geval van onvoldoende inkomsten verplicht zijn het tekort van een C.M.W. te dekken zou, volgens de verstrekte inlichtingen, de volgende zijn :

1° een toelage van de door het betrokken C.M.W. bediende gemeenten, tot beloop van een minimumbedrag vastgesteld door de Koning (art. 101, tweede lid);

2° een toelage van het Bijzonder Fonds vastgesteld volgens objectieve criteria (art. 102, derde lid);

3° een toelage van de door het betrokken C.M.W. bediende gemeenten ten belope van het eventueel nog overblijvend tekort.

Ook dit alles blijkt echter niet met voldoende klaarheid uit de redactie van de teksten.

Bij het derde lid van artikel 101, rijst de vraag of het verdelingscriterium van die bepaling enkel geldt voor het vaststellen van de bijdragen van de door een zelfde C.M.W. bediende gemeenten in de toelage voor het dekken van het tekort dat overblijft na de toekenning van de minimumtoelage van de gemeenten en de toelage van het Bijzonder Fonds, ofwel of dat verdelingscriterium ook toepasselijk is op de door de gemeenten in eerste instantie toe te kennen minimumtoelage.

Bij dezelfde bepaling moet bovendien worden opgemerkt dat « het aandeel van de gemeenten voor hetzelfde begrotingsjaar in het Gemeentefonds » een weinig geschikt en moeilijk te hanteren criterium lijkt, omdat :

1° het aandeel van de gemeenten in het Gemeentefonds bepaald wordt volgens maatstaven die grotendeels vreemd zijn aan de taken van de C.M.W.'s;

2° dat aandeel ten dele vastgesteld wordt aan de hand van gegevens die 1 of 2 jaar oud zijn;

3° de besturen belast met het bepalen van het aandeel van de gemeenten in de aan de C.M.W.'s toe te kennen toelagen slechts indirect over de daartoe nodige gegevens zullen kunnen beschikken, daar de verdeling van het Gemeentefonds tot de bevoegdheid van het Ministerie van Binnenlandse Zaken behoort.

De kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter, Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden, G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bijzitters van de afdeling wetgeving, E. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
F. LEPAGE.

Selon les explications fournies par le fonctionnaire délégué, en plus de ce régime général, le régime spécial que l'article 13 de la loi du 23 décembre 1963 sur les hôpitaux, tel qu'il a été modifié par la loi du 28 décembre 1973, a instauré pour couvrir les déficits des hôpitaux gérés par les C.A.S. sera maintenu. Pour lever tout doute à ce sujet, il serait souhaitable que le projet le dise expressément.

L'ordre dans lequel les communes et le Fonds spécial d'aide sociale sont tenus, en cas de revenus insuffisants, de couvrir le déficit d'un C.A.S., serait, selon les renseignements reçus, le suivant :

1° une subvention des communes desservies par le C.A.S. intéressé, dont le montant minimum est fixé par le Roi (art. 101, alinéa 2);

2° une subvention du Fonds spécial fixée selon des critères objectifs (art. 102, alinéa 3);

3° une subvention des communes desservies par le C.A.S. intéressé couvrant le déficit éventuellement restant.

Tout cela ne ressort cependant pas des textes avec une clarté suffisante.

A propos de l'alinéa 3 de l'article 101, se pose la question de savoir si le critère de répartition prévu par cette disposition vaut uniquement pour déterminer la contribution des communes desservies par un même C.A.S. à la couverture du déficit qui subsiste après l'octroi de la subvention minimale des communes et de la subvention du Fonds spécial, ou si ce critère de répartition s'applique également à la subvention minimale que les communes doivent accorder en première instance.

Il convient d'observer en outre au sujet de cette même disposition que « la quote-part que les communes reçoivent du Fonds des communes, pour la même année budgétaire » apparaît comme un critère peu approprié et d'une application malaisée du fait que :

1° la quote-part que les communes reçoivent du Fonds des communes est déterminée selon des normes qui sont étrangères, pour une large part, aux tâches des C.A.S.;

2° cette quote-part est fixée partiellement sur la base de données qui datent d'un ou de deux ans;

3° les administrations chargées de déterminer la contribution des communes dans les subventions à accorder aux C.A.S., ne pourront disposer qu'indirectement des données requises à cet effet, puisque la répartition du Fonds des communes est du ressort du Ministère de l'Intérieur.

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président, Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat, G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation, E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
E. VAN VYVE.

Le Président,
F. LEPAGE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 16e augustus 1973 door de Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn », heeft de 16^e mei 1975 over de artikelen 103 tot en met 138 het volgende advies gegeven :

ART. 103.

Men stelle het eerste lid van dit artikel beter als volgt :

« Bij het Ministerie tot welks bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, wordt er een inspectiedienst opgericht die belast is met het toezicht op de werking van de centra voor maatschappelijk welzijn en de verschillende diensten en instellingen die ervan afhangen. »

In het derde lid schrijve men « de centra » in plaats van « het centrum » en « hun » in plaats van « zijn ».

ART. 104.

In deze bepaling wordt de regeling van artikel 96 van de wet van 10 maart 1925 overgenomen, krachtens welke, in de gevallen waarin de wet een beslissing aan het advies, de machtiging of de goedkeuring van een toezichthoudende overheid onderwerpt, die overheid wordt geacht stilzwijgend een gunstig advies of de vereiste machtiging of goedkeuring te hebben verleend, indien zij niet binnen een bepaalde tijd een andersluidende beslissing heeft betekend.

Naar het voorbeeld van de wijziging die bij de wet van 7 augustus 1974 aan het voornoemde artikel 96 werd gebracht, wordt ook door het voorliggend ontwerp aan de toezichthoudende overheden de verplichting opgelegd om hun beslissing te motiveren, wanneer deze ongunstig is.

Zoals de Raad van State het reeds in zijn advies voorafgaand aan de wet van 7 augustus 1974 heeft aangestipt, zal de niet-naleving van die motiveringsverplichting echter niet dezelfde gevolgen hebben als het uitblijven van een beslissing, vermits een niet of onvoldoend gemotiveerde ongunstige beslissing niettemin bindend zal zijn zolang zij niet door een hogere administratieve overheid of door een administratieve jurisdictie zal teniet gedaan zijn (Gedr. St. Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1973-1974, nr. 711, nr. 1, blz. 8).

Om dat onderscheid beter tot uiting te doen komen, wordt dan ook in overweging gegeven in artikel 104 van het ontwerp de redactie over te nemen die, op voorstel van de Raad van State, door de wetgever aangenomen werd voor artikel 7 van de wet van 7 augustus 1974.

Hoewel zulks niet met zekerheid uit de tekst kan worden afgeleid, moet redelijkerwijze worden aangenomen, dat artikel 104 enkel zal gelden voor de overheid die in eerste instantie geroepen is om een machtiging of goedkeuring te verlenen, en dus niet voor de toezichthoudende overheid die zou geroepen worden om uitspraak te doen wanneer tegen het verlenen of het weigeren van een machtiging of goedkeuring beroep wordt ingesteld.

Mocht zulks niet de bedoeling zijn, dan zou het aanbeveling verdienen de tekst op dat punt te verduidelijken.

In de Nederlandse tekst van het derde lid, leze men : « boven de zes maanden ».

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement, le 16 août 1973, d'une demande d'avis sur un projet de loi organique « des centres d'aide sociale », a donné le 16 mai 1975 l'avis suivant sur les articles 103 à 138 :

ART. 103.

Il vaudrait mieux rédiger l'alinéa 1er de cet article comme ci-après :

« Il est créé auprès du Ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions un service d'inspection chargé de la surveillance du fonctionnement des centres d'aide sociale et des divers services et institutions qui en relèvent. »

A l'alinéa 3, il convient d'écrire « les centres » au lieu de « le centre » et « leur » à la place de « sa ».

ART. 104.

Cette disposition reprend la règle de l'article 96 de la loi du 10 mars 1925, en vertu de laquelle, lorsque la loi soumet une décision à l'avis, l'autorisation ou l'approbation d'une autorité de tutelle, cette autorité est censée avoir donné tacitement un avis favorable ou accordé tacitement l'autorisation ou l'approbation requises si elle n'a pas notifié une décision contraire dans un délai déterminé.

Prenant exemple sur la modification qu'a apportée à cet article 96 la loi du 7 août 1974, le projet impose également aux autorités de tutelle de motiver leur décision si elle est favorable.

Ainsi que le Conseil d'Etat l'a déjà relevé dans son avis sur le projet qui est devenu la loi du 7 août 1974, l'inobservation de cette obligation de motiver n'aura pas les mêmes effets que l'absence de décision, puisqu'une décision défavorable qui n'est pas motivée ou qui ne l'est pas suffisamment, aura néanmoins force obligatoire aussi longtemps qu'elle n'aura pas été mise à néant par une autorité administrative supérieure ou par une juridiction administrative (Doc. Chambre des Représentants, session 1973-1974, n° 711, n° 1, p. 8).

Pour faire mieux ressortir cette distinction, il est suggéré de reproduire à l'article 104 du projet, le texte que le législateur, sur la proposition du Conseil d'Etat, a adopté pour l'article 7 de la loi du 7 août 1974.

Encore que le texte n'autorise pas formellement une déduction en ce sens, il est raisonnable d'admettre que l'article 104 s'adresse à l'autorité qui sera appelée à accorder l'autorisation ou l'approbation en premier ressort et non pas, par suite, à l'autorité de tutelle qui aurait à se prononcer en cas de recours formé contre l'octroi ou le refus de l'autorisation ou de l'approbation.

Si l'intention était autre, le texte appellerait des précisions quant à ce point.

Dans le texte néerlandais de l'alinéa 3, il faut lire « boven de zes maanden ».

ART. 105, 106 en 107.

Daar deze bepalingen overgenomen werden uit de artikelen 86, 87 en 88 van de gemeentewet, zoals gewijzigd bij de wet van 27 juni 1962, redigere men de Nederlandse tekst van die bepalingen in de bewoordingen waarin ze geformuleerd werden in het thans bij het Parlement aanhangige ontwerp van wet houdende de invoering van de Nederlandse tekst van de gemeentewet en provinciewet (Gedr. St. Senaat, zitting 1973-1974, nr. 7, blz. 23).

Om de redenen door de Raad van State uiteengezet in het advies voorafgaand aan de wet van 27 juni 1962 met betrekking tot het probleem van de intrekking van geschorste besluiten, precisere men naar het voorbeeld van artikel 86 van de gemeentewet zoals het gewijzigd werd door de wet van 27 juni 1962, ook in artikel 105 van het ontwerp dat het moet gaan om een besluit dat « regelmatig » geschorst werd (Gedr. St. Senaat, zitting 1961-1962, nr. 20).

✻

Bij de redactie van het tweede lid van artikel 106 werden blijkbaar de gevallen uit het oog verloren waarin het op het provinciale vlak uit te oefenen goedkeuringsrecht niet aan de bestendige deputatie, maar aan de gouverneur wordt opgedragen. Die bepaling dient dan ook als volgt te worden aangevuld : « nadat het door de gouverneur of door de bestendige deputatie is goedgekeurd. »

✻

In het opschrift van hoofdstuk X schrijve men « provinciale diensten » in het meervoud.

✻

ART. 108.

Geen opmerkingen.

✻

ART. 109.

Het inrichten van een studiedienst in een ministerie is een aangelegenheid die aan de uitvoerende macht moet worden overgelaten. Deze bepaling zou dan ook beter uit het ontwerp weggelaten worden.

✻

ART. 110.

Uit het tweede lid van deze bepaling moet worden afgeleid, dat de provinciale diensten voor maatschappelijke dienstverlening Rijksdiensten zullen zijn.

Indien die veronderstelling juist is, late men beter het tweede lid weg en stelle men het eerste lid als volgt :

« In elke provincie richt de Koning een provinciale dienst voor maatschappelijke dienstverlening op, waarvan Hij de werkingsregels bepaalt. »

✻

ART. 111.

Geen opmerkingen.

✻

ART. 112.

Het is niet denkbaar dat, op een ogenblik waarop een uitvoerige wettelijke regeling inzake maatschappelijke dienstverlening wordt tot

ART. 105, 106 et 107.

Ces dispositions étant reprises des articles 86, 87 et 88 de la loi communale, tels qu'ils sont modifiés par la loi du 27 juin 1962, il convient d'en rédiger le texte néerlandais conformément à celui du projet de loi, établissant le texte néerlandais de la loi communale et de la loi provinciale déposé au Parlement (Doc. Sénat, session 1973-1974, n° 7, p. 23).

Pour les motifs que le Conseil d'Etat a exposés à propos du problème du retrait de décisions suspendues dans l'avis sur le projet d'où est issue la loi du 27 juin 1962, il convient de préciser également à l'article 105 du projet, à l'exemple de ce que fait l'article 86 de la loi communale modifiée par la loi du 27 juin 1962, qu'il doit s'agir d'une décision qui a été suspendue « régulièrement » (Doc. Sénat, session 1961-1962, n° 20).

✻

En rédigeant l'alinéa 2 de l'article 106, les auteurs du projet ont perdu de vue semble-t-il, les cas où le pouvoir d'approbation à exercer sur le plan provincial, appartient non pas à la députation permanente mais au gouverneur. Il y a lieu, dès lors, de compléter cette disposition comme suit : « par le gouverneur ou par la députation permanente. »

✻

Dans l'intitulé du chapitre X, il convient d'écrire « les offices provinciaux ».

✻

ART. 108.

Pas d'observation.

✻

ART. 109.

L'organisation d'un service d'étude dans un ministère, est une matière qui doit être laissée au pouvoir exécutif. En conséquence, mieux vaudrait supprimer cette disposition du projet.

✻

ART. 110.

L'alinéa 2 de la disposition donne à penser que les offices provinciaux de l'aide sociale seront des services de l'Etat.

S'il en est ainsi, il apparaît préférable de supprimer l'alinéa 2 et de rédiger l'alinéa 1er comme suit :

« Dans chaque province, le Roi institue un office provincial de l'aide sociale et en fixe les règles de fonctionnement. »

✻

ART. 111.

Pas d'observation.

✻

ART. 112.

Il ne se conçoit pas qu'au moment où est élaborée dans le détail une réglementation légale en matière de service social, une disposition

stand gebracht, aan de Koning door een in algemene bewoordingen gestelde bepaling de bevoegdheid zou worden verleend om ter zake aanvullende maatregelen te treffen. De zinsnede « De Koning neemt de nodige maatregelen ter bevordering van de maatschappelijke dienstverlening » wordt dan ook beter geschrapt.

Vooraleer het Parlement zich over artikel 112 uitspreekt, zou bovendien moeten worden gepreciseerd wat moet worden verstaan onder « regels van samenwerking en coördinatie tussen de centra en organisaties voor maatschappelijke dienstverlening » en, meer bepaald, in hoever de Koning op grond daarvan de bewegingsvrijheid van die organisaties zou kunnen beperken.

ART. 113.

Om duidelijker te doen blijken dat de C.M.W.'s zich enkel zullen kunnen verenigen voor het bereiken van doeleinden die binnen de hun door de wet gegeven opdracht vallen, schrijve men in het eerste lid : « met wel bepaalde doeleinden van maatschappelijke dienstverlening » in plaats van : « met wel bepaalde sociale doeleinden. »

Daar in het tweede lid de provincies en de gemeenten uitdrukkelijk worden vermeld, kan de vraag worden gesteld of zulks ook niet voor de agglomeraties en federaties van gemeenten het geval zou moeten zijn.

ART. 114.

Men stelde het eerste lid van dit artikel beter als volgt :

« De oprichting van een vereniging van centra voor maatschappelijk welzijn en de toetreding tot een dergelijke vereniging zijn onderworpen aan de machtiging van de Koning. »

Naar het voorbeeld van artikel 2 van de wet van 1 maart 1922 op de verenigingen van gemeenten tot nut van het algemeen, schrijve men in het tweede lid van artikel 114 : « het ontwerp van statuten » in plaats van : « de statuten ».

Ten einde de Nederlandse tekst beter te doen aansluiten bij de Franse tekst en er geen twijfel over te laten ontstaan dat alleen de besluiten worden bedoeld van de gemeenteraden en provincieraden van de gemeenten en provincies die voornemens zijn lid te worden van de vereniging, vervange men in het tweede lid van de Nederlandse tekst de woorden : « van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, van de belanghebbende gemeente- en provinciale raden » door de woorden : « van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, gemeenteraden en provincieraden ».

ART. 115.

Bij dit artikel, dat de vermeldingen opsomt die in de statuten van de verenigingen van de C.M.W.'s moeten worden opgenomen, dient te worden opgemerkt, dat het ontwerp geen enkel voorschrift bevat nopens de rechtsvorm van die verenigingen.

Indien de Regering een al te grote verscheidenheid op dit stuk wil voorkomen, zou men, zoals in artikel 5 van de wet van 1 maart 1922, aan de verenigingen de verplichting kunnen opleggen om tussen

rédigée en termes généraux confère au Roi le pouvoir de prendre en cette même matière des mesures complémentaires. Dès lors, le membre de phrase « Le Roi prend les mesures nécessaires au développement de l'aide sociale » devrait être omis.

Il importe encore de préciser, avant que le Parlement n'ait à se prononcer sur l'article 112, ce qu'il y a lieu d'entendre par « règles de collaboration et de coordination entre les centres et organisations d'aide sociale » et, en particulier, dans quelle mesure le Roi pourrait, sur ce fondement, limiter la liberté d'action desdites organisations.

ART. 113.

Afin de faire mieux ressortir que les C.A.S. ne pourront s'associer qu'en vue de la poursuite d'objectifs qui entrent dans le cadre de la mission que leur assigne la loi, il est proposé d'écrire à l'alinéa 1er : « des objets d'aide sociale bien déterminés » au lieu de « des objets d'un intérêt social déterminé. »

Mention expresse étant faite à l'alinéa 2 des provinces et des communes, ne faut-il pas en faire autant des agglomérations et fédérations de communes ?

ART. 114.

L'alinéa 1er de cet article serait mieux rédigé comme suit :

« La création d'une association de centres d'aide sociale et l'entrée dans une telle association sont soumises à l'autorisation du Roi. »

A l'alinéa 2 de l'article 114 il convient de dire, comme à l'article 2 de la loi du 1er mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique : « du projet de statuts » au lieu de « des statuts ».

Afin que le texte néerlandais serre de plus près le texte français et pour qu'il soit hors de doute que sont seules visées les délibérations des conseils communaux et provinciaux des communes et provinces qui se proposent d'entrer dans l'association, les mots « van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, van de belanghebbende gemeente- en provinciale raden » devraient, à l'alinéa 2, être remplacés par les mots : « van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, gemeenteraden en provincieraden ».

ART. 115.

Cet article énumère les mentions que doivent contenir les statuts des associations de C.A.S.; il convient toutefois d'observer que le projet est muet sur la forme juridique de ces associations.

S'il entend éviter une trop grande diversité sur ce point, le Gouvernement pourrait, s'inspirant de l'article 5 de la loi du 1er mars 1922, imposer aux associations l'obligation de choisir entre certaines formes

bepaalde bestaande rechtsvormen te kiezen of zou, zo nodig, een nieuwe rechtsvorm in het ontwerp kunnen worden uitgewerkt.

✱

De draagwijdte van het 8° van het eerste lid, waarvan bovendien de Nederlandse en de Franse tekst van elkaar verschillen, is niet duidelijk. Er kan niet worden uitgemaakt of het om een aangelegenheid van boekhouding, van ordonnancering of van patrimonial beleid gaat.

✱

In de Franse tekst van het 10° van het eerste lid, leze men « la destination du patrimoine » in plaats van « l'emploi du patrimoine ».

✱

Daar niet alleen de in artikel 115 opgesomde verplichte vermeldingen maar de statuten in hun geheel bij authentieke akte moeten worden vastgesteld, schrijve men in het tweede lid : « De statuten » in plaats van : « Deze vermeldingen ».

✱

ART. 116.

In de Franse tekst van het eerste lid, schrijve men : « personnalité juridique » in plaats van : « personnalité civile ».

✱

Gelet op het voorschrift van artikel 125, kunnen in het tweede lid de woorden « en met dezelfde machtigingen » achterwege gelaten worden.

Om alle dubbelzinnigheid te vermijden schrijve men, in hetzelfde lid, liever : « schenkingen en legaten » in plaats van : « giften ».

✱

ART. 117.

Deze bepaling, die zoals vele andere bepalingen van hoofdstuk XI geïnspireerd werd door de wet van 1 maart 1922 op de verenigingen van gemeenten tot nut van het algemeen, bevat de voorschriften betreffende de bekendmakingen die nodig zijn bij de oprichting van een vereniging. Zij wijkt evenwel af van de wet van 1 maart 1922, daar waar zij ook de bekendmaking oplegt van het koninklijk besluit tot oprichting van de vereniging.

✱

Daar artikel 117 naar zijn inhoud aansluit bij de artikelen 114 en 115, zou dit artikel beter vóór artikel 116 worden ingevoegd. Zo zou meteen duidelijker blijken, dat artikel 117 niet geldt voor de machtigingen waarvan sprake in artikel 116. Indien op deze suggestie wordt ingegaan, dient vanzelfsprekend de verwijzing in artikel 118 te worden aangepast.

✱

ART. 118.

Luidens het tweede lid van dit artikel, moet elke wijziging van de statuten die voor de leden een verzwaring van hun verplichtingen of een vermindering van hun rechten in de vereniging meebrengt, de instemming bekomen van de betrokken leden.

Zoals die bepaling geredigeerd is, moet, wanneer het om een rechtspersoon gaat, die instemming gegeven worden niet door de vertegenwoordigers van die rechtspersoon in de vereniging, maar wel door een beslissing van die rechtspersoon genomen overeenkomstig de werkingsregels die aan de rechtspersoon eigen zijn.

✱

juridiques existantes ou, au besoin, définir une forme nouvelle dans le projet.

✱

La portée du 8° de l'alinéa 1er, dont au surplus les textes français et néerlandais sont discordants, n'est pas claire. Il est impossible d'en dégager si c'est d'une question de comptabilité, d'ordonnancement ou de gestion du patrimoine s'il s'agit.

✱

Au 10° de l'alinéa 1er, il conviendrait de dire « la destination du patrimoine » et non pas « l'emploi du patrimoine ».

✱

Comme il n'y a pas que les mentions obligatoires énumérées à l'article 115 qui doivent être constatées par un acte authentique, mais que cette constatation est requise pour les statuts dans leur intégralité, il faut dire à l'alinéa 2 : « Les statuts sont constatés » au lieu de « Ces mentions sont constatées ».

✱

ART. 116.

A l'alinéa 1er, il convient d'écrire « personnalité juridique » au lieu de « personnalité civile ».

✱

Eu égard à la disposition de l'article 125, les mots « et moyennant les mêmes autorisations » figurant à l'alinéa 2, peuvent être omis.

Afin d'exclure toute équivoque, il est proposé d'écrire, dans ce même alinéa, « donations et legs » plutôt que « libéralités ».

✱

ART. 117.

Inspiré, de même que de nombreuses autres dispositions du chapitre XI, de la loi du 1er mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique, cet article contient les prescriptions relatives aux publications qui vont de pair avec la création d'une association. Elle déroge, toutefois, à ladite loi du 1er mars 1922 en ce qu'elle impose aussi la publication de l'arrêté royal autorisant la création de l'association.

✱

L'article 117 se rattachant par sa teneur, aux articles 114 et 115, la logique commande de le placer avant l'article 116. Cette présentation ferait ressortir plus clairement, de surcroît, que l'article 117 ne s'applique pas aux autorisations visées à l'article 116. S'il est donné suite à cette suggestion, il faudra de toute évidence adapter la référence dans l'article 118.

✱

ART. 118.

En vertu de l'alinéa 2 de cet article, toute modification des statuts entraînant pour les membres une aggravation de leurs obligations ou une diminution de leurs droits, doit recevoir l'agrément des membres intéressés.

Telle que cette disposition est rédigée, l'accord, dans le cas d'une personne morale, devra être donné, non pas par les représentants de cette personne morale au sein de l'association, mais par une décision de cette personne morale, prise conformément à ses propres règles de fonctionnement.

✱

ART. 119.

Men stelle het eerste lid beter als volgt: « In geval van ..., kan elk lid zich uit de vereniging terugtrekken. Het stelt de raad van beheer daarvan in kennis. »

In het tweede lid schrijve men: « terugtrekking » in plaats van: « ontslag ».

ART. 120.

Deze bepaling verleent aan de algemene vergadering van de vereniging het recht om, met een meerderheid van tweederde van de stemmen, een lid van de vereniging uit te sluiten met verlies van elk recht op het maatschappelijk bezit en op de teruggave van de behaalde bijdragen.

Hoewel deze bepaling ontleend werd aan artikel 12 van de wet van 27 juni 1921 waarbij aan de verenigingen zonder winstoogmerk en aan de instellingen van openbaar nut rechtspersoonlijkheid wordt verleend, kan de Raad van State niet voorbijgaan aan de opmerking dat die bepaling ernstige patrimoniale gevolgen kan hebben die de wetgever van 1921 misschien niet voor ogen heeft gehad.

Om de leden te beschermen tegen een mogelijke misbruik door de algemene vergadering van het recht van uitsluiting, zouden, zo mogelijk, de redenen van uitsluiting in het ontwerp moeten worden bepaald en zou in elk geval de algemene vergadering moeten verplicht worden haar beslissing te motiveren. Verder zou tegen die beslissing, gelet op de belangrijkheid ervan, een beroep moeten openstaan. En ten slotte zou, om te beletten dat een uitsluiting op een verbeurdverklaring zou kunnen neerkomen, het lid dat uitgesloten wordt alleszins zijn aanspraken moeten behouden op zijn aandeel in het maatschappelijk bezit of op de tegenwaarde daarvan.

ART. 121 en 122.

Geen opmerkingen.

ART. 123.

Ten einde interpretatiemoeilijkheden te voorkomen, lijkt het nodig ook hier, zoals in artikel 94, te preciseren in welke mate de bijzondere rekenplichtige aan dezelfde regels onderworpen is als de ontvangers van de C.M.W.'s

Rekening houdend met de opmerking die desaangaande bij artikel 94 werd gemaakt, wordt voorgesteld de tweede zin van artikel 123 aan te vullen als volgt: « inzake benoeming, tuchtregeling, alsmede verantwoordelijkheid en zekerheidstelling. »

ART. 124.

Geen opmerkingen.

ART. 125.

Dit artikel verklaart de bepalingen van hoofdstuk VII van het ontwerp, met andere woorden de voor de C.M.W.'s geldende voorschriften inzake het beheer van de goederen (art. 79 tot 90) en inzake het financieel beheer (art. 91 tot 99), toepasselijk op de verenigingen van C.M.W.'s.

Bij dit artikel zijn de volgende opmerkingen te maken:

1° daar het ontwerp bepaalde aangelegenheden voor de verenigingen van C.M.W.'s uitdrukkelijk op een andere manier regelt dan in hoofd-

ART. 119.

Il vaudrait mieux rédiger l'alinéa 1er comme suit: « En cas de ..., tout membre peut se retirer de l'association. Il en avise le conseil d'administration ».

A l'alinéa 2, on écrira: « du retrait » au lieu de « de la démission ».

ART. 120.

Cette disposition autorise l'assemblée générale de l'association à décider, à la majorité des deux tiers des voix, l'exclusion d'un associé lequel perd alors tout droit sur le fonds social et tout droit au remboursement des cotisations versées.

Bien que cette disposition soit reprise de l'article 12 de la loi du 27 juin 1921 accordant la personnalité civile aux associations sans but lucratif et aux établissements d'utilité publique, le Conseil d'Etat se doit d'observer qu'elle peut avoir de sérieuses conséquences d'ordre patrimonial, conséquences que le législateur de 1921 peut n'avoir pas eues en vue.

Afin de mettre les associés à l'abri d'éventuels abus du droit d'exclusion par l'assemblée générale, le projet devrait autant que possible déterminer les causes d'exclusion et l'assemblée générale être tenue de motiver sa décision. De plus cette décision devrait, étant donné son importance, être susceptible de recours. Enfin, pour que l'exclusion ne puisse aboutir à une confiscation, l'associé qui fait l'objet d'une exclusion devrait en tout état de cause conserver ses droits sur sa part du fonds social ou sur la contre-valeur de cette part.

ART. 121 en 122.

Pas d'observation.

ART. 123.

Afin d'exclure toute difficulté d'interprétation, il apparaît nécessaire de préciser, comme à l'article 94, dans quelle mesure le comptable spécial est soumis aux mêmes règles que les receveurs des C.A.S.

Compte tenu de l'observation formulée à ce sujet concernant l'article 94, il est proposé d'insérer dans la deuxième phrase de l'article 123 entre les mots « soumis » et « mêmes » le membre de phrase: « en matière de nomination, de régime disciplinaire, ainsi que de responsabilité et de cautionnement ».

ART. 124.

Pas d'observation.

ART. 125.

Cet article étend aux associations de C.A.S. les dispositions du chapitre VII du projet, c'est-à-dire les dispositions qui s'appliquent aux C.A.S. en matière de gestion des biens (art. 79 à 90) et de gestion financière (art. 91 à 99).

Il donne lieu aux observations suivantes:

1° étant donné que le projet règle expressément certaines questions relatives aux associations de C.A.S. de manière différente de ce qui est

stuk VII ten aanzien van de C.M.W.'s wordt bepaald (men vergelijk bijvoorbeeld art. 124, eerste lid, met de art. 92 en 93), zou het, al was het maar ten teken van waarschuwing, nuttig zijn het artikel aan te vullen met de zinsnede « onverminderd de toepassing van andersluidende bijzondere voorschriften »;

2° de verwijzing, waarmee men blijkbaar vooral de bedoeling gehad heeft de voorschriften inzake het administratief toezicht op de C.M.W.'s op de verenigingen toepasselijk te verklaren voor zover op dat stuk geen bijzondere regelingen vereist zijn, is onvolledig in de mate waarin zij niets bepaalt omtrent het toezicht op de overeenkomsten tot levenslang onderhoud (vergelijk met art. 58), noch verwijst naar de algemene voorschriften inzake toezicht vervat in hoofdstuk IX (inspectie, stilzwijgend verkrijgen van een advies, machtiging of goedkeuring, schorsings- en vernietigingsrecht, zenden van een bijzondere commissaris), en evenmin hoe het aan de provinciale overheden opgedragen toezicht zal uitgeoefend worden wanneer C.M.W.'s uit verschillende provincies lid zijn van de vereniging (vergelijk met art. 4, tweede lid);

3° voor de gevallen waarin het toezicht op de C.M.W.'s verschillend geregeld is naargelang het om een plaatselijk of om een gewestelijk centrum gaat, zou moeten gepreciseerd worden welke van beide regelingen voor de verenigingen van C.M.W.'s zal gelden; bovendien zal het niet mogelijk zijn de voorschriften die de tussenkomst van een college van burgemeester en schepenen of een college van burgemeesters opleggen zonder meer op de verenigingen van C.M.W.'s toe te passen, daar de territoriale werkingssfeer van die verenigingen, wegens het feit dat er uiteraard meerdere C.M.W.'s lid zullen van zijn, enerzijds, steeds meer dan een gemeente zal omvatten en, anderzijds, nooit zal samenvallen met de gebiedsomschrijving van een gewestelijk C.M.W.

ART. 126.

Geen opmerkingen.

ART. 127.

Luidens deze bepaling, kan tot de vrijwillige ontbinding van een vereniging vóór het verstrijken van de door de statuten bepaalde termijn alleen beslist worden met de instemming van al de centra voor maatschappelijk welzijn die er lid van zijn.

Blijkbaar moet deze bepaling aldus worden begrepen :

1° dat, onverminderd wat omtrent de vrijwillige vervroegde ontbinding in de statuten wordt bepaald, daarenboven elk C.M.W. dat lid is zelf, en dus niet de vertegenwoordigers van dat C.M.W. in de vereniging, zijn instemming daarmee moet betuigen door een beslissing genomen overeenkomstig de werkingsregels die hen eigen zijn;

2° dat alleen de C.M.W.'s, en niet de overige natuurlijke of rechtspersonen die lid van de vereniging zouden zijn, over een dergelijk recht beschikken.

ART. 128.

Geen opmerkingen.

ART. 129.

Naar het voorbeeld van artikel 117, zou in deze bepaling nauwkeuriger moeten worden aangegeven welke beslissingen gepubliceerd moeten worden (in geval van vrijwillige ontbinding, bijvoorbeeld, dienen

prévu au chapitre VII pour les C.A.S. (comparez par exemple l'art. 124, al. 1er, avec les art. 92 et 93), il serait utile de compléter l'article, ne fût-ce qu'en guise de mise en garde, par la phrase « sans préjudice de l'application de dispositions particulières en sens contraire »;

2° la référence qui a surtout pour objet, semble-t-il, d'étendre les dispositions en matière de tutelle administrative des C.A.S. aux associations, dans la mesure où des règles particulières ne sont pas requises sur ce point, est incomplète en ce qu'elle ne dit rien concernant la tutelle sur les conventions d'entretien à vie (comparez art. 58), ne fait pas de référence aux dispositions générales relatives à la tutelle énoncées au chapitre IX (inspection, avis, autorisation ou approbation obtenus tacitement, droit de suspension et d'annulation, envoi d'un commissaire spécial), ni ne spécifie comment la tutelle confiée aux autorités provinciales sera exercée lorsque des C.A.S. de différentes provinces sont membres de l'association (comparez art. 4, al. 2);

3° dans les cas où la tutelle des C.A.S. est organisée de manière différente selon qu'il s'agit d'un centre local ou d'un centre régional, il faudrait préciser lequel des deux régimes s'appliquera aux associations de C.A.S.; en outre, il ne sera pas possible d'étendre purement et simplement aux associations de C.A.S. les dispositions imposant l'intervention d'un collège des bourgmestres et échevins ou d'un collège des bourgmestres, étant donné que le ressort territorial des associations, en raison même du fait qu'elles comprennent plusieurs C.A.S., d'une part, s'étendra toujours à plus d'une commune et d'autre part, ne se confondra jamais avec le ressort territorial d'un C.A.S. régional.

ART. 126.

Pas d'observation.

ART. 127.

Aux termes de cette disposition, la dissolution volontaire d'une association avant l'expiration du terme prévu par les statuts, ne peut être décidée que du consentement de tous les centres d'aide sociale qui en sont membres.

Cette disposition doit apparemment s'interpréter de la manière suivante :

1° sans préjudice de ce que les statuts prévoient à propos de la dissolution volontaire, chaque C.A.S. membre de l'association, et non pas les représentants de ce C.A.S. au sein de l'association, devra en outre marquer son accord sur la dissolution par la voie d'une décision prise conformément aux règles de fonctionnement qui lui sont propres;

2° seuls les C.A.S. disposent de ce droit, à l'exclusion des autres personnes physiques ou morales qui seraient membres de l'association.

ART. 128.

Pas d'observation.

ART. 129.

Cette disposition devrait, à l'instar de l'article 117, indiquer plus clairement les décisions dont la publication s'imposera (en cas de dissolution volontaire, par exemple, plusieurs décisions sont à prendre) ainsi

er verscheidene beslissingen te worden genomen) en hoe de diverse beslissingen moeten worden bekendgemaakt (bij uittreksel of in extenso, in het *Belgisch Staatsblad* of in de bijlagen ervan).

Gelet op het feit dat de oprichting van een vereniging, de toetreding van een nieuw lid tot een reeds bestaande vereniging, de beslissingen van de toezichthoudende overheid in verband daarmee, elke wijziging van de statuten, alsmede de beslissingen houdende verlenging van de duur of ontbinding van een vereniging allemaal moeten bekendgemaakt worden (art. 117, 118 en 129), lijkt het logisch dat een gelijkaardige publiciteit zou worden gegeven aan de terugtrekking en de uitsluiting van een lid (art. 119 en 120).

ART. 130.

Indien het de bedoeling is, naar het voorbeeld van artikel 15 van de wet van 1 maart 1922, aan de C.M.W.'s bij de ontbinding van de vereniging een « recht » te geven om de in hun gebiedsomschrijving gelegen instellingen en inrichtingen terug te kopen, zou de tekst zulks duidelijker tot uiting moeten brengen.

De tekst zou ook moeten preciseren aan wie de keuze toekomt tussen de drie terugkoopwaarden waarvan in het artikel sprake is.

Slotbemerkingen bij hoofdstuk XI.

Het hoofdstuk bevat geen enkel voorschrift betreffende het statuut van het personeel van de verenigingen van C.M.W.'s. Indien bepalingen hieromtrent in het ontwerp zouden opgenomen worden, zou ook het bijzonder toezicht van de hogere overheid op de beslissingen van de verenigingen desaan gaande moeten geregeld worden, bijvoorbeeld door een aanvulling van artikel 125 in die zin.

Ook zou uitdrukkelijk moeten worden bepaald dat het in artikel 75 bedoelde beroep ook openstaat wanneer de beslissing inzake individuele dienstverlening door een vereniging van C.M.W.'s genomen werd.

ART. 131.

Het ligt voor de hand dat deze bepaling, die ontleend werd aan artikel 88 van de wet van 10 maart 1925, enkel een residuair karakter heeft en derhalve geen afbreuk doet aan de diverse bestaande geschillenregelingen, noch aan de bijzondere geschillenregelingen die door het ontwerp worden ingevoerd.

Bovendien is het niet gebruikelijk dat voor een juridictioneel beroep het aantal instanties afhankelijk wordt gemaakt van de bij het geschil betrokken partijen.

ART. 132.

Deze bepaling die overgenomen werd uit artikel 56, eerste lid, van de wet van 10 maart 1925, vergt een aantal aanpassingen :

1° er zou een onderscheid moeten worden gemaakt tussen, enerzijds, de principiële beslissing om in rechte te treden, die aan de raad zou moeten worden voorbehouden, en, anderzijds, het voeren van het rechtsgeding, een taak die eerder aan de voorzitter dan aan de ontvanger zou moeten worden opgedragen : artikel 26 wijst immers uitdrukkelijk de voorzitter aan als het orgaan dat in beginsel belast is met de uitvoering van de beslissingen van de raad en er is geen bijzondere reden om voor het voeren van rechtsgedingen van die regel af te wijken ten voordele van de ontvanger. Die oplossing zou ook

que le mode de publication (par extrait ou in extenso, au *Moniteur belge* ou dans ses annexes).

Etant donné que la création d'une association, l'entrée d'un nouvel associé dans une association existante, les décisions de l'autorité de tutelle à cet égard, toute modification des statuts ainsi que les décisions portant prorogation ou dissolution d'une association, doivent être publiées (art. 117, 118 et 129), il semble logique qu'une même publicité soit donnée au retrait et à l'exclusion d'un membre (art. 119 et 120).

ART. 130.

Si l'intention est d'accorder aux C.A.S., par analogie avec l'article 15 de la loi du 1er mars 1922, le « droit » lors de la dissolution de l'association, de racheter les installations et les établissements situés dans son ressort, le texte devrait le dire plus clairement.

Il devrait aussi préciser à qui appartiendra le choix entre les trois valeurs de rachat dont il est question dans l'article.

Observations finales concernant le chapitre XI.

Le chapitre ne prévoit rien relativement sur le statut du personnel des associations de C.A.S. Si des dispositions concernant cet objet étaient insérées dans le projet, il s'indiquerait de régler aussi la tutelle spéciale à exercer par l'autorité supérieure sur les décisions des associations en cette matière, en complétant par exemple l'article 125 en ce sens.

Il faudrait de même prévoir expressément que le recours visé à l'article 75 est aussi ouvert lorsque la décision en matière d'aide individuelle a été prise par une association de C.A.S.

ART. 131.

Cette disposition, reprise de l'article 88 de la loi du 10 mars 1925, n'a de toute évidence qu'un caractère résiduaire et par suite ne porte nulle atteinte aux contentieux existants ni aux contentieux spéciaux instaurés par le projet.

En outre, il est inhabituel que pour un recours juridictionnel, le nombre d'instances soit fonction des parties au procès.

ART. 132.

Cette disposition, reprise de l'article 56, alinéa 1er, de la loi du 10 mars 1925, requiert certaines adaptations :

1° une distinction devrait être faite, d'une part, entre la décision de principe d'ester en justice, qui serait à réserver au conseil et d'autre part, la conduite de l'instance, tâche qui devrait être confiée au président plutôt qu'au receveur : l'article 26 désigne d'ailleurs expressément le président comme l'organe chargé en principe de l'exécution des décisions du conseil et il n'y a pas de raison particulière de déroger à cette règle en faveur du receveur, en ce qui concerne les actions en justice. Cette solution rejoindrait d'ailleurs la proposition déjà formulée dans l'avis, d'insérer dans l'article 26 une disposition désignant

aansluiten bij het in dit advies reeds geformuleerde voorstel, om in artikel 26 een bepaling op te nemen die de voorzitter zou aanwijzen als de persoon aan wie het toekomt het centrum in alle gerechtelijke en buitengerechtelijke akten te vertegenwoordigen;

2° naar het voorbeeld van artikel 148 van de gemeentewet, zouden ook hier een aantal gevallen kunnen worden bepaald waarin de voorzitter in rechte kan treden, zonder dat daartoe een beslissing van de raad vereist is;

3° gelet op het voorschrift van artikel 42, eerste lid, 4°, van het Gerechtelijk Wetboek, luidens hetwelk de betekenissen aan openbare instellingen, instellingen van openbaar nut en stichtingen gedaan worden op de zetel van hun bestuur, is de tweede volzin van artikel 132 overbodig.

♦♦

HOOFDSTUK XIII.

Algemene opmerkingen.

De bepalingen van dit hoofdstuk zouden beter over twee hoofdstukken verdeeld worden :

— een eerste hoofdstuk, dat het opschrift « Wijzigings- en opheffingsbepalingen » zou dragen en waarin de artikelen 137 en 138 (eventueel gewijzigd aan de hand van de opmerkingen die hierna omtrent die bepalingen zullen gemaakt worden) zouden opgenomen worden;

— een tweede hoofdstuk, dat het opschrift « Overgangs- en slotbepalingen » zou dragen en waarin de artikelen 133 tot 136 (eventueel gewijzigd aan de hand van de hiernavolgende opmerkingen betreffende die artikelen) zouden voorkomen.

Het hoofdstuk gewijd aan de overgangs- en slotbepalingen zou bovendien moeten worden aangevuld met :

— de overgangsbepalingen die in het advies bij de bespreking van de permanente bepalingen werden gesuggereerd (zie : de artikelen 18 en 39);

— een bepaling die het lot zou regelen van de C.O.O.-beslissingen die bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet het voorwerp uitmaken van een nog niet afgesloten procedure van verplicht toezicht of georganiseerd administratief beroep, bepaling die zou kunnen geredigeerd worden in de zin van artikel 9 van de wet van 7 augustus 1974 houdende wijziging van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand;

— bepalingen die het lot zouden regelen van het patrimonium en het personeel : 1° van de provinciale onderstandsfondsen en de identificatiediensten bedoeld in de artikelen 89 tot 91 en 98 van de wet van 10 maart 1925; en 2° van de verenigingen die opgericht werden op grond van de wet van 6 augustus 1897 of de wet van 1 maart 1922 en wier voortbestaan onverenigbaar zou zijn met de bepalingen van de nieuwe wet;

— bepalingen waarbij de nodige overgangsmaatregelen zouden worden getroffen inzake door C.O.O.'s met toepassing van artikel 6 van de wet van 10 maart 1925 tot stand gebrachte gemeenschappelijke diensten en instellingen.

In het hoofdstuk « Overgangs- en slotbepalingen » zou ook een artikel moeten opgenomen worden betreffende de inwerkingtreding van de wet.

Daar de integrale toepassing van de wet slechts mogelijk zal zijn nadat de gebiedsomschrijvingen van de C.M.W.'s zullen bepaald zijn en de voor de toepassing van de wet onontbeerlijke organen in het leven zullen geroepen zijn, zullen de diverse bepalingen van de wet noodzakelijkerwijze trapsgewijze in werking moeten worden gesteld.

Het lijkt aangewezen die taak aan de Koning op te dragen door aan het ontwerp een slotbepaling toe te voegen in de zin van artikel 5 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek.

♦♦

le président comme la personne à qui il appartient de représenter le centre dans tous les actes judiciaires et extra-judiciaires;

2° à l'instar de l'article 148 de la loi communale, l'article 132 pourrait déterminer aussi une série de cas dans lesquels le président est habilité à ester en justice sans qu'une décision du conseil soit requise à cet effet.

3° eu égard à la disposition de l'article 42, alinéa 1er, 4° du Code judiciaire, aux termes de laquelle les significations sont faites aux établissements publics, d'utilité publique et aux fondations, au siège de leur administration, la seconde phrase de l'article 132 est superflue.

♦♦

CHAPITRE XIII.

Observations générales.

Les dispositions de ce chapitre seraient avantageusement réparties sur deux chapitres :

— un premier, intitulé « Dispositions modificatives et abrogatoires », qui comprendrait les articles 137 et 138 (modifiés, le cas échéant, en fonction des observations formulées ci-après à propos de ces dispositions);

— un second, intitulé « Dispositions transitoires et finales » comprenant les articles 133 à 136 (le cas échéant en fonction des observations formulées ci-après à propos de ces articles).

Le chapitre consacré aux dispositions transitoires et finales devrait être complété par :

— les dispositions transitoires suggérées dans cet avis à l'occasion de l'examen des dispositions permanentes (voir les articles 18 et 39);

— une disposition destinée à régler le sort des décisions des C.A.P. faisant l'objet, à la date de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, d'une procédure de tutelle obligatoire encore en cours ou d'un recours administratif organisé; cette disposition pourrait être conçue dans le sens de l'article 9 de la loi du 7 août 1974 modifiant la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique;

— des dispositions destinées à régler le sort du patrimoine et du personnel : 1° des fonds provinciaux d'assistance et des offices d'identification visés aux articles 89 à 91 et 98 de la loi du 10 mars 1925; 2° des associations créées en vertu de la loi du 6 août 1897 ou de la loi du 1er mars 1922 dont le maintien serait incompatible avec les dispositions de la nouvelle loi;

— des dispositions prévoyant les mesures transitoires requises quant aux services et organismes communs créés par les C.A.P. en application de l'article 6 de la loi du 10 mars 1925.

Le chapitre « Dispositions transitoires et finales » devra aussi comporter un article réglant l'entrée en vigueur de la loi.

Comme la loi ne pourra recevoir intégralement application qu'après que les ressorts des C.A.S. auront été déterminés et que les organes indispensables à cette application auront été créés, les diverses dispositions de la loi devront forcément être mises en vigueur de façon progressive.

Il apparaît indiqué de confier cette mission au Roi et d'ajouter à cette fin au projet une disposition finale calquée sur l'article 5 de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire.

♦♦

ART. 133.

Indien wordt ingegaan op het voorstel om aan de Koning de bevoegdheid te geven de diverse bepalingen van het ontwerp trapsgewijze in werking te doen treden, is het overbodig in het eerste lid van dit artikel in het bijzonder te bepalen op welk ogenblik de centra voor maatschappelijk welzijn de goederen, rechten, lasten en verplichtingen van de C.O.O.'s zullen overnemen.

✻

Gelet op de wijze waarop artikel 12 van het ontwerp de duur van het mandaat van de leden van C.M.W.-raden bepaalt, is de overgangsbepaling van het tweede lid van artikel 133 overbodig.

✻

ART. 134.

Deze bepaling werd overgenomen uit artikel 102 van de wet van 10 maart 1925, waarvan de uitvoering verzekerd werd door een koninklijk besluit van 1 juli 1925.

Om eventuele moeilijkheden te voorkomen, lijkt het gewenst dat de tekst aan de Koning ook uitdrukkelijk de bevoegdheid zou verlenen om overgangsmaatregelen te treffen inzake het opmaken van de eindrekeningen van de C.O.O.-ontvangers.

✻

ART. 135.

Met deze bepalingen, die grotendeels overgenomen werden uit artikel 103 van de wet van 10 maart 1925, wil men overgangsmaatregelen treffen ten voordele van de personeelsleden van de door het ontwerp afgeschafte C.O.O.'s.

Daar die problematiek echter een grote gelijkenis vertoont met die welke voor het gemeente- en het C.O.O.-personeel ontstaat bij fusies van gemeenten, verdient het aanbeveling de regeling van artikel 135 zoveel mogelijk af te stemmen op de meer recente en derhalve aan de huidige wetgeving beter aangepaste bepalingen die tot regeling van die analoge toestanden opgenomen werden in artikel 8 van de algemene wet van 23 juli 1971 betreffende de samenvoeging van gemeenten en de wijziging van hun grenzen.

✻

ART. 136.

Geen opmerkingen.

✻

ART. 137.

Dit artikel beoogt de aanpassing van artikel 16 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, waarin de beroepen worden opgesomd waarover de Raad van State in volle rechtsmacht uitspraak doet.

Een verwijzing naar de beroepen bedoeld in artikel 106 van het ontwerp is niet op haar plaats in deze bepaling, daar de beroepen waarvan sprake in artikel 106 annulatieberoepen zijn. Voor die beroepen is bovendien geen bijzondere tekst vereist, gelet op de algemene draagwijdte van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De termen « beslissingen » en « moeilijkheden », die niet voorkomen in de artikelen waar naar verwezen, late men beter weg.

Het is eveneens overbodig een vrije ruimte te laten voor het invullen van de datum van de organieke wet betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn.

Men stelle derhalve artikel 137 als volgt :

« Artikel 137. — Artikel 16, 4°, van... wordt vervangen door de volgende bepaling :

ART. 133.

Si la suggestion de conférer au Roi le pouvoir de mettre progressivement en vigueur les diverses dispositions du projet, est adoptée, il est inutile de prévoir de manière expresse à l'alinéa 1er de l'article, à quel moment les centres d'aide sociale « succéderont aux biens, droits, charges et obligations des C.A.P. ».

✻

Eu égard à la manière dont la durée du mandat des membres des Conseils de l'aide sociale est fixée à l'article 12 du projet, la disposition transitoire qui fait l'objet de l'alinéa 2 de l'article 133 est inutile.

✻

ART. 134.

Cette disposition est reprise de l'article 102 de la loi du 10 mars 1925 dont l'exécution a été assurée par un arrêté royal du 1er juillet 1925.

Afin d'éviter d'éventuelles difficultés, il semble souhaitable que le texte confère aussi expressément au Roi, le pouvoir d'édicter des mesures transitoires en matière d'établissement des comptes de clôture des receveurs des C.A.P.

✻

ART. 135.

Les dispositions de cet article, reprises pour la plupart de l'article 103 de la loi du 10 mars 1925, constituent des mesures transitoires en faveur des agents des C.A.P. supprimées par le projet.

Ces problèmes présentant une large analogie avec ceux que suscite pour les agents des communes et des C.A.P. la fusion des communes, il est recommandé de calquer autant que faire se peut les dispositions de l'article 135 sur les dispositions plus récentes, et partant mieux adaptées à la législation actuelle, qui font l'objet de l'article 8 de la loi générale du 23 juillet 1971 concernant la fusion des communes et la modification de leurs limites, en vue de régler des situations analogues.

✻

ART. 136.

Pas d'observation.

✻

ART. 137.

Cet article vise à adapter l'article 16 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, qui énumère les recours sur lesquels le Conseil d'Etat statue en pleine juridiction.

Une référence aux recours visés à l'article 106 du projet est inopportune dans cette disposition, puisque les recours visés à cet article sont des recours en annulation pour lesquels aucun texte particulier n'est requis, étant donné la portée générale de l'article 14 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Il convient de supprimer les mots « résolutions » et « difficultés » qui ne figurent pas dans les articles visés.

Il est également inutile de prévoir un espace pour l'indication de la date de la loi organique des centres d'aide sociale.

L'article 137, dès lors, serait mieux rédigé comme suit :

« Article 137. — L'article 16, 4°, des... est remplacé par la disposition suivante :

« 4° de beroepen en geschillen bedoeld in de artikelen 19, 21, 23 en 131 van de organieke wet betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn. »

ART. 138.

Luidens dit artikel zullen « van de dag af waarop deze wet in werking treedt, de wetten, besluiten en decreten, die vroeger van kracht waren, niet meer bindend zijn in zaken die door deze wet zijn geregeld ».

Afgezien van haar eigenaardige formulering, brengt deze bepaling enkel een algemeen aanvaarde interpretatiereg in herinnering en heeft zij bijgevolg geen enkele eigen juridische draagwijdte.

Omwille van de rechtszekerheid, zou het evenwel aanbeveling verdienen dat de wetten die met het voorliggend ontwerp onverenigbaar zijn uitdrukkelijk zouden opgeheven worden en dat ook de wetten die door het ontwerp impliciet gewijzigd worden formeel zouden worden aangepast.

Dit kan ofwel in het ontwerp zelf gebeuren, ofwel door aan de Koning hiertoe de nodige bevoegdheid te verlenen. Indien aan de tweede oplossing de voorkeur wordt gegeven, zou met dat doel in het ontwerp een bepaling moeten worden genomen in de zin van artikel 57, 3° en 4°, van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken of artikel 95 van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten.

Hierna wordt een opsomming gegeven van wettelijke bepalingen die voor opheffing of aanpassing in aanmerking komen. Men zal bemerken dat in die opsomming diverse teksten zijn opgenomen die dateren van vóór de wet van 10 maart 1925. Het voorliggend ontwerp biedt de gelegenheid om ook wat die oude teksten betreft rechtszekerheid te scheppen.

A. Teksten waarvan de opheffing in overweging moet worden genomen.

1° het besluit van het « Conseil de l'Hôtel-Dieu de Paris » van 27 november 1776, op 18 februari 1777 door het « Parlement de Paris » goedgekeurd;

2° in het decreet van 22 december 1789 — januari 1790 « relatif à la constitution des assemblées primaires et des assemblées administratives », afdeling III, artikel 2 :

— 1°, de woorden « au soulagement des pauvres et »

— in 2°, de woorden « hôpitaux, hôtels-dieu, établissements et ateliers de charité »;

3° in het voorschrift van de « Assemblée nationale » van 12-20 augustus 1790 betreffende de ambtsbezigheden van de administratieve vergaderingen :

— in het derde lid van de aanhef, de woorden : « Le septième, de la mendicité, des hôpitaux et des prisons »;

— hoofdstuk VII;

4° de wet van 28 germinal jaar IV « qui maintient la suspension provisoire de la vente des biens des hôpitaux »;

5° de wet van 16 vendémiaire jaar V « qui conserve les hospices civils dans la jouissance de leurs biens, et règle la manière dont ils seront administrés »;

6° artikel 10 van het besluit van 3 floréal jaar VIII « relatif à la location et à l'administration des établissements d'eaux minérales »;

7° het besluit van 25 floréal jaar VIII « qui affecte au paiement des mois de nourrice des enfants abandonnés les portions d'amendes et de confiscations destinées au soulagement des pauvres et aux hôpitaux »;

« 4° sur les recours et constatations visés aux articles 19, 21, 23 et 131 de la loi organique des centres d'aide sociale. »

ART. 138.

Aux termes de cet article, « à compter du jour de l'entrée en vigueur de la présente loi, cesseront d'être obligatoires pour les matières qui font l'objet de ses dispositions, les lois, arrêtés et décrets, antérieurement en vigueur ».

Indépendamment de sa rédaction inusitée, cette disposition se borne à rappeler une règle d'interprétation généralement admise et est donc dépourvue de portée juridique propre.

Par souci de sécurité juridique, il est souhaitable que les lois incompatibles avec le présent projet, soient abrogées expressément et que celles que le projet modifie implicitement, soient adaptées, elles aussi de manière formelle.

Cela peut se faire soit dans le projet même, soit en conférant au Roi le pouvoir nécessaire. Si la préférence est donnée à la seconde solution, il faudrait insérer dans le projet une disposition calquée sur l'article 57, 3° et 4°, de la loi du 2 août 1963 sur l'emploi des langues en matière administrative ou sur l'article 95 de la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes.

Une énumération des dispositions législatives devant faire l'objet d'une abrogation ou d'une adaptation est donnée ci-après. On observera que cette énumération mentionne des textes antérieurs à la loi du 10 mars 1925. Le présent projet offre l'occasion d'assurer la sécurité juridique en ce qui concerne également ces anciens textes.

A. Textes dont l'abrogation doit être examinée.

1° la délibération du Conseil de l'Hôtel-Dieu de Paris du 27 novembre 1776, homologuée le 18 février 1777 par le Parlement de Paris;

2° dans le décret du 22 décembre 1789 — janvier 1790 relatif à la constitution des assemblées primaires et des assemblées administratives, section III, article 2 :

— au 1°, les mots « au soulagement des pauvres et »

— au 2°, les mots « hôpitaux, hôtels-dieu, établissements et ateliers de charité »;

3° dans l'instruction de l'Assemblée nationale des 12-20 août 1790 concernant les fonctions des assemblées administratives;

— au préambule, alinéa 3, les mots : « Le septième, de la mendicité, des hôpitaux et des prisons »;

— le chapitre VII;

4° la loi du 28 germinal an IV qui maintient la suspension provisoire de la vente des biens des hôpitaux;

5° la loi du 16 vendémiaire an V qui conserve les hospices civils dans la jouissance de leurs biens, et règle la manière dont ils seront administrés;

6° l'article 10 de l'arrêté du 3 floréal an VIII relatif à la location et à l'administration des établissements d'eaux minérales;

7° l'arrêté du 25 floréal an VIII qui affecte au paiement des mois de nourrice des enfants abandonnés les portions d'amendes et de confiscations destinées au soulagement des pauvres et aux hôpitaux;

8° het besluit van 16 fructidor jaar VIII « relatif à la gestion et administration des biens et revenus des béguinages »;

9° de wet van 4 ventôse jaar IX « qui affecte des rentes et des domaines nationaux aux besoins des hospices »;

10° het besluit van 27 prairial jaar IX « relatif à l'administration des biens affectés à la nourriture, à l'entretien et au logement des hospitalières et filles de charité »;

11° het besluit van 7 messidor jaar IX « relatif aux rentes et domaines nationaux affectés aux hospices, modifié par la loi du 10 octobre 1967 (houdende het Gerechtelijk Wetboek, art. 2, art. 14, 17°);

12° het besluit van 9 fructidor jaar IX « qui déclare communes aux bureaux de bienfaisance les dispositions de la loi du 4 ventôse an IX sur les rentes et domaines nationaux affectés aux hospices »;

13° het besluit van 16 fructidor jaar XI « relatif à la jouissance des droits de présentation d'indigents pour occuper les lits fondés dans les hospices »;

14° het besluit van 19 vendémiaire jaar XII « relatif aux poursuites à exercer par les receveurs des communes et ceux des hôpitaux pour la recette et perception de ces établissements » (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

15° het besluit van 9 frimaire jaar XII « relatif aux biens et revenus des établissements de bienfaisance connus sous le nom de béguinages »;

16° het decreet van 10 brumaire jaar XIV « relatif aux constructions, reconstructions et réparations de bâtiments appartenant aux hospices et autres établissements de charité »;

17° het decreet van 23 juni 1806 « concernant les placements de fonds dans les hospices civils ou autres établissements de charité »;

18° het decreet van 12 augustus 1807 « concernant les baux à ferme des hospices et des établissements d'instruction publique » (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

19° het decreet van 12 augustus 1807 « sur le mode d'exception des dons et legs faits aux fabriques, aux établissements d'instruction publique et aux communes » (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

20° het advies van de « Conseil d'Etat » van 21 december 1808 « sur le mode de remboursement des rentes et créances des communes et fabriques » (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

21° het decreet van 16 juli 1810 « qui règle le mode d'autorisation pour l'emploi du produit des remboursements faits aux communes, aux hospices et aux fabriques (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

22° het koninklijk besluit van 17 maart 1815 tot regeling van de inbezitstelling ten voordele van de gestichten van liefdadigheid en van weldadigheid;

23° het koninklijk besluit van 10 mei 1815 dat aan de gemeenten en gestichten van liefdadigheid en weldadigheid het beheer van hun eigendommen beneden 5 ha teruggeeft (wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft);

24° het koninklijk besluit van 10 mei 1815 dat aan de gemeenten de last oplegt van de 3 stuivers per mijl verschuldigd aan behoeftige reizigers in het bezit van een paspoort (art. 5 handelt over de steun van behoeftige reizigers);

25° het koninklijk besluit van 26 juni 1816 waarbij beslist wordt dat particulieren voor de domeinen verborgen gehouden goederen en akten niet meer mogen bekendmaken;

8° l'arrêté du 16 fructidor an VIII relatif à la gestion et administration des biens et revenus des béguinages;

9° la loi du 4 ventôse an IX qui affecte des rentes et des domaines nationaux aux besoins des hospices;

10° l'arrêté prairial an IX relatif à l'administration des biens affectés à la nourriture, à l'entretien et au logement des hospitalières et filles de charité;

11° l'arrêté du 7 messidor an IX relatif aux rentes et domaines nationaux affectés aux hospices, modifié par la loi du 10 octobre 1967 (contenant le Code judiciaire, art. 2, art. 14, 17°);

12° l'arrêté du 9 fructidor an IX qui déclare communes aux bureaux de bienfaisance les dispositions de la loi du 4 ventôse an IX sur les rentes et domaines nationaux affectés aux hospices;

13° l'arrêté du 16 fructidor an XI relatif à la jouissance des droits de présentation d'indigents pour occuper les lits fondés dans les hospices;

14° l'arrêté du 19 vendémiaire an XII relatif aux poursuites à exercer par les receveurs des communes et ceux des hôpitaux pour la recette et perception de ces établissements (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

15° l'arrêté du 9 frimaire an XII relatif aux biens et revenus des établissements de bienfaisance connus sous le nom de béguinages;

16° le décret du 10 brumaire an XIV relatif aux constructions, reconstructions et réparations de bâtiments appartenant aux hospices et autres établissements de charité;

17° le décret du 23 juin 1806 concernant les placements de fonds dans les hospices civils ou autres établissements de charité;

18° le décret du 12 août 1807 concernant les baux à ferme des hospices et des établissements d'instruction publique (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

19° le décret du 12 août 1807 sur le mode d'exception des dons et legs faits aux fabriques, aux établissements d'instruction publique et aux communes (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

20° l'avis du Conseil d'Etat du 21 décembre 1808 sur le mode de remboursement des rentes et créances des communes et fabriques (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

21° le décret du 16 juillet 1810 qui règle le mode d'autorisation pour l'emploi du produit des remboursements faits aux communes, aux hospices et aux fabriques (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

22° l'arrêté royal du 17 mars 1815 déterminant les formalités d'envoi en possession en faveur des établissements de charité et de bienfaisance;

23° l'arrêté royal du 10 mai 1815 qui rend aux communes et aux établissements de bienfaisance et de charité l'administration de leurs biens au-dessous de 5 hectares (en ce qui concerne les centres d'aide sociale);

24° l'arrêté royal du 10 mai 1815 qui met à la charge des communes les 3 sous par lieue dus aux voyageurs indigents voyageant avec passeport (l'art. 5 concerne les secours aux voyageurs indigents);

25° l'arrêté royal du 26 juin 1816 décidant que les particuliers ne seront plus admis à révéler les biens et actes celés aux domaines;

26° in het tweede lid van het koninklijk besluit van 1 juli 1816 tot regeling van verschillende bevoegdheden van gedeputeerde staten inzake liefdadigheidsgestichten en kerkfabrieken, de woorden « armenbesturen, godshuizen, weldadigheidsgestichten » en de woorden « of soortgelijke instellingen »;

27° in het koninklijk besluit van 19 juli 1816 dat gedeputeerde staten machtigt te beschikken op alle voorstellen van bestuurscommissies strekkend tot teruggave of matiging van pachten, de woorden « bestuurscommissies van godshuizen en soortgelijke instellingen »;

28° het koninklijk besluit van 17 april 1817 tot wijziging van het besluit van 17 maart 1815, dat de vormen bepaalt waarin aan godshuizen de eigendom van verborgen gehouden renten en goederen die te hunnen behoeve werden bekendgemaakt, zal worden verzekerd;

29° in artikel 25, eerste lid, van het koninklijk besluit van 15 december 1820 houdende instructie voor de gouverneurs in de provinciën, de woorden « op de dienst van weldadigheid en de geneeskunde; op de staat van het armwezen »;

30° het koninklijk besluit van 24 juli 1821 tot verruiming van het besluit van 27 prairial jaar IX;

31° in artikel 25 van de wet van 31 mei 1824 houdende enige nieuwe bepalingen omtrent de heffingen der rechten van zegel en registratie, de woorden « directiën van armen- of weduwenkassen of fondsen, diakoniën, kerken, korporatiën », en de woorden « wees- of desolate boedelkamers »;

32° in artikel 5 van het koninklijk besluit van 7 januari 1834 nopens de opbrengst der voor het domein verzwegene goederen en renten, en de inkomsten der kerkfabrieken uitmakende, de woorden « 2° ten opzichte der weldadigheidsgestichten, de goederen en renten in hun belang ontdekt of geopenbaard krachtens de wet van 4 ventôse jaar IX, en voor welke zij zullen bewijzen de bepalingen bij de wetten en de kreten over de stoffe, te hebben betracht »;

33° het koninklijk besluit van 23 juli 1850 betreffende de onderhoudskosten van behoeftigen in hospitalen en godshuizen;

34° het koninklijk besluit van 31 maart 1892 betreffende de enkwesten inzake openbare onderstand;

35° de wet van 6 augustus 1897 rakende de inrichting van verplegingsgestichten onder verschillende gemeenten;

36° het koninklijk besluit van 11 februari 1921 betreffende de toe te kennen vergoedingen aan getuigen en deskundigen in enkwesten inzake openbare onderstand;

37° artikel 12 van de wet van 30 maart 1921 tot het vergroten der stad Brussel met het oog op de uitbreiding der zeevaartinstellingen;

38° het koninklijk besluit van 26 juli 1922 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 februari 1921 betreffende de enkwesten inzake openbare onderstand;

39° de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand, gewijzigd bij de koninklijke besluiten nrs. 64 en 93 van 30 november 1939, de wet van 8 juni 1945, de besluiten van de Regent van 26 juni 1947 en 23 augustus 1948, de wetten van 19 maart 1953, 19 maart 1954, 8 april 1958, 30 april 1958, 14 februari 1961, 27 juni 1962, 23 december 1963, 8 juli 1964, 8 april 1965, 16 juni 1967, 16 januari 1969, 2 juni 1969, 12 november 1969, 19 maart 1971 en 6 juli 1973;

40° het koninklijk besluit van 1 juli 1925 betreffende de overgave aan de commissiën van openbare onderstand van de goederen en archieven der burgerlijke godshuizen en burelen van weldadigheid;

26° dans l'arrêté royal du 1er juillet 1816 réglant diverses attributions des états députés relativement aux établissements de charité et aux fabriques d'église, alinéa 2, les mots « administrations de pauvres, hospices, établissements de bienfaisance » et les mots « ou autres de cette nature »;

27° dans l'arrêté royal du 19 juillet 1816 autorisant les députations des états à disposer sur toutes les propositions des commissions administratives tendant à accorder des remises ou modérations de fermages, les mots « commissions administratives des hospices et autres »;

28° l'arrêté royal du 17 avril 1817 qui modifie celui du 17 mars 1815, relativement aux formes dans lesquelles sera assurée aux hospices la propriété des rentes et biens celés, dont la révélation s'est faite à leur profit;

29° dans l'article 25 de l'arrêté royal du 15 décembre 1820 portant instruction pour les gouverneurs dans les provinces, à l'alinéa 1er, les mots « au service de bienfaisance et de santé; comme aussi à celui de l'état des pauvres »;

30° l'arrêté royal du 24 juillet 1821 portant extension de celui du 27 prairial an IX;

31° dans l'article 25 de la loi du 31 mai 1824 portant quelques dispositions nouvelles, relatives à la perception des droits de timbre et d'enregistrement, les mots « directions des caisses ou fonds des pauvres et des veuves, diaconies, corporations et » et les mots « chambres d'orphelins ou de successions délaissées »;

32° dans l'article 5 de l'arrêté royal du 7 janvier 1834 concernant le produit des biens et rentes celés au domaine et formant des revenus des fabriques d'église, les mots « 2° à l'égard des établissements de bienfaisance, les biens et rentes découverts ou révélés à leur profit en vertu de la loi du 4 ventôse an IX, et par lesquels ils justifieront d'avoir observé les dispositions prescrites par les lois et décrets concernant la matière »;

33° l'arrêté royal du 23 juillet 1850 relatif aux frais d'entretien des indigents dans les hôpitaux et hospices;

34° l'arrêté royal du 31 mars 1892 qui est relatif aux enquêtes en matière d'assistance publique;

35° la loi du 6 août 1897 relative à l'organisation d'établissements hospitaliers intercommunaux;

36° l'arrêté royal du 11 février 1921 qui est relatif aux taxes à allouer aux témoins et aux experts dans les enquêtes en matière d'assistance publique;

37° l'article 12 de la loi du 30 mars 1921 ayant pour objet l'agrandissement de la ville de Bruxelles, en vue de l'extension des installations maritimes;

38° l'arrêté royal du 26 juillet 1922 qui modifie l'arrêté royal du 11 février 1921 relatif aux enquêtes en matière d'assistance publique;

39° la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, modifiée par les arrêtés royaux n°s 64 et 93 du 30 novembre 1939, la loi du 8 juin 1945, les arrêtés du Régent des 26 juin 1947 et 23 août 1948, les lois des 19 mars 1953, 19 mars 1954, 8 avril 1958, 30 avril 1958, 14 février 1961, 27 juin 1962, 23 décembre 1963, 8 juillet 1964, 8 avril 1965, 16 juin 1967, 16 janvier 1969, 2 juin 1969, 12 novembre 1969, 19 mars 1971 et 6 juillet 1973.

40° l'arrêté royal du 1er juillet 1925 réglant la remise aux commissions d'assistance publique des biens et des archives des hospices civils et des bureaux de bienfaisance;

41° het koninklijk besluit van 14 januari 1930 houdende instelling van de provinciale fondsen voor openbare onderstand;

42° het koninklijk besluit van 4 december 1931 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 januari 1930 houdende instelling van de provinciale fondsen voor openbare onderstand;

43° het koninklijk besluit van 11 februari 1954 houdende oprichting van een Hoge Raad voor de onderstand en het maatschappelijk dienstbetoon bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 26 november 1966;

44° het koninklijk besluit van 20 januari 1961 waarbij aan de provinciegouverneur de uitoefening wordt opgedragen van de machten die bij de artikelen 47, 48, 49 en 51 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand aan de Koning zijn toegekend, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 24 maart 1961;

45° het koninklijk besluit van 27 februari 1961 houdende de regelen inzake het afzonderlijk beheer, het houden van de inventarissen en het houden van de boekhouding voor de verzorgingsinstellingen van de commissies van openbare onderstand, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 9 december 1961;

46° het koninklijk besluit van 27 februari 1961 betreffende de gewestelijke ontvangers van de commissiën van openbare onderstand, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 6 februari 1970;

47° het koninklijk besluit van 10 januari 1964 betreffende het afzonderlijk beheer der verzorgingsinstellingen van de commissies van openbare onderstand;

48° het koninklijk besluit van 1 juli 1970 ter uitvoering van artikel 24 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand;

B. In overeenstemming te brengen teksten.

1° in het Burgerlijk Wetboek :

— in artikel 510, gewijzigd bij de wet van 15 december 1949, de woorden « tot de commissie van openbare onderstand »;

— in artikel 910, gewijzigd bij dezelfde wet, de woorden « van commissies van openbare onderstand »;

— in artikel 937, gewijzigd bij dezelfde wet, dezelfde woorden;

2° in de gemeentewet, de artikelen 79, 91, 92 en 131, 16°;

3° in de wet van 7 mei 1888 ter beteugeling van enige misbruiken door openbare armbesturen gepleegd :

— in artikel 1, de woorden « Elk lid of beambte van een bureau van weldadigheid of van een liefdadigheidscomiteit, elk lid of beambte van een openbaar armbestuur »;

— in artikel 2, de woorden « een bureau van weldadigheid of door een ander openbaar armbestuur »;

4° in de wet van 6 augustus 1909 betreffende de bestendigheid der bedieningen van de openbare weldadigheidsinstellingen en de bergen van barmhartigheid :

— in het opschrift de woorden « van de openbare weldadigheidsinstellingen »;

— in artikel 1, de woorden « van de openbare weldadigheidsinstellingen »;

— in artikel 2, de woorden « het weldadigheidsbestuur »;

— in artikel 3, de woorden « door het bestuur van weldadigheid »;

— in artikel 5, de woorden « de openbare weldadigheidsinstellingen »;

41° l'arrêté royal du 14 janvier 1930 portant institution des fonds provinciaux d'assistance publique;

42° l'arrêté royal du 4 décembre 1931 modifiant l'arrêté royal du 14 janvier 1930 portant institution des fonds provinciaux d'assistance publique;

43° l'arrêté royal du 11 février 1954 créant auprès du Ministère de la Santé publique et de la Famille un Conseil supérieur de l'assistance et du service social, modifié par l'arrêté royal du 26 novembre 1966;

44° l'arrêté royal du 20 janvier 1961 confiant au gouverneur de province l'exercice des pouvoirs attribués au Roi par les articles 47, 48, 49 et 51 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, modifié par l'arrêté royal du 24 mars 1961;

45° l'arrêté royal du 27 février 1961 portant les règles de gestion distincte, de tenue des inventaires et de la tenue de la comptabilité des établissements hospitaliers des commissions d'assistance publique, modifié par l'arrêté royal du 9 décembre 1961;

46° l'arrêté royal du 27 février 1961 relatif aux receveurs régionaux des commissions d'assistance publique, modifié par l'arrêté royal du 6 février 1970;

47° l'arrêté royal du 10 janvier 1964 relatif à la gestion distincte des établissements hospitaliers des commissions d'assistance publique;

48° l'arrêté royal du 1er juillet 1970 pris en exécution de l'article 24 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique.

B. Textes à mettre en concordance.

1° dans le Code civil :

— à l'article 510, modifié par la loi du 15 décembre 1949 : les mots « à la commission d'assistance publique »;

— à l'article 910, modifié par la même loi, les mots « des commissions d'assistance publique »;

— à l'article 937, modifié par la même loi, les mêmes mots.

2° dans la loi communale, les articles 79, 91, 92 et 131, 16°.

3° dans la loi du 7 mai 1888 relative à la répression de quelques abus commis par des administrations publiques de bienfaisance :

— à l'article 1er, les mots « Tout membre ou employé d'un bureau de bienfaisance ou d'un comité de charité, tout membre ou employé d'une administration charitable publique »;

— à l'article 2, les mots « un bureau de bienfaisance ou une autre administration publique charitable »;

4° dans la loi du 6 août 1909 relative à la stabilité des emplois dépendant des établissements publics de bienfaisance et des monts-de-piété :

— dans l'intitulé, les mots « des établissements publics de bienfaisance et »;

— à l'article 1er, les mots « des établissements publics de bienfaisance »;

— à l'article 2, les mots « à l'administration de la bienfaisance »;

— à l'article 3, les mots « par l'administration de bienfaisance »;

— à l'article 5, les mots « des établissements publics de bienfaisance ».

5° in de wet van 26 augustus 1913 ene Nationale Maatschappij der waterleidingen tot stand brengende :

— in artikel 5, eerste lid, de woorden « de godshuizen, de burelen van weldadigheid »;

— in artikel 5, derde lid, de woorden « die der godshuizen en der weldadigheidsburelen »;

— in artikel 7, 2°, de woorden « de godshuizen, de weldadigheidsburelen »;

6° in artikel 27, 6°, van de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, gewijzigd bij de wet van 26 juni 1970, de woorden « de commissies van openbare onderstand »;

7° in artikel 9 van de wet van 12 mei 1927 op de militaire opeisingen, het 4° « bij de door liefdadigheidsburelen geholpen behoeftigen »;

8° in de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet, in artikel 68, 6°, gewijzigd bij de wet van 26 juni 1970, de woorden « de commissies van openbare onderstand »;

9° in artikel 23, § 7, van de wet van 8 juli 1935 betreffende boter, margarine, bereide vetten en andere eetbare vetten, de woorden « van de liefdadige instellingen der gemeente waar de overtreding, die tot beslag aanleiding heeft gegeven, werd vastgesteld »;

10° in het koninklijk besluit nr. 289 van 30 maart 1936 houdende inrichting der tewerkstelling der werklozen door de openbare machten, de woorden « de commissies van openbare onderstand » in artikelen 1, 2 en 4;

11° de wet van 27 juni 1956 betreffende het speciaal onderstandsfonds;

12° de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de door commissies van openbare onderstand verleende steun, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1971;

13° in artikel 15, § 2, van de op 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, de woorden « secretaris en ontvanger van de commissie van openbare onderstand »;

14° in artikel 1410, § 3, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de woorden « van de commissies van openbare onderstand »;

15° in artikel 20 van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen, de woorden « van een commissie van openbare onderstand » en « voornoemde commissies »;

16° het artikel 67, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 12 januari 1970 houdende reglementering van de postdienst;

17° het ministerieel besluit van 20 januari 1972 ter uitvoering van artikel 11, § 1, 3°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand;

18° het koninklijk besluit van 2 mei 1972 tot vaststelling van bijzondere voorwaarden voor het verlenen van toelagen voor het bouwen of het verbouwen van rustoorden voor bejaarden;

19° het koninklijk besluit van 12 januari 1973 betreffende de schadevergoeding voor beroepsziekten, ten gunste van sommige personeelsleden van provincies, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van openbare onderstand, intercommunale diensten en inrichtingen van openbare onderstand en openbare kassen van lening.

20° de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

5° dans la loi du 26 août 1913 instituant une Société nationale des distributions d'eau :

— à l'article 5, alinéa 1er, les mots « les hospices, les bureaux de bienfaisance »;

— à l'article 5, alinéa 3, les mots « celles des hospices et des bureaux de bienfaisance »;

— à l'article 7, 2°, les mots « les hospices, les bureaux de bienfaisance ».

6° dans l'article 27, 6°, de la loi du 19 octobre 1921 organique des élections provinciales, modifié par la loi du 26 juin 1970, les mots « des commissions d'assistance publique »;

7° dans l'article 9 de la loi du 12 mai 1927 sur les réquisitions militaires, le 4° « chez les indigents secourus par les bureaux de bienfaisance »;

8° dans la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932, à l'article 68, 6°, modifié par la loi du 26 juin 1970, les mots « des commissions d'assistance publique »;

9° dans l'article 23, § 7, de la loi du 8 juillet 1935 relative aux beurres, margarines, graisses préparées et autres matières grasses comestibles, les mots « des institutions charitables de la commune où l'infraction donnant lieu à la saisie a été constatée »;

10° dans l'arrêté royal n° 289 du 30 mars 1936 organisant la mise au travail des chômeurs sur les pouvoirs publics, aux articles 1er, 2 et 4, les mots « les commissions d'assistance publique »;

11° la loi du 27 juin 1956 relative au Fonds spécial d'assistance;

12° la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique, modifiée par la loi du 9 juillet 1971;

13° dans l'article 15, § 2, des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, les mots « de secrétaire et de receveur de la commission d'assistance publique »;

14° dans l'article 1410, § 3, alinéa 1er, du Code judiciaire les mots « des commissions d'assistance publique »;

15° dans l'article 20 de la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'allocations aux handicapés, les mots « d'une commission d'assistance publique » et « ces commissions »;

16° l'article 67, § 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal du 12 janvier 1970 portant réglementation du service postal;

17° l'arrêté ministériel du 20 janvier 1972 pris en exécution de l'article 11, § 1er, 3°, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique;

18° l'arrêté royal du 2 mai 1972 fixant des conditions particulières à l'octroi de subsides pour la construction ou le reconditionnement de maisons de repos pour personnes âgées;

19° l'arrêté royal du 12 janvier 1973 relatif à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles en faveur de certains membres du personnel des provinces, des communes, des associations de communes, des commissions d'assistance publique, des services et établissements intercommunaux d'assistance publique et des caisses publiques de prêts;

20° la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

IV. Slotbemerkingen.

De toepasselijkheid van de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken op de C.O.O.'s is nooit het voorwerp van betwisting geweest, hoewel nooit gepreciseerd werd in welke hoedanigheid de C.O.O.'s moeten geacht worden onder die wetgeving te vallen.

Eenzijds, neemt de doctrine immers aan dat de onderstandsverlening een aangelegenheid van algemeen bestuur is die door het Rijk aan de C.O.O.'s werd opgedragen en derhalve buiten de sfeer van de gemeentelijke autonomie valt (A. BUTTGENBACH, « Théorie générale des modes de gestion des services publics en Belgique », Larcier, Brussel, 1952, nr. 164; J. GLINEUR en P. ROCHET, « Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique », Larcier, Brussel, 1955, nr. 10), doch anderzijds, blijken de C.O.O.'s in de wettelijke en verordenende beschikkingen steeds gerekend te worden tot de instellingen afhankelijk van de gemeenten (zie bv. art. 11, van de wet van 25 april 1933 omtrent de pensioenregeling van het gemeentepersoneel).

Daar twijfel kan ontstaan of ook de C.M.W.'s als instellingen afhankelijk van de gemeenten mogen beschouwd worden en er dientengevolge ook betwisting zou kunnen rijzen over de vraag of de C.M.W.'s kunnen gerangschikt worden onder de diensten opgesomd in artikel 1, § 1, 1°, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, zou, indien Regering of wetgever aarzeling mogelijk acht, omtrent deze laatste vraag duidelijk stelling moeten worden gekozen en zou de wetgeving desgevallend op dit punt moeten gepreciseerd worden, hierbij rekening houdend met de voorschriften van artikel 59bis van de Grondwet.

Aangezien de gemeenten nauw betrokken waren bij de werking van de C.O.O.'s en zij dat ook zullen zijn bij de werking van de C.M.W.'s (verkiezing van de mandatarissen, bepaalde taken van toezicht, verplichting de begrotingstekorten te helpen dekken, enz.) en het ontwerp bovendien een beperking van de bevoegdheden van de gemeenten kan meebrengen (zie : algemene opmerkingen bij hoofdstuk V, afdeling 1), is het onontbeerlijk dat de Minister van Binnenlandse Zaken zou worden geraadpleegd.

Nog andere redenen voor een zodanige raadpleging zijn de voorgedragde opdracht die aan de provinciegouverneurs wordt toebedeeld, de wijziging, minstens naar de vorm, van de wetten op de Raad van State en de vaststelling dat het administratief toezicht op de C.M.W.'s anders wordt ingericht dan het administratief toezicht op de gemeenten.

VI. Tekst van het voorontwerp van wet die aan de Raad van State werd voorgelegd evenals de memorie van toelichting.

Om het advies leesbaar te maken, acht de Raad van State het passend de tekst van het voorontwerp van wet zoals die hem werd voorgelegd bij dit advies te voegen, te meer daar in het inmiddels door de Regering bij het Parlement ingediende ontwerp van wet (Gedr. St. Senaat, zitting 1974-1975, nr. 581/1) reeds voor een deel rekening werd gehouden met de in de loop van het onderzoek door de Raad van State gemaakte opmerkingen en de oorspronkelijke nummering van de artikelen grondig gewijzigd werd.

IV. Observations finales.

L'applicabilité de la législation sur l'emploi des langues en matière administrative aux C.A.P. n'a à aucun moment donné lieu à contestation quoiqu'il n'ait jamais été précisé à quel titre les C.A.P. sont à considérer comme étant soumises à cette législation.

D'une part, la doctrine admet en effet que l'assistance est une matière d'administration générale que l'Etat a confiée aux C.A.P. et qui, par suite, échappe à la sphère de l'autonomie communale (A. BUTTGENBACH, Théorie générale des modes de gestion des services publics en Belgique, Larcier, Bruxelles, 1952, n° 164; J. GLINEUR et P. ROCHET, Guide pratique de l'administration des commissions d'assistance publique, Larcier, Bruxelles, 1955, n° 10), mais, d'autre part, dans les dispositions législatives et réglementaires les C.A.P. semblent avoir été toujours comptées au nombre des établissements qui dépendent des communes (voir p.ex. l'art. 11 de la loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal).

Des doutes pouvant surgir sur la question de savoir si les C.A.S. pourront aussi être considérés comme des établissements dépendant des communes et des contestations s'élever par voie de conséquence sur celle de savoir si les C.A.S. peuvent être classés parmi les services énumérés à l'article 1er, § 1er, 1°, des lois sur l'emploi des langues en matière administrative coordonnées le 18 juillet 1966, il conviendrait, dès lors, que le Gouvernement ou le législateur estiment que toute hésitation n'est pas exclue, que position soit clairement prise sur cette dernière question et qu'à cet égard la législation soit, s'il y a lieu, précisée compte tenu des dispositions de l'article 59bis de la Constitution.

Etant donné que les communes étaient étroitement associées au fonctionnement des C.A.P. et qu'elles continueront à l'être à celui des C.A.S. (élection des mandataires, certains devoirs de tutelle, obligation d'aider à couvrir les déficits budgétaires, etc.), qu'en outre le projet est de nature à apporter des limitations aux attributions des communes (voir les observations générales concernant le chapitre V, section 1), il est indispensable que le Ministre de l'Intérieur soit consulté.

D'autres raisons militent pour cette consultation sont la mission de tutelle qui est dévolue aux gouverneurs de province, la modification, quant à la forme du moins, des lois sur le Conseil d'Etat et le fait que la tutelle administrative des C.A.S. est organisée autrement que celle des communes.

VI. Texte de l'avant-projet de loi soumis au Conseil d'Etat ainsi que l'exposé des motifs.

Pour la bonne intelligence de cet avis, le Conseil d'Etat juge opportun d'y annexer le texte de l'avant-projet de loi tel qu'il lui a été soumis, d'autant plus que le projet de loi que le Gouvernement a déposé au Parlement (Doc. Sénat, session 1974-1975, n° 581/1) tient en partie compte des observations que le Conseil d'Etat a faites au cours de son examen, et que la numérotation originale des articles a été fondamentalement modifiée.

BIJLAGE :

Tekst van het aan de Raad van State voor advies voorgelegde voorontwerp van organieke wet « betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn ».

1. Commentaar bij de artikelen 167
2. Tekst van het ontwerp 185

ONTWERP VAN ORGANIEKE WET BETREFFENDE
DE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN.

Commentaar bij de artikelen.

Artikel 1.

Uit dit artikel blijkt onmiddellijk reeds de vernieuwing die inzake dienstverlening door het huidig wetsontwerp wordt beoogd.

Het begint met de bevestiging dat elke persoon « recht » heeft op maatschappelijke dienstverlening. Deze principesverklaring heeft het voordeel duidelijk te stellen dat afstand gedaan wordt van het concept « openbare onderstand » of minstens van het enge begrip dat deze term in de praktijk heeft gekregen. Velen inderdaad hebben heden nog een afkeer om zich tot de commissies van openbare onderstand te wenden omdat zij zich verbeelden dat zij op die manier om hulp « bedelen ».

In tegenstelling met de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt voortaan geen onderscheid gemaakt tussen behoeftigen en niet-behoeftigen. Eenieder, welke ook zijn materiële toestand zij, heeft het recht beroep te doen op deze maatschappelijke dienstverlening en de uitoefening van dit recht is niet afhankelijk, zoals dit het geval is in het stelsel van de maatschappelijke zekerheid, van de betaling van een voorafgaande bijdrage door de belanghebbende.

De maatschappelijke dienstverlening heeft ten doel de mens die door ziekte of door geestelijke of materiële nood in een minderwaardige toestand is geraakt, weer te verheffen tot een levensniveau dat, rekening gehouden met de omstandigheden waarin hij zich bevindt, beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

De maatschappelijke dienstverlening beslaat drie gebieden : het sociale werk, waarin de materiële hulp en de psycho-sociale begeleiding zijn begrepen, de sociaal-medische activiteiten en de geneeskundige bijstand.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn is er verantwoordelijk voor dat de noodzakelijke dienstverlening wordt verstrekt. Om de taken te vervullen waarmee het belast is, zal het, bij gebrek aan eigen diensten, beroep doen op de personen alsmede op de bestaande openbare of private diensten en instellingen die de verschillende oplossingen welke zich in bepaalde gevallen opdringen kunnen verwezenlijken.

Artikel 2.

De centra voor maatschappelijk welzijn bestrijken, zoals de commissies van openbare onderstand die zij vervangen (cf. art. 133 van het ontwerp), het gehele grondgebied van het Rijk door hetzij één gemeente, hetzij een groep van gemeenten te bedienen.

Juridisch gezien, is elk centrum een openbare instelling met rechts-persoonlijkheid.

ANNEXE :

Texte de l'avant-projet de loi organique « des centres d'aide sociale », soumis pour avis au Conseil d'Etat.

1. Commentaire des articles 167
2. Texte du projet 185

PROJET DE LOI ORGANIQUE
DES CENTRES D'AIDE SOCIALE.

Commentaire des articles.

Article 1er.

Cet article fait immédiatement apparaître l'innovation qui en matière d'aide est visée par le présent projet de loi.

Il commence par affirmer que toute personne a « droit » à l'aide sociale. Cette déclaration de principe a l'avantage de mettre en évidence qu'est abandonné le concept d'« assistance publique » ou, du moins, l'acception étroite que ce terme a acquis dans la pratique. En effet, actuellement encore certains s'abstiennent de s'adresser aux commissions d'assistance publique parce que, ce faisant, ils s'imaginent « quémander » un secours.

A l'encontre de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, aucune distinction n'est faite désormais entre les personnes indigentes et les autres. Chacun, quelle que soit sa situation matérielle, a le droit de faire appel à cette aide sociale et l'exercice de ce droit ne dépend pas, comme c'est le cas dans le système de la sécurité sociale, du paiement d'une contribution préalable par l'intéressé.

Le but de l'aide sociale est de permettre à tout homme diminué par la maladie ou la détresse morale ou matérielle, de retrouver, compte tenu des conditions dans lesquelles il se trouve, un niveau de vie qui respecte la dignité humaine.

L'aide sociale couvre trois secteurs : l'assistance sociale comprenant l'aide matérielle et la guidance psycho-sociale, les activités médico-sociales et l'assistance médicale.

C'est au centre d'aide sociale qu'incombe la responsabilité de l'octroi de l'aide nécessaire. Pour accomplir les tâches dont il est chargé, il recourra, à défaut de services propres, aux personnes ainsi qu'aux services et établissements publics ou privés existants en vue de la mise en œuvre des diverses solutions qui s'imposent dans les cas d'espèces.

Article 2.

Tout comme les commissions d'assistance publique qu'ils remplacent (cf. art. 133 du projet), les centres d'aide sociale étendent leur action à tout le territoire du Royaume, en desservant soit une seule commune, soit un groupe de communes.

Sur le plan juridique, chaque centre est un établissement public jouissant de la personnalité civile.

Artikel 3.

Aan de Koning wordt opdracht gegeven de gemeenten of groepen van gemeenten aan te wijzen waar een plaatselijk of een gewestelijk centrum moet worden opgericht. Hij laat zich hierbij leiden door de in dit artikel bepaalde factoren.

Het spreekt vanzelf dat de betrokken overheden vooraf zullen geraadpleegd worden aangezien voornoemde elementen hoofdzakelijk een plaatselijk of gewestelijk karakter vertonen.

De bevoegdheid van de Koning geldt niet slechts voor één keer. Hij kan steeds tot herziening van de territoriale bevoegdheid van de centra overgaan, indien de elementen waarop hij zich steunde voor zijn eerste beslissing inmiddels wijzigingen hebben ondergaan.

Er wordt voorgesteld dat de wet in alle geval uitdrukkelijk zou verklaren dat ieder centrum over minstens twee personeelsleden met volledige dienstprestaties zou beschikken, waarvan de ene belast met het sociaal werk. Deze voorwaarde wordt aldus een wettelijk criterium waardoor de oprichting van centra van mindere belangrijkheid uitgesloten wordt. Bovendien biedt deze vereiste twee essentiële waarborgen: enerzijds de bestendigheid van de werking van het centrum voor maatschappelijk welzijn en anderzijds als basis van deze activiteit, de oprichting van een « sociale dienst », die beschouwd wordt als de functie vervuld door beroepsmensen, die rechtstreeks in contact staan met personen en families met het doel de beste aanpassing te verzekeren van deze personen en families aan hun milieu en levensvoorwaarden, en hen te helpen bij het oplossen van hun problemen, hetzij door hun eigen mogelijkheden hetzij door het aanwenden van de verschillende vormen van hulpverlening, die in het huidig ontwerp voorzien zijn onder het hoofdstuk betreffende de taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Opdat deze onontbeerlijke functie verzekerd zou zijn, moet het personeelskader van de centra loopbanen bevatten die voorbehouden zijn aan de personen welke een sociale vorming hebben genoten zoals de maatschappelijke assistent, de licentiaat in politieke en sociale wetenschappen, de gegradueerde sociale verpleger en anderen.

Artikel 4.

De benaming van het plaatselijk centrum stelt geen problemen daar het geïdentificeerd wordt door de naam van de gemeente.

Wanneer daarentegen één enkel centrum voor maatschappelijk welzijn meerdere gemeenten bedient, is het aangewezen dat de Koning het gewestelijk centrum localiseert zowel door zijn benaming als door de aanwijzing van de zetel.

Aangezien het gewestelijk centrum bovendien kan samengesteld zijn uit gemeenten van meer dan één provincie, wordt bepaald welke provincie bevoegd is om het administratief toezicht uit te oefenen.

Artikel 5.

In bepaalde gevallen treedt de gemeenteoverheid op om ten opzichte van de centra voor maatschappelijk welzijn, taken van voogdij uit te oefenen. Voor de plaatselijke centra levert zulks geen moeilijkheden op.

Het is zeker nodig een gelijkaardige tussenkomst van de plaatselijke overheden te voorzien wat betreft de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn. Artikel 5 regelt zulks door de oprichting van een « college van burgemeesters », bestaande uit de burgemeesters (of hun afgevaardigde schepenen) van de onderscheiden door het centrum bediende gemeenten.

Artikel 6.

De aanwezigheid van full-time personeel op de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn heeft voor gevolg dat de bevolking van de bediende sector er bestendig beroep kan op doen.

Article 3.

Le Roi reçoit mission de désigner les communes ou les groupes de communes où un centre local ou régional doit être institué. Il s'inspire pour ce faire des facteurs énoncés dans cet article.

Considérant que ces éléments ont un caractère essentiellement local ou régional, il va de soi que les autorités concernées seront consultées au préalable.

Le pouvoir dont dispose le Roi ne se limite pas à une seule décision. Il peut, à tout moment, procéder à une révision de la compétence territoriale des centres, si les éléments sur lesquels il s'est basé pour prendre sa première décision, ont depuis lors subi des modifications.

Il est proposé que la loi dise expressément, en tout état de cause, que chaque centre doit disposer au moins de deux membres du personnel à prestations complètes, dont l'un chargé de travail social. Cette condition devient ainsi un critère légal, ce qui exclut la création de centres d'une importance réduite. De plus cette exigence entraîne deux garanties essentielles: d'une part la permanence de l'activité du centre d'aide sociale et d'autre part la création à la base de cette activité d'un « service social » considéré comme la fonction remplie par des professionnels en contact direct avec les individus et familles en vue d'assurer la meilleure adaptation de ces individus et familles à leur milieu et à leurs conditions de vie et de les aider à résoudre leurs problèmes, soit par leurs propres moyens, soit par la mise en œuvre des diverses formes d'aide prévues dans le présent projet au chapitre des missions du centre d'aide sociale.

Pour que cette fonction indispensable soit assurée, le cadre du personnel des centres doit comporter des carrières réservées à des personnes qui ont reçu une formation sociale comme l'assistant social, le licencié en sciences politiques et sociales, l'infirmier gradué social et autres.

Article 4.

La dénomination du centre local ne pose aucun problème puisqu'il sera identifié par le nom de la commune.

Par contre, lorsque plusieurs communes sont desservies par un seul centre d'aide sociale il s'indique que le Roi localise le centre régional quant à sa dénomination et quant à la désignation du siège.

Etant donné que le centre régional peut comprendre des communes de plus d'une province le texte détermine la province qui est compétente en matière de tutelle.

Article 5.

Dans des cas déterminés l'autorité communale intervient vis-à-vis du centre d'aide sociale pour exercer des tâches de la tutelle. Pour le centre local d'aide sociale, cela ne présente aucune difficulté.

Il est assurément nécessaire de prévoir pour les centres régionaux d'aide sociale une intervention analogue des autorités locales. C'est pourquoi l'article 5 institue un « collège des bourgmestres » formé des bourgmestres (ou d'un échevin délégué) des différentes communes desservies par le centre.

Article 6.

La présence de personnel à prestations complètes au siège du centre d'aide sociale a pour conséquence que la population du secteur desservi peut faire appel en permanence à ce centre.

Nochtans blijkt het nodig, om de sociale hulp snel en doeltreffend te maken, in elke gemeente, waar geen zetel van een centrum voor maatschappelijk welzijn gevestigd is, de aanwezigheid van een persoon te voorzien, waarop beroep kan worden gedaan en die voor het publiek gemakkelijk te bereiken is.

Ten einde alle verdenking van rechtstreekse politieke inmenging te vermijden wordt voorzien dat bedoelde persoon geen lid mag zijn van de gemeenteraad.

Artikel 7.

Voor ieder centrum voor maatschappelijk welzijn wordt een « raad voor maatschappelijk welzijn » verkozen. Deze benaming welke verschilt van die van de instelling zelf vermijdt de verwarring die heden bij de commissie van openbare onderstand bestaat omdat zowel de dienst zelf als het bestuur ervan met dezelfde benaming worden aangeduid.

Zoals voor dit laatste, wordt het aantal leden van de raad voor maatschappelijk welzijn bepaald door het bevolkingscijfer van de beziende gemeente of gemeenten, doch hier is dit aantal steeds oneven om een eventuele staking van stemmen in de raad te voorkomen. Dit is gerechtvaardigd door het feit dat, in tegenstelling tot de van kracht zijnde regel bij de commissies van openbare onderstand (art. 23 van de wet van 10 maart 1925), de burgemeester, wanneer hij de vergaderingen van de raad bijwoont, enkel een raadgevende stem heeft (cf. art. 27 van het huidig ontwerp).

Artikel 8.

De eerste paragraaf van dit artikel bepaalt de voorwaarden om tot lid van de raad te kunnen verkozen worden.

Die bepaling verschilt van artikel 14 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand in die zin dat, enerzijds, men aan de gestelde voorwaarden moet voldoen « op de dag van de verkiezing » en dat, anderzijds, die voorwaarden zowel een minimum als een maximumleeftijdsgrens vaststellen (zie ook art. 21).

Artikel 9.

Zonder commentaar.

Artikel 10.

De uitoefening van bepaalde functies is onverenigbaar met het vervullen van het mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De bepalingen van dit artikel hebben ten doel te voorkomen dat zekere leden van de raad, die deelnemen aan het treffen van beslissingen, deze achteraf opnieuw zouden moeten onderzoeken onder het oogpunt van de voogdij.

Anderzijds geeft letter *b*) een principe weer dat algemeen wordt aanvaard en verder commentaar overbodig maakt.

Artikel 11.

Aangezien krachtens artikel 8 een verblijf in de gemeente vereist is om tot lid van de raad voor maatschappelijk welzijn te kunnen verkozen worden en één persoon meerdere verblijven kan hebben diende bepaald te worden dat men slechts lid kan zijn van één raad.

Artikelen 12 en 13.

Het is nodig dat de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn de bevolking vertegenwoordigen.

Il paraît toutefois nécessaire pour rendre l'aide sociale rapide et efficace, de prévoir dans toute commune où il n'existe pas de siège d'un centre d'aide sociale la présence d'une personne à qui il peut être fait appel et que le public trouvera facilement.

Il est prévu que cette personne ne peut être membre du conseil communal de manière à éviter toute suspicion d'ingérence politique directe.

Article 7.

Un « Conseil de l'aide sociale » est élu pour chaque centre d'aide sociale. Cette dénomination, différente de celle de l'organisme lui-même, évite la confusion qui existe aujourd'hui à la commission d'assistance publique où le service lui-même porte le même nom que le collège qui le dirige.

Ainsi que c'est le cas pour ce dernier, le nombre de membres du conseil de l'aide sociale est déterminé par le chiffre de la population de la commune ou des communes desservies; mais ici ce nombre est toujours impair pour prévenir une éventuelle parité des voix au sein du conseil. Ceci trouve surtout sa justification dans le fait que, contrairement à la règle en vigueur, dans les commissions d'assistance publique (art. 23 de la loi du 10 mars 1925), le bourgmestre ne dispose que d'une voix consultative quand il assiste aux séances du conseil (cf. art. 27 du présent projet).

Article 8.

Le premier paragraphe de cet article fixe les conditions requises pour l'élection comme membre du conseil.

Il diffère de l'article 14 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique en ce sens que, d'une part, il faut satisfaire « au jour de l'élection » aux conditions fixées et que, d'autre part, ces conditions comportent une limite d'âge tant au minimum qu'au maximum (voir également l'art. 21).

Article 9.

Pas de commentaires.

Article 10.

L'exercice de certaines fonctions est incompatible avec l'accomplissement du mandat de membre du conseil de l'aide sociale.

Les dispositions de cet article ont pour but d'empêcher que certains membres du conseil, qui participent à la prise de décisions, n'aient à les examiner par après dans le cadre de la tutelle.

D'autre part le littéra *b*) reflète un principe unanimement admis et qui n'appelle pas d'autre commentaire.

Article 11.

Puisque l'article 8 exige une résidence dans la commune pour pouvoir être élu membre du conseil de l'aide sociale et qu'une même personne a la possibilité d'avoir plusieurs résidences, il fallait disposer que l'on ne peut être membre que d'un seul conseil.

Articles 12 et 13.

Il est nécessaire que les membres du conseil de l'aide sociale représentent la population.

Dit gebeurt door middel van een verkiezing in tweede aanleg zoals dit is voorzien voor de commissie van openbare onderstand. Hiertoe vormen de gemeenteraadsleden samen één kiezerskorps dat tot taak heeft de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn te verkiezen. Dit systeem biedt geen moeilijkheden voor de verkiezing van de leden van de raad van het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn; in dit geval verloopt de verkiezing en de stemopneming in de schoot van de gemeenteraad.

Wat betreft het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn, kan er evenwel geen sprake van zijn de verschillende gemeenteraden toe te laten gemeenschappelijk te beraadslagen. Het is nochtans de bedoeling ieder gemeenteraadslid van de verschillende bediende gemeenten te laten deelnemen aan de samenstelling van de raad voor maatschappelijk welzijn en daarom nemen de gemeenteraadsleden deel aan de verkiezing in elke gemeente.

De stemopneming zal echter gebeuren in de zetel van het gewestelijk centrum en worden toevertrouwd aan het bij artikel 5 van dit ontwerp bedoelde college van burgemeesters.

Hieraan dient toegevoegd te worden dat de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn van een gewestelijk centrum moet geschieden na de volledige vernieuwing van de gemeenteraad van al de bediende gemeenten.

Artikelen 14 tot en met 17.

Zonder commentaar.

Artikel 18.

Met de woorden « een mandaat in een openbare inrichting voor maatschappelijk welzijn » wordt bedoeld een mandaat in :

1. de raad voor maatschappelijk welzijn,
2. de commissie van openbare onderstand opgericht ingevolge artikel 1 of artikel 4 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand.

Artikel 19.

In tegenstelling tot de huidige wetgeving, die voorziet dat de beslissing van de bestendige deputatie betreffende de benoeming van de leden van de commissies van openbare onderstand, zelfs voor de intercommunale commissies, door de gouverneur ter kennis gebracht wordt van de gemeenteraden, wordt het verkieslijker geoordeeld dat deze mededeling voor de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn aan het college van burgemeesters wordt gedaan.

Tevens wordt voorgesteld de termijn voor het instellen van beroep eenvormig vast te stellen op vijftien dagen, terwijl in het huidige stelsel de gouverneur, bij gebrek aan uitspraak van de bestendige deputatie, dit kan doen « zonder beperking van tijd ».

Artikel 20.

Terwijl volgens de huidige wetgeving de eedaflegging van de leden van de intercommunale commissies gebeurt in handen van de gouverneur, voorziet het ontwerp dat zowel de leden van de plaatselijke als van de gewestelijke raden voor maatschappelijk welzijn, de eed afleggen in handen van de burgemeester van de gemeente waar de zetel van het centrum is gevestigd.

Artikel 21.

Ofschoon artikel 8 de maximum-leeftijd om tot lid van de raad benoemd te kunnen worden vaststelt op 65 jaar, is het normaal dat een begonnen mandaat mag beëindigd worden niettegenstaande deze leeftijd overschreden wordt.

Ce résultat est obtenu grâce à une élection au second degré, comme il est prévu pour la commission d'assistance publique. Dans ce but, les conseillers communaux forment ensemble un corps électoral qui a pour tâche de choisir les membres du conseil de l'aide sociale. Ce système ne présente aucune difficulté pour l'élection des membres du conseil du centre local d'aide sociale; dans ce cas l'élection et le dépouillement se déroulent au sein du conseil communal.

Pour ce qui est du centre régional d'aide sociale, il ne peut être question de permettre aux différents conseils communaux de délibérer en commun. Comme l'objectif est cependant de faire participer à la constitution du conseil de l'aide sociale chacun des conseillers communaux des diverses communes desservies, ceux-ci participeront à l'élection dans chaque commune.

Toutefois, le dépouillement s'effectuera au siège du centre régional et sera confié au collège des bourgmestres visé à l'article 5 du projet.

Il faut ajouter que l'élection du conseil de l'aide sociale d'un centre régional doit se faire après le renouvellement total du conseil communal de chacune des communes desservies.

Articles 14 jusque 17 inclus.

Pas de commentaires.

Article 18.

Par les termes « un mandat dans un établissement public d'aide sociale » on entend un mandat :

1. au conseil de l'aide sociale,
2. à la commission d'assistance publique instituée conformément à l'article 1er ou à l'article 4 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique.

Article 19.

A l'encontre de la législation actuelle qui prévoit que la décision de la députation permanente relative à la nomination des membres des commissions d'assistance publique, même pour les commissions intercommunales, est portée par le gouverneur à la connaissance des conseils communaux, il est jugé préférable que pour les centres régionaux de l'aide sociale cette communication soit faite au collège des bourgmestres.

En outre, il est proposé de porter uniformément à quinze jours le délai pour introduire un recours, alors que dans le système actuel, à défaut de décision de la députation permanente, le recours est ouvert au gouverneur « sans limitation de délai ».

Article 20.

Alors que dans la législation actuelle la prestation de serment des membres des commissions intercommunales se fait entre les mains du gouverneur, le projet prévoit que les membres des conseils de l'aide sociale, tant locaux que régionaux, prêteront serment entre les mains du bourgmestre de la commune siège du centre.

Article 21.

Bien que l'article 8 fixe à 65 ans la limite d'âge pour pouvoir être élu membre du conseil, il est normal qu'un mandat, une fois commencé, puisse être achevé nonobstant le dépassement de cette limite d'âge.

Artikelen 22, 23 en 24.

Zonder commentaar.

Artikel 25.

Door de woorden « behalve in geval van ontslag » heeft men de mogelijkheid willen onderstrepen dat de voorzitter ontslag neemt uit die functie zonder dat een einde aan zijn mandaat van lid wordt gesteld.

Ten einde de continuïteit in de uitoefening van het voorzitterschap te waarborgen is het nodig te bepalen hoe in de vervanging van de voorzitter zal worden voorzien in geval van dezes afwezigheid of verhindering. De voorgestelde regeling is gelijkaardig aan die welke voorzien is door artikel 107 van de gemeentewet voor de vervanging van de burgemeester.

Artikel 26.

Het werd als een leemte in de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand aangevoeld dat de bevoegdheid van de voorzitter niet werd bepaald. De tekst stelt voor dit tekort te verhelpen.

Artikel 27.

In tegenstelling met de huidige wetgeving wordt aan de burgemeester slechts een raadgevende stem gegeven in plaats van een beraadslagende stem, wanneer hij de vergaderingen van de raad bijwoont.

Het voorzitterschap dat hij van ambtswege bekleedde wordt eveneens afgeschaft.

Artikel 28.

§ 1. Het ontwerp laat alle raden voor maatschappelijk welzijn toe een bestendig bureau aan te stellen. Het biedt aan de raad de mogelijkheid er duidelijk omschreven bevoegdheden aan over te dragen, in zover de wet deze niet uitdrukkelijk aan de raad heeft voorbehouden.

Uit de tekst van dit artikel blijkt dat wanneer een lid van het bureau ontslag neemt, hierdoor geen einde gesteld wordt aan zijn mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

§ 2. Naast het bestendig bureau kan de raad nog bijzondere comités oprichten.

Deze comités onderscheiden zich van het bestendig bureau op twee punten :

- a) het aantal leden is niet door de wet vastgesteld;
- b) er kunnen meerdere comités opgericht worden met bevoegdheden, die duidelijk omschreven moeten zijn.

Om echter het belang van de sociale dienst te onderstrepen in de zending van de centra voor maatschappelijk welzijn, wordt voorrang verleend aan de oprichting van een bijzonder comité voor de sociale dienst.

Artikel 29.

Waar in de huidige wetgeving alleen de huishoudelijke reglementen voor de onderstandsinstellingen aan de goedkeuring van de voogdij-overheid onderworpen worden, wordt geoordeeld dat insgelijks de huishoudelijke reglementen, eventueel vastgesteld voor de diensten van de centra voor maatschappelijk welzijn, aan die goedkeuring moeten worden onderworpen.

Bovendien wordt thans, voor deze aangelegenheid, in tegenstelling met de huidige wetgeving, het college van burgemeester en schepenen als

Articles 22, 23 et 24.

Sans commentaires.

Article 25.

Par les mots « sauf en cas de démission » on a voulu souligner la possibilité que le président démissionne de cette charge sans qu'il soit mis fin à son mandat de membre.

En vue d'assurer l'exercice, sans discontinuité, de la présidence, il est nécessaire de déterminer comment il sera pourvu au remplacement du président en cas d'absence ou d'empêchement de celui-ci. Le règlement proposé est analogue à celui qui, pour le remplacement du bourgmestre, est prévu par l'article 107 de la loi communale.

Article 26.

On a pu considérer comme une lacune que la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique n'ait pas défini la compétence du président. Le texte propose d'y remédier.

Article 27.

A l'encontre de la législation actuelle, il n'est plus prévu de voix délibérative, mais seulement une voix consultative au bourgmestre, lorsqu'il assiste aux réunions du conseil.

La présidence de droit prévu pour lui est également supprimée.

Article 28.

§ 1. Le projet permet à tous les conseils de l'aide sociale de créer un bureau permanent. Il donne au conseil la possibilité de lui déléguer des attributions bien définies, pour autant qu'il ne s'agisse pas de prérogatives réservées par la loi au conseil lui-même.

Il appert du texte de cet article que le membre démissionnaire de son mandat au bureau reste néanmoins membre du conseil de l'aide sociale.

§ 2. A côté du bureau permanent, le conseil peut encore constituer des comités spéciaux.

Ceux-ci se différencient du bureau permanent sur deux points :

- a) le nombre de leurs membres n'est pas légalement fixé;
- b) ils peuvent être plusieurs, leurs attributions devant être déterminées avec précision.

Toutefois, afin de souligner l'importance du service social en rapport avec la mission des centres d'aide sociale, la priorité doit être donnée à la constitution d'un comité spécial pour le service social.

Article 29.

Alors que dans la législation actuelle seuls les règlements d'ordre intérieur arrêtés pour les institutions d'assistance sont soumis à l'approbation de l'autorité de tutelle, il est estimé que les règlements d'ordre intérieur éventuellement arrêtés pour les services des centres d'aide sociale devaient de même être soumis à cette approbation.

Par ailleurs, le projet s'écarte de l'actuelle législation en désignant comme autorité de tutelle en cette occasion, le collège des bourgmestre

voogdijoverheid aangeduid als het gaat om plaatselijke centra, terwijl voor de gewestelijke centra deze bevoegdheid aan het college van burgemeesters opgedragen wordt.

De mededeling van die reglementen aan de gouverneur heeft de eventuele uitoefening van de algemene voogdij ten doel.

Artikel 30.

Het wordt nodig geacht de plaats aan te duiden waar de raad voor maatschappelijk welzijn moet vergaderen ten einde iedere betwisting daaromtrent te voorkomen wat betreft de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 31.

Dit artikel werd geïnspireerd door artikel 63 van de gemeentewet. Het geeft geen aanleiding tot commentaar.

Artikelen 32, 33, 34 en 35.

Zonder commentaar.

Artikel 36.

De ervaring heeft van de noodzakelijkheid doen blijken ondubbelzinnig te bepalen of de vergaderingen al dan niet met gesloten deuren moeten plaatshebben.

De voorgestelde tekst is in zekere mate geïnspireerd door artikel 71 van de gemeentewet.

Artikel 37.

Zonder commentaar.

Artikel 38.

Deze verbodsbepalingen werden geïnspireerd door artikel 68 van de gemeentewet en zijn meer uitgebreid dan in de huidige wetgeving ten einde eventuele misbruiken te voorkomen.

Artikel 39.

Zonder commentaar.

Artikel 40.

Ten einde, enerzijds, aan de betrokkenen billijke statutaire regelen te waarborgen en, anderzijds, een degelijke werking van het centrum te verzekeren door een voor zijn taken bekwaam personeel, is het noodzakelijk dat de Koning algemene bepalingen uitvaardigt binnen de grenzen van dewelke de raad het statuut en de wedde van alle personeelsleden zal vaststellen.

Artikel 41.

Dit artikel heeft ten doel de taken en verplichtingen van de secretaris beter te omschrijven ten einde elke betwisting te vermijden.

Hierbij kan tevens verwezen worden naar artikel 37 van het huidig ontwerp.

Artikel 42.

§ 1. De voorgestelde tekst is geïnspireerd door artikel 30 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand en behoeft geen commentaar.

et échevins pour les centres locaux et le collège des bourgmestres pour les centres régionaux.

La communication de ces règlements au gouverneur a pour objectif, l'exercice éventuel de la tutelle générale.

Article 30.

Il est jugé nécessaire d'indiquer le lieu où doivent se tenir les réunions du conseil de l'aide sociale pour prévenir les discussions qui pourraient surgir à ce sujet dans le cas des centres régionaux d'aide sociale.

Article 31.

Cet article, inspiré de l'article 63 de la loi communale, ne donne pas lieu à commentaire.

Articles 32, 33, 34 et 35.

Sans commentaires.

Article 36.

L'expérience a démontré la nécessité de dire, sans équivoque, si les réunions doivent se tenir à huis clos ou non.

Le texte proposé est inspiré, dans une certaine mesure, de l'article 71 de la loi communale.

Article 37.

Sans commentaires.

Article 38.

Ces interdictions, inspirées de l'article 68 de la loi communale, ont une portée plus étendue que dans l'actuelle législation, dans le but d'éviter des abus.

Article 39.

Sans commentaires.

Article 40.

En vue de garantir aux intéressés des règles statutaires équitables et d'assurer un bon fonctionnement du centre grâce à un personnel compétent, il est nécessaire que le Roi arrête des dispositions générales dans les limites desquelles le conseil fixera le statut et le traitement de tous les membres du personnel.

Article 41.

Cet article tend à mieux déterminer les tâches et obligations du secrétaire en vue d'éviter toute contestation. Il y a lieu de se référer également à l'article 37 du présent projet.

Article 42.

§ 1. Le texte proposé s'inspire de l'article 30 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique et ne donne pas lieu à commentaire.

§ 2. Om een grotere eenvormigheid en meer waarborgen te verkrijgen, verleent deze paragraaf aan de Koning de macht om de grenzen vast te stellen binnen dewelke het bedrag van de borgtocht van de ontvanger dient te worden bepaald. In tegenstelling met de huidige wetgeving zal het thans de gouverneur zijn die bevoegd is om de beslissing tot vaststelling van het bedrag van de borgtocht goed te keuren.

Artikel 43.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn is in de eerste plaats een inrichting voor maatschappelijke dienstverlening. Het spreekt vanzelf dat er, naast de krachten die zich bezighouden met de werking van het bestuursapparaat, met name de secretaris en de ontvanger, een gespecialiseerd maatschappelijk werker dient in te staan voor de organisatie en de uitvoering van het sociaal werk.

In het kader van het huishoudelijk reglement van het centrum oordeelt de verantwoordelijke voor de sociale dienst vrij over de wijze waarop deze dienst het maatschappelijk werk dient uit te voeren. Als ambtenaar staat hij nochtans onder het gezag van de secretaris.

Artikel 44.

Dit artikel beoogt alle mogelijke vormen van samenwerking tussen de beoefenaars van de geneeskunst en de raden voor maatschappelijk welzijn mogelijk te maken : enerzijds, de statutaire benoeming, met alle gevolgen ervan en, anderzijds, elke andere vorm van samenwerking die dan echter bij overeenkomst dient geregeld te worden..

Artikel 45.

Waar onder de huidige wetgeving, voor de vaststelling van de kaders en voor het bepalen van de aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden, een dubbele goedkeuring, die van de gemeenteraad en die van de bestendige deputatie, voorzien wordt met alleen mogelijkheid van beroep tegen de beslissing van de bestendige deputatie, wordt het wenselijk geacht, om in het verleden ondervonden moeilijkheden te vermijden, hiervan af te zien en zich te beperken tot het verlenen van een advies door de gemeenteoverheden en tot de goedkeuring door de gouverneur.

Wegens de belangrijkheid van de te vervullen taken is het verantwoord dat de Koning de toegangsvoorwaarden voor de loopbanen van de sociale werkers vaststelt.

Artikel 46.

In de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand bestaat er reeds een onverenigbaarheid tussen de functies van secretaris en ontvanger en deze van gemeenteraadslid. Het huidige ontwerp breidt deze onverenigbaarheid op twee manieren uit :

1. zij wordt toegepast op alle personeelsleden,
2. zij slaat niet alleen op het mandaat van gemeenteraadslid maar insgelijks op het mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Bovendien dient opgemerkt dat, terwijl de huidige wetgeving de mogelijkheid biedt aan een lid van de commissie om het ambt van secretaris kosteloos waar te nemen, het huidig artikel hieraan insgelijks impliciet een einde stelt wat betreft de raad voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 47.

Zonder commentaar.

§ 2. Ce paragraphe donne au Roi le pouvoir de fixer les limites dans lesquelles doit être fixé le montant du cautionnement du receveur, ceci afin d'assurer plus d'uniformité et de garanties. Contrairement à la législation actuelle, ce sera le gouverneur qui aura compétence d'approbation de la décision fixant le montant du cautionnement.

Article 43.

Le centre d'aide sociale est en premier lieu un établissement d'aide sociale. Il va de soi, qu'à côté des personnes responsables de l'administration, notamment le secrétaire et le receveur, un travailleur social spécialisé doit s'occuper de l'organisation et de l'exécution de l'œuvre sociale.

Dans le cadre du règlement d'ordre intérieur du centre, le responsable du service social juge en toute liberté de la façon dont ce service est tenu d'exécuter le travail d'aide sociale. Cependant, en tant que fonctionnaire, il est subordonné au secrétaire.

Article 44.

Cet article vise à rendre possible toute forme de collaboration entre les praticiens de l'art de guérir et les conseils de l'aide sociale : d'une part, la nomination statutaire, avec toutes ses conséquences et, d'autre part, toute autre forme de collaboration, qui doit alors être réglée par convention.

Article 45.

Alors que la loi actuelle prévoit une double approbation, celle du conseil communal et celle de la députation permanente, pour la fixation des cadres du personnel et des conditions de recrutement et d'avancement, avec la seule possibilité d'un recours contre la décision de la députation permanente, il a été jugé souhaitable, en vue d'éviter les difficultés rencontrées dans le passé, de renoncer à ce système et de se limiter à l'avis émis par les autorités communales et à l'approbation donnée par le gouverneur.

L'importance des tâches à assumer justifie que les conditions d'accès aux carrières des travailleurs sociaux soient fixées par le Roi.

Article 46.

Dans la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique il existe déjà une incompatibilité entre les fonctions de secrétaire et receveur et le mandat de conseiller communal. Le présent projet étend cette incompatibilité de deux façons :

1. elle s'applique à tout le personnel,
2. elle s'applique non seulement au mandat de conseiller communal mais également à celui de membre du conseil de l'aide sociale.

En outre, il faut remarquer que, si la loi actuelle permet à un membre de la commission d'assumer, gratuitement, la fonction de secrétaire, le présent article met implicitement fin à cette possibilité pour le conseil de l'aide sociale.

Article 47.

Sans commentaires.

Artikelen 48 tot 52.

In de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt, voor wat aangaat de tuchtmaatregelen (schorsing, afzetting), verwezen naar de wet van 6 augustus 1909 « op de vastheid der bedieningen bij de weldadigheidsbesturen ».

Het blijkt wenselijk de nog dienende bepalingen van laatstgenoemde wet in te lassen in de organieke wet zelf.

Artikel 53.

De mogelijkheid moet geboden worden om, wanneer dit uiterst noodzakelijk is, in wel bepaalde omstandigheden personeel aan te werven binnen en zelfs buiten het personeelskader. Alles hangt hier af van het concept « dringend ». Het is juist om deze reden dat de op dit stuk genomen beslissingen niet onderworpen zijn aan een toezicht dat de uitwerking ervan zou kunnen vertragen. Het spreekt vanzelf dat in dit geval alle misbruiken moeten vermeden worden. Daarom moet de wetgever het juridisch stelsel, dat dergelijke aanwerving regelt, nader bepalen. Deze aanwervingen moeten essentieel beperkt worden wat de duur betreft en hebben bijgevolg een zeer precair karakter.

Artikel 54.

Ofschoon de wet van 10 maart 1925 de mogelijkheid biedt tot een werkelijke moderne organisatie van de maatschappelijke dienstverlening, moet worden vastgesteld dat de grote meerderheid van de commissies van openbare onderstand hiervan geen gebruik hebben gemaakt en dat zij bij het voeren van hun sociale actie niet met hun tijd zijn meegegaan.

Het artikel 54 somt de voornaamste taken op voor dewelke het centrum voor maatschappelijk welzijn verantwoordelijk is. Uit de woorden « doen verstrekken » blijkt dat die verantwoordelijkheid niet de verplichting inhoudt deze taken zelf uit te voeren; het centrum zal er de andere diensten en instellingen dienen bij te betrekken, zoals overigens voorzien is bij artikel 59 van het ontwerp.

Bovendien werd het, gelet op het dikwijls persoonlijk karakter van de gestelde problemen, nuttig geoordeeld het recht op vrije keuze te onderstrepen.

De meest geëvolueerde en de best aangepaste technieken moeten gebruikt worden om de taken zo degelijk mogelijk uit te voeren. Alle technieken worden hier bedoeld, inbegrepen het « sociaal casework », de sociale begeleiding, het groepswork en zelfs het sociaal opbouwwerk.

Punt 1. — Onderzoek en diagnose.

Het centrum moet elk geval onderzoeken, op welke wijze ook het hiervan kennis kreeg. Een aanvraag uitgaande van de belanghebbende wordt niet meer vereist; het centrum kan op eigen initiatief optreden.

Punt 2. — Documentatie en raadgevingen.

Daar de sociale wetgeving uiterst complex is geworden, is het onontbeerlijk dat er een dienst bestaat die, waargenomen door bekwaam personeel, de belanghebbenden kan documenteren en raad verschaffen in verband met hun rechten en hen kan oriënteren naar gespecialiseerde openbare of privé-diensten en organisaties. We denken hier aan de talrijke rijsdiensten in verband met de werkloosheid, met pensioenen, met gebrekkigen, verminkten en andere gehandicapten, met gezinsvergoedingen, enz. maar ook aan de vakbonden, de ziekenfondsen en andere privé-diensten.

Punt 3. — Morele en opvoedende hulp.

Deze paragraaf legt de nadruk op het feit dat de hulpverlening niet altijd materieel moet zijn. De psycho-sociale, morele en opvoedende hulp moet gebaseerd zijn op de zelfwerkzaamheid van de geholpen persoon.

Articles 48 à 52.

La loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique se réfère, en ce qui concerne les mesures disciplinaires (suspension, révocation), à la loi du 6 août 1909 « sur la stabilité des emplois dans les administrations de bienfaisance ».

Il paraît préférable d'insérer les dispositions encore valables de cette dernière loi dans la loi organique elle-même.

Article 53.

Il convient de prévoir la possibilité, dans des cas d'extrême nécessité de recruter du personnel, dans les limites et même en dehors du cadre, dans des circonstances bien définies. Tout dépend ici du concept « urgence ». C'est précisément pour cette raison que les décisions de cette espèce ne sont pas soumises à la tutelle, ce qui pourrait en retarder l'effet. Il va de soi que dans ces conditions tout abus doit être évité. C'est pour ce motif que le législateur doit préciser le régime juridique de pareil recrutement. Celui-ci doit être essentiellement limité dans le temps et sera donc de caractère fort précaire.

Article 54.

Bien que la loi du 10 mars 1925 rende possible une réelle organisation moderne de l'aide sociale, il faut bien se rendre à l'évidence que la grosse majorité des commissions d'assistance publique ne se sont pas engagées dans cette voie et qu'elles n'ont pas, dans leur action sociale, évolué avec le temps.

L'article 54 énumère les missions principales dont le centre d'aide sociale est responsable. Il résulte des termes « faire assurer » que cette responsabilité ne comporte pas l'obligation d'exécuter lui-même ces tâches; le centre devra y impliquer les autres services et établissements, comme le prévoit, par ailleurs, l'article 59 du projet.

En outre, eu égard au fait que les problèmes qui se posent ont souvent un caractère personnel, il a été jugé utile de souligner le droit au libre choix.

Les techniques les plus évoluées et les mieux appropriées doivent être mises en œuvre pour remplir les tâches au mieux. On vise ici toutes les techniques du service social, y compris le « case-work », la « guidance », le « group-work » et même le développement social de la communauté.

Point 1. — Enquête et diagnostic.

Quelle que soit la façon dont le centre a connaissance d'un cas, celui-ci doit être examiné. Il n'est pas exigé de demande émanant de l'intéressé; le centre peut intervenir d'initiative.

Point 2. — Documentation et conseils.

La complexité de plus en plus grande de la législation sociale rend indispensable un service qui, assuré par du personnel qualifié, puisse documenter et conseiller les intéressés quant à leurs droits et les orienter vers les services et organismes spécialisés, publics ou privés. On pense ici aux nombreux services nationaux en rapport avec le chômage, les pensions, les estropiés et mutilés et autres handicapés, les allocations familiales, etc. mais aussi aux syndicats, mutualités et à d'autres services privés.

Point 3. — Aide morale et éducative.

Ce paragraphe met en relief le fait que l'aide ne doit pas toujours être matérielle. L'aide psycho-sociale, morale et éducative doit être basée sur l'action personnelle de la personne aidée.

Deze hulp omvat onder meer de begeleiding van het gezin of van het individu bij het beheer van het gezinsbudget, bij de opvoeding van de kinderen, bij het ontstaan van crisisperiodes of conflictsituaties.

Punt 4. — Betreft de materiële hulp aan sociaal verzekerden.

Punt 5. — Betreft de materiële hulp aan niet-verzekerden.

Punt 6. — In de bescherming van het kind en van de jeugd is een belangrijke taak voor het centrum weggelegd.

Op dit stuk is de samenwerking onontbeerlijk tussen het centrum, de jeugdrechtsbank, het jeugdbeschermingscomité, de Procureur des Konings, de adoptiewerken, enz.

Punt 7. — De preventieve bijstand.

Daar waar de preventieve bijstand thans slechts mogelijk is in de door de wet uitdrukkelijk bepaalde gevallen, wordt nu de mogelijkheid geschapen voorbehoedende bijstand te verlenen onder alle vormen en dit zowel op individueel als op collectief vlak.

Deze preventieve bijstand omvat eveneens de organisatie van de preventieve geneeskunde.

Geen enkele overheid of organisatie is heden wettelijk verplicht instellingen of diensten voor preventieve geneeskunde in te richten en te beheren. We kennen wel een stelsel waarbij aan het individu bepaalde verplichtingen worden opgelegd (medisch schooltoezicht, zekere inentingen, enz.) maar niemand is verplicht diensten te organiseren, tot welke de betrokkenen zich kunnen wenden om aan genoemde verplichtingen te voldoen.

De inrichting van de preventieve geneeskunde behoort thans tot één van de taken van de centra voor maatschappelijk welzijn wanneer het openbaar of privé-initiatief in gebreke is gebleven.

Artikel 55.

Bij dit artikel wordt een recht op een sociaal bestaansminimum ingevoerd ten behoeve van eenieder die niet over voldoende inkomsten beschikt en niet in staat is zich deze te verschaffen.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn verzekert de uitoefening van dit recht door middel van tegemoetkomingen waarvan de Koning het minimum-bedrag bepaalt.

De mogelijkheid van het beroep voorzien bij artikel 75 van het ontwerp waarborgt aan de betrokkenen een objectief onderzoek van hun geval.

Artikel 56.

Het centrum is in zijn gebiedsomschrijving gehouden tot « dringende hulpverlening » aan de personen die « buiten de openbare weg of een openbare plaats », ingevolge ongeval of ziekte, onmiddellijk geneeskundige verzorging nodig hebben.

Door deze bepaling wordt gewoon de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening aangevuld, aangezien deze reeds de onmiddellijke verzorging regelt van de personen die zich in dezelfde omstandigheden « op de openbare weg of in een openbare plaats » bevinden.

Artikel 57.

Behalve de plicht, reeds voorzien in de huidige wetgeving, om de aansluiting bij verzorgingsinstellingen te bevorderen, wordt geoordeeld dat het insgelijks tot de taak van het centrum voor maatschappelijk welzijn behoort als tussenpersoon of als werkgever op te treden om de personen die moeten geholpen worden een betrekking te bezorgen ten einde hen aldus in regel te stellen met de wetten op de sociale zekerheid.

Il s'agit notamment d'aider la famille ou l'individu dans la gestion du budget familial, l'éducation des enfants, lors de la survenance de périodes de crise ou de situation de conflits.

Point 4. — Concerne l'aide matérielle aux assurés sociaux.

Point 5. — Concerne l'aide matérielle aux non-assurés.

Point 6. — La protection de l'enfance et de la jeunesse est une tâche importante pour le centre.

Dans ce domaine, la collaboration est indispensable entre le centre, le tribunal de la jeunesse, le comité de protection de la jeunesse, le Procureur du Roi, les œuvres d'adoption, etc.

Point 7. — L'assistance préventive.

Alors qu'actuellement l'assistance préventive n'est possible que dans des cas expressément déterminés par la loi, le projet crée la possibilité de l'assistance préventive sous toutes les formes et cela aussi bien au plan individuel que collectif.

Cette assistance préventive comporte également l'organisation de la médecine préventive.

Aucune autorité ni organisation n'est actuellement légalement tenue d'instituer et de gérer des institutions ou service de médecine préventive. Il existe bien un système suivant lequel l'individu est soumis à certaines obligations déterminées (inspection médicale scolaire, certaines vaccinations, etc.) mais personne n'est obligé d'organiser les services auxquels les intéressés pourraient s'adresser pour satisfaire aux dites obligations.

L'organisation de la médecine préventive, lorsque l'initiative publique ou privée est restée en défaut de le faire, figure parmi les tâches du centre d'aide sociale.

Article 55.

Cet article établit le droit à un minimum socio-vital à quiconque ne dispose pas de ressources suffisantes et n'est pas en mesure de se les procurer.

Le centre d'aide sociale assure l'exercice de ce droit par l'octroi d'interventions dont le Roi fixe le montant minimum.

La possibilité du recours prévu à l'article 75 du projet garantit aux intéressés un examen objectif de leur cas.

Article 56.

Le centre est obligé dans son ressort territorial de dispenser les « secours d'urgence » aux personnes qui, « en dehors de la voie publique ou d'un lieu public », ont besoin de soins de santé immédiats à la suite d'accident ou de maladie.

Cette disposition constitue le complément normal de la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente qui a déjà organisé celle-ci à l'égard des personnes qui se trouvent dans les mêmes conditions « sur la voie publique ou dans un lieu public ».

Article 57.

A part l'obligation, déjà prévue par la législation actuelle, de favoriser l'affiliation à des institutions de prévoyance, il est estimé qu'il entre également dans la mission du centre d'aide sociale d'intervenir comme intermédiaire ou comme employeur afin de procurer un emploi aux personnes qui doivent être aidées et qui se trouveront de la sorte être en règle vis-à-vis des lois sur la sécurité sociale.

Voor de gevallen waar het centrum zelf als werkgever optreedt, worden de modaliteiten van dit dienstbetoon door de Koning bepaald.

Artikel 58.

Dit artikel is geïnspireerd door artikel 75 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand.

Wat echter het toezicht betreft, zijn het advies van de gemeenteraad en de goedkeuring van de bestendige deputatie vervangen door de goedkeuring van de provinciegouverneur.

Artikel 59.

§ 1. Het is volstrekt nodig dat de centra voor maatschappelijk welzijn en de openbare en private diensten onderling samenwerken. Er dient, bijvoorbeeld, vermeden te worden dat verschillende diensten tegelijkertijd werkzaam zijn in hetzelfde gezin. Voornoemde diensten en de centra moeten dus mekaar aanvullen met het oog op de doeltreffendheid van de globale dienstverlening verstrekt aan de geholpen persoon.

Indien in bepaalde gevallen en met inachtneming van het recht op vrije keuze waarvan sprake in artikel 54, het centrum beroep doet op bestaande diensten die goed werken en het vertrouwen van de bevolking genieten, dan is het normaal dat het de door die diensten gemaakte kosten te zijnen laste neemt.

Bovendien zal het centrum, indien het zelf niet over de gepaste diensten en inrichtingen beschikt, bij voorkeur overeenkomsten sluiten met andere instellingen ten einde aan alle noden te kunnen voldoen.

§ 2. Om elke krachten- en geldverspilling tegen te gaan is het noodzakelijk dat voortdurend contact zou worden gehouden tussen het centrum en alle maatschappelijke werkers van de diensten en organisaties voor maatschappelijke dienstverlening die bedrijvig zijn in het werkgebied van het centrum.

Artikelen 60 en 61.

Door deze bepalingen wordt beoogd een einde te stellen aan de talrijke discussies die gerezen zijn bij de vraag welke kinderen onder de voogdij staan van de huidige commissies van openbare onderstand.

Eenzijds (art. 60) treedt het centrum van rechtswege als voogd op voor de minderjarigen tegenover wie niemand met de ouderlijke macht of met de voogdij is bekleed en anderzijds (art. 61) kan het centrum zich als voogd doen aanstellen door de jeugdrechtsbank over elke niet-ontvoogde minderjarige die aan het centrum is toevertrouwd.

Artikelen 62, 63 en 64.

Zonder commentaar.

Artikel 65.

Waar in de huidige wetgeving de Algemene Spaar- en Lijfrentekas het monopolium heeft voor de belegging van de kapitalen van de bij de commissie onder voogdij staande kinderen, werd het normaal bevonden dat de Minister een reeks instellingen zou aanduiden waar deze beleggingen kunnen gedaan worden.

Artikel 66.

Zonder commentaar.

Artikelen 67, 68 en 69.

Deze bepalingen geven, mits de nodige aanpassingen, de artikelen 16 en 17 weer van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen

Pour les cas où le centre lui-même intervient comme employeur, les modalités de cette prestation sociale sont à déterminer par le Roi.

Article 58.

Cet article s'inspire de l'article 75 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique.

Toutefois, en ce qui concerne la tutelle, l'avis du conseil communal et l'approbation de la députation permanente sont remplacés par la seule approbation du gouverneur de la province.

Article 59.

§ 1er. Il est absolument nécessaire que les centres d'aide sociale et les services publics et privés collaborent entre eux. Il faut, par exemple, éviter que les différents services s'occupent en même temps de la même famille. Lesdits services et les centres doivent, dès lors, se compléter les uns les autres en vue de rendre efficace l'aide globale octroyée à la personne secourue.

Si, dans des cas d'espèce et en sauvegardant le droit au libre choix dont question à l'article 54, le centre fait appel à des services existants qui fonctionnent bien et qui jouissent de la confiance de la population, il est normal qu'il prenne à sa charge les frais exposés par ces services.

En outre, si le centre ne dispose pas lui-même des services et établissements appropriés, il conclura de préférence des conventions avec d'autres institutions afin de pouvoir satisfaire à tous les besoins.

§ 2. Afin d'éviter tout gaspillage d'efforts et d'argent il est nécessaire que le centre d'aide sociale maintienne un contact permanent avec tous les travailleurs sociaux des services et organisations d'aide sociale, qui déploient une activité dans sa circonscription.

Articles 60 et 61.

Ces dispositions tendent à mettre une fin aux nombreuses discussions qui ont surgi sur le point de savoir quels enfants se trouvent sous la tutelle des actuelles commissions d'assistance publique.

D'une part (art. 60), le centre est tuteur d'office des mineurs d'âge à l'égard desquels personne n'est investi de la puissance paternelle ou de la tutelle et d'autre part (art. 61), le centre peut se faire désigner par le tribunal de la jeunesse comme tuteur de tout mineur non émancipé qui lui a été confié.

Articles 62, 63 et 64.

Sans commentaires.

Article 65.

Alors que dans la législation actuelle, la Caisse Générale d'Epargne et de Retraite détient un monopole quant au placement des capitaux des enfants se trouvant sous la tutelle de la commission, il a paru normal que le Ministre désigne une série d'institutions qui pourraient recevoir de tels dépôts.

Article 66.

Sans commentaires.

Articles 67, 68 et 69.

Ces dispositions reproduisent, moyennant les adaptations nécessaires, les articles 16 et 17 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge

van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, gewijzigd door de wet van 9 juli 1971.

Wat artikel 67 betreft dient erop gewezen dat de kosten van de maatschappelijke dienstverlening verstrekt buiten de in dit artikel bedoelde periode niet kunnen teruggevorderd worden.

Artikelen 70 tot 74.

Zonder commentaar.

Artikelen 75 en 76.

De verplichting van de gemeenschap tot het verstrekken van de maatschappelijke dienstverlening voorzien bij artikel 1 van het ontwerp en het genot van de bijstand voorzien bij artikel 55 zouden illusoir zijn zo er geen degelijke structuur van beroep werd ingericht.

Het is ter zake niet opportuun de behandeling van het beroep toe te vertrouwen aan de gewone rechtbanken. De beroepen zullen voorgelegd worden aan beroepskamers, waarvan de taak zich zal beperken tot gevallen van hoofdzakelijk sociale aard met een dringend karakter.

Het is nog van belang erop te wijzen dat, waar in de huidige wetgeving alleen beroep bestaat tegen een uitdrukkelijke beslissing, het voortaan ook mogelijk zal zijn beroep in te stellen bij het uitblijven van een beslissing.

Tenslotte schijnt op dit ogenblik de oprichting van één beroepskamer per provincie het meest aangewezen. In de provincies met verschillende taalstelsels zal het nodig zijn meerdere beroepskamers te voorzien.

Artikel 77.

De samenstelling van de beroepskamers gaf aanleiding tot vele gedachtenwisselingen in de commissies en in de werkgroepen.

Meerdere problemen stelden zich inderdaad wat betreft de doeltreffendheid van de beroepsinstantie en wat aangaat de nadrukkelijk gewenste representativiteit bij de samenstelling van dergelijke instantie.

Op het stuk van de doeltreffendheid is gebleken dat het aantal van zeven leden werkelijk een maximum was om voor de kamer het karakter van een rechtscollege te behouden, alsook om de eventuele hinderpalen te ontwijken van de « representatieve vergaderingen ».

Op het stuk van de representativiteit staat het vast dat de in dit land bestaande toestand zou leiden tot een aanzienlijke uitbreiding van het aantal leden, indien wetteksten of besluiten een opsomming zouden geven van al de diensten en instellingen, openbare of private, die betrokken zijn in sociale of medico-sociale aangelegenheden.

Bovendien moest men bij de benoeming van de leden, benevens de door de Regering rechtstreeks gedane aanwijzingen, ook rekening houden met de regionale voordrachten.

De personen bedoeld in het laatste lid van dit artikel worden in de beroepskamer opgenomen wegens hun ervaring alsook om een zekere eenheid van rechtspraak te verzekeren onder de verscheidene beroepskamers. Zij hebben alleen een raadgevende stem.

Artikel 78.

Er wordt geoordeeld dat aan een vertegenwoordiger van het centrum de mogelijkheid moet geboden worden het standpunt van het betrokken centrum te verdedigen of nader toe te lichten.

De beroepskamer moet niet noodzakelijk op stukken oordelen maar kan insgelijks sociale enquêtes doen verrichten vooraleer uitspraak te doen. Zij kan ook alle gewenste inlichtingen inwinnen: verslagen van sociale technici, adviezen van geneesheren, van psychologen, enz...

des secours accordés par les commissions d'assistance publique, modifiée par la loi du 9 juillet 1971.

En ce qui concerne l'article 67, il faut souligner que les frais d'aide sociale prestée en dehors de la période déterminée dans cet article ne peuvent être récupérés.

Articles 70 à 74.

Sans commentaires.

Articles 75 et 76.

Le devoir de la collectivité d'octroyer l'aide sociale, prévu à l'article premier du projet, et le bénéfice de l'assistance prévu à l'article 55 seraient illusoirs si l'on n'organisait pas une structure convenable de l'appel.

Il n'est pas opportun en l'espèce de confier l'appel aux tribunaux ordinaires. Les appels seront portés devant des chambres de recours dont la mission se limitera à des cas de nature essentiellement sociale et de caractère urgent.

Il ne manque pas d'intérêt de relever que dorénavant un recours sera possible également contre l'absence de décision et non seulement, comme dans l'actuelle législation, contre une décision expresse.

Enfin le niveau provincial paraît pour le moment être le mieux indiqué pour l'installation d'une chambre de recours. Dans les provinces où existent des régions de langues différentes il sera nécessaire que plusieurs chambres de recours soient organisées.

Article 77.

La composition des chambres de recours a provoqué de nombreux échanges de vues au sein des commissions et des groupes de travail.

Plusieurs problèmes se posaient en effet en ce qui concerne l'efficacité de l'instance de recours et la représentativité hautement souhaitable dans la composition de pareille instance.

Au plan de l'efficacité il a semblé que le nombre de sept membres était pratiquement un maximum pour garder à la chambre le caractère d'une instance de contentieux et la préserver des éventuelles embûches des « assemblées représentatives ».

Au plan de la représentativité, il est évident que la situation que l'on connaît dans ce pays conduirait à une augmentation considérable du nombre des membres, si la loi ou les arrêtés énuméraient tous les services et organismes, publics ou privés, qui sont impliqués dans les affaires sociales ou médico-sociales.

Au surplus, il fallait, lors de la nomination des membres, tenir compte des propositions régionales à côté des désignations faites directement par le Gouvernement.

Les personnes désignées dans le dernier alinéa de cet article font partie de la chambre de recours en raison de leur expérience et aussi afin d'assurer une certaine unité de jurisprudence entre les diverses chambres de recours. Elles n'ont qu'une voix consultative.

Article 78.

Il est estimé qu'il faut donner à un représentant du centre la possibilité de défendre ou de mieux préciser la position du centre intéressé.

La chambre de recours ne doit pas nécessairement juger sur pièces; elle peut aussi faire procéder à des enquêtes sociales avant de se prononcer. Elle peut aussi faire prendre tous renseignements souhaitables: rapports de techniciens sociaux, avis de médecins, de psychologues, etc...

Artikel 79.

Zonder commentaar.

Artikelen 80, 81 en 82.

De bepalingen die, in de huidige wetgeving, het administratief toezicht op het beheer van de goederen der commissies van openbare onderstand regelen, zijn zeer complex en vertragen in tamelijk grote mate de uitvoering van de beslissingen van de onderstandsbesturen in zaken waarvoor integendeel, met het oog op de doeltreffendheid, een zekere vlugheid is vereist.

Wat de centra voor maatschappelijk welzijn betreft, wordt voorgesteld de regels van dit administratief toezicht te versoepelen en te vereenvoudigen.

Vooreerst komt, voor het verlenen van advies, het college van burgemeester en schepenen of het college van burgemeesters, naargelang van het geval, in de plaats van de gemeenteraad of van de gemeenteraden. Deze oplossing biedt het voordeel van een grotere vlugheid, omdat die colleges meer en gemakkelijker samenkomen.

Verder wordt de ministeriële machtiging, die in het huidige stelsel de regel is, systematisch vervangen door die van de gouverneur, orgaan van de administratieve deconcentratie.

De tussenkomst van de bestendige deputatie, zo voor het geven van advies als voor het verlenen van een eventuele machtiging of goedkeuring, komt volledig te vervallen, wat het voordeel biedt een voogdijtrap uit te schakelen.

Deze wijzigingen brengen tevens met zich mede dat afstand wordt gedaan van de verwijzing naar het tiende van de gewone begroting der ontvangsten en naar bepaalde bedragen die de respectievelijke bevoegdheid van de voogdijoverheden bepalen.

Wat speciaal het artikel 82 betreft, dient erop gewezen dat de voorgestelde tekst het verwerven van roerende goederen aan het bijzonder toezicht onttrekt. Aldus wordt overeenstemming bereikt met het stelsel dat voor de gemeenten van toepassing is, aangezien de gemeentewet de aankoop van dergelijke goederen door de gemeenten aan geen enkele vorm van toezicht onderwerpt.

Artikel 83.

In de huidige sociale context hoort het dat de taak van het centrum inzake het gebruik van de kapitalen verruimd wordt.

Naast het bouwen en aankopen van sociale woningen mag het centrum ook deelgenoot worden in maatschappijen waarvan de sociale doeleinden in verband staan met de verschillende opdrachten van het centrum.

Artikel 84.

Waar in de huidige wetgeving de schenkingen en legaten aan de goedkeuring van de bestendige deputatie en eventueel aan die van de Koning onderworpen zijn, voorziet het ontwerp alleen de goedkeuring door de gouverneur.

Verder wordt in het ontwerp niet meer gesproken van geldinzameling in de openbare plaatsen en gebouwen of aan huis, noch over het plaatsen van bussen, daar hier de algemene reglementering ter zake kan toegepast worden.

Tenslotte wordt geoordeeld dat de schenkingen uit de hand geen machtiging vereisen.

Artikel 85.

Steunend op de ervaring is men de mening toegedaan dat een einde dient gesteld aan de thans bestaande verplichting de eerste

Article 79.

Sans commentaires.

Articles 80, 81 et 82.

Les dispositions qui, dans la législation actuelle, organisent la tutelle administrative s'exerçant sur la gestion des biens des commissions d'assistance publique, sont fort complexes et retardent, dans une mesure appréciable, l'exécution des décisions des administrations d'assistance dans des matières où l'efficacité exige, au contraire, une certaine rapidité.

Il est proposé d'assouplir et de simplifier les règles de cette tutelle administrative pour les centres d'aide sociale.

En premier lieu, au stade de l'avis, intervient, selon le cas, soit le collège des bourgmestre et échevins, soit le collège des bourgmestres, en lieu et place du conseil communal et des conseils communaux. Cette solution présente l'avantage d'une plus grande célérité, lesdits collèges se réunissant plus fréquemment et plus aisément.

Ensuite, l'autorisation ministérielle, qui constitue la règle dans le régime actuel, est systématiquement remplacée par celle du gouverneur, organe de la déconcentration administrative.

L'intervention de la députation permanente, tant à émettre un avis qu'à donner une autorisation ou approbation éventuelles, est totalement supprimée, ce qui présente l'avantage d'éliminer un échelon de tutelle.

Il résulte également de ces modifications qu'il est fait abandon de la référence au dixième du budget des voies et moyens ordinaire et à certains montants déterminant la compétence respective des autorités de tutelle.

En ce qui concerne spécialement l'article 82, il y a lieu de remarquer que le texte proposé soustrait à la tutelle spéciale l'acquisition de biens mobiliers. Il s'agit d'une mise en concordance avec le régime applicable aux communes, la loi communale ne soumettant à aucune forme de tutelle spéciale l'achat de tels biens par celles-ci.

Article 83.

Dans le contexte social actuel il convient d'élargir la tâche du centre en ce qui concerne le placement de capitaux.

A côté de la construction et de l'acquisition d'habitations sociales, le centre peut aussi s'intéresser aux participations à des sociétés lorsque leurs buts sociaux sont en rapport avec les différentes missions du centre.

Article 84.

Là où, dans la législation actuelle, les dons et legs sont soumis à l'approbation de la députation permanente et, éventuellement, à celle du Roi, le projet prévoit la seule approbation du gouverneur.

Par ailleurs, le projet ne parle plus des collectes dans les lieux et édifices publics, ou à domicile, ni du placement de tronc; la réglementation générale en cette matière peut être appliquée.

Enfin il est jugé que les dons manuels ne doivent être soumis à aucune autorisation.

Article 85.

S'appuyant sur l'expérience, on estime devoir abandonner l'exigence actuelle de l'adjudication publique pour la première location. En

verhuringen bij openbaar opbod toe te wijzen. In de praktijk komt het inderdaad meermalen voor dat om sociale, economische en zelfs om financiële redenen de voorkeur moet gegeven worden aan een verhuring uit de hand.

Het gevaar voor misbruik wordt vermeden door het feit dat de verhuring aan de goedkeuring van de gouverneur onderworpen wordt. Deze laatste is bevoegd zelfs voor de verhuringen voor meer dan negen jaar en de erfpachten die heden aan de goedkeuring van de Koning onderworpen zijn.

Artikel 86.

Waar in de huidige wetgeving het huren van goederen door de commissies van openbare onderstand niet aan goedkeuring onderworpen is, blijkt het nuttig ten einde eventuele misbruiken te voorkomen, dat van een bepaald bedrag af, in casu 400.000 frank, de goedkeuring van de gouverneur hiervoor vereist wordt.

Artikel 87.

Zoals dit het geval is voor de handelingen voorzien bij de vorige artikelen, versoepelt en vereenvoudigt de voorgestelde tekst het administratief toezicht op de werken die door de centra voor maatschappelijk welzijn dienen uitgevoerd te worden.

Aldus wordt, in tegenstelling met de huidige wetgeving, afstand gedaan van het onderscheid tussen ontvoogde en niet-ontvoogde gemeenten, alsmede van de verwijzing naar de verschillende bedragen die de respectievelijke bevoegdheid van de toezicht houdende overheden bepalen.

Er wordt voorgesteld de uitvoering van de werken waarvan de uitgave geen 500.000 frank overschrijdt, behoudens bijzondere bepalingen te onttrekken aan het bijzonder toezicht.

Voor de overige werken wordt het voorafgaand advies van de gemeenteraad vervangen door dit van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters, terwijl de machtiging door de gouverneur wordt verleend en niet meer door de bestendige deputatie.

Voor de werken aan de gebouwen dienstig tot hospitalisatie of met een sociale bestemming blijft de ministeriële machtiging behouden doch zonder de voorafgaande adviezen van de gemeenteraad en bestendige deputatie die thans vereist zijn.

Om te eindigen dient opgemerkt dat, indien er in het huidig artikel geen sprake meer is van het beroep zoals voorzien bij § 4 van artikel 53 van de wet van 10 maart 1925, hieruit niet moet worden afgeleid dat het afgeschaft werd. Het werd immers hernomen in de algemene bepaling voorzien voor artikel 89 van het ontwerp.

Artikel 88.

De goedkeuringen die in de huidige wetgeving (art. 54 van de wet van 10 maart 1925) tot de bevoegdheid van de gemeenteraad of van de bestendige deputatie behoren, worden thans aan het college van burgemeester en schepenen of aan het college van burgemeesters overgedragen.

Artikel 89.

Door dit artikel wordt, ten behoeve van het centrum voor maatschappelijk welzijn, een systematisch beroep bij de Koning ingesteld tegen de beslissingen van de gouverneur genomen met toepassing van de artikelen 80 tot 82 en 84 tot 87.

Artikelen 90 en 91.

Zonder commentaar.

pratique, il paraît en effet la plupart du temps que, pour des raisons sociales, économiques et mêmes financières, la préférence doit être donnée à la location de gré à gré.

Le risque d'abus est évité par le fait que la location est soumise à l'approbation du gouverneur. Celui-ci est compétent même pour les locations pour un terme de plus de neuf ans et les baux emphytéotiques, actuellement soumis à l'approbation du Roi.

Article 86.

Alors que dans la législation actuelle la prise en location des biens par les commissions d'assistance publique n'est soumise à aucune approbation, il paraît utile, pour éviter des abus éventuels, qu'à partir d'un certain montant, en l'occurrence 400.000 francs, l'approbation du gouverneur soit exigée pour pareille opération.

Article 87.

Tout comme pour les actes prévus dans les articles précédents, le texte proposé assouplit et simplifie la tutelle administrative en ce qui concerne les travaux à effectuer par les centres d'aide sociale.

Ainsi, à l'encontre de ce que prévoit la législation actuelle, il est fait abandon de la distinction entre les communes émancipées et non-émancipées, ainsi que de la référence aux différents montants déterminant la compétence respective des autorités de tutelle.

Il est proposé de soustraire à la tutelle spéciale, sauf dispositions particulières, l'exécution de travaux dont la dépense ne dépasse pas 500.000 francs.

Pour les autres travaux, l'avis préalable du conseil communal est remplacé par celui du collège des bourgmestre et échevins ou du collège des bourgmestres, tandis que l'autorisation est donnée par le gouverneur et non plus par la députation permanente.

Pour les immeubles affectés à l'hospitalisation ou ayant une destination sociale, l'autorisation ministérielle est maintenue mais sans les avis préalables du conseil communal et de la députation permanente, qui sont actuellement requis.

Enfin, il y a lieu de relever que si, dans le présent article, il n'est plus question du recours, tel que prévu au § 4 de l'article 53 de la loi du 10 mars 1925, il n'en résulte pas qu'il a été supprimé. En effet, il a été repris dans la disposition générale prévue à l'article 89 du projet.

Article 88.

Les approbations qui, dans la législation actuelle (art. 54 de la loi du 10 mars 1925), relèvent de la compétence du conseil communal ou de la députation permanente, sont attribuées au collège des bourgmestre et échevins ou au collège des bourgmestres.

Article 89.

Cet article institue, au profit du centre d'aide sociale, un recours systématique auprès du Roi contre les décisions du gouverneur prises en application des articles 80 à 82 et 84 à 87.

Articles 90 et 91.

Sans commentaires.

Artikelen 92 en 93.

De procedure voorzien voor de goedkeuring van de begroting en van de jaarlijkse rekening van het centrum voor maatschappelijk welzijn wijkt op meerdere punten af van de bestaande wetgeving.

Vooreerst moeten zowel de begroting als de jaarlijkse rekening vóór welbepaalde data aan het advies en de goedkeuring van de bevoegde voogdijoverheden onderworpen worden. Aldus wordt een bespoediging van de procedure betracht.

De dubbele goedkeuring, van gemeenteraad en bestendige deputatie, die op heden voor deze handelingen vereist is wat betreft de gemeentelijke onderstandcommissies, wordt in het ontwerp vervangen, enerzijds, door een advies verleend hetzij door de gemeenteraad voor het plaatselijk centrum, hetzij door de gemeenteraden voor het gewestelijk centrum, en anderzijds, door een goedkeuring verleend door de bestendige deputatie voor de begroting en door de gouverneur voor de jaarlijkse rekening.

Vermelden we nog dat het advies dat de goedkeuring van de begroting voorafgaat met redenen omkleed moet zijn.

In tegenstelling met de bestaande wetgeving wordt aan de overheid, belast met de goedkeuring van de begroting en van de jaarlijkse rekening, de mogelijkheid geboden deze te wijzigen. Hierdoor zal kunnen vermeden worden dat de begroting of de jaarlijkse rekening verworpen moet worden wegens de eventuele verbeteringen die er dienen aangebracht te worden.

Artikel 94.

Het laatste lid van dit artikel, ingegeven door de gemeentewet (art. 147^{quater}), laat het verplaatsen toe van de verantwoordelijkheid voor de thesaurie in het geval van een afzonderlijk beheer van bepaalde diensten of instellingen. De aanwijzing van een bijzondere ontvanger vermijdt immers een dubbele inschrijving van alle boekhoudkundige gegevens.

Artikelen 95 en 96.

Zonder commentaar.

Artikel 97.

Bij weigering door de bestendige deputatie is het niet meer de Koning doch de Minister die bevoegdheid heeft de nodige kredieten uit te trekken.

Artikel 98.

De bevoegdheid die de bestendige deputatie thans heeft in verband met de geweigerde of vertraagde bevelen tot betaling, wordt aan de gouverneur toegekend.

Artikel 99.

Zonder commentaar.

Artikelen 100, 101 en 102.

Deze artikelen regelen de financiering van de centra voor maatschappelijk welzijn.

Heden is in principe elke gemeente verplicht het tekort van haar commissie van openbare onderstand te dekken door daartoe op haar begroting het nodige krediet uit te trekken.

Het huidig ontwerp behoudt de verplichte financiële tussenkomst van de gemeente bij deficit van het centrum.

Articles 92 et 93.

La procédure prévue pour l'approbation du budget et compte annuel du centre d'aide sociale s'écarte sur plusieurs points de la législation existante.

Tout d'abord, tant le budget que le compte annuel doivent être soumis à l'avis et l'approbation des autorités de tutelle avant des dates bien déterminées. On vise de la sorte une accélération de la procédure.

La double approbation, par le conseil communal et la députation permanente, actuellement requise pour ces opérations en ce qui concerne les commissions communales d'assistance, est remplacée, dans le projet, d'une part, par un avis émis soit par le conseil communal pour le centre local, soit par les conseils communaux pour le centre régional et, d'autre part, par une approbation donnée par la députation permanente pour le budget et par le gouverneur pour le compte annuel.

Ajoutons que l'avis préalable à l'approbation du budget doit être motivé.

Le projet prévoit, ce que ne fait pas la loi actuelle, que l'autorité compétente pour l'approbation soit du budget, soit du compte annuel, peut les réformer. On évitera ainsi que des corrections éventuelles n'entraînent le rejet du budget ou du compte annuel.

Article 94.

Le dernier alinéa de cet article, inspiré de la loi communale (art. 147^{quater}), permet de déplacer la responsabilité de la trésorerie dans le cas de gestion distincte de certains services ou institutions. La désignation d'un receveur spécial évite en effet un double enregistrement de tous les mouvements comptables.

Articles 95 et 96.

Sans commentaires.

Article 97.

Dans le cas d'un refus de la députation permanente, ce n'est plus au Roi mais au Ministre qu'il appartiendra d'inscrire les crédits nécessaires.

Article 98.

La compétence que possède actuellement la députation en matière de refus ou de retard d'ordonnement de dépenses est attribuée au gouverneur.

Article 99.

Sans commentaires.

Articles 100, 101 et 102.

Ces articles règlent le financement des centres d'aide sociale.

Actuellement, chaque commune est en principe tenue de combler le déficit de sa commission d'assistance publique en inscrivant à son budget le montant nécessaire à cet effet.

Le présent projet maintient l'intervention financière obligatoire de la commune en cas de déficit du centre.

Er werd evenwel geoordeeld dat het onbillijk was het volledig deficit van de centra ten laste van de bediende gemeenten te leggen, temeer daar de financiële last soms zeer zwaar is.

Het blijkt logisch dat een gedeelte van het tekort gedragen wordt door de gemeenschap, dat wil zeggen door de Staat, om zodoende te vermijden de gemeenten waar een grote inspanning op sociaal gebied gedaan wordt, te penaliseren door een bovenmatige belastingdruk.

Deze tussenkomst van de Staat zou gebeuren door bemiddeling van een Speciaal Fonds voor maatschappelijk welzijn dat uitsluitend door hem wordt gespijsd.

Dit Fonds zou zijn toelagen rechtstreeks betalen aan het centrum voor maatschappelijk welzijn; aldus wordt tegemoet gekomen aan een herhaaldelijk uitgedrukte wens van de betrokken middens.

Bij de voorbereiding van het huidig ontwerp werden twee verschillende oplossingen in overweging genomen wat betreft de financiering van het nieuw stelsel.

De eerste stelde voor dat de gemeente forfaitair zou tussenkomen door middel van een toelage waarvan het bedrag door de Koning zou worden vastgesteld in functie van criteria die tegelijk rekening houden met het bevolkingscijfer en met de sociale noden. Indien de eigen inkomsten van het centrum en de gemeentelijke toelage ontoereikend zouden zijn, zou een Speciaal Fonds voor maatschappelijk welzijn de begroting van het centrum in evenwicht brengen.

De voorstanders van deze oplossing waren van mening dat het niet aangewezen is aan de gemeenten de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid te laten voor de ontwikkeling van de maatschappelijke dienstverlening. Wanneer immers de gemeente deficitair is, bestaat het gevaar dat de werking van het centrum van maatschappelijk welzijn, onder de druk van de gemeentelijke overheid, niet in de behoeften voorziet indien de financiële eisen de voorrang krijgen. Het hoorde dus de gemeenten tot een tegemoetkoming te verplichten en de wijze van vaststelling van hun tegemoetkoming te bepalen.

Tegen de voornoemde oplossing werden bezwaren ingebracht : ofwel zou zij leiden tot een ongecontroleerde verhoging, tot het overdrevene toe, van de uitgaven voor maatschappelijke dienstverlening, ofwel zouden een strenge inspectie en controle moeten worden ingevoerd, met als gevolg een verkeerde, zware en onaanvaardbare centralisatie wat betreft de geïndividualiseerde maatschappelijke dienstverlening.

In tegenstelling met de bovenstaande oplossing, behield de tweede oplossing de uiteindelijke financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten door deze te verplichten aan de centra voor maatschappelijk welzijn de toelagen te verlenen die nodig zijn voor het evenwicht van hun ontvangsten en uitgaven, terwijl het Speciaal Fonds zou tussenkomen op basis van objectieve verdelingscriteria vastgesteld door de Koning.

Ten gunste van die oplossing werd aangevoerd dat de plaatselijke besturen het best uitgerust zijn om de behoeften inzake maatschappelijke dienstverlening te bepalen en dat zij er dus verantwoordelijk voor zijn aan die noden het hoofd te bieden en de last te dragen van wat niet tot de nationale solidariteit behoort. Indien het waar is dat een controle nodig en onontbeerlijk is, dan is het evenwel verkieslijk dat zij gebeurt door een plaatselijk orgaan dat in nauw contact staat met het centrum voor maatschappelijk welzijn en beter dan het centraal bestuur kan oordelen over de te nemen plaatselijke initiatieven.

De Regering heeft er zich in onderhavig geval om bekommerd twee hoofdbeginselen met elkaar te verzoenen, te weten : enerzijds, aan de centra voor maatschappelijk welzijn de financiële middelen waarborgen die onontbeerlijk zijn voor het wellukken van de hervorming, en, anderzijds, de eindverantwoordelijkheid van de plaatselijke besturen behouden om hetzij onbezonnen uitgaven, hetzij een verkeerde centralisatie te vermijden.

De door het ontwerp voorgestelde oplossing komt aan deze beginselen tegemoet.

Toutefois il a été jugé qu'il n'était pas équitable de mettre le déficit complet des centres à charge des communes desservies, d'autant plus que la charge financière est parfois très lourde.

Il paraît logique de faire supporter par la collectivité, c'est-à-dire par l'Etat, une partie de ce déficit, afin d'éviter que soient pénalisées par une charge fiscale excessive, les communes qui font un gros effort dans le domaine social.

Cette intervention de l'Etat se réaliserait par l'intermédiaire d'un Fonds spécial de l'aide sociale, alimenté exclusivement par les deniers publics.

Rencontrant un vœu souvent exprimé par les milieux concernés, ce Fonds payerait ses subventions directement au centre d'aide sociale.

Au cours des travaux préparatoires deux solutions avaient été envisagées pour assurer le financement du nouveau régime.

La première proposait que la commune intervienne forfaitairement en octroyant une subvention dont le montant serait fixé par le Roi en fonction de critères tenant compte à la fois du chiffre de la population et des besoins sociaux. Si les ressources propres du centre et la subvention communale ne sont pas suffisantes, un Fonds spécial de l'aide sociale équilibrerait le budget du centre.

Les défenseurs de cette solution estimaient qu'il n'est pas opportun de laisser aux communes la responsabilité financière finale du développement de l'aide sociale, car, là où la commune est en déficit, le fonctionnement du centre d'aide sociale risque, sous la pression des autorités communales, de ne pas répondre aux besoins lorsque les impératifs financiers priment. Il convenait donc d'obliger les communes à intervenir et de prévoir le mode de fixation de leurs interventions.

L'on objectait contre cette solution qu'ou bien, elle aboutirait à un accroissement incontrôlé et qui risquerait d'être excessif, des dépenses de l'aide sociale, ou bien, qu'une inspection et un contrôle stricts devraient être mis en place, ce qui entraînerait une centralisation abusive, lourde et inacceptable en matière d'aide sociale individualisée.

A l'encontre de la solution ci-dessus, une deuxième formule maintenait la responsabilité financière finale des communes, en obligeant celles-ci à accorder aux centres d'aide sociale des subventions nécessaires à l'équilibre de leurs recettes et dépenses, tandis que le Fonds spécial intervenait sur base de critères objectifs de répartition arrêtés par le Roi.

On invoquait, à l'appui de cette formule, que ce sont les pouvoirs locaux qui sont les mieux armés pour évaluer les besoins d'aide sociale et qu'il est donc de leur responsabilité d'y faire face et de supporter ce qui n'incombe pas à la solidarité nationale. S'il est vrai qu'un contrôle est nécessaire et indispensable, il est cependant préférable qu'il provienne d'un organisme local en contact étroit avec le centre d'aide sociale et pouvant, mieux que le pouvoir central, juger des initiatives locales à prendre.

La préoccupation du Gouvernement, en l'occurrence, a été de concilier deux principes fondamentaux : d'une part, garantir aux centres d'aide sociale les moyens financiers indispensables à la réussite de la réforme, et, d'autre part, maintenir la responsabilité finale des pouvoirs locaux afin d'éviter soit des dépenses inconsidérées, soit une centralisation abusive.

La solution préconisée par le projet rencontre ces deux aspects du problème.

Artikel 103.

De huidige wet liet de inrichting van een inspectiedienst over aan de zorgen van het koninklijk initiatief. Deze dienst, die bestaat sinds 1930, heeft voldoening geschonken; de specialisatie en de ervaring van dit orgaan van administratief toezicht verantwoorden de wettelijke bekrachtiging ervan.

Artikel 104.

Dit artikel herneemt bijna volledig de huidige tekst van artikel 96 van de wet van 10 maart 1925.

De enige wijziging die wordt voorgesteld is de toevoeging van de woorden « met redenen omklede » op het einde van het eerste lid.

Het zal dus niet meer volstaan dat de toezichhoudende overheid een met de voorgelegde akte strijdige beslissing heeft betekend; deze beslissing zal met redenen omkleed moeten zijn en bij gebrek aan motivering zal de administratieve voogdijoverheid geacht zijn een beslissing te hebben genomen die overeenstemt met de akte van de commissie. Deze bepaling is een waarborg tegen elke willekeurige weigering van de voogdijoverheid.

Artikelen 105 en 106.

Zonder commentaar.

Artikel 107.

Gezien de wettelijkheid van de interventie van een door de gouverneur aangeduide commissaris bij de C.O.O. meermaals betwist werd, is het noodzakelijk deze bepaling, die reeds voorkomt in de gemeentewet, in het ontwerp op te nemen.

Artikel 108.

Door de oprichting van de Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn wordt de huidige Hoge Raad voor de Onderstand en het Maatschappelijk Dienstbetoon vervangen.

Artikel 109.

De studiegroepen die deelnamen aan de discussie van deze hervorming waren van oordeel dat het bestaan van een werkelijke studiedienst in de schoot van de administratie onontbeerlijk is.

De systematische beoordeling van de activiteiten van de centra voor maatschappelijk welzijn en van de provinciale diensten waarmede deze studiedienst ondermeer zou belast worden, leek inderdaad het beste middel om objectieve criteria op te stellen met het oog op de toepassing van de wet.

Artikel 110.

De oprichting van een dienst van maatschappelijke dienstverlening op provinciaal vlak dringt zich op wegens de grote diversiteit in de behandeling van de individuele gevallen. Deze diversiteit is verantwoord wanneer zij in functie van het individueel geval staat, maar niet wanneer het gaat over de middelen en methodes. Het is in verband met deze laatste vooral, dat de provinciale dienst een belangrijke rol kan spelen.

Daarbij komt dat verschillende openbare of privé-organisaties zich met dezelfde sectoren van de maatschappelijke dienstverlening bezighouden, zodat bij gebrek aan onderlinge contacten een versnippering van krachten ontstaat.

Article 103.

La loi actuelle laissait à l'initiative du Roi le soin d'organiser un service d'inspection. Ce service, qui existe depuis 1930, a donné satisfaction; la spécialisation et l'expérience de cet organe de tutelle administrative justifient que la loi elle-même en consacre l'institution.

Article 104.

Cet article reprend presque intégralement le texte actuel de l'article 96 de la loi du 10 mars 1925.

La seule modification qu'on propose est d'ajouter le terme « motivée » à la fin du premier alinéa.

Il ne suffira donc plus que l'autorité de tutelle ait notifié une décision contraire à l'acte qui lui a été soumis; cette décision devra être motivée et à défaut de motivation, le tuteur administratif sera censé avoir rendu une décision conforme à l'acte de la commission. Cette disposition constitue une garantie contre tout refus arbitraire de l'autorité de tutelle.

Articles 105 et 106.

Sans commentaires.

Article 107.

Etant donné que la légalité de l'intervention d'un commissaire désigné par le gouverneur auprès d'une C.A.P. a été maintes fois contestée, il est nécessaire de reprendre dans le projet cette disposition, qui figure déjà dans la loi communale.

Article 108.

En remplacement de l'actuel Conseil supérieur de l'assistance et du Service social, il est créé un Conseil supérieur de l'aide sociale.

Article 109.

Les groupes d'étude qui ont participé à la discussion de cette réforme ont estimé que la présence d'un véritable service d'étude au sein de l'administration est indispensable.

L'observation systématique des activités des centres d'aide sociale et des offices provinciaux dont ce service serait notamment chargé, paraît en effet être le meilleur moyen pour déterminer des critères objectifs en rapport avec l'application de la loi.

Article 110.

La création d'un office de l'aide sociale s'impose au plan provincial en raison de la grande diversité dans le traitement des cas individuels. Cette diversité se justifie quant à la considération du cas, dans son individualité, mais non quant aux moyens et aux méthodes. C'est donc au plan de celles-ci que l'office provincial peut jouer un rôle important.

Comme à côté de cela différentes organisations des secteurs public ou privé s'occupent des mêmes secteurs de service social, il en résulte un certain gaspillage des ressources, lorsqu'il n'existe pas de contacts réciproques.

Artikel 111.

De nadruk dient gelegd op het adviserend karakter van de dienst. Dit advies werkt in twee richtingen : enerzijds zal het gericht zijn tot de voogdijoverheden, anderzijds tot de centra voor maatschappelijk welzijn, de privé-organisaties en het publiek.

De provinciale dienst zal ter beschikking staan van elke instantie die om advies verzoekt, maar zal ook op eigen initiatief elk probleem ter studie kunnen nemen.

Het repertoriëren van de bestaande mogelijkheden en het ter beschikking stellen van de gegevens aan al wie er om verzoekt zal een van de belangrijkste opdrachten zijn.

De dokumentatie waarvan sprake in het 2° van het artikel, zal zeer uitgebreid moeten zijn, zowel op het gebied van de statistiek als op dit van de vakliteratuur.

In het 3° wordt een belangrijke rol voorzien op het gebied van de planning op gewestelijk vlak. De aldus verzamelde gegevens evenals de voorstellen die worden geformuleerd, zullen de studiedienst en de Minister toelaten een verantwoorde nationale planning vast te leggen.

Tenslotte kan vanuit de provinciale dienst met nuttig gevolg een geconcentreerde inspanning ondernomen worden op het stuk van de supervisie en de vorming van de personeelsleden van de centra voor maatschappelijk welzijn, die van zijn werkgebied afhangen.

Artikel 112.

Uit de ervaring blijkt de noodzakelijkheid dat maatregelen worden genomen van samenwerking en coördinatie tussen de centra en de verschillende organisaties voor maatschappelijke dienstverlening. De Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn kan bij het tot stand komen van deze maatregelen een belangrijke rol vervullen.

Artikel 113.

Het moet de centra mogelijk zijn zich te verenigen om objecten van een bepaald sociaal belang te verwezenlijken.

Het gebeurt maar al te vaak dat bepaalde doeleinden slechts kunnen bereikt worden met vereende krachten. Hierbij kan gedacht worden aan de oprichting van rustoorden voor bejaarden, verplegingsinstellingen, gezondheidscentra, enz....

Het is wenselijk dat zowel de Staat, de provincies en de gemeenten, als de andere natuurlijke of rechtspersonen, deel kunnen uitmaken van deze verenigingen.

Artikelen 114 tot 118.

Deze bepalingen zijn grotendeels ingegeven door de wet van 1 maart 1922 op de vereniging van gemeenten tot nut van het algemeen.

Bovendien vergen zij geen ander commentaar.

Artikel 119.

Het lijkt logisch dat bij een wijziging van het object van de vereniging, aan de leden de mogelijkheid geboden wordt zich terug te trekken. Het kan inderdaad voorkomen dat het gewijzigde doel niet meer beantwoordt aan de belangen van een of ander toetredend lid.

In dat geval is het gewettigd dat de tegenwaarde van de inbreng wordt teruggeschonken. Deze tegenwaarde wordt vastgesteld aan de hand van de boekhoudkundige gegevens op het ogenblik van het ontslag.

Article 111.

Il convient de souligner le caractère consultatif de l'office. Cette compétence d'avis s'exerce dans deux directions : d'une part, apport d'avis aux autorités de tutelle, d'autre part, fourniture de documentation aux centres d'aide sociale, aux organisations privées et au public.

L'office provincial sera à la disposition de toute instance qui lui demandera un avis mais il pourra aussi d'initiative entreprendre l'étude d'un problème.

Répertoire les possibilités existantes et mettre les données à la disposition de quiconque le désire figureront parmi les tâches les plus importantes.

La documentation dont question au 2° de cet article sera très étendue, aussi bien dans le domaine des statistiques que dans celui de la littérature spécialisée.

Sous le 3°, il est prévu un rôle important quant à l'établissement d'un planning pour la région. Les données ainsi rassemblées ainsi que les propositions de l'Office permettront au services d'études et au Ministre de jeter les bases d'un planning national bien motivé.

Enfin, l'office provincial peut entreprendre avec succès de faire un effort concentré dans le domaine de la supervision et de la formation des agents des centres d'aide sociale dépendant de sa circonscription.

Article 112.

L'expérience démontre la nécessité de prendre des mesures de collaboration et de coordination entre les centres et les différentes organisations d'aide sociale. Le Conseil supérieur de l'aide sociale pourra remplir un rôle important dans la réalisation de ces mesures.

Article 113.

Il faut donner aux centres la possibilité de s'associer en vue de la réalisation d'objets d'un intérêt social déterminé.

Il arrive très souvent que certains objectifs ne sont réalisables que par le groupement des forces. On pense ici à la création des homes pour personnes âgées, d'hôpitaux, de centres de santé, etc....

Il est souhaitable que l'Etat, les provinces et les communes, aussi bien que les autres personnes physiques ou morales, puissent faire partie de ces associations.

Articles 114 à 118.

Ces dispositions s'inspirent en majeure partie de la loi du 1er mars 1922 relative à l'association de communes dans un but d'utilité publique.

En outre, elles n'appellent pas d'autre commentaire.

Article 119.

Il paraît logique que, lors d'une modification des objets de l'association, il soit possible aux membres de se retirer. Il peut se faire en effet que l'objectif modifié ne réponde plus aux intérêts de l'un ou l'autre membre.

Dans ce cas, il est légitime que la contre-partie des apports soit remboursée. Cette contrepartie est estimée à la valeur comptable au moment de la démission.

Artikel 120.

Gelet op de ernst van de te nemen beslissing en haar uitzonderlijk karakter wordt de uitsluiting van een lid aan de algemene vergadering toevertrouwd. Bovendien is hiertoe een meerderheid van 2/3 der stemmen vereist.

Artikel 121.

Daar deze verenigingen uitsluitend objecten van sociaal belang tot doel hebben die in verband staan met de zending van de centra lijkt het vanzelfsprekend dat de publiekrechtelijke personen steeds de leidende hand hebben. Bovendien wordt door deze bepaling vermeden dat winstbejag wordt nagestreefd en hierdoor afgeweken wordt van het werkelijk sociaal oogmerk.

De natuurlijke en rechtspersonen die eventueel tot de vereniging zijn toegetreten hebben in ieder geval een volwaardige medezeggenschap.

Artikel 122.

De bepalingen van dit artikel werden geïnspireerd door artikel 147ter van de gemeentewet.

Artikel 123.

De bijzondere rekenplichtige heeft een grote verantwoordelijkheid. Het is derhalve normaal dat hij onder dezelfde regelen valt als de ontvangers van de centra voor maatschappelijk welzijn.

Artikel 124.

Deze bepalingen werden geïnspireerd door de wet van 1 maart 1922 voornoemd.

Artikel 125.

Het is nodig dat het bijzonder toezicht dat toegepast wordt op de centra voor maatschappelijk welzijn ook geldt voor de verenigingen van deze laatste.

Artikel 126.

Er diende een maximumduur bepaald. Dertig jaar lijkt een redelijke termijn. Op dit ogenblik kan er vastgesteld worden of het zijn nut heeft een verlenging toe te staan.

Artikelen 127 en 128.

Deze bepalingen werden geïnspireerd door de wet van 1 maart 1922 voornoemd.

Artikelen 129 en 130.

Zonder commentaar.

Artikelen 131 en 132.

Deze artikelen hernemen, mutatis mutandis, respectievelijk de tekst van de artikelen 88 en 56, eerste lid, van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand. Zij geven geen aanleiding tot commentaar.

Artikelen 133, 134 en 135.

Deze overgangsbepalingen werden geïnspireerd door de artikelen 101, 102 en 103 van de wet van 10 maart 1925.

Article 120.

Etant donné la gravité de la décision à prendre et son caractère exceptionnel, l'exclusion d'un membre est réservée à l'assemblée générale, et de plus à la majorité des 2/3 des voix.

Article 121.

Etant donné que les objectifs de ces associations sont exclusivement d'ordre social et en rapport avec la mission des centres, il semble aller de soi que les personnes de droit public aient toujours les leviers de commande. De plus, on évite par cette disposition que l'association s'écarte de son objectif social en poursuivant un but de lucre.

Les personnes physiques et morales qui font partie de l'association ont en tout cas voix au chapitre.

Article 122.

Les dispositions de cet article s'inspirent de l'article 147ter de la loi communale.

Article 123.

Le comptable spécial a une grande responsabilité. Il est dès lors normal qu'il soit soumis aux mêmes règles que les receveurs des centres d'aide sociale.

Article 124.

Ces dispositions s'inspirent de la loi du 1er mars 1922 déjà citée.

Article 125.

Il est nécessaire que la tutelle spéciale qui s'applique aux centres d'aide sociale joue également pour les associations de centres.

Article 126.

Il y a lieu de fixer une durée maximum. Trente ans paraît une période raisonnable. A ce moment, il peut être décidé s'il est utile de permettre une prolongation.

Articles 127 et 128.

Ces dispositions s'inspirent de la loi du 1er mars 1922 déjà citée.

Articles 129 et 130.

Sans commentaires.

Articles 131 et 132.

Ces articles reprennent mutatis mutandis, respectivement le texte des articles 88 et 56, alinéa premier, de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique. Ils ne donnent pas lieu à commentaire.

Articles 133, 134 et 135.

Ces dispositions transitoires s'inspirent des articles 101, 102 et 103 de la loi du 10 mars 1925.

Artikel 136.

Dit artikel, geïnspireerd door artikel 84 van voornoemde wet van 10 maart 1925, wordt beschouwd als een overgangsbepaling. De auteurs van het ontwerp zijn van oordeel dat dit stelsel van stichtingen voorbijgestreefd is en er nog slechts melding van dient gemaakt om de bestaande toestanden te regelen.

Artikelen 137 en 138.

Zonder commentaar.

**ONTWERP VAN ORGANIEKE WET BETREFFENDE
DE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN.**

HOOFDSTUK I.**Algemene bepalingen.****ARTIKEL 1.**

Elk persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Met dit doel worden centra voor maatschappelijk welzijn opgericht die, onder de door deze wet bepaalde voorwaarden, tot opdracht hebben deze dienstverlening te verstrekken of te doen verstrekken aan elke persoon die er behoefte aan heeft op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied.

De maatschappelijke dienstverlening wordt verleend in functie van de individuele en collectieve behoeften waarvan de bevrediging tot doel heeft eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

ART. 2.

De centra voor maatschappelijk welzijn zijn openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid; zij worden hetzij plaatselijk, hetzij gewestelijk ingericht.

Het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn oefent zijn bevoegdheden uit binnen de grenzen van één enkele gemeente; het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bedient een groep van gemeenten die tot hetzelfde taalgebied behoren.

ART. 3.

De Koning wijst de gemeenten of de groepen van gemeenten aan waar de oprichting van een plaatselijk of gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn geboden is, rekening houdend met het bevolkingscijfer, de oppervlakte van het grondgebied, de sociale noden, alsmede met de beheerde instellingen en vermogens.

Hij zal in overweging nemen dat elk centrum voor maatschappelijk welzijn om de uitvoering van de bij deze wet voorziene opdrachten te verzekeren, moet beschikken over minstens twee personeelsleden met volledige dienstduur, de ene de functie van secretaris waarnemend, de andere de maatschappelijke werker verantwoordelijk voor de sociale dienst.

HOOFDSTUK II.

**Bijzondere bepalingen
betreffende het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn.**

ART. 4.

De Koning wijst de gemeente aan waar de zetel van het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn gevestigd is en bepaalt de naam van dit centrum.

Article 136.

Cet article, dont le texte est inspiré de l'article 84 de la loi précitée du 10 mars 1925, est considéré comme une disposition transitoire. Les auteurs du projet estiment que ce système de fondations est dépassé et ne doit plus être prévu que pour régler les situations existantes.

Articles 137 et 138.

Sans commentaires.

**PROJET DE LOI ORGANIQUE
DES CENTRES D'AIDE SOCIALE.**

CHAPITRE Ier.**Dispositions générales.****ARTICLE 1er.**

Toute personne a droit à l'aide sociale. A cet effet, il est créé des centres d'aide sociale qui, dans les conditions déterminées par la présente loi, ont pour mission d'assurer ou de faire assurer l'aide à toute personne qui en a besoin dans le domaine social, médico-social et médical.

Cette aide est accordée en fonction des besoins individuels et collectifs dont la satisfaction a pour but de permettre à chacun de mener une vie conforme à la dignité de la personne humaine.

ART. 2.

Les centres d'aide sociale sont des établissements publics jouissant de la personnalité civile; ils ont un caractère local ou régional.

Le centre local d'aide sociale exerce son activité dans les limites d'une seule commune; le centre régional d'aide sociale dessert un groupe de communes qui appartiennent à la même région linguistique.

ART. 3.

Le Roi désigne les communes ou les groupes de communes appelées à constituer un centre local ou régional d'aide sociale, compte tenu du nombre d'habitants, de la superficie du territoire, des besoins sociaux ainsi que des établissements et du patrimoine gérés.

Il prendra en considération le fait que, pour exécuter ses missions légales, chaque centre d'aide sociale devra disposer d'au moins deux agents occupés à temps plein, dont l'un est le secrétaire et l'autre le travailleur social responsable du service social.

CHAPITRE II.

**Dispositions particulières
au centre régional d'aide sociale.**

ART. 4.

Le Roi désigne la commune, siège du centre régional d'aide sociale et fixe la dénomination de ce centre.

Wanneer een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn gemeenten bedient die gelegen zijn in verschillende provincies, wordt het toezicht dat aan deze laatste behoort, op dit centrum uitgeoefend door de provinciale overheden van de gemeente waar de zetel van het centrum gevestigd is.

ART. 5.

Er wordt een college van burgemeesters opgericht, samengesteld uit de burgemeesters van de gemeenten die bediend worden door het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn. De burgemeesters kunnen daartoe een lid van het college van burgemeester en schepenen afvaardigen.

De burgemeester van de zetel van dit centrum voor maatschappelijk welzijn is van rechtswege voorzitter van het college van burgemeesters; dit duidt voor hem een plaatsvervanger aan.

Dit college is belast met de taken die in deze wet worden bepaald.

De vergaderingen van het college hebben plaats in de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn na schriftelijke bijeenroeping door de voorzitter ten minste drie vrije dagen vóór de dag van de vergadering.

Het college van burgemeesters kan slechts geldig beraadslagen indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.

Evenwel kan het, ongeacht het aantal van de aanwezige leden, beraadslagen over de zaken die voor de tweede maal op de agenda werden gebracht.

De besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen is de stem van de voorzitter beslissend.

De secretaris van de gemeente, zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn, neemt het secretariaat waar van het college van burgemeesters.

ART. 6.

In elk door een gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bediende gemeente, met uitzondering van de gemeente waar de zetel gevestigd is, duidt de in artikel 7 bedoelde raad voor maatschappelijk welzijn, onder de inwoners van de gemeente een persoon aan die tevens hetzij lid is van de raad voor maatschappelijk welzijn, hetzij personeelslid is van het gewestelijk centrum of van de gemeentelijke administratie van elke bedoelde gemeente. Deze persoon die geen lid mag zijn van de gemeenteraad kan belast worden met de uitvoering van bepaalde beslissingen van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Wanneer zijn tussenkomst wordt ingeroepen moet hij zich onmiddellijk in verbinding stellen met de diensten van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Wanneer hij, in een uiterst dringend geval ertoe genoopt is uitzonderlijk onmiddellijke hulp te verlenen, moet hiervan onverwijld kennis gegeven worden aan het centrum voor maatschappelijk welzijn.

HOOFDSTUK III.

De Raad voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING 1.

Samenstelling en vorming van de raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 7.

Het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bestuurd door een raad voor maatschappelijk welzijn, bestaande uit:

— 7 leden voor een bevolking die de 15.000 inwoners niet overschrijdt;

Lorsqu'un centre régional d'aide sociale dessert des communes situées sur le territoire de plusieurs provinces, les autorités provinciales de la commune, siège du centre, exercent leur tutelle sur celui-ci.

ART. 5.

Il est créé un collège des bourgmestres composé des bourgmestres des communes desservies par le centre régional d'aide sociale. Les bourgmestres peuvent déléguer à cette fin un membre du collège échevinal.

Le bourgmestre du siège de ce centre d'aide sociale est de droit président du collège des bourgmestres; celui-ci lui désigne un suppléant.

Ce collège est chargé des missions définies dans la présente loi.

Les réunions du collège ont lieu au siège du centre d'aide sociale, sur convocation écrite du président au moins trois jours francs avant le jour de la réunion.

Le collège des bourgmestres ne peut délibérer valablement que si plus de la moitié de ses membres sont présents.

Toutefois, il peut délibérer sur les objets mis pour la deuxième fois à l'ordre du jour, quel que soit le nombre des membres présents.

Les résolutions sont prises à la majorité des suffrages. En cas de parité, la voix du président est prépondérante.

Le secrétaire de la commune, siège du centre d'aide sociale, assume le secrétariat du collège des bourgmestres.

ART. 6.

Dans chaque commune desservie par un centre régional d'aide sociale, à l'exception de la commune siège, le conseil de l'aide sociale visé à l'article 7 désigne, parmi les habitants de la commune, une personne qui est en même temps soit membre du conseil de l'aide sociale, soit membre du personnel du centre ou de l'administration communale concernée. Cette personne, qui ne peut être membre du conseil communal, peut être chargée de l'exécution de certaines décisions du conseil de l'aide sociale.

Lorsque son intervention est requise, elle doit se mettre immédiatement en rapport avec les services du centre d'aide sociale.

Lorsque, dans un cas d'extrême urgence, elle est amenée, à titre exceptionnel, à accorder une aide sur le champ, celle-ci doit être signalée sans délai au centre d'aide sociale.

CHAPITRE III.

Le Conseil de l'aide sociale.

SECTION 1.

La composition et la formation du conseil de l'aide sociale.

ART. 7.

Le centre local d'aide sociale est administré par un conseil de l'aide sociale composé de:

— 7 membres pour une population ne dépassant pas 15.000 habitants;

- 9 leden voor een bevolking van 15.001 tot 50.000 inwoners;
- 11 leden voor een bevolking van 50.001 tot 150.000 inwoners;
- 13 leden voor een bevolking van meer dan 150.000 inwoners.

Het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bestuurd door een raad voor maatschappelijk welzijn, bestaande uit:

- 13 leden voor een bevolking die de 15.000 inwoners niet overschrijdt;
- 15 leden voor een bevolking van 15.001 inwoners tot 50.000 inwoners;
- 17 leden voor een bevolking van 50.001 tot 150.000 inwoners;
- 19 leden voor een bevolking van meer dan 150.000 inwoners.

Voor elk werkend lid wordt ten minste één plaatsvervanger aangewezen.

ART. 8.

§ 1. Om tot werkend of plaatsvervangend lid van een raad voor maatschappelijk welzijn te kunnen verkozen worden, moet men op de dag van de verkiezing Belg zijn, ten minste eenentwintig jaar en niet ouder dan vijfenzeftig jaar zijn, zich niet bevinden in een der gevallen van uitsluiting bepaald bij de gemeentekieswet en een verblijf in de gemeente hebben voor wat een plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn betreft of in één van de bediende gemeenten voor wat een gewestelijk centrum aangaat.

§ 2. Kunnen niet tot lid van een raad voor maatschappelijk welzijn verkozen worden:

- a) De provinciegouverneurs, de leden van de bestendige deputatie, de provinciale griffiers, de arrondissementscommissarissen, de burgemeesters en de schepenen;
- b) De personen aan wie het centrum voor maatschappelijk welzijn gewoonlijk materiële hulp verleent, hetzij voor hen zelf, hetzij voor de bij hen inwonende leden van hun gezin.

ART. 9.

Leden van de raad voor maatschappelijk welzijn mogen geen bloedverwanten of aanverwanten zijn tot en met de derde graad noch door de echt verbonden zijn. Worden bloed- of aanverwanten in die graad of twee echtgenoten verkozen bij dezelfde verkiezing, dan wordt de orde van voorrang geregeld overeenkomstig artikel 18.

Zijn twee bloed- of aanverwanten in de verboden graad of twee echtgenoten verkozen, de ene als werkend lid, de andere als plaatsvervangend lid, dan geldt het verbod tot zitting hebben alleen voor dit laatste lid.

Aanverwantschap, die na de verkiezing onder de leden van de raad tot stand komt, heeft het verval van hun mandaat niet tot gevolg.

ART. 10.

Onverminderd de bij andere wettelijke of reglementaire bepalingen gestelde onverenigbaarheden, mogen geen deel uitmaken van de raad voor maatschappelijk welzijn:

- a) De Rijks-, provincie- of gemeenteambtenaar, die werkzaam is in een dienst die rechtstreeks deelneemt aan het uitoefenen van het toezicht;
- b) De beoefenaars van de geneeskunst, die werkzaam zijn in de instellingen van het centrum voor maatschappelijk welzijn, alsmede de door dit centrum bezoldigde personeelsleden.

ART. 11.

Niemand kan lid zijn van meerdere raden voor maatschappelijk welzijn. De raad voor maatschappelijk welzijn mag ten hoogste voor één derde uit gemeenteraadsleden bestaan.

- 9 membres pour une population de 15.001 à 50.000 habitants;
- 11 membres pour une population de 50.001 à 150.000 habitants;
- 13 membres pour une population de plus de 150.000 habitants.

Le centre régional d'aide sociale est administré par un conseil de l'aide sociale composé de:

- 13 membres pour une population ne dépassant pas 15.000 habitants;
- 15 membres pour une population de 15.001 à 50.000 habitants;
- 17 membres pour une population de 50.001 à 150.000 habitants;
- 19 membres pour une population de plus de 150.000 habitants.

Il est désigné un suppléant au moins pour chaque membre effectif.

ART. 8.

§ 1er. Pour pouvoir être élu membre effectif ou suppléant d'un conseil de l'aide sociale, il faut, au jour de l'élection, être Belge, âgé de vingt et un ans au moins et de soixante-cinq ans au plus, ne pas se trouver dans un des cas d'exclusion prévus par la loi électorale communale et avoir une résidence dans la commune pour un centre local d'aide sociale ou dans l'une des communes desservies pour un centre régional.

§ 2. Ne peuvent être élus membre d'un conseil de l'aide sociale:

- a) Les gouverneurs de province, les députés permanents, les greffiers provinciaux, les commissaires d'arrondissement, les bourgmestres et les échevins;
- b) Les personnes qui reçoivent habituellement des secours matériels du centre d'aide sociale soit pour elles-mêmes, soit pour des membres de leur famille habitant sous leur toit.

ART. 9.

Les membres du conseil de l'aide sociale ne peuvent être parents ou alliés jusqu'au troisième degré inclusivement, ni être unis par les liens du mariage. Si des parents ou alliés à ce degré ou deux conjoints sont élus à la même élection, l'ordre de préférence est réglé conformément à l'article 18.

Si deux parents ou alliés au degré prohibé ou deux conjoints ont été élus, l'un membre effectif, l'autre membre suppléant, l'interdiction de siéger n'est opposée qu'à ce dernier.

L'alliance survenue après l'élection entre les membres du conseil n'emporte pas la déchéance de leur mandat.

ART. 10.

Sans préjudice des incompatibilités prévues par d'autres dispositions légales ou réglementaires, ne peuvent faire partie du conseil de l'aide sociale:

- a) Tout fonctionnaire ou agent de l'Etat, de la province ou de la commune, en fonction dans un service qui participe directement à l'exercice de la tutelle;
- b) Les praticiens qui exercent l'art de guérir dans les institutions du centre d'aide sociale ainsi que les agents rémunérés par celui-ci.

ART. 11.

Nul ne peut être membre de plusieurs conseils de l'aide sociale. Le conseil de l'aide sociale ne peut comporter plus d'un tiers de conseillers communaux.

ART. 12.

De leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en hun plaatsvervangers worden, na een volledige vernieuwing van de gemeenteraad, rechtstreeks verkozen door de gemeenteraadsleden. Hun mandaat verstrijkt de laatste dag van de tweede maand die volgt op de verkiezing van de leden van de nieuwe raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 13.

De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn van een gewestelijk centrum grijpt plaats na de installatie van alle gemeenteraden van de door het centrum bediende gemeenten. Alle gemeenteraadsleden van die gemeenten vormen samen één enkel kiezerskorps, waarvoor een bureau gevestigd is in elke gemeente. Het college van burgemeesters verricht, volgens de door de Koning bepaalde regels, de stemopneming binnen 24 uren in de gemeente, waar de zetel van het centrum gevestigd is.

ART. 14.

De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn heeft plaats in de loop van een vergadering gehouden op de derde maandag die volgt op de installatie van de gemeenteraad. Indien die datum samenvalt met een wettelijke feestdag, wordt de verkiezing verschoven naar de eerstvolgende werkdag.

ART. 15.

De gemeenteraadsleden mogen aan de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn deelnemen niettegenstaande hun bloed- of aanverwantschap met de kandidaten.

ART. 16.

De verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn geschiedt bij geheime stemming en in één enkele stemronde.

Voor deze verkiezing heeft elk gemeenteraadslid vier stemmen indien er zeven leden te verkiezen zijn, vijf indien er negen, zes indien er elf en acht indien er dertien of meer leden te verkiezen zijn.

Elk raadslid steekt evenveel stembrieven in de bus als hij stemmen heeft.

ART. 17.

Bij de stemming voor een werkend lid, wijst de kiezer op hetzelfde bulletin een plaatsvervangend lid aan.

De aanwijzing van de plaatsvervangers geschiedt onder dezelfde voorwaarden als de verkiezing van de werkende leden; de stemmen verkregen door deze kandidaat-plaatsvervangers worden afzonderlijk ingedeeld volgens de namen der gewone leden, aan wie deze kandidaten op de stembrieven zijn toegevoegd.

Dezelfde persoon kan als plaatsvervanger van twee of meer werkende leden aangewezen worden. De werkende leden kunnen verscheidene plaatsvervangers hebben, die achtereenvolgens in hun plaats optreden.

ART. 18.

De kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen zijn verkozen.

Bij staking van stemmen wordt voorrang verleend in de volgende orde :

1. aan de kandidaat die, op de dag van de verkiezing, een mandaat in een openbare inrichting voor maatschappelijk welzijn bekleedt; zijn twee of meer kandidaten in dat geval, dan wordt voorrang verleend aan hem die zijn mandaat het langst heeft uitgeoefend;

ART. 12.

Après un renouvellement total du conseil communal, les membres du conseil de l'aide sociale et leurs suppléants sont élus directement par les conseillers communaux. Leur mandat prend fin le dernier jour du deuxième mois qui suit l'élection des membres du nouveau conseil de l'aide sociale.

ART. 13.

L'élection des membres du conseil de l'aide sociale d'un centre régional a lieu après l'installation de tous les conseils communaux des communes desservies par le centre. Tous les conseillers communaux de ces communes forment ensemble un seul corps électoral, pour lequel un bureau est établi dans chaque commune. Le dépouillement des votes a lieu, dans les 24 heures, dans la commune du siège du centre de l'aide sociale par le collège des bourgmestres et suivant les modalités fixées par le Roi.

ART. 14.

L'élection des membres du conseil de l'aide sociale a lieu au cours d'une séance tenue le troisième lundi qui suit l'installation du conseil communal. Si cette date coïncide avec un jour férié légal, l'élection est reportée au premier jour ouvrable suivant.

ART. 15.

Les conseillers communaux peuvent prendre part à l'élection des membres du conseil de l'aide sociale nonobstant leur parenté ou leur alliance avec les candidats.

ART. 16.

L'élection des membres du conseil de l'aide sociale se fait au scrutin secret et en un seul tour.

Pour cette élection, chaque conseiller communal dispose de quatre voix s'il y a sept membres à élire, de cinq s'il y en a neuf, de six s'il y en a onze, de huit s'il y en a treize ou plus.

Chaque conseiller dépose autant de bulletins qu'il dispose de suffrages.

ART. 17.

En votant pour un membre effectif, l'électeur lui désigne sur le même bulletin, un membre suppléant.

La désignation des suppléants a lieu dans les mêmes conditions que l'élection des effectifs, les suffrages obtenus par ces candidats suppléants étant classés séparément d'après les noms des effectifs auxquels ces candidats sont adjoints sur les bulletins de vote.

La même personne peut être désignée comme suppléant de deux ou plusieurs membres effectifs. Les membres effectifs peuvent avoir plusieurs suppléants appelés à les remplacer par ordre successif.

ART. 18.

Sont élus, les candidats qui ont obtenu le plus grand nombre des suffrages.

En cas de parité de voix, la préférence est accordée dans l'ordre indiqué ci-après :

1. au candidat qui, au jour de l'élection, est investi d'un mandat dans un établissement public d'aide sociale; si deux ou plusieurs candidats se trouvent dans ce cas, la préférence est accordée à celui qui a exercé son mandat pendant le temps le plus long;

2. aan de kandidaat die vroeger een mandaat in een openbare inrichting voor maatschappelijk welzijn heeft uitgeoefend. Zijn twee of meer kandidaten in dat geval, dan wordt de voorrang gegeven aan hem die zijn mandaat het langst uitgeoefend en, bij gelijke duur, aan hem die het laatst is afgetreden.

3. aan de kandidaat die een mandaat van gemeenteraadslid bekleedt of heeft bekleedt;

4. aan de oudste kandidaat in jaren die de leeftijd van 60 jaar niet heeft bereikt.

ART. 19.

De uitslag van de verkiezing van de leden van de plaatselijke en gewestelijke raden en van hun plaatsvervangers wordt medegedeeld aan de bestendige deputatie.

Aanwijzingen gedaan in strijd met de voorschriften van deze wet worden door de bestendige deputatie vernietigd, hetzij ingevolge ingebrachte bezwaren, hetzij van ambtswege; in voorkomend geval herstelt zij de begane vergissingen.

Zij doet uitspraak binnen dertig dagen na ontvangst van de stukken.

De gouverneur brengt onmiddellijk de beslissing van de bestendige deputatie ter kennis van de gemeenteraad, wanneer het een lid van de plaatselijke raad voor maatschappelijk welzijn betreft of aan het college van burgemeesters wanneer het een lid van de gewestelijke raad voor maatschappelijk welzijn betreft; bij een ter post aangetekende brief maakt hij die beslissing eveneens bekend aan de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn en aan de plaatsvervangers wier aanduiding werd vernietigd, alsook aan hen die de bezwaren hebben ingediend.

Binnen vijftien dagen na de betekening staat voor hen evenals voor de gouverneur beroep open bij de Raad van State.

Indien de bestendige deputatie geen uitspraak heeft gedaan binnen dertig dagen na ontvangst van de stukken, brengt de gouverneur het verstrijken van die termijn ter kennis van hen die de bezwaren hebben ingediend.

Binnen vijftien dagen na de betekening staat voor hen evenals voor de gouverneur beroep open bij de Raad van State.

ART. 20.

Alvorens in dienst te treden leggen de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn de volgende eed af in de handen van de burgemeester van de gemeente, zetel van het centrum : « Ik zweer de verplichtingen van mijn ambt trouw na te komen. »

Het lid van de raad, dat na twee achtereenvolgende oproepingen tot eedaflegging te hebben ontvangen, zich zonder wettige reden van de vervulling van deze formaliteit onthoudt, wordt geacht afstand te doen van zijn mandaat.

ART. 21.

Het lid dat zich in een toestand van onverkiesbaarheid of van onverenigbaarheid bevindt zoals bepaald door deze wet, verliest zijn hoedanigheid van lid en houdt op deel uit te maken van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De raad stelt het feit vast en geeft er kennis van aan de betrokkene. Deze kan een beroep indienen bij de Raad van State binnen vijftien dagen na de betekening van de in dit verband getroffen beslissing.

Nochtans kan het lid van de raad voor maatschappelijk welzijn, dat de leeftijd van 65 jaar bereikt na zijn verkiezing als werkend lid of zijn aanduiding als plaatsvervangend lid, in functie blijven of een werkend lid vervangen tot aan de volledige vernieuwing van de raad.

ART. 22.

§ 1. Elk ontslagnemend lid blijft zijn ambt waarnemen tot zijn opvolger is beëdigd; de plaatsvervanger of het ter plaatsvervanging verkozen lid volindigt het mandaat van zijn voorganger.

2. au candidat qui, antérieurement, a exercé un mandat dans un établissement public d'aide sociale. Si deux ou plusieurs candidats se trouvent dans ce cas, la préférence est accordée à celui qui a exercé son mandat pendant le temps le plus long, et en cas d'égalité de durée, à celui qui est sorti de charge le plus récemment;

3. au candidat qui remplit ou a rempli un mandat de conseiller communal;

4. au candidat qui, sans avoir atteint l'âge de 60 ans, est le plus âgé.

ART. 19.

Le résultat de l'élection des membres des conseils locaux et régionaux et de leurs suppléants est communiqué à la députation permanente.

La députation permanente annule, soit sur réclamation, soit d'office, les désignations faites en violation des prescriptions de la présente loi; le cas échéant, elle redresse les erreurs commises.

Elle statue dans les trente jours de la réception des pièces.

Le gouverneur notifie aussitôt la décision de la députation permanente au conseil communal lorsqu'il s'agit d'un membre du conseil local de l'aide sociale ou au collège des bourgmestres lorsqu'il s'agit d'un membre du conseil régional de l'aide sociale; il la notifie également, par lettre recommandée à la poste, aux membres du conseil de l'aide sociale et aux suppléants dont la désignation est annulée, ainsi qu'aux réclamants.

Un recours au Conseil d'Etat leur est ouvert, ainsi qu'au gouverneur, dans les quinze jours de la notification.

Si la députation permanente n'a pas statué dans les trente jours de la réception des pièces, le gouverneur notifie l'expiration de ce délai aux réclamants.

Un recours au Conseil d'Etat leur est ouvert, ainsi qu'au gouverneur, dans les quinze jours de la notification.

ART. 20.

Avant d'entrer en fonctions, les membres du conseil de l'aide sociale prêtent, entre les mains du bourgmestre de la commune siège du centre, le serment suivant : « Je jure de m'acquitter fidèlement des devoirs de ma charge ».

Le membre du conseil qui, après avoir reçu deux convocations consécutives à l'effet de prêter serment, s'abstient, sans motif légitime, de remplir cette formalité, est considéré comme se désistant de son mandat.

ART. 21.

Le membre qui se trouve dans une situation d'incapacité ou d'incompatibilité définie par la présente loi, perd sa qualité de membre et cesse de faire partie du conseil de l'aide sociale.

Le conseil constate le fait et le notifie à l'intéressé. Celui-ci peut exercer un recours auprès du Conseil d'Etat dans les quinze jours de la notification de la décision intervenue à ce sujet.

Toutefois, le membre du conseil de l'aide sociale qui atteint l'âge de 65 ans après son élection en tant que membre effectif ou sa désignation en tant que suppléant peut rester en fonction ou remplacer un membre effectif jusqu'au renouvellement total du conseil.

ART. 22.

§ 1er. Tout membre démissionnaire reste en fonction jusqu'à la prestation de serment de son successeur; le suppléant ou le membre élu en remplacement achève le mandat de son prédécesseur.

§ 2. Is een lid verhinderd wegens de vervulling van zijn actieve militaire dienstdienst, dan wordt hij gedurende die periode vervangen door zijn plaatsvervanger.

Het voorgaande lid is evenwel slechts toepasselijk vanaf de eerste vergadering van de raad na die waarop de tot lid gekozen dienstplichtige is geïnstalleerd.

ART. 23.

In geval van zware nalatigheid of algemeen bekend wangedrag, kunnen de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn door de bestendige deputatie afgezet worden op voorstel van de raad voor maatschappelijk welzijn, van de gemeenteraad voor het plaatselijk centrum voor maatschappelijk welzijn of van het college van burgemeesters voor het gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn, of zelfs van ambtswege.

De belanghebbende en de raad voor maatschappelijk welzijn worden vooraf gehoord.

De beslissing van de bestendige deputatie wordt betekend aan het betrokken lid van de raad voor maatschappelijk welzijn, aan de belanghebbende raad voor maatschappelijk welzijn en gemeenteraad of college van burgemeesters. Zij beschikken over het recht een beroep in te dienen bij de Raad van State binnen vijftien dagen na de betekening.

AFDELING 2.

Werking van de raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 24.

De raad voor maatschappelijk welzijn regelt alles wat krachtens deze wet tot de bevoegdheid van het centrum voor maatschappelijk welzijn behoort.

ART. 25.

De raad voor maatschappelijk welzijn kiest onder zijn leden een voorzitter, waarvan het ambt, behalve in geval van ontslag, tegelijkertijd als het mandaat een einde neemt.

Bij ontstentenis of verhindering van de voorzitter wordt zijn ambt waargenomen door het lid dat hiervoor door hem wordt aangewezen.

Bij gebrek aan zulke aanwijzing wordt de voorzitter vervangen door het eerste op de ranglijst voorkomend lid, enzovoorts, tot wanneer de raad zelf een plaatsvervanger heeft aangeduid.

De ranglijst van de leden wordt geschikt in de orde van hun onafgebroken dienstdienst, te rekenen van hun eerste ambtsaanvaarding, en, bij gelijke dienstdienst, volgens het getal der bekomen stemmen.

ART. 26.

De voorzitter leidt de activiteiten van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Hij zorgt voor het voorafgaand onderzoek van de zaken die aan de raad en aan het bestendig bureau worden voorgelegd.

Hij roept de vergaderingen van de raad en van het bestendig bureau, waarvan hij van rechtswege lid is, bijeen en zit ze voor. Hij stelt de agenda van deze organen vast.

Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van de beslissingen van de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités.

Wanneer de voorzitter, in uiterst dringende gevallen, ertoe gebracht wordt uitzonderlijk onmiddellijk hulp te verlenen, stelt hij hiervan de raad in kennis op de eerstvolgende vergadering met het oog op de bekrachtiging van de beslissing.

§ 2. En cas d'empêchement d'un membre dû au fait qu'il effectue son terme de service militaire actif, il reste remplacé pendant cette période par son suppléant.

L'alinéa précédent ne s'applique toutefois qu'à partir de la première séance du conseil suivant celle de l'installation du milicien élu membre.

ART. 23.

Les membres du conseil de l'aide sociale peuvent, en cas de négligence grave ou d'inconduite notoire, être révoqués par la députation permanente, sur la proposition du conseil de l'aide sociale, du conseil communal pour le centre local d'aide sociale ou du collège des bourgmestres pour le centre régional d'aide sociale, ou même d'office.

L'intéressé et le conseil de l'aide sociale sont préalablement entendus.

La décision de la députation permanente est notifiée au membre du conseil de l'aide sociale, au conseil de l'aide sociale et au conseil communal ou au collège des bourgmestres intéressés. Un recours au Conseil d'Etat leur est ouvert dans les quinze jours de la notification.

SECTION 2.

Le fonctionnement du conseil de l'aide sociale.

ART. 24.

Le conseil règle tout ce qui est de la compétence du centre d'aide sociale en vertu de la présente loi.

ART. 25.

Le conseil de l'aide sociale élit dans son sein un président dont les fonctions prennent fin, sauf en cas de démission, en même temps que le mandat.

En cas d'absence ou d'empêchement du président, ses fonctions sont remplies par le membre du conseil désigné par lui à cet effet.

A défaut d'une telle désignation, le président est remplacé par le membre du conseil le premier dans l'ordre du tableau, et ainsi de suite, jusqu'à ce que le conseil ait désigné un remplaçant.

Le tableau est réglé d'après l'ordre d'ancienneté de service interrompu des membres, à dater du jour de leur première entrée en fonctions et, en cas de parité, d'après le nombre de votes obtenus.

ART. 26.

Le président dirige les activités du centre d'aide sociale.

Il veille à l'instruction préalable des affaires qui sont soumises au conseil et au bureau permanent.

Il convoque et préside les réunions du conseil et du bureau permanent dont il est membre de droit. Il arrête l'ordre du jour de ces assemblées.

Il est responsable de l'exécution des décisions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux.

Lorsqu'en cas d'extrême urgence, le président est amené, à titre exceptionnel, à accorder une aide immédiate, il en informe le conseil lors de la réunion suivante en vue de ratifier sa décision.

ART. 27.

Wanneer hij het nuttig oordeelt, woont de burgemeester van de gemeente, zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn, met raadgevende stem de vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn bij.

Hij kan er zich laten vertegenwoordigen, wanneer het een plaatselijk centrum betreft, door een schepen, of, wanneer het een gewestelijk centrum betreft, door zijn plaatsvervanger bedoeld in artikel 5, tweede lid.

ART. 28.

§ 1. De raad voor maatschappelijk welzijn kan in zijn midden een bestendig bureau aanstellen, samengesteld uit een aantal leden dat als volgt wordt bepaald :

- 3 voor een raad van 7 of 9 leden;
- 4 voor een raad van 11 of 13 leden;
- 5 voor een raad van 15 leden;
- 6 voor een raad van 17 of 19 leden.

De leden van het bestendig bureau worden aangewezen bij geheime stemming en in één enkele stemronde, waarvoor elk lid over één stem beschikt. Bij staking van stemmen wordt de oudste kandidaat in jaren verkozen verklaard.

De voorzitter van de raad maakt van ambtswege deel uit van dit bureau en zit het voor.

Het bestendig bureau is belast met het afhandelen van de zaken van dagelijks bestuur en met de bevoegdheden die de raad het uitdrukkelijk toevertrouwd heeft. De aan de goedkeuring van een toezichthoudende overheid onderworpen beslissingen kunnen enkel door de raad genomen worden.

Behalve in geval van ontslag, zijn de leden van het bureau aangeduid voor de duur van hun mandaat als lid van de raad voor maatschappelijk welzijn.

§ 2. De raad voor maatschappelijk welzijn kan in zijn midden bijzondere comités oprichten en hun wel bepaalde bevoegdheden overdragen. Hij wijst de leden van die comités aan volgens de hierboven vastgestelde wijze van stemmen.

Hij kan evenwel, behoudens andersluidende wettelijke of reglementaire verplichting, geen ander bijzonder comité oprichten, zolang hij geen bijzonder comité voor de sociale dienst heeft aangesteld.

Deze comités worden voor een bepaalde of onbepaalde duur aangesteld, zonder evenwel de datum van de volledige vernieuwing van de raad voor maatschappelijk welzijn te mogen overschrijden.

Behalve in geval van ontslag, zijn de leden van een comité aangesteld voor de duur van dit comité.

ART. 29.

De door de raad voor maatschappelijk welzijn vastgestelde huiselijke reglementen voor de diensten en instellingen van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden voor goedkeuring onderworpen aan het college van burgemeester en schepenen voor de plaatselijke centra voor maatschappelijk welzijn en aan het college van burgemeesters voor de gewestelijke centra voor maatschappelijk welzijn. Deze reglementen worden medegedeeld aan de provinciegouverneur.

ART. 30.

De raad voor maatschappelijk welzijn vergadert ten minste éénmaal per maand, na bijeenroeping door de voorzitter, die de dag en het uur bepaalt en de agenda vaststelt; bovendien roept de voorzitter de raad bijeen telkens dit noodzakelijk blijkt.

ART. 27.

Lorsqu'il le juge utile, le bourgmestre de la commune, siège du centre d'aide sociale, assiste, avec voix consultative aux séances du conseil de l'aide sociale.

Il peut se faire représenter à cette fin, quand il s'agit d'un centre local, par un échevin ou, quand il s'agit d'un centre régional, par son suppléant, visé à l'article 5, alinéa deux.

ART. 28.

§ 1er. Le conseil de l'aide sociale peut constituer en son sein un bureau permanent composé d'un nombre de membres fixé comme suit :

- 3 pour un conseil de 7 ou 9 membres;
- 4 pour un conseil de 11 ou 13 membres;
- 5 pour un conseil de 15 membres;
- 6 pour un conseil de 17 ou 19 membres.

Les membres du bureau permanent sont désignés au scrutin secret et en un seul tour de scrutin pour lequel chaque membre du conseil dispose d'une voix. En cas de parité de voix, le candidat le plus âgé est déclaré élu.

Le président du conseil fait partie de droit de ce bureau et le préside.

Le bureau permanent est chargé de l'expédition des affaires d'administration courante et des attributions que le conseil lui a expressément confiées. Les décisions soumises à l'approbation d'une autorité de tutelle ne peuvent être prises que par le conseil.

Sauf le cas de démission, les membres du bureau sont désignés pour la durée de leur mandat comme membres du conseil de l'aide sociale.

§ 2. Le conseil de l'aide sociale peut constituer en son sein des comités spéciaux et leur déléguer des attributions définies. Il désigne les membres de ces comités selon le mode de scrutin déterminé ci-dessus.

Il ne peut toutefois, sauf dans le cas d'autres obligations légales ou réglementaires, constituer un autre comité spécial, tant qu'il n'a pas constitué un comité spécial du service social.

Ces comités sont désignés pour une période déterminée ou indéterminée, sans toutefois pouvoir dépasser la date de renouvellement du conseil de l'aide sociale.

Sauf en cas de démission, les membres d'un comité sont désignés pour la durée de ce comité.

ART. 29.

Les règlements d'ordre intérieur arrêtés par le conseil de l'aide sociale pour les services et établissements du centre d'aide sociale sont soumis à l'approbation du collège des bourgmestre et échevins pour les centres locaux d'aide sociale et à celle du collège des bourgmestres pour les centres régionaux d'aide sociale. Ces règlements sont communiqués au gouverneur.

ART. 30.

Le conseil de l'aide sociale se réunit au moins une fois par mois sur convocation du président, qui fixe le jour et l'heure ainsi que l'ordre du jour; en outre, le président convoque le conseil chaque fois que la nécessité s'en fait sentir.

De voorzitter is eveneens verplicht de raad voor maatschappelijk welzijn bijeen te roepen op aanvraag van een derde van de in dienst zijnde leden, op de dag en uur door hen vastgesteld.

De vergaderingen van de raad en van het bestendig bureau hebben plaats in de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 31.

Behalve in spoedeisende gevallen, geschiedt de bijeenroeping schriftelijk en aan huis, ten minste volle drie dagen vóór de dag van de vergadering. Zij vermeldt de agenda.

Buiten de agendapunten mag geen enkel onderwerp behandeld worden behalve bij dringende noodzakelijkheid. Tot deze noodzakelijkheid moet worden besloten door ten minste twee derde van de aanwezige leden. De namen van die leden worden in de notulen vermeld.

Elk voorstel dat uitgaat van een lid van de raad en dat ten minste volle zes dagen vóór de datum van de vergadering van de raad aan de voorzitter wordt bezorgd, moet ingeschreven worden op de agenda van die vergadering.

De dossiers worden ter beschikking van de leden van de raad gesteld ten zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn gedurende de in het eerste lid bepaalde termijn.

ART. 32.

De raad voor maatschappelijk welzijn mag alleen beraadslagen wanneer de meerderheid van zijn in dienst zijnde leden aanwezig is.

De vergadering kan echter, indien zij tweemaal bijeengeroepen werd zonder dat het vereiste aantal leden opgekomen is, na een nieuwe en laatste bijeenroeping, geldig beraadslagen, welke ook het getal der aanwezige leden zij, over de onderwerpen die voor de derde maal op de agenda staan.

De tweede en derde bijeenroeping moeten geschieden overeenkomstig de voorschriften van artikel 31 en er moet vermeld worden dat de bijeenroeping voor de tweede of de derde maal geschiedt. Bovendien moet de derde bijeenroeping de tekst van de eerste twee leden van het huidige artikel woordelijk vermelden.

ART. 33.

De beslissingen worden genomen bij volstrekte meerderheid van stemmen.

De leden van de raad stemmen mondeling. De voorzitter stemt het laatst en bij staking van stemmen is zijn stem beslissend.

De leden stemmen echter geheim als het om personen gaat. Is er in dit geval staking van stemmen dan is het voorstel verworpen.

Voor elke benoeming tot ambten of voordracht van kandidaten wordt tot een afzonderlijke stemming overgegaan. Indien de volstrekte meerderheid niet werd verkregen bij de eerste stembeurt, heeft herstemming plaats over de kandidaten die de meeste stemmen hebben bekomen. In geval van staking van stemmen bij de tweede stembeurt krijgt de oudste kandidaat de voorkeur.

Er wordt geen rekening gehouden met de onthoudingen en de blanco of nietige stembrieven.

ART. 34.

Bij het openen van elke vergadering worden de notulen van de vorige vergadering voorgelezen tenzij de leden er volle drie dagen vóór de vergadering in kennis werden van gesteld. Na goedkeuring worden ze door de voorzitter en de secretaris ondertekend.

Le président est également tenu de convoquer le conseil de l'aide sociale à la demande d'un tiers des membres en fonction, aux jour et heure indiqués par eux.

Les réunions du conseil et du bureau permanent se tiennent au siège du centre d'aide sociale.

ART. 31.

Hormis le cas d'urgence, la convocation se fait, par écrit et à domicile, au moins trois jours francs avant celui de la réunion. Elle contient l'ordre du jour.

Aucun objet étranger à l'ordre du jour ne peut être traité qu'en cas d'urgence. L'urgence n'est déclarée que par les deux tiers au moins des membres présents. Leurs noms sont inscrits au procès-verbal.

Toute proposition émanant d'un membre du conseil, remise au président au moins six jours francs avant la date de la réunion du conseil, doit être inscrite à l'ordre du jour de cette réunion.

Les dossiers sont mis à la disposition des membres du conseil au siège du centre d'aide sociale pendant le délai fixé à l'alinéa premier.

ART. 32.

Le conseil de l'aide sociale ne délibère que si la majorité de ses membres en fonction est présente.

Cependant, si l'assemblée a été convoquée deux fois sans s'être trouvée en nombre, elle délibère après une nouvelle et dernière convocation, quel que soit le nombre des membres présents, sur les objets mis pour la troisième fois à l'ordre du jour.

Les deuxième et troisième convocations se font conformément aux règles prescrites par l'article 31 et il est fait mention que c'est pour la deuxième ou pour la troisième fois que la convocation a lieu. En outre, la troisième convocation rappelle textuellement les deux premiers alinéas du présent article.

ART. 33.

Les résolutions sont prises à la majorité absolue des suffrages.

Les membres du conseil votent à haute voix. Le président vote le dernier et en cas de parité des voix, sa voix est prépondérante.

Toutefois, le vote se fait au scrutin secret lorsqu'il est question de personnes. Si, dans ce cas, il y a parité de voix, la proposition est rejetée.

Pour chaque nomination à des emplois ou présentation de candidats, il est procédé à un scrutin distinct. Si la majorité absolue n'est pas obtenue au premier tour de scrutin, il est procédé à un scrutin de ballottage entre les candidats qui ont obtenu le plus grand nombre de voix. En cas de parité de voix au second tour de scrutin, le candidat le plus âgé est préféré.

Les abstentions et les bulletins nuls ou blancs n'entrent pas en ligne de compte.

ART. 34.

À l'ouverture de chaque séance, il est donné lecture du procès-verbal de la séance précédente, à moins que les membres n'en aient eu communication trois jours francs avant la séance. Après approbation, il est signé par le président et le secrétaire.

Telkens als de raad het gewenst acht, worden de notulen geheel of ten dele, staande de vergadering opgemaakt en door de aanwezige leden ondertekend.

De leden van de raad hebben het recht om ter plaatse, kennis te nemen van al de akten, stukken en dossiers betreffende het centrum voor maatschappelijk welzijn.

De leden van de raad, de burgemeester en zijn afgevaardigde zijn tot geheimhouding verplicht.

ART. 35.

De bepalingen van de artikelen 31 tot en met 34 zijn van toepassing op de vergaderingen van het bestendig bureau en van de bijzondere comités.

ART. 36.

De vergaderingen van de raad voor maatschappelijk welzijn, van het bestendig bureau en van de bijzondere comités worden gehouden met gesloten deuren.

Tenzij de twee derden van de aanwezige leden, in het belang van de openbare orde en wegens gewichtige bezwaren, er anders over beslissen, vergadert de raad voor maatschappelijk welzijn evenwel in het openbaar, wanneer beraadslaagd wordt over:

1. De begrotingen, uitgezonderd het hoofdstuk van de jaarwedden, en over de rekeningen;
2. Het oprichten van diensten of instellingen;
3. De verhandelingen in verband met het beheer van de goederen van het centrum.

De vergadering mag niet openbaar zijn, zelfs bij de gevallen bepaald in de vorige paragrafen, telkens als het om personen gaat.

ART. 37.

Alle documenten uitgaande van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden ondertekend door de voorzitter of door degene die hem vervangt en medeondertekend door de secretaris.

In geval van afwezigheid of verhinderd van de secretaris worden de documenten medeondertekend door een daartoe aangesteld lid van de raad of van het personeel.

ART. 38.

Het is elk lid van de raad en de burgemeester of zijn afgevaardigde verboden:

1. Aanwezig te zijn bij de beraadslaging en het besluit over punten waarbij hij rechtstreeks belang heeft, hetzij persoonlijk, hetzij als zaakgelastigde, of waarbij zijn bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Dit verbod geldt slechts voor bloed- en aanverwanten tot en met de tweede graad, wanneer het gaat over benoeming tot ambten en tuchtmaatregelen;
2. Rechtstreeks of onrechtstreeks deel te nemen aan enige overeenkomst, enige aanbesteding, levering, verkoop of aankoop voor het centrum voor maatschappelijk welzijn. Dit verbod is eveneens van toepassing op de handelsvennootschappen waarin het lid van de raad, de burgemeester of zijn afgevaardigde vennoot, zaakvoerder, beheerder of lasthebber is;
3. De goederen van het centrum voor maatschappelijk welzijn in huur of in pacht te nemen;
4. Werkzaam te zijn als advocaat, notaris, zaakwaarnemer of deskundige voor belangen die strijdig zijn met deze van het centrum voor maatschappelijk welzijn, of zich in dezelfde hoedanigheid te belasten met de belangen van het centrum voor maatschappelijk welzijn, tenzij kosteloos.

Chaque fois que le conseil le juge utile, le procès-verbal est rédigé séance tenante, en tout ou en partie, et signé par les membres présents.

Les membres du conseil ont le droit de prendre connaissance, sans déplacement de tous les actes, pièces et dossiers concernant le centre d'aide sociale.

Les membres du conseil, le bourgmestre et son délégué sont tenus à la discrétion.

ART. 35.

Les dispositions des articles 31 à 34 sont applicables pour les réunions du bureau permanent et des comités spéciaux.

ART. 36.

Les réunions du conseil de l'aide sociale, du bureau permanent et des comités spéciaux se tiennent à huis clos.

A moins que les deux tiers des membres présents en décident autrement par des considérations d'ordre public ou à cause d'inconvénients graves, le conseil de l'aide sociale tient des séances publiques pour les délibérations concernant:

1. Les budgets, à l'exception du chapitre des traitements et les comptes;
2. La création de services ou d'établissements;
3. Les actes relatifs à la gestion des biens du centre.

La publicité est interdite dans tous les cas où il s'agirait de questions de personnes, même aux termes des paragraphes précédents.

ART. 37.

Toutes les pièces émanant du centre d'aide sociale sont signées par le président ou son remplaçant et contresignées par le secrétaire.

En cas d'absence ou d'empêchement du secrétaire, les documents sont contresignés par un membre du conseil ou du personnel désigné à cet effet.

ART. 38.

Il est interdit à tout membre du conseil et au bourgmestre ou à son délégué:

1. D'être présent à la délibération sur des objets auxquels il a un intérêt direct, soit personnellement, soit comme chargé d'affaires, ou auxquels ses parents ou alliés jusqu'au quatrième degré exclusivement ont un intérêt personnel et direct. Cette interdiction ne s'étend pas au-delà des parents ou alliés jusqu'au deuxième degré inclusivement, lorsqu'il s'agit de nomination aux emplois et de mesures disciplinaires;
2. De prendre part, directement ou indirectement à aucun marché, adjudication, fourniture, vente ou achat intéressant le centre d'aide sociale. Cette interdiction s'applique aux sociétés commerciales dans lesquelles le membre du conseil, le bourgmestre ou son délégué est associé, gérant, administrateur ou mandataire;
3. De louer ou d'affermier les biens du centre d'aide sociale;
4. De se charger comme avocat, notaire, homme d'affaires ou expert, d'intérêts en opposition avec ceux du centre d'aide sociale ou de se charger en la même qualité, si ce n'est gratuitement, des intérêts du centre d'aide sociale.

Deze bepalingen zijn van toepassing op de ambtenaren en beamtenden van het centrum voor maatschappelijk welzijn evenals op de leden van het bijzonder beheerscomité van een door het centrum beheerde instelling.

ART. 39.

De raad voor maatschappelijk welzijn kent een bezoldiging toe aan zijn voorzitter, een pensioen aan zijn gewezen voorzitters of hun rechtverkrigenden en een presentiegeld aan zijn leden.

Deze beslissingen zijn onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur.

De Koning bepaalt de wijze van toekenning van die bezoldigingen, pensioenen en presentiegelden, alsmede het maximumbedrag dat zij mogen bereiken.

De kosten die door de voorzitter en de leden worden gemaakt bij de uitvoering van opdrachten die hen door de raad voor maatschappelijk welzijn in het kader van zijn bevoegdheden uitdrukkelijk werden toevertrouwd, worden hun terugbetaald.

HOOFDSTUK IV.

Het personeel van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 40.

De raad voor maatschappelijk centrum benoemt een secretaris, een ontvanger, een verantwoordelijke voor de sociale dienst en al de overige personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Hij bepaalt hun statuut en hun wedde binnen de perken van de algemene bepalingen die door de Koning worden vastgesteld.

ART. 41.

De secretaris woont de vergaderingen bij van de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités.

Hij is belast met het opstellen van de notulen van deze vergaderingen en is verantwoordelijk voor het overschrijven van alle beslissingen.

Hij onderzoekt de zaken, bewaart het archief, leidt de administratie en is de hiërarchische chef van alle personeelsleden.

Hij is belast met de uitvoering van de beslissingen van de raad, het bestendig bureau en de bijzondere comités.

Hij is verantwoordelijk voor de boekhouding van de erkende voordeelingen en van de aangewende uitgaven en voor het opmaken van de bevelschriften tot betaling of tot invordering. Deze bevelschriften worden door de voorzitter of zijn plaatsvervanger en door de secretaris ondertekend.

De secretaris maakt het ontwerp van de begrotingen op en onderwerpt het aan de goedkeuring van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De secretaris is verplicht zich te gedragen naar de onderrichtingen die hem door de raad voor maatschappelijk welzijn worden gegeven, in vervulling van de wettelijke opdrachten van het centrum.

ART. 42.

§ 1. De ontvanger is onder zijn verantwoordelijkheid gelast de ontvangsten te doen en, op regelmatig mandaat, de uitgaven te vereffenen tot beloop van het bedrag van elk artikel van de begroting, alle handelingen tot stuiting van verjaring en verval te verrichten, tot alle beslagleggingen te doen overgaan, de inschrijving, de herinschrijving of de vernieuwing van alle titels, waarvoor zulks nodig is, ten kantore der hypotheek te vorderen, aan de leden van de raad kennis te geven

Ces dispositions sont applicables aux fonctionnaires et agents du centre d'aide sociale ainsi qu'aux membres du comité spécial de gestion d'un établissement géré par le centre.

ART. 39.

Le conseil de l'aide sociale octroie un traitement à son président, une pension à ses anciens présidents ou à leurs ayants droit et des jetons de présence à ses membres.

Ces décisions sont soumises à l'approbation du gouverneur.

Le Roi fixe les modalités d'octroi de ces traitements, pensions et jetons, ainsi que les maxima qu'ils peuvent atteindre.

Les frais exposés par les président et membres dans l'accomplissement des missions qui leur sont expressément confiées par le conseil de l'aide sociale dans le cadre de ses attributions leur sont remboursés.

CHAPITRE IV.

Le personnel du centre d'aide sociale.

ART. 40.

Le conseil de l'aide sociale nomme un secrétaire, un receveur, un responsable du service social et tous les autres membres du personnel du centre d'aide sociale.

Il fixe leur statut et leur traitement dans les limites des dispositions générales arrêtées par le Roi.

ART. 41.

Le secrétaire assiste aux réunions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux.

Il est chargé de la réduction des procès-verbaux de ces réunions et est responsable de la transcription de toutes les délibérations.

Il procède à l'instruction des affaires, a la garde des archives, dirige l'administration et est le chef hiérarchique de tous les membres du personnel.

Il est chargé de l'exécution des décisions du conseil, du bureau permanent et des comités spéciaux.

Il est responsable de la comptabilité des droits constatés et des dépenses engagées, ainsi que de l'établissement des ordonnances de paiement ou de recouvrement. Ces ordonnances sont signées par le président ou son remplaçant et par le secrétaire.

Le secrétaire élabore le projet des budgets et le soumet à l'approbation du conseil de l'aide sociale.

Le secrétaire est tenu de se conformer aux instructions qui lui sont données par le conseil de l'aide sociale, dans l'accomplissement des missions légales du centre.

ART. 42.

§ 1er. Le receveur est chargé sous sa responsabilité, d'effectuer les recettes et d'acquitter, sur mandat régulier, les dépenses à concurrence du montant de chaque article du budget, de faire tous actes interruptifs de la prescription et des échéances, de faire procéder à toutes saisies, de requérir, au bureau des hypothèques, l'inscription, la réinscription ou le renouvellement de tous les titres qui en sont susceptibles, d'avertir les membres du conseil de l'échéance des baux, des retards

van het vervallen van de huurovereenkomsten, van de achterstallen en van elk feit dat de rechten van het centrum voor maatschappelijk welzijn schaadt.

Indien de ontvanger weigert of verzuimt regelmatig bevolen uitgaven te vereffenen, wordt de betaling ervan vervolgd zoals inzake rechtstreekse belastingen, nadat zij door de raad voor maatschappelijk welzijn, of zo niet, door de provinciegouverneur invorderbaar zijn verklaard.

§ 2. De ontvanger moet een borgtocht stellen waarvan het bedrag door de raad wordt bepaald binnen de door de Koning vastgestelde grenzen. De beslissing van de raad wordt onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur van de provincie.

ART. 43.

De verantwoordelijke voor de sociale dienst woont de vergaderingen bij van de raad en van het dagelijks bestuur telkens als over de maatschappelijke dienstverlening wordt gehandeld; hij woont eveneens de vergaderingen bij van het bijzonder comité voor de sociale dienstverlening.

Hij licht de raad voor maatschappelijk welzijn of het bijzonder comité voor de sociale dienst in over de toestand van de personen die om dienstverlening vragen evenals over de nodige informatieve en psycho-sociale dienstverlening.

Hij licht hen in over de individuele en collectieve behoeften die hij ontmoet bij de vervulling van zijn taak evenals over de oplossingen die daaraan kunnen worden gegeven.

De raad voor maatschappelijk welzijn neemt elke beslissing aangaande het verlenen van een geïndividualiseerde maatschappelijke dienstverlening nadat een vertegenwoordiger van de sociale dienst werd gehoord door het bijzonder comité voor de sociale dienst of, bij onstentenis daarvan, door het bestendig bureau of door de raad voor maatschappelijk welzijn.

De raad stelt het reglement van de sociale dienst vast.

Het personeel belast met de sociale dienst vervult onder de verantwoordelijkheid en de leiding van de raad voor maatschappelijk welzijn of van het onder zijn leden opgericht bijzonder comité voor de sociale dienst de taken die hem door deze organen zijn toevertrouwd.

ART. 44.

De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt de regelen volgens dewelke de geneesheren en tandartsen toegelaten worden tot de uitoefening van de geneeskunst in de instellingen en diensten van het centrum.

Ingeval die beoefenaars van de geneeskunst benoemd en bezoldigd worden volgens statutaire bepalingen, dan zijn de artikelen 48 tot 52 van deze wet op hen toepasselijk.

In de andere gevallen worden de betrekkingen tussen die beoefenaars van de geneeskunst en het centrum voor maatschappelijk welzijn dat de inrichting of de dienst beheert, geregeld op basis van een overeenkomst.

ART. 45.

Alle benoemingen waarvan sprake in de artikelen 40 en 44 van deze wet worden gedaan binnen de perken van het kader en overeenkomstig vooraf bepaalde aanwervings- en bevorderingsvoorwaarden.

Voor de benoeming van de personeelsleden belast met het sociaal werk moet de raad voor maatschappelijk welzijn de voorwaarden in acht nemen door de Koning vastgesteld rekening gehouden met de noodzaak een gepaste sociale vorming te hebben met het oog op het vervullen van de opgedragen taken.

de paiement et de toute atteinte portée aux droits du centre d'aide sociale.

Si le receveur se refuse ou tarde à acquitter les dépenses régulièrement ordonnancées, le paiement en est poursuivi comme en matière de contributions directes sur l'exécutoire du conseil de l'aide sociale ou, à défaut, du gouverneur.

§ 2. Le receveur doit fournir un cautionnement dont le montant est fixé par le conseil dans les limites déterminées par le Roi. La décision du conseil est soumise à l'approbation du gouverneur de la province.

ART. 43.

Le responsable du service social assiste aux réunions du conseil ou du bureau permanent chaque fois qu'ils traitent de l'aide sociale; il assiste également aux réunions du comité spécial du service social.

Il informe le conseil de l'aide sociale ou le comité spécial du service social sur la situation des personnes sollicitant une aide ainsi que sur toute l'aide informative et psycho-sociale nécessaire.

Il les informe des besoins individuels et collectifs qu'il rencontre dans l'accomplissement de ses missions ainsi que des remèdes qui peuvent être apportés.

Le conseil de l'aide sociale prend toute décision relative à l'octroi d'une aide sociale individualisée après qu'un représentant du service social ait été entendu par le comité spécial du service social ou, à défaut, par le bureau permanent ou par le conseil de l'aide sociale.

Le conseil fixe le règlement du service social.

Le personnel chargé du service social effectue sous la responsabilité et la direction du conseil de l'aide sociale ou du comité spécial du service social constitué en son sein, les missions qui lui sont confiées par ceux-ci.

ART. 44.

Le conseil de l'aide sociale détermine les règles suivant lesquelles les médecins et les dentistes sont admis à exercer l'art de guérir dans les établissements et services du centre.

Dans le cas où ces praticiens de l'art de guérir sont nommés et rémunérés suivant des dispositions statutaires, les articles 48 à 52 de la présente loi leur sont applicables.

Dans les autres cas, les relations entre ces praticiens et le centre d'aide sociale qui gère l'établissement ou le service sont réglées sur base conventionnelle.

ART. 45.

Toutes les nominations prévues aux articles 40 et 44 de la présente loi, sont faites dans les limites du cadre et conformément à des conditions de recrutement et d'avancement préalablement fixées.

Pour la nomination du personnel chargé du travail social, le conseil de l'aide sociale doit observer les conditions déterminées par le Roi compte tenu de la nécessité d'avoir une formation sociale propre à l'exécution des missions confiées.

De door de raad genomen besluiten betreffende de vaststelling van het kader en van de benoemingsvoorwaarden worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen, voor wat betreft een plaatselijk centrum, of van het college van burgemeesters, voor wat betreft het gewestelijk centrum, en aan de goedkeuring van de gouverneur.

ART. 46.

Het ambt van secretaris, van ontvanger en van verantwoordelijke voor de sociale dienst alsmede van elk ander personeelslid van het centrum voor maatschappelijk welzijn is onverenigbaar met een mandaat van lid van de raad voor maatschappelijk welzijn of met een mandaat van burgemeester of gemeenteraadslid, uitgeoefend in de gebiedsomschrijving van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 47.

§ 1. Is onverenigbaar met de hoedanigheid van personeelslid van het centrum voor maatschappelijk welzijn, elke bezigheid die hetzij door het lid zelf, hetzij door zijn echtgenote, hetzij door een tussenpersoon, verricht wordt en die van aard is te schaden aan het vervullen van de ambtsplichten of met de waardigheid van het ambt in strijd is.

§ 2. De personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn met volledige dienstprestaties kunnen geen andere functies en betrekkingen uitoefenen dan mits toestemming van de raad.

§ 3. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op de voogdij en op de curatele van de onbekwamen en evenmin op de mandaten die in naam van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden uitgeoefend in private ondernemingen of verenigingen.

ART. 48.

De personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden door de raad voor maatschappelijk welzijn afgezet, geschorst of onderworpen aan de tuchtmaatregelen, volgens de hierna bepaalde regelen.

ART. 49.

De schorsing voor drie maanden en meer en de afzetting van de personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn zijn aan de goedkeuring van de bestendige deputatie onderworpen; zij worden bij voorraad uitgevoerd.

Het betrokken personeelslid en de raad voor maatschappelijk welzijn kunnen bij de Koning in hoger beroep komen van de beslissing van de bestendige deputatie binnen vijftien dagen na de kennisgeving die hen hiervan gedaan wordt.

ART. 50.

De bestendige deputatie kan omtrent de bij het voorgaand artikel voorziene tuchtmaatregelen alleen beslissen na het advies ingewonnen te hebben, naargelang van het geval, hetzij van het college van burgemeester en schepenen, hetzij van het college van burgemeesters.

ART. 51.

In geval van bezwaar vanwege een personeelslid tegen een besluit van de raad voor maatschappelijk welzijn tot opheffing van zijn functie of vermindering van de hieraan verbonden wedde, wordt dit besluit onderworpen aan het onderzoek van de bestendige deputatie, die het alleen dan mag afkeuren wanneer de daarbij getroffen maatregelen kennelijk tot een bedekte afzetting strekken.

Het betrokken personeelslid en de raad voor maatschappelijk welzijn kunnen bij de Koning in hoger beroep komen van de beslissing van de bestendige deputatie, binnen vijftien dagen na de kennisgeving die hen hiervan gedaan wordt.

Les décisions prises par le conseil pour la fixation du cadre et des conditions de nomination sont soumises à l'avis du collège des bourgmestre et échevins, pour les centres locaux de l'aide sociale, ou à l'avis du collège des bourgmestres, pour les centres régionaux de l'aide sociale, et à l'approbation du gouverneur.

ART. 46.

La fonction de secrétaire, de receveur, de responsable du service social ainsi que de tout autre membre du personnel du centre d'aide sociale est incompatible avec un mandat de membre du conseil de l'aide sociale ou avec un mandat de bourgmestre ou de conseiller communal, exercé dans le ressort territorial du centre d'aide sociale.

ART. 47.

§ 1. Est incompatible avec la qualité de membre du personnel du centre d'aide sociale, toute occupation exercée soit par le membre lui-même, soit par son conjoint, soit par personne interposée, qui serait de nature à nuire à l'accomplissement des devoirs de la fonction ou contraire à la dignité de celle-ci.

§ 2. Le personnel du centre d'aide sociale à prestations complètes ne peut exercer d'autres fonctions et emplois que moyennant l'autorisation du conseil.

§ 3. Les présentes dispositions ne sont pas applicables à la tutelle et à la curatelle des incapables ni aux mandats exercés au nom du centre d'aide sociale dans les entreprises ou associations privées.

ART. 48.

Le conseil de l'aide sociale révoque, suspend ou soumet le personnel aux mesures disciplinaires selon les règles déterminées comme suit.

ART. 49.

La suspension pour un terme de trois mois ou plus et la révocation des membres du personnel du centre d'aide sociale sont soumises à l'approbation de la députation permanente; elles sont exécutées provisoirement.

Le titulaire de l'emploi et le conseil de l'aide sociale peuvent se pourvoir auprès du Roi contre la décision de la députation permanente dans les quinze jours de la notification qui leur en sera faite.

ART. 50.

La députation permanente ne pourra statuer sur les mesures disciplinaires prévues à l'article précédent qu'après avis, selon le cas, soit du conseil des bourgmestre et échevins, soit du collège des bourgmestres.

ART. 51.

En cas de réclamation du titulaire d'un emploi contre une délibération du conseil de l'aide sociale supprimant cet emploi ou réduisant le traitement y attaché, cette délibération sera soumise au contrôle de la députation permanente, qui ne pourra l'improver que si les mesures qu'elle décide tendent manifestement à une révocation déguisée.

Le titulaire de l'emploi et le conseil de l'aide sociale peuvent se pourvoir auprès du Roi contre la décision de la députation permanente dans les quinze jours de la notification qui leur en est faite.

ART. 52.

De raad voor maatschappelijk welzijn kan aan de personeelsleden van het centrum de straf der waarschuwing of die der berisping opleggen.

Vooraleer welke tuchtmaatregel ook, waarschuwing, berisping, schorsing of afzetting, op een personeelslid toe te passen, moet dit personeelslid gehoord worden en een proces-verbaal van zijn verklaringen opgemaakt dat hem ter ondertekening wordt voorgelegd.

ART. 53.

§ 1. De raad voor maatschappelijk welzijn kan, binnen de perken van het kader of eventueel buiten kader, het personeel in dienst nemen dat nodig is om functies waar te nemen die voorlopig zonder titularis zijn of om dringende of onvoorziene taken te vervullen.

§ 2. De aanwerving onder de bij dit artikel voorziene voorwaarden moet gebeuren voor een bepaalde duur van maximum drie maanden.

Indien het noodzakelijk is, kan deze indienstneming hernieuwd worden voor één of meer periodes die samen met de eerste aanwerving het totaal van zes maanden niet mogen overschrijden.

De aanwerving waarvan sprake wordt beheerst, naargelang van het geval, door de wet op het bediendencontract of door de wet op het arbeidscontract.

§ 3. Bij de aanwerving onder de bij dit artikel voorziene voorwaarden zijn de wetten op het prioriteitsrecht voor de toegang tot de openbare betrekkingen niet van toepassing.

HOOFDSTUK V.

Taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

AFDELING 1.

Algemene taken.

ART. 54.

Het is de taak van het centrum voor maatschappelijk welzijn hulpverlening te verstrekken of te doen verstrekken aan elke persoon die er behoefte aan heeft op sociaal, sociaal-medisch en medisch gebied, met inachtneming van het recht op vrije keuze.

1. Elk geval waarvan het in kennis wordt gesteld, wordt door het centrum onderzocht. Zo nodig stelt het een nauwkeurige diagnose over het bestaan van de behoefte aan dienstbetoon, de omvang ervan en de aangepaste middelen tot hulpverlening;

2. Het verstrekt documentatie en raadgevingen ten einde al de nog niet gebruikte mogelijkheden in de sociale, de burgerlijke of elke andere wetgeving aan te wenden.

Het verwijst de belanghebbende naar de diensten en personen welke die mogelijkheden bieden, helpt hem bij het vervullen van de formaliteiten en coördineert eventueel de verschillende mogelijke tussenkomsten, er zorg voor dragend de eigen tussenkomst slechts te beëindigen wanneer de betrokkene voldoening heeft gekregen.

3. Het zorgt ervoor dat de psycho-sociale, morele en opvoedende hulp verschaft wordt die de geholpen persoon nodig heeft om geleidelijk zelf zijn moeilijkheden, geheel of ten dele, te boven te komen.

4. Het geeft materiële hulp, van aanvullende of van voorlopige aard, aan de sociaal verzekerden wanneer de uitkeringen van de maatschappelijke zekerheid in sommige individuele gevallen niet tijdig of met de gewenste doeltreffendheid aan de vastgestelde behoeften voldoen.

5. Het neemt alle risico's ten laste, inbegrepen de medische hulpverlening en de ziekenhuisverpleging, voor de niet in het vorig lid bedoelde personen die niet over voldoende inkomsten beschikken.

ART. 52.

Le conseil de l'aide sociale peut infliger la peine de l'avertissement ou celle de la réprimande aux titulaires d'emplois du centre.

Quelle que soit la mesure disciplinaire dont ils peuvent être l'objet, avertissement, réprimande, suspension ou révocation, les titulaires d'emplois sont préalablement entendus; il est dressé procès-verbal de leurs explications, qu'ils sont invités de signer.

ART. 53.

§ 1. Le conseil de l'aide sociale peut engager, dans les limites du cadre ou éventuellement hors cadre, le personnel nécessaire pour assurer des fonctions provisoirement sans titulaire ou pour accomplir des tâches urgentes ou imprévues.

§ 2. Le recrutement dans les conditions prévues au présent article doit être fait pour une durée déterminée, de trois mois au maximum.

Si la nécessité le requiert, cet engagement pourra être renouvelé pour une ou plusieurs périodes qui ne peuvent cumulativement avec le premier engagement dépasser six mois au total.

Le recrutement dont il est question est régi par la loi sur le contrat de travail selon le cas.

§ 3. Pour le recrutement dans les conditions prévues au présent article, les lois relatives aux droits de priorité pour l'accèsion aux emplois publics ne sont pas applicables.

CHAPITRE V.

Les missions du centre d'aide sociale.

SECTION 1.

Missions générales.

ART. 54.

Le centre d'aide sociale est tenu d'assurer ou de faire assurer l'aide à toute personne qui en a besoin dans le domaine social, médico-social et médical, en sauvegardant le droit au libre choix.

1. Il examine tout cas porté à sa connaissance. S'il est nécessaire, il établit un diagnostic précis sur l'existence du besoin et les moyens de secours appropriés.

2. Il fournit la documentation et les conseils dans le souci d'épuiser toutes les possibilités non encore utilisées dans la législation sociale, civile, ou autre.

Il oriente l'intéressé vers les services et personnes dispensateurs de ces possibilités, l'aide dans l'accomplissement des formalités et coordonne éventuellement les diverses interventions possibles, en veillant à poursuivre les démarches jusqu'au moment où l'intéressé a obtenu satisfaction.

3. Il veille à ce que soit assurée l'aide psycho-sociale, morale et éducative nécessaire à la personne aidée pour vaincre progressivement elle-même tout ou partie de ses difficultés.

4. Il apporte une aide matérielle, à titre complémentaire ou provisoire, aux assurés sociaux lorsque les prestations de sécurité sociale ne couvrent pas en temps utile ou avec une suffisante efficacité les besoins diagnostiqués dans certains cas individuels.

5. Il prend en charge tous les risques, y compris l'aide médicale et l'hospitalisation, pour les personnes non visées à l'alinéa précédent dont les ressources sont insuffisantes.

6. Het neemt deel aan de kinder- en jeugdbescherming met inachtneming van de bevoegdheden van andere bij dit probleem betrokken diensten.

Ten opzichte van de minderjarigen die niet door de ouderlijke macht of de voogdij zijn beschermd, vervult het alle taken bepaald in afdeling 3 van dit hoofdstuk.

7. Het biedt niet alleen een lenigende of curatieve hulp, maar ook een preventieve bijstand. Op het individueel en collectief vlak treft het elke maatregel om fysische, psychische en morele noodsituaties te voorkomen.

ART. 55.

Een recht op een sociaal bestaansminimum wordt verleend aan eenieder die niet over voldoende inkomsten beschikt en niet in staat is zich deze te verschaffen hetzij door eigen inspanning, hetzij met andere middelen, in het bijzonder door uitkeringen krachtens een stelsel van maatschappelijke zekerheid.

Dit recht wordt toegekend door middel van tussenkomsten verleend in de vorm en in de mate die het best zijn aangepast aan het individueel geval.

De Koning bepaalt het minimumbedrag van de tussenkomsten alsook de voorwaarden tot het verkrijgen van dit recht na het advies te hebben ingewonnen van de bij artikel 108 bedoelde hoge raad voor maatschappelijk welzijn.

ART. 56.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn verleent hulp aan iedere persoon die zich op het grondgebied bevindt van de door hem bediende gemeente of gemeenten, buiten de openbare weg of een openbare plaats, en die, ingevolge ongeval of ziekte, onmiddellijk geneeskundige verzorging nodig heeft; het zorgt ervoor dat die persoon naar de geschikte verplegingsinrichting wordt overgebracht en erin wordt opgenomen.

ART. 57.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn bevordert de aansluiting van de geholpen personen bij instellingen van sociale zekerheid; het laat hen hierbij de vrije keuze van de instelling en eist van de aangeslotenen, in zoverre het mogelijk is, dat zij persoonlijk bijdragen in de betaling van hun lidmaatschap.

Wanneer de belanghebbenden het bewijs moeten leveren van een periode van tewerkstelling om het volledig voordeel van voornoemde aansluiting te bekomen, neemt het centrum voor maatschappelijk welzijn alle maatregelen om hen een betrekking te bezorgen.

De Koning bepaalt de voorwaarden van die vorm van dienstbetoon ingeval het centrum zelf als werkgever optreedt.

ART. 58.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn kan tot levenslang onderhoud in een geschikte inrichting de personen opnemen die het voor hun onderhoud nodige kapitaal, met afstand van de hoofdsom, te zijner beschikking stellen.

Elk daartoe gesloten overeenkomst is onderworpen aan de goedkeuring van de provinciegouverneur.

AFDELING 2.

De samenwerking.

ART. 59.

§ 1. Om de taken te vervullen waarmee het belast is in artikelen 54 en 56 doet het centrum beroep op de personen en de bestaande openbare of private instellingen en diensten, die in staat zijn de ver-

6. Il participe à la protection de l'enfance et de la jeunesse dans le respect de la compétence des autres services intéressés à ce problème.

Vis-à-vis des mineurs dépourvus de la protection de la puissance paternelle ou de la tutelle, il assume toutes les missions définies à la section 3 du présent chapitre.

7. Il assure non seulement une assistance palliative ou curative, mais encore une assistance préventive. Sur le plan individuel et collectif, il prend toute mesure destinée à prévenir une situation physique, psychique et morale critique.

ART. 55.

Un droit à un minimum socio-vital est accordé à quiconque ne dispose pas de ressources suffisantes et n'est pas en mesure de se les procurer, soit par ses efforts personnels, soit par d'autres moyens, et en particulier par des prestations résultant d'un régime de sécurité sociale.

Ce droit est accordé au moyen d'interventions octroyées sous la forme et dans la mesure qui sont le mieux adaptées au cas individuel.

Le Roi détermine, après avis du conseil supérieur de l'aide sociale visé à l'article 108, le montant minimum de l'intervention ainsi que les conditions de l'acquisition de ce droit.

ART. 56.

Le centre d'aide sociale porte secours à toute personne qui se trouve sur le territoire de la commune ou des communes qu'il dessert, en dehors de la voie publique ou d'un lieu public, et dont l'état, par suite d'accident ou de maladie, requiert des soins de santé immédiats; il veille au transport et à l'admission de cette personne dans l'établissement de soins approprié.

ART. 57.

Le centre d'aide sociale favorise l'affiliation des personnes aidées à des institutions de sécurité sociale en leur laissant le libre choix de l'institution et en exigeant, dans la mesure du possible, une contribution personnelle de l'affilié au paiement de sa cotisation.

Lorsque les intéressés doivent justifier d'une période de travail pour obtenir le bénéfice complet de ladite affiliation, le centre d'aide sociale prend toutes dispositions de nature à leur procurer un emploi.

Le Roi détermine les conditions de cette forme d'aide sociale si le centre est lui-même employeur.

ART. 58.

Le centre d'aide sociale peut admettre dans un établissement approprié pour y être entretenues leur vie durant, les personnes qui versent, à fonds perdus, le capital destiné à leur entretien.

Toute convention conclue à cette fin est soumise à l'approbation du gouverneur de la province.

SECTION 2.

La collaboration.

ART. 59.

§ 1er. Pour accomplir les tâches dont il est chargé aux articles 54 et 56, le centre d'aide sociale recourt aux personnes, services et établissements publics ou privés, capables de la mise en œuvre des diver-

schillende oplossingen die zich in de bepaalde gevallen kunnen opdringen, te verwezenlijken. Het draagt er de eventuele kosten van wanneer deze niet krachtens een andere wetgeving worden gedekt. Met dit doel sluit het overeenkomsten hetzij met een ander centrum voor maatschappelijk welzijn, een openbaar bestuur of een instelling van openbaar nut hetzij met een privé-instelling.

Waar het hoort, kan het centrum voor maatschappelijk welzijn elke dienst of instelling oprichten die nodig is voor het volbrengen van zijn taak.

§ 2. Het centrum voor maatschappelijk welzijn brengt een vast contact tot stand met de sociale werkers van de diensten en organisaties voor maatschappelijke dienstverlening die bedrijvig zijn in zijn gebiedsomschrijving. Met dit doel is het ertoe gehouden een overlegcomité op te richten waaraan de taak is opgedragen de verschillende inspanningen geleverd voor eenzelfde individueel geval te coördineren en overleg te plegen betreffende de noden van individuen en groepen, en de middelen om ze te verhelpen.

AFDELING 3.

Voogdij over de kinderen die aan de centra voor maatschappelijk welzijn zijn toevertrouwd.

ART. 60.

Onverminderd de bepalingen van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, is elke niet-ontvoogde minderjarige tegenover wie niemand met de ouderlijke macht of de voogdij bekleed is, zolang deze toestand duurt, onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn dat de vrederechter daarover inlicht.

ART. 61.

De jeugdrechtbank die beslist op het verzoekschrift van het centrum voor maatschappelijk welzijn, kan elke niet-ontvoogde minderjarige die aan het centrum voor maatschappelijk welzijn is toevertrouwd onder diens voogdij plaatsen.

De vader en de moeder of de voogd worden voorafgaandelijk gehoord of opgeroepen. De jeugdrechtbank zal doen nagaan of het aangewezen is om de minderjarige te laten genieten van de artikelen 343 tot 370 van het Burgerlijk Wetboek op de adoptie en de wettiging door adoptie.

ART. 62.

Degene die met een strafbare of baatzuchtige bedoeling, een minderjarige zonder bescherming van ouderlijke macht of voogdij, elders heen brengt dan naar de zetel van het centrum voor maatschappelijk welzijn, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.

ART. 63.

Onder voorbehoud van de bepalingen van de artikelen 64 en 65 worden door de raad voor maatschappelijk welzijn en de voogd die hij onder zijn leden aanwijst, ten opzichte van de kinderen waarvan sprake is in de artikelen 60 en 61, de bevoegdheden uitgeoefend die het Burgerlijk Wetboek aan de familieraad en aan de voogd toekent.

ART. 64.

De ontvoogding wordt verleend door de jeugdrechtbank op advies van de raad voor maatschappelijk welzijn en op verzoek van de voogd die hij heeft aangewezen.

ART. 65.

De ontvanger oefent ten aanzien van de goederen van de kinderen onder de voogdij geplaatst van de raad voor maatschappelijk welzijn dezelfde functie uit als ten aanzien van de goederen van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ses solutions qui s'imposent dans les cas d'espèce. Il en supporte les frais éventuels qui ne sont pas pris en charge en vertu d'une autre législation. A cet effet, il conclut des conventions soit avec un autre centre d'aide sociale, un pouvoir public ou un organisme d'utilité publique, soit avec un organisme privé.

S'il échet, le centre d'aide sociale peut créer tout service ou institution nécessaire à sa mission.

§ 2. Le centre d'aide sociale organise un contact permanent avec les travailleurs sociaux des services et organisations d'aide sociale qui déploient une activité dans sa circonscription. Dans ce but, il est tenu de créer un comité de concertation qui a pour mission de coordonner les efforts entrepris au sujet d'un même cas individuel et de se concerter sur les besoins d'individus et de groupes et sur les remèdes à y apporter.

SECTION 3.

La tutelle des enfants confiés aux centres d'aide sociale.

ART. 60.

Sans préjudice des dispositions de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, tout mineur non émancipé à l'égard duquel personne n'est investi de la puissance paternelle ou de la tutelle est, aussi longtemps que dure cette situation, sous la tutelle du centre d'aide sociale lequel en informe le juge de paix.

ART. 61.

Le tribunal de la jeunesse statuant à la requête du centre d'aide sociale, peut mettre tout mineur non émancipé qui a été confié au centre d'aide sociale sous sa tutelle.

Les père et mère ou le tuteur sont préalablement entendus ou appelés. Le tribunal de la jeunesse fera examiner l'opportunité de faire bénéficier le mineur des articles 343 à 370 du Code civil sur l'adoption et la légitimation par adoption.

ART. 62.

Celui qui, dans une intention coupable ou intéressée, amène ailleurs qu'au siège du centre d'aide sociale, un mineur dépourvu de la protection de la puissance paternelle ou de la tutelle est puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois.

ART. 63.

Sous réserve des dispositions énoncées aux articles 64 et 65, le conseil d'aide sociale et le tuteur qu'il désigne parmi ses membres, exercent à l'égard des enfants énumérés aux articles 60 et 61 les compétences reconnues par le Code civil au conseil de famille et au tuteur.

ART. 64.

L'émancipation est accordée par le tribunal de la jeunesse sur l'avis du conseil de l'aide sociale et à la requête du tuteur qu'il a désigné.

ART. 65.

Le receveur remplit à l'égard des biens des enfants placés sous la tutelle du conseil de l'aide sociale les mêmes fonctions que pour les biens du centre d'aide sociale.

De kapitalen die toebehoren of ten deel vallen aan de kinderen, die aan het centrum toevertrouwd zijn of onder zijn voogdij staan worden belegd bij de instellingen aangeduid door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

De waarborg van de voogdij bestaat uit de zekerheid van de ontvanger. In geval van ontvoogding van de minderjarige oefent de ontvanger de functie uit van curator.

ART. 66.

De minderjarige die onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn wordt geplaatst met toepassing van artikel 60 wordt aan die voogdij onttrokken zodra het kind geniet van de bescherming van de ouderlijke macht of van de voogdij opengevallen met toepassing van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

De minderjarige geplaatst onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn met toepassing van artikel 61 wordt, in geval van adoptie of wettiging, aan die voogdij onttrokken, tenzij in dit laatste geval, het centrum voor maatschappelijk welzijn zich daartegen verzet bij de jeugdrechtsbank.

In de andere veronderstellingen kan de minderjarige die onder de voogdij van het centrum voor maatschappelijk welzijn geplaatst werd, aan die voogdij niet onttrokken worden zonder de toestemming van dit laatste of zonder een vonnis van de jeugdrechtsbank.

AFDELING 4.

Terugbetaling van de kosten van maatschappelijke dienstverlening.

ART. 67.

Wanneer de begunstigde van maatschappelijke dienstverlening de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode dat hem hulp werd verleend, kunnen de kosten van de maatschappelijke dienstverlening van hem teruggevorderd worden.

ART. 68.

De kosten van maatschappelijke dienstverlening die ter uitvoering van zijn wettelijke opdracht door een centrum voor maatschappelijk welzijn werden gemaakt ten voordele van een persoon, kunnen krachtens een eigen recht verhaald worden hetzij op de begunstigde of op hen die hem onderhoud verschuldigd zijn, hetzij op hen die aansprakelijk zijn voor de verwonding of de ziekte die de hulp noodzakelijk heeft gemaakt.

ART. 69.

Met afwijking van artikel 1410 van het Gerechtelijk Wetboek, treedt het centrum voor maatschappelijk welzijn, dat een voorschot toekent op een pensioen of op enige andere sociale uitkering, van rechtswege en tot het bedrag van dat voorschot, in de rechten op de achterstallen die de gerechtigde kan doen gelden.

ART. 70.

De vorderingen tot terugbetaling bedoeld in de artikelen 67 en 68 verjaren overeenkomstig artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 71.

De vorderingen bedoeld in artikel 68 mogen tegelijkertijd met de openbare vordering en voor dezelfde rechter worden ingesteld.

In dit geval verjaren deze vorderingen overeenkomstig hoofdstuk IV van de wet van 17 april 1878 houdende voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering.

Les capitaux qui appartiennent ou échoient aux enfants confiés à un centre ou placés sous sa tutelle sont déposés auprès des organismes désignés par le Ministre qui à l'aide sociale dans ses attributions.

La garantie de la tutelle est constituée par le cautionnement du receveur. En cas d'émancipation de l'enfant, le receveur remplit les fonctions de curateur.

ART. 66.

Le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale en application de l'article 60 est soustrait de cette tutelle dès que l'enfant bénéficie de la protection de la puissance paternelle ou d'une tutelle ouverte en application des dispositions du Code civil.

Le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale en application de l'article 61 est soustrait de celle-ci en cas d'adoption ou de légitimation, à moins que, dans ce dernier cas, le centre d'aide sociale ne fasse opposition auprès du tribunal de la jeunesse.

Dans les autres hypothèses, le mineur placé sous la tutelle du centre d'aide sociale ne peut être soustrait sans le consentement de celui-ci ou un jugement du tribunal de la jeunesse.

SECTION 4.

Le remboursement des frais d'aide sociale.

ART. 67.

Lorsque la personne bénéficiaire de l'aide sociale vient à disposer de ressources acquises en vertu de droits qu'elle possédait pendant la période où l'aide lui a été accordée, les frais d'aide sociale peuvent être récupérés à sa charge.

ART. 68.

Le remboursement des frais d'aide sociale exposés par un centre d'aide sociale en exécution de sa mission légale en faveur d'une personne peut être poursuivi, en vertu d'un droit propre, soit à charge du bénéficiaire ou de ceux qui lui doivent des aliments, soit à charge de ceux qui sont responsables de la blessure ou de la maladie qui a rendu l'aide sociale nécessaire.

ART. 69.

Par dérogation à l'article 1410 du Code judiciaire, le centre d'aide sociale qui consent une avance sur une pension ou sur une autre allocation sociale, est subrogé de plein droit jusqu'à concurrence du montant de cette avance, dans les droits aux arriérés auxquels le bénéficiaire peut prétendre.

ART. 70.

Les actions en remboursement prévues aux articles 67 et 68 se prescrivent conformément à l'article 2277 du Code civil.

ART. 71.

Les actions prévues à l'article 68 peuvent être exercées en même temps que l'action publique et devant le même juge.

Dans ce cas, ces actions se prescrivent conformément au chapitre IV de la loi du 17 avril 1878, contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale.

ART. 72.

Wanneer een centrum voor maatschappelijk welzijn de kosten ten laste heeft genomen van de plaatsing van een zieke of een kostganger, die overleden is in een inrichting waarin hij verpleegd of opgenomen werd, behoren de door de betrokkene nagelaten roerende goederen aan dit centrum.

De erfgenamen en legatarissen van de betrokkene, waarvan de kosten van verpleging en onderhoud werden betaald, kunnen hun rechten doen gelden op al de in de inrichting nagelaten goederen.

Bij gebrek aan erfgenamen behoren diezelfde goederen aan het centrum voor maatschappelijk welzijn, met uitsluiting van de Staat.

ART. 73.

De inkomsten van de goederen en van de kapitalen die toebehoren aan de kinderen, die toevertrouwd zijn aan een centrum voor maatschappelijk welzijn of onder zijn voogdij staan, kunnen tot hun vertrek ten bate van dit centrum geïnd worden tot beloop van de gemaakte kosten.

ART. 74.

Indien het kind dat aan een centrum voor maatschappelijk welzijn is toevertrouwd of onder zijn voogdij staat, overlijdt en zich geen enkele erfgenaam aanmeldt, behoren zijn goederen toe aan het centrum voor maatschappelijk welzijn dat daarvan in bezit kan gesteld worden op verzoek van de ontvanger en op de conclusies van het openbaar ministerie.

Erfgenamen die zich later zouden aanmelden, kunnen slechts de opbrengsten vanaf de dag van hun aanvraag terugvorderen.

De erfgenamen die de nalatenschap zouden verkrijgen moeten het centrum voor maatschappelijk welzijn vergoeden voor de uitgaven waartoe het overleden kind aanleiding heeft gegeven, onder voorbehoud van aftrekking van de door het centrum ontvangen inkomsten.

HOOFDSTUK VI.

Beroep.

ART. 75.

Ieder persoon welke zich benadeeld acht door de beslissing van het centrum van maatschappelijk welzijn of ten aanzien van wie het centrum geen beslissing heeft genomen, kan daartegen bezwaar indienen bij de bevoegde beroepskamer.

ART. 76.

Er worden in elke provincie één of meer beroepskamers opgericht waarvan het aantal, de zetel, de gebiedsomschrijving en de werking door de Koning worden vastgesteld.

ART. 77.

De beroepskamer is samengesteld uit zeven leden, waaronder een door de Koning benoemde voorzitter.

Drie leden worden rechtstreeks benoemd door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort en de drie overige leden door dezelfde Minister onder de personen aangeduid op dubbele lijsten voorgesteld door de bestendige deputatie.

Voor elk lid wordt op dezelfde wijze een plaatsvervanger benoemd.

De inspecteur van de inspectiedienst bedoeld bij artikel 103, en de vertegenwoordiger van de provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening, bedoeld bij artikel 110, beiden aangewezen door de

ART. 72.

Lorsqu'un centre d'aide sociale a pris en charge le placement d'un malade ou d'un pensionnaire décédé dans un établissement où il a été soigné ou hébergé, les biens mobiliers abandonnés par l'intéressé appartiennent à ce centre.

Les héritiers et légataires de l'intéressé dont les frais de traitement et d'entretien ont été acquittés, peuvent exercer leurs droits sur tous les biens abandonnés dans l'établissement.

En cas de déshérence, les mêmes biens appartiennent au centre d'aide sociale, à l'exclusion de l'Etat.

ART. 73.

Les revenus des biens et capitaux appartenant aux enfants confiés à un centre d'aide sociale ou placés sous sa tutelle, peuvent être perçus, jusqu'à leur départ, au profit de celui-ci à concurrence des frais exposés.

ART. 74.

Si l'enfant confié à un centre d'aide sociale ou placé sous sa tutelle vient à mourir et qu'aucun héritier ne se présente, ses biens appartiennent au centre d'aide sociale, lequel peut être envoyé en possession, à la diligence du receveur et sur les conclusions du ministère public.

Les héritiers qui se présenteraient ultérieurement ne pourront répéter les fruits que du jour de la demande.

Les héritiers qui recueilleraient la succession seront tenus d'indemniser le centre d'aide sociale pour les dépenses occasionnées par l'enfant décédé, sauf à les compenser par les revenus perçus par lui.

CHAPITRE VI.

Recours.

ART. 75.

Toute personne qui se croit lésée par la décision du centre d'aide sociale ou à l'égard de qui le centre n'a pas pris de décision, peut introduire une réclamation auprès de la chambre de recours compétente.

ART. 76.

Il est institué dans chaque province, une ou plusieurs chambres de recours dont le nombre, le siège, le ressort et les règles de fonctionnement sont fixés par le Roi.

ART. 77.

La chambre de recours est composée de sept membres dont un président nommé par le Roi.

Trois membres sont nommés directement par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions et trois autres membres par le même Ministre, parmi les personnes désignées sur des listes doubles présentées par la députation permanente.

Il est nommé, suivant la même procédure, un suppléant pour chaque membre.

L'inspecteur du service d'inspection, visé à l'article 103, et le représentant de l'office provincial de l'aide sociale, visé à l'article 110, désignés par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions,

Minister tot wiens bevoegdheid maatschappelijke dienstverlening behoort, wonen van rechtswege de zittingen van de beroepskamers bij met adviserende stem.

ART. 78.

De beroepskamer beslist nadat zij de mogelijkheid van gehoord te worden geboden heeft aan de vertegenwoordiger van het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn.

Zij wint bovendien alle inlichtingen in die zij nodig acht en beveelt desgevallend een onderzoek.

De beroepskamer betekent haar beslissing, die zonder verwijl moet worden genomen, aan de belanghebbende en aan het centrum voor maatschappelijk welzijn, dat de uitvoering ervan verzekert.

HOOFDSTUK VII.

Beheer van het centrum voor maatschappelijk werk.

AFDELING 1.

Beheer van de goederen.

ART. 79.

De goederen van het centrum voor maatschappelijk welzijn worden beheerd en bestuurd op de wijze door de wet vastgesteld voor de gemeente goederen, onder voorbehoud van de volgende bepalingen.

ART. 80.

De vervreemding, de verdeling en de ruiling van onroerende goederen worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat het plaatselijk centrum betreft, of van het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft, en aan de machtiging van de gouverneur.

Geen advies of machtiging is vereist voor de verkoop, door bemiddeling van de comités voor aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat, van onroerende goederen die op grond van een koninklijk besluit te algemenen nutte mogen worden onteigend.

Behalve in het geval bedoeld in het vorige lid geschiedt de verkoop van onroerende goederen in het openbaar, tenzij de akte van machtiging de onderhandse verkoop toestaat.

Percelen bouwgrond binnen de omtrek van een wettelijk vergunde verkaveling mogen evenwel onderhands verkocht worden.

De vervreemding van onroerende goederen kan door de hogere overheden niet worden opgelegd dan krachtens een wet, behalve in geval van onteigening te algemenen nutte.

ART. 81.

Het vervreemden van roerende zaken, van schuldvorderingen, titels of andere roerende waarden, aan het centrum voor maatschappelijk welzijn toebehorende, wordt onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat het plaatselijk centrum betreft of van het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft, alsmede aan de machtiging van de gouverneur.

Voor de verkoop van afval, van afbraakmaterialen, alsmede van niet meer gebruikte of achtergelaten voorwerpen, wordt geen machtiging vereist, wanneer dit tot het dagelijks beheer behoort.

Behalve wanneer het te niet gaan van de verbintenis is vastgesteld in een authentieke akte, mogen de centra voor maatschappelijk welzijn geen hypothecaire inschrijvingen doen schrappen, wijzigen of verminderen dan na advies van het college van burgemeester en schepenen

assistent de droit aux séances des chambres de recours avec voix consultative.

ART. 78.

La chambre de recours prend sa décision après avoir donné la possibilité d'être entendu au représentant du centre d'aide sociale concerné.

Elle prend en outre toutes informations qu'elle juge nécessaires et ordonne, le cas échéant, une enquête.

La chambre de recours notifie sa décision, qui doit être prise d'urgence, à l'intéressé et au centre d'aide sociale, qui en assure l'exécution.

CHAPITRE VII.

L'administration du centre d'aide sociale.

SECTION 1.

Gestion des biens.

ART. 79.

Les biens du centre d'aide sociale sont régis et administrés dans la forme déterminée par la loi pour les biens communaux sous la réserve des dispositions suivantes.

ART. 80.

L'aliénation, le partage et l'échange de biens immobiliers sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins pour ce qui concerne le centre local, ou à l'avis du collège des bourgmestres pour ce qui concerne le centre régional, et à l'autorisation du gouverneur.

Aucun avis ou autorisation n'est requis pour la vente, à l'inter-vention des comités d'acquisition d'immeubles pour le compte de l'Etat, d'immeubles faisant l'objet d'un arrêté royal autorisant leur expropriation pour cause d'utilité publique.

Sauf dans le cas prévu à l'alinéa précédent, la vente de biens immeubles a lieu publiquement, à moins que l'acte d'autorisation ne permette une vente de gré à gré.

Toutefois, la vente de lots de terrains à bâtir dans le périmètre d'un lotissement légalement autorisé, peut avoir lieu de gré à gré.

L'aliénation des biens immobiliers ne peut être imposée par les autorités supérieures qu'en vertu d'une loi, sauf en cas d'expropriation pour cause d'utilité publique.

ART. 81.

L'aliénation d'objets mobiliers, de créances, titres ou autres valeurs mobilières appartenant aux centres d'aide sociale est soumise à l'avis du collège des bourgmestre et échevins pour ce qui concerne le centre local, ou à l'avis du collège des bourgmestres pour ce qui concerne le centre régional, et à l'autorisation du gouverneur.

La vente des déchets, produits de démolitions et objets désaffectés ou délaissés est dispensée de toute autorisation lorsqu'elle entre dans le domaine de l'administration journalière.

Sauf le cas où l'extinction de l'obligation est constatée dans un acte authentique, le centre d'aide sociale ne peut consentir aucune radiation, changement ou limitation d'inscriptions hypothécaires qu'après avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne le centre

voor wat het plaatselijk centrum betreft, of advies van het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft, en na machtiging van de gouverneur.

ART. 82.

De leningen, de dadingen, de verwervingen van onroerende goederen en de vaste beleggingen van kapitalen worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat het plaatselijk centrum betreft, of van het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft, alsmede aan de machtiging van de gouverneur.

De leningen aangegaan in het raam van de tegemoetkoming van het Fonds voor het bouwen van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen zijn onderworpen aan de machtiging van de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

Geen advies of machtiging is vereist voor de definitieve belegging van kapitalen in obligaties of kasbons, uitgegeven door de Staat, de provincies en de gemeenten, alsmede door het Gemeentekrediet van België.

ART. 83.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn is gemachtigd zijn kapitalen te gebruiken onder meer om sociale woningen te bouwen en aan te kopen en om deel te nemen in maatschappijen die sociale doeleinden nastreven in verband met de taken van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

ART. 84.

Voor schenkingen en legaten aan het centrum voor maatschappelijk welzijn is de goedkeuring van de gouverneur vereist.

Notarissen en andere ministeriële ambtenaren alsmede ontvangers van de erfenisrechten zijn verplicht aan de centra voor maatschappelijk welzijn kennis te geven van de beschikkingen die te hunnen voordele zijn gemaakt en waarvan zij wegens hun ambt kennis hebben.

Het centrum voor maatschappelijk welzijn mag, zonder bijzondere machtiging, giften van hand tot hand ontvangen.

ART. 85.

Goederen toebehorende aan het centrum voor maatschappelijk welzijn worden verhuurd bij openbaar aanbod of uit de hand.

De gekozen wijze van verhuring, het bestek van de openbare aanbestedingen en de uitslagen hiervan, de bedingen en voorwaarden van de verhuringen uit de hand, worden onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur.

Huurverbrekingen zijn aan dezelfde goedkeuring onderworpen, indien zij niet voortvloeien uit de bedingen van de huurovereenkomst zelf.

ART. 86.

Het huren door het centrum voor maatschappelijk welzijn van goederen met een waarde hoger dan 400.000 frank is onderworpen aan de goedkeuring van de gouverneur.

ART. 87.

De werken van opbouw, heropbouw, ombouw of onderhoud van gebouwen worden onderworpen aan het advies van het college van burgemeester en schepenen voor wat een plaatselijk centrum betreft of van het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft, en aan de machtiging van de gouverneur.

local, ou avis du collège des bourgmestres en ce qui concerne le centre régional, et après autorisation du gouverneur.

ART. 82.

Les emprunts, les transactions, les acquisitions de biens immobiliers et les placements définitifs de capitaux sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne le centre local, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne le centre régional, et à l'autorisation du gouverneur.

Toutefois, les emprunts contractés dans le cadre de l'intervention du Fonds de construction d'institutions hospitalières et médico-sociales sont soumis à l'autorisation du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

Aucun avis, ni autorisation n'est nécessaire pour le placement définitif de capitaux en obligations ou bons de caisse émis par l'Etat, les provinces et communes, ainsi que par le Crédit communal de Belgique.

ART. 83.

Le centre d'aide sociale est autorisé à employer ses capitaux, notamment à la construction et à l'acquisition de logements sociaux, à des participations dans des sociétés poursuivant des buts sociaux en rapport avec les missions du centre d'aide sociale.

ART. 84.

Les donations et les legs faits au centre d'aide sociale sont soumis à l'approbation du gouverneur.

Les notaires et autres officiers ministériels, ainsi que les receveurs des droits de succession, ont l'obligation de donner avis aux centres d'aide sociale des dispositions faites en faveur de ceux-ci, et dont ils ont connaissance en raison de leurs fonctions.

Le centre d'aide sociale peut, sans autorisation spéciale, recevoir des dons manuels.

ART. 85.

Il est procédé à la location de biens appartenant au centre d'aide sociale par voie d'enchères publiques ou de gré à gré.

Le mode de location choisi, le cahier des charges des adjudications publiques et les résultats de celles-ci, les clauses et conditions des locations de gré à gré, sont soumis à l'approbation du gouverneur.

Les résiliations de baux sont soumises à la même approbation si elles ne résultent pas des stipulations de la convention du bail elle-même.

ART. 86.

La prise en location par le centre d'aide sociale de biens d'une valeur supérieure à 400.000 francs est soumise à l'approbation du gouverneur.

ART. 87.

Les travaux de construction, de reconstruction, de transformation ou d'entretien des immeubles sont soumis à l'avis du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne le centre local, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne le centre régional, et à l'autorisation du gouverneur.

De machtiging wordt verleend door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, wanneer het gebouwen betreft dienstig voor opnemings en verpleging of met een sociale bestemming.

Er is evenwel geen advies of machtiging vereist indien de uitgave niet meer bedraagt dan 500.000 frank, behoudens afwijkende bijzondere bepalingen vastgesteld in het raam van de wet op de ziekenhuizen.

ART. 88.

§ 1. De overeenkomsten betreffende de werken bedoeld in het vorig artikel en betreffende de levering van benodigdheden voor de diensten beheerd door de centra voor maatschappelijk welzijn, worden gesloten bij openbare aanbesteding.

De toewijzing wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college van burgemeester en schepenen voor wat betreft een plaatselijk centrum of aan het college van burgemeesters voor wat betreft het gewestelijk centrum.

De toewijzing van de door de Staat gesubsidieerde werken en leveringen moet worden onderworpen aan de goedkeuring van de Minister die de toelage verleent; er is geen advies van het college van burgemeester en schepenen of van het college van burgemeesters vereist.

§ 2. De overeenkomsten betreffende de werken en leveringen waarvoor geen machtiging vereist is, kunnen zonder openbare aanbesteding gesloten worden. Indien toch een openbare aanbesteding wordt gehouden, is de toewijzing aan geen enkele goedkeuring onderworpen.

Hetzelfde geldt voor de werken en leveringen waarbij de geringste vertraging klaarblijkelijk nadelig zou zijn, met dien verstande dat hiervan, met het oog op de goedkeuring, onverwijld kennis moet worden gegeven aan het college van burgemeester en schepenen voor wat het plaatselijk centrum betreft en aan het college van burgemeesters voor wat het gewestelijk centrum betreft.

§ 3. De overheid die de bij artikel 87 bepaalde machtiging verleent, kan het centrum voor maatschappelijk welzijn op met redenen omklede aanvraag machtigen om haar werkaannemings- en leveringskontrakten toe te wijzen bij beperkte aanbesteding of bij algemene of beperkte oproeping tot inschrijving.

§ 4. Wanneer de machtiging bepaald in § 3 van dit artikel wordt gevraagd nadat de machtigingen bedoeld in het artikel 87 zijn verleend, wordt de eerstgenoemde machtiging geacht te zijn toegestaan, bij ontstentenis van kennisgeving van een hiermee strijdige beslissing van de toezichthoudende overheid binnen twintig dagen na de ontvangst van de aanvraag.

ART. 89.

Tegen de beslissingen van de gouverneur genomen in toepassing van de artikelen 80 tot 82 en 84 tot 88 van de huidige wet, staat hoger beroep bij de Koning open voor de centra voor maatschappelijk welzijn; het moet ingesteld worden binnen de vijftien dagen na de dag waarop de beslissing hun ter kennis is gebracht.

De Koning dient te beslissen binnen de veertig dagen na de dag dat het beroep hem werd betekend. Bij ontbreken van een koninklijk besluit binnen deze termijn is de beslissing waartegen beroep, uitvoerbaar.

ART. 90.

De Koning kan, telkens als de omstandigheden het vereisen de be-
dragen aanpassen waarvan sprake is in de artikelen 86 en 87.

AFDELING 2.

Boekhouding.

ART. 91.

Het financiële dienstjaar van het centrum voor maatschappelijk welzijn begint op 1 januari en eindigt op 31 december van hetzelfde jaar.

L'autorisation est donnée par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, lorsqu'il s'agit d'immeubles affectés à l'hospitalisation ou ayant une destination sociale.

Toutefois, aucun avis ou autorisation n'est requis lorsque la dépense ne dépasse pas 500.000 francs, sauf dispositions particulières dérogatoires arrêtées dans le cadre de la loi sur les hôpitaux.

ART. 88.

§ 1. Les marchés des travaux visés à l'article précédent et des fournitures d'objets nécessaires aux services gérés par les centres d'aide sociale, sont passés par la voie de l'adjudication publique.

Les résultats de cette adjudication sont soumis à l'approbation du collège des bourgmestre et échevins en ce qui concerne le centre local, ou du collège des bourgmestres en ce qui concerne le centre régional.

Les résultats des adjudications des marchés de travaux et fournitures subsidiés par l'Etat doivent être soumis à l'approbation du Ministre qui accorde le subside; aucun avis du collège des bourgmestre et échevins, ou du collège des bourgmestres n'est requis.

§ 2. Les marchés relatifs aux travaux et fournitures pour lesquels aucune autorisation n'est requise peuvent être passés sans recourir à l'adjudication publique; si néanmoins il est recouru à l'adjudication publique, les résultats de celle-ci ne sont soumis à aucune approbation.

Il est de même pour les travaux et fournitures, au sujet desquels le moindre retard occasionnerait un préjudice évident, à charge d'en donner sans délai connaissance, pour le centre local au collège des bourgmestre et échevins et pour le centre régional au collège des bourgmestres à fin d'approbation.

§ 3. L'autorité qui accorde l'autorisation prévue à l'article 87 peut sur demande motivée autoriser le centre d'aide sociale à passer ses marchés de travaux et fournitures par la voie de l'adjudication restreinte ou de l'appel d'offres général ou restreint.

§ 4. Lorsque, postérieurement à l'octroi des autorisations prévues à l'article 87, l'autorisation prévue au § 3 du présent article est sollicitée, cette dernière autorisation est considérée comme accordée à défaut de notification d'une décision contraire du pouvoir de tutelle, dans un délai de vingt jours à dater de la réception de la demande.

ART. 89.

Un recours au Roi est ouvert au centre d'aide sociale contre les décisions du gouverneur prises en application des articles 80 à 82 et 84 à 88 de la présente loi; il doit être formé dans les quinze jours où la décision a été portée à sa connaissance.

Le Roi doit statuer dans le délai de quarante jours de la notification du recours. A défaut d'arrêté royal intervenu dans ce délai, la décision qui fait l'objet du recours est exécutoire.

ART. 90.

Le Roi pourra, chaque fois que les circonstances l'exigent, procéder à l'adaptation des montants visés aux articles 86 et 87.

SECTION 2.

Comptabilité.

ART. 91.

L'exercice financier du centre d'aide sociale commence le 1er janvier et finit le 31 décembre de la même année.

ART. 92.

De begroting van het centrum voor maatschappelijk welzijn wordt, vóór 1 september van het jaar dat aan het dienstjaar voorafgaat, onderworpen aan het met redenen omkleed advies van de gemeenteraad van het plaatselijk centrum of van de gemeenteraden van het gewestelijk centrum en vóór 1 november aan de goedkeuring van de bestendige deputatie, die ze kan wijzigen.

ART. 93.

De jaarlijkse rekening van het centrum van maatschappelijk welzijn wordt, vóór 1 april volgend op het sluiten van het dienstjaar, onderworpen aan het advies van de gemeenteraad, voor het plaatselijk centrum, of aan de gemeenteraden voor het gewestelijk centrum, en vóór 1 juni aan de goedkeuring van de gouverneur, die ze kan wijzigen.

ART. 94.

De comptabiliteitsvoorschriften die gelden voor het beheer van de gemeentefondsen zijn toepasselijk op het centrum voor maatschappelijk welzijn.

De Koning kan evenwel voor het bestuur van sommige diensten en instellingen afhangende van het centrum voor maatschappelijk welzijn bepaalde regelen in verband met een afzonderlijk beheer. Hij mag eveneens zekere regelen voorschrijven betreffende het houden van de inventarissen en van de boekhouding.

Voor de diensten en instellingen met afzonderlijk beheer kunnen de ontvangsten en uitgaven gedaan worden door een bijzondere ontvanger mits machtiging daartoe door de provinciegouverneur. Voor de ontvanger gelden dezelfde regelen als voor de ontvanger van het centrum voor maatschappelijk welzijn wat betreft de benoeming, de schorsing, de afzetting, alsmede de verantwoordelijkheid en de te leveren zekerheden tot waarborg van zijn beheer.

ART. 95.

In geval van niet-goedkeuring of van wijziging van de begroting of van de rekening kan het betrokken centrum voor maatschappelijk welzijn beroep aantekenen bij de Koning. Het beroep dat opschortend is, moet ingediend worden binnen dertig dagen na de betekening van de betwiste beslissing.

Bij ontstentenis van beslissing van de Koning binnen veertig dagen te rekenen vanaf de betekening van het beroep, wordt dit als ingewilligd beschouwd.

ART. 96.

Indien het centrum voor maatschappelijk welzijn weigert uitgaven op de begroting te brengen die aan het centrum door de wet zijn opgelegd, trekt de bestendige deputatie, na het centrum te hebben gehoord, ze van ambtswege uit op de begroting, behoudens beroep bij de Koning.

ART. 97.

Zijn de op de begroting uitgetrokken ontvangsten ontoereikend tot betaling van een eisbare schuld, dan stelt het centrum voor maatschappelijk welzijn de middelen voor om daarin te voorzien. Bij gebreke daarvan en na twee schriftelijke waarschuwingen wordt daarin voorzien door de bestendige deputatie, die daartoe een toereikend krediet uittrekt op de begroting van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Weigert de bestendige deputatie dit krediet uit te trekken, dan wordt hierin voorzien door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

ART. 98.

Ingeval het bevel tot betaling van de uitgaven welke de wet ten laste van het centrum voor maatschappelijk welzijn legt, geweigerd of ver-

ART. 92.

Le budget du centre d'aide sociale est soumis, avant le 1er septembre de l'année précédant l'exercice, à l'avis motivé soit du conseil communal pour le centre local, soit des conseils communaux pour le centre régional, et avant le 1er novembre à l'approbation de la députation permanente qui peut le réformer.

ART. 93.

Le compte annuel du centre d'aide sociale est soumis, avant le 1er avril qui suit la clôture de l'exercice, à l'avis soit du conseil communal pour le centre local, soit des conseils communaux pour le centre régional, et avant le 1er juin à l'approbation du gouverneur qui peut le réformer.

ART. 94.

Les règles comptables propres à la gestion des fonds communaux sont applicables au centre d'aide sociale.

Toutefois, le Roi peut soumettre l'administration de certains services et institutions dépendant du centre d'aide sociale, à certaines règles en matière de gestion distincte. Il peut également prescrire certaines règles de tenue des inventaires et de tenue de la comptabilité.

Pour les services ou institutions en gestion distincte, les recettes et dépenses peuvent, avec l'autorisation du gouverneur de la province, être effectuées par un receveur spécial. Ce receveur est soumis aux mêmes règles que le receveur du centre d'aide sociale en ce qui concerne la nomination, la suspension, la révocation, ainsi que la responsabilité et les sûretés à fournir pour garantie de la gestion.

ART. 95.

En cas d'improbation ou de réformation du budget ou du compte, le centre d'aide sociale intéressé peut se pourvoir auprès du Roi. Le recours qui est suspensif doit être introduit dans les trente jours de la notification de la décision contestée.

A défaut de décision du Roi dans les quarante jours de la notification du recours, celui-ci est considéré comme étant accueilli.

ART. 96.

Si le centre d'aide sociale refuse de porter au budget des dépenses que la loi met à sa charge, la députation permanente les y inscrit d'office, le centre entendu et sauf recours au Roi.

ART. 97.

Si les recettes inscrites au budget sont insuffisantes pour payer une dette exigible, le centre d'aide sociale propose les moyens d'y suppléer. A leur défaut et après deux avertissements par écrit, il y est pourvu par la députation permanente, qui inscrit à cet effet un crédit suffisant au budget du centre d'aide sociale.

Si la députation permanente refuse d'opérer cette inscription, il y est pourvu par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

ART. 98.

En cas de refus ou de retard d'ordonnancement des dépenses que la loi met à la charge du centre d'aide sociale, le gouverneur, le centre

traagd wordt, beveelt de gouverneur de betaling daarvan, na het centrum gehoord te hebben. Dit bevel geldt als mandaat en de ontvanger van het centrum voor maatschappelijk welzijn moet de uitgave vereffenen.

ART. 99.

Op het einde van elk trimester moet de raad voor maatschappelijk welzijn, die een of meer van zijn leden daartoe aanstelt, de kas en de boeken van de ontvanger nazien en het proces-verbaal van die vaststellingen opmaken naar een formulier dat is opgelegd door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort. Dat proces-verbaal wordt aan de gouverneur gezonden.

HOOFDSTUK VIII.

Financiering.

ART. 100.

Wanneer het centrum voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende inkomsten beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van zijn opdracht, worden hem toelagen verleend door de gemeente of gemeenten die het bedient evenals door een bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn.

ART. 101.

De gemeenten zijn ertoe gehouden aan de centra voor maatschappelijk welzijn toelagen te verlenen die nodig zijn voor het evenwicht tussen hun ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met de door het Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn verleende toelagen.

De Koning stelt per categorieën van gemeenten het bedrag vast van de minimumtoelage die de gemeenten aan de centra voor maatschappelijk welzijn moeten verlenen en dit volgens bepaalde criteria.

De door eenzelfde gewestelijk centrum voor maatschappelijk welzijn bediende gemeenten nemen deel in het tekort van dit centrum in een verhouding die overeenstemt met het deel dat zij voor hetzelfde begrotingsjaar ontvangen van het Gemeentefonds.

ART. 102.

Op de begroting van de Staat wordt, onder de bewoordingen « Bijzonder Fonds voor maatschappelijk welzijn », een krediet uitgetrokken tot subsidiëring van de centra voor maatschappelijk welzijn.

Dit krediet wordt uitgetrokken op de begroting van de gewone uitgaven van het ministerie tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

Het fonds wordt rechtstreeks tussen de centra voor maatschappelijk welzijn verdeeld in verhouding tot hun behoefte en volgens objectieve verdelingscriteria die door de Koning worden vastgesteld na advies van de Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn.

HOOFDSTUK IX.

Het administratief toezicht.

ART. 103.

Er wordt een inspectiedienst opgericht, die afhangt van de Minister tot wier bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort. Die dienst is belast met het toezicht op en de controle van de werking van de verschillende diensten en instellingen die afhangen van het centrum voor maatschappelijk welzijn.

Te dien einde hebben de inspecteurs onder meer het recht de instellingen te bezoeken en, in het algemeen, alle inlichtingen in te winnen die zij nodig hebben om hun taak te vervullen.

entendu, en ordonne le paiement. Cet ordre tient lieu de mandat et le receveur du centre de l'aide sociale est tenu d'acquitter la dépense.

ART. 99.

A la fin de chaque trimestre, le conseil de l'aide sociale, qui délègue à cet effet un ou plusieurs de ses membres, est tenu de procéder à la vérification de la caisse et des écritures du receveur et de dresser, d'après une formule imposée par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, le procès-verbal de ces constatations. Ce procès-verbal est adressé au gouverneur.

CHAPITRE VIII.

Financement.

ART. 100.

Lorsque le centre d'aide sociale ne dispose pas de revenus suffisants pour couvrir les dépenses résultant de l'accomplissement de sa mission, des subventions lui sont accordées par la commune ou les communes qu'il dessert ainsi que par un Fonds spécial d'aide sociale.

ART. 101.

Les communes sont tenues d'accorder aux centres d'aide sociale des subventions nécessaires à l'équilibre de leurs recettes et dépenses, compte tenu des subventions octroyées par le Fonds spécial de l'aide sociale.

Le Roi fixe, par catégories de communes, le montant des subventions minimales que les communes sont tenues d'accorder aux centres d'aide sociale, selon des critères déterminés.

Les communes desservies par un même centre régional d'aide sociale interviennent dans la prise en charge du déficit de ce centre d'aide sociale dans une proportion correspondant à la quote-part qu'elles reçoivent du Fonds des communes, pour la même année budgétaire.

ART. 102.

Il est prévu au budget de l'Etat sous le libellé « Fonds spécial de l'aide sociale », un crédit permettant de subventionner les centres d'aide sociale.

Ce crédit est inscrit au budget des dépenses ordinaires du ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions.

Le fonds est réparti directement entre les centres d'aide sociale au prorata de leurs besoins selon des critères objectifs de répartition arrêtés par le Roi après avis du Conseil supérieur de l'aide sociale.

CHAPITRE IX.

La tutelle administrative.

ART. 103.

Il est institué un service d'inspection dépendant du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions. Ce service est chargé de la surveillance et du contrôle du fonctionnement des divers services et institutions qui relèvent du centre d'aide sociale.

A cette fin, les inspecteurs ont notamment le droit de visiter les établissements et, en général, d'obtenir tous les renseignements qui leur sont nécessaires pour l'accomplissement de leur tâche.

Zij verstrekken het centrum voor maatschappelijk welzijn advies inzake alle vraagstukken die betrekking hebben op het uitvoeren van zijn opdracht.

ART. 104.

Elke overheid, waaraan een bij deze wet bepaalde besluit wordt voorgelegd voor advies, goedkeuring of machtiging, wordt geacht een gunstig advies te hebben uitgebracht ofwel de aangevraagde machtiging of goedkeuring te hebben verleend, indien zij binnen de bij de wet bepaalde termijn geen strijdige met redenen omklede beslissing heeft betekend.

Wanneer de termijn niet is bepaald, bedraagt die drie maanden vanaf de dag waarop de akte aan de bevoegde overheid werd toegezonden; deze laatste kan echter de eerste termijn met drie maanden verlengen, indien zij, vóór het verstrijken van die eerste termijn, ter kennis brengt dat zij slechts binnen de verlengde termijn uitspraak kan doen.

De termijn kan boven zes maanden worden verlengd, zo de overheid, die het advies, de goedkeuring of de machtiging heeft aangevraagd, erin toestemt.

ART. 105.

De gouverneur kan, bij een met redenen omkleed besluit, de uitvoering schorsen van het besluit waarbij een centrum voor maatschappelijk welzijn zijn bevoegdheid te buiten gaat, de wet schendt of het algemeen belang schaadt.

Het schorsingsbesluit moet worden genomen binnen veertig dagen nadat het besluit op het provinciaal gouvernement is toegekomen; van dit besluit wordt dadelijk kennis gegeven aan het centrum voor maatschappelijk welzijn; de raad neemt er onverwijld kennis van en kan het geschorste besluit rechtvaardigen of intrekken.

Na het verstrijken van de in artikel 106, tweede lid, gestelde termijn, is de schorsing opgeheven.

ART. 106.

De Koning kan, bij een met redenen omkleed besluit, het besluit vernietigen waarbij een centrum voor maatschappelijk welzijn zijn bevoegdheid te buiten gaat, de wet schendt of het algemeen belang schaadt.

Het vernietigingsbesluit moet worden genomen binnen veertig dagen nadat het besluit op het provinciaal gouvernement is toegekomen of, in voorkomend geval, binnen veertig dagen nadat het door de bestendige deputatie is goedgekeurd of nadat het besluit waarbij de raad voor maatschappelijk welzijn kennis heeft genomen van de schorsing, op het provinciaal gouvernement is toegekomen.

Na het verstrijken van de in het tweede lid bepaalde termijn kunnen de besluiten van het centrum voor maatschappelijk welzijn, behoudens beroep bij de Raad van State, alleen door de wetgevende macht worden vernietigd.

ART. 107.

Na twee achtereenvolgende, uit de briefwisseling blijkende waarschuwingen, kan de gouverneur een of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven op de persoonlijke kosten van de raadsleden of van de personeelsleden van het centrum voor maatschappelijk welzijn, die de waarschuwingen negeerden, met opdracht de gevraagde inlichtingen of opmerkingen te verzamelen of de maatregelen ten uitvoer te leggen die zijn voorgeschreven bij de wetten en algemene verordeningen.

De invordering van die kosten geschiedt, zoals inzake van rechtstreekse belastingen, door de rijksontvanger, op een bevel van tenuitvoerlegging van de gouverneur.

In elk geval staat beroep bij de Koning open.

Ils conseillent le centre d'aide sociale dans tous les problèmes relatifs à l'accomplissement de sa mission.

ART. 104.

Toute autorité à laquelle est soumise, pour avis, approbation ou autorisation, une délibération prévue par la présente loi, est censée avoir donné un avis favorable ou avoir accordé l'autorisation ou l'approbation sollicitée si, dans le délai prescrit par la loi, elle n'a pas notifié une décision contraire motivée.

A défaut d'un délai spécialement stipulé, celui-ci est de trois mois, à partir du jour auquel l'acte a été transmis à l'autorité compétente; cependant, cette dernière peut proroger de trois mois le délai initial si, avant l'expiration de celui-ci, elle notifie qu'elle ne peut statuer que dans les limites du délai prorogé.

Le délai peut être prorogé au-delà de six mois du consentement de l'autorité qui a sollicité l'avis, l'approbation ou l'autorisation.

ART. 105.

Le gouverneur peut, par un arrêté motivé, suspendre l'exécution de l'acte par lequel un centre d'aide sociale sort de ses attributions, viole la loi ou blesse l'intérêt général.

L'arrêté de suspension doit intervenir dans les quarante jours de la réception de l'acte au gouvernement provincial; il est immédiatement notifié au centre d'aide sociale; le conseil en prend connaissance sans délai et peut justifier l'acte suspendu ou le retirer.

Passé le délai prévu à l'article 106, deuxième alinéa, la suspension est levée.

ART. 106.

Le Roi peut, par un arrêté motivé, annuler l'acte par lequel un centre d'aide sociale sort de ses attributions, viole la loi ou blesse l'intérêt général.

L'arrêté d'annulation doit intervenir dans les quarante jours de la réception de l'acte au gouvernement provincial, ou, le cas échéant, dans les quarante jours de l'approbation de l'acte par la députation permanente ou de la réception au gouvernement provincial de l'acte par lequel le conseil de l'aide sociale a pris connaissance de la suspension.

Après l'expiration du délai fixé au deuxième alinéa, les actes du centre d'aide sociale ne peuvent sauf recours au Conseil d'Etat, être annulés que par le pouvoir législatif.

ART. 107.

Après deux avertissements consécutifs, constatés par la correspondance, le gouverneur peut charger un ou plusieurs commissaires de se transporter sur les lieux aux frais personnels des membres du conseil ou des agents du centre d'aide sociale en retard de satisfaire aux avertissements, à l'effet de recueillir les renseignements ou observations demandés, ou de mettre à exécution les mesures prescrites par les lois et règlements généraux.

La rentrée de ces frais sera poursuivie, comme en matière de contributions directes, par le receveur de l'Etat, sur l'exécutoire du gouverneur.

Dans tous les cas, le recours est ouvert auprès du Roi.

HOOFDSTUK X.

Hoge raad voor maatschappelijk welzijn en provinciale dienst.

ART. 108.

Bij de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort wordt een hoge raad voor maatschappelijk welzijn ingesteld belast met het geven van advies aan de Minister over de problemen betreffende de toepassing van deze wet.

De inrichting en de bevoegdheden van die raad worden door de Koning geregeld.

ART. 109.

In het ministerie tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort is er een studiedienst, die onder meer belast is met het systematisch waarnemen van de bedrijvigheid der centra voor maatschappelijk welzijn, ten einde daaruit de objectieve criteria af te leiden met het oog op de toepassing van deze wet.

Deze dienst is eveneens belast de bedrijvigheden waar te nemen van de provinciale diensten van de maatschappelijke dienstverlening.

ART. 110.

In elke provincie wordt, volgens de door de Koning vastgestelde regels, een provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening opgericht.

Het personeel en de materiële hulpmiddelen nodig tot het vervullen van de taken die de provinciale diensten moeten waarnemen, worden ter beschikking van deze laatste gesteld door de Minister die de maatschappelijke dienstverlening onder zijn bevoegdheid heeft.

ART. 111.

De provinciale dienst van de maatschappelijke dienstverlening heeft als opdracht :

1° een repertorium op te maken van de instellingen en werken van maatschappelijke dienstverlening en maatschappelijk werk en deze documentatie ter beschikking van het publiek te stellen;

2° een voor het publiek toegankelijk documentatie bij te houden over de vraagstukken in verband met de maatschappelijke dienstverlening en het maatschappelijk werk;

3° elk initiatief te nemen met het oog op het bepalen van de sociale noden van de streek;

4° de supervisie te verzekeren van de methodes aangewend door de personeelsleden belast met het sociaal werk in de centra voor maatschappelijk welzijn;

5° de contacten te leggen en te begunstigen tussen de sociale inrichtingen, zo van de openbare als van de privé-sector, met het oog op het coördineren van hun werking.

ART. 112.

De Koning neemt de nodige maatregelen ter bevordering van de maatschappelijke dienstverlening en bepaalt de regels van samenwerking en coördinatie tussen de centra en organisaties voor maatschappelijke dienstverlening na het advies ingewonnen te hebben van de Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn.

HOOFDSTUK XI.

Verenigingen van centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 113.

Twee of meer centra voor maatschappelijk welzijn kunnen verenigen tot stand brengen met wel bepaalde sociale doeleinden.

CHAPITRE X.

Le conseil supérieur de l'aide sociale et le service provincial.

ART. 108.

Il est institué auprès du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions un conseil supérieur de l'aide sociale chargé de donner des avis au Ministre sur les problèmes relatifs à l'application de la présente loi.

L'organisation et les attributions de ce conseil sont réglées par le Roi.

ART. 109.

Le ministère qui a l'aide sociale dans ses attributions comprend un service d'étude chargé notamment d'observer systématiquement l'activité des centres d'aide sociale en vue de dégager des critères objectifs utilisables pour l'application de la présente loi.

Ce service est également chargé d'observer les activités des offices provinciaux de l'aide sociale.

ART. 110.

Dans chaque province, il est institué un office provincial de l'aide sociale selon les règles fixées par le Roi.

Le personnel et les moyens matériels nécessaires à l'accomplissement des tâches incombant aux offices provinciaux sont mis à la disposition de ceux-ci par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

ART. 111.

L'office provincial de l'aide sociale a pour mission :

1° de répertorier les organismes et œuvres d'aide et de service social et de mettre cette documentation à la disposition du public;

2° de tenir à jour une documentation accessible au public sur les questions intéressant l'aide et le service social;

3° de prendre toute initiative en vue de définir les besoins sociaux de la région;

4° d'assurer la supervision des méthodes des agents chargés du travail social dans les centres d'aide sociale;

5° d'établir et de favoriser les contacts entre les organismes sociaux tant du secteur public que du secteur privé en vue de coordonner leur action.

ART. 112.

Le Roi prend les mesures nécessaires au développement de l'aide sociale et fixe les règles de collaboration et de coordination entre les centres et organisations d'aide sociale, après avis du Conseil supérieur d'Aide sociale.

CHAPITRE XI.

Les associations de centres d'aide sociale.

ART. 113.

Deux ou plusieurs centres d'aide sociale peuvent former des associations pour des objets d'un intérêt social déterminé.

Kunnen daarenboven deel uitmaken van deze verenigingen :

1. de Staat;
2. de provincies en de gemeenten;
3. alle andere natuurlijke of rechtspersonen.

ART. 114.

De vereniging of de toetreding tot een reeds bestaande vereniging wordt door de Koning gemachtigd.

De aanvraag tot machtiging gaat vergezeld van de statuten en van de besluiten van de betrokken raden voor maatschappelijk welzijn, van de belanghebbende gemeente- en provinciale raden, alsmede van het advies van de gouverneur wat betreft de besluiten van de raden voor maatschappelijk welzijn en van de gemeenteraden.

ART. 115.

De statuten van een vereniging van centra voor maatschappelijk welzijn worden goedgekeurd bij koninklijk besluit. Zij moeten volgende gegevens vermelden :

1. de benaming, de zetel en de duur van de vereniging;
2. het doel of de doeleinden waarvoor zij is opgericht;
3. de nauwkeurige aanduiding van de deelgenoten, van hun inbrengsten en van hun verbintenissen wegens de vereniging;
4. de voorwaarden tot het toetreden en het uittreden van de leden;
5. de bevoegdheid van de algemene vergadering en de wijze waarop deze wordt bijeengeroepen alsmede de wijze waarop haar besluiten ter kennis van de leden en van derden worden gebracht;
6. de betrekkingen van de vereniging met haar leden inzake de mededeling van de documenten die aan de algemene vergadering worden voorgelegd;
7. de wijze van benoeming en van afzetting van de leden van de raad van beheer en de bevoegdheden van de beheerders;
8. de wijze waarop de rekening moet verantwoord worden;
9. de na te komen regelen tot het wijzigen van de statuten;
10. de bestemming van het vermogen van de vereniging ingeval ze zou ontbonden worden.

Deze vermeldingen worden in een authentieke akte vastgesteld.

ART. 116.

De vereniging bezit rechtspersoonlijkheid.

Zij kan onder meer, onder dezelfde voorwaarden en met dezelfde machtigingen als de centra voor maatschappelijk welzijn, subsidies van de openbare besturen en giften ontvangen, alsmede leningen aangaan.

ART. 117.

De machtigings- en goedkeuringsbesluiten worden bij uittreksel in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt.

De statuten, voorafgegaan door de datum van het koninklijk goedkeuringsbesluit, worden in extenso in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt op de kosten van de vereniging.

Te dien einde stuurt de vereniging de statuten aan het *Belgisch Staatsblad* binnen vijftien dagen volgend op de ontvangst van het goedkeuringsbesluit.

ART. 118.

De bepalingen van de artikelen 114, 115 en 117 zijn van toepassing op de wijzigingen van de statuten.

Peuvent, en outre, faire partie de ces associations :

1. l'Etat;
2. les provinces et les communes;
3. toute autre personne physique ou morale.

ART. 114.

L'association ou l'entrée dans une association déjà existante sont autorisées par le Roi.

La demande d'autorisation est accompagnée des statuts et des délibérations des conseils de l'aide sociale, des conseils communaux et provinciaux intéressés, ainsi que de l'avis du gouverneur en ce qui concerne les délibérations des conseils de l'aide sociale et des conseils communaux.

ART. 115.

Les statuts d'une association de centres d'aide sociale sont approuvés par arrêté royal. Ils doivent mentionner :

1. la dénomination, le siège et la durée de l'association;
2. l'objet ou les objets en vue desquels elle est formée;
3. la désignation précise des associés, de leurs apports et de leurs engagements à raison de l'association;
4. les conditions mises à l'entrée et à la sortie des membres;
5. les attributions et le mode de convocation de l'assemblée générale ainsi que les conditions dans lesquelles ses résolutions sont portées à la connaissance de ses membres et des tiers;
6. les rapports de l'association avec ses membres au sujet de la communication des documents soumis à l'assemblée générale;
7. le mode de nomination et de révocation des membres du conseil d'administration et les pouvoirs des administrateurs;
8. le mode de règlement des comptes;
9. les règles à suivre pour modifier les statuts;
10. l'emploi du patrimoine de l'association dans le cas où celle-ci serait dissoute.

Ces mentions sont constatées dans un acte authentique.

ART. 116.

L'association jouit de la personnalité civile.

Elle peut notamment, dans les mêmes conditions et moyennant les mêmes autorisations que les centres d'aide sociale, recevoir des subsides des pouvoirs publics et des libéralités ainsi que contracter des emprunts.

ART. 117.

Les arrêtés d'autorisation et d'approbation sont publiés par extrait au *Moniteur belge*.

Les statuts précédés de la date de l'arrêté royal d'approbation, sont publiés « in extenso » dans les annexes du *Moniteur belge* aux frais de l'association.

A cet effet, l'association doit envoyer les statuts au *Moniteur belge* dans la quinzaine de la réception de l'acte d'approbation.

ART. 118.

Les dispositions des articles 114, 115 et 117 sont d'application pour les modifications des statuts.

Elke wijziging die voor de leden een verzwaring van hun verplichtingen of een vermindering van hun rechten in de vereniging meebrengt, moet vooraf de instemming bekomen van de betrokken leden.

ART. 119.

In geval van wijziging van de doeleinden waarvoor de vereniging werd opgericht, kan elk lid zich uit de vereniging terugtrekken door zijn ontslag in te dienen bij de raad van beheer.

Het zal de tegenwaarde ontvangen van zijn eventuele inbreng in de vereniging, geraamd volgens de boekhoudkundige waarde op het ogenblik van het ontslag. Het kan evenwel de teruggave niet eisen van de betaalde bijdragen.

ART. 120.

De uitsluiting van een lid kan slechts door de algemene vergadering met een meerderheid van twee derde van de stemmen uitgesproken worden.

Het uitgesloten lid heeft geen enkel recht op het maatschappelijk bezit en kan de teruggave niet eisen van de betaalde bijdragen.

ART. 121.

Ongeacht de verhouding van de inbreng van de verschillende deelgenoten, beschikken de openbare rechtspersonen steeds over de meerderheid van de stemmen in de verschillende bestuurs- en beheersorganen van de vereniging.

ART. 122.

Voor het beheer van de vereniging en van haar instellingen en inrichtingen worden de industriële en commerciële methoden toegepast.

Het financieel dienstjaar stemt overeen met het kalenderjaar.

De rekening van de vereniging omvat de balans, de exploitatierekening en de winst- en verliesrekening, afgesloten op 31 december van elk jaar.

De andere regelen eigen aan het financieel beheer van de verenigingen worden door de Koning bepaald.

ART. 123.

De ontvangsten en uitgaven van de verenigingen, evenals van de instellingen met afzonderlijk beheer die zij oprichten, kunnen met de machtiging van de Minister die de maatschappelijke dienstverlening onder zijn bevoegdheid heeft, gedaan worden door een bijzondere rekenplichtige. Deze rekenplichtige valt onder dezelfde regelen als de ontvangers van centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 124.

Elk jaar worden de begrotingen en rekeningen van de vereniging onderworpen aan de goedkeuring van de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort.

Te dien einde worden de begrotingen en rekeningen evenals de bijlagen, opgesteld in de vorm bepaald door deze Minister, binnen vijftien dagen na hun goedkeuring door de jaarlijkse algemene vergadering, toegestuurd aan de provinciegouverneur, voor advies van de bestendige deputatie van de provinciale raad.

De bestendige deputatie brengt haar advies uit binnen veertig dagen na de ontvangst van de begrotingen en de rekeningen.

Wanneer de vereniging haar bedrijvigheid in verschillende provincies uitoefent, is alleen de tussenkomst van de provinciale overheid van de zetel van de vereniging vereist.

Toute modification entraînant pour les membres une aggravation de leurs obligations ou une diminution de leurs droits dans l'association doit, au préalable, recevoir l'agrément des membres intéressés.

ART. 119.

En cas de modification des objets en vue desquels l'association est formée, tout membre peut se retirer de l'association en adressant sa démission au conseil d'administration.

Il recevra la contrepartie, estimée à la valeur comptable au moment de la démission, de l'apport qu'il a éventuellement fait à l'association. Il ne peut toutefois pas réclamer le remboursement des cotisations qu'il a versées.

ART. 120.

L'exclusion d'un membre ne peut être prononcée que par l'assemblée générale et à la majorité des deux tiers des voix.

L'associé exclu n'a aucun droit sur le fonds social et ne peut réclamer le remboursement des cotisations qu'il a versées.

ART. 121.

Quelle que soit la proportion des apports des diverses parties, les personnes de droit public disposent toujours de la majorité des voix dans les différents organes d'administration et de gestion de l'association.

ART. 122.

La gestion de l'association et de ses établissements et institutions se fait suivant des méthodes industrielles et commerciales.

L'exercice financier cadre avec l'année civile.

Le compte de l'association comprend le bilan, le compte d'exploitation et le compte de profits et pertes arrêtés le 31 décembre de chaque année.

Les autres règles propres à la gestion financière des associations sont déterminées par le Roi.

ART. 123.

Les recettes et dépenses des associations, ainsi que des établissements qu'elles créent en gestion distincte peuvent, avec l'autorisation du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions, être effectuées par un comptable spécial. Ce comptable est soumis aux mêmes règles que les receveurs de centres d'aide sociale.

ART. 124.

Chaque année, les budgets et les comptes de l'association sont soumis à l'approbation du Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions.

A cet effet, les budgets et les comptes ainsi que les annexes dressées dans la forme déterminée par ce Ministre sont transmis, dans les quinze jours de leur approbation par l'assemblée générale annuelle, au gouverneur de la province, pour avis de la députation permanente du conseil provincial.

La députation permanente émet son avis dans les quarante jours de la réception des budgets et des comptes.

Lorsque l'activité de l'association s'exerce dans plusieurs provinces, l'intervention de l'autorité provinciale du siège de l'association est seule requise.

ART. 125.

De bepalingen van hoofdstuk VII van deze wet zijn van toepassing op de verenigingen van centra voor maatschappelijk welzijn.

ART. 126.

De duur van de vereniging mag niet meer bedragen dan 30 jaar.

De vereniging is van rechtswege ontbonden bij het verstrijken van de door de statuten vastgestelde duur.

De Koning kan deze duur verlengen indien de meerderheid van de aangesloten centra voor maatschappelijk welzijn daartoe een aanvraag indient.

ART. 127.

Tot de vrijwillige ontbinding van de vereniging vóór het verstrijken van de termijn door de statuten bepaald, kan alleen worden beslist met de instemming van al de centra voor maatschappelijk welzijn die er lid van zijn.

Die beslissing wordt onderworpen aan de goedkeuring van de Koning.

ART. 128.

De Koning kan de ontbinding uitspreken van elke vereniging die haar maatschappelijk doel niet verwezenlijkt of die haar rekening niet indient binnen driehonderd dagen na de datum van de statutaire jaarlijkse algemene vergadering.

ART. 129.

De beslissing houdende verlenging van de duur of ontbinding van de vereniging moet worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

ART. 130.

Bij ontbinding van de vereniging kan elk centrum voor maatschappelijk welzijn door de Minister tot wiens bevoegdheid de maatschappelijke dienstverlening behoort, gemachtigd worden om de instellingen en inrichtingen die op zijn grondgebied zijn gelegen terug te kopen, hetzij volgens schatting van deskundigen, hetzij tegen de in de statuten overeengekomen waarde, hetzij tegen de boekhoudkundige waarde op het ogenblik van de ontbinding.

HOOFDSTUK XII.

Betwiste zaken en rechtsgedingen.

ART. 131.

Ieder geschil betreffende de toepassing van deze wet, tussen de gemeenten, tussen deze en de centra voor maatschappelijk welzijn en tussen deze laatste onderling, wordt, met mogelijk beroep bij de Raad van State, aan de bestendige deputatie onderworpen indien de gemeenten en de centra voor maatschappelijk welzijn tot dezelfde provincie behoren; is dit laatste niet het geval of ontstaat het geschil tussen bestendige deputaties, dan beslist de Raad van State.

ART. 132.

De rechtsgedingen als eiser worden, overeenkomstig de onderrichtingen van het centrum voor maatschappelijk welzijn, in zijn naam gevoerd op vervolging en benaastiging van de ontvanger. Alle gerechtelijke akten die gericht zijn tegen het centrum voor maatschappelijk welzijn of dit centrum aanbelangen, worden betekend aan de persoon van de ontvanger.

ART. 125.

Les dispositions du chapitre VII de la présente loi s'appliquent aux associations de centres d'aide sociale.

ART. 126.

La durée de l'association ne peut excéder 30 ans.

L'association est dissoute de plein droit à l'expiration du terme fixé par les statuts.

Le Roi peut proroger l'existence de l'association si la majorité des centres d'aide sociale affiliés en fait la demande.

ART. 127.

La dissolution volontaire de l'association, avant l'expiration du terme fixé par les statuts, ne peut être décidée que du consentement de tous les centres d'aide sociale qui en sont membres.

Cette décision est soumise à l'approbation du Roi.

ART. 128.

Le Roi peut prononcer la dissolution de toute association qui ne réalise pas son objet social ou qui ne produit pas ses comptes dans les trois mois de la date de l'assemblée générale statutaire annuelle.

ART. 129.

La décision portant prorogation ou dissolution de l'association doit être publiée au *Moniteur belge*.

ART. 130.

A la dissolution de l'association, chaque centre d'aide sociale peut être autorisé par le Ministre qui a l'aide sociale dans ses attributions à racheter, soit à dire d'expert, soit à la valeur conventionnelle définie dans les statuts, soit à la valeur comptable au moment de la dissolution, les installations et les établissements situés sur son territoire.

CHAPITRE XII.

Contentieux et actions judiciaires.

ART. 131.

Tout conflit au sujet de l'application de la présente loi entre les communes, entre celles-ci et les centres d'aide sociale et entre ces derniers, est soumis à la députation permanente, avec recours éventuel au Conseil d'Etat, si les communes et les centres d'aide sociale sont situés dans la même province; il est statué par le Conseil d'Etat s'il en est autrement ou si le conflit se produit entre députations permanentes.

ART. 132.

Les actions judiciaires en demandant sont exercées, conformément aux instructions du centre d'aide sociale au nom de celui-ci, poursuites et diligences du receveur. Tous actes judiciaires dirigés contre le centre d'aide sociale ou intéressant celui-ci sont signifiés en la personne du receveur.

HOOFDSTUK XIII.

Overgangs- wijzigings- en opheffingsbepalingen.

ART. 133.

De centra voor maatschappelijk welzijn vervangen binnen na de bekendmaking van deze wet, de commissies van openbare onderstand, waarvan zij alle goederen, rechten, lasten en verplichtingen overnemen.

Het mandaat van de leden van de raden voor maatschappelijk welzijn, voor de eerste maal benoemd met toepassing van deze wet, zal verstrijken op

ART. 134.

De overgave van de goederen en van het archief van de commissies van openbare onderstand aan de centra voor maatschappelijk welzijn wordt geregeld bij koninklijk besluit ter uitvoering van deze wet.

ART. 135.

§ 1. De regelmatig benoemde personeelsleden van de commissies van openbare onderstand worden overgenomen door de centra voor maatschappelijk welzijn; zij behouden, voor zich persoonlijk, hun hoedanigheid, hun jaarwedde en de voordelen die hun waren toegekend.

De personeelsleden, alsmede de secretarissen en ontvangers van de commissies van openbare onderstand, die in hun ambt niet kunnen gehandhaafd blijven of noch in een centrum voor maatschappelijk welzijn noch in een openbaar bestuur, een inzake bezoldiging gelijkwaardige betrekking kunnen bekleden, hebben recht op de voordelen verleend aan het gemeentepersoneel in disponibiliteit gesteld bij algemene maatregel wegens herinrichting van de diensten of wegens ambtsopheffing in het belang van de dienst. Zij behouden in elk geval de eretitel van hun ambt. Zij hebben recht op een wachtgeld gelijk aan hun laatste activiteitswedde.

Zij die, binnen de tijd van één jaar, weigeren de betrekking te aanvaarden welke hen door een centrum voor maatschappelijk welzijn of door een openbaar bestuur is aangeboden, worden geacht ontslag te nemen.

In geval van geschil doet de bestendige deputatie uitspraak, behoudens beroep bij de Koning.

§ 2. Wanneer daartoe aanleiding bestaat, nemen de provinciegouverneurs maatregelen ter vrijwaring van de voordelen verworven door de gewestelijke ontvangers van wie het ambtsgebied met toepassing van deze wet gewijzigd werd.

ART. 136.

Aan de stichter van een bed in een onderstandsinrichting die zich het recht heeft voorbehouden de begunstigde van het bed van zijn stichting voor te dragen of aan te wijzen, ofwel aan de opvolger van de stichter, blijft dat recht toegekend overeenkomstig de bedingen en voorwaarden die in de stichtingsakten voorkomen, mits zij de wetten en reglementen naleven.

ART. 137.

Artikel 16, 4°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« 4° de beslissingen, beroepen, geschillen en moeilijkheden als bedoeld bij de artikelen 19, 21, 23, 106 en 131 van de organieke wet van betreffende de centra voor maatschappelijk welzijn. »

CHAPITRE XIII.

Dispositions transitoires, modificatives et abrogatoires.

ART. 133.

Les centres d'aide sociale remplacent dans les de la publication de la présente loi, les commissions d'assistance publique et succèdent à tous leurs biens, droits, charges et obligations.

Le mandat des membres des conseils de l'aide sociale nommés pour la première fois par application de la présente loi expirera le

ART. 134.

La remise des biens et des archives des commissions d'assistance publique aux centres d'aide sociale est réglée par arrêté royal en exécution de la présente loi.

ART. 135.

§ 1er. Les agents des commissions d'assistance publique, pourvus d'une nomination régulière, sont repris par les centres d'aide sociale; ils conservent, à titre personnel, leur qualité, leur traitement et les avantages qui leur étaient octroyés.

Les agents, ainsi que les secrétaires et receveurs des commissions d'assistance publique qui ne pourraient être maintenus dans leurs fonctions ou ne pourraient être pourvus, soit dans les centres d'aide sociale, soit dans les administrations publiques, d'une situation pécuniaire équivalente, ont droit aux avantages accordés aux agents communaux mis en disponibilité par mesure générale par suite de réorganisation des services ou de suppression d'emploi dans l'intérêt des services. Ils conservent, en tous cas, le titre honorifique de leurs fonctions. Ils ont droit à un traitement de disponibilité égal à leur dernier traitement d'activité.

Ceux qui, dans un délai d'un an, refusent d'accepter la situation qui leur est offerte par un centre d'aide sociale ou par une administration publique, sont considérés comme démissionnaires.

En cas de contestation, la députation permanente statue, sauf recours au Roi.

§ 2. Pour autant que de besoin, les gouverneurs de province prennent des mesures en vue de sauvegarder les avantages acquis par les receveurs régionaux dont le ressort a été influencé par l'application de la présente loi.

ART. 136.

Le fondateur d'un lit dans un établissement d'assistance qui s'est réservé le droit de présenter ou de désigner le bénéficiaire, ou le successeur du fondateur, continuent à jouir de ce droit, conformément aux clauses et conditions des actes de fondation, à charge de se conformer aux lois et règlements.

ART. 137.

L'article 16, 4°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, est remplacé par la disposition suivante :

« 4° sur les résolutions, recours, conflits et difficultés visés aux articles 19, 21, 23, 106 et 131 de la loi du organique des centres d'aide sociale ».

ART. 138.

Van de dag af waarop deze wet in werking treedt, zullen de wetten, besluiten en decreten, die vroeger van kracht waren, niet meer bindend zijn in zaken die door deze wet zijn geregeld.

Gegeven te

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Volksgezondheid en Leefmilieu,

J. DE SAEGER.

De kamer was samengesteld uit :

De heren F. LEPAGE, eerste voorzitter; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, staatsraden; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, bijzitters van de afdeling wetgeving; E. VAN VYVE, afdelingsgriffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse versie werd nagezien onder toezicht van de heer Ch. SMOLDERS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. NIMMEGEERS, eerste auditeur.

De Griffier,
E. VAN VYVE.

De Voorzitter,
F. LEPAGE.

ART. 138.

A compter du jour de l'entrée en vigueur de la présente loi, cesseront d'être obligatoires pour les matières qui font l'objet de ses dispositions, les lois, arrêtés et décrets, antérieurement en vigueur.

Donné à

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Santé publique et de l'Environnement,

J. DE SAEGER.

La chambre était composée de :

MM. F. LEPAGE, premier président; Ch. SMOLDERS, H. COREMANS, conseillers d'Etat; G. VAN HECKE, F. DE KEMPENEER, assesseurs de la section de législation; E. VAN VYVE, greffier de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. Ch. SMOLDERS.

Le rapport a été présenté par M. J. NIMMEGEERS, premier auditeur.

Le Greffier,
E. VAN VYVE.

Le Président,
F. LEPAGE.